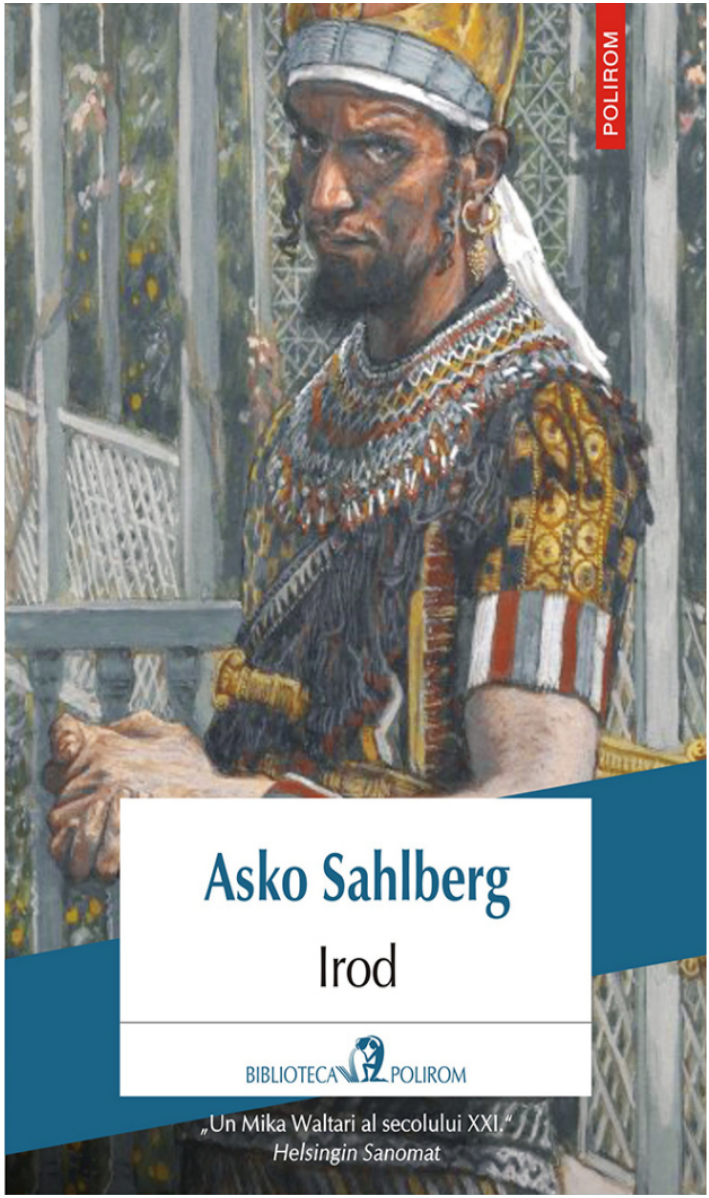
POLIROM
Asko Sahlberg
Irod
BIBLIOTECA POLIROM
„Un Mika Waltari al secolului XXI."
Helsingin Sanomat

Asko Sahlberg

Irod

Traducere din limba finlandeză şi note
de Sigrid Crasnean şi Andreea Niţă

POLIROM
2017

Această carte a fost publicată cu sprijinul FILI – Finnish Literature Exchange
Asko Sahlberg, *Herodes*
Copyright © Asko Sahlberg and WSOY
First published in Finnish by Werner Söderström Ltd. (WSOY) in 2013, Helsinki, Finland
All rights reserved
© 2017 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.*polirom.ro*
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6754-3
ISBN PDF: 978-973-46-6755-0
ISBN print: 978-973-46-6517-4

Coperta: Radu Răileanu
Pe copertă: James Tissot (1836-1902), *Irod*, 1886-1894

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

ASKO SAHLBERG s-a născut în anul 1964, în Heinola, Finlanda. Primul său roman, *Vocea întunericului*, publicat în 2000, i-a adus aprecierile criticilor din ţara sa natală, care au comparat volumul cu *Străinul* lui Albert Camus. De atunci a continuat să publice constant, cîştigîndu-şi un renume în Finlanda, unde a fost recompensat cu numeroase premii literare. Romanele sale au fost deja traduse în engleză, germană, suedeză şi cehă. Romanul *Irod*, publicat în anul 2013, a fost nominalizat pentru cea mai prestigioasă distincţie literară finlandeză, Premiul Finlandia.

Cartea I

I

Grânele palatului au viermi. Iosafat vine să-mi dea vestea în cel mai nepotrivit moment cu putinţă, chiar când stăteam tolănit pe terasa de pe acoperiş, la umbra pânzei de cort, după ce mâncasem. Fata cea nouă tocmai venise să strângă vasele şi resturile de mâncare; i-am spus să-mi mai toarne nişte vin. Când a făcut asta, am apucat-o de încheietură şi mi-am strecurat o mână între coapsele ei. Dintre buzele ei a ţâşnit un suspin uşor. I-am simţit trupul tremurând. N-am mers mai departe. O clipă am rămas nemişcaţi în acea poziţie, ea aplecată deasupra mea, iar eu întins pe-o parte, cu căldura cărnii ei revărsându-mi-se în palmă. Am observat cum îşi muşcă buza de jos şi cum muşchii gâtului i se încordează. Mi-am înăbuşit dorinţa de a-mi afunda faţa între picioarele ei, am slăbit strânsoarea şi am spus:

— N-ai de ce să te temi de mine. Sunt doar un ţap bătrân.

A trebuit să se adune şi să-şi facă curaj înainte să îndrăznească să răspundă.

— Nu eşti bătrân, preamărite rege.

— Pe lângă tine, sunt de-o vârstă cu muntele Hermon. Dar du-te acum. Vreau să-mi odihnesc oasele şubrezite.

S-a dat trei paşi înapoi, şi-a îndreptat spatele şi apoi a pornit îndărăt. Dacă nu cumva m-au înşelat ochii-mi obosiţi, pe chipul ei s-a ivit un zâmbet. M-am uitat lung în urma siluetei care se îndepărta, i-am privit umerii înguşti, spatele zvelt şi şoldurile deja promiţător de late. Am oftat, am luat o gură de vin şi m-am întors

gemând pe spate. Îmi dădeam seama că, într-un fel, viaţa mea era strâns legată de cea a turmei mele de sclave. Traiul lor ar fi putut să fie mult mai greu în altă parte.

Mintea mi-a fost brusc cuprinsă de moleşeală şi de o tristeţe ciudată. Mi se tot întâmplă de ceva vreme. Melancolia asta apărută din senin mă oboseşte. Pare că vine de undeva din afară, din aer sau din timp, din lumea înconjurătoare. Mi se aşterne pe piept, îmi apasă coastele, îmi înţepeneşte coapsele şi îmi înceţoşează privirea. Din pricina asta nu mă mai pot relaxa aşa cum ar trebui după masă. Ştiu dinainte că o să rătăcesc prin vise sumbre şi că o să mă trezesc cu un gust de pământ în gură. Dacă încerc să mă liniştesc cu vin, plătesc apoi preţul unei nopţi albe.

Cu toate acestea, eram gata să aţipesc când dinspre treptele care duc către încăperile slujitorilor răzbate sunetul paşilor lui Iosafat. Ca de obicei, face exces de zel, mi-aş da seama că vine şi dacă ar face mai puţin zgomot. Sigur, am înţeles că are ceva important de spus, dar tocmai asemenea lucruri importante n-aş vrea să aud în acest moment. În plus, chestiunile cu adevărat semnificative nu ies niciodată la iveală pe de-a-ntregul de la început.

Pe măsură ce paşii atât de cunoscuţi se apropie, încerc să ghicesc despre ce poate fi vorba de data asta. Să fi pătruns iar tâlhari în tabăra lui Iair? Să fie vorba din nou despre vreun perceptor prea lacom? Să fi evadat vreun sclav? Să fi vândut iar negustorii moabiţi mărfuri vechi? Sau poate că şi-o fi făcut apariţia în oraş vreun nou profet mincinos, care face zarvă şi pe care norodul îl poartă pe umeri până când bagă de seamă că e de fapt omul care s-a strecurat cu o lună în urmă afară dintr-un han fără să plătească.

Iosafat se opreşte lângă mine. Îl las să aştepte, nu deschid ochii încă. Îl aud cum îşi mângâie barba. Hainele îi foşnesc, respiră atât de greu, încât aproape gâfâie. În cele din urmă, îşi drege glasul cu zgomot, aşa că întredeschid ochiul drept şi mă răstesc la el:

— Mă odihnesc!

— Prinţe, spune cu voce tânguitoare, am veşti proaste.

— Voi începe să postesc atunci când o să aduci veşti bune. Îmi îndrept anevoie spatele. Ce s-a mai întâmplat acum? Iar trebuie să dau un miel vreunui bărbat pe al cărui băiat l-ai pipăit fără să ai permisiunea?

Scutură din cap, buzele încep să-i tremure. Ştiu că se preface – pudoarea lui, atunci când vine vorba de propriile-i aventuri amoroase, e precum nevoia de a se îmbăta a celor care spală cadavre. Mă uit la el cum stă acolo cu capul plecat, îmbrăcat cu o robă frumoasă. Şi-a uns barba căruntă cu atâta ulei, încât îmi pare că picură din ea, iar dacă şi-ar fi dat fie şi cu un strop mai mult de henna în obraji, ar fi arătat întocmai ca o curvă bătrână. Şi totuşi, când mă uit la el, mă văd pe mine, văd ceva din mine însumi. Anii nu au fost prea blânzi cu nici unul din noi, şi nu are rost să ne lamentăm acum.

— Necaz mare, spune el ridicându-şi capul.

— Înţeleg. Grăieşte.

Aruncă o privire îngrijorată peste umăr, de parcă pereţii ar avea urechi să ne asculte.

— E o mare nenorocire. Domnul să ne aibă în pază, căci pare a fi mânios pe noi. Înainte de toate, ar trebui să ne îngrijim să nu afle nimeni.

Mă întind iritat după cupa de vin de pe masă.

— Acum nu te codi ca flăcăul dus întâia oară la bordel. Spune ce ai de spus sau du-te şi joacă-te cu băieţeii tăi.

Nu se oboseşte să se prefacă jignit, ci zice pe un ton răspicat:

— Grânele palatului au viermi!

Vinul parcă-mi rămâne în gât şi pun cupa înapoi pe masă. Mă holbez o vreme la Iosafat, pe al cărui chip se citeşte groaza.

— Viermi?

— Da, prinţe, viermi. Nu larve. Viermi mari, graşi, albi.

— De unde au apărut viermii în grâne?

Îşi ridică mâinile în aer.

— Dumnezeu ştie. Dacă nu o fi chiar…

— Voia Domnului?

Fac eforturi să mă ridic în picioare şi mai că nu cad lat.

— Crezi că nu are lucruri mai importante de făcut?

— Poate că ne dă un semn.

— Semn? Ce fel de semn? Dacă o s-o ţii aşa, curând vei ajunge să scurmi prin gunoi, şi nici măcar eu nu te voi putea salva de mânia preoţilor.

Înşfac iar cupa cu vin şi, din greşeală, vărs puţin pe mine.

— Pot să-mi închipui că ţăranii săraci cu duhul ar tremura din

cauza unor astfel de semne, însă tu eşti un om învăţat. Sau, cel puţin, aproape învăţat.

Îşi încreţeşte nasul cărnos, îşi ridică bărbia şi îmi zice pe un ton arogant:

— Semnele trimise de sus trebuie luate în serios. Iar în ultima vreme am avut parte de tot felul de semne. În Bethsaida vacile au fătat viţei cu cinci picioare, iar locuitorii din Horazin au văzut cum din fundul unui miel de sacrificiu a zburat un porumbel, iar pe lângă asta…

— Ce legătură au toate astea? îl întrerup eu. Poate că sunt viermi aduşi de egipteni, de când au venit să cumpere grâne de aici. Nu e nici un semn, ci doar o dovadă că în Egipt încă mai bântuie molima.

— Adevărat, însă trebuie să ne gândim la popor.

— Ce treabă are poporul cu asta? Doar nu le dăm să mănânce viermi.

— Oamenii sunt neliniştiţi.

Iosafat îşi coboară iar tonul, vorbind aproape în şoaptă şi tot uitându-se îndărăt, ca un bufon nepriceput.

— Oamenii au început să vorbească.

— Lasă-i să vorbească! Mai bine să vorbească decât să plece urechea la toţi complotiştii şi agitatorii!

Iosafat clatină din cap, reuşind să pară chiar abătut.

— Deşi noi nu socotim viermii un semn, oamenii cu siguranţă o fac. Unii ar putea chiar spune că e vorba despre o…

— Despre ce?

— O pedeapsă.

Îmi pierd răbdarea. Mă duc lângă el, îl privesc drept în faţă.

— O pedeapsă? Pentru ce?

— Îmi cer iertare, am auzit oamenii grăind astfel.

— Chiar aşa?

Din momentul în care mi-am ridicat privirea, începusem să clocotesc de mânie. Ies din cort, soarele care apune îmi arde ochii, iar mădularele îmi sunt neputincioase.

— Sper că nu vorbesc încă despre asta?

— Ba da, încă vorbesc.

— De ce nu pot uita?

Iosafat oftează, iar de data asta nu pare să se prefacă.

— Mă tem că e nevoie să treacă mai mult de o generaţie pentru a da totul uitării.

Îmi sprijin antebraţul de zidul din apropiere şi privesc peisajul atât de cunoscut. Soarele se scufundă cu repeziciune la orizont, în apa întunecată a lacului, deasupra oraşului – oraşul meu peste care s-a pogorât întunericul. Din mahalale se înalţă fumul de la focurile de tabără, însă pieţele sunt aproape pustii, în preajma băilor publice nu se vede ţipenie şi nici în casele oamenilor mai înstăriţi nu se întrezăreşte vreo siluetă. Îţi poţi închipui cum ultimii negustori îşi târăsc cărucioarele pe uliţele înguste, cum templul este măturat, cum familiile se adună la masă, iar toţi cei cărora întunericul le e pe plac încep să-şi vadă de îndeletnicirile lor. În acelaşi timp, în palat – în palatul meu – viaţa îşi vede de cursul ei obişnuit. Pe acoperiş răsună paşii femeilor care strâng rufele întinse la uscat, iar pe geamurile de la bucătărie iese fumul rămas în urma focurilor acum stinse. Doi soldaţi târăsc prin curte un bărbat îmbrăcat într-o mantie cenuşie, un câine tărcat ţopăie pe lângă zid, o bătrână cu părul alb care duce găleţi cu apă într-o cobiliţă pe umeri se îndreaptă spre odăile Irodiadei. Ar trebui să-i amintesc lui Iosafat că am poruncit ca muncile cele mai grele să fie încredinţate bărbaţilor, însă mi-aş bate gura de pomană. Poate sclavii înşişi sunt atât de obişnuiţi cu aceste obiceiuri, încât bătrâna slujnică s-ar simţi chiar jignită. Oamenii se supun poruncilor mele o vreme, însă apoi revin pe ascuns la rânduielile ce le-au fost înrădăcinate. Şi totuşi eu ar trebui să am putere asupra lor. Oamenilor le lipseşte darul iertării. De aceea, nici mie nu mi se îngăduie să uit.

— Prea bine, cedez. Hai să mergem să vedem viermii ăia ai tăi.

— Cu tot respectul, prinţe, bombăne Iosafat, nu sunt viermii mei.

Mă îndrept spre trepte.

— Tu eşti responsabil cu grânele. Aşadar şi viermii sunt ai tăi.

Dinspre trepte mă izbeşte o răcoare cu iz de calcar. Mă ia ameţeala, dar reuşesc să mă sprijin de zid. Peste câţiva ani, cine ştie, poate n-o să mai fiu în stare nici măcar să urc pe terasa de pe acoperiş, deşi templul mă vede ca pe bătrânii ăia care aleargă în urma animalelor de sacrificiu îngrozite. Bineînţeles, nimeni nu îndrăzneşte să spună că mi-am distrus singur trupul, însă eu ştiu

asta şi port în suflet regretul şi durerea. Însă am învăţat că regretele nu duc nicăieri şi nu ajută pe nimeni. Dacă va veni ziua în care nu voi mai putea să mă ridic în picioare, voi cere să fiu purtat oriunde poftesc şi să se construiască scări atât de largi, încât nici să nu fie nevoie să mă scol din pat.

— Ai băgat de seamă, întreb eu, că timpul este la început prietenul omului, iar apoi îi devine cel mai mare duşman?

Iosafat refuză să accepte că e bătrân, de aceea în vocea lui se ascunde o undă de ironie.

— Timpul fiecăruia are o măsură, iar unii primesc un vas mai mare decât alţii. Ai avut o viaţă bună, şi nu mă îndoiesc că mai e mult până ce se va sfârşi.

— Lasă balivernele. Când e gata mormântul meu?

— Încăperea e aproape săpată. Odată cu următoarea caravană voi trimite după pietrarul din Antiohia.

— Ai ales ajutoarele?

— Aceiaşi bărbaţi care s-au ocupat de porţile pentru cursele de care.

— În regulă. Să-mi aduci aminte că oamenii aceia nu trebuie să mai plătească vreodată zeciuiala.

— Am rezolvat deja asta.

— A, da? Observi deci că memoria nu mă mai ajută.

În timp ce traversăm curtea, mă săgetează o durere puternică. Aproape că dau să mă sprijin de Iosafat, însă nu vreau să-i ofer o asemenea satisfacţie. Îmi îndrept spatele şi continui să merg, iar durerea aceea îngrozitoare începe să se mai domolească. Dau din cap în semn de salut în direcţia străjerului de la intrarea în grânar. L-am mai văzut oare până acum? Încă un semn de bătrâneţe – faptul că nu-mi mai aduc aminte dacă îmi sunt cunoscute toate chipurile pe care le văd. Totuşi am o scuză: oamenii sunt oricum prea mulţi la număr şi nici nu merită să ţi-i aminteşti pe toţi. Ajunşi la depozit, trebuie să coborâm doar două trepte late, după care sunt nevoit mă opresc puţin ca să le îngădui ochilor mei să se acomodeze cu semiîntunericul. Lumina pătrunde prin deschizăturile din acoperiş, însă nu e suficientă. Iosafat strigă la sclavul care trebăluieşte pe acolo, iar acesta înşfacă torţa de pe perete şi vine în grabă spre noi. Arată caraghios, cu capul plecat şi încercând să ţină torţa cât mai sus.

— Stai drept! îi poruncesc. Doar nu vrei să-mi dai foc la barbă.

Tresare şi aruncă priviri îngrozite în stânga şi-n dreapta.

— Iertare, preamărite rege… N-am vrut…

Flutur din mână şi întreb pe un ton prietenos:

— Spune, nabateene, îţi merge bine în casa mea?

Se holbează la mine cu gura căscată. Pe chipul său se întrezăresc deja riduri, iar părul i s-a rărit destul de tare, de aceea arată mult mai în vârstă. Se uită speriat spre Iosafat, buzele i se mişcă, însă fără să scoată vreun sunet, iar în cele din urmă abia reuşeşte să îngaime:

— Este o binecuvântare că mă aflu în casa unui rege ca tine.

Îl bat uşor pe umăr, îmi apropii faţa de a lui şi aproape că şoptesc:

— Atunci de ce îţi neglijezi treburile pe timp de noapte şi laşi viermii să pătrundă în grânele mele?

Îi ia o clipă să priceapă cuvintele mele. Se dă înapoi, scapă torţa din mână şi se aruncă pe podeaua murdară. Izbucnesc în râs. Mă întorc către Iosafat, care strâmbă din nas. Mă opresc din râs şi mă aplec să iau torţa. Cu chiu, cu vai reuşesc, apoi îl apuc şi pe sclav de mână şi-l ridic în picioare.

— Ar trebui să-i înveţi pe oamenii ăştia ce-i aia o glumă, îi spun lui Iosafat.

Acesta clatină dezaprobator din cap.

— Nu îndrăzneşte nimeni să facă glume cu regele. Oamenii n-au curaj nici măcar să-şi imagineze că ai putea glumi.

— Spune-le asta romanilor. Acum dă-i un codrant[1] omului ăstuia şi hai să mergem să-ţi vedem viermii.

Luminez cu torţa cel mai apropiat hambar cu grâne. Durează puţin până când ochii mi se obişnuiesc cu lumina pâlpâitoare a torţei, însă apoi îi zăresc imediat. Iosafat a avut dreptate, sunt într-adevăr viermi care se târăsc molcom şi care au mâncat foarte bine, pare-se. Cu cât mă uit mai bine, cu atât văd mai mulţi. Încep să-mi dau seama de gravitatea problemei. Mă străbate un fior de scârbă, gândul la pâinea de mâine e departe de-a fi ispititor. Ştiu că Iosafat îmi aşteaptă decizia, probabil speră să poruncesc distrugerea grânelor sau poate chiar arderea întregului grânar, după care să spunem că a fost un accident, însă eu fierb de furie. La urma urmei, nu sunt fitecine, ci tetrarhul Irod Antipa, şi n-am de gând să

mă las intimidat de nişte viermi sau de superstiţiile norodului. Îi întind sclavului torţa, după care mă întorc spre Iosafat:

— Trebuie să-i pui pe oameni la muncă.

— Ce fel de muncă? răspunde el cu precauţie.

— Nu face pe prostul. Viermii, bineînţeles, trebuie adunaţi din grâne.

Uimirea i se citeşte lesne pe chip.

— Adunaţi…

— Da, evident. Doar nu-i putem lăsa în grâne. Sau vrei să-i facă direct turte?

— Dar, prinţe… N-ar fi mai bine să cumpărăm alte grâne? Ar fi o muncă istovitoare să încerce cineva să adune toţi viermii…

— La ce sunt buni toţi sclavii ăia dolofani? Chiar şi tu poţi să le dai o mână de ajutor, doar ai degetele subţiri. Dacă reuşeşti să pipăi băieţaşi pe întuneric, atunci o să poţi cu siguranţă să culegi câţiva viermi din grâne.

Iosafat aruncă o privire cu subînţeles către sclavul care stătea lângă noi, apoi mă apucă de mânecă.

— Prinţe, ar fi mai bine să discutăm despre asta afară…

Urc iarăşi scările care dau în curtea cufundată în umbrele amurgului. De sus, de la fereastra Irodiadei, răzbat râsete zgomotoase, apoi răsună un răget de măgar, iar din direcţia gărzilor se aude un cântec de flaut. Un căţel tărcat îşi face apariţia şi se gudură la picioarele mele, apoi începe să-mi adulmece poalele robei. Îl lovesc cu piciorul. Schelălăie, dar se îndepărtează numai un pic, se aşază pe labele din spate şi mă priveşte îndelung. Mă uit şi eu ţintă la el. Ochii câinelui mă fascinează, sunt adânci şi melancolici, precum cei ai unui bătrân căruia i-a fost dat să vadă prea multe. În cele din urmă, renunţăm amândoi, aşa că scuip pe grumazul animalului şi mă întorc din nou către Iosafat.

— Deşi poporul tău trăieşte într-o teamă veşnică, spune el, cu siguranţă se va scăpa cineva şi va da în vileag secretul.

— Să fie limpede că voi tăia cu mâna mea limba celui care va îndrăzni să deschidă gura.

— Asta n-ar fi de nici un folos. Un strop de vin îl face şi pe ultimul sclav să uite de precauţie. Aşa sunt oamenii.

Cântăresc cuvintele lui Iosafat.

— Să facem altfel atunci. Vei socoti de câţi oameni e nevoie să

ducă la bun sfârşit sarcina şi, după ce o vor fi îndeplinit, îi vei scoate imediat pe toţi sclavii aceia la vânzare. Îngrijeşte-te să nu poată discuta cu nimeni până când nu vor fi cât mai departe de acest loc.

Iosafat se încruntă.

— S-ar putea să fie un plan bun. De fapt, mai bine le-am tăia de la început limba, să fim mai siguri.

— Dar asta înseamnă să-i pedepsesc fără să aibă vreo vină.

Iosafat îşi priveşte atent unghiile de la mâna stângă.

— N-ai mai făcut asta, prinţe?

— Păstrează-ţi setea de sânge pentru când va fi nevoie de aşa ceva! Nu vreau să pedepsesc pe nimeni fără motiv.

Încep să mă plimb încolo şi-ncoace, o agitaţie ciudată mă cuprinde cu totul. Aş putea să o pun pe seama veştilor rele, dar n-aş face decât să mă amăgesc singur. Această stare de nelinişte mă chinuie adesea, e ca şi când toţi anii adunaţi la un loc mi-ar apăsa pe suflet. Simt că trebuie să mă duc degrabă undeva, dar nu ştiu unde, mâinile încep să-mi tremure şi picioarele să mă doară, iar tâmplele îmi zvâcnesc la gândul coşmarurilor pe care va trebui să le îndur. Tot ce mă înconjoară, pereţii întunecaţi ai palatului, căldura înăbuşitoare din curte, râsetele femeilor de la catul de sus şi silueta bătrânului Iosafat, toate mă enervează.

Câinele care se uită încă la mine pare să-mi înţeleagă starea, pentru că îşi lasă coada în jos şi o ia la goană înspre poartă. Îl urmăresc cu privirea.

Mă opresc în dreptul fântânii şi beau nişte apă din vasul lăsat pe margine. Gustul plăcut îmi aminteşte de ţară, de regiunea muntoasă şi fertilă prin ale cărei văi de piatră curg râuri cu apă limpede. Şi totuşi la o zi distanţă de mers se întinde deşertul cel uscat, tărâmul morţii. Lumea asta a noastră e foarte stranie, plină de contraste. Ştiu prea bine că aceste gânduri sunt demne doar de un bătrân neghiob, că numai mintea unui om care şi-a pierdut pofta de viaţă poate stărui asupra unor asemenea fleacuri.

Însă ce pot să fac? Sunt precum toţi ceilalţi, timpul mi-e măsurat, iar de vreme ce viaţa se apropie de sfârşit, e firesc ca gândurile mele să se îndrepte spre locul unde mi se vor odihni oasele.

Iosafat mă aşteaptă în faţa porţii celei mici. E însoţit de doi soldaţi. Pe unul din ei nu mi-l amintesc, dar celălalt e tirianul Simron, băiatul lui Naaman, căruia în curând ar trebui să-i dau o funcţie mai bună, după cum i-am făgăduit tatălui său. Naaman e unul dintre cei care m-au salvat din ghearele mulţimii dezlănţuite în timpul ultimei revolte, iar eu nu pot uita că îi sunt îndatorat acestui om. Dar acum nu mă pot gândi la asta. Dau din cap spre ei în chip de salut înainte să ies pe poartă. Cu colţul ochiului, observ că sunt cam nesiguri pe ei şi înarmaţi cu lănci, pe lângă săbii. După părerea lor, doi soldaţi şi un servitor bătrân sunt o escortă insuficientă, dar nu am nevoie de o strajă mai mare pentru a merge la tavernă. Am fost tentat să le spun să rămână pe loc şi să-mi continui drumul de unul singur. Însă, din fericire, nu sunt chiar atât de îndrăzneţ, nu pot să umblu singur prin oraş fără să mă tem de primejdii. Poate că am fost prea blând, căci au apărut mulţi răzvrătiţi. Şi totul doar în urma acelui an neînsemnat, din pricina căruia poporul nerecunoscător, laolaltă cu Iosafat, încă se plânge.

Poate era mai bine dacă aş fi călcat pe urmele tatei, dacă m-aş fi născut înzestrat cu cruzimea lui. Blândeţea nu e deloc potrivită pentru un prinţ, dar probabil e prea târziu să-mi obişnuiesc oamenii cu disciplina. Trebuie să mă mulţumesc cu fiecare zi liniştită, trebuie să fiu recunoscător dacă am parte de aşa ceva.

Simt pe obraji o briză suflând dinspre lac. Aduce cu ea arome de zambile şi crin, mirt şi mentă, isop şi chiparos. Umbrele roşietice şi întunecate schimbă culorile peisajului: verdele livezilor pare mult mai închis, viile devin violet, lanurile maronii-deschis de orz copt capătă nuanţe pământii, iar florile de roşcov arată sângerii. Salcâmii şi duzii, tufele de muştar şi de caprifoi au înfăţişarea unor personaje de demult, a unor monştri de piatră. În stânga noastră, un păstor îşi mână alene oile spre plantaţia de măslini, în dreapta, smochinii înconjoară câteva case. Totul este cum ar trebui să fie, fiecare la locul lui. Dacă paradisul există, atunci numele său este cu siguranţă Galileea.

Ajungem în dreptul unei porţi în zidurile oraşului şi pornim spre piaţa mare. De undeva vine miros de pâine coaptă. Vocile copiilor răsună din curţile caselor. Din spatele unei ferestre pe lângă care trecem se aude vocea unei femei bătrâne care se ciondăneşte cu slujnica. Strada este curată şi bag de seamă că mulţi

oameni mi-au respectat dorinţa de a aşeza plante şi palmieri de-a lungul zidurilor. Adesea, când mă plimb pe aici, mă întreb câţi m-au crezut nebun când am decis să părăsesc Sepphorisul şi să construiesc aici un oraş nou. Dar cine ar putea să-mi reproşeze ceva acum? Mai există în tot regatul Iudeei o asemenea oază? Cezareea Maritima este frumoasă, fără îndoială, însă se află sub stăpânirea romanilor, deci nici nu poate fi pusă la socoteală. Chiar şi atunci când oasele îmi vor fi putrezit şi numele meu nu va mai fi slăvit, zidurile acestea vor dăinui. N-au decât să spună preoţii bărboşi ai Ierusalimului ce-or vrea, să numească Tiberiada un cuib al depravării, totuşi locul acesta este unul prielnic pentru oameni.

— Se aude ceva din oraşul sfânt? îl întreb pe Iosafat.

— Nimic deosebit. Sinedriul se ceartă iar în legătură cu taxa pentru templu şi dezbate dacă marele preot are dreptul să-şi taie barba, însă asta nu e nimic nou.

— Într-adevăr. Şi, bineînţeles, împrăştie alte minciuni despre mine.

— Agrippa este subiectul principal al discuţiilor mai aprinse acum. De la Roma vin zvonuri cum că s-ar înţelege tot mai bine cu noul zeu.

— Încă nu e zeu. E doar împărat.

Iosafat ridică din umeri.

— Poate că în curând o să fie zeu. În orice caz, se pare că Agrippa e invitat în fiecare seară la masa acestuia. Nici măcar preoţii n-au parte de o asemenea onoare.

— Agrippa e isteţ şi viclean, iar preoţii romani nu au înţeles niciodată isteţimea şi viclenia specifice poporului meu. Mă întreb cum ar fi să am din nou vreme să călătoresc la Roma. Însă nu-mi surâde deloc o distanţă atât de mare.

— Poţi oricând să-i faci o vizită de curtoazie prefectului.

— Nu-i acelaşi lucru, dar, la urma urmei, tot e mai bine decât nimic. În plus, ar fi plăcut să văd noul teatru şi, totodată, aş avea ocazia să cumpăr şi câţiva cai. Oare îl găsesc pe prefect în Cezareea Maritima?

— Asta e uşor de aflat.

— Atunci ocupă-te de carul meu. Dacă meşterul uită să-mi repare carul şi de data asta, nu va mai fi nevoie să repare vreodată care.

— Mă voi îngriji de asta, prinţe.

— Şi nu uita de viermi.

— Ar fi greu să uit.

Îmi sare în ochi o fată, când aproape o depăşiserăm deja. Stă ghemuită într-o firidă, plăpândă şi nemişcată, cu mâna ei osoasă întinsă în faţă. Dacă ar întinde şi cealaltă mână, şi-ar dezveli cotul care se termină într-un ciot. Chipul anost îi e murdar, are părul ciufulit, iar zdrenţele care-i acoperă trupul costeliv sunt vechi şi murdare. Întocmai după cum am bănuit, e desculţă, şi nicicând nu mi-a fost dat să văd picioare mai murdare. Mă opresc să mă uit mai bine la ea. Un ochi îi e acoperit de o ceaţă albicioasă. Deci nu e doar ciungă, ci şi chioară.

— Ce faci aici, micuţo? N-ar trebui să fii acasă? o întreb.

Mă priveşte cu ochiul bun fără să clipească, cu buzele strânse.

— Nu se mai milostiveşte nimeni de tine la ora asta. În curând o să se lase noaptea şi se face răcoare. Unde stai?

După o clipă de şovăială, dă din cap în direcţia uliţei care coboară dinspre zidul de miazăzi.

— Hai, te ducem noi acasă. Tu arată-ne drumul.

Fata se ridică anevoie, îi măsoară cu privirea pe soldaţi şi pe Iosafat, apoi îşi strecoară mâna în palma mea. Aproape că mă trag înapoi la atingerea ei, însă reuşesc să mă stăpânesc şi o luăm din loc. Simt cât de slabă e, aş putea să o ridic ca pe un fulg. Cotim după colţ, iar olarul care îşi ducea vasele înăuntru se lipeşte de zid la vederea noastră, şi continuăm pe uliţa îngustă care duce spre turn. Paşii noştri tropăie pe drumul pavat cu piatră, însă ai fetei nu scot nici un zgomot. Parcă pluteşte. Palma ei e caldă.

Când s-a oprit, la început nici nu mi-am dat seama că ne aflăm în faţa unor locuinţe. După o clipă, zăresc o pată întunecată pe zidul de care ne apropiaserăm. Fata îşi desprinde mâna şi trage în lături o pătură care atârna în dreptul deschizături înguste, dezvăluind o lumină palidă. Mă aplec să privesc înăuntru. Zăresc o vatră sărăcăcioasă în care ard încă nişte cărbuni, pereţii zgrunţuroşi, câteva crengi uscate pe post de scaun, nişte paie pe jos şi o siluetă întinsă pe ele, care se ridică, simţind prezenţa fetei, apoi mă observă pe mine. Desluşesc o femeie sfrijită cu braţele tremurânde. Îşi îndreaptă chipul spre mine, ochii ei par două găuri negre în lumina aceasta difuză.

— Femeie, rostesc, însă, în acelaşi moment, în aer se simte o duhoare de fum, fecale şi febră. Ţi-am adus fiica acasă.

— Cine eşti, stăpâne? întreabă ea clipind.

Vocea ei scârţâie precum o scândură veche.

— N-are importanţă cine sunt. Însă fata asta n-ar trebui să stea pe-afară la o oră atât de târzie. Unde îţi e bărbatul?

— Nu am bărbat.

— Aşa deci. Ce-i cu tine? Eşti bolnavă?

Femeia încearcă să se ridice în capul oaselor.

— De ce vă interesează? Nu v-aş fi de nici un folos nici de-aş fi sănătoasă.

— Probabil că nu. Ai de-ale gurii?

— Întreab-o pe fată. Dacă a întâlnit vreun om milostiv şi i-a dat…

Mă duc înapoi afară, trag în piept aer proaspăt şi mă întreb ce să fac. Iosafat se plimbă încolo şi-ncoace, iar soldaţii se străduiesc din răsputeri să-mi demonstreze că sunt temeinic apărat. Îl chem pe Iosafat şi îi spun:

— E o femeie bolnavă înăuntru. Dă-i trei denari de aur.

— Trei denari! strigă Iosafat.

— Aşa am spus, trei. Ţi-ai pierdut auzul?

— Dar asta e mai mult decât…

— Dacă nu faci ce spun, asta va fi remuneraţia ta anuală de acum încolo.

Iosafat îşi înghite cuvintele, scoate banii din pungă şi intră în locuinţa mizerabilă. Îi aud vocea groasă şi exclamaţiile, iar apoi îl văd ţâşnind imediat afară, în uliţă, scuturându-şi hainele de parcă toată duhoarea sărăciei s-ar fi impregnat în ele. Trece pe lângă mine fără să mă privească, apoi îşi înalţă capul spre cer cu un aer ofensat.

— Mi-a pierit pofta să merg la tavernă, spun şi o iau în direcţia oraşului. Ar trebui să facem ceva pentru oamenii aceştia. E o ruşine că sunt nevoiţi să facă foamea şi să trăiască în asemenea grote. Nu am poruncit acum ceva vreme să fie ridicate nişte colibe în afara zidurilor oraşului?

— Le-ai ordonat soldaţilor să-i ajute pe săraci să le construiască, mă corectează Iosafat. Dar, din nefericire, săracii nu îşi permit să facă asta.

— Să le ridice atunci pe banii mei.

— Unde ar duce una ca asta, prinţe? Curând s-ar oploşi aici toţi săracii, iar oraşul ar deveni tărâmul făgăduinţei pentru cerşetori. Pe lângă asta, nimeni nu vrea să locuiască în afara zidurilor oraşului, nu e deloc sigur.

— Cum să nu fie sigur? Doar sunt case ale ţăranilor peste tot.

— Casele ţăranilor au uşi solide şi bărbaţi care se pot apăra. Cu totul altfel stă treaba când eşti o biată văduvă şi n-ai sprijin decât din partea unui copil sfrijit.

— Aşa e, însă n-am prea văzut să arăţi milă. Chiar începusem să cred că biata femeie trebuie să ardă tămâie ca să pui tu piciorul înăuntru.

— Sunt doar precaut. Bolile se răspândesc repede.

— Bolile se răspândesc odată cu sărăcia. Cel mai înţelept lucru pe care îl poţi face e să te gândeşti cum rezolvi problema.

— O să mă gândesc la asta, prinţe.

Mai privesc o dată în urmă. Fata stă în pragul deschizăturii întunecate. Aproape că-mi vine să ridic mâna în chip de salut, dar renunţ la acest gest. Mai bine nu m-aş gândi la ea şi la cei ca ea, mai bine aş uita figura mamei ei zăcând pe paiele murdare. Iosafat are dreptate când spune că nu ar trebui să-mi pese de cei amărâţi. În plus, situaţia noastră e chiar bună în comparaţie cu cea a Ierusalimului, unde numărul oamenilor fără adăpost e tot mai mare şi unde fiecare sărbătoare atrage cohorte de cerşetori. Poporul acesta se consideră cel ales, însă alţii au fost aleşi să primească şi mai puţin, şi şi-au pierdut orice speranţă.

Dau să-l tulbur pe Iosafat cu gândurile mele, când aud un geamăt. Mă întorc. Îl văd rezemat de zid, cu o mână încleştată pe pântec. Mă reped spre el.

— Ce s-a întâmplat?

Pe faţa lui schimonosită de durere parcă se întrezăreşte un zâmbet şi abia poate să şoptească:

— Nu ştiu, prinţe. Poate am mâncat, fără să-mi dau seama, prea mulţi porumbei.

— Sau poate iar ai băut prea mult mied.

— Nu cred că e asta. Dimpotrivă…

Cuvintele i se sting pe buze. Încearcă să ia o gură de aer, clipeşte din ochi şi îşi îndreaptă spatele. Broboane de sudoare i se ivesc pe

frunte. Răsuflă uşurat, îşi freacă fruntea şi chiar îi apare un zâmbet pe chip.

— Te simţi mai bine? întreb.

— Mult mai bine. Nu cred că am mâncat prea mult, dar bag seama că trebuie să am mai multă grijă de mine.

— Nu uita că lăcomia nu e deloc bună pentru oamenii bătrâni.

Se preface jignit de vorbele mele şi ne continuăm drumul. Observ că nu mai e la fel de sigur pe picioare şi că abia reuşeşte să meargă. Mi se pare mie sau e neobişnuit de palid? Să fie foarte bolnav sau o fi doar povara timpului neiertător? Nu spun nimic, însă îi conduc pe toţi către palat. Se lasă noaptea şi nu avem opaiţe cu noi.

Atmosfera aceasta lugubră are întotdeauna ceva magic, ceva tainic, aspru. Însă abia acum, spre apusul vieţii, m-am împăcat cu gândul că sufăr, se pare, de o afecţiune destul de comună: mă tem de întuneric. Uneori mă întreb dacă asta e ceva specific oamenilor sau dacă totul e doar în capul meu, însă de fiecare dată îmi aduc aminte că am un motiv întemeiat să mă feresc de întuneric. Nu puţini oameni vajnici sau simpli călători au fost străpunşi de lama unui pumnal în bezna nopţii. Şi pe cine să pândească mai abitir ticăloşii de primprejur dacă nu pe mine?

— I-ai încredinţat sarcinile nepotului tău? îl întreb pe Iosafat după ce intrăm pe poartă.

— Veniamin se îndeletniceşte deja cu negoţul, răspunde Iosafat gâfâind. Se pare că a deprins obiceiul tocmelii.

— Foarte bine. Să sperăm că nu-i e dor de covoarele tatălui său.

— Veniamin este mult mai ambiţios, nu se mulţumeşte el cu meseria de negustor de covoare.

Dau cu piciorul într-o pietricică de pe drum.

— Spune-i atunci că ar trebui să stea în casa mea.

— Ştie asta deja.

— Serios? Nu vor toţi tinerii să ia calea Romei?

— Veniamin a auzit ce soartă au avut cei mai mulţi dintre aceşti tineri.

— Pare să fie isteţ pentru vârsta lui, chiar dacă e rudă cu tine. Cred că trebuie să-l cunosc mai bine. Zi-i să vină să vorbim mâine dimineaţă.

— Aşa voi face, prinţe. Veniamin o să-ţi fie cu siguranţă de folos,

spune Iosafat şi cade în genunchi.

Scot un ţipăt de spaimă. Unul dintre soldaţi sare să-l sprijine pe Iosafat, iar Simron, fiul lui Naaman, rămâne pironit pe loc. Păsările din măslini bat din aripile lor mari, iar dinspre palat se aude încă sunetul flautului. Întunericul se lasă aici atât de repede, încât orice urmă de lumină a dispărut. Mă dezmeticesc, mă aplec neliniştit spre Iosafat şi îi iau faţa în palme. Abia o mai pot distinge în bezna adâncă. Gura întredeschisă lasă să-i scape un horcăit puternic. Încerc să-mi păstrez calmul în faţa gărzilor, însă vocea îmi tremură:

— Te-ai împiedicat?

Iosafat dă din cap că nu. Simt în nări un iz de leacuri băbeşti, henna şi bătrâneţe.

— Chem pe cineva să te ajute?

Iosafat refuză şi mormăie ceva nedesluşit.

— Sprijiniţi-l! le poruncesc soldaţilor. E mort de oboseală, dragul de el.

Aceştia îl apucă pe Iosafat de subsuori şi îl ridică. Nu e nevoie să-l târască, deoarece se sprijină pe propriile picioare şi încearcă să-i dea la o parte pe soldaţi. Uliţa cufundată în întuneric se întinde dinaintea noastră, în spatele zidurilor palatului licăreşte o lumină palidă. Soldaţii încep curând să gâfâie. Am senzaţia că urc panta asta separat de ceilalţi, că mă uit la noi de undeva din spate, dintr-un moment din viitor, în care toate acestea se vor fi petrecut deja. Trebuia să fi luat un toiag cu mine, simt nevoia de sprijin cu fiecare pas dureros pe care-l fac, plătesc iarăşi pentru vanitatea mea prostească. Din fericire, acum mergem încet, noroc că nimeni nu-mi vede chipul schimonosit de trudă.

Mă opresc în faţa porţii şi-i spun lui Simron:

— Duceţi-l la Timon din Pergam.

— Nu e nici o grabă, se tânguie Iosafat şi se smulge din strânsoarea bărbaţilor. Pe chip i se citeşte suferinţa. Se sprijină grabnic de zid şi spune cu voce tremurândă: A fost doar o clipă de slăbiciune. Deja simt cum îmi revin puterile.

— Nu ţi s-a cerut părerea! îi răspund tăios. Dacă vrei, poţi merge pe picioarele tale la Timon să vadă ce ai. Altminteri, voi pune să fii cărat până acolo.

— N-am încredere în şarlatanul ăla grec.

— Ţine-ţi gura! Voi veni să te văd mai târziu. Soldaţi!

Simron şi tovarăşul său îl înşfacă iar pe Iosafat şi o iau din loc. Braţele lungi ale lui Iosafat atârnă neputincioase pe lângă trup. Nu i-am mai văzut niciodată capul lui mare legănându-se fără noimă. Când mă întorc, bag de seamă două gărzi curioase care se iţesc în dreptul uşii. Afurisită mai e fiecare clipă, căci se dovedeşte teribil de înşelătoare. Pui piatră peste piatră, şi apoi totul cedează imediat sub presiunea greutăţii. Torni nisip pe drum şi vine vântul din deşert şi ţi-l împrăştie pe tot. Din fericire, deocamdată e linişte şi toate treburile sunt în ordine. Dar simt cum necazurile îmi suflă în ceafă, n-aş vrea ca Iosafat să cadă la pat. Indiferent ce s-ar spune despre el, e şiret ca un şacal şi mă cunoaşte mai bine ca oricine. Pe lângă asta, e un om demn de încredere, îi pot încredinţa orice, cu excepţia detaliilor care nu îl privesc. Deja încep să regret că iar m-am luat de el din pricina slăbiciunii lui fără leac pentru tinerei.

Trec pe lângă temniţe. Prin ziduri răzbat vaiete înăbuşite. Îmi dau seama că mai devreme am văzut un prizonier în curte. Nu se poate să fi săvârşit ceva grav, altfel mi s-ar fi spus. Mă întorc totuşi şi o iau în direcţia din care se auzeau tânguirile. Împing uşa cu grijă. Mă izbeşte un nor de fum de la torţe amestecat cu mirosul băhnit al coridoarelor. Din zidurile aspre se desprind amintiri pe care aş vrea mai degrabă să le uit – perioade grele, greşeli de nerăscumpărat, năluci. Oare numai din vina mea se aud toate aceste gemete de durere? Oare eu sunt singurul vinovat pentru tot sângele vărsat aici?

Scuip pe jos. Răufăcătorii n-au decât să arunce vina pe ei înşişi, fiecare şi-a ales soarta. Merg înspre locul de unde răsună vaietele. Beria, comandantul soldaţilor, stă de pază lângă temniţa prizonierului. Se holbează înăuntru cu braţele încrucişate pe piept. Un rânjet maliţios îi dezgoleşte gingiile. Are o înclinaţie spre violenţă, iar asta i se citeşte pe chip. Mă observă şi bombăne ceva. Zgomotele şi gemetele încetează. Beria îmi vine în întâmpinare şi spune:

— Prinţe, avem un nou prizonier. Evident, un zelot[2]. Tocmai încercam să-l ajut să-şi amintească asta.

— De unde ştii că e zelot? întreb iritat. Mi-ar plăcea să fi fost mai înalt, să nu trebuiască să mă uit în sus la Beria. E cumva scris pe fruntea lui? Sau a scos de sub veşminte vreo sabie furată de la

romani?

Beria răspunde amuzat:

— Sincer să fiu, chiar asta a făcut. Şi puţin a lipsit să n-o înfigă în trupul unui saducheu din mulţime. Din fericire, era pe-acolo un bărbat care a reuşit să-l pună la pământ.

— Aşa deci. Cine era saducheul cu pricina?

— Elsafa, băiatul lui Ruben, un negustor de vin.

— Elsafa? De când e ăsta saducheu?

Beria ridică din umeri.

— Cine ştie? În orice caz, făcea negoţ cu romanii, şi asta nu-i deloc pe placul zeloţilor.

— Bineînţeles că nu. Nu mă înveţi tu pe mine, soldat.

Beria îşi pleacă fruntea.

— Iertare, prinţe. Nu încercam decât să storc informaţii de la prizonier. Neghiobul susţine însă că nici măcar n-a auzit vreodată de răsculaţii zeloţi.

— Şi dacă e doar vreo cunoştinţă de-a lui Elsafa cu care s-a ciondănit? Negustorii au mereu ceva de împărţit.

— Elsafa a mărturisit că nu-l cunoaşte pe acest om.

— Prea bine. Dacă tot vorbeşti despre bărbatul ăsta, are cumva şi un nume?

Mi-aş dori ca Beria să nu mai rânjească şi să nu-i mai văd dinţii stricaţi.

— Susţine că îl cheamă Sila şi că vine din Sevastia. Zice că se află aici ca să o întâlnească pe nevasta fratelui său mort. Baliverne, bineînţeles, însă am vrut să mă asigur. N-am găsit-o nicăieri pe femeie.

— Şi ai martori că a încercat să-l lovească pe Elsafa cu sabia?

— Mulţi martori. Şi precum ai spus, prinţe, sabia e de fapt o sica[3] romană.

Cuget o clipă, după care spun:

— Să-l vedem aşadar pe zelot.

În temniţă se află un soldat cu o bâtă în mână. Peste pântecul zdravăn poartă o cingătoare de piele. Prizonierul stă ghemuit în spatele lui, cu faţa spre colţul încăperii. Soldatul îmi aruncă o privire, apoi îl înşfacă pe prizonier de haine şi îl trage sus. Fac un pas înainte privindu-l ferm pe prizonier şi-i desluşesc chipul în lumina pâlpâitoare a torţei. Mă trag brusc înapoi. Mă trece un fior.

Rămân ţintuit locului, dar în acelaşi timp îmi vine să mă prăbuşesc, până când îmi dau seama că totuşi nu e acelaşi chip, seamănă doar izbitor cu cel care îmi bântuie adesea visele şi mă face să mă zvârcolesc în pat. Ochii sunt aproape identici, la fel de întunecaţi şi aţintiţi înainte fără sfială, iar fruntea lată şi barba rară îmi par desprinse din amintirile mele. Însă acest bărbat nu e la fel de înalt şi de solid, şi nici obrazul nu-i e brăzdat de o cicatrice înspăimântătoare.

— Prin urmare, numele tău este Sila.

Mă scrutează cu privirea.

— Da, ăsta-i numele care mi-a fost dat.

— Şi pretinzi că ai venit aici în vizită la cumnata ta, însă, din cine ştie ce pricină, ai încercat să-l ucizi pe Elsafa, negustorul de vin.

— De ce mai îmi pui întrebările astea? replică el cu neobrăzare. Văd că ştiţi deja toate răspunsurile. Deşi eu n-am încercat să-l ucid pe negustorul ăla, ci numai să-l pedepsesc. Dar tocmai asta nu puteţi voi să pricepeţi.

Simt cum îmi pulsează sângele în tâmple.

— Ştii cu cine stai de vorbă?

— Bineînţeles că ştiu cine eşti, răspunde el calm. Eşti cel de care oamenii de-aici îşi bat joc pe la spate şi despre care se spune că e sluga propriei neveste. Lucru deloc vrednic de cinste, mai ales atunci când nevastă-ta e o târfă, din câte se aude.

Privirea mi se întunecă. Smulg bâta din mâinile soldatului şi-l lovesc cu putere pe prizonier peste faţă. Sângele îi ţâşneşte din nas şi se prelinge spre buze. Însă expresia îi rămâne aceeaşi, apoi se preschimbă într-un zâmbet arogant. Îl lovesc din nou, de data asta în cap. Începe să râdă încet, cu ură, iar eu îl pocnesc iar şi iar; sângele se porneşte să-i curgă pe frunte, bărbatul continuă să rânjească, iar eu îl lovesc peste umeri, moment în care râsetele lui încep să răsune cu ecou în temniţa îngustă şi mă împiedică să-mi aud gâfâitul, deşi simt căldura răsuflării umedă pe obraji. Arunc bâta spre zid, lovindu-l pe prizonier peste picioare, fără vlagă. De-abia dacă se clinteşte.

— Poate ar mai fi bine să ştii, spune el cu un glas sever, că soţia fratelui meu e acum văduvă din vina negustorului ăluia. Dacă asta are vreo însemnătate în oraşul tău…

Încep să mă clatin, vlăguit, încerc să trag aer în piept şi apoi îl avertizez:

— În continuare nu mi te adresezi cum se cuvine.

— Ţi-aş fi vorbit altfel dacă soldaţii tăi nu m-ar fi bătut.

— Cum crezi că sunt trataţi ucigaşii aici?

— Nu sunt ucigaş. Am vrut doar să-i las bărbatului ăluia o amintire de la fratele meu, din care n-au mai rămas acum decât amintirile.

Mă întorc către Beria să-l întreb:

— Ai încercat să afli ceva despre asta? L-ai întrebat pe vagabondul ăsta de ce a ridicat sabia împotriva cuiva?

Beria îşi desface neştiutor braţele.

— N-a vrut să spună.

— De fapt, n-am fost întrebat şi nici n-am fost lăsat să spun, insistă prizonierul, apoi continuă pe un ton mai blând: şi nu sunt un vagabond, preamărite rege.

— Atunci ce eşti?

— Am o moşie aproape de Sevastia.

Abia acum bag de seamă veşmintele sale. Într-adevăr, nu arată ca un cerşetor. N-are o robă prea arătoasă, însă pare de calitate, iar sandalele lui par să fie din piele de capră. Pe deasupra, are o înfăţişare de om înstărit, iar după privirea sa cutezătoare s-ar zice că are o casă mare şi o sumedenie de sclavi. Poate că e într-adevăr îndreptăţit să se răzbune pe Elsafa. Însă nu mai am putere să vorbesc cu el, aşa că îi spun:

— Te voi asculta mâine. Să sperăm că atunci îţi vei aduce aminte cum se cade să te porţi dinaintea mea.

Îi întorc spatele şi mă îndrept spre ieşire. Îi fac semn lui Beria să mă urmeze, iar când ajungem în faţa treptelor, îi poruncesc să se oprească.

— Să nu-l mai loveşti. S-ar putea să fie interesant să auzim ce are de spus.

— Spună ce-o vrea, a încercat să-l înjunghie pe negustorul ăla, îmi aminteşte Beria. Ca să nu mai zic şi că ţi-a vorbit necuviincios, prinţe.

— Desigur, îşi va primi pedeapsa, dar lasă-l să doarmă în pace în noaptea asta. În cel mai rău caz, poţi să-i dai vreo doi şobolani să-i ţină de urât. Poate are chef să le spună şi lor nişte poveşti

despre soţia mea.

Curtea e scăldată într-o lumină albăstruie, zidul spoit cu argintiu al grajdului luceşte în lumina lunii şi a stelelor. Curând voi merge să vorbesc cu doctorul Timon, să-mi dea veşti despre Iosafat. Mă aşez doar o clipă pe bancă, în umbra întunecată a zidului. De la fereastra Irodiadei încă răsună glasuri vesele, probabil că nu va dormi deloc toată noaptea. Aş putea, bineînţeles, să urc şi să-i dau afară pe petrecăreţi, însă în seara asta o să-i las să-şi facă de cap. Chiar mă simt bine stând aşa, nemişcat, preţ de câteva clipe. Vreau să uit de prizonier, de chipul său şi, totodată, de celelalte feţe din temniţă; vreau să-i uit insultele. Chiar n-oi fi eu stăpânul casei mele? Prostii, vorbe fără temei. Poporul trăncăneşte tot felul de lucruri despre care nu ştie nimic de fapt. N-am de ce să-mi fac griji. Mă las pe spate sprijinindu-mă de zidul rece, închid ochii. Timpul s-a oprit, pluteşte ca negura. În pădurricea de dincolo de ziduri se aude o bufniţă.

Ca în fiecare zi, Irodiada îşi face baia cu lapte de măgăriţă. Are ochii pe jumătate închişi şi şi-a lăsat capul pe spate de plăcere. În spatele albiei stă Hadassa, sclava sa bătrână, care aşteaptă să treacă la treabă: să-şi ungă stăpâna cu ulei, să-i maseze faţa cu argilă şi dude negre, să-i coloreze buzele cu cinabru, ochii cu azurit şi unghiile cu henna. Pe măsuţa de toaletă se află o piatră ponce, deci mai întâi îi va îndepărta părul de pe corp. Irodiada a cerut ieri sau alaltăieri să i se decoloreze părul, aşa că biata Hadassa a scăpat măcar de grija asta.

Nu pot să neg că soţia mea este încă frumoasă. Multor femei de vârsta ei le atârnă pielea, dar e drept că femeile alea nu şi-au petrecut o mare parte din viaţă îmbăindu-se în lapte de măgăriţă amestecat cu miere. Din fericire, a încetat să-şi contureze venele de pe gât şi piept cu albastru, aşa cum e la modă la romani, şi nici nu-şi mai desenează puncte roşii pe pleoape. Nu mai lipseşte decât ca timpul nemilos să înlăture de pe faţa ei vălul trufiei.

Mereu mi-a plăcut să o privesc. Aşa că îi întorc spatele şi mă duc la fereastră. Iau o cireaşă din bolul aşezat în firidă şi privesc înspre miazănoapte, unde şi-au făcut apariţia câţiva nori roşietici. Nu putem decât să sperăm că vântul nu va sufla nisipul purtat de nori în direcţia noastră. Altminteri vom fi nevoiţi să tragem obloanele şi

să ne refugiem în încăperi întunecate, şi chiar şi aşa, nisipul tot ne va pătrunde în ochi şi-n gură.

— Îmi fac griji pentru Iosafat, spun fără să mă întorc.

— Nu-ţi mai face, răspunde Irodiada cu o voce languroasă. Cu siguranţă că iar a băut prea mult.

— De data asta e altceva. Timon spune că starea lui e gravă.

— Timon minte. Îi convine să spună că slujitorul tău suferă de vreo boală gravă pe care el o s-o vindece miraculos. Apoi tu îl vei răsplăti cu generozitate, la fel şi Iosafat, şi aşa o să-şi permită iar să meargă să piardă nopţile cu femei scumpe.

— Da, hai mai bine să vorbim despre femei scumpe. În curând va trebui să încep să vând pietre din ziduri ca să pot să-ţi plătesc negustorii de mătăsuri.

Irodiada pufneşte în râs.

— Nu-i plăti. Dacă încep să aibă astfel de pretenţii, îl trimiţi pe Beria să le explice că e o onoare să o îmbrace pe consoarta tetrarhului. Iar Beria o să ia cu el câţiva vlăjgani cu bâte, pentru protecţie, bineînţeles.

— Nu-i chiar atât de simplu. Sigur, pot să-i ţin în frâu pe negustori, însă trebuie să plătesc materialele pe care ţi le comanzi din Tracia.

Scuip sâmburele de cireaşă, mai arunc o privire către cerul înnorat şi mă apropii de albie.

— Dar asta nu are nimic de-a face cu boala lui Iosafat.

Irodiada îşi înalţă capul şi îşi deschide ochii ei ca două prune.

— Atunci de ce nu te duci să veghezi lângă patul lui? Presupun că Timon are leacuri să-i dea dacă într-adevăr e grav bolnav.

— Există multe boli în faţa cărora tămăduitorii sunt neputincioşi.

— Precum bătrâneţea. Iosafat al tău a îmbătrânit.

— Prin asta pesemne vrei să spui de fapt că eu am îmbătrânit. Apoi înşfac buretele din mâna slujnicei şi mă aplec să-i frec umerii Irodiadei. Nu că ar fi neapărat un lucru atât de rău. Mi-e milă de cei chinuiţi de sângele clocotitor al tinereţii.

Irodiada chicoteşte înveselită:

— Ţi-a clocotit ţie vreodată sângele în vine? Nu ştiu să se fi întâmplat aşa ceva.

— Mai bine bea nişte lapte de măgăriţă, femeie; poate aşa o să-ţi

ţii gura. Chiar dacă nu mi-a clocotit sângele în vine, nu e timpul trecut.

— Mai bine mai târziu decât niciodată. Se întinde în faţă ca să pot să-i frec spatele cu buretele. S-ar putea să ai nevoie de asta. Am auzit că iar ai întemniţat un răzvrătit.

— N-am făcut-o eu. Omul mai că s-a predat singur. Şi încă nu sunt sigur dacă e răzvrătit sau nu.

Suprafaţa de un alb imaculat a laptelui se tulbură la apariţia unor mici bulbuci albăstrui atunci când Irodiada scapă nişte vânturi.

— Ce-a făcut?

— A încercat să-l înjunghie pe Elsafa, negustorul de vin.

— Pe Elsafa? Atunci ar trebui pedepsit cu moartea! Cine ne mai aduce nouă vin dacă Elsafa păţeşte ceva? Eu aş fi poruncit să fie spânzurat deja.

— Nu ştiu dacă aş condamna pe cineva la moarte nici dacă romanii mi-ar îngădui s-o fac.

— N-ai sânge în vine. Uneori încă mai trag speranţa să începi să te porţi ca un prinţ adevărat.

Mâna mi-a încremenit, mă uit în gol. Cu o voce severă, spun:

— Se pare că oamenii vorbesc din nou despre asta.

Irodiada înlemneşte.

— Te referi la povestea aia de demult?

— Da.

Irodiada izbeşte cu mâna în laptele din albie şi câţiva stropi îmi udă barba.

— Oare când vor înţelege oamenii? Câtă nerecunoştinţă! Îmi vine tot mai tare să las totul baltă şi să plec la Roma.

Arunc o privire spre Hadassa, care se trăsese îndărăt. Pe chipul ei palid nu se citeşte nimic. E obişnuită cu orice, a văzut totul, cu atât mai mult cu cât o slujeşte pe Irodiada de când era fată. De vreme ce Irodiada are încredere în ea, ar trebui să am şi eu, însă prezenţa ei mă stinghereşte. Poate din cauză că o cunoaşte pe Irodiada mai bine decât voi putea eu vreodată. Las buretele să cadă în lapte, mă ridic şi rostesc:

— Cred că cel mai înţelept ar fi să merg să-l interoghez pe prizonierul ăla.

— Fă asta. Dar spune-mi mai întâi, zice Irodiada ieşind din albie

şi scuturându-şi braţele şi pieptul plin, a venit vreun mesaj din partea lui Agrippa?

Mă îndrept spre uşă.

— N-a venit nimic. Însă umblă tot felul de vorbe despre el. Uneori intru la bănuieli şi mă întreb dacă încă mai pune la cale tot felul de uneltiri împotriva mea.

— Antipa! Sper că nu pleci urechea la asemenea bârfe!

Irodiada stă pe marginea albiei arătând ca şi când s-ar fi ivit din spuma laptelui.

— Duşmanii tăi ar face tot ce le stă în putinţă să ajungi să-ţi iei prietenii drept vrăjmaşi. Agrippa e nepotul tău şi cu siguranţă captivitatea l-a sleit de puteri.

— E totodată şi fratele tău. Asta mă roade, faptul că face parte din familia noastră. Cred că e un motiv întemeiat să merg să-l întâlnesc pe împărat.

— Ai rezista la o călătorie aşa de lungă? Să nu crezi că n-am văzut cum te ţii cu mâna într-o parte şi cum te clatini pe scări. Aş fi mai mult decât fericită să te însoţesc la Roma, însă nu e momentul potrivit.

— Cine a spus că te-aş lua cu mine?

Chicoteşte ca o cocotă.

— Nu pot merge nicăieri fără tine, spune. Trebuie să mă gândesc la neprihănirea fetelor de patricieni. Şi a nevestelor lor. Poate şi a bunicilor.

— Du-te şi zi-i balivernele astea măgăriţei pe care o să ţi-o mulgă pentru baia următoare.

Nu vreau să stau de vorbă cu prizonierul pe nume Sila în acea temniţă umedă, aşa că îi poruncesc sclavului din dosul uşii să-i ducă vorbă lui Beria, apoi străbat holul dinspre răsărit către sala mare. Zgomotul pe care-l fac sandalele mele răsună în liniştea din jur, se aude ca şi când coloanele ar şopti. În sală pluteşte o răcoare plăcută, podeaua e măturată, iar într-un colţ arde nişte tămâie. Figurile cunoscute de pe pereţi mă privesc cu bunăvoinţă în timp ce mă târăsc spre tron. E incomod, aşa e lemnul de cedru, perna parcă vrea mereu să alunece de sub mine, însă aici sus pe tron sunt mai înalt decât toţi ceilalţi, deci mă aflu la locul care mi se cuvine. Acum trebuie doar să mă decid ce voi face cu prizonierul. Pare să fie genul mai uşor de convins prin promisiuni, decât prin

cruzime. Desigur, celor mai mulţi li se dezleagă limba atunci când sunt împunşi cu fierul înroşit, însă m-am săturat de aşa ceva. Amintirea bătăii de aseară îmi lasă un gust amar. Dumnezeu ştie de ce, dar vederea sângelui roşu sau sunetul oaselor zdrobite nu mă mai mulţumesc. Totuşi, dacă omului n-o să-i vină mintea la cap, voi fi nevoit să-i dau mână liberă lui Beria.

Chiar şi pe tronul deloc confortabil, e gata să mă fure somnul, când Beria intră în sală însoţit de doi soldaţi care-l târăsc după ei pe prizonier. Aştept până când omul e împins dinaintea mea, apoi le fac semn să-i dea drumul. Bărbatul stă drept şi pare liniştit, dar simt ceva schimbat în purtarea lui. Arată obosit. Nu, gânditor. Nu, arată ca unul pe care ceasurile nedormite l-au făcut să-şi pună întrebări despre zădărnicia vieţii sale şi care încă nu şi-a revenit din mâhnirea propriilor gânduri. Nu spun nimic, îl las să aştepte. Nu-l tulbură tăcerea mea, ci aruncă priviri furişe în jur şi pare să cerceteze cele mai frumoase picturi pe care le-am comandat special şi statuile greceşti pe care le-am colecţionat de-a lungul timpului. Nu pare foarte impresionat, căci se îmbufnează şi începe să privească lung undeva dincolo de mine.

— Sila din Sevastia, rostesc în cele din urmă. Trebuie să lămurim un lucru. Ştii foarte bine că voi fi nevoit să te predau romanilor, însă înainte de asta am dreptul să te interoghez. Dacă ai fi comis o fărădelege împotriva credinţei părinţilor noştri, aş fi fost eu îndrituit să dau o sentinţă. Dar nu e aşa, nu?

Cu o privire rece, îmi răspunde enervant de tărăgănat:

— Te-a împiedicat asta vreodată, preamărite rege? Hotarul dintre regatul tău şi stăpânirea romanilor pare să se schimbe după bunul tău plac.

— Nu te juca cu focul! mă răstesc la el. Romanii sunt cei care crucifică, nu eu. Însă acum lămureşte-mă de ce ai încercat să-l înjunghii pe negustorul de vin Elsafa.

Cade pe gânduri. Mă uit la el şi tresar amintindu-mi de şocul pe care l-am avut ieri. La lumina zilei, bag de seamă că nu aduce chiar atât de mult cu Profetul. Ochii ce se i ascund parcă sub fruntea mare au ceva similar, fruntea îi conferă aceeaşi înfăţişare senină şi totodată dură, îşi înclină capul într-un fel asemănător, însă trăsăturile sale sunt mai blânde, iar chipul său nu are acea strălucire stranie, ca şi când ar izvorî de undeva din interiorul lui.

E doar un bărbat care, întâmplător, îmi aminteşte de un altul, absolut întâmplător.

— Aşa cum am spus şi ieri, am avut un frate, reuşeşte el în cele din urmă să-şi adune gândurile. Fratele meu s-a pricopsit cu nişte datorii din vina negustorului Elsafa.

— Nu ajungi datornic din vina altcuiva în afară de tine însuţi.

— În orice caz, fratele meu avea datorii la Elsafa. Iar când a venit vremea plăţii, fratele meu l-a rugat pe Elsafa să-l păsuiască. Treburile fratelui meu nu mergeau tocmai bine şi de aceea l-a rugat să mai amâne ziua plăţii.

— Aşa se-ntâmplă când ai datorii. Aşadar Elsafa nu a fost dispus să aştepte?

— Ba da, a fost, însă i-a adăugat fratelui meu, fără să-i spună, o dobândă nemăsurată.

— Asta trebuie dovedit, dar revenim mai încolo asupra acestui amănunt. Ce s-a întâmplat apoi?

— Fratele meu a reuşit să plătească datoria, însă nu şi dobânda. De aceea, Elsafa a pus doi oameni să depună mărturie cum că datoria fusese mai mare decât în realitate, iar fratele meu şi-a pierdut moşia, care i-a revenit lui Elsafa. Dar fratele meu nu a putut suporta una ca asta, aşa că…

Mă ridic de pe tronul meu crâncen şi cobor la nivelul lui Sila.

— Mă crezi neghiob? Nu-mi vinde mie gogoşi. Dacă fratelui tău i s-ar fi confiscat averea, aş fi ştiut şi mi-aş fi amintit imediat. Astfel de sentinţe sunt date chiar de mine.

— Iartă-mă, preamărite rege. Am uitat să spun că toate astea s-au petrecut în Banias.

— În oraşul nepotului meu? Cum adică? Doar tu ai spus că fratele tău locuia aici!

Oftează adânc.

— Fratele meu a fost un om muncitor, aşa că a avut două locuinţe. A cumpărat pământ în apropiere de Banias pe când fratele tău, Filip, era rege. Şi Elsafa are multe case frumoase, dintre care una se află în Cezareea, în apropiere de piaţa lui Filip sau, acum, a lui Agrippa, unde…

— Cunosc foarte bine casele lui Elsafa! am strigat şi am început să umblu agitat încolo şi-ncoace. M-ai ameţit cu toate poveştile despre fratele tău, şi despre fratele meu, şi nepotul meu, şi toate

oraşele şi casele alea. Vrei să spui că ar trebui să fii trimis în Banias spre judecată? Din câte ştiu eu, nu acolo ai scos sabia.

— Mi-e indiferent unde sunt judecat. Tu ai fost cel care m-a întrebat, iar eu n-am făcut decât să încerc să-ţi răspund.

— Te rog să mi te adresezi aşa cum se cuvine!

— N-am făcut-o cu intenţie, preamărite rege. Pe scurt, fratele meu n-a putut suporta o nedreptate atât de mare, aşa că s-a dus şi s-a spânzurat de creanga unui măslin.

Mă opresc şi mă uit fix la el.

— S-a spânzurat? Vrei să spui că s-a spânzurat cu mâna lui?

— Da, preamărite rege. Fratele meu s-a spânzurat. Şi astfel soţia şi cele trei fiice ale sale au rămas fără casă şi avere.

— Trei fiice? Fratele tău a avut două moşii, dar nu a avut nici un băiat?

— Soţia fratelui meu i-a născut trei fete, dar apoi pântecul i-a secat. Dar asta nu e o problemă, căci părinţii găsesc întotdeauna un soţ destoinic pentru fata lor.

— Da, ai dreptate. Atunci cine avea grijă de a doua moşie, dacă fratele tău se ocupa de cealaltă?

— Celălalt frate al meu se îngrijea de moşia din Banias.

— Aha! Trebuia să ghicesc că mai ai şi alţi fraţi! Cu siguranţă, sunteţi cel puţin zece şi fiecare are datorii pe care nu reuşeşte să le plătească, apoi se spânzură, lăsând în urmă o femeie stearpă şi o turmă de fete nemăritate, nu-i aşa?

Brusc, pe chipul lui Sila se iveşte un zâmbet amar. Începe să râdă, dezvăluind două şiruri de dinţi albi, puternici. Râsul i se stinge la fel de abrupt precum izbucnise şi imediat spune:

— Din fericire, nu mai am alţi fraţi. Şi, din fericire, fratele meu care se mai află în viaţă nu are nevastă.

Ce i-aş putea zice acestui om? Să-l chem să ia masa cu mine, să-i ofer vin? Mă îndoiesc că ar fi de vreun folos. Vorbim aceeaşi limbă, dar între noi curge un râu de netrecut, dăm disperaţi din mâini de pe mal, nu ne înţelegem şi nici nu ne vom putea înţelege vreodată, pentru că nu asta e ordinea acestei lumi. Sila mă priveşte nerăbdător, cu capul înclinat într-o parte. Poate că zăresc în ochii lui o urmă de speranţă, licărul nesigur al aşteptării. Se stinge în momentul în care ridic grăbit mâna şi îi spun lui Beria:

— Trimite-l la prefect. Nu mai am nimic de făcut în această

situaţie.

Beria ordonă ca prizonierul însoţit de gărzi să fie scos afară, iar el rămâne în sală. Îi fac semn să ia loc. Se aşază pe banca de lângă zid şi pare că se gândeşte la ce urmează să spună. Încep să-mi imaginez alte probleme. În plus, întotdeauna m-am simţit cam tulburat atunci când mă aflu singur cu Beria. E un om periculos, s-ar putea dovedi periculos chiar şi pentru mine. Pe de altă parte, s-ar putea să am nevoie de el. Soldaţii îl respectă, iar el îi ţine sub control; dacă izbucneşte vreo răzmeriţă, nu-l prinde niciodată pe picior greşit. Întocmai cum a susţinut dintotdeauna, şi-a dovedit loialitatea şi râvna de a mă sluji de nenumărate ori, şi rar un om de condiţia lui a fost răsplătit atât de generos. Nu-i mai trebuie mult şi o să-l ajungă pe Iosafat în ceea ce priveşte averea. Umblă vorba că locuinţa sa este aproape la fel de luxoasă ca palatul meu şi că în curând va avea mai mulţi sclavi decât sunt locuitori în oraş. La urma urmei, nu toate bogăţiile sale sunt căpătate de la mine. Mai nou, se pare că finanţează drumurile negustorilor filadelfieni şi deţine o parte din minele din Egipt. Când un om e înstărit şi ajunge să comande o armată, atunci trebuie să-l ţii sub observaţie. Cine ştie cât de sus ar fi ajuns dacă ar fi avut relaţii mai bune la Roma?

— Pesemne că ai ceva de spus, îi zic. Dacă e aşa, atunci vorbeşte.

Îşi drege glasul, ca şi când ar vrea să facă loc cuvintelor.

— Zvonurile spun că Filopatris din Petra îşi adună iarăşi trupele.

Simt un fior răscolindu-mi măruntaiele.

— Nu se poate ca Aretas să fie atât de nebun! Deja şi-a atras antipatia romanilor pentru bătălia aia.

— Şi a pierdut-o în timpul zeului Tiberius. Dar eu am auzit zicându-se că dacă izbucneşte un nou război, nu ne va mai sări în ajutor alt zeu.

— Încetează! mă răstesc la el. Tiberius nu a devenit niciodată zeu, iar Caligula şi-a născocit singur divinitatea. Şi de ce oare nu ne-ar trimite trupe în ajutor?

Beria îşi lasă privirea în pământ.

— Unii susţin că nepotul tău…

— Agrippa! Iar Agrippa! strig lovindu-mă cu pumnii peste frunte. Pe cine ar trebui să mai cred? Unii îmi spun că Agrippa râvneşte la provinciile mele, pe când alţii susţin că îşi dă toată

silinţa să-mi pună o vorbă bună la Roma. Ar trebui să mă încred în acest om, care e sânge din sângele meu, sau nu?

— Preamărite rege, sângele de conducător a adus mulţi fii chiar împotriva taţilor lor.

— Şi mulţi taţi împotriva fiilor, ştiu asta foarte bine!

— Cu toate astea, vei avea duşmani chiar dacă nepotul tău nu ar avea nici unul.

— Şi asta ştiu prea bine. Toată lumea are duşmani, mai ales la Roma. Dar să mergem să discutăm în grădină. Gândurile îmi sunt mai limpezi în aer liber.

Părăsim sala şi păşim în grădină, unde domneşte liniştea. Umbra lui Beria pare uriaşă pe lângă a mea. Frunzele copacilor foşnesc în vântul care bate tot mai tare. În aer pluteşte miros de furtună. În zadar încerc să nu mă gândesc la Fasael. Mai locuieşte oare în casa tatălui său? Îl mai învrăjbeşte pe Aretas Filopatris împotriva mea? Şi nu e totuşi îndreptăţită să o facă? Probabil că nu va înţelege niciodată că nu am vrut s-o resping şi nici nu aş fi făcut-o dacă nu m-ar fi lovit foamea, o poftă de nestăvilit, pe care o asemenea femeie n-o poate pricepe. De ce nu mi-a îngăduit Irodiada să ţin două neveste? Oare ce ar spune Fasael dacă ar şti că încă mi-e dor de ea uneori, de coapsele, de vocea, de râsul ei? Sunt, bineînţeles, un om bătrân, însă nici Fasael nu mai e o fetişcană. Or fi trecut mulţi bărbaţi prin patul ei? Sau îşi ţine uşa închisă precum o văduvă? Dar de ce-mi bat capul cu astfel de gânduri? Mă opresc pe malul iazului şi privesc la cele două lebede de la marginea stufărişului. Îşi ţin gâturile plecate, ca şi când ar fi simţi furtuna care se apropie, iar penele lor negre strălucesc asemenea cărbunelui în lumina aspră.

Tresar la cuvintele lui Beria, uitasem de prezenţa lui.

— În orice caz, ştim sigur că Filopatris l-a chemat pe nepotul tău să i se alăture.

Furia începe să mi se citească pe chip:

— Aretas! Umple-i-s-ar mădularul de negi şi curge-i-ar puroi din el!

— Asta sigur se întâmplă deja, rânjeşte Beria. Gurile rele spun că suferă de boala din Milos. Se pare însă că e în stare să meargă la război, atât e de nesăbuit.

— Ce crezi că ar trebui să facem?

— Nimic deocamdată. Doar să fim vigilenţi.

Mă aşez cu greu pe un bolovan de pe marginea iazului.

— N-ar strica să discut chestiunea asta cu prefectul.

— N-ar strica deloc.

— Nu-mi prea place prefectul ăsta, cel de dinainte era mai bun. Dar, pe de altă parte, asta e valabil şi pentru actualul împărat. Caligula mi se pare doar un biet căţeluş.

Beria se preface speriat, însă apoi rânjeşte şi îmi atrage atenţia:

— A trecut ceva vreme de când v-aţi văzut ultima oară, prinţe.

— Tot un băietan e, în comparaţie cu mine. Însă cine n-ar fi? A venit vremea bărbaţilor tineri, iar cei de vârsta mea ar face bine să-şi vadă doar de terminarea lucrărilor la propriul loc de veci. Aşa cum fac eu.

— Nu eşti încă atât de bătrân, prinţe.

— Asta îmi spune toată lumea. Adevărat, mi-au mai rămas încă mulţi ani dacă ar fi să mă compar cu tatăl meu, ca să nu mai pomenim de zeul Augustus. Totuşi uneori simt că timpul meu s-a scurs, mă trezesc gândind cu voce tare, după care îmi aduc aminte în compania cui mă aflu şi continui iritat. Să nu iei vorbele astea drept semne de slăbiciune. Dacă Aretas îşi trimite armata aici, eu însumi voi sta în car în fruntea trupelor mele. Voi face asta chiar cu riscul ca prima suliţă aruncată de vrăjmaşi să-mi străpungă pieptul.

Beria adună nişte pietricele de pe jos şi începe să arunce cu ele în lebede. Păsările însă abia dacă se clintesc, îl sfidează pe Beria cu înfăţişarea lor nobilă. Aşa că pietrele tulbură doar suprafaţa întunecată a apei. Îmi îndrept privirea asupra munţilor, cu piscurile lor albăstrui şi pantele abrupte. Cu câţiva ani în urmă, reuşeam să desluşesc printre umbre căprioarele care se ascundeau, zăream chiar şi un uliu deasupra norilor, însă acum vederea mi-e prea slabă. Dacă îmi forţez ochii să distingă amănuntele, îmi lăcrimează. Pe de altă parte însă, poate e mai bine aşa. Munţii sunt frumoşi şi impunători şi fără căprioare sau ulii care scrutează zările în căutare de pradă, cunosc aceste detalii şi fără să le văd. Închid ochii, am încă în minte imaginea munţilor, iar în nări simt mirosul furtunii care se apropie. Mi-am ridicat oraşul în mijlocul dumbrăvii, pe malul lacului, însă deşertul vine peste mine.

— De fapt, în fiecare clipă suntem ca într-un mormânt, oftez eu deschizând ochii, chiar dacă se cheamă că suntem în viaţă.

Beria îşi drege glasul.

— Nu eşti încă atât de bătrân, prinţe.

Chipul îi e livid şi scăldat în sudoare. E tras la faţă, respiră anevoie, luptându-se pentru fiecare gură de aer, din colţul gurii i se scurge un firicel de salivă. Nu regăsesc căutătura pe care o ştiam atunci când îşi ridică pleoapele înroşite să mă privească, ci o nălucă. Îmi vine să-mi întorc faţa de la el. Îşi înalţă mâna tremurândă şi murmură ceva, însă nu pricep ce vrea să spună. Miroase a acru.

— Trebuie să te odihneşti, prietene, îi şoptesc, şi să te însănătoşeşti grabnic. Zilele mele sunt plictisitoare, căci nu mai e nimeni să mi se vaite.

Poate că mişcarea abia perceptibilă a obrazului înseamnă că încearcă să zâmbească. Începe să mi se facă milă uitându-mă la barba lui zbârlită. Mi-e rău şi mi-e milă de el, şi mi-e ruşine de mila şi scârba mea.

— Şi să nu-ţi mai baţi capul cu viermii ăia. M-am ocupat de problemă. Aducem grâne din Cezareea Maritima şi o să le dăm pe cele stricate săracilor.

Închide ochii o clipă şi îi deschide iarăşi. O fi un semn de uşurare sau vrea să-mi arate că îi e indiferent?

— Am început să plănuiesc un drum la Roma. Da, ştiu ce vrei să spui, că sunt prea slăbit pentru a călători. Însă dă-mi voie să mă apăr. Ştii la fel de bine ca mine, mai degrabă s-ar împerechea un păun cu un măgar decât să mă asculte pe mine noul împărat.

Un miros neplăcut îi iese din gură, pare că-i vine greu să înghită. Limba lui aproape cenuşie se iveşte atârnând inertă peste buza de jos.

— Nepotul tău, Veniamin, a promis să se ocupe de anumite lucruri. Se pare că nu a fost nevoie să i se spună decât un cuvânt şi a şi priceput pe dată toată tărăşenia. Inteligent băiatul, exact aşa cum ai zis.

Ochii tulburi i se dau peste cap, apoi rămân larg deschişi, de parcă stau gata să-i iasă din orbite. Mă uit îndelung la albul lor.

— Tu odihneşte-te. Nimeni nu poate să spună că nu meriţi un

pic de odihnă.

Îl bat uşor pe braţul ciolănos şi mă îndrept spre ieşire, făcându-i semn doctorului Timon să mă urmeze. Străbat coridorul până la terasa de pe acoperiş, unde doi sclavi curăţă urmele furtunii de nisip de ieri. Îi alung cu o singură privire. Timon, scund şi sfrijit, stă la câţiva paşi de mine. Îl prind de haine şi îl târăsc în spatele terasei, într-un colţ. Ochii de obicei reci ai lui Timon clipesc trădându-i nesiguranţa.

— Ce boală are de fapt Iosafat? întreb stăruitor.

Colţurile gurii îi tremură ca şi când şi-ar cumpăni îndelung răspunsul.

— Boala i-a afectat măruntaiele. Fluidele din corpul lui nu sunt în echilibru, de-aia are dureri mari.

— Care să fie pricina?

— E mai grav decât am crezut. N-aş jura încă în faţa zeilor, dar…

— Nu trebuie să juri, nici nu-mi pasă mie de zeii tăi. Spune-mi doar ce-l supără pe Iosafat. E ficatul?

Timon îşi fereşte privirea, trecându-şi agitat limba peste buze.

— Nu e imposibil să fie şi asta. Multe otrăvuri afectează măruntaiele.

— Otravă?

— Da, prinţe. Otravă. Toate semnele mă fac să cred că slujitorul tău a fost otrăvit.

Simt că mă prăbuşesc. Mi se taie răsuflarea, mi se urcă sângele la cap. Trebuie să mă aşez, mă îndrept împleticindu-mă până la cea mai apropiată bancă şi mă trântesc pe ea. Îmi aduc aminte cum, în tinereţe, am văzut un senator murind otrăvit la porunca zeului Augustus. Mai întâi a avut dureri groaznice de stomac, din pricina cărora se plângea amarnic, iar sudoarea îi curgea şiroaie. Apoi nu şi-a mai simţit mădularele, după care nu şi-a mai putut stăpâni măruntaiele. La scurtă vreme a murit. N-am avut legături apropiate cu acel om, moartea sa nu m-a mâhnit, astfel că am putut să o privesc fără să-mi pese, cu o curiozitate nesănătoasă, însă acum lucrurile stau altfel. Abia în această clipă – mult prea târziu – înţeleg că Iosafat mi-a fost mai mult decât un simplu slujitor. În ciuda tuturor fraţilor de sânge şi a celor vitregi, el mi-a fost singurul frate adevărat. Această crimă este de fapt săvârşită

împotriva mea, iar dacă Iosafat moare, o parte din mine va pieri odată cu el.

— Eşti sigur de asta? întreb.

— Simptomele nu lasă loc de alte ipoteze, răspunde Timon cu glas stins. Am văzut o dată câteva cazuri în Atena. Totuşi e cu neputinţă să aflăm despre ce otravă e vorba, fiindcă substanţele care l-ar putea ucide sunt atât de multe, încât nici eu nu le cunosc pe toate.

— Nu se poate face nimic?

— I-am dat să înghită ierburi curăţitoare, însă probabil e prea târziu. A recunoscut că avea dureri de ceva vreme, aşadar otrava începuse deja să-i atace măruntaiele. Mai mult, e deja pe jumătate paralizat. Nu-şi mai simte picioarele.

Mă trec fiorii.

— Cum ar fi putut să înghită otrava?

Timon vorbeşte cu o voce blândă, la care recurge probabil şi când vrea să-şi liniştească bolnavii.

— Nu e deloc greu. Planta otrăvitoare poate fi pisată şi sfărâmată până când devine pudră fină sau se poate extrage seva din ea. Ambele variante sunt uşor de amestecat în mâncare sau băutură. Unele sunt foarte amare la gust şi deci uşor de dibuit, însă cele mai multe n-au nici un gust.

Îmi cuprind faţa în palme. Cât de neputincios mă simt, cât de neputincios sunt tocmai atunci când e nevoie să fac ceva. Sunt din cale afară de obosit, nu doar bătrân şi obosit, ci istovit şi sătul de toată comicăria asta numită viaţă, pe care trebuie s-o suportăm din clipa în care păşim în această lume. Din curte răsună comenzile căpitanului gărzilor, în depărtare se aud pietrele de moară măcinând din greu, cerul vuieşte de ţipetele păsărilor de pradă, iar vântul şuieră printre copaci. Aud atât de clar toate aceste zgomote care vin parcă dintr-un loc necunoscut, de undeva de departe, dintr-un codru des. Le simt mai aproape decât respiraţia chinuită a lui Iosafat, care zace lângă mine, pe care parcă nici nu o mai desluşesc. Aici, la câţiva paşi de mine, el trage să moară şi eu stau la căpătâiul lui ca o bocitoare. Îmi las mâinile să cadă pe lângă trup şi privesc la Timon. Încerc să întrezăresc o speranţă cât de mică pe chipul său, însă nu reuşesc. Se uită înspre lac, frecându-şi straşnic tâmplele. Îmi dau seama cât de puţine ştiu despre el de fapt, chiar

dacă a trecut deja ceva timp de când a venit din Sepphoris să-şi practice meseria aici. Pentru mine e încă un mister de ce şi-a părăsit neamul ca să vină la noi. Însă acum nu e momentul să-i pun întrebări despre viaţa sa, dacă o exista vreodată un asemenea moment. Acum privim amândoi cum ne amăgeşte viaţa şi cât de uşor ne lăsăm amăgiţi de ea.

— Nu pot face nimic, recunosc eu înfrânt.

Timon oftează.

— Dacă vrei, prinţe, îţi poţi ajuta slujitorul să moară.

— Ce spui acolo? Să-l omor cu mâna mea pe Iosafat?

Îşi întinde braţele în lături.

— Pune-te în locul lui, prinţe. Iosafat ştie că are să moară, doar nu e neghiob. Gândeşte-te ce ţi-ai dori dacă ai fi în locul lui.

— Poate că aşa e. Totuşi…

— Nu trebuie să faci asta propriu-zis. Pot eu să mă îngrijesc să adoarmă pur şi simplu şi să nu se mai trezească.

— Trebuie să mă gândesc mai întâi.

— Desigur, prinţe. Îţi stau la dispoziţie oricând.

— Ar fi şi cazul. Doar eu îţi plătesc vinul.

Dă din cap complice.

— Se mai poate face ceva.

— Ce anume?

— N-ar fi rău să aflăm cum a fost otrăvit slujitorul tău. Dacă otrava se găseşte încă în vreo cupă, atunci poate ucide şi pe altcineva.

— Adevăr grăieşti. Ai tu capul mic, dar nu e gol, spun şi mă scol în picioare. Încearcă să-i alini durerile lui Iosafat dacă îţi e cu putinţă.

Veniamin, nepotul lui Iosafat, stă abătut în hol. Deschide gura să spună ceva, însă îi fac semn să tacă şi trec pe lângă el. Cobor în grabă scările spre încăperea gărzilor. Un sclav care împinge o roabă cu legume se străduieşte mai cu foc când dă cu ochii de mine. Doi negustori se holbează la mine în timp ce se îndreaptă spre bucătărie. Mă trec fiori, umerii îmi tremură. Mantia flutură în urma mea, ecoul pe care-l scot sandalele când păşesc răsună asemenea unor ropote de aplauze. În clipa asta nu mă mai simt bătrân şi obosit, sunt mistuit de furia oarbă a tinereţii şi merg în pas grăbit spre gărzi. În anticameră, doi soldaţi care joacă zaruri

sar în picioare speriaţi la vederea mea. Unul din ei încearcă să se posteze în aşa fel încât să nu zăresc ulcica de vin azvârlită într-un colţ. Acum nici că-mi pasă cât au băut.

— Aduceţi-mi-l pe Beria! răcnesc.

Soldaţii se uită unul la altul, iar cel mai curajos dintre ei spune:

— E acasă astăzi, preamărite rege.

— Acasă? Ce face acolo?

Soldatul se holbează la mine ca prostul.

— Asta nu ştiu. Să-i trimit un mesaj?

Dau din mână în chip de refuz.

— Lasă. Vreau şase oameni călare!

Nu aştept răspunsul, ci pornesc grăbit îndărăt în curte şi o iau înspre locul unde se află carele. Soarele amiezii îmi săgetează ochii. În aer se simte mirosul pătrunzător de pietre încinse.

Zăresc umbra sclavului de lângă grajduri şi-i ordon să-mi înşeueze calul şi să-l înhame la car. Se repede să-mi îndeplinească porunca. În acelaşi timp, aud paşi venind în fugă în urma mea. Soldaţii trec cu repeziciune pe lângă mine purtând lănci. Păşesc în răcoarea grajdului.

Mă sui în car. Singurătate, linişte, penumbra învăluitoare a grajdului. Iosafat abia respiră în patul lui. Îmi aduc aminte cum era în tinereţe, cum îl invidiam adesea pentru mândria pe care o afişa întotdeauna, însă de fiecare dată eram dispus să-l iert. Îmi amintesc cum, atunci când a călătorit cu mine la Roma, începuse să fie mai roman decât romanii înşişi. Îmi aduc aminte cum mi-a ţinut companie în regiunea muntoasă de lângă Terracina şi cum ne uitam cu gura căscată la tinerii care voiau să devină preoţi ai lui Attis[4] şi Cybele[5], şi pentru asta îşi tăiau cu cuţitul bărbăţia. Îmi amintesc cum îşi învârtea ameninţător măciuca deasupra capului în Ierusalim, când ne-am văzut nevoiţi să ţinem piept mulţimii furibunde. Îmi aduc aminte cum stăteam amândoi pe o corabie în toiul unei furtuni, aproape de insulele Pontine, şi de felul în care mă ţinea, ca nu cumva să fiu azvârlit peste bord în marea agitată. Parcă văd în faţa ochilor cum şedeam până târziu în noapte la lumina palidă a torţei plănuind oraşul meu cel nou, cu schiţele constructorilor împrăştiate pe masă. Îl văd sprijinindu-mă în miez de noapte când băusem prea mult vin, iar mintea-mi era tulbure de la aburii alcoolului şi de la dansul lasciv al femeilor. Îl văd

consolându-mă atunci când Fasael şi-a luat copiii şi s-a întors la tatăl ei, îl văd stându-mi alături în insula Capri, aşteptând o întrevedere cu împăratul. Irodiada a spus o dată că Iosafat e umbra mea, şi nu s-a înşelat. Dar acum cineva mi-a otrăvit umbra, iar mintea mi-e însetată de răzbunare.

Sclavul îmi aduce armăsarul alb în grajd şi se apucă să-l înşeueze degrabă. Din curte răzbat tot felul de zgomote de cai şi de copite. Numai ce-mi întinde sclavul cravaşa, că şi biciuiesc aerul şi o iau din loc. Roţile carului huruie pe caldarâm.

Drumul şerpuieşte pe lângă zidurile oraşului şi coteşte spre lac. La poarta de miazăzi un furnicar de oameni se agită încolo şi-ncoace, palmierii se apleacă în bătaia vântului, cerul senin străluceşte precum suprafaţa limpede a apei. Bărcile pescarilor sclipesc pe lac, iar lanurile de grâu îşi unduiesc agale spicele. Mă însoţesc tropotele cailor ce galopează în urma mea. Depăşesc o căruţă trasă de boi şi răcnesc la omul care se repede să-şi mâne oile din calea noastră. Două femei care se îndreaptă spre izvorul lui Solomon ducând coşuri pe cap îşi acoperă gura cu o bucată din haină ca să nu înghită praful ce s-a ridicat din pricina noastră. A trecut ceva vreme de când am gonit ultima oară în halul ăsta. Lovesc spatele musculos al calului şi mă desfăt cu adierea vântului care-mi suflă în faţă.

S-a scurs mult timp de la ultima mea vizită acasă la Beria. Am fost chiar când terminase casa şi a sărbătorit evenimentul printr-un mare banchet. Mă apropii de clădirea situată la poalele muntelui şi bag de seamă că a construit un nou rezervor pentru apă şi a plantat salcâmi şi arbori de balsa în jurul casei. A pus să fie săpat şi un mic iaz la umbra lor. Grajdul văruit şi colibele modeste, unde cu siguranţă îşi ţine sclavii, sunt de asemenea noi. Pe panta dealului din apropiere se întind viile lui Beria, iar în spatele casei se zăreşte o mică livadă. Nu e de mirare că-l invidiază lumea de aici, căci nu ştiu prea mulţi oameni care s-o ducă mai bine prin aceste locuri, însă pe lângă vilele luxoase de pe colinele din Baiae, casa lui Beria ar părea printre cele mai sărăcăcioase.

În faţa casei se află aceleaşi coloane şi trepte impozante. Slujitorul care stă de pază mă zăreşte de la depărtare, iar Beria îmi iese degrabă în întâmpinare tocmai când cobor din car. Sunt uluit: nu l-am mai văzut niciodată purtând togă. Nu mai trebuie decât să-

şi aranjeze barba şi părul şi ar putea trece drept un roman de pe Palatin, însă, în aceste împrejurări, arată ridicol, chiar grotesc. În plus, comite o fărădelege, căci nu e cetăţean roman. Ce fel de joc e ăsta? Oare chiar obişnuieşte să se îmbrace ca un patrician când se află acasă? Mai lipseşte doar să-l surprind admirându-se într-o oglindă mare cu ramă de argint. Dacă n-aş fi atât de îngrijorat, aş izbucni în hohote de râs.

— Ce onoare, prinţe, spune el lăsând să i se întrezărească nedumerirea în ochi. Ce te aduce pe aici?

— De fapt, eu ar trebui să te întreb de ce nu vii tu la mine, mă răstesc şi mă îndrept ţintă spre el. Am fost surprins să aflu că nu eşti la palat.

— Am avut câteva treburi de rezolvat. Şi cum e o perioadă mai liniştită…

— Poţi spune orice, numai că e linişte nu. Unde vrei să stăm?

— Să mergem în atrium, prinţe.

— În atrium? Probabil vrei să spui că ai o curte interioară.

— Da, prinţe, atriumul. Sigur că ştii asta…

— Ştiu că locuinţa ta are curte interioară, însă nu ştiam că pe-aici i se spune atrium, îi răspund iritat, apoi continui ferm: în fine, spune-i cum vrei, numai să putem vorbi în linişte. Problema e gravă.

Ajungem în curtea interioară direct din holul de la intrare. Beria are într-adevăr numeroase statui şi plante aduse din ţări străine, însă bârfele despre luxul din casa sa sunt exagerate. Pereţii sunt goi, şi nu acoperiţi cu pânze costisitoare de la un colţ la altul. N-are nici prea multe scaune şi canapele. Aşteaptă politicos să mă aşez pe divanul incomod de lângă fântână, apoi ia loc şi el. Pe chip i se citesc curiozitatea şi presimţirile de rău augur, însă nu mă zoreşte să-i spun despre ce e vorba. În schimb, pocneşte din degete şi imediat din casă îşi fac apariţia doi slujitori, unul ducând o tavă mare, celălalt o carafă cu vin şi două cupe. Pe tavă se află nişte brânză, pâine, smochine şi măsline, însă nimic nu-mi face cu ochiul. Îmi torn totuşi nişte vin. Gustându-l, rostesc:

— Doctorul Timon mi-a spus că Iosafat a fost otrăvit.

Beria scoate un icnet. Vestea în sine e rea, însă nu e o problemă care să-l privească direct, aşa că se simte uşurat. Întreabă strâmbându-se:

— Cât de grav e? O să moară?

— Timon crede că da. Picioarele îi sunt deja paralizate. Sau, cine ştie, poate până acum a înţepenit deja cu totul.

— La naiba! Cum să trăieşti până la vârsta lui şi apoi să mori otrăvit?

— Nu-mi spune. Dar oare cine l-o fi otrăvit?

Beria cade pe gânduri şi îşi muşcă buza de jos.

— Ar putea fi oricine. Un om cu statutul lui Iosafat are mulţi duşmani. Şi chiar dacă n-ar avea el, ai tu.

— Vrei să spui că cineva doreşte să se răzbune pe mine prin moartea lui.

— E primul lucru care-mi vine în gând. Dar, desigur, Iosafat şi-a făcut şi el destui inamici, doar are influenţă şi pământuri. Nu e întotdeauna un avantaj să fii sfetnicul unui prinţ aşa măreţ.

— Nu sunt deloc măreţ. Dacă am încerca să-l căutăm pe vinovat, de unde ai începe?

În privirea lui se iveşte un licăr de nelinişte.

— N-ar trebui să spun asta…

— Şi totuşi o să spui, aşa că nu mai zăbovi.

— Cum porunceşti. Aşa cum am mai pomenit, nepotul tău, Agrippa…

— Da, da… Tot Agrippa.

Nu mai pot să stau jos, mă ridic şi încep să umblu de colo-colo. Lovesc din greşeală o plantă în ghiveci, de pe una dintre frunze zboară un fluture albastru.

— Vreau să faci investigaţii minuţioase. Interoghează-i cu asprime pe cei care l-au servit cu mâncare pe Iosafat în palatul meu. Ia-i la întrebări şi pe cei de la moşia lui. N-a stat prea mult pe-acolo, însă înţeleg că există otrăvuri cu efect mai lent.

Beria încuviinţează din cap.

— Mai putem încerca să aflăm de unde provine otrava. Pe meleagurile astea nu există nimeni care să cunoască ierburile, cu excepţia lui Timon, desigur.

— Nu te gândi la Timon. Ar fi fost mult prea bătător la ochi, iar Timon nu e prost.

— Ai dreptate. Însă poate fi aproape oricine…

Brusc, îmi vine o idee: aşa e, răufăcătorul ar putea să fie oricine, deci chiar şi Beria. Îl măsor cu privirea. E impunător, iar asta nu

numai datorită înălţimii sale. Pare călit de viaţă şi trecut de prima tinereţe; un om puternic, însă semnele de slăbiciune încep să se arate, face burtă, muşchii par să i se înmoaie. Îmbrăcat în straie romane, arată cumva libidinos, parcă ar tăinui prin faldurile togii nişte porniri bolnăvicioase. Cu toate astea e, deopotrivă, o prezenţă impresionantă. E la fel de falnic cum era şi în vremurile de mult apuse ale împăratului Tiberius.

Trebuie că-mi citeşte gândurile, pentru că îşi întinde palma în faţă şi spune:

— Nu te uita la mine, prinţe. N-aş trage nici un folos de pe urma morţii lui Iosafat, ba dimpotrivă. Ne-a fost de ajutor în chestiuni financiare şi ne-a mărit pământurile. Eu sunt neştiutor în aceste privinţe. Mă pricep la arme, la cai şi la pregătirea militară a soldaţilor, însă cu negustoria nu m-aş fi descurcat deloc fără ajutorul lui Iosafat.

— N-am avut habar că Iosafat ţi-a fost de folos.

Încearcă să schiţeze un zâmbet.

— Se poate spune că am avut un soi de înţelegere. Am convenit ca el să se ocupe de politică, iar eu să ţin vrăjmaşii departe. Nu vedeam nimic rău în faptul că amândoi trăgeam anumite foloase materiale.

— Cu alte cuvinte, eu n-am făcut nimic, în timp ce voi doi aţi condus provinciile, nu-i aşa?

— Prinţe! Noi suntem doar slujitorii tăi.

— Aşa am crezut şi eu. Şi aşa a crezut şi cel care l-a otrăvit pe Iosafat.

Beria izbeşte cu pumnul în palmă.

— Prinţe, vin cu tine spre oraş. Dacă cineva îl va prinde pe acel bărbat nelegiuit, eu sunt ăla. Şi o să-l jupoi de viu.

— Sau pe acea femeie nelegiuită.

— Sau aşa, încuviinţează şi sare în picioare.

Mergem afară. Soldaţii care descălecaseră se suie imediat înapoi în şa. Beria se îndreaptă către grajd, iar eu urc în car. Nu mai am poftă să gonesc nebuneşte, îmi strunesc armăsarul să meargă la pas. Nu pot să-mi iau gândul de la spusele lui Beria. Vrăjmaşii mei sunt şi ai lui Iosafat, iar dacă reuşesc să-l răpună pe el, atunci probabil nu le va fi prea greu să ajungă şi la mine. Dacă m-aş gândi la un conspirator, atunci primul ar fi Aretas Filopatris.

Am crezut că m-a iertat pentru soarta lui Fasael, dar, de fapt, ce tată ar ierta una ca asta? Fără îndoială că îl roade şi faptul că a pierdut războiul, în urma căruia a învăţat totuşi să nu mai îndrăznească să provoace un conflict deschis cu romanii. Prin urmare, n-ar fi deloc surprinzător să încerce să scape de mine prin vicleşuguri, mai ales că nutreşte să aibă relaţii mai bune cu Agrippa odată ce eu sunt scos din joc. Nu m-ar mira nici dacă ar încerca să o mărite pe una dintre surorile mai tinere ale lui Fasael cu Agrippa. E viclean şi avid de putere, iar uneltirile lui mi-au adus deja destule belele.

Trebuie să-l iau în considerare şi pe nepotul meu. În cel mai rău caz, Agrippa s-ar putea afla în spatele întregului complot, dar şi mai rău ar fi dacă e în cârdăşie cu Aretas. Totuşi îmi vine greu să cred una ca asta, căci, deşi îmi dau seama că Agrippa e nemulţumit că am moştenit pământurile de la Filip, mi-a fost aproape ca un fiu şi niciodată nu s-a arătat însetat de sânge. Poate că anii pe care i-a petrecut la Roma l-au mai schimbat, iar noul împărat e posibil să-l influenţeze, însă s-a arătat întotdeauna iubitor cu rudele sale şi a căutat să ducă un trai modest. Cea mai de seamă calitate a lui este inteligenţa: un om inteligent care râvneşte la pământurile mele ar aştepta să mor în linişte şi pace, căci oricum nu va mai dura prea mult. Pe lângă asta, va primi o răsplată mult mai însemnată decât Galileea şi Pereea de vreme ce şade la masa împăratului seară de seară. Ar putea încerca să obţină Iudeea doar pentru sine.

Aşa a fost toată viaţa mea: de-a pururi vigilent, intrigi nesfârşite, umbre ameninţătoare. Pot deci să fiu învinovăţit că m-am săturat de toate şi că tânjesc după un trai mai liniştit? Cine mă poate condamna că mi-am căutat adesea alinarea într-o ulcică de vin sau între coapsele unei femei? Să nu spună nimeni că am dus o viaţă lipsită de griji.

Beria m-a ajuns din urmă şi călăreşte lângă mine ţinându-şi spatele drept şi uitându-se fix înainte. Îl întreb:

— Tu ai vrea să-ţi grăbeşti moartea dacă ai suferi de dureri cumplite şi ai şti că sfârşitul e oricum aproape?

Se gândeşte o clipă înainte să răspundă.

— Depinde de situaţie, prinţe. Pe câmpul de luptă poţi să te arunci dinaintea unei săbii, iar trădătorilor e preferabil să le tai venele, însă poţi muri şi ca un laş. Dar cred că mai degrabă aş

îndura durerile ce mi-au fost hărăzite. Poate că nu e treaba oamenilor să-şi zorească plecarea.

— Şi dacă ai fi paralizat şi nu ai mai putea vorbi, doar ai gânguri ca un nou-născut?

— E greu de spus. Dar, în acest caz, moartea ar pândi deja după colţ, n-ar mai trebui decât să aştept răbdător. Mă priveşte cu coada ochiului şi apoi adaugă: înţeleg că nu e vorba de mine, ci de Iosafat.

— Timon e de părere că ar trebui să-l ajutăm să-şi găsească odihna.

— Poate pentru că asta l-ar scuti pe el să-l mai îngrijească.

— Un doctor nu se poate gândi la aşa ceva. Cred că-i e doar milă de bolnav.

— Din câte îl ştiu pe Iosafat, nu şi-ar dori mila nimănui.

— Iar din câte îl ştiu eu, nu ar vrea să-şi petreacă ultimele zile imobilizat într-un pat împuţit.

— Se prea poate să ai dreptate. Fă cum crezi de cuviinţă.

— S-a întâmplat vreodată să fac altfel?

Strunesc carul imediat ce intru pe poartă, le ordon gărzilor să se ocupe de el şi de cai şi dau fuga să văd cum se simte Iosafat. La uşa odăii sale s-au strâns destui gură-cască, şi acum se trag îndărăt speriaţi când mă văd. Lângă patul bolnavului veghează Timon şi Veniamin, care sar ca arşi când îmi bagă de seamă prezenţa. Într-un colţ, un sclav aprinde beţişoare parfumate pentru a mai alunga duhoarea oribilă a măruntaielor ce se descompun. Pe scaunul de lângă perete stă o femeie necunoscută mie, care îngână rugăciuni cu glas scăzut. Îmi aruncă o privire furişă pe sub sprâncene. Mă uit întrebător la Timon, care scutură din cap. Tânărul Veniamin are lacrimi în ochi.

— Mai aude ce spunem?

— N-aş putea să zic, răspunde Timon. M-a strâns de mână când l-am întrebat dacă vrea apă, dar n-a mai fost în stare să bea.

— Aşadar nu e complet paralizat.

— Se poate ca ierburile pe care i le-am dat să-i mai fi încetinit boala. Însă când i-am suflat peste ochi, nici măcar n-a clipit. Probabil că şi-a pierdut vederea.

— Nu mai are mult dacă nu mai vorbeşte, nu mai aude şi nici nu mai vede. Nici măcar nu ştim dacă mai are dureri.

— Cu siguranţă are încă. E scăldat tot în sudoare.

— Şi dacă e febră?

— Nu arde, dimpotrivă, trupul îi e rece la atingere.

Mă întorc fără tragere de inimă către pat. Iosafat e acoperit cu o pătură de lână, braţele jilave i se odihnesc pe burtă, iar capul i-a alunecat într-o parte. Încerc să-l privesc în ochi şi nu zăresc decât vălul de sub pleoape. Pe cât era de lung şi de deşirat, acum pare că s-a scufundat în aşternuturi. Mai că nu-ţi vine să crezi că o boală poate să schimbe atât de repede trupul unui om, ca şi când carnea i s-ar fi topit de pe oase şi pielea i s-ar fi încreţit toată. Dintre buzele uscate ies la iveală câţiva dinţi îngălbeniţi, iar vinele de la tâmple, ca nişte rădăcini, îi pulsează. Respiraţia îi e anevoioasă şi şuierătoare, ai crede că macină nisip în piept. Nu, nu mai e Iosafat al meu. E doar o carcasă goală ce zace acolo în pat, slujitorul meu e deja departe.

— Cred că trebuie să faci ce voiai, îi spun în şoaptă lui Timon.

Femeia de lângă perete scoate un ţipăt care mă face să tresar. Mă întorc mânios spre ea. Are faţa îngropată în palme şi umerii îi tremură. Mă postez dinaintea ei, o prind de încheieturi şi o întreb:

— Cine eşti?

Îi dau drumul. Îşi lasă capul în jos, clipeşte din ochii roşii şi se ridică fără să mă privească.

— Nu sunt nimeni, preamărite rege.

— Orice om e cineva, femeie. Cu siguranţă îl cunoşti pe slujitorul meu, Iosafat.

Începe şovăitor:

— L-am cunoscut odată. S-a-ntâmplat demult…

N-apuc să deschid gura să răspund, că din spate se aud strigăte de uimire. Iosafat s-a ridicat cu mâinile întinse înainte, gura ca o gaură neagră şi ochii larg deschişi. Inima îmi stă în loc. Mă duc repede lângă patul lui, dar privirea lui Iosafat se stinge deja, iar el cade înapoi pe spate. Unul din braţe atârnă pe marginea patului, iar capul îi e sucit înapoi şi arată grotesc. Tendoanele gâtului îi împung pielea îmbrobonită de sudoare precum oasele unei păsări. Scoate un horcăit atunci când Timon se apleacă să-i ridice capul şi să-i aranjeze perna.

— Îşi revine? întreb cu un licăr de speranţă.

Timon scutură din cap.

— Mă tem că asta a fost ultima lui sforţare să se agaţe de viaţă. Muribunzii obişnuiesc să facă asta.

— Nu crezi că poate totuşi ne aude? şuier eu înnebunit.

— Nu ne mai poate auzi, prinţe.

— Atunci i-a venit sfârşitul?

— Poate să-i vină înainte de lăsarea serii sau peste câteva zile. Dar de venit va veni sigur.

Întorcându-mă, observ că femeia cu care tocmai vorbisem a dispărut din odaie. Mă uit lung la scaunul gol şi mă duc la uşă, însă n-o zăresc printre cei care se aflau în hol. Întreb cu voce tare, ca să mă audă şi Timon, Veniamin şi cei care s-au strâns în aşteptarea morţii lui Iosafat:

— Cine era femeia aia?

Nimeni nu răspunde, toţi se uită întrebător unii la alţii. Veniamin îşi face apariţia lângă mine şi îmi şopteşte la ureche:

— Femeia aceea a spus că îl cunoaşte pe unchiul meu şi m-am gândit că n-are cum să fie periculoasă…

— Ce ciudat… Oricine ar fi fost, prezenţa ei arată cât de repede s-au răspândit zvonurile despre starea lui Iosafat.

— Aici e greu să păstrezi secrete, prinţe.

Cuvintele lui mă fac să tresar, m-a numit – pe bună dreptate – prinţ, şi nu rege, aşa cum e obiceiul în popor. Asta dovedeşte fie că are curaj, fie că e deja sigur de statutul său. Din înfăţişarea lui se pot ghici trăsăturile specifice familiei din care se trage, şi chiar dacă nu e la fel de ciolănos precum Iosafat, pare destul de dur şi impunător pentru vârsta lui. Chipul gânditor al lui Veniamin pare mai matur, iar felul său de a vorbi arată că a asistat, de mic copil, la conversaţii sofisticate. Ochii lui cenuşii sunt fermi, chiar şi aşa trişti. Are barba cârlionţată şi tunsă potrivit şi ştie să-şi ţină capul plecat cum se cuvine. Dacă cel mai talentat dintre sculptori ar fi vrut să modeleze un Iosafat mult mai rafinat, un fel de Iosafat de soi nou, atunci rezultatul ar fi fost Veniamin.

— A apucat unchiul tău să-ţi explice cum e cu treburile financiare? îl întreb.

— Îndeajuns, aş zice, răspunde el fără să şovăie. Nu mi-a spus totul, bineînţeles, însă destul cât să ştiu ce cheltuieli ai şi de unde vin banii în cufere.

— Prea bine. Trebuie să stăm de vorbă când avem vreme. Însă

acum du-te de veghează la patul unchiului tău. Dă-i pe toţi afară şi lasă-l pe doctorul Timon să facă ceea ce trebuie în chip de milostivenie.

— Chiar e necesar, prinţe?

— Cred că asta ar fi fost voia unchiului tău.

Încuviinţează din cap.

— Atunci este şi voia mea.

— Ştii cumva dacă are mormântul pregătit? îmi fulgeră deodată prin minte.

— Şi-a cumpărat mormântul de mult. Iniţial fusese făcut pentru un negustor, însă corabia acestuia, cu tot cu călători, a fost scufundată de o furtună în drum spre Pelusium.

— Cu siguranţă îi ştii şi pe cei pe care i-ar vrea de faţă când i se va zidi mormântul.

— Nu vrea pe nimeni în afară de cei care-l vor purta pe ultimul drum.

Sunt uluit.

— Poftim? Nici pe mine nu mă vrea la mormântul lui?

— Acestea i-au fost cuvintele, prinţe. Ar prefera ca trupul să-i fie scufundat noaptea în lac ori dus în deşert şi lăsat drept hrană animalelor. Consideră că a pricinuit atâta bătaie de cap în timpul vieţii, încât nu mai vrea să deranjeze pe nimeni după moarte.

— Când ţi-a spus aşa ceva?

— A scris, nu a spus. Am citit azi-dimineaţă. Vrei să vezi documentul?

— Nu e nevoie. Fă întocmai cum a dorit, să fie îngropat în linişte. Dar aşteaptă totuşi să-şi dea ultima suflare.

— Precum porunceşti, prinţe.

Simt cum mi se umezesc ochii. Trec pe lângă oamenii care fuseseră mânaţi aici mai degrabă de curiozitate decât de mâhnire şi mă îndrept spre odăile mele. Poate că ar fi fost mai bine să poruncesc să-l ducă pe Iosafat acasă la el, însă acum nu mai are importanţă. Nu contează nici cum va fi înmormântarea sa. E ceva tipic pentru el să nu respecte datinile de îngropăciune. În felul acesta poate să-şi arate pentru ultima oară dispreţul faţă de preoţii noştri. Dacă în oraş s-ar afla un preot al lui Mitra, atunci treburile ar sta cu totul altfel. Ar trebui să am puterea de-a citi în stele ca să aflu dacă Iosafat a crezut vreodată în vreun zeu.

Fata cea nouă şade răbdătoare pe banca de lângă uşă. Când ochii ei migdalaţi poposesc asupra mea, se ridică dintr-odată în picioare şi aşteaptă să mă apropii, uitându-se sfioasă în jos. Pieptul îmi freamătă şi coapsele mi s-au înfierbântat; fetele tinere încă mai reuşesc să-mi pună sângele îngroşat în mişcare. Îi cer să-mi aducă ceva de mâncare şi pleacă pe dată.

Mă aşez pe canapea, iar amărăciunea îmi revine în suflet. Singurătatea se lipeşte de mine precum o haină jilavă. Pe vremuri aş fi poftit la mine petrecăreţi, muzicanţi şi dansatori şi mi-aş fi alungat nefericirea cu mâncare condimentată şi vinuri tari. M-aş fi abandonat în braţele femeilor, oricare îmi ieşea în cale, Irodiada sau vreo sclavă, şi după ce m-aş fi plictisit de ele, aş fi pornit din nou la vânătoare, eliberându-mă de furia strânsă în mine în timpul zilei. Seara aş fi cântat în gura mare cântece deocheate în jurul focului, împreună cu slujitorii beţi turtă. Aş fi plecat poate într-o călătorie, aş fi poruncit să mi se pregătească corabia şi aş fi luat o droaie de curteni cu mine în drum spre oraşele-port. Aş fi fugit de propria mâhnire fără să-mi dau seama că, fugind de ea, aveam de fapt s-o regăsesc, pentru că era prezentă peste tot în lume şi mă pândea la fiecare colţ, mă urmărea prin pieţe şi prin deşerturi, prin palate şi prin peşteri.

Oare de când am devenit un singuratic? Când m-am săturat de tot, când m-am săturat de viaţă? Acum mi se face rău numai dacă-mi imaginez petrecăreţi în jurul meu. Mi-e silă când mă gândesc la grăsimea care se scurge pe la colţurile gurilor bărbaţilor care clefăie, la râgâielile puturoase ale femeilor care şi-au turnat în cupe prea mult vin, la chipurile livide ale celor ce zac pe podele în zori. De fapt, tânjesc să evadez din viaţa de zi cu zi, nu vreau să am oameni în preajmă. Poate că sunt atât de plictisit de mine însumi, încât nu vreau să-i mai plictisesc şi pe ceilalţi. Desigur, am şi momente mai bune, însă adesea un moment bun înseamnă o clipă de singurătate. Deşi uneori m-am simţit bine în compania lui Iosafat sau a Irodiadei, m-am săturat repede şi de ei şi am început să tânjesc după fantasmele minţii mele neguroase, după parfumul viselor din tinereţe.

Un bătrân ca mine n-ar trebui să privească în urmă la tinereţe, ar face mai bine să o dea uitării. Uneori îmi ridic faţa către cer şi întreb de ce nu m-am născut aşa, ramolit şi bătrân, de ce n-am

venit pe lume ieri şi de ce nu mor mâine?

Uşa se deschide şi înăuntru păşesc fata cea nouă şi slujitoarea cealaltă, mai veche. Aşază mâncarea pe masă fără să scoată un cuvânt, iar eu sunt prea obosit ca să le sâcâi acum cu glumele mele isteţe. Am impresia că fata cea nouă arde de dorinţa să mă soarbă din priviri, însă ori nu îndrăzneşte, ori neghiobul de mine îşi face speranţe deşarte. Femeia mai în vârstă serveşte în palat de atâta vreme, încât nu mai bagă de seamă astfel de lucruri. Chiar când dădeau să se retragă, Irodiada apare în uşă şi ţipă:

— Nu te atinge de mâncare înainte să o guste cineva!

Nu-mi pot ascunde zâmbetul.

— Orice otravă ar fi înghiţit Iosafat, nu i-a simţit gustul. Aşa că n-ar simţi-o nici un degustător. Din moment ce poate dura atâta vreme până să înceapă să-şi facă efectul, ar trebui să nu mănânc şi să nu beau cu săptămânile, nu-i aşa? Dar atunci aş muri de foame, nu otrăvit.

Irodiada îşi îndoaie picioarele ei lungi pe divan şi se gândeşte la ce-am spus cu cea mai neclintită expresie.

— Ai putea să-ţi culegi singur fructe din copaci şi să vânezi cu mâna ta animale pe care să mi le dai mie să ţi le gătesc. Ţi-ai putea scoate singur apă din fântână şi ai putea cumpăra vin de la un negustor de la care nu ai mai cumpărat niciodată. Aşa n-ai mai risca să fii otrăvit.

— Asta n-ar mai fi viaţă de prinţ, ci de slugă.

— Ai putea măcar să supraveghezi pregătirea mâncării sau să mă laşi pe mine s-o fac.

— Te cunosc prea bine, femeie, chicotesc eu. N-ai rezista nici măcar o zi în căldura din bucătărie sau ai lăsa totul baltă în clipa în care ar trece pe lângă tine vreun tânăr chipeş.

Irodiada începe să se joace nervoasă cu părul.

— Nu-mi spune tu mie că nu putem face nimic. Am îndurat atâtea, însă nu voi tolera faptul că trebuie să mă feresc de otrăvuri.

— Credeam că îţi faci griji pentru mine.

— Pentru tine sau pentru mine, e chiar aşa mare diferenţa? Deşi nu prea-mi arde să mă tem pentru propria viaţă.

Mă ridic, mă duc lângă ea şi-mi aşez uşor mâinile pe şoldurile ei.

— Cine să conspire împotriva ta? Nimeni n-ar avea de câştigat

de pe urma morţii tale. Bineînţeles, asta dacă n-ai vreun amant care să-mi ia locul…

Un sunet înfundat se aude atunci când îmi trage un pumn în piept.

— Nebunule! Unde să găsesc eu un asemenea bărbat? Şi chiar dacă aş găsi unul, n-aş risca să fiu la cheremul unui ticălos obsedat de putere. Mai bine stau cu tine.

— De-aia nu pot eu să mor?

— N-ar strica să rămâi în viaţă. Dar dacă nu vrei, te înjunghii eu cu pumnalul la noapte.

Râdem amândoi. E un râs amar, în care se simte disperarea oamenilor însinguraţi de putere şi de bani. Irodiada se sprijină de mine, îmi petrec mâna pe după umerii ei. S-ar putea crede că suntem doar noi doi, însă alături de noi se află toţi anii petrecuţi împreună, fericirea şi frenezia lor, blestemele şi nebunia lor. Afară răsună cornul, semn că se schimbă garda. Câinele cel răguşit începe şi el să latre. Mă trec fiorii. Simt căldura trupului Irodiadei, simt mirosul de mâncare ce pluteşte în aer.

Deci asta înseamnă să fii prinţ. Oare cum ar fi arătat viaţa mea dacă nu aş fi râvnit atunci după putere şi pământuri? Oare aş fi putut să mă mulţumesc cu mai puţin, ca fiu al tatălui meu? Aş fi putut trăi altfel dacă m-ar fi crescut pe mine drept moştenitor şi nu i-ar fi preferat pe fraţii mei mai mari, ca mai apoi să-şi dea seama că cel puţin o parte din moştenirea sa va cădea în mâinile mele? Dacă ar sta acum aici, în scaunul gol, în umbra statuii vechi, l-aş întreba asta. M-aş uita măcar o dată la el, l-aş privi drept în ochi, fără să clipesc, şi l-aş întreba.

1. Monedă de mică valoare, menţionată în Evanghelia după Marcu.
2. Membru al unei grupări de farisei apărători ai teocraţiei şi adversari ai dominaţiei romane. Zeloţii au fost principalii animatori ai răscoalei din anul 66 d.Hr., care a dus la războiul cu romanii şi la distrugerea Ierusalimului în anul 70 d.Hr.
3. Pumnal cu lama uşor încovoiată.
4. Zeu frigian al vegetaţiei şi agriculturii, iubit de zeiţa Cybele, căreia îi aduce jertfă propria bărbăţie. Cultul său a pătruns în lumea elenistică şi, de aici, la Roma.
5. Zeitate de origine frigiană considerată „mama tuturor zeilor“ şi ocrotitoare a agriculturii. Era adesea confundată cu Rhea, mama lui Zeus.

II

Viaţa începe odată cu primele amintiri. Aşa începe şi viaţa mea, cu nişte glezne groase, cu pielea crăpată. Erau gleznele doicii mele, Izabela. Încă îmi aduc aminte cum se înălţau ca nişte coloane în visele mele, iar eu căutam să le ating cu braţele întinse sau rămâneam îngrozit când le vedeam că se îndepărtează, abandonându-mă. Nu îmi amintesc picioarele altor oameni din copilărie.

Izabela avea şi alte merite, bineînţeles, de care mi-am dat seama abia mai apoi. Imediat ce mama mea, Maltachia, m-a născut, unii m-au considerat un semn, alţii m-au luat drept un monstru, căci venisem pe lume cu dinţi în gură – desigur, ambele variante au făcut dificilă găsirea unei doici. Una a fugit plângând din palat după ce am muşcat-o de sân până la sânge. Din disperare, mama a încercat să înveţe o măgăriţă să mă alăpteze, însă aceasta a început să dea din picioare şi să ragă atât de îngrozitor, încât tuturor doicilor din apropiere li s-a acrit laptele. Fireşte că nu voia să mă alăpteze ea însăşi, deşi avea destul lapte şi ar fi putut să îndure muşcăturile mele, pentru că se ştie ce efect are alăptatul asupra formei sânilor unei femei, iar consoartei regelui nu i-ar fi stat deloc bine cu pieptul fleşcăit. Probabil că era deja cât pe ce să mor de foame, când salvarea a venit de la brava Izabela. Mi s-a povestit că atunci când îmi înfigeam dinţii în carnea ei, obişnuia să zâmbească cu blândeţe.

Îmi sunt destul de clare în minte chipurile Izabelei şi ale copiilor ei, o fată de vârsta mea şi doi băieţi mai mari, însă cu familia mea nu am amintiri atât de timpurii. Cu excepţia fraţilor mei Arhelau şi Olimpia; totuşi Olimpia era mai mică decât mine, prin urmare nu-mi stârnea interesul, iar Arhelau, fiind mai

mare cu trei ani, părea un moşneag în ochii mei. Trebuie că i-am văzut şi auzit şi pe ceilalţi membri ai familiei mele, dar se pierd în marea de chipuri din mintea mea. Palatele tatălui meu erau întotdeauna înţesate de oameni, iar în loc de chipurile părinţilor şi fraţilor, în amintirile mele de demult apar frânturi de întâmplări obscure cu soldaţi care se jucau cu mine, o femeie bătrână şezând la umbra unui sicomor, negustori care-mi dădeau zaharicale. Îmi amintesc câinii care alergau prin curte, cămilele care se sprijineau de ziduri, însă nu-mi aduc aminte de fraţii mei mai mari. Nu că aş ţine morţiş să păstrez în minte figurile lor. Nu mă mai bizui de mult pe memorie, căci nu e decât o mare povestitoare, care ne transformă pe toţi în slugile ei. De aceea îmi privesc copilăria cu o detaşare rece. Nu mi-e dor şi nici nu mi-e teamă să-mi aduc aminte de ea, uneori nici măcar nu pare să-mi aparţină, ca şi când n-aş fi trăit-o eu. Amintirile mele ar putea foarte bine să fie doar nişte întâmplări din viaţa altcuiva.

Totuşi îmi vine şi acum în minte momentul în care m-a încercat pentru prima dată un sentiment copleşitor de tristeţe. S-a petrecut atunci când Izabela a fost luată de lângă mine. Într-o zi palmele ei aspre, vocea groasă ca de bărbat şi mirosul ei înţepător de sudoare au dispărut. La vremea aceea, nimeni nu s-a obosit să-mi explice ce se întâmplase, abia mai târziu am aflat că fusese prinsă mulgând capre în ziua de sabat. Pentru una ca asta putea să fie ucisă cu pietre, însă poate datorită faptului că era doica fiului regelui a scăpat cu viaţă, dar a fost surghiunită în deşert.

Acum cunosc prea bine senzaţia de gol pe care o poate lăsa un om în viaţa altuia. Cu toate astea, cred că supărarea şi dorul mi-au trecut destul de repede; la urma urmei, eram doar un copilaş. În plus, e benefic pentru un copil să trăiască o astfel de pierdere la o vârstă atât de fragedă. Aşa învaţă să se întărească şi rezistă pe drumul presărat cu nenorociri căruia i-am dat numele de viaţă – unde la tot pasul ne pândesc capriciile zeilor, cei care pot să ia minţile oamenilor, lăsându-i să rătăcească în întuneric, ca şi când ar fi fost înghiţiţi de o prăpastie căscată în pământ. Se pare că m-am călit destul de repede, căci mi s-a povestit că am fost un copil vioi şi fericit. Aşa că n-am dus-o prea rău în primii ani de viaţă, deşi n-a rămas în urma lor nimic, în afara unor trăiri de mult date uitării.

Totul s-a schimbat în capul meu în clipa în care am avut primul învăţător. Aveam cinci ani pe-atunci şi din acea perioadă păstrez primele amintiri despre familia mea. Învăţătorul meu era un bărbat chipeş pe nume Antifon, însă bănuiesc că nu avea nici o trăsătură demnă de cinste, asta dacă nu punem la socoteală abilitatea sa de a mă învăţa să dispreţuiesc oamenii şi chiar să-mi doresc să-i ucid. Nu ştiu unde l-o fi găsit tata, dar presupun că era unul dintre grecii care se învârteau în jurul lui, înveşmântaţi în mantie neagră şi cu nasul pe sus, crezându-se cei mai înţelepţi din lume. În ochii mei, Antifon nu era nici pe departe un om înţelept. Avea un chip palid, era scund şi neîndemânatic, iar capul îi părea înghesuit între tâmple. Respiraţia îi puţea tot timpul, de parcă tocmai mâncase un borcan de peşte stricat. În apărarea lui pot spune totuşi că n-am fost niciodată un copil uşor de îndrumat. Încă de la prima noastră întâlnire ne-am luat la harţă.

Mi se pare curios că primul lucru pe care l-a făcut a fost să mă povăţuiască despre poruncile de căpătâi ale părinţilor noştri, deşi el probabil îi slujea pe zeii greci şi nu era prin urmare deloc potrivit să vorbească despre aşa ceva, asta dacă nu se lăsase tăiat împrejur şi se alăturase singurei credinţe adevărate. Altminteri e greu de înţeles de ce nu m-au trimis să fiu instruit de preoţi. Desigur, învăţarea celor zece porunci a fost un chin şi pentru elev, şi pentru profesor.

— Adu-ţi aminte de cuvintele acestea, îmi spunea Antifon neînduplecat, încruntându-se. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deşert numele Lui.

— Ce înseamnă „în deşert“? l-am întrebat cu toată seriozitatea celor cinci ani ai mei.

— Să depui mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău.

— Ce-i aia mărturie mincinoasă?

Antifon a tras aer în piept atât de adânc, încât barba i-a tremurat.

— Mărturia mincinoasă este un neadevăr. Tu trebuie să spui întotdeauna adevărul.

— De ce n-ai zis aşa de la bun început? Ştiu asta deja, ştiu că nu trebuie să mint. Dar de ce i-ai spus ieri tatei că ai fost pe munte să meditezi? Te-am văzut cu sora păstorului Naftael. De ce stătea sora

lui Naftael la tine în poală fără haine?

— Ţânc blestemat! a răcnit Antifon şi s-a repezit la mine. Chiar trebuie să-ţi astup gura cu balegă de taur?

M-am smuls din strânsoarea lui şi i-am strigat peste umăr:

— Nu voiam să spun nimănui despre tine şi despre sora lui Naftael! Însă nu pot să depun mărturie mincinoasă împotriva aproapelui meu!

Abia peste mulţi ani mi-am dat seama de ce au renunţat ai mei la serviciile lui Antifon. Ca un prost, intrase în cârdăşie cu fariseii, iar tata n-avea cum să treacă cu vederea aşa ceva. E cu neputinţă ca Antifon să nu fi ştiut că tatăl meu avea obiceiul să se distreze executând farisei!

Noul meu învăţător, Mausolus, era cu totul diferit. Şi el era tot grec, însă aproape că nu avea nimic din trăsăturile şi obiceiurile grecilor. Nu se lăuda cu inteligenţa lui, purtarea sa nu avea nimic efeminat şi nici nu suferea de melancolia caracteristică compatrioţilor săi. Era un om liniştit, în floarea tinereţii, zâmbea adesea şi avea pasiuni care-mi erau pe plac: vâna, lua parte cu ardoare la felurite jocuri şi era maestru în a-i imita pe alţii. Niciodată nu a recurs la ameninţări ca să mă facă să învăţ şi nici măcar n-a încercat să mă motiveze făgăduindu-mi recompense. În schimb, a trezit în mine dorinţa de a-mi asuma responsabilitatea pentru propriile fapte. Obişnuia să-mi spună deschis că stă numai în puterea mea să aleg dacă vreau să devin un om cu capul pe umeri sau un neghiob demn de milă. Mi-a stârnit interesul pentru greacă şi latină citindu-mi poveşti cu eroi, şi pentru matematică punându-mă să descâlcesc socoteli care mă făceau să mă simt mândru după ce izbuteam să le dau de capăt. Dacă ar fi totuşi să-i găsesc vreun cusur, acela ar fi înclinaţia lui de a se refugia, din când în când, în singurătate pentru a scrie cine ştie ce poveşti. Aş fi preferat să mergem împreună la vânătoare de mistreţi.

Mausolus era prea inteligent pentru a se amesteca în vreun fel în disputele fără de sfârşit ale ţării sfinte. Tatăl meu îl preţuia, lucru evident având în vedere că îi îngăduise să mă însoţească când şi când la Roma. Din nefericire, asta i-a adus şi sfârşitul.

Ce ar fi poporul Iudeei fără măgari? Nimic. Chiar şi cei care nu au măgari ei înşişi îşi permit să închirieze unul cu numai trei

denari pe lună. Totuşi eu n-am tras nici un folos de pe urma bietului animal pe care l-am primit în dar de la tata când am împlinit doisprezece ani. În schimb, am avut ocazia să simt pentru prima oară gustul sângelui.

Fără îndoială că îmi căutaseră cel mai blând animal cu putinţă. Când m-am urcat în spinarea lui şi am încercat să-l îmboldesc să meargă prin curtea palatului, a luat-o din loc cu o asemenea viteză, încât până şi cele mai cocârjate şi lente femei care cărau apă păreau că aleargă pe lângă noi. M-am uitat în ochii căprui ai animalului încercând să-i explic că era cazul să demonstreze prin simpla lui prezenţă toate calităţile nobile cu care se mândreşte familia măgarilor, însă n-am avut sorţi de izbândă. Nici ameninţările că-l voi sacrifica la templu n-au adus vreun rezultat. Se holba la mine ca un rabin bătrân, trăgea vânturi pe sub coadă şi mai că nu adormea în picioare.

Într-o bună zi am pornit cu măgarul şi cu Mausolus spre valea Chedronului. Mausolus voia să-mi arate mormântul lui Absalom şi ducea măgarul de frâie îngânând încetişor un cântec, după cum îi era obiceiul. Eu stăteam posomorât în spinarea măgarului, nu pentru că nu mă fascinau mormintele regilor, ci din pricina ţestoasei pe care o călăream. Nici nu apucaserăm să ieşim din oraş, când de pe zid un bărbat necunoscut mie a strigat către Mausolus. Învăţătorul a lăsat frâiele măgarului şi s-a dus să discute cu omul pe care părea să-l ştie. Am privit la drumul din faţa mea, ştiam că duce la poarta cea mare din zid, şi m-am gândit că puteam foarte bine să continui fără Mausolus, căci oricum i-ar fi fost uşor să ne prindă din urmă pe mine şi pe măgar. Am lovit măgarul cu călcâiele, însă acesta şi-a lăsat capul jos, de parcă picioarele i-ar fi fost îngropate adânc în pământ. L-am plesnit. Am strigat la el. De furie, mi se tulburase vederea şi m-am aplecat să-l muşc de ureche.

Dintr-odată, animalul a sărit în picioare. S-a învârtit ca un titirez, apoi a luat-o la goană, însă nu spre ziduri, ci în cealaltă direcţie, către casele oamenilor. Mi-am înfipt în zadar picioarele în coastele lui şi, în mod miraculos, am reuşit să rămân călare, ţinându-mă strâns cu amândouă mâinile de coama lui. Galopa frenetic şi răgea atât de cumplit, încât întrecea cu mult o sută de bocitoare adunate laolaltă. De-abia am reuşit să zăresc groaza de pe chipul oamenilor care se dădeau la o parte din calea noastră, şi

de n-aş fi ştiut că ne aflam pe uliţa olarilor, mi-aş fi dat seama pe dată după zgomotul scos de vasele de lut care se spărgeau. Dinaintea noastră s-a ivit apoi o mulţime compactă de oameni, care, fără îndoială, se adunaseră ca proştii să asculte vreun profet mincinos. Am încercat să strig, să-i avertizez. Priveam îngrozit cum mă apropiam tot mai tare de ei, când nobilul meu animal a cotit brusc, iar eu m-am trezit plutind în aer cu susul în jos, iar în cele din urmă m-am izbit dureros cu capul de pământ. Zăceam lat, gura îmi era plină de sânge. Zumzetul din jur s-a topit încet, încet, iar eu m-am lăsat cu totul în puterea întunericului răcoros.

M-am lovit la cap atât de tare, încât am fost nevoit să petrec săptămâni în şir prizonier în propriul pat. Aşa s-a întâmplat că m-am cufundat pe nesimţite într-o stare de monotonie, linişte şi singurătate. Nu băgam de seamă prezenţa celor din jur sau ceea ce se petrecea pe lângă mine, ci pluteam pur şi simplu purtat parcă de o adiere blândă, necontenită. Drept să spun, am fost destul de dezamăgit când am revenit la realitate. Mi-a fost deci indiferent că, în acele săptămâni, o parte din familie mi-a devenit vag cunoscută. Mă simţeam ca şi când aş fi început să exist numai după accidentul acela în care fusesem rănit destul de grav.

Fratele meu cel mai mare, Antipater, a cărui mamă, Doris, fusese prima soţie a tatălui nostru, căpătase obiceiul de a veni să stea lângă patul meu dintr-un motiv pe care îmi era greu să-l pricep. Era un bărbat foarte frumos, însă privirea fixă şi felul în care şedea lângă mine fără să scoată vreun cuvânt vreme îndelungată îmi dădeau fiori. Atunci când vorbea, de obicei îmi punea întrebări stranii. Oare îl auzisem vreodată pe fratele nostru Alexandru vorbind cu Euricle spartanul? A pomenit vreodată fratele nostru Aristobulus de fratele nostru care murise la Roma? Îmi aduc foarte bine aminte cum stătea Antipater pe scaunul din colţul camerei, trecându-şi mâna prin barba tunsă cu grijă, cu privirea lui de nepătruns. Deşi vorbea întocmai ca o femeie bătrână, lăsa impresia că îşi ghicise încă de pe atunci viitorul. Pe de altă parte, şi-a făcut singur soarta, e doar vina lui pentru tot ce s-a întâmplat.

Vizitele celorlalţi fraţi mai mari, Alexandru şi Aristobulus, fiii lui Mariamne, erau mult mai plăcute. Îmi aduceau rodii şi smochine, glumeau şi-mi spuneau poveşti amuzante şi nu mă

sâcâiau cu întrebări ciudate. Semănau foarte bine unul cu celălalt şi, în acelaşi timp, cu tatăl nostru. Amândoi aveau feţe late, braţe musculoase şi voci puternice. Uneori îşi aduceau şi soţiile cu ei, Aristobulus pe verişoara sa, Berenice, iar Alexandru pe Glafira, fata regelui din Capadoccia. Ştiam dinainte când aveau să vină, căci le auzeam râsetele răsunând pe coridoarele palatului. Curând au încetat cu jocurile, în primul rând din pricina greutăţilor cu care se confruntau şi pe care trebuiau să le depăşească, şi apoi pentru simplul motiv că morţii reuşesc foarte rar să se amuze.

Cel mai misterios şi totodată cel mai înfricoşător musafir pe care l-am avut în acea perioadă era tatăl meu, Irod.

Parcă aud încă vocea lui care vuia pe holuri precum mugetele unui taur. Câteodată îi auzeam din camera mea râsul zgomotos, ca un lătrat ce se transforma în urlete de hienă. Însă, când îmi aduc aminte de el, primul lucru la care mă gândesc e mirosul lui. Nu parfumul pomezilor scumpe, nici izul mâncării rămase între dinţi, nici mirosul mantiei de piele pe care o purta iarna, nici măcar aburii ce ieşeau prin nările cailor lui. Mi-a luat mult timp să identific mirosul acela care mi-a pătruns în nări din copilărie, a trebuit să îmbătrânesc ca să înţeleg. Acum ştiu că era miros de sudoare, iar în sudoarea lui se simţea duhoarea sângelui închegat.

I se spunea Irod cel Mare. În realitate, era o piticanie.

Era voinic totuşi. Muşchii de pe trupul lui mic erau puternici, iar voinţa sa – fermă şi neînduplecată. Credea în sine însuşi cum doar puţini oameni sunt capabili să creadă. Acum e uşor de luat în râs, când circulă poveşti despre cum şi-a ucis nevasta şi copiii şi când se vorbeşte aproape cu bucurie despre sfârşitul lui jalnic, însă urmele pe care le-a lăsat în Canaan pot fi comparate numai cu faptele lui David şi ale lui Solomon. Şi-a pătat adesea sabia cu sânge, s-a certat cu preoţii din pură trufie şi s-a dovedit a fi un duşman de temut pentru mulţi oameni, însă ăsta este rolul unui prinţ în lumea aceasta.

Cea mai mare putere a lui era de fapt inteligenţa. S-a descurcat atât de abil cu romanii, încât, dacă ar fi fost nemuritor, ţara sfântă n-ar fi acum condusă de legiunile împăratului Romei.

Însă a murit, iar mie nu mi-a rămas decât să cuget la veşnica lui aură de mister.

Pe când încă mă însănătoşeam, s-a gândit să vină să mă vadă.

Aproape că am sărit din pat şi am dat să mă ascund sub el când l-am văzut. Nu ştiu precis de ce, pentru că pe atunci încă nu se apucase să-şi ucidă fiii şi nu mă ameninţase vreodată, iar de cruzime nici nu se punea problema. Poate că era din pricina ochilor lui ce păreau să te devoreze sau din vina schimonoselilor stranii pe care le făcea. Poate că am încercat întotdeauna sentimentul de teamă pe care îl stârnea persoana lui, am văzut cum oamenii amuţeau şi îşi pironeau privirea în pământ când el era de faţă. În orice caz, de fiecare dată mă simţeam nesigur atunci când păşea în cameră şi speram să plece cât mai repede cu putinţă.

— Eşti chiar aşa de nevolnic, încât nu te mai faci bine? m-a întrebat el o dată.

— Încerc să mă întremez, tată, i-am răspuns şi m-am afundat mai tare în saltea.

— Aha. Ghici ce i-am făcut măgarului tău. I-am despicat burta cu sabia şi am lăsat şobolanii să-i mănânce măruntaiele, a spus şi a izbucnit în râsul său ca un urlet de hienă.

Am avut câteva nopţi la rând coşmaruri cu bietul măgar, pe care nu mi-l aminteam nicidecum leneş sau prost, şi îmi venea să plâng de milă.

Maltachia, mama mea, care a fost soţia tatălui meu în acelaşi timp cu alte opt femei, era de baştină din Samaria. A fost una dintre cele mai nobile femei şi totodată una dintre cele mai nefericite, aşa cum există cu siguranţă pe la toate curţile din lume: femei care îşi trăiesc scurta tinereţe în slujba domnului lor, născându-i copii, şi care apoi sunt date discret la o parte. Ajung să trăiască undeva într-o lume izolată, înconjurate doar de cei mai apropiaţi slujitori, ducându-şi traiul în odăi uitate zi după zi, până la moarte. Se spune despre Maltachia că începuse să vegheze noaptea şi să doarmă ziua, însă nimeni nu pare să ştie ce făcea în ceasurile de întuneric ale nopţii. Când se întâmpla să apară lângă patul meu, tresăream de fiecare dată văzându-i căutătura absentă. Cel mai ciudat e că mi-au rămas în minte înfăţişarea şi chipul ei, dar nu pot totuşi spune dacă era o femeie atrăgătoare. Ca şi când ar fi fost doar pe jumătate din carne şi oase, iar cealaltă jumătate din ceva de neatins, o nălucă ce se ascundea înlăuntrul ei. Ea a rămas de-a pururi un mister pentru mine, însă până şi cei mai apropiaţi oameni ajung să ne fie străini în cele din urmă.

Tatăl meu a avut în total zece neveste, care nici nu mai ştiu câţi urmaşi i-au dat. Unele dintre soţii au fost exilate împreună cu copiii lor, altele au murit, altele îşi duceau viaţa ferite de ochii lumii în palate îndepărtate sau prin încăperile dosnice ale palatului regal. Unele au ajuns chiar să se împrietenească, însă numai după ce şi-au împărţit între ele averea nevestelor care nu mai erau. Dacă ar fi să pun la socoteală toţi verii şi celelalte rubedenii, nu e de mirare că n-am apucat să-i cunosc pe toţi. Nici măcar pe mama nu am cunoscut-o cum ar fi trebuit.

Când şi când, un membru al familiei venea să-mi ţină companie. E vorba despre sora mea, micuţa Olimpia. Se întâmpla uneori să deschid ochii şi să o zăresc în semiîntuneric uitându-se la mine cu un aer gânditor. O dată m-a întrebat:

— Ce simţi când mori, Antipa?

— De unde să ştiu? N-am murit.

— Arăţi de parcă tocmai ai murit.

— Şi tu arăţi ca o mică maimuţă, dar nu eşti maimuţă, nu-i aşa?

Fratele meu, Arhelau, n-a venit niciodată să mă vadă, nici măcar din pură curiozitate. Era un copil ciudat, îi plăcea să disece animale mici şi, de fiecare dată când era certat, închidea ochii şi-şi încleşta gura. Pe vremea aia nu m-am gândit niciodată la asta, dar, în anii tinereţii, cu cât îmi aminteam mai bine de el, cu atât îmi dădeam seama mai limpede: Arhelau a avut de mic faţa unui bătrân. Poate că ar fi trebuit să se ţină cont de acest semn şi, dintre toţi fraţii, să nu i se încredinţeze niciodată tocmai lui Iudeea şi Samaria. Dacă nu s-ar fi întâmplat asta, n-am fi pierdut oraşele sfinte, nici Arhelau n-ar fi fost silit să-şi petreacă ultimele zile în exil, în Gallia. Totuşi poate că a fost norocos, căci el a reuşit măcar să-şi păstreze capul la locul lui, spre deosebire de fraţii noştri mai mari.

În spatele marilor nenorociri din familia noastră au stat primele neveste ale tatălui meu, Doris şi Mariamne. Ura pe care o nutresc mamele se transmite cu uşurinţă băieţilor lor, iar dacă ura e amestecată cu setea de răzbunare şi cu foamea de putere, atunci omul devine o pradă sigură a uneltirilor. Setea de putere a fraţilor mei era moştenită, desigur, de la tata, iar sentimentele de ură şi răzbunarea insuflate de mamele lor aveau un motiv bine

întemeiat: mama lui Antipater fusese surghiunită din Ierusalim, iar mama lui Alexandru şi Aristobulus fusese ucisă cu cruzime de tatăl nostru.

Dintre aceştia trei, Antipater era cel mai viclean. Îşi defăimase fraţii şi îşi linguşise tatăl cu atâta iscusinţă, încât Irod l-a desemnat moştenitor la tron. Alexandru şi Aristobulus îl socoteau inferior – la urma urmei, mama lor fusese de viţă nobilă. De aceea s-au mâniat când Antipater l-a convins pe Irod să o aducă pe Doris înapoi la palat şi în patul lui. În urma acestei izbânzi, Antipater a început să se creadă invincibil şi a declarat public că Alexandru şi Aristobulus conspirau să-şi otrăvească tatăl. Pe temeiuri numai de el ştiute, Irod s-a înfuriat şi l-a trimis pe Alexandru la Roma ca să fie judecat de împăratul Augustus.

Mulţi dintre bărbaţii din familia mea au fost înzestraţi cu darul oratoriei. Alexandru n-a făcut excepţie, astfel că la Roma până şi cei mai aprigi senatori au ajuns să-şi şteargă lacrimile de pe obrajii lor buhăiţi de prea mult vin atunci când şi-a ţinut discursul. Augustus l-a absolvit de vină şi a făcut pace între el şi Irod. Dar să nu-şi imagineze nimeni că relaţiile dintre cei trei fraţi s-au îmbunătăţit după asta.

Dimpotrivă, au continuat să unelteasc unul împotriva celuilalt cu mai mult sârg. Aristobulus şi Alexandru s-au aliat contra lui Antipater, iar acesta din urmă pândea fiecare ocazie care i-ar fi permis să scape de fraţii săi mai tineri. Ca să-şi atingă scopul, Antipater a recurs la o metodă străveche: a început să-i mituiască pe prietenii celor doi fraţi şi, în cele din urmă, chiar şi pe membrii familiei ca să treacă de partea lui. În plus, autoritatea lui Alexandru era ştirbită şi de Glafira, care se credea cea mai importantă femeie de la curte şi le vorbea de rău pe nevestele lui Irod. Glafira era veşnic împodobită cu aur şi nestemate din belşug, semăna discordie între toţi cei din jur şi îşi trata slugile mai râu decât pe vite.

În scurtă vreme, până şi eu am băgat de seamă că atmosfera la palat se cam schimbase. Irod îşi pierduse încrederea în Alexandru şi Aristobulus, în ciuda intervenţiei împăratului, şi devenise şi mai morocănos.

Scandalul a izbucnit atunci când Aristobulus şi Alexandru au început să-i reproşeze lui Irod că împărţea veşmintele răposatei lor

mame, Mariamne, celorlalte neveste. Fraţii au ameninţat că foarte curând turma de târfe ale tatălui lor avea să umble în zdrenţe. Printre duşmanii fraţilor se numărau acum şi mătuşa lor, Salomeea, şi unchiul Feroras, care era tetrarh şi atât de bogat şi puternic, încât putea să-şi ia de nevastă chiar şi o sclavă. Simţindu-şi poziţia ameninţată, Alexandru a comis o prostie inadmisibilă: i-a mituit pe cei trei eunuci favoriţi ai lui Irod.

Capetele au început să cadă unul câte unul. Tatăl meu i-a executat pe toţi cei pe care îi bănuia că ar complota împotriva lui. Alarmaţi, oamenii şi-au dat degrabă de veste unii altora încercând să-şi scape pielea, aşa că mulţi au fugit din palat, refugiindu-se la adăpostul nopţii.

În cele din urmă, Irod a pus să fie prins Alexandru. L-au torturat în temniţa din aripa stângă a palatului, iar ţipetele lui răsunau până la cetatea Antonia. Începuse să-şi scrie un discurs de apărare în închisoare, acuzându-i, printre alţii, pe unchiul Feroras şi pe mătuşa Salomeea. Alexandru susţinea chiar că Salomeea îl siluise. Învinuirile lui Alexandru l-au înspăimântat pe Feroras, care şi-a pus pe el o mantie neagră şi s-a aruncat la picioarele fratelui său, Irod. Feroras era un om viclean; s-a apucat să se justifice povestind că Alexandru era atât de leşinat după soţia lui, încât îşi pierduse minţile. Irod, care umbla la rândul lui din pat în pat noapte de noapte, n-a putut să nu plece urechea la asemenea de vorbe. Astfel Feroras şi-a păstrat capul pe umeri. Iar în scurt timp, şi Alexandru a fost eliberat.

În acele vremuri tulburi, pline de intrigi şi crime, mi-am petrecut eu copilăria. Câteodată mă lăsam influenţat de atmosfera sumbră din jurul meu, dar în general am fost un băiat curios şi vioi. Mă plăceau până şi sclavii, cu care obişnuiam să mai glumesc. Arhelau, fratele meu, era cu totul diferit. Nici nu începuse bine să vorbească şi să meargă, că îi şi trata pe slujitori cu aroganţă. Era evident că prin venele lui curgea sângele trufaş al lui Irod.

Apoi eu, Arhelau şi fratele meu, Filip, care îmi era ca un străin, am fost trimişi la Roma. Nu prea ştiam noi ce se întâmpla la Ierusalim, însă mai târziu am avut ocazia să aflu tot ce s-a putut afla.

În asemenea condiţii, viaţa lui Antipater părea să fie acum

numai lapte şi miere. De fapt, lucrurile stăteau exact pe dos. Mersese prea departe cu uneltirile, iar acum poporul îl ura. Mai mult decât atât, avea motive să se teamă de putere văzând ce se întâmpla cu Alexandru şi Aristobulus. Ştia mai bine ca oricine că aceştia puteau nutri dorinţa de răzbunare. Nu i-a folosit la nimic că a împărţit daruri scumpe în stânga şi-n dreapta. Când nu a mai găsit nici un mijloc de a se proteja, a încercat să-i facă pe toţi cei din jurul său să se teamă de el. De asemenea, a început să bea noapte de noapte. Şi-a pierdut până şi ultimul prieten, probabil odată cu minţile care-i mai rămăseseră.

Sfârşitul lui Antipater a coincis cu perioada în care tata s-a îmbolnăvit. Când acesta din urmă a înţeles că era pe moarte, s-a hotărât să lămurească treburile cu fiul său cel mai mare. Asta nu putea să însemne decât un singur lucru în familia noastră. Antipater a fost îngropat la Hyrcania.

Roma, oraş al colinelor şi depravării! Al bogăţiei nemaivăzute şi al sărăciei nemaiîntâlnite, oraş al curajului şi al nebuniei. Ierusalimul, pe care îl credeam o metropolă minunată, părea un biet sat îndepărtat în comparaţie cu Roma. Roma era un oraş al extremelor: palate măreţe şi cocioabe sărăcăcioase, pieţe largi şi cimitire înghesuite, prăvălii şi cârciumi, temple şi lupanare şi, înainte de toate, oamenii. Bogătaşii de pe Capitoliu însoţiţi pretutindeni de sclavi şi sărmanii de pe uliţele dezgustătoare ale colinei Esquilin, negustorii sâcâitori care-şi laudă marfa în gura mare şi cerşetorii care se agaţă cu nesimţire de trecători, tot soiul de călători, drumeţi veniţi de departe, care fie îşi imaginau că-şi vor afla fericirea în capitala imperiului, fie voiau să o vadă măcar o dată înainte să moară.

Poate să mă condamne cineva că n-am putut dormi noaptea pe timpul călătoriei? Primul meu drum la bordul unei corăbii mă neliniştise, iar studiile care mă aşteptau la Roma ar fi trebuit să mă îngrijoreze, însă aveam un motiv şi mai important care-mi dădea insomnii: urma să mă prezint în faţa măritului împărat Augustus.

În mintea mea necoaptă, această călătorie însemna o mare aventură, şi, nătâng cum eram, îmi doream să avem parte şi de o furtună. Din fericire, am fost cruţaţi, însă de-a lungul anilor am avut parte de nenumărate furtuni pe mare. Ne-am bucurat atunci

de vreme bună pentru navigat. Valurile erau mici şi dese, soarele se ascundea în spatele norilor la vremea amiezii, iar vântul blând ne împingea corabia tot înainte. Ne-am oprit pentru o zi în insula Melita, unde m-am dus să văd cetatea ridicată de romani, iar în altă zi am acostat pe una dintre micile insule Aegate, unde nu era nimic de vizitat. Îmi petreceam zilele în tovărăşia lui Mausolus, mereu în toane bune, şi a căpitanului din Cirene, care avea un singur ochi. L-am cunoscut mai îndeaproape şi pe fratele meu vitreg, Filip, care s-a dovedit a fi un tânăr înţelept şi liniştit. Fratele meu, Arhelau, se vădea scump la vorbă cu toată lumea, după cum îi era obiceiul. Îl evita chiar şi pe Mausolus, a cărui sarcină era să ne supravegheze pe amândoi. Din fericire, eram deja obişnuit cu tăcerea mohorâtă a lui Arhelau şi nici nu mă ruşinam din pricina purtării sale, altfel mi-ar fi venit să-i dau brânci peste bord, să facă pe mutul cu peştii.

În fine, am ajuns în portul Ostia, de care n-am apucat să mă bucur prea mult. Am zărit agitaţia de pe cheiuri, magaziile imense şi carele trase de câte patru cai pe care Mausolus le închiriase pentru a ne purta pe Via Ostiensis către porţile Romei. De acolo a trebuit să o luăm pe jos, deoarece Cezar interzisese circulaţia carelor de la răsărit până la apusul soarelui – lege pe care am înţeles-o pe deplin odată ce am păşit pe străzile şi ulicioarele nespus de aglomerate ale Romei.

Apoi am văzut oraşul. Cum aş putea descrie prima mea impresie? La început am fost surprins de îmbulzeală şi de haos, care întreceau cu mult ceea ce trăisem în Ierusalim în timpul Sărbătorii Azimelor[1]. După aceea mi-au sărit în ochi numeroasele contraste ale Romei: străduţele labirintice şi strâmte dădeau pe neaşteptate în pieţe largi, iar peştele împuţit se vindea chiar lângă cel mai scump aur sau argint. Am văzut multe terme şi nenumărate crame cu vinuri. Oamenii păreau să-şi ducă viaţa afară din case. Acomodarea a durat săptămâni, chiar luni de zile, şi nu văd cum ar putea cineva cunoaşte pe deplin toate cotloanele Romei, mereu tot mai multe. Împreună cu turma de sclavi ce ne purtau bagajele, ne-am îndreptat direct spre casa tatălui meu.

Aceasta era situată pe colina Viminalis. Nu am priceput niciodată de ce romanii i-au dat acelui loc numele de „Colina cu Sălcii“, pentru că de-abia dacă am zărit vreo salcie crescută printre

case. La poalele colinei se găseau locuinţe ceva mai modeste, construite cât mai aproape una de alta, în timp ce vilele patricienilor tronau semeţe în vârf. Casa tatălui meu se afla în partea de sus, însă nu se număra printre cele mai luxoase. Când am ajuns pentru prima oară la Roma, de casă se ocupau o sclavă bătrână, împreună cu încă vreo cinci sau şase slujitori. Fuseseră anunţaţi din timp de sosirea noastră şi împodobiseră poarta cu flori în cinstea oaspeţilor. Totuşi nu decorul mi-a atras atenţia, ci sclavul legat cu lanţuri care stătea de pază în faţa porţii. Văzând privirea umilă a acelui bărbat, m-am gândit că probabil câinii de pază simţeau acelaşi lucru. La vremea aceea, nu eram încă trecut prin viaţă.

— Chiar e nevoie să ţineţi sclavii în lanţuri aici? l-am întrebat pe Mausolus când am ajuns în curte. Credeam că Roma este cel mai civilizat oraş din lume.

Mausolus a dat amuzat din cap.

— Cel mai civilizat oraş din lume este, probabil, Alexandria. Însă şi acolo trebuie că sunt hoţi, aşa cum sunt şi în Roma. Aici nu e de-ajuns ca bogaţii să le poruncească sclavilor să le păzească locuinţele. Există chiar şi negoţuri care le închiriază gărzi celor cu dare de mână. În plus, mulţi şi-au zăbrelit ferestrele şi acoperişurile şi şi-au construit tainiţe pentru a păstra obiectele de preţ ale familiei. Ia aminte că oraşul ăsta atrage toate popoarele lumii şi în toate găseşti hoţi.

— Dar ce să facă un sclav singur şi neînarmat împotriva hoţilor? Pot să-l înjunghie pur şi simplu şi să treacă de el.

— Dacă paznicul e iute, apucă să tragă clopotul sau să strige ca să-i avertizeze pe cei din casă. Oricum, cele mai multe furturi au loc noaptea, iar sclavul are o torţă cu care poate să-l ameninţe pe intrus în caz de nevoie.

Nu-mi venea să mă recunosc înfrânt, aşa că am continuat:

— Însă acum e miezul zilei, iar paznicul nu are torţă şi nici nu cred că ar veni cineva aici să fure ceva.

— Vai, dar se petrec nenorociri şi în timpul zilei, şi nu toţi cei care intră fără permisiune sunt tâlhari. Am auzit o poveste despre un nobil care a dat buzna într-o casă din apropiere şi a siluit-o pe stăpâna casei cu pricina. Trebuie că băuse prea mult vin şi crezuse că nimerise în locuinţa fratelui său.

— Păi, n-ar fi fost firesc să creadă că intrase în propria casă şi că îşi găsise nevasta în pat?

Mausolus mi-a zis pe un ton didactic:

— Încă nu-i cunoşti pe nobilii romani. Îi iau în râs pe cei care-şi risipesc sămânţa doar pe propriile neveste.

În casă domnea o răcoare plăcută. Camerele erau înalte şi spaţioase, iar grădina din jur era înţesată cu arbori şi tufe de tot felul. În mijlocul grădinii străjuite de coloane susura o mică fântână arteziană. Din bucătărie se trecea direct în pivniţa cu vinuri – foarte bine aprovizionată. Ferestrele erau acoperite cu sticlă. Bruttia, sclava care răspundea de casă, mi-a spus că sticla aceea valora cât zece care de curse. Dar curând aveam să-mi dau seama că nu puteai lua de bun tot ce spunea ea. Asta nu înseamnă că nu era demnă de încredere; aristocraţii romani tind să exagereze şi să se fălească cum li se iveşte vreo ocazie, iar servitorii lor au preluat obiceiul. În orice caz, casa tatălui meu mi se părea comodă. Mi-am ales camera de pe colţ de la catul al doilea. Arhelau a cerut şi a primit permisiunea să se instaleze în coliba cea mică din spatele casei, care era de fapt destinată grădinarului. De atunci, nimeni nu l-a mai văzut, nici măcar la masă, pentru că ceruse să-i fie adusă mâncarea acolo. Mausolus era vizibil îngrijorat pentru el, dar hotărâse să-i acorde câteva zile să se acomodeze. Ca şi mine, Mausolus credea că Arhelau se ascunsese acolo din laşitate şi din timiditate. Ce ne-am mai înşelat. Însă cum am fi putut ghici că Arhelau se furişase încă din prima noapte în oraş pentru a se familiariza cu infamul cartier Subura. La urma urmei, îşi permitea să facă asta, căci figura lui nu ieşea încă în evidenţă.

Nici nu apucaserăm să ne instalăm bine, că săptămâna a trecut cu repeziciune şi am fost chemaţi pe Palatin: chiar în ziua următoare trebuia să ne înfăţişăm dinaintea împăratului Augustus. Era de înţeles, eram totuşi fiii celui mai important client al Romei şi, cine ştie, poate viitori prinţi. Ideea că urma să-l vizităm pe conducătorul atotputernic m-a neliniştit atât de mult, încât n-am închis un ochi întreaga noaptea, tot frământându-mă şi gândindu-mă cum aveam să mă port dinaintea împăratului sau dacă voi reuşi să mă înfăţişez cum se cuvine. Îmi imaginam cum aveam să stau într-o sală mare, străjuită de statui aurite şi plină de

curteni curioşi şi cum Augustus avea să fie atât de nemulţumit de mine, încât, cu o simplă mişcare din deget, urma să mă dea pradă leilor. Puţin a lipsit să nu fug înapoi în Ostia în noaptea aceea şi să mă îmbarc pe prima corabie care avea să-mi iasă-n cale, fie ea şi a păgânilor.

Poate ar fi fost mai potrivit rangului nostru să mergem cu lectica, însă Mausolus credea că e mai sănătos şi o dovadă de cutezanţă să o luăm pe jos. Nu eram însoţiţi de curteni, nici măcar de gărzi. Mă simţeam mizerabil şi neînsemnat. Arhelau părea obosit, avea cearcăne negre la ochi şi căsca atât de tare, încât am dedus că şi el îşi petrecuse noaptea perpelindu-se în aşternut. Filip se uita curios în jur, după cum îi era obiceiul, şi părea uimit de tot ce vedea. În ciuda gândurilor care mi se învălmăşeau în cap, încercam să-l descos pe Mausolus ca să aflu ce voia să-i spună împăratului Augustus.

— Poate că cel mai straniu lucru, a spus Mausolus, este că Augustus o fi el cel mai bogat om din Roma, însă trăieşte precum un sărac. Locuinţa lui este neîncăpătoare şi înghesuită şi nu are marmură sau pardoseli cu mozaicuri. În dormitor nu există nici măcar o fereastră, şi se spune că generalii lui au paturi mai bune în corturile de campanie. Casa lui şi a soţiei sale, Livia, este atât de mică, încât trebuie să-şi primească oaspeţii la templul lui Apollo. La micul dejun mănâncă numai pâine şi măsline. Nici la banchete nu se atinge de bucatele alese şi nu bea mai mult de jumătate de pahar de vin îndoit cu apă. Dacă, din greşeală, depăşeşte această măsură, vomită. Unii spun că are un motiv bun să facă asta, are vezica rea şi i se umflă burta, mai ales primăvara. Sigur nu stă prea bine cu sănătatea, pentru că iarna îi e atât de frig, încât poartă câte patru tunici, chiar şi când e vremea mai blândă. Nu suportă nici lumina soarelui, de aceea are mereu pe cap o pălărie cu boruri largi când iese pe afară. Doarme prost noaptea şi aţipeşte adesea în scaun în toiul şedinţelor Senatului. În plus, seara se culcă îmbrăcat pentru a nu pierde timpul dimineaţa. Nici măcar când doarme după-amiaza nu-şi scoate sandalele din picioare. Foarte rar merge la terme, însă, în schimb, îşi masează membrele cu ulei. Prietenii săi cei mai apropiaţi sunt Celadus şi Licinus, iar atunci când vrea să fie singur, se retrage într-o casă şi mai modestă de la marginea oraşului, care a aparţinut unui libert.

— Nu se distrează niciodată? am întrebat uluit. Cred că viaţa lui este teribil de plictisitoare.

— Ba da, cum să nu? Uneori bate mingea împreună cu tinerii sau merge la călărit şi la plimbare. Pe deasupra, prietenul său, Publius Vedius Pollio, are un acvariu imens cu murene pe care le-a învăţat să mănânce carne de om. Augustus se amuză uneori hrănindu-i cu senatori care nu s-au purtat cum trebuie.

— N-ai auzit cumva că le-ar da să mănânce şi vizitatori de pe alte meleaguri, nu-i aşa? l-am întrebat cu un nod în gât.

Mausolus a scuturat din cap.

— N-am auzit aşa ceva. În schimb, împăratul petrece destul timp în compania femeilor. Am auzit că se dă la nevestele tuturor senatorilor şi că-şi pune prietenii să le dezbrace pe soţiile lor pentru ca el să le poată admira în tihnă înainte să treacă la treabă. Se spune că până şi soţia lui, Livia, îi aduce fecioare.

— Atunci e şi el un om ca toţi ceilalţi! am strigat eu uşurat la gândul că Augustus se dovedea a fi un muritor ca noi toţi.

— Din nefericire, a încuviinţat Mausolus încruntându-se. E de necrezut cum până şi cei mai măreţi şi cei mai înţelepţi oameni pot să trateze femeia ca pe un animal. Degeaba vorbim noi de civilizaţie, atât timp cât asemenea fapte sunt îngăduite.

Nu i-am răspuns din două motive: nu înţelesesem ce voia să zică şi, în plus, ajunseserăm deja pe Palatin. Mausolus s-a oprit în faţa porţii străjuite de doi copaci.

— Ce-i aici? am întrebat uimit. Mă aşteptam să ne întâmpine o scară imensă de marmură.

— Ăsta-i locul unde am fost chemaţi, a răspuns Mausolus cu calm.

— Dar asta ar putea foarte bine să fie casa vreunui ţesător de covoare.

— Bine zici. Se spune că lui Augustus îi place să ţească covoare în timpul liber.

Mausolus a bătut la poartă. Am aşteptat o vreme, apoi ne-a deschis un soldat cu care Mausolus a schimbat câteva cuvinte. Am pătruns într-o curte îngustă şi un al doilea soldat a venit în urma noastră. Am străbătut un coridor, apoi încă unul. Zarva din oraş nu răzbătea până aici. Mă simţeam de parcă mă deplasam printr-o linişte absolută, tulburând-o cu prezenţa mea. Arhelau mergea

speriat în spatele meu, însă Mausolus şi Filip păşeau cu grijă înainte. Am ajuns într-o încăpere spaţioasă, dar sărăcăcios mobilată, şi soldaţii ne-au lăsat în compania unui bărbat care stătea în faţa unei mese pline de suluri de pergament. Avea ochi curioşi, braţe dolofane şi părul pieptănat cu băgare de seamă peste începutul de chelie. Era probabil un fel de secretar. Mausolus i-a adresat câteva vorbe; acesta a încuviinţat din cap, s-a ridicat de la birou şi ne-a condus mai departe în palat. Am trecut printr-o cameră în care moţăiau vreo duzină de soldaţi, apoi, în cele din urmă, am ajuns în faţa unei uşi care ar fi putut lesne să fie a unei latrine publice. Secretarul a ciocănit. Din spatele uşii s-a auzit o voce pe care abia dacă am desluşit-o, iar secretarul a deschis precaut uşa, şi-a vârât capul înăuntru şi a spus ceva. N-am auzit răspunsul, însă omul s-a tras pe dată înapoi, a deschis larg uşa şi ne-a poftit înăuntru.

Încăperea de-abia dacă era cât o celulă. Pe o bancă de piatră şedea un bărbat scund, învelit în mantie. Lumina caldă ce intra pe fereastră îi cădea pe chipul tern, obosit. Credeam că era unul dintre cei mai apropiaţi asistenţi ai lui Augustus, însă imediat Mausolus a salutat cu salutul roman:

— *Ave, princeps*[2].

Mai că n-am pufnit în râs. Tatăl meu avea o statuie reprezentându-l pe Augustus, însă piticul cocoţat pe banca din piatră nu aducea deloc cu personajul musculos şi semeţ înfăţişat de sculptură. Obrajii lui Augustus erau traşi, buzele livide, iar ochii adânciţi în orbite. Mâinile care ieşeau de sub mantie păreau ale unei femei bătrâne. A întors capul şi şi-a încruntat sprâncenele ca să se uite la noi, ca şi când vederea i-ar fi fost slabă. Mausolus ne-a împins discret pe mine şi pe Arhelau mai aproape, iar el s-a tras puţin îndărăt.

— Bun. Avem aici trei evrei mititei, sau aproape evrei, a spus Augustus blând şi s-a întors apoi spre Mausolus: Iar sarcina ta este să te îngrijeşti de aceşti trei flăcăi.

Mausolus a încuviinţat:

— Mi-a fost acordată această onoare, *princeps*.

— Onoarea de a-i împiedica să risipească toată averea tatălui pe jocuri şi femei cu moravuri îndoielnice.

Augustus şi-a ridicat mâna în razele soarelui şi părea să-şi

examineze unghiile.

— Le-ai explicat deja cum se face pe-aici diferenţa dintre o pradă potrivită şi una nepermisă?

— Pradă? a întrebat Mausolus.

— Da, adică să poată distinge între o femeie tânără necăsătorită şi una pe care căsnicia nefericită a transformat-o într-o acriturâ.

— Nu am avut prilejul deocamdată.

— Bun! a răcnit Augustus fixându-ne cu privirea când pe mine, când pe Arhelau. Să ştiţi aşadar că nu trebuie decât să vă uitaţi la veşmintele femeii. O femeie necăsătorită, cel puţin una tânără, poartă tunică şi uneori o mantie deasupra. După ce se căsătoreşte, începe să poarte stola, care are marele cusur de a fi lungă până-n pământ. E păcat, dar e practic. Să ştiţi că noi, romanii, suntem oameni practici.

S-a lăsat liniştea. Simţeam o dorinţă arzătoare să-i răspund lui Augustus, însă nu ştiam ce să spun. I-am aruncat o privire furişă lui Mausolus, care stătea liniştit cu braţele încrucişate. Arhelau începuse să răsufle zgomotos lângă mine. În timpul ăsta, pe chipul lui Augustus apăruse un rânjet caraghios şi împăratul a spus:

— Probabil că mă consideraţi vinovat de moartea fraţilor voştri, însă eu doar i-am dat tatălui vostru mână liberă să facă ce crede de cuviinţă cu ei.

— Nu te învinovăţeşte nimeni, *princeps*, s-a încumetat Filip să spună. Fraţii noştri au complotat împotriva tatălui meu şi au primit ce au meritat.

Augustus a scos un oftat care numai a oftat n-a părut, ci a sunat mai degrabă ca şuieratul unor plămâni care se eliberaseră de o apăsare exterioară.

— Da, presupun că au meritat-o, dar nu se poate să nu-mi pară rău pentru ei. Tatăl vostru se bucură totuşi de sprijinul fiului său mai mare. Ce mai fac, aşadar, prietenul meu, Irod, şi fratele vostru, Antipater? Sunt bine, sănătoşi?

Eram gata să-i răspund când am auzit o bufnitură în spatele meu. Am întors capul şi am văzut îngrozit cum Arhelau căzuse în genunchi. Şi mai uluit am fost când a început să rostească cu voce tare, de parcă spunea o rugăciune:

— O, mărite împărat! Tatăl nostru îţi trimite salutări din partea sa şi a tuturor oamenilor din Iudeea, Samaria, Galileea, Pere,

Edom, Gaulanitis, Ulata, Bataneea, Trahonitida şi Auranitis, pentru care eşti precum soarele cel strălucitor. În toate satele Iudeei se aduc jertfe pentru bunăstarea ta şi pentru ca lumina ta să se pogoare asupra vieţilor noastre neînsemnate. Fratele meu şi cu mine am venit aici să te încredinţăm că suntem gata să-ţi spălăm picioarele şi să-ţi ducem mantia.

Pe Augustus l-a apucat tusea şi şi-a acoperi faţa cu mâinile, apoi a spus:

— Nici nu mai ţineam minte că sunt atâtea popoare în regatul Iudeei. Mulţumesc că m-ai luminat în această privinţă. Însă nu e nevoie să-mi speli picioarele, tinere. Am sclavi care se ocupă de asta.

— O, mărite împărat! a trâmbiţat Arhelau. Să ne dai de veste dacă e nevoie de noi pe câmpul de bătălie şi ne vom înşfăca pe dată săbiile şi vom lupta întru gloria ta şi a Romei până la ultima picătură de sânge.

Augustus şi-a ridicat iute braţele sfrijite.

— Voi ţine minte nobila ta promisiune, însă intenţia mea este să evit pe cât posibil lupta. Oricum, probabil că tatăl vostru nu m-ar ierta niciodată dacă v-aş trimite să vă alăturaţi unei legiuni. Doar aţi venit aici să învăţaţi, nu-i aşa?

— Acesta este ţelul nostru, *princeps*, am răspuns eu cu zel înainte ca Arhelau să apuce să mai debiteze vreo prostie.

— Bun. În viaţa asta, e cu neputinţă să cunoşti prea multe, să ştiţi de la mine. Vă pot recomanda mai multor învăţaţi renumiţi. Asta nu înseamnă că nu trebuie să continuaţi să ascultaţi de învăţătorul vostru, care cu siguranţă nu se află mai prejos, a zis Augustus şi a dat din cap în direcţia lui Mausolus.

— Eşti prea bun cu mine, *princeps*, a răspuns Mausolus.

— Nu sunt prea bun. Mi-am pătat mâinile cu sângele atâtor oameni, încât nu le mai pot curăţa în nici un chip. Dar aşa e în politică, n-are rost să mă plâng.

— Şi mâinile tatălui nostru sunt pătate cu sângele multora, am spus cu îndrăzneală.

Augustus m-a fixat cu privirea şi abia acum am observat că avea capul neobişnuit de mare faţă de umeri.

— Mai ales cu sânge de femei şi copii, căci era inevitabil. Regii nu sunt nişte bestii, dar, din nefericire, poziţia lor îi sileşte să

comită fapte pe care alţii le-ar considera crude. În fine, totul se reduce la uciderea taurului în care a dat strechea sau a câinelui bolnav de turbare. Sigur a trebuit să iei şi tu asemenea hotărâri şi ai învăţat că un conducător nu poate fi judecat după aceleaşi reguli ca muritorii de rând. Cred că aţi mâncat deja; le îngădui acestor tineri să bea vin la această oră din zi?

Deşi a fost luat prin surprindere de propunerea împăratului, care se potrivea ca nuca-n perete în contextul discuţiei despre mâinile pătate de sânge ale cârmuitorilor, Mausolus nu s-a pierdut cu firea, ci a spus calm:

— Bineînţeles că pot bea vin, atât timp cât e îndoit cu apă, după bunul obicei.

— Desigur, doar nu suntem nişte plebei necivilizaţi, a zâmbit Augustus. Să mergem aşadar în grădină.

Nici măcar nu observasem uşa ingenios ascunsă într-unul dintre colţurile camerei. Cu o agilitate surprinzătoare, Augustus a sărit de pe bancă şi a luat-o înainte, iar noi păşeam în urma lui către grădina cu o alee pavată. În mijlocul grădinii se aflau o masă mare din stejar şi câteva plante ofilite în ghivece. Deci asta considera împăratul a fi o grădină. A bătut din palme de câteva ori şi aproape imediat din celălalt capăt al grădinii şi-au făcut apariţia câteva slugi aducând vin şi de-ale gurii. Mai târziu am auzit că în odăile lui Augustus şi ale Liviei se afla mereu câte un sclav ascuns, gata oricând să primească o poruncă. Augustus comunica doar prin semne, iar slujitorii îşi dădeau seama ce dorea în funcţie de numărul bătăilor din palme. Se spunea despre el că voia să facă viaţa sclavilor săi cât mai simplă cu putinţă.

— Mâncaţi şi beţi, ne-a îndemnat el, şi nu vă sfiiţi din pricină că eu nu mănânc şi nu beau împreună cu voi. Măruntaiele mele nu se simt prea bine astăzi.

— Să sperăm că doctorii tăi te pot ajuta, a spus Mausolus politicos.

— Doctorii! a pufnit Augustus. Cu ceva timp în urmă, am avut un furuncul chinuitor pe fund, iar doctorii au ajuns la concluzia că Jupiter era supărat pe mine dintr-un motiv sau altul. A trebuit să le explic că zeii aveau cu siguranţă lucruri mai bune de făcut decât să mă pedepsească pe mine cu un furuncul pe fund.

Tocmai luasem o gură de vin şi puţin a lipsit să nu-mi ţâşnească

afară pe nas. Arhelau şi Filip se înfruptau cu mâncare şi până şi Mausolus ciugulea elegant dintr-un piept de flamingo fript. Dinspre uşa deschisă se auzea sunetul delicat al unei harpe. Era melancolic, ca şi când ar fi venit de undeva din străfundurile casei. Se pare că unul dintre sclavi începuse să cânte pentru a ne face să ne simţim mai în largul nostru. Augustus s-a apropiat de mine şi m-a întrebat:

— Tu eşti Irod Antipa, nu-i aşa?

— Acesta este numele ce mi-a fost dat, împărate.

Şi-a pus o mână pe umărul meu.

— Poate mă ajuţi. Am o problemă, iar uneori e bine să ceri o părere din afară într-o chestiune prea sensibilă pentru tine însuţi. Pe deasupra, eşti încă tânăr şi cu siguranţă vezi lumea cu alţi ochi.

Am înghiţit cu noduri.

— Cum aş putea să îţi fiu eu de folos?

— Nu se ştie niciodată. Să vedem deci.

M-a tras pe furiş deoparte.

— Ştii cine e Tiberius Claudius Nero?

— Un mare războinic şi soţul fiicei tale, Iulia.

— Întocmai. Ştii şi că s-a hotărât dintr-odată să lase totul baltă şi să se mute pe insula Rodos, unde o să-şi ducă traiul cultivând castraveţi?

Am scuturat din cap.

— Asta nu ştiam.

— Ascultă aici. Situaţia stă în felul următor: era nevoie de un nou consul şi de curând au avut loc alegeri; Tiberius se aştepta să fie ales, după cum era şi normal, căci e însurat cu fata mea. Totuşi nepotul meu, Caius, a fost desemnat consul. Asta-i pur şi simplu o idioţenie, de vreme ce Caius are doar paisprezece ani şi deci nu are cum să-şi asume o asemenea poziţie. I-am amânat numirea în funcţie până când va împlini douăzeci de ani. Însă asta n-a fost de prea mare ajutor, căci Tiberius e deja ferm convins că eu am stat în spatele întregii tărăşenii şi că am uneltit împotriva lui. Mă tem că fiica mea, Iulia, poartă probabil vina pentru tot. Şi când mă gândesc că eu l-am convins pe Tiberius să-şi lase soţia, pe Vipsania, şi să o ia pe Iulia…

Augustus a căzut câteva clipe pe gânduri încreţindu-şi fruntea.

— De fapt, „convins“ poate că nu e cuvântul cel mai potrivit în

cazul ăsta. În orice caz, Tiberius s-a simţit ofensat şi a ajuns şi la concluzia că fiul său, Drusus, va fi şi el înlăturat întocmai ca tatăl său. Iulia a înrăutăţit treburile şi mai mult vorbindu-i lui Tiberius despre originea lui. Uneori mă întreb dacă am greşit atunci când l-am forţat să se însoare cu Iulia, căci zeii ştiu prea bine că fata mea e gâlcevitoare şi intrigantă. Ei bine, după cum vezi, Tiberius a avut un motiv bun să părăsească Roma. Iniţial n-am vrut să-i dau voie să facă asta, l-am şi ameninţat, însă, după ce a stat nemâncat patru zile, în cele din urmă am cedat. Dar nu-mi pot permite să-l las să rămână în Rodos, fiindcă am nevoie de el. Tu ce-ai face în locul meu?

Am încercat cu disperare să caut un răspuns cât mai potrivit la întrebarea lui imposibilă.

— Mi se pare că Tiberius Claudius Nero nu ştie care îi sunt adevăratele interese, iar tu trebuie să-l ajuţi să le descopere.

Augustus a fost atât de încântat de vorbele mele, încât ochii lui inexpresivi au căpătat întunecimea apelor din adâncuri.

— Parcă aş fi vorbit eu însumi! Fratele tău are darul elocinţei, însă pe tine trebuie să te laud tatălui tău atunci când ne vom vedea data viitoare. Să nu uităm că nu va trăi veşnic, şi chiar dacă fratele tău, Antipater, este alegerea firească pentru a deveni regele iudeilor, nu se ştie niciodată ce aduce viitorul, iar tu poate că vei fi de folos.

Inima a început să-mi bubuie în piept, însă am reuşit să îngaim:

— Poate că Tiberius are nevoie doar de timp.

— Aşa o fi, dar, precum spuneam, eu am nevoie de el. Nu zic că-şi pierde timpul în Rodos, e însoţit de oameni înţelepţi. Teodor din Gadara îl învaţă retorică, Trasilus din Alexandria filozofie şi astrologie. Pe lângă astea, poartă lungi discuţii cu sofiştii şi cu alţi palavragii. Însă, mai presus de toate, el e un conducător militar, şi de-aia e un om important pentru Roma.

— Dar tocmai ai spus că nu vrei războaie.

A dat din mână în semn de tăgadă.

— Bineînţeles că nu vreau, dar uneori eşti obligat să le dai o lecţie popoarelor nesupuse, şi aş fi avut nevoie de Tiberius în Armenia.

În spatele nostru s-a auzit un murmur. Secretarul care ne condusese mai devreme către odaia lui Augustus stătea în uşă.

Augustus s-a dus degrabă la el, au schimbat câteva vorbe în şoaptă, apoi împăratul a strigat:

— Iulia!

Secretarul s-a dat înapoi, iar Augustus a stat o clipă întors cu spatele la noi, după care a rostit hotărât:

— Din păcate, trebuie să mă ocup de o altă chestiune. Aşa e viaţa de împărat, nu-ţi mai rămâne răgaz nici să stai la poveşti cu prietenii. Să-mi spuneţi dacă aveţi tot ce vă trebuie acasă sau vă lipseşte ceva.

— Avem toate cele de trebuinţă, împărate, a răspuns Mausolus.

— Prea bine. Nu ezitaţi să veniţi la mine dacă vă pot ajuta în vreun fel, a zis Augustus, apoi şi-a luat rămas-bun şi s-a îndepărtat, cu mantia fluturându-i în urmă.

Cântecul la harpă a încetat brusc. Nu se mai auzea decât Arhelau înfulecând bucatele alese oferite de Augustus. Mă simţeam de parcă eram prizonieri în această curte, iar Roma şi lumea întreagă se aflau undeva departe. Cuvintele lui Augustus îmi răsunau încă în minte, însă nu păreau aievea, ci ca într-un vis. Mi-am turnat o cupă de vin îndoit cu apă şi l-am dat pe gât. Regele iudeilor, mi-am spus, voi deveni regele iudeilor. Gândul acesta mă îmbăta mai tare decât vinul, cu care oricum nu prea eram obişnuit.

— E timpul să mergem, a propus Mausolus.

— Dar mai e încă atâta mâncare! a strigat Arhelau.

— Nu-i cuviincios să rămâi să mănânci în casa cuiva după ce gazda a plecat, i-a spus Mausolus ferm.

Aşa că am plecat. Soldaţii încă mai moţăiau, dar secretarul era de negăsit. Când am ajuns în stradă, ne-am simţit ca şi când am fi ieşit la suprafaţa unei ape răcoroase şi tulburi. Brusc, auzeam iarăşi zumzetul oraşului, totul în jurul nostru era scăldat în lumina soarelui, respiram alt aer, iar casa pe care o lăsaserăm în urmă părea un cavou. De-abia am aşteptat ca Arhelau şi Filip să rămână în spatele nostru ca să pot să-i şoptesc lui Mausolus:

— Mi-a spus că aş putea deveni regele Iudeei. Mi-a mai zis că mă place.

— Nu te lăsa orbit de asemenea vorbe, a zis Mausolus. Împăraţilor le plac oamenii numai cât au ei chef. Aşa e, ai putea ajunge regele Iudeei, însă până atunci trebuie să se mai petreacă multe, iar viitorul nu poate fi ghicit. Adu-ţi aminte că Antipater e

primul care urmează la tron, iar Arhelau e şi el mai mare decât tine.

— Dar crezi în cuvintele prezicătoarelor romane, am subliniat eu un pic enervat.

Lui Mausolus i-a scăpat un oftat.

— Crede-mă, nu există prezicătoare care să poată ghici viitorul ţării Canaanului. Cel mai înţelept e să-i laşi pe romani să-şi păstreze credinţa şi să o respecţi, iar tu să te îngrijeşti să nu-ţi pierzi minţile.

— Păi, la ce-mi mai foloseşte mintea în cazul ăsta? Nu e înţelept acela care ascultă de Augustus? La urma urmei, el are toată puterea din lume şi trebuie să fie un om copleşitor de inteligent.

— Da, aşa e, dar nu uita că şi împăraţii mor şi că unii dintre ei pot fi chiar ajutaţi să moară. Pe vremuri, toată lumea credea că Cezar avea să domnească veşnic sau cel puţin până când urma să moară de bătrâneţe, însă puterea lui a fost curmată cu un vârf de pumnal.

— Doar nu vrei să spui că cineva l-ar putea asasina pe Augustus?

Mausolus a oftat din nou.

— Totul este cu putinţă. În locul lui Augustus, eu aş fi mai atent la Caius. Augustus ştie mai bine decât oricine de ce pot fi în stare tinerii însetaţi de putere.

— Chiar crezi că ar îndrăzni Caius să comploteze împotriva bunicului său? Nu e periculos şi prostesc să facă una ca asta? Doar ar putea rămâne fără cap.

— Uneori mi se pare că tocmai capetele conducătorilor sunt sortite să cadă, a spus Mausolus cu tristeţe. Uită-te la familia ta.

Am cugetat la cuvintele lui Mausolus mai târziu, singur, în camera mea. M-am gândit la tata şi la fraţii mei şi la tot ceea ce ştiam despre destinele conducătorilor mai mari sau mai mici ai acestei lumi. Am simţit cum mă trec fiorii. Pentru prima oară, mi-am dat seama că dacă aş ajunge vreodată la putere, mi-aş face mulţi duşmani, iar dacă puterea mea ar spori, şi duşmanii mei s-ar înmulţi. Ar trebui să fiu mereu în gardă şi, cine ştie, poate că aş ajunge precum tata, la fel de suspicios şi singuratic. M-am gândit chiar şi la fraţii mei Arhelau şi Filip, am început să-i văd ca pe doi viitori rivali la tron, care poate că voiau încă de pe acum să-mi

înfigă un cuţit în gât. Noaptea am avut coşmaruri, se făcea că fugeam pe coridoare nesfârşite, eram hăituit, singur, îngrozit. În noaptea aceea s-a schimbat ceva în mine. Tânărul inocent care s-a dus la culcare s-a trezit în dimineaţa următoare un bărbat neîncrezător, însetat de putere şi de bogăţie şi care înţelegea că, pentru a-şi satisface dorinţele, trebuia probabil să calce pe cadavre. Parcă auzeam deja plânsetele văduvelor şi orfanilor şi mă simţeam vinovat. Din dimineaţa aceea înainte am început să vizitez adesea pivniţa cu vin.

Când eşti tânăr, îţi faci uşor prieteni, sau cel puţin aşa ai impresia. La Roma m-am împrietenit cu doi băieţi cam de aceeaşi vârstă cu mine, Sextus Cilnius Gallus şi Aulus Vipsanius Clodius. Prin ei am cunoscut şi alţi doi tineri, Marcus Salvidienus Crispus şi Lucius Hirtius Secundus. Dintr-un motiv de neînţeles, aceşti băieţi de familie bună m-au acceptat printre ei, pe mine, străinul venit dintr-un biet oraş din Iudeea. Ani mai târziu, mi-a venit în gând că poate o făcuseră tocmai din cauză că le păream un ciudat. Nu-mi face plăcere să mă gândesc că m-au plimbat prin toate palatele Romei, pe la cunoscuţii lor, ca pe o maimuţă rară, însă acesta este adevărul amar pe care trebuie să-l accept.

Sextus Cilnius Gallus se trăgea din dinastia care condusese, cu sute de ani în urmă, Arretium, oraşul pierdut al etruscilor. Unchiul său, Gaius Mecena, era unul dintre oamenii cei mai de încredere ai lui Augustus, ceea ce explica poziţia privilegiată a lui Gallus. Simpatia de care se bucura era evidentă chiar şi atunci când mergea pe stradă în Roma. Oamenii îi făceau loc, îi ofereau daruri şi insistau să le accepte, mulţi voiau să-i vorbească crezând că astfel puteau obţine vreun favor din partea unchiului său. El însă nu punea mare preţ pe puterea familiei, iar atenţia pe care o primea îi părea mai degrabă sâcâitoare. Adesea stătea cu nasul în pergamente, cita cu plăcere din Catullus şi Vergiliu şi, în ciuda vârstei fragede, dădea deja semne că avea să fie un mare povestitor. Ca să spun drept, era destul de leneş, şi astfel îmi venea greu să cred că avea să deţină vreodată o poziţie însemnată de conducere. Dintre cei din grup, pe el îl preferam: datorită docilităţii şi umorului său gentil era o companie plăcută.

Clodius cel irascibil era cu totul diferit. Avea obiceiul să se

poarte nechibzuit, mai ales după ce bea prea mult vin. Se prea poate să fi avut legătură cu obârşia sa. Spre deosebire de Gallus, el nu era de viţă nobilă, aşa că se simţea inferior. Desigur, familia sa, care venise de la ţară, era bogată, iar casa lor de pe Palatin se număra printre cele mai impresionante, însă asta era în defavoarea lui. Mulţi oameni considerau locuinţele ornamentate cu asupra de măsură tipice pentru cei proaspăt îmbogăţiţi. Clodius visa la o carieră de războinic şi îşi petrecea mare parte din zi făcând exerciţii fizice. Uneori purtarea sa milităroasă era exagerată şi devenea caraghios. Era totuşi un prieten vesel şi te puteai bizui întotdeauna pe el în încăierările de pe stradă. Din nefericire, şi lui, ca şi nouă, îi făcea plăcere să se îmbete; doar că, pentru el, lucrul acesta s-a dovedit fatal.

Nici Crispus nu se putea lăuda cu origini nobile. Bunicul său, Salvidienus Rufus, a fost unul dintre romanii care veniseră la putere odată cu Augustus – noii romani. A fost executat cu mult timp în urmă, când se pare că plănuise să treacă de partea lui Antoniu, în vremea Războiului Civil. Tatălui lui Crispus i s-a permis să deţină funcţii publice mărunte, însă niciodată n-a reuşit să ajungă la putere. Aşa se face că băieţii au fost obligaţi să plătească pentru ruşinea adusă de înaintaşii lor. Cei din familia lui Salvidienus se bucurau totuşi de o anumită autoritate, iar sclavii nu le-au lipsit niciodată. La prima vedere, prietenul meu Crispus părea relaxat şi mulţumit de viaţă, însă când am ajuns să-l cunosc mai bine, i-am remarcat amărăciunea şi dorinţa aproape nebunească de a obţine faimă. Asta l-a împins încă de tânăr să se amestece în uneltirile politice din pricina cărora şi-ar fi putut pierde capul. Din fericire, şi-a găsit până la urmă un post în Galatia.

Lucius Hirtius Secundus era nepotul încercatului consul Aulus Hirtius, care murise eroic în timpul Războiului Civil. Se spune că Augustus însuşi, care pe atunci încă folosea numele de Octavian, i-a cărat trupul de pe câmpul de bătălie. La Roma, orice familie din care se trăgea un asemenea erou se bucura de prestigiu. Dar, spre nenorocul lui, Secundus avea nişte beteşuguri: piciorul stâng îi era mai scurt decât dreptul, se uita cruciş, iar ficatul îl supăra adesea. Era totuşi atrăgător într-un fel straniu, cel puţin dacă ar fi să ne luăm după tinerele femei bine îmbrăcate care tot întorceau capul

după el. Privirile lor admirative erau însă zadarnice, căci Secundus obişnuia să-şi petreacă nopţile în compania unor băieţi care-şi vindeau trupul pentru bani. Înclinaţiile sale nu m-au deranjat câtuşi de puţin. Doar se ştia că până şi marele Cezar ţinuse pe lângă el băieţi cu buzele unse cu untură de peşte.

În tovărăşia acestor tineri prieteni am ajuns să cunosc acea parte a Romei cu care fratele meu, Arhelau, se familiarizase fără ştirea mea încă din prima seară petrecută în oraş. Nu exagerez deloc când spun că o nouă lume se înfăţişa dinaintea ochilor mei.

Îmi amintesc foarte bine de prima noapte în Subura. Am încă în minte uliţele înguste, lumina palidă a opaiţelor, hohotele de râs ce răsunau de dincolo de uşile cârciumilor şi mirosul greu şi dulceag ce plutea în jurul lupanarelor. Însoţitorii mei se plimbau prin Subura de parcă erau la ei acasă, însă eu înghiţeam întruna în sec de emoţie şi mă simţeam teribil de necopt. Am intrat într-o mică tavernă. Gazda tocmai încerca să poftească afară un grup vesel de soldaţi ca să facă loc pentru noi. Acest gest se datora probabil faptului că prietenii mei purtau togi, dar şi mai probabil era vorba de prezenţa lui Gallus. Toţi îl cunoşteau şi încă de mic fusese un muşteriu fidel al cârciumilor. Ne-au adus un urcior cu vin şi nişte cupe ieftine – atunci am gustat pentru prima oară vin neîndoit cu apă. Mi-a cam rămas în gât, iar Secundus s-a văzut nevoit să-mi dea câteva palme peste spate. Clodius m-a privit cu un aer arogant, dar totodată vesel, şi a spus:

— Beţi doar lapte de cămilă în Iudeea? Sau ce-i cu tine?

— Am crezut că numai oamenii săraci beau vinul fără apă, am răspuns eu.

— Vinul cu apă e pentru cei bătrâni, a zis Clodius. Aşa nu ţi se urcă la cap, asta dacă nu exagerezi, desigur. Totuşi n-are rost să bei prea mult înainte să ajungem în locul în care vrem să te ducem.

— Ce fel de loc e acela?

— E cunoscut sub numele de Casa Galbenă, a spus Crispus. Nu că ar avea mare importanţă culoarea.

— A, da, am spus. Cred că mă luaţi drept un neghiob de la ţară. Casa Galbenă e un lupanar, nu-i aşa?

— Bineînţeles că e un lupanar, a izbucnit Clodius. Şi nu orice lupanar, e cel mai bun din Subura. Acolo ne distrăm noi toţi, în afara de Secundus, care nu face diferenţa între comoara ascunsă a

unei femei şi o prăjitură cu migdale.

— O să-mi povesteşti tu despre comoara aia ascunsă, a răspuns Secundus zâmbind, când o să ai o nevastă cât un rinocer şi zece copii care îţi toacă banii, îţi distrug reputaţia şi te îmbătrânesc înainte de vreme.

Clodius a dat cupa pe gât.

— Femeile din Casa Galbenă nu se iau de nevastă, iar dacă vreuna face un copil, îl aruncă noaptea în Tibru. Să te văd eu pe unde o să scoţi cămaşa când unul dintre băieţaşii tăi efeminaţi o să te stoarcă de bani şi o să se ducă să ciripească la taică-tău că ţi-a dat boala marinarilor. Nu prea se potriveşte cu reputaţia de mari eroi pe care o au membrii familiei tale în ochii oamenilor.

Zâmbetul de pe chipul lui Secundus a pierit.

— Măcar oamenii din familia mea au o reputaţie. Ceea ce nu se poate spune despre oricine. Unii locuiesc în case frumoase, deşi au încă bălegar sub unghii, iar despre oameni atât de neînsemnaţi nimeni n-are vreo părere. Nici nu se ştie dacă sunt romani cu adevărat.

Clodius a trântit cupa cu vin pe masă şi a replicat pe un ton aspru:

— Ce-ar fi să te bag eu într-o grămadă de bălegar, să ai şi tu sub unghii?

— Încetaţi cu prostiile astea, i-a domolit Gallus.

Era ceva obişnuit pentru ei să se tachineze aşa, iar eu îi toleram, chiar dacă, de multe ori, îmi păreau imaturi şi nesiguri pe ei. Singura excepţie era Gallus, care făcea pe arbitrul în certurile lor şi încerca să-i împace. Era un obicei pe care-l căpătase de la unchiul său.

Am părăsit cârciuma şi ne-am aventurat mai departe pe ulicioarele înghesuite ale Suburei. Singur, m-aş fi pierdut cu siguranţă. Umbrele pândeau la tot pasul, ici şi colo răsuna o muzică înăbuşită, în aer se simţea fumul de la focurile celor care îşi astâmpărau foamea la ora aceea târzie din noapte. Poate că era doar de la vin, însă îmi simţeam picioarele uşoare şi mintea şi mai uşoară. Ierusalimul era departe, Ierusalimul nu mai exista; disputele din familie, atmosfera apăsătoare din palat, intrigile celor de la curte şi ale oamenilor de rând nu mă mai puteau atinge. Eram liber, tânăr şi liber, însă nu foarte tânăr, ci la vârsta la care

petreceam prin cârciumi şi prin casele galbene. Gallus şi-a petrecut braţul pe după umerii mei, iar eu m-am gândit ca prostul că nu aş fi găsit niciodată o astfel de prietenie acasă, în Iudeea. Nu mă mai deranja nici măcar faptul că cineva îşi golise oala de noapte pe geam în capul meu sau că sandalele mele erau mânjite de balega animalelor de povară, împrăştiată peste tot pe jos. Râdeam de orice, râdeam de mine, râdeam în noapte. Am aruncat un bănuţ cerşetorului care şedea lângă zid şi i-am dat bineţe bătrânului paznic ce venea din faţă. Mă simţeam invincibil în compania prietenilor mei şi nici măcar nu mi-a trecut prin minte că noaptea oraşul colcăia de tâlhari. Clodius purta o sabie, iar asta îmi era de ajuns.

Secundus ne-a părăsit cu puţin înainte să ajungem la Casa Galbenă. Părea să fie o clădire modestă, al cărei aspect exterior nu trezea nici o aşteptare. Ar fi putut fi locuinţa unui meşteşugar sau a unui negustor, nimic nu oferea vreun indiciu privitor la cele ce se petreceau înăuntru. Abia când ajungeai într-o curticică îţi dădeai seama că nu te aflai acasă la vreun fierar: poarta era străjuită de doi sclavi enormi, iar torţele lor luminau picturile obscene de pe pereţi. Se pare că prietenii mei erau clienţi atât de fideli, încât sclavii aceia ca nişte centurioni ne-au deschis uşa fără să scoată vreun cuvânt. Am pătruns într-o încăpere nu prea mare, care ar fi putut foarte bine să fie holul unei case oarecare, însă după ce am coborât câteva trepte şi am trecut pe sub o arcadă, impresia mea s-a schimbat.

Încăperea următoare era ticsită cu mese şi canapele, învăluite în lumina palidă a opaiţelor. Într-un colţ, o femeie nespus de frumoasă ciupea coardele unei lire, iar în mijlocul camerei dansau două fete aproape goale. Pe mese ardeau mici boluri cu tămâie, iar fumul parcă înveşmânta membrele dezgolite ale dansatoarelor. Pe canapele stăteau tolăniţi mai mulţi patricieni trecuţi de prima tinereţe, fiecare având alături câte o fetişcană. Bărbaţii ne-au aruncat priviri indiferente când am intrat. Unul dintre ei a părut să-i facă lui Gallus cu mâna. Ne-am aşezat pe o canapea liberă de lângă uşă, unde s-a ivit o femeie de vârstă mijlocie, îmbrăcată într-o stolă brodată. Avea ceva straniu, faţa ei era incredibil de palidă, iar când m-a privit cu ochii ei de culoarea cărbunelui, am avut impresia că se uită prin mine. S-a înclinat în semn de bun venit, iar

Clodius a întâmpinat-o poruncind:

— Vin!

Dorinţa ne-a fost îndeplinită şi am început să bem. Crispus i-a făcut semn uneia dintre dansatoare, care s-a apropiat graţios, a îngenuncheat pe podea lângă el. Am simţit cum gura mi se usucă brusc, deşi beam în continuare vin. Buna dispoziţie m-a părăsit pe dată, muşchii mi s-au încordat fără să vreau, ochii mi s-au umezit. Am observat un bol cu măsline pe masă şi am început să mănânc în neştire ca să-mi domolesc neliniştea.

— Aici îi întâlneşti adeseori pe cei mai importanţi bărbaţi din Roma, a spus Gallus de lângă mine. Însă vin şi mulţi plebei, dacă au cu ce să plătească. Puţine locuri atrag deopotrivă aristocraţi, cât şi oameni de rând.

— Mai mult ca sigur că plebeii au rămas la casele lor în seara asta, am spus, chiar nu văd nici unul.

— S-ar putea să fie în bazin sau în vreuna dintre camerele mai mici.

Am scuipat sâmburele de măslină din gură.

— În bazin?

Gallus a arătat spre uşă.

— Mulţi vor să se relaxeze în apă, fie înainte, fie după. Am putea să facem la fel şi noi. O să-i cer Iuniei să ne aducă prosoape. Sau, mai degrabă, o să-i poruncesc sclavului să ni le aducă.

— Iunia? E femeia de adineaori, care…

Gallus a încuviinţat.

— Ea e Iunia. Asta-i casa ei. Se spune că a fost măritată la un moment dat cu un negustor bogat, care a înţeles în cele din urmă că era cazul să moară discret şi să-i lase ei îndeajuns de mulţi bani încât să poată cumpăra şi renova casa asta. Ai observat probabil că e mai mare pe dinăuntru decât lasă impresia când o vezi din stradă.

— Da, am băgat de seamă.

— Asta se datorează faptului că Iunia deţine şi clădirea vecină, iar sala asta se află între cele două case. Pe lângă acestea, Iunia mai are şi multe alte clădiri. Poate nu-ţi vine să crezi, dar se numără printre cele mai înstărite femei din Roma.

— Una dintre cele mai bogate femei din Roma este aşadar o prostituată?

— Nu ştiu dacă Iunia se poate numi prostituată, a răspuns Gallus cu seriozitate. Are de fapt un singur client, doar unul singur. De bună seamă că poţi ghici cine este.

— Cum aş putea ghici?

— Prostule! Augustus, desigur. Dacă se întâmplă să te afli pe Palatin după lăsarea întunericului, o poţi vedea pe Iunia cum merge la împărat deghizată, într-o lectică. Gurile rele spun că dacă Iunia e aşa bogată, Augustus sigur a făcut avere datorită ei. Bineînţeles, nici nu e greu să crezi asta despre urmaşul unui frânghier, care ziua trăia ca un sclav în bucătărie, iar noaptea se destrăbăla precum un bufon.

Eram uimit că Gallus vorbea astfel despre împărat.

— Frânghier? am întrebat.

— Toată lumea ştie că străbunicul lui Augustus era un libert care împletea frânghii în Thurium.

M-am hotărât să schimb subiectul.

— Ce are Iunia atât de minunat? E aşa de palidă, încât pare bolnavă.

— Tu cum crezi că ai arăta dacă n-ai vedea niciodată lumina zilei? Toate femeile frumoase îşi protejează pielea de soare. Însă nu ştiu şi nici nu voi afla vreodată ce are Iunia aşa ieşit din comun. Asta ştie doar Augustus. Mergem?

Nu era nimeni în bazinul slab luminat de opaiţe. Ne-am dezbrăcat şi am intrat în apa călduţă din care ieşeau aburi. De-abia apucaserăm să ne scăldăm puţin, când Iunia şi-a făcut apariţia pe nesimţite şi ne-a întrebat dacă aveam nevoie de ceva. M-a uimit din nou chipul ei palid, lipsit de expresie, care strălucea în semiîntuneric de parcă ar fi fost iluminat din interior. A plecat la fel de tiptil precum venise, ca şi când picioarele ei nu atingeau podeaua. La fel de discret, pe marginea bazinului au apărut un urcior cu vin, o sticlă cu ulei şi două prosoape din bumbac. Nici nu l-am băgat de seamă pe sclavul care le adusese.

— Sper să nu îndoim vinul cu ulei, deşi e cu neputinţă să amesteci uleiul cu apa, am spus.

— Hotărăşte-te singur dacă vrei să-ţi masezi pielea cu ulei sau cu vin după baie, a răspuns Gallus.

Am gustat din vin şi am închis ochii. Am început să mă gândesc că aş putea să-mi petrec întreaga viaţă la Roma. Uitasem cu

desăvârşire de visul meu de a conduce Iudeea. Poate că tatăl meu ar fi de acord să locuiesc în casa de pe Colina cu Sălcii şi mi-ar încredinţa o mică regiune ale cărei venituri să-mi îndestuleze nevoile. Aş putea să stau într-o locuinţă închiriată şi m-aş descurca şi cu un singur slujitor, îmi ziceam eu. Nimic nu m-ar putea împiedica să trag foloase şi din ţara sfântă, pentru că, trăind la Roma, aş stabili legături utile cu romani influenţi şi aş fi un fel de legat al Iudeei. Mă şi vedeam umblând pe străzile Romei în togă. La urma urmei, tatălui meu îi fusese acordată cetăţenia romană, aşa că şi eu aveam dreptul să port togă, deşi încă nu mă obişnuisem cu ea. Mă vedeam pregătindu-mă de un banchet sau de o escapadă în Subura, mă vedeam stând cu prietenii în cârciumă, devenind un client respectabil al Casei Galbene, mergând la curse sau la spectacole cu gladiatori. Îmi doream o viaţă tihnită, lipsită de necazuri şi cu plăceri din belşug. Mai devreme sau mai târziu, fratele meu Antipater ar urma să fie rege, dar eu n-aş reprezenta nici o ameninţare pentru el, iar el n-ar mai fi nevoit să însceneze vreun proces ca să mă condamne la moarte. Mă gândeam într-atât de departe, încât mă şi vedeam însurat cu o femeie de familie bună şi mai roman decât romanii înşişi, ales membru în Senat, stând degeaba şi căscând plictisit la şedinţe. Totuşi la asta am început să şovăi. Poate că ar fi mai bine să mă ţin cât mai departe de politică. De ce să-mi pun în primejdie viaţa confortabilă pentru o poziţie în care, mai devreme sau mai târziu, ar trebui să mă aliez cu unul sau cu altul şi, cine ştie, poate aş ajunge hrană pentru murenele lui Publius Vedius Pollio?

— Îmi place Roma, am spus pe un ton languros, cu ochii închişi.

— Sper să-ţi placă şi de mine, mi-a răspuns o voce necunoscută de undeva din imediata mea apropiere.

Am deschis imediat ochii şi am întors capul. Gallus dispăruse. Locul său fusese luat de o femeie tânără, poate chiar de vârsta mea. Privirea mi s-a pironit pe sânii ei goi, care tocmai se iveau din apă. Am ridicat iute ochii înapoi la faţa ei. Nu era nici frumoasă, nici urâtă. Sprâncenele îi erau pensate, iar părul negru şi ondulat îi cădea pe frunte. Avea ceva precoce, o naivitate disimulată, care îmi amintea de propria-mi stângăcie, dacă stăteam să mă gândesc bine. Se uita drept în ochii mei, fără sfială. Era o femeie versată şi totodată un copil.

— Cine eşti? am rostit eu încet.

— Ce importanţă are? a întrebat ea. Nici eu nu ştiu cine eşti tu.

— Sunt Antipa, fiul regelui Irod al Iudeei.

— Iudeea? Nu am avut niciodată un iudeu, a spus şi şi-a strecurat mâna între picioarele mele. Aproape că am dat s-o prind de încheietură ca să i-o îndepărtez. Nu am făcut-o totuşi, şi imediat degetele ei abile au început să se mişte ritmic vălurind apa, de parcă nu mai era doar o mână de om. M-am lăsat pe spate, sprijinindu-mă de marginea bazinului, şi am încercat să-mi alung din minte vulnerabilitatea, confuzia şi teama – teama celui lipsit de experienţă –, însă, în acelaşi timp, nu puteam să trec cu vederea menirea acelei fete, casa aceea şi viaţa pe care ea era nevoită să o ducă acolo.

— Să nu te superi pe mine, am spus cu jumătate de gură, însă îmi pare rău pentru tine.

Apa din jurul brâului meu a încetat o clipă să se mişte.

— De ce să-ţi pară rău?

— De ce? N-ai cum să duci o viaţă bună dacă trebuie să te ocupi de orice bărbat în călduri. Situaţia ta mi se pare mai rea decât cea a unui sclav.

A chicotit, iar apa a început iar să clipocească.

— Vorbeşti ca un moşneag care vine aici să-mi plângă de milă şi să mă convingă să plec din casa asta. Cică am fost condamnată la o viaţă mizerabilă şi la o bătrâneţe singuratică şi ruşinoasă. Aşa zic toţi înainte să-şi scoată la iveală mădularul fleşcăit.

— Ţi-am arătat eu vreun mădular fleşcăit? am replicat enervat.

— Nu, nici vorbă. Însă, crede-mă, mă simt bine aici. Faţă de alte fete, sunt privilegiată, nu trebuie să slugăresc în casa tatălui meu şi nimeni nu mă va sili să mă mărit cu vreun ţărănoi. Pe lângă asta, îmi place ce fac. Ţie nu-ţi place?

— Nu e întru totul dezgustător, am răspuns cu aroganţă. Tatăl tău n-are nimic împotrivă?

— Chiar tatăl meu m-a vândut. Însă nu înţelege greşit, Iunia a promis că pot să mă retrag oricând doresc. Dar ce aş face după aia? Aici am unde sta, am mâncare bună după pofta inimii, iar munca e uşoară. Ar trebui să fiu nebună să vreau să plec.

Am clătinat dezaprobator din cap.

— Evident, înţelepciune de femeie…

— Ce ştii tu despre înţelepciunea femeilor? Şi cum îndrăzneşti să vorbeşti cu dispreţ despre bărbaţii în călduri? Mădularul tău pare să arate că şi tu eşti unul dintre ei.

Am prins-o de mână, am împins-o de lângă mine şi m-am ridicat din apă.

— Atunci lasă-mi mădularul în pace.

M-a privit cu reproş, chiar obraznic, şi totuşi stăruitor, aproape cu sinceritate.

— Văd că mai ai multe de învăţat. Dacă de boli ţi-e aşa frică, va trebui să-ţi legi ştremeleagul de picior şi să duci o viaţă virtuoasă. Chiar crezi că fetele de familie bună şi matroanele nobile sunt mai curate decât mine? Amanţii fetelor şi soţii femeilor au trecut toţi pe aici sau prin altă casă ca asta. Şi ţi-a dat oare prin minte câţi s-au îmbăiat în apa asta?

Am ieşit poticnindu-mă din bazin şi am început să mă şterg dezgustat cu prosopul. Voiam să plec numaidecât din locul acela. Nu mi-am mai pierdut vremea cu uleiul, ci m-am îmbrăcat şi, în câteva clipe, eram gata de plecare, dar fata a spus cu o voce schimbată, rugătoare:

— Înţelegi poate că asta nu e deloc bine pentru mine. Iunia sigur se va întreba ce rău ţi-am făcut. Nu s-a mai întâmplat până acum ca un bărbat să plece de lângă mine.

Am privit-o. Ieşise pe jumătate din apă şi se sprijinea cu mâinile de marginea bazinului. Era mai mică şi mai plăpândă decât aş fi crezut. Expresia dură i se şterse de pe chip, acum părea doar nesigură. Am cugetat o clipă la ce urma să spun:

— Îi voi spune Iuniei că nu ai nici o vină şi că, pur şi simplu, am băut prea mult vin.

— Dacă într-adevăr ai băut prea mult vin, putem merge să ne odihnim la mine în odaie. Nu mă deranjează dacă adormi.

— Oferta ta e generoasă, însă prefer să dorm în patul meu. Oricum, noaptea nu s-a încheiat, iar patul tău poate deveni cam înghesuit.

Şi-a umflat obrajii şi arăta ca un peşte-balon, apoi a suflat tot aerul din plămâni până când i-a dispărut dezamăgirea de pe chip.

— Ciudaţi mai sunteţi voi, iudeii. Nu vrei nici măcar să-mi bag degetele în tine?

— Nu, mulţumesc! am strigat şi am şters-o cât de repede am

putut către încăperea ticsită cu canapele.

Nu mai era nimeni acolo, în afară de Gallus, care stătea cu mâinile odihnindu-i-se pe picioarele răşchirate, şi Clodius, care sforăia de zor pe una dintre canapele. Gallus m-a văzut, a zâmbit, apoi a spus arătând spre Clodius:

— Vezi deci cât de bine rezistă Clodius la vin. A golit singur un urcior întreg, iar ăsta e rezultatul. Bine, aşa se întâmplă de fiecare dată. Când se trezeşte dimineaţa, nici apa n-o poate ţine în stomac şi se simte de parcă cineva i-a înfipt o suliţă prin cap, dar şi-o face cu mâna lui.

— Îl lăsăm aici?

Gallus s-a ridicat.

— Da, o să aibă grijă de el. Sclavii Iuniei s-au obişnuit deja să-i cureţe voma. Vrei să pleci?

— Da. Sunt obosit.

— În cazul ăsta, vin cu tine. Nici n-ai apuca să ieşi bine de aici, că ar şi sări tâlharii pe tine.

— Şi pe tine nu?

— Eu sunt mereu pregătit pentru orice. Mă aşteaptă la poartă doi dintre sclavii tatălui meu, iar cuiele măciucilor pe care le au la ei sunt foarte ascuţite.

— Nu trebuie să-i plătim Iuniei?

— Nu-ţi face griji. Ia-o ca pe un cadou întârziat de bun venit din partea mea.

Nici n-am apucat să pornim înapoi spre ieşire, când pe uşă a intrat un cuplu înlănţuit: un tânăr îmbrăcat în togă şi, de sub braţul cu care-i încolăcise umerii, o fată plinuţă purtând o tunică lejeră. Tânărul se clătina pe picioare, iar fata îl sprijinea ca să nu cadă. Aproape că-mi întorsesem privirea de la ei, când m-a străfulgerat o revelaţie. M-am uitat mai atent la tânăr. Apoi am rămas cu gura căscată.

— Ia te uită, a zis Arhelau. În sfârşit, ai găsit şi tu drumul până aici.

M-am holbat ursuz la el.

— Tu de când l-ai găsit?

M-a privit de sus.

— Încă din prima noapte când am ajuns în oraş. A fost uşor. Nu a trebuit decât să întreb pe stradă, pentru că toţi cunosc locul ăsta.

— Aici îţi petreci tu nopţile? Nu-i de mirare că dormi toată ziua şi profesorii noştri trebuie să stea mereu după tine.

— Ce altceva e de făcut în Roma? Adevărat, sunt multe de văzut, dar odată ce ai văzut un templu, le-ai văzut pe toate, iar eu nu prea mă dau în vânt după statui. Mă interesează Afroditele vii, nu alea din piatră, a replicat Arhelau şi a ciupit-o pe fată de fundul care i se iţea de sub tunică.

— În fine, eu mă duc acasă. Tu rămâi aici şi vezi-ţi de jocurile nocturne, i-am spus iritat.

— Ba nu rămân, a zis Arhelau clătinându-se şi proptindu-se de fată. Drumul meu mă poartă acum spre Palatin.

— Ce treabă ai tu acolo în toiul nopţii?

— Am fost invitat la o mică petrecere intimă.

— Cine organizează o astfel de petrecere?

— Dacă vrei neapărat să ştii, e vorba despre Caius, nepotul împăratului.

— Caius? Dar nu-i decât un băieţandru.

A fost rândul lui Arhelau să se arate indignat.

— E doar cu un an mai mic decât mine. Şi de ce te legi de asta? De când ai devenit aşa bătrân?

— Cred că e cazul să mă leg de asta. Sper să nu te amesteci în uneltirile celor de la curte, aşa ceva s-ar putea sfârşi foarte prost. Şi nu doar pentru tine. Dacă nu eşti cu băgare de seamă, poţi face rău Iudeei. Nu uita ce au păţit fraţii noştri. Augustus n-a avut nimic împotriva uciderii lor, să-ţi fie învăţătură de minte.

— Poate chiar ai devenit un moşneag, vorbeşti deja ca unul. Nu mă amestec în nimic, mă duc doar să mă distrez împreună cu alţi tineri. Uită-te la tine. Doar nu te afli în templul Minervei.

Am oftat.

— Dacă tot ai de gând să te înhăitezi cu Caius, ai putea măcar să tragi vreun folos din asta. Mai bine l-ai convinge să retragă măcar o parte din legiunile din Iudeea. Ştii şi tu că poporul nostru s-a săturat să dea peste soldaţi romani la tot pasul.

— Tu chiar crezi că i-aş strica petrecerea lui Caius vorbind despre politică? a spus Arhelau trufaş. N-ai decât să te întâlneşti tu cu el şi să te miorlăi în faţa lui cum pofteşti.

Am scuturat din cap şi am luat-o pe scări după Gallus. Am trecut pe lângă paznicii din faţa uşii, apoi am ieşit pe uliţa acum luminată

de stele, unde ne aşteptau doi sclavi viguroşi. Gallus a schimbat câteva cuvinte cu ei şi am pornit la drum. Gallus a luat-o la dreapta pe Via Argiletum, de pe care avea s-o apuce spre curie[3] şi Forul Roman, iar eu trebuia să urc spre vârful colinei. Acum mi-am dat seama cum de ajunsese Arhelau în Subura: cartierul se afla chiar la poalele colinei Viminalis. În jurul nostru răsuna freamătul neliniştitor al nopţii. Gallus m-a întrebat:

— Vrei să te însoţim până acasă?

— Nu e nevoie. Nu cred să mă atace cineva, nici măcar n-ar avea ce să-mi fure.

— Cum doreşti, a spus Gallus, apoi a stat puţin pe gânduri. Dacă n-am înţeles greşit, tocmai te-ai întâlnit cu fratele tău.

— Aşa e. Se ducea spre Palatin la petrecerea nepotului lui Augustus.

— Caius? Asta nu-i a bună. Ar trebui să-ţi avertizezi fratele că prezenţa lui Caius e nepotrivită, căci acesta l-ar putea atrage într-un anturaj şi mai nepotrivit.

— Am încercat deja să-i explic asta, însă n-a vrut să asculte. Presupun că nu poate fi chiar aşa periculos că petrece cu nişte tineri.

— Caius în sine nu e periculos, însă mama lui, Iulia, este. Intrigile Iuliei sunt un veşnic motiv de îngrijorare pentru Augustus. Şi-n plus, reputaţia ei nu e deloc bună. Nu că ar trăi vreun sfânt pe aici, însă escapadele destrăbălate ale Iuliei sunt pe buzele tuturor. A reuşit să-l alunge până şi pe soţul ei, Tiberius, în Rodos. Mă gândesc că Augustus va fi nevoit, mai devreme sau mai târziu, să-şi izgonească fiica din Roma. Sper doar ca Iulia să nu apuce până atunci să pună la cale cine ştie ce mârşăvie.

— Ştiu deja că Tiberius se află în Rodos. Ce fel de om este?

— Eu nu-l cunosc, însă unchiul meu spune că e un om capabil, deşi dolofan, şi că va deveni împărat după moartea lui Augustus. Bineînţeles, asta dacă nu apucă nevastă-sa să-l omoare mai înainte.

— Voi, romanii, sunteţi mai răi chiar decât iudeii, am spus, apoi am adăugat după o clipă de reflecţie: sau cel puţin la fel de răi, pentru că nu sunt eu în măsură să vorbesc. În familia mea cad capetele precum smochinele coapte de pe crengi.

— Atunci înţelege odată că trebuie să ai grijă de capul tău. Fratele tău ţi-e apropiat?

— Nu mi-a fost niciodată. Nu mă întreba de ce, pur şi simplu nu suntem apropiaţi.

Gallus a râs.

— În cazul ăsta, poate că nu e mare nenorocire dacă-şi distruge reputaţia alături de Caius. Atunci vei avea cu un rival mai puţin.

— Rival? Dacă te referi la tronul Iudeei, pe mine nu mă mai interesează. Dimpotrivă, mă gândeam că aş vrea să rămân la Roma.

Gallus s-a plesnit cu palma peste frunte.

— Ai înnebunit? Eu vreau să plec din haznaua asta cu prima ocazie care se iveşte. De fapt, aş vrea să-l urmez pe Tiberius în Rodos. Dacă nu spui nimănui, îţi voi dezvălui un secret.

— Bineînţeles că n-am să spun.

— Mă gândesc să devin poet. Nu contează că adesea scriitorii sunt nevoiţi să umble în zdrenţe şi să mănânce pâine mucegăită, căci eu am un venit asigurat datorită familiei mele. Astfel aş evita măcar Senatul, în care sunt aşteptat să intru în curând.

— Chiar ai prefera să fii poet, şi nu senator?

— Asta mi-e chemarea, Antipa. Ştiu că un om raţional n-ar face asta, însă aşa pare a-mi fi soarta.

Ne-am luat rămas-bun, iar eu am pornit spre casa tatălui meu. În ciuda a ceea ce-i spusesem lui Gallus, îmi era teamă şi am început să merg mai uite. Ecoul paşilor mei răsuna şi se izbea de ziduri, dându-le de ştire potenţialilor hoţi de prezenţa mea. Din grădini răzbăteau miresmele plantelor aromatice, iar luna şi-a făcut apariţia falnică de după nori. Lumina ei palidă m-a dus cu gândul la chipul Iuniei. Am hotărât că nu voi mai vizita a doua oară Casa Galbenă. Poate că repulsia îmi era provocată de fata aceea, poate că era din vina lui Arhelau sau poate numai din pricina atmosferei bolnăvicioase de acolo, care parcă îmi intrase în haine şi mă dădea de gol. Mi-am propus să caut distracţia în altă parte.

Şi am găsit-o. Atât de multă, încât bine că n-am apucat să mă afund în ea. Zilele şi nopţile treceau una după alta şi erau toate la fel, ca şi pentru Arhelau, iar Mausolus îşi smulgea părul din cap încercând să dea de noi înainte de amiază ca să-i ascultăm pe profesorii pe care ni-i aducea. Mausolus n-avea nici o problemă cu

Filip cel cuminte. Nu mai pusesem piciorul în Casa Galbenă, după cum hotărâsem, însă n-am pierdut nimic, căci în Roma se găseau mai multe astfel de locuri decât puteam eu număra. În plus, eram invitat la numeroase banchete, care, în orele mici ale dimineţii, ai fi putut crede că le făceau concurenţă lupanarelor. Ceea ce începuse fata din Casa Galbenă a fost continuat şi şi-a găsit deznodământul la un astfel de banchet, unde fata unui senator mi-a luat fecioria în grădina părinţilor ei. Apoi nu m-am mai putut sătura de comori ascunse, ca să-l citez pe Clodius, peste care dădeam la fiecare colţ de stradă. Mă obişnuisem şi să beau vin neîndiot cu apă fără să mă mai ameţesc şi mă dovedisem atât de iscusit la această îndeletnicire, încât până şi Gallus începuse să se uite la mine cu admiraţie. Când mă trezeam acasă în miezul zilei, nu-mi doream decât să mor cât mai repede, însă curând m-am obişnuit şi cu urmările beţiilor nocturne şi mi-am dat seama că mă simţeam mai bine dacă goleam repede încă o cupă.

Însă nu-mi petreceam tot timpul numai cu distracţii. Când eram în stare, încercam să studiez. Mi-am îmbunătăţit latina şi am învăţat literatură şi retorică, matematică şi istorie, însă, spre marea mea surprindere, cel mai mult mă atrăgea modul în care era administrată Roma, cum se făcea că un imperiu atât de mare rămânea la un loc cu ajutorul ierarhiei nesfârşite de funcţionari. Ce folos îmi puteau aduce mie toate informaţiile la care visam să am acces? De ce cerusem şi primisem permisiunea de a asista la şedinţele Senatului? Cine mă obliga să stau cu nasul în legile din arhivele prăfuite ale oraşului? Mausolus era încântat de entuziasmul meu, Filip îmi ţinea uneori companie în cercetările mele, Arhelau mă credea un neghiob, iar mie mi se părea că trupul meu adăposteşte două suflete – unul care dorea să desluşească tainele politicii şi ale administraţiei şi un altul care se destrăbăla noapte de noapte cu târfele şi beţivii în hrubele cele mai rău famate din oraş.

Petreceam mai mult timp cu Gallus, Clodius, Crispus şi Secundus, şi devenisem un oaspete obişnuit în casa fiecăruia dintre ei. O dată am avut parte de o experienţă de care m-aş fi lipsit bucuros. S-a întâmplat acasă la Crispus.

Casa familiei Salvidienus se găsea pe colina Quirinal şi avea vedere direct spre Palatin. Era o vilă mică, dar confortabilă, iar

atmosfera era în mare parte liniştită. Cu excepţia sclavilor şi a lui Crispus, casa era mai tot timpul goală, din moment ce familia petrecea mult timp la moşia din nordul oraşului. Pe atunci, tatăl lui Crispus era într-un moment în care reuşise să avanseze în carieră. Părea că păcatele din trecut îi fuseseră iertate.

O vreme deţinuse funcţia de chestor, după care a fost ales edil, având sarcina de a supraveghea piaţa publică. Era un post important, care îi asigura şi un loc în Senat. Era un bărbat blând, rotofei, care cu siguranţă nu se dădea în lături să deguste bunătăţile oferite de negustorii din piaţă. În Senat însă s-a alăturat unui grup care poate că n-a complotat de-a dreptul împotriva lui Augustus, însă a lăsat impresia că punea la cale ceva rău, mai ales că membrii săi călătoriseră în Rodos, la Tiberius. Informaţiile despre această vizită au ajuns la urechile lui Augustus. Bineînţeles, intriganţii avizi de putere au făcut pe dată tot ce le-a stat în puteri ca să-i scoată pe toţi drept nişte trădători, al căror unic ţel era să-l înlăture pe împărat. Intrigile şi minciunile sunt nişte practici atât de obişnuite la Roma, încât mă întreb cum au apucat oamenii importanţi să-şi păstreze funcţiile, darămite să se mai şi distreze.

Gravitatea situaţiei ni s-a înfăţişat chiar în seara în care eram invitat la ei. Tocmai ne desfătaserăm cu o cină copioasă şi ne relaxam în grădină, când unul dintre sclavi a anunţat sosirea unul sol de pe Palatin. Tatăl lui Crispus s-a încruntat, s-a ridicat de pe canapea şi a părăsit atriumul. Nimeni nu s-a gândit că viaţa familiei Salvidienus tocmai o luase la vale.

Când Salvidienus s-a întors în curte, parcă era alt om. Îşi pierduse ţinuta semeaţă, sângele i se scursese din obraji, buzele şi mâinile îi tremurau. S-a rezemat de zid precum un bătrân istovit de puteri şi privea când la unul, când la altul, chiar şi la mine, până când a spus:

— Am primit un mesaj de la Augustus.

Soţia lui s-a ridicat îngrijorată.

— Ce doreşte împăratul?

Salvidienus şi-a mişcat buzele fără să scoată vreun sunet. Apoi a reuşit să rostească:

— Doreşte să înghit otravă.

Fireşte, în casă s-a instalat haosul. Mama lui Crispus şi cele două surori au început să plângă cu sughiţuri, sclavii speriaţi alergau de

colo-colo, iar Crispus se lovea cu pumnul în coapsă. Salvidienus se prăbuşise resemnat pe o bancă. Nu mai văzusem pe nimeni arătând astfel. Am reuşit să-l trag pe Crispus în camera alăturată, unde l-am întrebat:

— De ce nu fuge tatăl tău? În locul lui, aş sări imediat pe cal şi nu m-aş uita înapoi decât atunci când aş fi departe de Roma.

— Un bărbat n-ar face asta, a răspuns Crispus cu ochii umezi. Dacă tata ar da bir cu fugiţii, asta ar aduce familiei şi mai multă ruşine şi mi-ar distruge orice şansă la vreo funcţie.

— Ce contează funcţia? Doar vorbim despre viaţa tatălui tău! Şi n-ar trebui ca un asemenea lucru să fie hotărât în urma unei judecăţi?

Crispus şi-a încleştat fălcile.

— Augustus ne arată bunăvoinţa sa.

— Bunăvoinţă?! am strigat. Nu mai înţeleg nimic.

— Augustus vrea să-l scape pe tata de ruşinea de a fi adus în faţa justiţiei. Este mult mai onorabil să-ţi iei viaţa la tine acasă decât să fii umilit dinaintea judecătorilor.

— Voi, romanii! Nu poate nici unul dintre voi să facă ceva? Doar tatăl tău are prieteni influenţi.

— Toţi prietenii îţi întorc spatele într-o astfel de situaţie, a spus Crispus cu un aer sumbru. Ajutorul ar putea veni doar din partea lui Tiberius, însă el e departe, în Rodos, aşa că nu are rost să ne facem speranţe. Porunca a fost dată, iar tata nu are altceva de făcut decât să se supună.

Aş fi socotit întâmplările din seara aceea drept o scorneală dacă nu aş fi fost chiar eu martor la ele. Problema era acum găsirea otrăvii, pentru că Salvidienus nu ţinea aşa ceva în casă. Unul dintre sclavii de încredere a fost trimis întâi la un doctor, apoi la altul, însă fie nu aveau otravă, fie nu voiau să i-o dea. Chestiunea devenea presantă, şi până şi mama lui Crispus începuse să se gândească serios de unde putea face rost de o substanţă aducătoare de moarte. Femeia aceea blândă s-a transformat într-o adevărată matroană, gata să uite de propria fericire pentru a salva onoarea familiei. Apoi au decis să apeleze la un vraci din Ostia, însă nimeni nu cunoştea vreunul. Pentru a găsi pe cineva, una din surorile lui Crispus a fost trimisă la o femeie despre care se ştia că recurge la serviciile vracilor din Ostia. A durat ceva până s-a întors,

însă reuşise să obţină o hartă desenată, astfel că unul dintre sclavi a primit sarcina de a merge cu o pungă de bani să închirieze un cal din afara porţilor oraşului. Avea să se dovedească o risipă, fiindcă sclavul, care s-a întors dimineaţa devreme, nu-l găsise acasă pe vraci.

Pe Salvidienus şi pe soţia lui începuse să-i cuprindă disperarea. Dacă Salvidienus nu apuca să-şi ia zilele înainte de ivirea zorilor, era posibil ca soldaţii lui Augustus să vină să-l ajute cu săbiile şi suliţele, iar acesta n-ar fi fost deloc un sfârşit onorabil. În acel moment, mamei lui Crispus i-a venit inspiraţia: cine era faimos pentru măiestria în prepararea otrăvurilor dacă nu chiar Livia, soţia lui Augustus. Nu era deci firesc să i se adreseze direct ei, din moment ce împăratul însuşi îi ceruse lui Salvidienus să-şi ia viaţa? Totuşi nu puteau trimite un sclav la Livia acasă în toiul nopţii, aşa că a fost chemat secretarul care locuia în apropiere. Soarele aproape că se înălţa deasupra acoperişurilor când secretarul şi-a făcu apariţia, încă frecându-se somnoros la ochi. S-a trezit numaidecât auzind cele petrecute. Aproape că a izbucnit în lacrimi când l-au trimis să îndeplinească acea misiune deloc de invidiat. Era periculos să o trezeşti pe soţia împăratului înainte de cântatul cocoşilor. Din fericire, Livia s-a arătat înţelegătoare, iar secretarul cel livid a revenit cu un mic recipient în care se găsea un praf pe care Livia îi spusese să-l presare într-o cupă cu vin neîndoit cu apă.

După care ne-am dus cu toţii în dormitorul părinţilor lui Crispus. Salvidienus şi-a scos sandalele şi apoi s-a aşezat complet îmbrăcat pe pat. Soţia lui a amestecat praful primit de la Livia într-un pocal aurit, pe care Salvidienus l-a dus la buze fără alte formalităţi. Intenţionam să părăsesc discret camera, însă Crispus m-a prins de braţ şi mi-a şoptit în ureche:

— Nu pleca. E o onoare să fii de faţă. La urma urmei, eşti de viţă regală.

Am rămas acolo aşteptând. Salvidienus a vorbit puţin cu soţia lui, i-a mulţumit pentru toţi anii petrecuţi împreună şi i-a dezvăluit că în tinereţe lăsase grea o slujnică de la bucătărie, însă nu trebuia să-şi facă griji, căci nou-născutul fusese abandonat la groapa de gunoi de la marginea oraşului. S-a întors apoi către copiii săi şi le-a cerut iertare pentru că nu izbutise să facă mai multe în viaţă ca să le asigure o situaţie şi mai favorabilă

urmaşilor. Surorile lui Crispus boceau, mama lor îşi ştergea şi ea ochii cu o bucată de pânză, iar Crispus clipea des din ochii umezi, însă cea mai mare gălăgie o făcea secretarul care urla de durere în hol, fiindcă ştia că tocmai îşi pierduse slujba. Deodată, Salvidienus a scos un ţipăt şi şi-a încleştat amândouă mâinile de burtă. Picături mari de sudoare au început să i se prelingă pe frunte, alunecându-i pe obraji şi picurându-i de pe bărbie, urmate apoi de altele, şi altele.

— Nu-mi mai simt picioarele, a spus el. După o clipă, a murmurat: Nu îmi mai simt mâinile.

Capul a început să-i tremure, dintr-un colţ al gurii îi curgea un firicel de salivă şi un miros neplăcut a umplut odaia atunci când nu şi-a mai putut stăpâni măruntaiele. A urlat din toţi rărunchii, a încercat să tragă aer în piept, apoi s-a prăbuşit pe pernă răsuflând anevoie:

— Augustus e o căţea râioasă.

Şi aşa şi-a dat ultima suflare.

Am părăsit casa familiei lui Salvidienus cu inima grea, însă am revenit a doua zi cu gândul de a-l consola pe Crispus. Se pare totuşi că sora sa, Servilia, avea mai mare nevoie de consolare.

Servilia. Delicată, cu gesturi timide, tânăra femeie era modestia întruchipată. Piele moale, şoapte sfioase. În ochii ei se citea năzuinţa de a avea propria familie. Mă aflam în faţa unei fiinţe pe care nu credeam să o întâlnesc vreodată: o romană neprihănită. Când ne vedeam în secret prin faimoasele grădini de pe colina Quirinal, nu o făceam nicidecum ca să-i pun la încercare fecioria. Din contră, petreceam ore în şir stând de vorbă. Nici nu ştiu cum de am avut atât de multe să ne spunem şi cum brusc am devenit un mare palavragiu. Servilia era cu doi ani mai mare decât mine, însă nu a încercat nici măcar o dată să profite de asta, cum se întâmplă adesea la vârsta aceasta. Vorbeam despre noi şi despre alţii, despre viitor, despre vremurile trecute, despre piese de teatru şi poezii, discutam despre astre şi ţări străine, iar uneori se întâmpla ca ziua să se transforme în seară, iar seara în noapte şi stelele să se ivească pe cer. Atunci Servilia îşi lăsa uşor capul în poala mea ca să le privească. Îi dădeam pace, nu-i mângâiam părul, nici măcar un fir nu-i atingeam. Mâinile mele nu erau demne de o fată ca ea.

Întâlnirile noastre au luat sfârşit când Crispus a aflat cine ştie

cum de ele. Indiferent cine ne-o fi turnat, a reuşit să-l înfurie pe Crispus, ceea ce nu credeam că e posibil. Îl aşteptam la un moment dat în for împreună cu Clodius şi Secundus, când s-a ivit deodată din mulţime negru la chip de mânie şi s-a repezit direct la beregata mea.

— Deci te vezi cu sora mea! a răcnit.

Am reuşit să-i descleştez mâinile din jurul gâtului meu, m-am dat înapoi şi am ridicat şi eu vocea:

— Aşa, şi? De ce nu m-aş vedea? Ce e rău în asta şi, în plus, ce te priveşte pe tine?

— Mă priveşte, cum să nu! a şuierat Crispus, cu faţa roşie de furie. Cine te crezi? Iudeu jegos!

În clipa aceea a sărit la mine. Totul s-a petrecut atât de repede, încât n-am avut timp să mă apăr şi am căzut cu spatele pe pavaj. Am reuşit totuşi să pun mâna pe el şi am încercat să-i înfig degetele în ochi. Scutura din cap căutând să mă strângă de gât. Nu ştiu cum s-ar fi terminat totul dacă nu ar fi fost Clodius să-l tragă pe Crispus de pe mine.

— Eşti nebun, am spus ridicându-mă. N-aş fi crezut asta până acum, însă îmi dau seama că există într-adevăr ceva putred în familia Salvidienus. Bunicul tău a fost un trădător şi nici tu nu eşti mai prejos.

— Ai grijă ce spui! O fi fost bunicul meu un trădător, dar era şi un mare războinic. Ştia să folosească sabia, după cum ştiu şi eu prea bine!

— Ar fi mai înţelept să te duci acasă, i-a spus Clodius lui Crispus. Toţi deplângem moartea tatălui tău, însă nu te poţi purta astfel.

— Mă port cum vreau! s-a răstit Crispus.

— Nu şi atunci când sunt eu de faţă, a zis Clodius. Acum du-te.

Crispus a plecat înjurând, iar eu mi-am scuturat hainele de praf. Gâtul încă mă durea, iar inima îmi bubuia aşa de tare în piept, încât o simţeam zvâcnind şi în tâmple. Clodius m-a bătut uşor pe umăr, iar Secundus mi-a spus, aruncându-mi o privire menită să mă liniştească:

— Trebuie să-l înţelegi pe Crispus. A devenit pe neaşteptate capul familiei şi e responsabil pentru surorile lui, ceea ce nu e uşor la vârsta asta. Eu, cel puţin, nu aş vrea să răspund pentru cele patru surori ale mele, care se ceartă toată ziua ca nişte

mahalagioaice.

— Dar ce-şi închipuie de fapt despre mine? am întrebat cu vocea tremurândă. Chiar crede că aş trata-o pe sora lui ca pe o prostituată? Atâta încredere are în prietenia noastră?

Secundus a dat din cap.

— Cu siguranţă nu crede asta, însă e speriat. Se teme de bârfe. Probabil ai văzut deja cum zvonurile îi întorc pe toţi unul împotriva celuilalt în oraşul ăsta. Dacă s-ar auzi că Servilia cochetează cu un păgân evreu, atunci n-ar mai lua-o nici un roman de familie bună.

— Aşa deci. Ar trebui să-mi fie ruşine de familia şi de poporul meu? Când a murit tatăl lui Crispus, a fost o onoare să fie de faţă un păgân evreu, dar acum nu sunt bun nici măcar să mă văd cu sora lui. Şi cum credeţi că sunt priviţi romanii în Canaan? Vă imaginaţi că taţii evrei vor să-şi dea fetele romanilor?

— Sunt convins că nu. Din nefericire, aşa e între seminţii diferite. Fiecare neam se crede mai presus de celălalt, şi având în vedere că e la mijloc şi credinţa în zei diferiţi, mai bine o laşi în pace pe Servilia. Sigur, înţeleg că poate fi dureros, dar o să treci tu peste asta. Vino, hai să mergem la cârciumă.

— Deja începusem să mă tem că sunt singurul care o să propună asta, a spus Clodius.

Ah, Servilia! M-am decis să încerc să o uit. Nici nu ştiam cât de mult o îndrăgeam. Am încetat să mă mai duc în fiecare seară la târfe şi vegheam în singurătatea camerei mele. Uneori nopţile erau apăsătoare, iar eu eram atât de necăjit, încât nici nu mai puteam sta în picioare, ci zăceam pe podea cu pumnii încleştaţi. Degeaba încercam să nu mă gândesc la gâtul graţios al Serviliei, la umerii ei plăpânzi, la dinţii inegali şi la privirea-i tristă. Într-o seară târzie, m-am gândit să-i scriu poezii, însă, din fericire, mi-am dat seama repede cât de puerile erau scrierile mele, astfel că le-am ars şi am lăsat baltă stihurile. Cum nimic altceva nu mă ajuta, m-am dus în pivniţă după vin şi, cu ajutorul său nepreţuit, m-am cufundat până la urmă într-un somn agitat.

Apoi m-a cuprins setea de răzbunare. Totul se petrecea numai din vina lui Crispus, îmi ziceam eu, şi mi-am adus aminte cum trâmbiţase că ştie să folosească sabia. Venise aşadar vremea să-mi şlefuiesc şi eu abilităţile. Mai întâi l-am întrebat pe Clodius dacă nu

era dispus să mă înveţe, însă nu i-a surâs ideea. Cred că bănuia de ce devenisem brusc interesat de folosirea armelor. Apoi m-am dus la Mausolus şi i-am cerut să îmi caute un profesor care să mă ajute să stăpânesc mânuirea sabiei. Am văzut că nici lui nu prea i-a plăcut propunerea, însă mi-a mărturisit că tatăl meu voia ca Arhelau şi cu mine să ne dedicăm exerciţiilor fizice şi să deprindem arta războiului.

— Până acum am evitat astfel de studii, însă presupun că a sosit timpul, a spus Mausolus. Dacă vei învăţa tacticile de război ale romanilor şi ale altor popoare, atunci o să-ţi aduc un profesor care te va ajuta cu sabia.

Sub îndrumarea profesorului din Iliria, am început să mă familiarizez, alături de fratele meu, cu faptele marilor conducători militari, începând cu Alexandru cel Mare. Mausolus a găsit apoi un legionar veteran.

Când l-am văzut întâia oară pe Tibullus, mi-am zis că nu s-ar fi putut bate nici măcar cu Bruttia, sclava care se ocupa de casă. Avea burtă, picioarele crăcănate, iar părul îşi schimbase deja culoarea din cenuşiu în alb. Nasul roşu şi obrajii cu vinişoare albăstrui îi dădeau în vileag obiceiul de a se îmbăta. Însă mi-am schimbat părerea imediat ce l-am văzut cu sabia în mână. Grăsimea părea că i se topise, umerii i se îndreptau, iar faţa sa buhăită devenea bravă şi semeaţă. Oricât mă străduiam, nu-l puteam atinge cu sabia mea de lemn. Se pricepea să mânuiască suliţa, după cum mi-a demonstrat în curtea castrului pretorienilor. Dacă lua în mână un scut, era ca şi când s-ar fi ascuns în spatele unei uşi. În cele din urmă, am ajuns tovarăşi buni, iar Tibullus mi-a povestit despre viaţa sa de legionar în Lusitania, Magna şi Gallia. Îmi dădeam seama că, deşi legionarilor li se plătea o pensie frumuşică pentru serviciile lor, nu merita să îndure toţi anii aceia cumpliţi. În plus, mulţi nu mai ajungeau să se bucure de pensie. Majoritatea prietenilor lui Tibullus îşi lăsaseră oasele pe câmpurile de bătălie.

— Să nu uiţi un lucru, mi-a explicat el. Dacă ajungi vreodată în luptă, uită-te direct în ochii adversarului tău. Cei mai mulţi nu se pot stăpâni să se uite în direcţia în care vor lovi. Atunci vei şti că dacă are de gând să te lovească în umăr sau să-ţi spintece burta cu sabia.

— Îţi dai şi tu în vileag intenţiile aşa?

— Am învăţat cum să nu fac asta, însă n-a fost uşor. A trebuit să exersez legat la ochi.

— Legat la ochi? am repetat neîncrezător. Cum e posibil?

— Ascultând ce face adversarul. Şi mirosul acestuia te poate ajuta.

Astfel îmi treceam timpul: cu exerciţii fizice, studiu, tânjind după Servilia şi bând vin noapte de noapte. Încă nu înţelegeam cât de egoist poţi fi atunci când tânjeşti după cineva. Sigur, ar fi trebuit să-mi dau seama că avea dreptate Crispus. Fericirea Serviliei depindea de căsătoria cu un roman nobil, iar cea mai nobilă faptă a mea a fost să o las în pace. Cu toate acestea, nu reuşeam să mi-o scot din cap. Din fericire, în curând am fost chemaţi înapoi la Ierusalim, unde am dat peste altceva la care să mă gândesc.

În drum spre casă am avut parte şi de furtuna dorită. Norii cenuşii întunecau văzduhul, vântul a început să sufle cu tot mai multă furie, iar valurile se umflau înspumate. Fulgerele brăzdau cerul. Stăteam pe puntea corabiei râzând şi mă bucuram de toate acestea. Poate că aşa o fi şi la război; nu simţi în tine dorinţa arzătoare de a ucide şi nici nu eşti ucis, însă zgomotul armelor şi duhoarea sângelui te îmbată, îţi pierzi minţile, brusc te simţi cu adevărat viu şi speri ca lupta să nu se sfârşească nicicând. Curând însă oboseşti, mădularele îţi amorţesc, iar freneziei îi ia locul teama. Astfel am păţit şi eu în timpul furtunii. Pe când urgia se dezlănţuia, eu mă găseam la pupa corabiei şubrede, vomitând peste bord şi ţinându-mă cu ambele mâini de copastie.

— Furtuna asta a fost stârnită de Neptun! am răcnit către Mausolus, care stătea lângă mine, încercând să acopăr mugetul vântului şi al valurilor. Oare cu ce l-am mâniat aşa de tare?

— Se prea poate s-o fi stârnit Neptun sau Poseidon al grecilor, care sunt de fapt unul şi acelaşi zeu! a răspuns Mausolus. Pe de altă parte, fulgerele sunt trimise de obicei de Jupiter, însă furtuna vine dinspre răsărit, aşa că poate fi chiar mâna lui Dolichenus, zeul sirienilor! De fapt, şi zeul Vulcan ar fi putut isca furtuna! Vântul poate că vine de la Eol al grecilor, iar dacă te uiţi la valurile acelea imense, în spatele lor ar putea sta Nereu sau Proteu! Sau poate chiar Thetis, fiica lui Nereu, care e în toane proaste!

— Atunci de unde să ştiu în faţa cărui zeu ar trebui să mă închin? m-am văitat eu ameţit.

— Evident, trebuie să te închini singurului zeu adevărat! Însă ai putea să încerci să te rogi zeiţei Fortuna sau zeului tău protector! N-are cum să strice!

— Crezi că vom scăpa cu bine?

— Probabil că da, asta dacă n-o să lovească vreun trăsnet catargul. Atunci vom ajunge direct pe fundul mării, unde sepiile ne vor lustrui ciolanele.

— Nu-mi vorbi de sepii şi ciolane acum! am apucat să strig înainte să vomit din nou peste bord.

Mi-era ruşine de laşitatea mea, însă şi mai tare mă irita calmul lui Arhelau. El nu se veselea ca nebunul în bătaia vântului, ci stătea rezemat de catarg cu un aer neînfricat şi aproape că zâmbea. Bănuiam că băuse atât de mult vin, încât nu mai ştia ce-i aia frică. Însă nu-mi trecea prin cap că fratele meu avea acea purtare stranie pe care o adoptă unii oameni în faţa vicisitudinilor vieţii: părea atât de încrezător în soarta lui, încât nu se lăsa tulburat de nimic. Asta îl făcea egoist, capabil să simtă dispreţ şi ură, însă nu şi iubire şi compasiune. De aceea n-a avut niciodată vreun prieten şi a ajuns în cele din urmă să comită greşelile în urma cărora a pierdut Iudeea.

Furtuna s-a potolit înainte să ajungem în Cezareea Maritima. Navigaserăm toată noaptea, iar în zori m-am bucurat să pun piciorul pe uscat, însă mă simţeam istovit şi tot mă mai chinuia greaţa. L-am convins pe Mausolus să mă lase să mă odihnesc în ziua aceea în palatul construit pentru tatăl meu, dar Arhelau şi Filip n-au vrut să mai zăbovească, aşa că au pornit imediat spre Ierusalim. Poate că asta ar fi trebuit să-mi dea de bănuit, însă eram într-o stare mult prea proastă ca să mai nutresc asemenea gânduri. Mai târziu, mi-am dat seama că fraţii mei dăduseră repede fuga la tata. Deja erau mai alunecoşi decât şerpii şi le stătea mintea numai la uneltiri.

Când am ajuns în fine la Ierusalim, am aflat că tatăl meu, Irod, căzuse la pat. Nimeni nu părea să ştie ce are, însă mintea îi era tulbure, avea dureri de burtă şi îl mânca pielea, picioarele i se umflaseră, iar organele genitale colcăiau de viermi. Uneori îl apucau convulsii îngrozitoare şi respira atât de greu, încât trebuia

adesea să se ridice şi să stea sprijinit de un perete, pentru că întins aproape că se sufoca. Încercase să se vindece cu apele termale de la Callirhoe, însă nu i-au fost de nici un folos. Nu e de mirare că s-a rupt cu totul de lume.

Se prea poate ca gâlceava care se iscase cu puţin timp înainte să ajung şi eu acasă să-l fi stors de vlagă. Vinovaţii erau doi bărbaţi învăţaţi care răspândeau tot felul de scorneli – Matei, fiul lui Margalos, şi Iuda, fiul lui Sefor. Aceştia instigaseră un grup de tineri să smulgă vulturul de aur pe care tatăl meu îl fixase deasupra porţii templului. Iuda şi Matei susţineau că vulturul nesocotea legea părinţilor noştri, care interziceau statuile ce înfăţişau fiinţe vii. Tinerii au fost atât de sfidători în prostia lor, încât s-au dus să smulgă vulturul chiar în mijlocul zilei. Tatăl meu nu a avut deci de ales şi a trebuit să poruncească să fie arşi de vii împreună cu toate rudele lor. Ceilalţi zurbagii au fost spânzuraţi.

În pofida scandalului public, sentinţa a fost dată între zidurile palatului. Când am ajuns la Ierusalim, tatăl meu tocmai îi hotărâse soarta lui Antipater.

Irod îi ceruse iarăşi permisiunea lui Augustus, iar Augustus îi dăduse din nou mână liberă să facă ce vrea cu fiul său. Într-adevăr, Antipater fusese condamnat la moarte la Roma, însă Augustus anunţase că era de acord şi cu exilarea acestuia, dacă asta era voinţa lui Irod. Tatăl meu se afla deci în faţa unei decizii dificile. Se săturase de intrigile lui Antipater, însă, fără îndoială, îl îngrozea ideea uciderii celui de-al treilea fiu. Lucru care s-a vădit din faptul că a încercat să-şi înfigă un cuţit în piept, dar a fost împiedicat la timp de vărul său, Ahab. Deşi se afla în temniţă, Antipater a auzit un zvon cum că Irod ar fi murit şi a încercat să-i mituiască pe paznici să-l elibereze. Asta a fost ultima picătură pentru Irod, care şi-a trimis pe dată soldaţii să-l omoare.

Oare ar fi făcut Irod asta cu mâna lui dacă n-ar fi fost atât de bolnav? Când m-am dus să-l văd, nu l-am recunoscut – nu semăna deloc cu tata –, şi nici el pe mine. În camera întunecată, zăcea un bătrân gârbovit, care avea pete albe pe scalp şi faţa plină de riduri ca o rodie zbârcită de răcoarea nopţilor de toamnă. Trupul lui răspândea un miros respingător de putreziciune, iar respiraţia îi era atât de şuierătoare, încât părea că stă gata să se înece în orice clipă. Plămânii lui nu tolerau fumul, de aceea în colţul camerei

ardea doar un opaiţ prăpădit, deşi era târziu în noapte.

— Eşti chiar tu, Antipa? m-a întrebat cu o voce răguşită.

M-am aşezat lângă el.

— Eu sunt, tată. Cum te simţi?

— Aştept moartea. A venit vremea, a răspuns neaşteptat de senin. Din cine ştie ce pricină, oamenilor nu le vine să creadă că sunt aşa liniştit. Am văzut destule pe lumea asta cât să ştiu că nu e nimic de văzut.

— Nu trebuie să mori încă. Te poţi vindeca. Doctorii n-au reuşit să te ajute?

De sub ridurile care-i brăzdau faţa licărea încă privirea sa cinică de altădată.

— Au făcut tot ce au putut. Ştiai că părţile ruşinoase îmi putrezesc şi sunt mâncate de viermi? Ia ghici ce le-a dat prin cap doctorilor să facă?

— De unde să ştiu?

L-a apucat tusea, şi mi-a luat ceva să-mi dau seama că de fapt râdea. S-a oprit din tuşit şi a zis:

— Vor să-mi taie mădularul. Ai mai auzit vreodată aşa ceva? Eu, regele iudeilor, fără mădular! Am făcut cu mâna mea o astfel de operaţie unor susţinători ai lui Hyrcanus[4] şi bineînţeles că n-au scăpat cu viaţă. Doctorii tot încearcă să mintă, spunând că nu voi muri după ce mă taie, pentru că mi-ar lega, chipurile, vasele de sânge şi le-ar arde cu fierul înroşit. Dar crezi că aş putea să accept aşa ceva? Aş fi de acord să părăsesc viaţa asta fără o mână sau fără un picior, însă ce bucurie aş avea eu în paradis fără măciuca mea?

— Înţeleg ce spui, tată.

— Aşa. Uită-te şi tu cât de mizerabil se poate sfârşi viaţa unui om. Nu uita asta şi bucură-te de toate cât timp mai poţi. Ia aminte, anii se scurg mai repede decât crezi, copilul de astăzi e bătrânul de mâine. Deşi probabil că îţi vine greu să crezi asta la vârsta ta.

— Ştiu că ai dreptate, tată.

— În plus, poţi muri chiar şi când eşti tânăr. Ai aflat ce a păţit fratele tău, Antipater, a spus, şi am observat, în lumina palidă a opaiţului, cum pe obraz i se prelingea o lacrimă. A fost o treabă murdară, foarte murdară. Însă n-am avut ce face. Puteam oare să-mi las averea şi ţara pe mâinile lui? Dacă nu l-aş fi ucis şi doar l-aş fi lăsat fără putere, n-ar fi încetat niciodată să caute să pună mâna

pe ea, iar în ţară ar fi domnit în continuare haosul. Înţelegi ce vreau să spun?

Mi-am plecat capul:

— Cred că înţeleg.

— La fel a fost şi cu Alexandru şi Aristobulus. Acum aţi mai rămas doar voi, tu şi fraţii tăi, Arhelau şi Filip. Spune-mi că nu aţi început deja să uneltiţi unul împotriva celuilalt şi să râvniţi să vă vărsaţi unul altuia sângele.

Mi-am ridicat privirea.

— Eu n-am uneltit niciodată împotriva nimănui şi nici nu vreau să-mi pătez mâinile cu sângele cuiva. Nici nu ştiu dacă puterea e de mine.

— La Roma ai învăţat toate astea? m-a întrebat el mirat. Chiar eşti sânge din sângele meu?

— Chiar trebuie să fie toţi cei din neamul tău însetaţi de putere? Mă văd ducând o viaţă la Roma ca legat. N-ar fi bine să existe în permanenţă un om acolo care să influenţeze lucrurile în favoarea familiei noastre?

— S-ar putea să nu fie o idee rea. Totuşi eu am alte planuri. Voi întocmi un testament prin care voi împărţi ţara aceasta. Pentru tine, m-am gândit la Galileea şi Pereea.

— Şi atunci cine va conduce Iudeea?

— Arhelau e cel mai în vârstă. Iar lui Filip îi revin provinciile de la miazănoapte. Acolo sunt respectate obiceiurile elinilor, iar Filip s-a îndrăgostit de cultura lor, după cum ştii.

Mi-am cumpănit cu grijă cuvintele.

— Ca să fiu sincer, nu ştiu ce să zic. Nici nu-l cunosc pe Filip. Nu vreau să spun că aş avea ceva împotriva lui. Lasă-i lui provinciile de la miazănoapte, dacă aşa doreşti. Însă chiar e musai ca eu să conduc Galileea? Nu sunt prea tânăr pentru asta?

— Mama ta te-ar putea ajuta la început. Nu e deloc o femeie proastă, deşi ai putea crede astfel acum, când se arată foarte rar, şi asta doar noaptea. Te poţi bizui pe ea, să ştii.

— Şi Arhelau? Nu sunt Iudeea şi oraşul sfânt o responsabilitate enormă? E Arhelau îndeajuns de destoinic?

Tata a oftat.

— M-am gândit şi eu la asta. De fapt, aproape că mă hotărâsem să las Iudeea romanilor pentru câţiva ani, iar Arhelau să devină

rege după ce mai creşte şi se mai coace. Problema e că nu te poţi încrede în romani. Mi-e că vor găsi învoiala asta atât de bună, încât nu vor mai înapoia Iudeea în veci.

— Am învăţat deja că romanii nu fac altceva decât să comploteze unii împotriva celorlalţi.

— Aşa sunt ei de fel. Ce părere ai despre Augustus?

— E greu să ai o părere despre el. Sigur, s-a arătat binevoitor cu mine. A spus chiar că…

Tata aştepta să continui.

— Ce a spus?

— A spus că poate va fi nevoie să fac ceva mult mai anevoios decât să conduc Galileea şi Pereea. Deşi vorbele lui n-au nici o importanţă. Nu mă interesează puterea, după cum îţi ziceam.

— Ai devenit un pămpălău? Fireşte că te interesează puterea! M-am războit şi m-am spetit o viaţă întreagă degeaba, moştenirea mea nu e bună pentru fiii mei?

— Nu te mâhni, tată. Bineînţeles că îţi voi îndeplini dorinţa. Să ştii totuşi că cea dintâi grijă a mea nu va fi să mobilizez armatele şi să cuceresc noi teritorii. Dacă voi fi prinţ, am de gând să menţin pacea şi să mă îngrijesc de bunăstarea oamenilor.

— Asta poţi să faci. Războiul nu înseamnă glorie. Eu m-am luptat pentru că am fost nevoit să o fac. Tu ai putea să-ţi păstrezi puterea pe alte căi, mai ales dacă menţii legături favorabile cu Roma.

— Ţi-am spus că voi face asta. Dacă aş fi legat la Roma, aş putea…

— Da, da, m-a întrerupt el. Te poţi duce la Roma oricât de des pofteşti, nu te obligă nimeni să putrezeşti în Sepphoris. Dacă doreşti, pot să-ţi las prin testament casa de pe Colina cu Sălcii. O vrei?

— Ar fi un dar cu-adevărat minunat.

A dat nerăbdător din mână.

— Nu e nici un dar, este o moştenire de la tatăl tău. Poţi păstra casa şi sclavii din ea. Fraţii tăi să-şi cumpere propriile case la Roma dacă vor. Că doar nu-s nişte sărăntoci.

Şi-a întins mâna tremurândă către masă, unde se afla un vas cu apă. M-am grăbit să-l ajut şi i-am dus vasul la buze să bea. Apa i-a curs pe bărbie. S-a şters cu mâneca şi mi-a spus:

— Încă ceva. Trebuie să-ţi găseşti o soţie.

— Dar sunt încă tânăr.

Şi-a ridicat ambele braţe, ca şi când cerea ajutor de sus.

— Trebuie să te grăbeşti. Un prinţ se cuvine să aibă o soţie. Ai putea s-o iei pe una dintre fetele lui Aretas Filopatris. Nabateenii o duc foarte bine acum, construiesc oraşe noi, sapă canale şi se îmbogăţesc pe zi ce trece. Şi, în afară de asta, ar fi bine dacă ai reuşi să întăreşti graniţele însurându-te cu o prinţesă nabateeană. Ar fi o mişcare politică înţeleaptă.

— Ar trebui măcar să le văd pe prinţesele astea mai întâi.

Tata şi-a lovit coapsa cu pumnul.

— Ce-i de văzut la ele? Ar putea foarte bine să arate ca nişte capre! Pesemne că aşa şi arată dacă seamănă cu bunicul lor, Obodas. Dar un prinţ nu-şi alege nevasta după cât e de graţioasă. Poţi să-ţi faci de cap în palat cu orice sclavă pofteşti, atât timp cât soţia ta e de viţă nobilă, iar tatăl ei un aliat valoros.

— Mi-e greu să gândesc aşa, tată.

— Da, presupun că e greu la vârsta ta. Însă ascultă la mine, femeia trebuie aleasă aşa cum alegi o vacă sau o cămilă bună când vrei s-o cumperi. Iar apoi îţi aranjezi căsnicia după cum crezi de cuviinţă. Poţi mereu să-i cauţi nevestei un tânăr chipeş dacă nu vrei să mergi tu în patul ei. În plus, poţi să-ţi iei mai multe soţii. Numai eu am avut zece. Unele au adus, într-adevăr, necazuri, dar întotdeauna se găsesc soluţii.

— Prea bine. Voi face tot ce-mi stă în putinţă.

Irod a icnit şi s-a cocârjat şi mai tare.

— Astea sunt vorbe demne de fiul meu. O să înţelegi mai bine atunci când vei avea şi tu fii. Acum trebuie totuşi să mă odihnesc.

— Îmi cer iertare dacă sunt o povară pentru tine, tată.

— Du-te şi cere-ţi iertare în faţa porcilor de la fermă. Ţine minte că un prinţ nu-şi cere niciodată iertare decât de la împărat. Acum du-te. Trebuie să chem pe cineva să-mi adune viermii dintre picioare.

Am părăsit camera şi m-am pomenit singur pe coridoarele palatului. Mă încercau simţăminte potrivnice. Îmi făcusem planuri să trăiesc la Roma, dar acum aveam să devin prinţul a două provincii. Înlăuntrul meu se dădea din nou o luptă între două dorinţe distincte: dorinţa de a pleca cât mai departe de ţara

iudeilor şi năzuinţa de a duce o viaţă de huzur în palatul din Sepphoris. M-am consolat cu gândul că aveam să primesc casa de pe Colina cu Sălcii şi că voi putea merge oricând la Roma. În acelaşi timp, aveam o bănuială că-mi va fi imposibil să fac asta. Încă nu simţisem gustul puterii, dar văzusem plăcerea cu care dădeau porunci conducătorii. Am priceput că odată ce primeai puterea, deveneai prizonierul ei.

Cinci zile mai târziu, tatăl meu a murit. Am vegheat lângă patul lui împreună cu restul familiei, însă el nu ne mai recunoştea pe nici unul. Cu câteva clipe înainte să-şi dea ultima suflare, a izbucnit într-un râs îngrozitor, din fundul gâtlejului. Râsul acela mă urmăreşte şi în ziua de azi.

1. Sărbătoare agrară la evrei. Dura şapte zile şi era denumită astfel deoarece, pe lângă primele roade ale recoltei, se aduceau ca ofrandă azime (pâine necrescută, făcută din aluat nedospit). Cum prima zi a Azimelor coincidea cu Paştele evreilor, începând cu secolul al VII-lea î.Hr., sărbătoarea era uneori identificată cu Paştele.
2. *Princeps* – cel dintâi (lat.). Titlu neoficial acordat împăratului, datând din vremea Republicii Romane şi desemnându-l pe conducător.
3. Clădire în care se întrunea Senatul roman.
4. Ultimul împărat legitim al Iudeei (67-66 î.Hr.) şi mare preot (63-40 î.Hr.) din dinastia Haşmoneilor.

III

Iosafat a fost înmormântat ieri. Groaznic. N-a fost nevoie să fiu acolo ca să am în faţa ochilor momentul în care trupul lui înveşmântat în pânză a fost pus în mormânt, ca să văd cum bolovanul a fost rostogolit peste gura locului de veci şi cum Iosafat a fost lăsat pradă întunericului veşnic. Am văzut, am simţit în piept. Stau de unul singur pe terasa de pe acoperiş şi privesc cum un biet şoim a căzut din văzduh, zborul frângându-i-se. Obrajii îmi sunt umezi, iar privirea mi s-a înceţoşat.

Astăzi sunt orbit de furie. Îl vreau pe ucigaşul lui Iosafat, vreau să curgă sângele răzbunării. Ştiu totuşi că mânia care mă face să tremur e doar o carapace în care durerea îşi caută adăpost ca într-o cetate. Zeii m-au făcut astfel: am tendinţa să-mi şterg lacrimile cu sânge. În locul bocetelor, aş pune mai degrabă mâna pe sabie. Fac asta şi ca să-mi tăgăduiesc teama de un posibil atac la poziţia şi autoritatea mea. Uciderea vrednicului slujitor al tetrarhului Galileei şi Pereei nu poate scăpa nepedepsită.

Din fericire, acum sunt prea moale ca să înşfac sabia. Din fericire, nici nu e nevoie să fac asta, doar de-aia îl am pe Beria.

Investigaţiile lui n-au scos nimic la iveală. Zadarnic i-a ameninţat pe toţi oamenii din palat şi din casa lui Iosafat. Probabil că ranchiuna pe care aceştia i-o poartă lui Beria n-a făcut decât să se înteţească, însă el are obrazul prea gros ca să-i pese. Din contră, cred că-i face chiar plăcere. Se grăbeşte aşa de tare să folosească forţa şi e atât de dornic să stârnească frica, încât şi cei mai de încredere oameni ai săi îl evită, iar femeile bătrâne o şterg când îl văd că se apropie. Încă mai umblă vorba cum că s-a purtat prea brutal cu sclavii din bucătăria lui Iosafat. Dacă ar fi să plec urechea la cele povestite de Veniamin, se pare că sclavii au fost biciuiţi, iar

câtorva servitoare li s-au crestat sânii cu cuţitul. Şi asta nu e tot. Se zice că Beria a declarat sus şi tare că dacă vinovatul nu e găsit curând, atunci va avea grijă chiar el ca toţi slujitorii să-şi mănânce propriile măruntaie.

Tocmai din acest motiv mi-e imposibil să cred într-un singur şi unic zeu. Ce zeu ar trimite pe capul poporului său un tiran precum Beria? Ce zeu şi-ar pedepsi oamenii punându-mă pe mine prinţ?

Irodiada e de altă părere, desigur. Ea i-ar trata pe oameni cu şi mai multă cruzime. Când am fost de dimineaţă la ea, am găsit-o certându-se cu Hadassa. Rar se întâmplă aşa ceva. Irodiada o respectă pe sclavă ca pe o bătrână doică, iar astfel Hadassa e cruţată de istericalele aproape zilnice ale stăpânei, care zguduie palatul şi fac până şi porumbeii să-şi ia zborul speriaţi. Irodiada a părut uşurată să mă vadă. I-a făcut semn Hadassei să plece şi a început să urle:

— Antipa! a strigat holbându-se la mine cu chipul roşu de furie. Când ai încetat să fii bărbat? Când ai devenit o maimuţă?

— Mulţi cred că atunci când te-am luat pe tine, am răspuns. Dar e cam târziu pentru regrete.

S-a lovit cu pumnul peste coapsă.

— Când m-ai văzut tu pe mine regretând ceva? Preoţii de la Ierusalim clevetesc din nou împotriva mea, iar tu nu faci nimic!

— Nu spune prostii. Ce-ar mai putea avea preoţii cu tine? Şi cine ţi-a îndrugat astfel de minciuni? Nu ţi-am tot spus că nu merită să pleci urechea la vorbele rele? Nu fac decât să-ţi otrăvească mintea, iar duşmanii se bucură de asta.

— Nu sunt minciuni. Elhana, meşteşugarul de corturi, a auzit de la Zedechia, fratele său care locuieşte la Ierusalim, care i-a povestit lui Natanail, fratele Hadassei, care i-a spus…

— Ştiu, ştiu! Care i-a spus Hadassei, care a venit atât de repede să te informeze, încât vântul îi vâjâia prin păsărica ei ofilită.

M-am trântit pe un jilţ, încercând să nu mă las îmbrobodit de frumuseţea neasemuită a Irodiadei atunci când e nervoasă.

— Dacă Zedechia aşa a zis, probabil că e adevărat. Ce au spus deci preoţii?

S-a aşezat şi Irodiada, dintr-odată mai calmă.

— Sinedriul se pare că plănuieşte să mă exileze dacă tu mori. Unii cer chiar să fiu întemniţată. Susţin că voi chema oştiri străine

aici cu primul prilej care se iveşte.

Am oftat adânc.

— Aşadar aşteaptă să mor. Pui de vipere! Să crape ei, să le năpădească mucegaiul mormintele, şopârlele să le roadă oasele!

— Asta nu se va întâmpla însă nici azi, nici mâine, aşa că ai face bine să te duci la Ierusalim. Ai putea chiar să mergi dinaintea Sinedriului să-ţi verşi mânia sau să-i presezi pe cei care îţi sunt datori. Nu sunt chiar puţini, nu-i aşa?

— Ai dreptate, dar dacă mă arăt prea dur cu ei, s-ar putea doar să înrăutăţesc lucrurile. De spaimă, poate chiar vor încerca să-mi grăbească moartea.

Irodiada s-a cutremurat când a spus:

— Poate că deja o fac.

Mi-am luat capul în mâini.

— Te referi la Iosafat, pesemne.

— La cine altcineva? a strigat şi s-a lovit iarăşi cu pumnul în coapsă. Ce palat e ăsta unde oricine poate intra ca-n grajd să-ţi otrăvească slujitorul? Poate şi asta are legătură cu mine. Toată lumea ştie că Iosafat m-a apărat mai demult în faţa leviţilor[1] trimişi de marele preot. Bineînţeles că mulţi şi-au făcut sânge rău din pricina asta, chiar dacă el a acţionat la porunca mea. A trecut deja mult timp de-atunci, dar setea de răzbunare a unora nu piere niciodată.

— Nu cred că are de-a face cu tine. Iosafat se amestecase în atâtea afaceri, încât sigur avea mulţi duşmani. Un înţelept a spus odată că nimic nu întrece lăcomia omului.

— Cine a fost înţeleptul ăla?

Am suspinat acoperindu-mi gura cu palma.

— A fost numit „cel mare“ şi a fost el însuşi cel mai lacom dintre toţi.

— Ar fi putut să i se spună şi „cel înţelept“! Măcar de i-ai urma şi tu exemplul. Dacă slujitorul lui de încredere ar fi fost ucis, ţărâna ar fi deja roşie de sânge, iar corbii ar ciuguli ochii din capetele înşirate pe marginea drumurilor. Atunci ai afla cu siguranţă numele celui care l-a otrăvit, a tunat Irodiada umblând agitată de colo-colo. Însă tu ce faci? Îl pui pe laşul de Beria să-i întrebe cuviincios pe oameni! Dacă îl ucideai pe primul născut din fiecare familie, ar fi apărut repede cineva să-l dea în vileag pe ucigaş!

— Beria a făcut mai mult decât să pună întrebări. Iar dacă îi îngădui să devină şi mai violent, mă va urî chiar tot poporul. Asta vrei?

Irodiada s-a oprit dinaintea mea frângându-şi mâinile de nervi.

— Nu vrei să te duci totuşi la Ierusalim? Vin cu tine dacă luăm cu noi îndeajuns de mulţi soldaţi.

— Mă mai gândesc, am promis şi m-am ridicat să plec. Şi nu-ţi face griji fără rost. Preoţii îndrugă tot felul de prostii când n-au altceva mai bun de făcut.

Tocmai coboram scările, când s-a auzit cornul comandantului gărzilor. M-a luat cu ameţeală. M-am forţat să mă mişc, să traversez curtea mai repede. Am căutat cu privirea semne pe cer, însă n-am văzut nici cel mai mic nor. La ferestre şi în dreptul uşilor se iviseră figuri curioase, înfricoşate sau poate chiar pline de speranţă. Nu se ştie niciodată dacă sunetul cornului anunţă sosirea caravanelor încărcate cu mătăsuri şi flecuşteţe sau o bandă de jefuitori însetaţi de sânge, ori poate vreo turmă de hetaire exilate de prinţul unui alt palat. Când am ajuns la poartă, un tânăr soldat venea în fugă către mine. Nu-mi aminteam chipul lui, de nume nici nu mai vorbesc. Înfăţişarea lui de copil agitat începuse să mă amuze. De la an la an, mi se pare că palatul e păzit numai de puştani necopţi, însă adevărul e mult mai crunt: îmbătrânesc eu însumi. Tânărul s-a oprit dinaintea mea cu ochii larg deschişi şi a spus:

— Legionari, preamărite rege.

— Vin în număr mare?

A stat o clipă să se gândească.

— Poate jumătate de sută. Sau cel puţin treizeci. Sau…

— Aşadar nu vin să lupte. Unde e Beria?

— Pe ziduri, preamărite rege.

— Du-te şi cheamă-l jos şi spune-i să-i întâmpine pe romani.

M-am întors pe călcâie şi am traversat înapoi curtea. Fie ce-o fi, dar nu se cuvine ca eu să-i aştept la poartă ca un hangiu. Pe lângă asta, voiam să-i primesc îmbrăcat potrivit rangului meu. Am urcat în odaia mea şi i-am poruncit fetei să-mi aducă mantia de sărbătoare. Am privit apoi pe fereastră şi i-am văzut: o trupă disciplinată, dar prăfuită, în faţa căreia mergea călare un bărbat purtând platoşa de piele şi coiful cu panaş roşu de centurion.

Soldaţii, împlătoşaţi la rândul lor, erau vreo patruzeci la număr şi doar conducătorul lor venea călare. Acesta a descălecat când Beria a coborât de pe treptele care duceau la poartă şi a pornit spre el cu o încetineală voită. Centurionul şi-a dat jos coiful şi şi-a scuturat praful de pe tunica de sub platoşă. Avea braţele lungi şi lăsa impresia unui bărbat tânăr şi greu încercat. Dacă primirea pe care i-o făcuse Beria îl ofensase, n-a lăsat să i se vadă asta pe chip. Când Beria a ajuns în cele din urmă în dreptul său, romanul a început imediat să-şi justifice venirea cu voce tare, însă, de la fereastră, eu nu reuşeam să aud ce spune. Era momentul să mă duc în sala mare.

N-a trebuit să aştept mult. Beria ştia unde voiam să fie adus oaspetele. Nici n-apucasem bine să mă aşez pe tron, că soldatul de gardă a şi venit să le anunţe sosirea. Când au intrat în sală, Beria a strigat în gura mare:

— Centurionul Imperiului Roman Titus Minucius Gemellinus.

Apoi s-a tras îndărăt lângă perete, arborând un aer, chipurile, indiferent. Romanul s-a apropiat de mine, iar eu am spus:

— Minucius? Eşti cumva rudă cu senatorul acela care le-a săpat labridelor sale un mic heleşteu?

A ridicat din sprâncene.

— Se pare că-i cunoşti bine pe romani, tetrarhule. Acel Minucius a fost fratele bunicului meu.

— Atunci probabil şi ţie îţi plac labridele?

— Le urăsc.

N-am putut să-mi înfrânez un mic rânjet.

— Credeam că romanii ţin la obiceiurile înaintaşilor.

— La drept vorbind, nu e vorba de înaintaşii mei, căci senatorul Minucius era fiul adoptiv al tatălui bunicului meu, şi deci nu era fratele de sânge al bunicului meu.

— Deci voi chiar vă luaţi fii şi fiice cum alţii îşi iau neveste sau boi. Asta dă uneori lucrurile peste cap, însă presupun că are şi un folos. Cine ştie ce s-ar fi întâmplat dacă Cezar nu l-ar fi adoptat pe zeul Augustus.

— E un exemplu bun, tetrarhule. Dar zeul Augustus ar fi obţinut oricum ceea ce i se cuvine.

Am încuviinţat.

— Zeii obţin întotdeauna ce-şi doresc, probabil.

În timp ce vorbeam, îl măsuram cu privirea pe Gemellinus. Avea pielea arsă de soare, părul bălai şi ochii albaştri. Braţele şi gambele îi păreau sculptate datorită efortului pe care trebuie că-l depunea zi de zi. Avea o cicatrice pe frunte şi alta pe un picior. Postura sa degaja o anume graţie dezarmantă, ca şi când locul său de drept ar fi fost altundeva, şi nu în fruntea unei mici trupe de legionari, într-o ţară străină. Poate că familia lui fusese ruinată în vremea faimoaselor zile de glorie ale Senatului, altminteri ar fi fost acum tribun sau, cel puţin, *primus pilus*[2].

— Tetrarhule, a spus, am un mesaj pentru tine de la prefectul Marullus.

— Ce doreşte să-mi transmită?

— Prefectul te roagă să vii la Ierusalim cât mai repede cu putinţă.

— Deci s-a mutat acolo. Chestiunea trebuie să fie importantă, am mârâit eu acru, dacă Marullus îmi trimite un centurion.

— Mai avem şi un al doilea mesaj, a zis el zâmbind de parcă încerca să-şi ceară scuze, dar acesta nu e la fel de paşnic.

M-am aplecat spre el.

— Vă îndreptaţi către răsărit, nu? Să nu-mi spui că ţi s-a poruncit să mergi la Filopatris.

Buzele i-au fremătat puţin, abia perceptibil, zâmbetul său putea fi luat drept arogant.

— N-am permisiunea să destăinui ce misiune ni s-a încredinţat.

— Atunci spune-mi de ce vrea prefectul să mă vadă.

— De unde să ştiu? Eu doar am transmis rugămintea lui.

— Porunca, vrei să spui. Deşi cu siguranţă ai şi tu de îndeplinit anumite ordine.

Mi-am dat seama că, dacă voiam să scot vreo informaţie folositoare de la el, trebuia să dau dovadă de multă şiretenie. Pentru asta aveam nevoie de timp. Am continuat:

— Mi se îngăduie poate bucuria de a-ţi ospăta soldaţii? Ar fi o ruşine dacă mi-aţi refuza ospitalitatea.

— Voi lua cu plăcere apă din fântâna ta pentru oamenii mei, a acceptat el. După aceea trebuie, din păcate, să pornim la drum. Dorinţa mea este să ajungem înapoi la Ierusalim înainte ca prefectul să plece în Siria.

— Când pleacă?

— Dacă am înţeles bine, prinţe, imediat după ce te întâlneşte.

— E chiar atât de importantă chestiunea?

— Precum am spus, eu ştiu prea puţine.

Am coborât de pe tron, i-am pus mâna pe umăr şi am spus pe un ton cât mai destins:

— Permite-mi atunci măcar să-ţi arăt oraşul meu cât oamenii tăi se odihnesc.

Ca dovadă a încrederii sale, Gemellinus n-a luat cu el decât o namilă păroasă, care probabil îi servea drept *optio*[3]. Beria ne-a urmat însoţit de şase soldaţi înarmaţi. Era o zi de vară târzie, în care Galileea se înfăţişa în toată splendoarea ei: dinspre lac adia un vânticel răcoros, râurile de munte erau străjuite de oleandri încărcaţi cu flori, aerul – înmiresmat de parfumul mimozelor şi iasomiei. Văzând casele proaspăt văruite şi străzile drepte ale oraşului meu, am sperat că Gemellinus avea să-l compare cu uliţele împuţite şi întunecate ale Romei. Se pare totuşi că nu o făcea. Încuviinţa din cap la flecăreala mea, dar părea cu mintea în altă parte. Nu era entuziasmat nici de noul teatru, nici de piaţa cea mare, nici de terme sau de noul hipodrom. Începeam să bănuiesc că nu preţuia nici cât negru sub unghie civilizaţia acestor zone ale imperiului. Sau poate că misiunea lui, oricare va fi fost aceea, îi acapara întru totul gândurile.

A părut să deschidă cu adevărat ochii abia când am dat peste o mulţime care se apropia de noi, venind dinspre oraşul de jos. Un grup zgomotos de bărbaţi şi femei se strânsese într-un loc unde o uliţă îngustă se încrucişa cu drumul care ducea spre zidurile oraşului. Am vrut să-l îndrept pe Gemellinus în cealaltă direcţie, însă acesta a luat-o curios către oamenii gălăgioşi. N-am mai avut ce să fac decât să-mi ascund indignarea şi să-l urmez. I-am poruncit lui Beria să-i calmeze pe oameni şi, dacă era necesar, să-i trimită la casele lor. Din fericire, n-a fost nevoie decât să-i vadă pe soldaţi scoţându-şi săbiile ca să se liniştească şi să ne facă loc. M-am întors spre ei şi, spre marea mea uimire, am zărit chipul palid al lui Veniamin stând în umbra zidului.

— Ce cauţi aici? am întrebat. Şi de ce erau aşa agitaţi oamenii aceia? Iarăşi a furat vreun neghiob capra unui vecin?

Înghiţind cu greu, Veniamin a spus:

— Prinţe, o femeie a fost ucisă. Trupul e acolo, înăuntru, dar nu

e deloc o priveliște plăcută.

A făcut un semn spre deschizătura din zid. Mi-am amintit imediat de locul acela. Privirea mi s-a împăienjenit, iar în locul lui Veniamin le aveam în fața ochilor pe femeia cea bolnavă și pe fata ei chioară. Vedeam ochiul beteag al fetei și cum suspiciunea care i se citise pe chip se transformase treptat într-o încredere naivă. Îi simțeam mâna ei mică în palmă și auzeam vocea speriată a lui Iosafat răsunând din gaura din zid. Am dat la o parte zdreanța de la intrare și am păşit înăuntru. O duhoare și mai adâncă decât înainte plutea împrejur. Ochii mi s-au obișnuit repede cu semiîntunericul și am zărit-o pe femeie trântită pe patul de paie. Zăcea pe spate într-o baltă de sânge închegat, cu brațele întinse în lături și capul sucit într-o poziție nefirească. Gura îi era larg deschisă. Părea că sub bărbie i se căscase încă o gură, prin care scotea un strigăt mut. Lovitura fusese atât de sălbatică, încât aproape că-i desprinsese capul.

M-am tras înapoi. Am întrebat cu o voce seacă:

— Cine a făcut asta?

— Nu se știe, a răspuns Veniamin. Însă oamenii au auzit nişte zvonuri cum că femeia se îmbogățise.

Respiram cu greutate.

— Se îmbogățise? Cum ar fi putut să facă asta?

— Se pare că un bărbat înstărit ar fi apărut de nicăieri și i-ar fi dat bani. E o poveste absurdă, bineînțeles, însă e limpede că cineva a plecat urechea la asemenea bârfe și a încercat s-o jefuiască.

— Însă a fost…

— Omorâtă, da. Dar înțeleg la ce s-a gândit hoțul. Iar acum femeia nu poate să mai spună nimic. Pe lângă asta, am auzit că era cea mai săracă și cea mai bolnavă dintre cei săraci. Poate că e o binecuvântare că i-a venit sfârșitul așa repede.

L-am prins pe Veniamin de haine și am șuierat:

— Un astfel de sfârșit ți se pare o binecuvântare? Nu avea familie? Trăia singură?

— Se pare că avea o fată. Însă fata n-a mai apărut, nu e greu să ne închipuim ce-a păţit, a spus Veniamin și a aruncat o privire furișă spre drum. Fie hoțul și-a făcut de cap cu ea în vreun loc ferit, fie a fost vândută vreunei caravane de sclavi.

— Vai de poporul ăsta! am mormăit slăbind strânsoarea.

Mi-am amintit apoi de Gemellinus. A aruncat şi el o privire în locuinţa mizerabilă, a pufnit, apoi s-a retras, părând căzut pe gânduri. Văzând că mă uit la el, a spus:

— Trebuie să mărturisesc că mă surprinzi. Foarte rar unui prinţ îi pasă într-atât de supuşii săi, încât să simtă indignare la moartea vreunui sărman.

— Şi săracii sunt oameni.

— Da, bineînţeles. O cunoşteai pe femeia aceea?

L-am prins de braţ ca să-l duc de acolo.

— Nu-i cunosc pe toţi locuitorii din oraşul meu. Însă chiar dacă nu îi cunosc, nu vreau să-i văd ucişi.

A încuviinţat.

— Împăratul Tiberius a spus odată că fiecare viaţă pierdută e o risipă.

— Cu siguranţă ştia ce spune.

Veniamin ni s-a alăturat şi am pornit înapoi spre palat. Frumuseţea zilei nu mă mai atingea, parfumul florilor de oleandru îmi amintea de mirosul de sânge, iar vântul parcă aducea cu el duhoarea cărnii putrezite. Nu mă mai gândeam nici la misiunea lui Titus Minucius Gemellinus, nici la porunca împăratului. Mă gândeam că în viaţă cel mai bun lucru pe care-l poţi face e să scapi de toate gândurile. Voiam să pot săpa cât mai adânc înlăuntrul meu, să prind fiecare idee şi s-o arunc în calea vântului.

În noaptea asta nu pot să dorm. Membrele îmi tresar neliniştite, iar urechile mele pândesc sunete care nu există. M-am ridicat din pat şi m-am târât să arunc un ochi pe fereastră. Peisajul e scăldat de lumina palidă a lunii. E peisajul meu, un peisaj care aparţine de drept prinţului, iar eu îl cunosc mai bine decât oricine, însă acum îmi pare străin şi înfiorător. Nu ajută la nimic să te ataşezi de pământ, să-ţi imaginezi că-l poţi stăpâni. Mai devreme sau mai târziu vine o noapte în care pământul îşi dezvăluie chipul adevărat şi strigă.

Ies totuşi din palat. Vreau să dau piept cu pământul. Traversez curtea şi intru pe poarta grădinii. Toate mirosurile sunt mai intense în noaptea asta, pluteşte un iz dulceag prin atmosfera încărcată. Casc gura şi o ţin aşa, închipuindu-mi că aroma nocturnă a plantelor pătrunde în interiorul meu şi îmi curăţă

viscerele stricate. Aerul are gustul apei reci din butoi. Mă trântesc pe vechiul meu loc, pe piatra mare de lângă iaz. Stau aplecat, cu braţele sprijinite pe coapse. Nici bufniţa nu se aude, iar lebedele s-au ascuns. Lumea întreagă pare pustie. Copacii arată precum nişte morţi sculaţi din mormânt în lumina lunii. Oare şi tatăl meu era chinuit de insomnii? Sau dormea netulburat noapte de noapte? În zilele sau chiar săptămânile de pe urmă n-a dormit deloc, dar suferea din cauza bolii. A simţit oare cum i se apropia moartea? O voi simţi şi eu?

N-aş face asta dacă aş şti că mă poate vedea cineva; mă ridic de pe piatră, mă apropii de marginea apei şi îngenunchez anevoie. Trag aer în piept, mă aplec, îmi privesc reflexia pe suprafaţa iazului. Este înceţoşată, de parcă un chip s-ar ivi de sub apă. Nu văd riduri, piele cenuşie, pomeţi proeminenţi. Atunci pentru ce stau ghemuit aici? Să văd un tânăr, să-mi imaginez că imaginea e frumoasă? Cu adevărat pierduţi sunt nenorociţii ca mine, care găsesc plăcere în amintiri putrezite, ca o floare ofilită de la marginea deşertului.

Tresar: am auzit o voce. Rămân nemişcat o clipă, simţurile ruginite îmi freamătă. Îmi ridic încet faţa şi zăresc o siluetă pe celălalt mal al iazului. E nemişcată, aidoma copacilor. Se uită fix la mine.

Mă ridic cu greu în picioare şi încerc să văd mai bine. Bărbatul, care se sprijină într-un toiag, poartă o robă neagră şi are plete lungi, strălucitoare ca zăpada în razele lunii şi o barbă la fel de albă. Pare adus de spate sub povara anilor, mai bătrân ca mine. Nu-i pot distinge privirea, dar o simt pe piele. Îmi regăsesc autoritatea şi întreb:

— Cum ai pătruns în grădina mea, bătrâne? Ai mituit gărzile?

Întârzie cu răspunsul, rămâne nemişcat ca o statuie.

— Nu am întâlnit gărzi în seara aceasta.

— Cum e posibil? Ce-ai făcut, ai venit în zbor până aici?

— Gândurile pot zbura, spune el încet, însă omul e legat de pământ.

Oare am mai auzit vreodată un glas asemănător? Vorbele sale plutesc spre mine peste iaz, are o voce domoală şi totuşi clară, deopotrivă dură şi blajină. E ca şi când o fiinţă fără vârstă îmi vorbeşte, deşi din voce e cu neputinţă să ghiceşti dacă e bătrân sau

tânăr. Vocea lui poate fi chiar a unei femei.

— Dacă aş avea dispoziţia necesară, spun îndreptându-mi spinarea, te-aş putea întemniţa.

— Sigur că ai putea, răspunde. Însă cui i-ar folosi asta? Ţie nu ţi-ar aduce nici o bucurie, iar mie nu mi-ar păsa. Dar fă cum crezi de cuviinţă. Doar tu eşti prinţul.

Mă sforţez şi mai tare să-i desluşesc chipul, dar în zadar. Figura lui rămâne la fel de familiară şi de nepătruns, întocmai ca reflexia mea din apă. Aud cum din gură îmi ies cuvinte, deşi îmi doresc să tac.

— Sunt prinţ de multă vreme. Însă abia de curând am început să mă gândesc la ce înseamnă asta de fapt. Probabil că nu înseamnă mai nimic. Mă târâi aici şi mor, iar în cele din urmă oasele mele se vor albi ca oricare altele şi apoi va dispărea până şi amintirea mea. Deşi nu toţi oamenii trăiesc în palate şi nu se desfată cu miere şi vin scump.

Bătrânul pare să se clatine pe picioare, însă nu de oboseală, ci din pricina greutăţii gândurilor sale.

— Nu toţi au puterea de a decide soarta altora, nici privilegiul de a trăi din munca altora. Însă nu-ţi reproşa nimic; ce să faci dacă aşa te-ai născut? Porumbelul nu se naşte din şoim, nici măgăriţa nu poate făta miei.

— Am avut nu demult un slujitor care zicea că din fundul mieilor de sacrificiu ieşiseră o dată porumbei.

— Am auzit şi lucruri mai stranii.

— Cu siguranţă. Nici pe mine nu mă mai miră. Cu cât sunt mai bătrân, cu atât ştiu mai puţine, şi cu cât ştiu mai puţine, cu atât mă simt mai bătrân. Probabil ar trebui să fie o uşurare pentru mine, căci lucrurile care merită ştiute sunt puţine, iar cunoaşterea lor nu e nici pe departe un prilej de sărbătoare. Totuşi mă simt mereu împovărat, iar orele nopţii îmi par lungi. Şi tu simţi la fel, bătrâne? Oare anii noştri sunt de vină?

Din cine ştie ce motiv, se suceşte brusc într-o parte, aparent uitându-se înspre umbrele grădinii.

— Poate că te macină ceva, prinţe. Dacă e aşa, anii nu te ajută, nici nu-ţi fac rău.

— Ce ar putea să mă macine? şuier enervat.

— Arată-mi mie un om pe care nu-l macină nimic.

Întoarce încet capul în direcţia mea.

— Însă dacă aş fi în locul tău, n-aş sta de veghe noaptea din pricina trecutului. Mai degrabă ziua de mâine m-ar ţine treaz.

— Aşa deci. Ştii ceva despre ziua de mâine şi eu nu ştiu? Eşti ghicitor?

— Nu e nevoie să fii ghicitor ca să înţelegi că în bordelul cel mai mare târfele sunt înlocuite repede.

Tresar la cuvintele lui de parcă m-ar fi plesnit peste faţă, deşi vorbeşte aproape şoptit. Înghit în sec, apoi zic:

— Te referi la Roma, nu-i aşa? Roma este bordelul cel mai mare, iar eu sunt una dintre cele mai neînsemnate târfe ale sale. Înţelegi câtuşi de puţin cu cine stai de vorbă? Să ştii că-ţi poţi pierde capul pentru una ca asta.

— Capul meu nu contează pentru mine. A văzut, auzit şi spus prea multe. Pentru capul tău îmi fac eu griji.

M-am săturat de pălăvrăgeala asta stranie. Mâinile încep să-mi tremure, trebuie să-mi încleştez pumnii. Cine se crede bătrânul ăsta neghiob? A fost trimis să mă sâcâie, să-şi bată joc de mine? Aş putea chema gărzile, în schimb, mă pomenesc mergând roată în jurul iazului. Dau peste o tufă mare, scaieţii îmi zgârie gleznele, trebuie să dau la o parte crengile cu mâinile. Ajung la umbra răcoroasă a bătrânilor salcâmi şi mă pregătesc să-l înfrunt pe bărbat. A dispărut. Mă opresc şi mă uit atent de jur împrejur, încercând să aud zgomotul paşilor, însă degeaba. Pârâul susură încet, vântul abia dacă adie prin frunzele tufişurilor. Noaptea mă apasă.

Dacă umblu în somn? Poate că de fapt stau întins în patul meu, iar asta e doar una dintre halucinaţiile care mă bântuie. Dar nu, noaptea aceasta e adevărată, iar eu sunt un copil ramolit aruncat în bezna ei. Curând intru în alt tufiş, apoi ies pe poarta cea mică, străbat curtea pustie a palatului şi ajung în camera mea, în care pluteşte simţământul anilor de desfrâu, zadarnici, petrecuţi aici.

Avea, totuşi, dreptate. Roma este cel mai mare bordel, iar eu sunt una dintre cele mai neînsemnate târfe ale sale. O târfă a împăratului şi una a Senatului, însă târfe suntem cu toţii. Pe cine cred eu că păcălesc zicându-mi prinţ? Chiar şi tata, cel atât de mare, după cum era numit, a fost în cele din urmă un simplu client al zeului Augustus. Mie mi s-a poruncit să merg la Ierusalim să-l

întâlnesc pe prefectul Marullus, care, la rândul său, este doar gardianul târfelor lui Caligula, în ciuda tuturor meritelor şi bogăţiilor sale.

Da, Roma este cel mai mare bordel, iar eu mă confrunt cu o problemă mizerabilă: devin prea bătrân să mai fiu târfă.

Călătoria a decurs fără incidente. Am plecat devreme, odată cu cântatul cocoşilor, iar când soarele era sus pe cer, lăsaserăm deja în urmă dealurile şi câmpiile înverzite ale Galileei şi ajunseserăm în văile cu bazalt şi argilă ale Samariei. Am poposit la umbră să ne odihnim şi să ne umplem burţile într-un sat, iar mai-marii acestuia au încercat să ne convingă să rămânem pentru sărbătoare. Le-am explicat însă că prefectul Marullus mă aştepta în oraşul sfânt. Ca de obicei, Irodiada se plângea de orice: carul ei scârţâia, sclavii nu reuşeau să ţină toate muştele la distanţă, iar când se dusese să-şi facă nevoile în spatele unui bolovan, mai mult ca sigur ciobanul neruşinat din depărtare se holbase la ea. Sper din tot sufletul că ciobanul nu are o privire de şoim, fiindcă şi cel mai dârz bărbat se poate îngrozi la vederea covorului miţos al Irodiadei.

Ne-am aşezat cortul pentru noapte undeva între Sevastia şi Nablus. Deşi ar fi fost mai convenabil să înnoptăm în oraş, am vrut să fiu lăsat în pace de oameni aceia însufleţiţi de sărbătoare. În plus, n-am avut niciodată încredere în samariteni, despre care se ştie că sunt păgâni şi depravaţi. Decizia mea i-a dat Irodiadei un nou motiv să se vaite, fiindcă i-ar fi plăcut să stea sub un acoperiş şi, cine ştie, să pipăie din greşeală vreun zidar sau măcelar vestit pentru înfăţişarea sa fără cusur. Stelele au strălucit puternic toată noaptea, iar pe mine m-au durut şalele, dar asta nu e nimic nou. Am aţipit la un moment dat şi am avut un vis în care se făcea că stăteam pe marginea iazului de la palat şi vorbeam cu bătrânul de pe cealaltă parte.

Dimineaţa ne-am continuat călătoria şi am ajuns curând în Iudeea, unde peisajul arid mi s-a părut de-a dreptul dezolant. Nu mă pot obişnui sub nici o formă, deşi e un loc care-mi e încă familiar din copilărie: piatra aceea arsă de soare, pământul uscat, plantele pipernicite nevoite să se caţere pe povârnişurile munţilor sau să se strecoare ici şi colo printre crăpăturile din argila roşie. Tărâmul făgăduinţei nu pare deloc dătător de speranţă în Iudeea.

Lumina aurie a deşertului e superbă şi spaţiul acela ce pare să nu se mai termine îţi poate da o senzaţie apăsătoare, însă trezeşte în minte şi un sentiment de libertate. Ne grăbim să ajungem înainte să se lase căldura amiezii. Privirilor noastre li se înfăţişează într-un sfârşit privelişte mult prea cunoscută mie: zidurile înalte şi masive ale Ierusalimului şi mahalalele răsfirate din afara lor, turnurile aurite ale Templului şi conturul cetăţii Antonia. Ştiu că Ierusalimul e un cuib de şerpi, şi totuşi vederea lui mă face mereu să mă simt evlavios preţ de o clipă.

Acum mă aflu într-o încăpere răcoroasă a vechiului palat al Macabeilor şi privesc pe fereastră la uliţele labirintice care dau direct în mare. M-aş bucura de lumina aurie care se joacă între ele, însă mintea mi-e înnegurată de gânduri. Tocmai m-am întors în palatul ridicat de tatăl meu, unde stă prefectul atunci când se află în oraş. În locul lui, am dat peste un ajutor, un scrib mărunt, care-mi spune că Marullus a plecat ieri să facă baie în lacul Asfaltit – care or fi foloasele îmbăierii în iazul ăla împuţit? – şi că urmează să se întoarcă mâine. Din păcate, mi-am pierdut cumpătul şi mi-am manifestat iritarea din pricina faptului că prefectul mă chemase aici de parcă urma să vină Judecata de Apoi, iar el nici măcar nu s-a ostenit să fie prezent la sosirea mea.

— În vremea lui Pilat toate mergeau mai bine, am şuierat, m-am întors cu spatele şi am luat-o din loc, iar când am aruncat o privire peste umăr, am zărit zâmbetul cinic al scribului.

Mă aştept să fiu deranjat în curând. Vestea sosirii mele a apucat probabil să se răspândească şi e doar o chestiune de timp până să fiu asaltat de turme de preoţi şi de negustori, precum şi de toţi cei care au senzaţia că pot să-mi ceară mie ceea ce nu îndrăznesc să le ceară romanilor. Dacă Arhelau nu s-ar fi purtat ca un plebeu şi nu i-ar fi mâniat pe oameni în asemenea hal încât să piardă Iudeea, romanii n-ar fi guvernat-o acum. Poate Agrippa complotează încă să capete el provincia, dar nu cred că se va întâmpla îndeajuns de repede cât să-mi fie de vreun folos.

Din camera alăturată răsună vocea poruncitoare a Irodiadei. Probabil a pus deja la cale un ospăţ copios pentru seară, a chemat muzicanţi şi a poruncit să fie aduse vinuri scumpe. Cred că în toată agitaţia, a apucat deja să comande şi mătăsuri costisitoare. Oricum, ştiu că îi merge la fel de rău la Ierusalim ca şi mie, poate chiar mai

rău. Relaţia ei cu clerul e iremediabil distrusă, asta de multă vreme, iar Sinedriul are peste tot iscoade care nu aşteaptă decât să dea în vileag şi cea mai mică faptă depravată a Irodiadei. Şi totuşi a vrut să vină cu mine şi de data aceasta. La Ierusalim sosesc mai multe caravane decât în Tiberiada, deci aici are cele mai bune prilejuri să-mi risipească banii.

Uşa scârţâie uşor. Mă răsucesc pe călcâie şi-l văd pe Veniamin, care face câţiva paşi în cameră şi îmi spune:

— Prinţe, preotul Anania a trimis vorbă. Vrea să te întâlnească acasă la el.

Încuviinţez iritat.

— Normal că vrea. Ai aflat ce urmăreşte de fapt barba aia împuţită?

— Nu. Însă ţi-a trimis o lectică. Te aşteaptă afară.

Îmi lovesc palma cu pumnul.

— Culmea nesimţirii! Te pomeneşti că ar trebui să vin într-o fugă de cum fluieră vreun popă. Îmi vine să-i trimit lectica îndărăt cu un porc în ea, să-i ţină el companie. Deşi, pe de altă parte, ar trebui să fiu înţelept şi să văd ce vrea, ca să-mi dea pace apoi.

— Poate că preotul Anania are veşti bune, spune Veniamin cu optimism.

— Bune? Neghiobul ăla n-a avut niciodată altceva de zis decât că e îngrijorat de cum merg lucrurile în oraşul meu şi că a auzit că nu sacrificăm destui miei la templu. Îl mănâncă tare să ajungă mare preot, îşi imaginează că aşa o să poată controla Tiberiada şi întreaga Galilee, şi astfel o să aibă ocazia să mă facă de râs.

— Atunci poate că nu trebuie să mergi la el.

Ridic un deget.

— Chestiunea nu e chiar atât de simplă. Dacă îl las pe Anania să mă sâcâie cum are chef, s-ar putea să scoată pe gură ceva ce ar fi mai bine să ţină pentru el.

Veniamin zâmbeşte.

— Ce ar putea să spună, prinţe?

— Preoţii noştri nu sunt mereu aşa pioşi precum vor să pară. Unii au început să fraternizeze în secret cu romanii, iar asta înseamnă că află lucruri despre care eu poate nu am auzit nici măcar un zvon. Cine ştie, poate Anania s-a bucurat deja de o cină cu prefectul Marullus. După cum ştii, Marullus nu m-a invitat la

masă, ceea ce e păcat, pentru că vinul dezleagă limbile tuturor.

— Să poruncesc aşadar să aştepte lectica?

— Porunceşte.

Mă duc în camera alăturată. Irodiada stă întinsă pe canapea şi îşi roade unghiile. Lumina care intră pe fereastra larg deschisă îi face braţele goale să strălucească. Privirea îi e întunecată şi ridurile de pe chip par mai adânci. Când mă vede, oftează, se ridică graţios în capul oaselor şi spune:

— Uneori chiar mi-ar plăcea să fiu bărbat. Poate că atunci m-ar asculta toată lumea fără să crâcnească şi n-ar trebui să-i pun la punct pe slujitorii care nu-şi ştiu locul pe lumea asta.

— La cine te referi?

— Unul dintre sclavii de aici. Cât de greu e să pricepi că vreau să fie umplută albia cu lapte de măgăriţă? Doar are Ierusalimul măgăriţe!

— Ar putea lua ceva timp să umple o albie întreagă. Nu uita că aici nu suntem în Tiberiada, unde sunt nevoit să plătesc o armată întreagă să mulgă măgăriţe.

— Aş fi zis că în oraşul sfânt există şi femei nobile care ţin la frumuseţea lor, zice ea iritată şi mă loveşte cu palma.

— De bună seamă că locuiesc, însă au măgăriţele lor. Dar pot să vorbesc cu preotul Anania despre asta. M-a invitat la el acasă.

Privirea Irodiadei se întunecă şi mai mult.

— Anania! Ce vrea pungaşul ăla lacom de la tine?

— Încă nu ştiu. Poate că vrea să mă îndemne să am mai mare grijă de soţia mea, să-i caut o mie de măgăriţe cu ţâţele umflate de lapte. În orice caz, mă duc acum să aflu despre ce e vorba. Anania a fost atât de binevoitor, încât mi-a trimis şi o lectică.

— Nu m-aş urca în lectica lui nici dacă aş fi nevoită să merg desculţă prin grămezi de bălegar. Ai grijă să nu te întorci plin de ploşniţele fariseilor.

Cobor şi păşesc în curte, unde doi slavi musculoşi aşteaptă lângă o lectică acoperită cu pânză verde. Nici măcar nu dau din cap, ci trec pe lângă ei şi mă aşez. Mă poartă pe strada întru câtva liniştită. La câteva case depărtare domneşte o altfel de putere. Uliţele întortocheate forfotesc de oameni, printre localnici amestecându-se pelerini, negustori, cerşetori şi drumeţi care pierd vremea, aşteptând să vadă toate palatele şi cetăţile oraşului şi,

bineînţeles, care vor să urce la Templu, chiar şi aceia care nu urmează credinţa părinţilor noştri. Din fericire, nu trebuie să o luăm pe treptele care duc înspre Templu, ci ne întoarcem spre valea negustorilor de brânză şi ajungem în faţa casei preotului Anania.

Pesemne că mi-a pândit sosirea, fiindcă nici n-apucasem bine să cobor din lectică, şi mi-a şi ieşit în întâmpinare. E scund şi îndesat, a chelit, iar în barba cârlionţată se văd smocuri cărunte. Mersul îi e greoi de când i-a căzut peste picioare un bou de sacrificiu. Ploşniţele sale or fi de-ale fariseilor, dar, după mine, el ar putea fi la fel de bine saducheu, căci atitudinea lui faţă de romani a fost mereu cumpătată, atât de cumpătată, încât ştiu că merge la Roma şi se bucură de plăcerile oraşului, deşi el susţine că nu a vizitat decât Siracuza. Dacă am învăţat ceva în viaţa asta, e că mai degrabă poţi să te încrezi în spusele celui mai sărman porcar decât în ale celui mai mare preot.

— Prinţe, bine ai venit în casa mea, îmi dă bineţe Anania punându-şi mâinile dolofane pe umerii mei.

— Părinte, este o onoare să fiu aici, răspund eu.

— Ce-ar fi să mergem în grădină, prinţe?

— Să mergem, părinte.

După flecăreala asta, mă conduce în ceea ce la Ierusalim se cheamă grădină, peste poate de îngustă, umbrită de un sicomor. Anania aşteaptă să mă aşez pe banca de piatră pe care mi-o indicase, apoi se lasă şi el greoi pe scaunul de lângă o tufă de iasomie, cu grijă să nu-şi şifoneze mantia. Între noi se află o măsuţă pe care e aşezat un platou cu pâine şi brânză. Bag de seamă că Anania s-a pus la umbră, iar eu mă aflu în bătaia soarelui. Încă un motiv să fac vizita asta cât mai scurtă.

— M-ai chemat, părinte. Sper ca motivul invitaţiei tale să-mi îngăduie să plec din casa ta în toane bune, îi spun.

— De-ar fi aşa! strigă Anania fluturându-şi mâna prin aer precum un actor atenian care a băut prea mult vin. Însă am auzit că slujitorul tău credincios a murit. Şi ce e mai rău, nu a murit de moarte bună, ci în împrejurări necurate. Dumnezeu ştie că uneltirile necredincioşilor sunt molima zilelor noastre, iar noi suntem mereu supuşi la încercări în credinţa noastră.

— Adevăr grăieşti, părinte. Însă nu ştiu încă dacă Iosafat a fost

ucis de un conspirator necredincios sau de unul credincios. Totuşi ai dreptate, pierderea slujitorului meu este o lovitură grea pentru mine şi l-am plâns ca pe un frate. Poate că n-ar trebui să spun asta, însă cred că un bun slujitor e mai valoros decât un frate trădător.

— Slujitorul tău a murit bucuros că a putut servi un stăpân bun, zice Anania cu un aer cucernic.

Oftez, apoi îi răspund:

— Mă tem că n-a mai avut putere să se bucure. Crede-mă, dacă poţi evita asta, nu privi cum moare cineva otrăvit. Nu e deloc o moarte liniştită.

— Cu atât mai mult trebuie să ai grijă.

Anania se apleacă înainte şi mă priveşte drept în ochi.

— Moartea bunului tău slujitor e o dovadă că forţele răului s-au pus în mişcare în Galileea. Îţi dai seama că zeloţii se adună în fiecare noapte în oraşul tău?

Încerc să fac timpul să treacă mai repede rupând o bucată de pâine. Oare ce-avea Anania în minte? N-ar deplânge el moartea lui Iosafat, în nici un caz, şi nu s-ar sinchisi el nici dacă toţi răzvrătiţii Israelului s-ar instala înarmaţi până în dinţi la mine în curte. Încep să molfăi bucata de pâine şi rostesc:

— În oraşul meu e pace, şi de ce mi-ar păsa mie de zeloţi? Nu sunt certat cu Roma, dar nici nu vreau să atrag trupele romanilor în ţară. Deşi se află doar la o zi distanţă de Roma, Tiberiada e totuşi departe de centrul puterii.

— Roma, da, zice Anania şi apoi adaugă din pură răutate: Acolo se află nepotul tău. Ai mai primit vreo veste de la el în ultima vreme?

— De curând, nu.

— S-ar putea spune că e nevoie de Agrippa în provincia sa. În plus, am auzit nişte zvonuri îngrijorătoare despre el…

Încerc să par cât mi-e cu putinţă de calm, înghit în sec, apoi întreb pe un ton paşnic:

— Ce zvonuri? Ştii cum se-ntâmplă, cu cât e mai departe păstorul, cu atât e mai zburdalnică oaia. Şi eu am auzit tot felul de zvonuri, însă nu plec urechea la toate.

— Sper din tot sufletul să ai dreptate.

Anania se lasă iarăşi pe spate şi reuşeşte să-şi ia o faţă îngrijorată, arborând totodată un aer compătimitor.

— Unele zvonuri trebuie totuşi luate în seamă. Am auzit spunându-se că nepotul tău aduce jertfe zeilor romani. Înţelegi, desigur, că prinţul tărâmului făgăduinţei nu poate…

— Mai ales dacă sub conducerea sa vor fi nu numai teritoriile de la răsărit de Marea Galileei, ci şi Iudeea şi oraşul acesta sfânt, îi spun, ascunzându-mi cu greu satisfacţia din glas.

Anania încuviinţează.

— Bine zici. Prinţul Iudeei trebuie să-l recunoască pe singurul Dumnezeu adevărat, nimic altceva nu este îngăduit.

— Nu-ţi face griji în privinţa asta. Până şi tatăl meu le-a adus jertfe zeilor romani cel puţin o dată, împreună cu zeii Antoniu şi Augustus, însă asta nu l-a împiedicat mai târziu să respecte credinţa părinţilor noştri. Poate că Agrippa a trebuit să asiste din politeţe la o ceremonie în care s-au făcut sacrificii, chiar dacă el, unul, n-a adus vreo jertfă zeilor romani. Nu e nevoie să crezi în zei străini cu toate că îi laşi pe alţii să creadă. La urma urmei, romanii sunt diferiţi de noi din punctul ăsta de vedere, pentru că îngăduie fiecărui popor să-şi slujească zeii, iar Agrippa cu siguranţă şi-a dat seama că ar face bine să dea dovadă de aceeaşi toleranţă în oraşul lor.

— Dar se mai zice că stă la masă cu împăratul în timpul sărbătorilor păgâne şi că-şi petrece chiar şi nopţile în palatul împăratului.

— Nu poţi afirma asemenea lucruri dacă nu le-ai văzut cu ochii tăi.

Mă ridic de pe bancă şi îmi întind membrele.

— Dar îi poţi trimite oricând o scrisoare lui Agrippa să-l întrebi. Şi nu aveţi voi sursele voastre la Roma ca să obţineţi astfel de informaţii? Nu cred că e nevoie să pleci urechea toate bârfele.

Anania se ridică brusc şi mă prinde de robă. Cu o privire temătoare, îmi zice cu voce scăzută:

— Sursele mele spun că şi Aretas Filopatris a fost la Roma şi că a stat la aceeaşi masă cu împăratul şi cu nepotul tău.

Îl prind de încheietură, iar el îmi dă drumul hainei.

— Înţeleg. Ţi-e teamă că Agrippa şi Aretas vor să împartă între ei tărâmul făgăduinţei şi uneltesc împreună cu împăratul, şi că ar putea apărea oricând de dincolo de graniţă trupele lui Aretas şi legiunile Romei. Te îngrozeşte gândul că Templul ar putea fi iarăşi

distrus, iar zidurile Ierusalimului dărâmate pentru a nu ştiu câta oară, şi că poporul va fi şi mai asuprit. Crezi că planul lor este să scape mai întâi de mine şi presupui că au început să-l pună în aplicare prin asasinarea slujitorului meu. Asta ai vrut să spui, nu-i aşa?

Îşi lasă privirea în jos.

— Tu cu gura ta ai spus-o.

— N-ai încercat să discuţi despre asta cu prefectul Marullus? Cred că după atâta timp ştie ce se pune la cale în Roma.

— Marullus n-are habar de nimic. Dumnezeu să aibă milă de el, de-abia îşi mai aminteşte numele propriei mame.

— Aşa deci. Ei bine, mă întâlnesc mâine cu el şi o să vedem după aceea. Dacă nu şi-a dat drumul la gură în faţa ta, mă îndoiesc că o va face cu mine.

— Dacă totuşi o face, spune Anania aproape cu sfiiciune, poate că îmi vei istorisi şi mie între patru ochi.

— Primul lucru pe care îl voi face va fi să-ţi povestesc ţie, părinte, zic şi mă întorc să plec. Ţie, înainte de toate, desigur.

Sclavii mă aşteaptă cu lectica în faţa casei. Le fac semn că nu şi mă îndrept spre poartă. Sigur, e o nebunie să umblu singur pe străzi, dar vreau să-mi pun ordine în gânduri, iar mersul pe jos mă ajută adesea. În plus, nu mă grăbesc deloc spre palatul Macabeilor, unde probabil s-a adunat deja o gloată de negustori cărora le sunt dator, iar Irodiada a născocit de bună seamă alt motiv din pricina căruia să se plângă. De multe ori mi-am dorit să fiu un om obişnuit, chiar şi un simplu meşteşugar, care să poată umbla în linişte şi pace fără să se teamă că va fi atacat în orice clipă de nişte nebuni înarmaţi cu pumnale. În Tiberiada mă simt cât de cât în siguranţă, dar în Ierusalim nici un om care deţine mai mult de un covor şi o haină nu se poate considera ferit de atacurile tâlharilor, de fapt, n-aş băga mâna în foc că e nevoie să ai şi un covor ca să fii jefuit. Din fericire, nu sunt prea mulţi oameni acum în oraşul de sus, iar eu merg pe partea umbrită a străzii, sperând să nu mă recunoască nimeni.

Cel mai tare mă roade că Anania s-ar putea să aibă dreptate. Mă mai pot baza oare pe Agrippa? În Aretas nu aş avea încredere nici în ruptul capului, însă mi-l amintesc cu drag pe Agrippa. Doar i-am fost ca un tată: eu l-am ajutat să ucidă primul leu, eu l-am dus

întâia dată la bordel. La moartea tatălui său, Aristobulus, Agrippa avea doar patru ani şi cineva trebuia să-i servească drept model. Nu am avut ocazia să fac asta prea mult timp, deoarece Agrippa a fost trimis degrabă la Roma, însă relaţia noastră a fost mereu amicală şi ne-am înţeles bine ori de câte ori ne-am întâlnit. Nu pot să uit totuşi de declinul lui Aretas, nici de cel al lui Caligula, mai ales că pe el îl bănuiam de ani de zile că are s-o ia razna. Într-adevăr, prea multe regate s-au pomenit cu neghiobi pe tron de-a lungul timpului, însă nici un dezastru nu poate fi mai grav decât acela ca marele Imperiu Roman să ajungă să fie condus de un imbecil. Şi cu Agrippa ce se va întâmpla, cine ştie cum l-au schimbat numeroşii ani de captivitate? Sper măcar că i-a spus cineva nepotului meu că eu am aranjat să-i fie cât mai comod, că eu m-am îngrijit să mănânce ca un patrician şi să i se trimită când şi când cele mai bune târfe ale Romei. Nu mi-a fost nicidecum uşor să-i cer asemenea favoruri împăratului Tiberius.

Mă dor picioarele. Mă opresc să mă sprijin de zid. Mă gândesc că pe vremuri alergam pe străzile şi ulicioarele acestui oraş precum o tânără gazelă. Ce ştiam eu de greutăţile vieţii? Mai bine că nu ştiam nimic. Altminteri, mi-aş fi petrecut zeci de ani în deşert rozând funii.

Prefectul Marullus răspândeşte un miros neplăcut. Sigur, şi-o fi uns el pielea cu uleiuri parfumate şi nu duhneşte, însă faţa sa transpirată şi părul năclăit de sudoare de pe frunte par să sugereze altceva. În plus, toga îi este pătată, probabil că tocmai a luat masa. Romanii obişnuiesc să mănânce stând jos, astfel că hainele lor sunt adesea murdare de mâncare. Marullus pare cel mai împuţit dintre toţi.

Alesese să-mi vorbească într-o încăpere mică şi umbroasă, unde tata îşi ţinea câinii acum multă vreme. Aş putea să-i spun lui Marullus că odaia asta i se potriveşte foarte bine, însă mă abţin. Aştept în uşă să-şi cureţe dinţii cu unghia de la degetul mic. Îşi cercetează unghia cu atenţie, apoi se ridică în capul oaselor, se întinde după vinul de pe masă şi râgâie sfios în palmă. Acum, în fine, îmi acordă atenţie. Îşi întoarce privirea somnoroasă către mine, mă măsoară din cap până-n picioare, apoi miaună toropit, după cum se pare că e obiceiul printre nobilii romani:

— Ia loc, prinţe Irod.

Mă conformez. Mai demult, în camera aceasta se aflau doar un dulap mare şi câteva covoare, spre bucuria câinilor, însă acum au apărut două mese de marmură, un divan şi scaune din lemn de cedru. Chiar şi pe banca de la fereastră sunt înghesuite câteva vase cu flori, astfel că marmura cea frumoasă nu se vede şi nici pe bancă nu te poţi aşeza să priveşti pe fereastră. Mozaicurile pardoselii de-abia se disting. Dacă n-o fi golit Marullus însuşi prăvăliile romane de toată marfa, atunci cu siguranţă a fost nevastă-sa, mare cât o vacă de prăsilă.

— Am auzit că aştepţi o recoltă bogată anul acesta, începe el. Trebuie să fii încântat, doar că am înţeles că grânele din hambar ţi s-au stricat.

— Grânele mele n-au nici o problemă. Cei lipsiţi de ocupaţie împrăştie zvonuri neadevărate.

— Minunat. La urma urmei, poporul nu poate rămâne fără pâine. Mi s-a povestit şi că cineva ţi-a omorât slujitorul. Ia să vedem, cum îl chema…

— Iosafat. Da, s-ar putea să se fi întâmplat din vina mea. Cred că ajunsesem să-l plătesc prea mult, iar bunăstarea stârneşte, bineînţeles, invidia celorlalţi. De vreme ce mulţi îi erau datori lui Iosafat, mă gândesc că cineva a găsit un mijloc mai convenabil de a scăpa de datorie.

Marullus îşi înmoaie iarăşi buzele în vin şi îmi spune:

— Să sperăm că slujitorul tău nu a pretins datornicilor dobândă, ştii că nu e îngăduit de lege în ţinuturile acestea. Din ce motiv, n-am să pricep în veci.

— N-am auzit niciodată de aşa ceva. Şi ce importanţă ar mai avea? N-o să se scoale Iosafat din mormânt să-şi ceară banii.

— Presupun că nu, deşi se pare că unii evrei îi mai deranjează pe oameni chiar şi după moarte. Desigur, nu mă refer la tine, doar tatăl tău n-a fost evreu. Şi, ca să fiu sincer, mă bucură asta.

— De unde această bucurie?

— Haide, prinţe. Trebuie să recunoşti, cu greu mai găseşti pe lume popor aşa gâlcevitor ca evreii. Şi o credinţă pe măsură…

— Dar şi zeii romani se ceartă între ei.

— Zeii pot să se certe, e privilegiul lor. Eu vorbesc însă de oameni. Şi nu am făcut deloc un secret din faptul că am început să

mă satur de evreii care se tot sfădesc între ei. I-am prevenit pe preoţi că nu voi mai tolera mult timp situaţia aceasta, însă parcă aş vorbi cu pereţii. Şi-o caută singuri cu lumânarea. Roma a acordat acestui popor multe privilegii, însă el nu ştie să se arate recunoscător. Nerecunoştinţa poate să ducă la retragerea privilegiilor.

— Nu e nevoie să-mi explici mie. Doar nu eu sunt complicele zeloţilor, şi nu provinciile mele conspiră împotriva Romei, cel puţin nu din câte ştiu eu. Aşa e, nişte nelegiuiţi îşi caută refugiu în peşterile din munţi, dar ce-aş putea să le fac eu?

— Ştiu, ştiu. Însă n-ar strica să încerci să le bagi minţile-n cap compatrioţilor tăi. Aşa evrei cum sunt ei şi tu nu.

— Da, dar am totuşi sânge evreiesc din partea mamei.

Marullus schiţează un gest de dispreţ.

— A, sânge femeiesc. Nu prea are importanţă, oricum, ele îl risipesc lună de lună.

Nu mai pot să stau jos. Mă ridic şi mă duc la fereastră. Un soare de culoarea uleiului de măsline se zăreşte printre fuioarele de nori. Cetatea Antonia se înalţă deasupra acoperişurilor şi parcă aud gărzile strigând una la alta din turnuri. În spatele meu, Marullus soarbe tot mai abitir din vin. Are obiceiuri de plebeu şi nici nu provine din vreo familie veche sau demnă de respect. Mi s-a spus că tatăl său a fost unul dintre aceia cărora li se spunea „noii bărbaţi“ în vremea zeului Augustus: aristocraţi de rang inferior de la ţară dintre care Augustus şi-a ales un număr însemnat de ajutoare, ceea ce a fost, desigur, o mişcare înţeleaptă. Ştiu prea bine că descendenţii ginţilor aristocrate încă se uită de sus la cei precum Marullus, însă mândria lor nu le aduce nimic bun. O fi Caligula slab la minte, însă înţelege totuşi că trebuie să se ferească de setea neostoită de putere a familiilor străvechi.

— Spune-mi, prefectule, ce-ai vrea să-i zic poporului meu?

După ce trânteşte cupa cu vin pe masă, Marullus se îndreaptă de spate ca şi când şi-ar fi amintit că pe umerii săi apasă autoritatea întregului Imperiu Roman.

— Am pentru tine un mesaj de la împărat.

Aştept, timp în care simt cum gura mi se usucă. Marullus face o pauză ciudat de lungă. Fie îşi cântăreşte cuvintele, fie savurează situaţia în care m-a pus. Dacă nu aş fi băgat de seamă încă de când

l-am văzut, acum aş fi avut răgazul să observ că e un om scund, iar burţile îi atârnă.

— Caligula vrea să te vadă, spune el în cele din urmă. După cum îmi închipui că înţelegi, asta înseamnă că vei face o călătorie la Roma.

— Asta este porunca lui Caligula?

— E dorinţa sa. Ce te deranjează de fapt, Irod? Cei mai mulţi oameni ar muri de bucurie dacă ar primi o invitaţie de la împăratul însuşi.

— Şi eu m-aş bucura dacă n-aş fi bătrân şi ramolit. Mă tem că nu voi face faţă unui drum atât de lung.

— De ce te-ar obosi călătoria? Anotimpul e potrivit. Altfel ar sta treaba dacă ai fi nevoit să navighezi pe mare la vremea furtunilor de toamnă.

— Aşa e. Dar de ce vrea Caligula să mă vadă?

Privirea lui somnoroasă devenise arogantă.

— Fără îndoială, are planuri pentru rânduirea cârmuirii Iudeei. După cum bine ştii, a discutat deja chestiunea cu nepotul tău.

Răsuflu zgomotos.

— Nepotul meu e pomenit adesea mai nou. Însă pentru ce are Caligula nevoie de mine? Nu e nimic de organizat în Galileea şi Pereea. Taxele sunt colectate cu meticulozitate.

— Poate Caligula vrea să-ţi audă părerea cu privire la Iudeea.

— E nevoie să merg până acolo pentru asta? Doar împăratul poate decide soarta Iudeei aşa cum crede de cuviinţă. Iar dacă este adevărat că Agrippa va ajunge prinţul Iudeei, eu nu mai am nimic de spus.

— Atunci ia-o ca pe un compliment că vrea să-ţi vorbească, zice Marullus îndreptându-se anevoie. Ar fi fost cu totul altceva dacă te-ar fi chemat Senatul roman, cine ştie ce părere au senatorii despre ce se petrece aici.

— Ştiu câte ceva despre asta. Unii senatori ar vrea să trimită legiuni peste tot în lume. Asta ţi-ar conveni şi ţie, prefectule.

— Vai de suspiciunile voastre! exclamă Marullus afectat. Mie îmi ajunge puterea pe care o am. Şi, crede-mă, Irod, spun asta fără vreo intenţie ascunsă, n-o să mă vait dacă voi fi trimis în altă parte. Întâmplător, am auzit că prefectul Siriei va avea în curând nevoie de un înlocuitor…

Gândurile parcă îmi îngheţaseră, totuşi mi-am revenit. Zâmbesc în barbă şi îi spun:

— Dar cu siguranţă n-o să te superi dacă o să-i spun împăratului ce treabă bună ai făcut aici. Poate că vorbele mele nu vor avea nici o însemnătate, însă rău n-au cum să facă.

Obrajii dolofani ai lui Marullus capătă brusc o tentă purpurie.

— Desigur, dacă doreşti, vorbeşte-i despre mine…

— N-aş putea să n-o fac. Trebuie să-i cinstim pe cei care merită.

Cu aceste cuvinte, ies din cameră. Marullus mă apucă prieteneşte de braţ; îmi vine să mi-l smulg din strânsoare. Păşim pe coridorul răcoros, unde aproape că aud paşii apăsaţi ai tatălui meu. Palatul acesta e plin de fantome, însă Marullus nu bagă de seamă. Obişnuiam să ţopăi pe aici, dar asta nu e decât o amintire palidă din alte timpuri, e o născocire din altă viaţă, ceva ce i s-a întâmplat altcuiva. Trecem pe lângă o încăpere mare unde tata avea obiceiul să-şi ospăteze musafirii şi unde foştii prefecţi îşi ţineau întrevederile. Încă mă surprinde că Marullus a vrut să-mi vorbească în cămăruţa aceea. Poate că se teme de iscoade.

— Transmite-i salutările mele soţiei tale, face Marullus şi îşi desprinde în sfârşit degetele asudate de mâna mea. Aş da bucuros un ospăţ în cinstea ei şi a ta, însă, din nefericire, am de rezolvat nişte treburi oficiale în Cezareea Maritima.

— O să înţeleagă ea. În plus, trebuie să ne odihnim, căci mâine dimineaţă pornim la drum. Nu pot pleca la Roma fără să trec mai înainte prin oraşul meu.

— Bineînţeles. Prinţe, îţi urez vânt bun din pupa.

— Iar eu îţi urez ca, în curând, să te bucuri de viaţă în Antiohia.

— Să nu ne gândim atât de departe.

— Mai bine să anticipăm decât să ne ia soarta prin surprindere.

Marullus rămâne în urma mea râzând. N-aş fi suportat să mai stau nici măcar o clipă cu porcul ăla. Cobor pe scări în curtea din faţă şi îmi aştept escorta. Bărbaţii s-au adăpostit la umbra copacilor, se pare că li s-a adus şi vin. Îi văd că sar repede în picioare când mă văd. Le fac semn din cap, trec pe lângă peticul de iarbă ce înconjoară iazul şi mai că nu mă izbesc de o statuie de bronz, apoi ajung la porţile palatului. Pornesc în direcţia Templului, dar până la urmă cotesc brusc pe uliţa ce duce spre oraşul de jos.

Văd în jurul meu tot felul de oameni: orăşeni alergând de colo-colo cu treburi, pelerini care aruncă priviri curioase în jur, cerşetori cu mâna întinsă, soldaţi romani beţi, trecători care se uită cu lăcomie la negustori. Oamenii se ciondănesc şi se înghesuie în faţa caselor de oaspeţi şi la uşile termelor, un preot mustră oamenii cu voce tare la un colţ de stradă. Din fericire, nu e zi de sărbătoare, căci în zilele de sărbătoare de-abia te poţi mişca prin oraş, iar larma e de nedescris. Lumea nu mai are loc între zidurile lui, aşa că îşi ridică afară corturi şi cu greu reuşeşti să ieşi din oraş fără să te împiedici de vreunul. Am trecut pe lângă câteva case şi deja simt că mi-a ajuns, încep să urc spre Templu.

Ar fi trebuit să-mi dau seama că acolo n-are cum să fie decât şi mai aglomerat. Printre coloanele trainice ale Templului colcăie nenumăraţi negustori, zarafi şi trecători fără ocupaţie. Păsările de vânzare pentru jertfe se zbat în colivii, iar mieii behăie cu disperare, de parcă ar fi înţeles că-i aşteaptă cuţitul măcelarului. Negustorii înghesuiţi aici caută să profite de oamenii simpli de la ţară şi de pelerinii veniţi din ţări străine şi umflă preţurile. Bineînţeles că preoţii trag şi ei foloase de pe urma acestor tranzacţii neruşinate; nu se sfiesc să-şi ascundă prin robe banii plătiţi de negustori pentru a căpăta dreptul de a face comerţ în această zonă. Animalele de sacrificiu se vând foarte bine, deoarece curtea forfoteşte de lume. Totuşi cele mai mari câştiguri le are bazarul de lux al băieţilor preotului Ana. Storc bani chiar şi de la alţi preoţi.

Am dat peste un slujitor al Templului şi l-am rugat să-l cheme pe preotul Anania. Dispare iute, iar eu mă retrag la umbra coloanelor lui Solomon să aştept, înconjurat de gărzile mele. Mulţi trecători îmi aruncă priviri, unii se întorc chiar şi mă scrutează peste umăr, adesea cu răutate. Până la urmă, eu am fost cel care mi-am făurit această reputaţie, şi nici nu pot să spun că e ceva de rău. Nu vor apuca să-mi distrugă faima tocmai preoţii, cei mai mari ipocriţi.

Anania se împleteşte prin mulţime şi ajunge aproape fără suflare lângă mine. Fără altă întroducere, mă întreabă de-a dreptul:

— Ai vorbit deja cu prefectul, prinţe?

Îl trag mai lângă mine şi le fac semn gărzilor să se depărteze

puţin ca să pot vorbi cu Anania între patru ochi. Îi spun aproape în şoaptă:

— Da, şi se pare că presimţirile tale rele se adeveresc. Marullus a încercat să-mi vândă gogoşi cum că împăratul vrea să ştie ce păreri am eu despre organizarea Iudeei. Ar trebui să fiu dobitoc să nu pricep că asta înseamnă că nepotul meu, Agrippa, va fi prinţ al Iudeei sau poate chiar al întregului tărâm al făgăduinţei. Dacă aşa stau lucrurile, Galileea mea va fi împărţită şi, în cel mai rău caz, voi primi a opta sau a noua parte. Sau poate că îmi vor da doar oraşul meu şi nu-mi va mai rămâne decât titlul, care oricum nu reflectă realitatea.

Anania mă priveşte cu ochii măriţi de groază.

— Dar nu-i poţi cere să te pună pe tine rege? Poţi invoca faptul că tu ai mai multă experienţă decât nepotul tău, că ai cârmuit destoinic provinciile şi ai servit interesele Romei.

— Nu ştiu. Eu sunt deja bătrân, poate că e mai bine dacă ţara va fi condusă de un rege tânăr. Aş putea să mă retrag în palatul meu şi să-mi petrec ultimele zile în pace.

— Nu vorbi aşa, Antipa! strigă Anania. Îţi dai seama că dacă nepotul tău ajunge la putere, asta va întări autoritatea Romei în ţara sfântă. Apoi va fi doar o chestiune de timp până când vor apărea iar pe aici chipurile zeilor străini şi scuturile mizerabile ale romanilor. Ce se va întâmpla atunci cu credinţa părinţilor noştri şi cu legea sfântă? Ia gândeşte-te, dacă poporul va începe să pună carne crudă pe pâine?

Mă uit peste umărul lui la mulţimea agitată şi-mi dau seama cât de străin sunt în oraşul meu de obârşie.

— Caligula are oricum de gând să-şi întărească poziţia într-un fel sau altul, spun cu glas aspru. Tot trebuie să merg la Roma. Urează-mi noroc, părinte.

Anania se holbează la mine cu buzele tremurânde:

— Domnul fie cu tine.

— Ar fi pentru prima oară, îi răspund şi apoi o iau din loc.

Am luat-o pe drumul cel mai drept către palatul Macabeilor. Mintea mi-e cuprinsă de o stranie apatie şi, în acelaşi timp, de o silă înfiorătoare. Cum am făcut faţă până acum tuturor acestor intrigi? Marullus are dreptate, poporul ăsta e într-adevăr din cale-afară de gâlcevitor, şi tot aşa sunt şi eu: Roma e cu adevărat cel mai

mare bordel, iar eu sunt una dintre cele mai nefericite târfe. În momentul acesta sunt ispitit să fac ce-a făcut Tiberius odată, când încă nu era împărat şi şi-a petrecut mulţi ani izolat pe o insulă. Acum înţeleg de ce a preferat să rămână mai apoi în insula Capri, în loc să se întoarcă în capitală, în vâltoarea tuturor uneltirilor. Încă fierb de mânie când le spun gărzilor să plece şi urc treptele care duc la primul cat al palatului. Gâfâi de oboseală.

Irodiada împrăştiase pe masă baloturi de stofe şi pomezi scumpe în cutii de alabastru. Îşi imaginează că o să petreacă şi-n seara asta, deşi pe faţă i se citeşte oboseala zilei de ieri. Când am pătruns în încăpere, le-a făcut semn sclavelor să iasă, a aruncat o privire peste umăr, apoi s-a apropiat de mine şi a zis:

— Spune imediat tot, Antipa! Are de gând prefectul să mă închidă într-o cetate din deşert?

Înghit în sec de nervi.

— N-a spus nimic legat de tine, doar că-ţi transmite salutări. Bagă-ţi odată în cap că bărbaţii de seamă au lucruri mai importante de făcut pe lumea asta decât să se gândească la ce-ai făcut tu cu păsărica ta!

Irodiada parcă nici nu aude ce spun eu.

— Ce a vrut atunci?

— Trebuie să merg la Roma. Caligula vrea să mă vadă.

Chipul Irodiadei se luminează.

— Adevărat grăieşti, Antipa? La Roma! Voi face cu bucurie călătoria aceasta! Ne vom opri, desigur, în porturile Cretei, unde o să-mi caut…

— Prefectul n-a zis nimic despre tine, îi tai eu vorba. Mai bine aşteaptă să-ţi trimită Caligula o invitaţie şi ţie.

— Asta să le-o spui caprelor din Pereea! Normal că o să te însoţesc. Ce vrea Caligula de la tine?

— Presupun că vrea, în lipsă de altă distracţie, să oblige un om bătrân să facă o călătorie anevoioasă. În plus, probabil că are chef să-mi vadă faţa când o să-mi spună că Agrippa va prelua stăpânirea Iudeei. Toţi romanii sunt mai mult sau mai puţin orbiţi de putere şi îşi imaginează că sunt gata să mă târăsc prin ţărâna fiecărui sat pe care-l conduc ca să-l pot păstra.

— Exact aşa trebuie să şi faci! Dacă mă-ntrebi pe mine, Caligula ar trebui să te pună regele Iudeei, aşa cum a fost tatăl tău!

Simt cum mi se scurge toată vlaga din trup şi mă aşez pe banca de marmură de lângă fereastră.

— De necrezut, preotul Anania mi-a sugerat acelaşi lucru.

Irodiada se încruntă.

— A fost şi Anania acasă la Marullus? Ce tertipuri au mai născocit preoţii de data asta?

— N-a fost acasă la prefect, m-am dus să mă întâlnesc cu el la Templu. N-ar fi trebuit s-o fac, acolo e mai rău decât la târgul de cămile din Pelusium. Anania părea speriat, de parcă se aştepta să fie crucificat. Preoţii au decis negreşit că trebuie să aleagă răul mai mic, adică pe mine. Anania a fost deci instruit să se arate înţelegător faţă de mine. Sunt toţi nişte neghiobi, şi un copil le-ar pricepe intenţiile.

— Dar au dreptate! strigă Irodiada. Roagă-l pe Caligula să te proclame pe tine rege.

— Nu cred că vrei asta, femeie. Atunci ar trebui să locuim la Ierusalim, iar tu te-ai pomeni între cei mai aprigi bârfitori pe care i-ai văzut în toată viaţa ta.

— O să fac faţă. N-ai trăit şi tu printre ei în toţi anii ăştia?

— Ai dreptate. Dar cred că e zadarnic să-i cer ceva lui Caligula. În primul rând, Agrippa i s-a băgat deja pe sub piele şi, chiar de n-ar fi aşa, e atât de îngust la minte, încât n-aş putea să-l conving cu nici un chip. Oricum, nu m-a plăcut niciodată.

Irodiada recurge iarăşi la vechile ei şiretlicuri, vine lângă mine şi începe să-şi plimbe degetul pe coapsa mea.

— De unde ştii tu? Doar l-ai întâlnit o singură dată, şi atunci a fost o întrevedere scurtă. Tu însuţi ai spus că nu merită să pleci urechea la toate clevetirile. Adu-ţi aminte cum s-a purtat tatăl tău când a mers la Roma să stea de vorbă cu zeul Augustus. Nu a devenit el rege mai apoi?

Îi dau uşor mâna la o parte.

— Oricum, tata a trebuit să convingă şi Senatul, deşi fireşte că a avut nevoie şi de susţinerea lui Augustus. Dar eu nu sunt tata, iar nici Caligula nu e Augustus. Caligula nu-i demn nici măcar să-i şteargă lui Augustus rahatul de câine de pe talpă.

— Să nu cumva să te cobori tu să ştergi rahatul de pe tălpile lui Caligula! Poartă-te ca un bărbat măcar o dată!

— M-am purtat ca un bărbat atunci când am luat-o de nevastă

pe soţia fratelui meu, deşi toţi m-au avertizat să mă păzesc de viţica aia, şi aşa m-am condamnat singur la osândă veşnică.

Irodiada chicoteşte.

— Hai, recunoaşte, am fost o viţică bună. Şi pot fi din ce în ce mai bună. Nu uita că am cunoştinţe influente la Roma şi că pot încă să sucesc minţile vreunui senator.

— Fără îndoială că poţi, dar puterea Senatului e foarte limitată pentru moment. Iar minţile lui Caligula nu le-ai putea suci nici dacă i-ai flutura prin faţa ochilor păsărica ta cea vestită. Caligula e greu de cap şi sigur n-o să bage de seamă că are dinainte cea mai bună păsărică evreiască. Am auzit chiar că noaptea îşi face de cap cu animale. Trebuie să recunosc, tu faci cât două sau trei bestii sălbatice.

Mi-am lăsat nevasta să viseze la viitorul meu regat şi am urcat pe acoperiş. Din cauza şoldurilor, mă mişc greoi, iar inima îmi bate cu putere. Privesc către oraşul de jos, la casele cu acoperiş de paie ale oamenilor săraci. Mă întorc cu spatele la vilele luxoase din oraşul de sus, n-aş da nici un scuipat pe ele. Şi dacă aş locui cu Irodiada acolo, într-o odaie simplă, fără picior de sclav? Dacă ar trebui să mănânc cu o lingură de lemn, iar pâinea mea ar fi făcută din orz? Dacă aş fi nevoit să-mi umplu burta cu lăcuste fierte în sare, şi asta numai în zilele de sărbătoare? Dacă ar trebui să plec într-o lungă călătorie călare pe un măgar, iar mantia mea ar fi dintr-un material aspru? Ce m-aş face atunci? Aş sta oare nopţi în şir pe pragul casei mele imaginându-mi cum ar fi să duc o viaţă de prinţ?

Gonesc în carul meu, iar un pâlc de soldaţi mă urmează călare. S-a lăsat noaptea, razele lunii luminează împrejurimile care vuiesc de zgomote nocturne: ţipetele şacalilor, râsul răguşit al hienelor, urletele depărtate ale lupilor. Am aruncat o privire peste umăr şi am desluşit nişte siluete mişunând şi furişându-se pe câmpie – o turmă de lei. Deşi roţile carului scrâşnesc, iar caii fornăie în urma mea, aud totuşi copitele antilopelor care fug să se adăpostească. Râul din faţa noastră clipoceşte în întuneric şi îmi dau seama că hipopotamii fac baie în apă. N-am zărit nici un om până acum, pentru că nimeni nu îndrăzneşte să vină aici după ce se aşterne întunericul. Mulţi călători întârziaţi s-au pierdut în noapte, şi doar

din întâmplare le-au mai fost apoi găsite oasele roase de fiare.

Biciul meu şuieră ascuţit. Nu-mi place deloc că mă aflu aici şi-mi lovesc armăsarul, aş fi preferat să fiu în patul meu, chiar şi chinuit de insomnii, înspăimântat de coşmaruri, tânjind după somn. Am ajuns târziu la destinaţie, am făcut drumul înapoi de la Ierusalim într-o singură zi. Sunt sleit de puteri, ochii mă ustură de parcă m-aş găsi în mijlocul unei furtuni de nisip, iar picioarele mă dor ca şi când aş fi fost cărăuş o săptămână întreagă, însă acum nu vreau decât să mă duc degrabă acasă la Beria. Nici n-am apucat bine să-mi scutur praful de pe haine şi să intru în odaie, că Veniamin vine să-mi vestească o nouă nenorocire. Rămân cu gura căscată, apoi înjur cu voce tare şi-i poruncesc să-mi înhame calul la car. Veniamin încearcă să mă convingă să aştept ivirea zorilor, dar îi fac semn să-mi asculte porunca. Cine ştie, mâine dimineaţă poate fi prea târziu.

În faţa casei lui Beria ard torţele. Două dintre ele se află chiar în dreptul treptelor, iar la lumina lor recunosc carul doctorului Timon. Sar din carul meu înainte să apuce să se oprească, iar sclavul ivit din umbră îmi ia frâiele din mână. Dau buzna înăuntru cât de repede îmi îngăduie bietele mele picioare. Opaiţele luminează încăperile, aerul e încărcat de miros de tămâie, iar pe coridoare se zăresc siluete fantomatice. Atmosfera e încordată, şi mă întreb în ce direcţie trebuie să o iau în casa asta mare, când deodată se deschide o uşă şi apare Timon. Dă din cap către paznicul de la uşă, îşi duce o mână la frunte, pare să stea pe gânduri, apoi îşi ridică privirea şi mă observă. Mă apropii repede de el.

— Cât de gravă e situaţia? întreb.

Bag de seamă că îl deranjează curiozitatea mea.

— Cu greu ar putea fi mai gravă, prinţe. Ştim deja care va fi deznodământul.

— Deci şi el a fost otrăvit! E aceeaşi otravă cu care a fost ucis Iosafat?

— Îmi este cu neputinţă să spun, dar simptomele sunt aceleaşi. Singura deosebire e că Beria e mai tânăr şi mai în putere. Luptă împotriva otrăvii de parcă s-ar afla în faţa duşmanului pe câmpul de bătălie. Dar va pierde cu siguranţă.

— Blestemat fie cel care a făcut una ca asta! Să se zvârcolească

şi să moară şi gura să-i fie plină cu balegă de cămilă!

Timon dă din cap cu un aer serios.

— Sper să se întâmple asta, prinţe. Dacă vrei să stai de vorbă cu Beria, încă mai e conştient. Se exprimă anevoie, însă s-ar putea să nu mai ai altă ocazie. În plus, cred că are ceva să-ţi povestească. A tot întrebat de tine.

— Mă duc să vorbesc cu el.

Deschid uşa din spatele lui Timon şi păşesc cu grijă înăuntru. Mirosul de smirnă umple camera. Beria zace în pat, iar lângă perete o femeie şade pe un scaun. E soţia lui Beria, surprinzător de gingaşă şi de timidă. Nu ştiu mare lucru despre ea, deoarece a stat mai mereu ascunsă în casă. Poate e ruşinată că n-a reuşit să-i nască nici un copil lui Beria, deşi sclavele s-au ocupat deja de asta. Acum se ridică de pe scaun, se înclină şi şopteşte:

— Fii bine-venit, prinţe. Presupun că vrei să rămâi singur cu bărbatul meu.

— Nu vreau să te gonesc, răspund, dar poate e mai bine pentru tine să nu auzi ce avem noi doi de vorbit. Asta dacă nu doarme. Doarme?

Femeia îşi clatină capul palid şi se strecoară pe lângă mine către uşă.

— Nu, e treaz. Însă ai milă, prinţe, nu-l împovăra mai mult.

Închide uşa în urma ei. Lumânările din sfeşnicele înalte luminează doar în parte încăperea. Umbrele din colţuri par să se mărească, iar tavanul e cufundat în întuneric. Mă apropii de pat şi mă opresc la căpătâiul său. Beria zace sub o pătură frumoasă, cu capul şi umerii sprijiniţi de perne, stând aproape în capul oaselor. Are ochii închişi şi chipul liniştit, însă fruntea îi e leoarcă de sudoare şi scrâşneşte din dinţi. Mă simt confuz şi neputincios, nu l-am mai văzut niciodată pe Beria atât de neajutorat. Îmi trec mâna prin barbă, iar pentru o clipă uit unde mă aflu şi încep să mă afund în adâncurile minţii mele.

— Îmi aduc aminte cum am slujit, tânăr fiind, ca soldat al lui Valerius Gratus, rosteşte dintr-odată Beria cu o voce neaşteptat de limpede, şi cum stăteam în jurul focului şi vorbeam despre sfârşitul pe care fiecare bărbat îl aştepta. Unii credeau că vor muri cu sabia în mână, alţii îşi imaginau că vor apuca zilele bătrâneţii. Nici unul dintre noi nu se gândea că va muri otrăvit.

Iau un scaun şi mă aşez lângă el.

— N-ai murit încă.

Beria mă priveşte fără să clipească.

— Nu mai suntem copii, prinţe. Sunt cu un picior în groapă, amândoi ştim asta. Din fericire, am apucat să cer să mi se pregătească mormântul pe valea Chedronului.

Mă străfulgeră o durere de spate când mă aşez pe scaun.

— Acolo îmi voi avea şi eu mormântul. Iosafat, în schimb, a fost îngropat lângă Sfântul Ştefan.

— Deci mormântul lui a fost săpat în piatră?

— Fireşte, deşi se pare că ar fi vrut ca trupul lui să hrănească şacalii din deşert, ca o ultimă faptă bună.

Beria pufneşte în râs.

— Atunci mormântul lui sigur nu se află în vreun loc cu verdeaţă.

— Nu ştiu, nu l-am văzut. Iosafat n-a vrut să-l însoţească nimeni pe ultimul drum.

— Eşti bine-venit la mormântul meu, prinţe. Sper doar să nu mor de sabat, ca să nu mi se împută leşul înainte să fie uns cu uleiuri.

— Pot să te ung necredincioşii. Dar să nu vorbim numai de morminte.

— Ai dreptate. De fapt, trebuie să-ţi povestesc ceva despre o femeie.

— Spune.

Beria se întoarce spre măsuţa de lângă pat şi întinde mâna după cupa cu apă. Mă ridic să-l ajut să bea, însă se descurcă singur şi soarbe apa cu lăcomie. Iau apoi cupa de bronz şi o aşez la loc pe masă.

— Femeia aceasta locuieşte în Dora, în Cezareea Maritima, în miazănoapte, spune Beria ştergându-şi gura cu dosul palmei. Se pare că viaţa ei a fost într-adevăr deosebită. Se zice că tatăl ei a fost centurion roman, iar mama, fata unui preot de la ţară, şi că a văzut multe locuri înainte să se stabilească, la bătrâneţe, în Dora. Nu are bărbat, nici copii, însă e considerată o mare cunoscătoare într-ale ierburilor. Unii susţin că a primit învăţături de la o vestală. Mă-ndoiesc că e chiar aşa, însă bârfele oamenilor ascund întotdeauna şi un sâmbure de adevăr.

— Are femeia asta vreo legătură cu otrăvirea ta şi a lui Iosafat?

— Asta nu pot spune. Însă am aflat din întâmplare că a fost vizitată de un străin acum câteva săptămâni.

— Cine era străinul?

— O femeie din oraşul tău.

Mă aplec deasupra patului.

— Nu-ţi irosi puterile. Spune-mi doar numele femeii.

— Numele ei e Hadassa.

— Hadassa! Doar nu te referi la…

— Mă refer la slujnica nevestei tale.

Acum simt nevoia să scrâşnesc şi eu din dinţi.

— Dar ce să aibă Hadassa de împărţit cu Iosafat? Sau cu tine?

— E slujnica nevestei tale, şi atât eu, cât şi Iosafat am luat parte de nenumărate ori la banchetele date de Irodiada. Hadassa ne-a servit, i-ar fi fost deci uşor să ne picure otrava în mâncare sau în vin.

Sar în picioare şi încep să mă plimb încolo şi-ncoace prin odaie.

— De ce ar fi făcut una ca asta? Hadassa e probabil ultima care ar avea ceva de câştigat de pe urma morţii lui Iosafat sau a ta. E doar o biată sclavă, iar poziţia ei nu s-ar schimba nici dacă s-ar ploconi în faţa lui Dumnezeu sau a cine ştie cărui zeu ne-o mai ocroti acum.

— Nu putem băga mâna în foc în privinţa asta, nu crezi, prinţe? Poate că cineva a plătit-o foarte bine pe Hadassa pentru serviciile ei. Sau poate că e pur şi simplu credincioasă…

Respiraţia îmi devine şuierătoare.

— Am impresia că n-o să-mi placă deloc ce ai de gând să zici.

— Nici mie nu-mi face plăcere să o spun. Aş fi păstrat lucrurile astea pentru mine dacă nu mi-ar fi ajuns la urechi că soţia ta a primit în puterea nopţii o vizită din partea unor trimişi de la Roma. Iartă-mă, prinţe, dar ăsta-i lucru sigur. Printre gărzile palatului se numără bărbaţi în care mă încred ca în mine însumi.

— Dar Irodiada poate fi vizitată de oricine. Probabil comandase parfumuri sau vase scumpe de la Roma, iar mesagerii au venit să o anunţe că-i sosiseră mărfurile.

— Se ocupă de asemenea treburi noaptea târziu? Chiar crezi că primeşte veşti despre parfumuri în toiul nopţii?

Îmi cuprind capul în mâini.

— Ştiu la cine te referi. Nici nu trebuie să-i pronunţi numele. Agrippa!

— Te-aş fi cruţat de-aş fi putut, adaugă Beria şi îşi pleacă ochii plini de tristeţe. Însă vreau să părăsesc lumea asta fiindu-ţi un slujitor credincios.

Mă aşez cât mai aproape de el.

— Nu sunt mânios pe tine. Ai făcut bine povestindu-mi toate acestea. Mai ai şi altceva pe suflet?

— Asta a fost tot, prinţe. Aş fi încercat eu să aflu mai multe dacă n-aş fi căzut la pat.

— Trebuie să te odihneşti acum. Îi voi porunci lui Timon să facă tot ce poate pentru tine. Ai dureri mari?

Beria schiţează un surâs obosit.

— Dureri mari? Mă simt de parcă aş fi mâncat un taur de viu, iar acum încearcă să iasă împungând cu coarnele ca să-mi sfâşie pântecul.

— Zeii să te aibă în pază! Acum te las în pace. Trebuie să plec la Roma, însă asta mai poate aştepta. Dacă nu te deranjează, voi sta în casa ta.

— Este o onoare pentru mine. Poate că vom apuca să mai golim o cupă de vin împreună.

— Sigur vom face asta, dacă Timon nu are nimic împotrivă.

— Deci n-ai de gând să-i vorbeşti nevestei tale despre sclavă? întreabă Beria când ajunsesem deja la uşă.

Mă întorc către el să-i răspund.

— Ba da, o să am eu grijă de asta, crede-mă. Voi trimite după Irodiada şi Hadassa şi voi pune să fie aduse aici. Mesagerul de la noapte va fi din partea mea, de data asta. Dar dacă te deranjează prezenţa lor în casa ta…

— Cheamă-le aici. Dacă nu mă lasă puterile, o voi interoga eu însumi pe Hadassa.

— Îţi acord această bucurie, îi răspund pe un ton dur.

Îşi tot frânge mâinile şi se loveşte cu pumnii în piept. Îşi dă ochii peste cap, izbeşte cu piciorul în podea, scutură din cap astfel încât părul îi flutură în aer. Înşfacă vasul de lut şi-l izbeşte de perete ca şi când ar fi la ea în odaie. Vocea ei ascuţită aduce cu strigătul unui şoim prins în plasă, apoi se transformă într-un şuierat. În cele din

urmă, se prăbuşeşte ostenită pe canapea, braţele voluptuoase atârnându-i pe lângă trup. Îşi ridică privirea imploratoare către mine.

— Cum poţi să-ţi imaginezi aşa ceva, Antipa, se vaită ea, chiar crezi că eu sunt ucigaşul? Cine a îndrugat asemenea baliverne? Beria n-are altceva mai bun de făcut pe patul de moarte?

— Gata cu teatrul, femeie, îi răspund cu răceală şi îmi întorc privirea de la ea. Nu eşti pe scenă, în faţa spectatorilor. Eu nu te acuz de nimic. Ţi-am zis doar ce s-a întâmplat. Hadassa a fost la femeia aia care prepară otrăvuri, iar tu ai primit nişte musafiri de la Roma târziu în noapte. Ai putea să-mi spui totuşi ce mesaj ţi-au adus?

Îşi freacă faţa, care era oricum roşie.

— Prea bine. Mărturisesc că am primit mesaje de la Agrippa. Dar nu e ceea ce crezi. Voia doar să ştie ce mai e nou pe aici şi nu am îndrăznit să te tulbur.

— De ce nu? Doar Agrippa e nepotul meu şi fratele tău.

— De bună seamă că ştii cum îl ponegreşte toată lumea! Nu am vrut să te supăr, nici să te îngrijorezi degeaba. Ce rău am făcut dacă i-am trimis câteva veşti lui Agrippa?

— Ce fel de veşti? De ce l-ar interesa pe Agrippa ce se întâmplă în provinciile mele?

— Nimic important! Totul e aşa de absurd. Voia mai ales să ştie cum te simţi. Chiar e atât de greu să crezi că-şi face griji pentru tine? La urma urmei, ai fost pentru el aproape ca…

— Aproape ca un tată, continui eu. Asta mă neliniştеşte cel mai tare.

Ne retrăseserăm în căsuţa construită în grădina lui Beria, unde probabil obişnuia să-şi facă de cap cu sclavele sau cu alte femei fără ruşine. E o zi mohorâtă, din norii cenuşii se prăvăleşte o ploaie deasă ca o ceaţă. Mintea mi-e înnegurată. Cu puţin timp în urmă, mă aflam în camera lui Beria privind cum o interoga pe Hadassa. A fost jenant: Hadassa a făcut pe proasta şi de-abia a scos vreun cuvânt, doar şi-a dat ochii peste cap, iar pe Beria l-au părăsit brusc puterile, astfel că întrebările i-au rămas pe buze şi s-a văzut nevoit să se întindă. Atunci m-am hotărât să o pun singur la zid pe Hadassa, însă n-am reuşit, n-am vrut, n-am putut… Am poruncit totuşi să fie închisă în grajdul lui Beria şi să nu i se dea mâncare şi

apă. Nu-mi pasă dacă moare de foame. Să crape, spiritul ei să bântuie în uitare, sângele să-i curgă şiroaie din sâni, iar şerpii s-o muşte de găoază!

— Chiar dacă mesajele pe care le-ai primit de la Agrippa sunt nevinovate, spun eu ascultând o clipă ropotul ploii, rămâne de lămurit ce căuta Hadassa acasă la femeia aceea.

— Dar, Antipa! se vaită Irodiada. Explicaţia ar putea fi cea mai simplă din lume!

— În acest caz, lumea ta e mult mai simplă decât a mea.

— Spune-mi, de ce au căutat dintotdeauna femeile ierburi de leac?

— Probabil ca să-şi omoare bărbaţii, mai ales când aceştia se întâmplă să fie prinţi.

— Nu, ci ca să trezească dorinţa bărbaţilor.

Am lăsat să-mi scape un hohot de râs, chiar dacă nu era deloc amuzant.

— Doar nu vrei să spui că gloaba aia bătrână de Hadassa avea nevoie de afrodiziace?

Nevasta mea pare să-şi fi revenit. Acum lasă să se vadă vechea ei încredere în sine:

— Vârsta nu contează niciodată. Chiar dacă unei femei nu-i mai e dor de bărbatul ei în pat, poate tânji după compania lui, mai ales dacă e bogat şi puternic. Nu cred că e imposibil ca Hadassa să-i fi căzut cu tronc lui Iosafat şi astfel să fi făcut rost de afrodiziace, care mai apoi să se fi dovedit a fi otrăvuri mortale. Aşa că dacă vrei să atârni maţele cuiva de zidurile oraşului, atârnă-le pe ale vrăjitoarei din Dora. Hadassa sigur e nevinovată.

— Câte minciuni mai trebuie să ascult înainte să mă băgaţi şi pe mine în mormânt? Toată lumea ştie că lui Iosafat îi plăceau băieţii, şi chiar dacă, din cine ştie ce motiv, ar fi dorit o nevastă, sigur n-ar fi luat o sclavă.

— Nu uita că şi Iosafat a fost sclav odată, face Irodiada. Chiar tu i-ai redat libertatea. Crezi că m-ar fi împiedicat ceva să o eliberez pe Hadassa şi să o las să se mărite cu Iosafat? Hadassa n-ar fi avut absolut nimic împotrivă dacă în patul ei şi-al bărbatului ei ar fi apărut din când în când şi câţiva băieţi frumuşei.

— Acum o confunzi pe Hadassa cu tine. Nu-s toate femeile în călduri şi sar pe băieţi care abia au apucat să iasă din pântecele

mamelor lor.

— Mă rog, totuşi n-o condamna pe Hadassa. Şi nici pe mine. Ai devenit prea suspicios şi te încrezi în toţi mincinoşii.

— Se poate. Însă povestea asta nu-mi miroase a bine. Acum am un motiv şi mai întemeiat să călătoresc la Roma.

Păşesc afară şi mă opresc în grădină, clătinându-mă pe picioare. Din pricina ploii mirosul greu al chiparoşilor se amestecă cu cel al crinilor, iar combinaţia e sufocantă. Fructele de mirt lucesc încărcate de broboane de apă, iar florile de caprifoi stau plecate ca nişte mici şi supuse capete de om. Nevăzut, ca şi când ar curge sub pământ, apele pârâului susură. Beria are o mică oază de care nu va mai putea să se bucure.

— Când plecăm la Roma, Antipa? o aud pe Irodiada din spatele meu.

— După ce slujnica ta va fi isprăvit să-l omoare pe Beria.

Dinspre coridor se aud nişte paşi care se apropie cu repeziciune; doctorul Timon apare dintre tufişuri. E foarte palid, iar pe bărbie i se poate desluşi barba nerasă. Se înclină în faţa mea şi a Irodiadei, însă mi se adresează doar mie:

— Trebuie să mă însoţeşti, prinţe.

— Ce s-a întâmplat?

— Starea lui Beria se înrăutăţeşte cu repeziciune. Nu-mi vine să cred, îmi părea un om puternic. Poate că i-a fost dată mai multă otravă decât lui Iosafat. Inima îi bubuie-n piept, iar aerul de-abia îi pătrunde în plămâni. Mă tem că i-a venit vremea.

— Mai e în stare să vorbească?

Timon scutură din cap.

— Buzele îi sunt încleştate.

Respir din ce în ce mai greu.

— Ce mai pot să fac atunci? Să moară în pace. Mai bine cheamă pe cineva să-i spele trupul. Îşi făcea griji din pricina asta.

— Am făcut asta deja. Şi soţia lui l-a chemat pe preot.

— Eşti sigur că nu-şi mai revine?

— De-acolo de unde e nu mai revine niciodată.

— Atunci aşa să fie, spun şi mă întorc către Irodiada: Vom pleca mâine.

— Aşa de repede! exclamă ea. N-ai de gând să-l îngropi pe Beria? Nici n-o să am vreme să strâng toate cele trebuincioase

călătoriei. Nu mai putem aştepta câteva zile?

— Plecăm mâine. Nu e nevoie să plecăm foarte devreme, pentru că oricum ajungem până seara în Cezareea Maritima. Poţi porunci să ţi se aducă pe urmă catrafusele. Nu contează dacă durează o zi, pentru că am chestiuni de care trebuie să mă îngrijesc în Dora.

— Şi Hadassa? Am nevoie de ea cu mine.

Închid ochii şi încerc să mă stăpânesc.

— O luăm cu noi. O îmbrăcăm în haine scumpe, o împodobim cu giuvaierurile cele mai de preţ şi va călători în carul meu, iar eu voi merge pe lângă, desculţ şi îmbrăcat în pânză de sac.

Irodiada chicoteşte, Timon se uită jenat la picioarele lui. Le întorc spatele şi pornesc printre tufe. Respir, încă respir. Într-adevăr, cineva a îndrăznit să se joace cu focul, însă eu îl voi opri. Nu sunt eu fiul tatălui meu? Îmi plec eu vreodată capul în faţa duşmanului? Nu-mi doresc decât să fi fost mai tânăr. Acum braţele îmi atârnă grele ca de fier, puterile mă părăsesc, iar mintea mi-e înceţoşată. Am fost un prost să cred că-mi pot petrece bătrâneţea în pace în oraşul meu, se pare că zeilor le place să-şi bată joc de mine.

În noaptea aceasta mă simt o umbră. Mi-am tras pe mine mantia cea veche şi mi-am luat un baston noduros. Îmi ţin capul plecat când mă strecor afară din palat şi pe uşa hambarului. Aprind torţa cu ajutorul cărbunilor încinşi din faţa hambarului, apoi intru tiptil. Ultima oară când am coborât aceste două trepte, Iosafat mă însoţea. Nu a fost ieri? Pare că nici timpul nu mă mai ascultă, zilele se înlănţuie ca doi şerpi care se împerechează, iar eu m-am rătăcit între dimineţile şi serile care se tot schimbă între ele. Uneori am impresia că timpul e doar în închipuirea noastră, numărăm săptămânile şi anii crezând că astfel suntem stăpâni pe viaţa noastră. Dar dacă totul e doar o simplă iluzie, dacă zilele de ieri nu s-au încheiat de fapt, iar zilele noastre de mâine sunt deja de mult zilele de ieri ale altuia?

Trec pe lângă sacii cu grâne. Acum nu-mi pasă câtuşi de puţin de ei, deşi colcăie de viermi. Simt răcoarea pământului chiar şi prin talpa sandalelor. Mă opresc în capătul hambarului într-un colţ, dinaintea unei uşi aproape nezărite. Scotocesc după cheie şi o vâr în broască. Toţi cred că în spatele uşii se află o încăpere abandonată, pe care o foloseam pe post de temniţă în timpul

construirii palatului. N-au idee ce se ascunde acolo de fapt.

Încui uşa în urma mea. Aerul din coridorul îngust e stătut, iar fumul torţei începe imediat să-mi înţepe ochii, mă sprijin cu mâna de peretele săpat în stâncă. E rece la atingere, rece precum o femeie abia ieşită din apa lacului noaptea. Ce s-o fi întâmplat cu toţi sclavii care au săpat acest coridor secret? Iosafat spunea că i-a vândut în Mesopotamia, însă cine ştie dacă au ajuns într-adevăr acolo. Mi-e şi teamă să mă gândesc la câte destine am avut în mână şi câtor oameni le-am adus nefericirea. Desigur, ştiu că un prinţ n-are cum să evite astfel de lucruri şi că vieţile acelor nenorociţi ar fi fost oricum distruse de altcineva dacă n-aş fi fost eu, cu toate astea, simt tot mai des o apăsare pe umeri, ca şi când nenumărate fantome s-ar rezema de ei. Dacă m-aş opri puţin pe acest coridor, poate chiar aş simţi prezenţa sclavilor care l-au săpat acum mult timp, le-aş auzi vaietele, aş simţi mirosul rănilor lor. Aşa că iuţesc pasul.

Coridorul începe să urce, iar eu gâfâi tot mai tare. Aştept din clipă-n clipă să simt un junghi într-o parte. Durerea mă cruţă totuşi şi ajung la o altă uşă. Mâna îmi tremură când înfig cheia în broască. Deschid uşa, un aer cald mă izbeşte în faţă. Mă opresc să ascult. Tăcerea răsună precum strigătele a o mie de gâtlejuri. Unii cred că această încăpere din piatră fără ferestre serveşte drept depozit pentru arme. Mă chinui din nou cu cheia, apoi simt iarăşi aer proaspăt şi văd sub mine zidurile oraşului. Cerul nu e întru totul înnorat, prin întuneric se zăreşte ici şi colo câte o stea. Undeva în depărtare urlă un câine, asta dacă sunetul nu vine de fapt din plămânii mei.

Lângă o poartă lăturalnică se află un singur paznic, sprijinindu-se leneş cu spatele de zid. Îmi trag gluga pe faţă, mă aplec şi lovesc degeaba cu bastonul în pământ. Paznicul nici nu se sinchiseşte să se desprindă de zid, ci se mărgineşte să zică:

— Da' ştiu că umbli în creierii nopţii, bătrâne.

— Ciolanele bătrâne, şuier eu, pot face drumul lung, iar întoarcerea acasă târzie.

— Du-te acasă de te odihneşte. Până şi tinerii dorm.

— Chiar acolo mă îndrept, soldatule.

Marg înainte, în direcţia în care n-ar trebui să păşesc. Uliţa e întunecată şi pare părăsită, iar lumina torţei aruncă umbre sinistre

pe pereţi. Oare la ce visează toţi oamenii care dorm în casele lor? Aşteaptă liniştiţi o nouă zi sau se zvârcolesc în pat pradă unor coşmaruri groaznice? Nu mai lovesc cu bastonul, ci am grijă să nu fac zgomot coborând pe uliţa ce duce spre oraşul de jos. O iau la stânga spre o curte mică, şovăi o vreme, apoi bat la uşă cu grijă.

Trece ceva timp până când apare Tabita să-mi deschidă. În lumina torţei, chipul ei pare obosit, ochii i se mişcă speriaţi dintr-o parte în alta. O prind de braţ şi îi spun în şoaptă:

— Linişteşte-te, Tabita. Sunt doar eu.

Oftează, iar chipul ei prelung se destinde.

— Stăpâne, credeam că…

— Că te voi lăsa în sfârşit în pace? Da, aşa m-am gândit şi eu. Nopţile nedormite nu-mi dau pace şi iarăşi sunt hăituit de duşmani. Însă pot să fac cale-ntoarsă.

Clătină din cap.

— Nu, nu pleca, stăpâne. Vino înăuntru. Doar ştii, casa mea va fi întotdeauna şi casa ta.

O urmez într-o cameră mică, neluminată. Îmi este cunoscută şi totuşi străină, precum au fost şi ultimele săptămâni din viaţa mea. Înfig torţa în suportul de pe perete şi privesc în jur. Tabita îşi ţine casa curată, puţinele obiecte sunt puse în ordine, iar covoarele par proaspăt spălate. Dacă ar fi măritată, soţul ei s-ar putea considera norocos. Drumul ei a fost însă diferit, iar acum nici cel mai nenorocit cerşetor n-ar lua-o de nevastă.

— Regele meu, vrei mai multă lumină? întreabă ea. Am păstrat toate lumânările pe care mi le-ai dat.

— Le voi aprinde.

— Şi vrei să ardem smirna de la tine?

— O voi arde şi pe aceea.

Se aşază pe marginea patului, iar eu aprind toate lumânările din cele două sfeşnice şi bolul cu smirnă de pe colţul mesei. Lumina îi dezvăluie înfăţişarea, chipul trist şi pletele lungi, în care se văd deja câteva fire albe. Stă dreaptă, cu mâinile odihnindu-i-se în poală, sânii i se întrezăresc prin ţesătura subţire. Îşi înclină capul şi mă întreabă:

— Cine te hăituieşte, regele meu? Doar nu vine iar războiul?

Gâfâi.

— Nici pomeneală de război, asta dacă Aretas Filopatris nu e

atât de smintit încât să pună la cale unul. Apropiaţii mei au început să moară otrăviţi. Mai întâi a fost ucis bunul meu slujitor Iosafat, apoi războinicul Beria. Nu e nevoie să fii binecuvântat cu înţelepciunea părinţilor noştri ca să-ţi dai seama că s-ar putea ca eu să vin la rând.

— Nu se poate! strigă Tabita. De ce te-ar otrăvi cineva? Doar eşti un rege bun, iar oamenii te preţuiesc.

— Aşa o fi, însă nu oamenii încearcă să mă ucidă. E posibil ca porunca să fiu suprimat să fi venit chiar de la Roma.

— Dar cine te urăşte la Roma? A fost cineva trimis de acolo să te omoare?

— Nu e nevoie să trimită pe nimeni de acolo. Se găsesc duşmani şi mai aproape. Nu mai îndrăznesc să am încredere nici în nevasta mea.

Tabita îşi lasă capul jos.

— Eu sunt doar o femeie simplă şi nu înţeleg aceste lucruri. Iertare, stăpâne, însă nu cred că pot să-ţi fiu de ajutor.

— Tu ai fost cea care m-a ajutat mereu.

— Aşadar să mă dezbrac? exclamă Tabita şi sare în picioare.

— Da.

Aşa şi face: veşmintele albe alunecă de pe ea ca într-un vis. După ce stă locului o clipă ca să-i privesc goliciunea, se lasă uşor pe spate în pat şi îşi depărtează picioarele astfel încât să-i văd gaura de o strălucire palidă.

— Încă ai hainele pe tine, stăpâne?

— Lasă-mi răgazul să mă dezbrac.

— Vrei să te ajut?

— Nu e nevoie. Oi fi eu bătrân şi ramolit, dar nu într-atât de ramolit încât să nu mă pot dezbrăca singur.

Mirosul dulce al smirnei s-a răspândit în aer. Timpul s-a oprit în loc. Gol acum, mă las în genunchi la capătul patului Tabitei şi îmi îngrop faţa între coapsele ei. Oare ce-ar născoci duşmanii mei dacă ar şti că mă strecor în taină, de ani de zile, în patul unei târfe oarbe?

1. Descendenţi ai lui Levi, unul dintre fiii lui Iacob, din rândul cărora erau aleşi slujitorii Templului din Ierusalim, având, în principal, funcţii administrative şi juridice.

2. Centurionul care conducea prima cohortă a legiunii, considerat cel mai important din legiune.
3. Adjunct al centurionului, putea prelua atribuţiile acestuia la nevoie.

IV

Tatăl meu, Irod, a fost îngropat în Herodion, palatul său de vară. A fost dorinţa lui şi nimeni nu a îndrăznit să nu-i dea ascultare nici măcar după moarte. Mulţi dintre curtenii şi preoţii din Ierusalim au bombănit, fiindcă au fost nevoiţi să facă drumul istovitor prin pustietate, însă nici unul nu a cutezat să nu ia parte la înmormântare. Ar fi fost mult prea lipsit de respect faţă de mine şi de fraţii mei, mai ales faţă de Arhelau.

Tata se odihnea pe o năsălie aurită, cu diadema şi coroana sa din aur, cu sceptrul alături. În spatele său mergeau gărzile regelui, urmate de numeroşi membri ai familiei. După noi veneau preoţii, apoi nobilii, cei cinci sute de sclavi şi o mulţime de oameni care sperau să-şi umple burţile cu mâncare şi vin. Slujitorii de la palat pregătiseră totul întocmai cum poruncise Arhelau, proclamat rege acum. De o parte şi de alta a drumului se adunaseră oameni de la ţară, iar legionarii menţineau ordinea. M-am gândit că ar fi fost un moment prielnic ca inamicii să atace Ierusalimul, care rămăsese aproape lipsit de apărare. În acelaşi timp, ştiam că cei mai mari duşmani ai mei stăteau tăcuţi în umbră.

S-a dat citire testamentului lui Irod în amfiteatrul din Ierihon. Nu conţinea surprize: Arhelau primea Iudeea, Idumeea şi Samaria şi devenea rege, eu eram prinţul Galileei şi al Pereei, iar Filip primea zonele din jurul Trahonitidei. Şi sora tatei, Salomeea, a primit câteva ţinuturi mai restrânse. Soldaţii şi restul oamenilor sărbătoreau şi-l slăveau pe Arhelau după cum cerea obiceiul, iar eu am început să mă pregătesc pentru viitoarea mea viaţă în Sepphoris. Ar fi trebuit probabil să fiu invidios pe Arhelau pentru puterea care-i fusese încredinţată, însă nu simţeam nimic de felul ăsta. Ştiam doar foarte bine că regele Iudeei n-ar fi putut să

petreacă prea mult timp la Roma. Mă consideram norocos şi mă gândeam mai ales la renta de două sute de talanţi care urma să-mi revină de pe urma provinciilor mele. Îmi construiam deja în minte o vilă impunătoare în Roma, care să adăpostească hoarde de femei ce se vor îngriji să nu mai trebuiască să frecventez vreuna dintre casele galbene din oraş.

Ziua înmormântării a fost senină şi foarte călduroasă. Nici măcar vântul nu îndrăznea să bată atunci când Irod cel Mare îşi făcea ultima călătorie în lumea acesta. Fără îndoială, mulţi au luat drept un semn bun porumbeii care zburau în urma noastră. Pe când ne apropiam de Herodion, n-am putut să nu observ cu cât jind privea Arhelau într-acolo. Devenise acum proprietatea lui şi ştia că nici o altă cetate din ţara sfântă nu semăna într-atât de mult cu palatele luxoase ale romanilor. Am urcat panta lată şi abruptă şi ne-am oprit în faţa treptelor pentru ca trupul să fie cărat în încăperea săpată în deal. Înăuntru n-aveau loc decât marii preoţi şi cei mai apropiaţi membri ai familiei. Trupul a fost coborât în sarcofag, preoţii au dat din gură, apoi camera a fost închisă. Am observat că, în ultima clipă, chiar înainte să fie astupat mormântul, Arhelau a luat-o la fugă către caverna aceea întunecoasă şi rece. Când s-a întors, a spus că voia să-şi sărute tatăl drag pentru ultima oară. Mie mi s-a părut totuşi că ascundea ceva sub haină.

— Ai luat ceva din mormânt, i-am spus după ce ne întorseserăm la palat.

Arhelau m-a privit arogant, scoţând la iveală coroana de sub veşminte.

— N-am luat nimic din ceea ce nu-mi aparţine.

— Ticălosule! am strigat îngrozit. Tata a vrut să fie îngropat cu coroana aia.

Arhelau a pufnit.

— Nu fi nevolnic ca o babă. Tata nu mai poate face nimic pe lumea asta. Eu voi purta coroana de-acum înainte.

— Trebuia să pui să ţi se facă propria coroană!

— N-ar fi fost acelaşi lucru. Asta e coroana regelui Iudeei. Înţelegi? E coroana întregului tărâm al Canaanului.

Simţeam că mă trec fiori.

— Vrei să spui că nu-ţi ajung ţinuturile care ţi-au fost lăsate? N-ai de gând să respecţi testamentul tatălui nostru?

— Bineînţeles că îl voi respecta. Deocamdată. Însă, după cum bine ştii, conducătorii adevăraţi au obiceiul de a ocupa ţinuturile altora. Şi dacă se va întâmpla să fac asta, voi fi sigur că port pe cap coroana potrivită.

În acel moment, ceva s-a schimbat în mine. Vălul mi-a căzut de pe ochi şi privirea mi-a devenit mai pătrunzătoare. Mă simţeam ca trăsnit de fulger. Arhelau a început să-mi pară un străin, cu chipul său arogant şi cu ochii lui scânteietori. Mi-a întors spatele şi s-a alăturat celorlalţi, cu coroana tatălui nostru. Am rămas la praznic atât timp cât era necesar, apoi m-am întors la Ierusalim. Aveam nevoie de linişte, trebuia să mă gândesc. Mai presus de toate, trebuia să decid pe cine mă puteam bizui. Cântărind totul, m-am hotărât să mă încred în Mausolus, deşi fusese şi profesorul lui Arhelau. Însă ce altă opţiune aveam? Era oare mai înţelept să renunţ de bunăvoie la titlul de prinţ şi să fug la Roma, unde aveam nişte rude şi cunoştinţe influente? Era oare cazul să merg mai întâi în Sepphoris, oraşul meu? Aveam oare timp să strâng o armată, dacă nu ca să pornesc un război, atunci măcar pentru a mă apăra? De unde să iau banii necesari pentru asta?

Zilele care au urmat mi-au oferit răspunsuri la toate întrebările. În clipa în care mi-am primit partea de la tata, mi-am dat seama că aveam mai mulţi bani decât mă aşteptam. Mi-am amânat plecarea la Sepphoris la îndemnul lui Mausolus şi tot de la el am auzit că deţineam acum şi toate trupele din cetăţile Galileei şi Pereei. Totuşi chestiunea de căpătâi acum era purtarea noului rege, Arhelau. Trezea în mine uimire, dezgust şi teamă.

În testament, tatăl meu împărţise Iudeea între fiii lui, însă menţionase şi că Augustus trebuia să-şi dea acordul cu privire la moştenire. Însă Arhelau începuse deja să se poarte ca un rege, înainte ca împăratul să afle măcar de moartea prietenului său Irod. Încă o faptă de prost gust a lui Arhelau a fost ca imediat ce s-a aşezat pe tron să şi pună să i se măsoare capul pentru o nouă diademă, însă cu siguranţă nu a fost cea mai dezgustătoare ispravă a sa. Mai periculoase erau promisiunile pe care le făcea poporului. Nici nu se sfârşise încă perioada de şapte zile de doliu, că el făgăduise deja că va reduce birurile. A eliberat şi un grup de deţinuţi pe care tatăl nostru îi ferecase pe bună dreptate în temniţă. A început să împartă titluri militare, astfel că, în scurt

timp, Iudeea nu mai avea decât comandanţi de rang înalt. Şi, bineînţeles, arunca în stânga şi-n dreapta cu bani, de parcă îi culegea de pe câmp.

Ipocrizia lui îmi provoca silă. Ziua umbla în haine cernite, cu expresia unui fiu care-şi deplânge tatăl, iar nopţile şi le petrecea beat, destrăbălându-se cu tot felul de târfe şi de bărbaţi îndoielnici, nişte şarlatani de prima mână. Soldaţii împiedicau accesul tuturor la ospeţele sale, însă, potrivit zvonurilor, Arhelau şi invitaţii lui şi-o trăgeau până şi cu animale! Bineînţeles, e normal ca un tânăr ajuns la putere să sărbătorească, dar Arhelau ar fi trebuit să aştepte cel puţin să ia sfârşit perioada de doliu. Pe deasupra, se dădea modest şi declarase că nu se va atinge de putere până nu primea decizia împăratului de la Roma. Totuşi faptele lui, bune şi rele, erau tipice pentru un rege.

Cine ştie, poate toate astea ar fi fost tolerate dacă Arhelau n-ar fi comis atrocităţi împotriva poporului. Desigur, poporul în sine nu era nicidecum lipsit de vină, căci începuse să se răscoale. Sursa tuturor relelor erau zeloţii, care se apucaseră să pomenească în gura mare de tinerii ucişi de tatăl nostru; era vorba despre nefericiţii aceia care îşi găsiseră moartea după ce dăduseră jos vulturul de aur de la Templu. Zeloţii cereau moartea favoriţilor regelui şi înlăturarea marelui preot. Arhelau ar fi făcut bine să le închidă gurile agitatorilor şi să-i azvârle în temniţe pe cei care împrăştiau zvonuri, înăbuşind astfel răzmeriţa din faşă. Avea suficient discernământ şi curaj să facă asta. Dar în loc să acţioneze ferm şi să se arate un rege demn, a încercat să-i atragă de partea lui cu vorbe mieroase. Asta n-a dus la nimic în afară de faptul că negociatorii lui Arhelau au fost aproape ucişi de mulţime. Apoi, în vremea Sărbătorii Azimelor, la Ierusalim şi-a făcut apariţia un număr mare de oameni de la ţară, iar Arhelau a fost îngrozit. Se temea de o răscoală şi, drept urmare, a trimis mai mulţi soldaţi la Templu, unde răzvrătiţii instigau oamenii la violenţă. Aproape întreaga cohortă trimisă de Arhelau a fost nimicită cu pietre. Văzând eşecul acestei misiuni, Arhelau a trimis apoi întreaga armată la locul cu pricina, iar soldaţii au făcut una cu pământul cam trei mii de oameni care se adunaseră la Templu să aducă jertfe. Leşurile au fost stivuite în ditamai grămezile, iar sângele se scurgea în şuvoaie pe uliţele oraşului.

Mi s-a făcut silă, aşa că am plecat la Sepphoris. I-am luat cu mine pe Mausolus şi pe mama mea, căreia i-a fost foarte greu să se decidă dacă să mă urmeze sau dacă să rămână să-şi sprijine fiul mai mare. Palatul modest din Sepphoris mi se părea liniştit şi confortabil. În camerele sale umbrite şi pe coridoarele răcoroase eram departe de gălăgia Ierusalimului. Mă temeam totuşi că revoltele aveau să se răspândească în provinciile mele, aşa că am poruncit ca palatul să fie bine păzit, iar soldaţii să patruleze pe străzile oraşului. Le-am spus să facă asta fără să-i agaseze pe oameni. Ca să-mi liniştesc poporul, am făcut mici daruri pecuniare şi am organizat câteva petreceri, încercând să mă arăt cât mai binevoitor şi vesel cu putinţă. În gând îl blestemam însă pe Arhelau, a cărui nesăbuinţă îmi ameninţa şi mie poziţia.

— A ucis trei mii de oameni! m-am plâns lui Mausolus pe când ne plimbam prin mica grădină a palatului. Trei mii! Aşa se poartă un rege? Şi cum de-şi permite, din moment ce Augustus nici nu l-a recunoscut încă?

Mausolus a încuviinţat mohorât.

— Într-adevăr, ar fi fost mai înţelept să-i lase pe oameni să se răscoale şi să plece la Roma să aducă forţele de care avea nevoie. S-ar fi putut întoarce cu o nouă legiune. Deşi mai mare decât tine, şi el e încă foarte tânăr şi nu pare să aibă sfătuitori vrednici.

— Dar spune-mi, chiar este el regele adevărat? Mă tem că va aduce poporul Iudeei la sapă de lemn. Nu vreau să-l vorbesc de rău pe fratele meu, dar şi-a arătat singur slăbiciunea şi nechibzuinţa.

— Antipa, nu uita că hotărârea ultimă aparţine împăratului, a spus Mausolus pe un ton calm. Se pare că Arhelau a pornit deja spre Roma, cum ar trebui să faci şi tu.

— Chiar merită să bat drumul până acolo doar să-l aud pe Augustus cum întăreşte testamentul tatălui meu?

— Ai putea face mai mult de atât. După cum bine ai observat, Arhelau nu poate ţine Iudeea sub control. Adu-ţi aminte şi ce ţi-a spus împăratul.

Îmi aminteam prea bine: Augustus cel pitic îşi pusese mâna pe umărul meu şi mă lăudase, considerându-mă neobişnuit de isteţ pentru anii mei. Totuşi din glasul meu a răzbătut o undă de nelinişte când am rostit:

— Să cer regatul Iudeei pentru mine?

Mausolus a zâmbit.

— Nu e nevoie să ceri toată Iudeea. Poţi să-l laşi pe Filip să-şi păstreze ţinuturile, iar mătuşii tale Salomeea îi revin posesiunile specificate în testament.

— Începe să mă ia cu ameţeală, m-am plâns eu. Eu nici măcar nu mi-am dorit puterea. N-am vrut decît o viaţă liniştită la Roma.

— Trebuie să mărturisesc că moştenirea ta nu e defel uşoară, a zis Mausolus. Gândeşte-te totuşi că poţi renunţa mai târziu la putere dacă găseşti un conducător bun care să-ţi ia locul.

— N-aş putea face asta chiar acum? N-ar putea Filip să preia măcar partea lui Arhelau? I-aş încredinţa şi provinciile mele, dar am început să mă obişnuiesc cu gândul rentei care-mi va reveni datorită lor.

Mausolus a scuturat din cap.

— Filip e totuşi prea tânăr pentru asta. În plus, se poate să devină un bărbat înţelept şi un mare prinţ în provinciile lui, dar e prea reţinut şi prea preocupat de propriile treburi ca să fie un bun rege. Du-te la Roma, Antipa. Vei avea timp să te mai gândeşti în timpul călătoriei.

— Vii cu mine?

Un zâmbet a apărut pe chipul lui Mausolus.

— Am crezut că nu mai întrebi. Mi-e dor de Roma. De asemenea, toate scrierile mele au rămas în casa de pe Colina cu Sălcii.

Umbra lui Arhelau mă urmărea tot timpul, cine ştie, poate plănuia să mă ucidă chiar în timpul călătoriei. De aceea am pus la punct un plan cu Mausolus. În loc să luăm un vas din Cezareea Maritima, Mausolus a aranjat să pornim din Tir. Am navigat de-a lungul coastei până când vânturile prielnice ne-au purtat în portul Ostia. Pe drum, buna dispoziţie ne-a fost alungată de chipul posomorât al mamei mele, Maltachia, de care era greu să nu-ţi fie milă. Toată viaţa ei fusese nevoită să asiste la lupta pentru putere a copiilor săi. Totuşi nu lua partea nimănui şi nici nu încerca să mă influenţeze într-un fel sau altul. Îmi ajungea faptul că pornise cu mine la drum. În acelaşi timp, mă încercau şi sentimente de vinovăţie. Dacă Arhelau îşi pierdea minţile şi îşi omora mama acuzând-o de trădare?

Poate ar fi fost mai bine dacă vântul ne-ar fi purtat corabia spre o insulă pustie. Aş fi trăit ca un om sărman, aş fi dormit în peşteri, dar m-aş fi simţit mult mai bogat. Aş fi fost stăpânul fiecărei zile, în loc să fiu prizonierul puterii. Vântul însă m-a dus la Roma, la mesele încărcate cu bunătăţi, şi iată rezultatul: plăceri de tot felul şi tentaţii la fiecare pas, însă, deşi eram tânăr, mă transformasem încă de pe atunci într-un om nefericit care se uită tot timpul suspicios peste umăr. De ce n-a stârnit oare vântul valurile mării ca să mă înghită? Ar fi fost singura mea şansă să scap.

Fără îndoială, timpul e capricios. Lipsisem doar câteva săptămâni de la Roma, însă totul îmi părea schimbat. Casa pe care tata mi-o lăsase mi se părea mică şi străină, şi nici nu-mi venea pofta să mă plimb pe străzi, unde aveam senzaţia că văd duşmani la fiecare pas. Am fost şocat să-mi dau seama că, brusc, nu mă mai atrăgea viaţa în capitala marelui imperiu, ci îmi era dor de micul meu palat din Sepphoris. Am încercat să-mi spun că toate se vor schimba după ce aveam să vorbesc cu Augustus, însă oricum tânjeam permanent după cupa cu vin ca să-mi domolesc agitaţia. Nu eram mai liniştit nici noaptea, când întunericul mă înconjura şi umbrele parcă voiau să mă sugrume. Unul dintre primele lucruri pe care le-am făcut, odată ajuns în oraş, a fost să tocmesc câţiva mercenari versaţi, care nu aveau de lucru în Roma, drept gărzi. I-am înarmat ca şi când urma să mergem la război şi i-am plătit cu asupra de măsură, de teamă să nu se lase cumpăraţi de altcineva. Devenisem scump la vorbă şi morocănos, astfel că până şi mama mea, Maltachia, se săturase să locuiască cu mine şi se mutase într-o mică vilă pe care Arhelau o închiriase pe Palatin. Mausolus încă mă suporta, însă stătea toată ziua cu nasul în manuscrisele lui, ca şi când ar fi fost mai importante decât lămurirea succesiunii la tronul ţării Canaanului.

Mausolus a săvârşit totuşi o faptă bună. Mi l-a prezentat pe oratorul Irineu, care a început să se ocupe de cazul meu, împreună cu câţiva iscusiţi oameni ai legii. Nu ne aştepta un proces, însă aveam nevoie de cunoscători într-ale legilor. Trebuia să ne înfăţişăm dinaintea consiliului imperial, compus din prietenii cei mai apropiaţi ai împăratului, şi, după cum ştie toată lumea, romanii sunt atât de pasionaţi de arta oratoriei, încât sunt în stare

să uite că femeile fraţilor lor au fost violate şi că duşmanii lor au fost daţi drept hrană murenelor.

Irineu şi Mausolus m-au făcut să-mi dau seama că trebuia să contestăm testamentul făcut de tata pe patul de moarte. Am rămas cu gura căscată când Irineu mi-a arătat testamentul întocmit mai demult, în care tata mă numea pe mine rege. La început am crezut că era un fals, dar m-am convins de autenticitatea sa când au ajuns la Roma mătuşa mea, Salomeea, mama mea, Maltachia, şi Ptolemeu, care fusese un prieten apropiat de-al tatei. Aproape că-mi venea să sar la gâtul lui Mausolus când am aflat că avusese testamentul acela cu el în timpul călătoriei. Am dat buzna în camera lui, însă mi-am înfrânat pornirea văzându-l cum stătea la masă, adâncit în gânduri. Şi-a venit repede în fire, a sărit în picioare şi m-a privit calm în ochi.

— Ai răbdare, Antipa, a spus el. A trebuit mai întâi să discut cu Irineu sau mai degrabă cu oamenii legii pe care îi cunoaşte el. Nu am vrut să-ţi dau speranţe deşarte.

Mi-am domolit furia.

— Spune-mi de unde ai documentul.

— De la mătuşa ta, Salomeea. N-a îndrăznit să-l mai păstreze, fiindcă se temea de acoliţii lui Arhelau.

— De ce nu mi-a spus nimeni despre asta? De ce nu mi-a spus tata?

Mausolus mă privea răbdător.

— A întocmit testamentul pe când tu te aflai la Roma. Când te-ai întors la Ierusalim, se pare că se răzgândise. Tu însuţi i-ai spus că nu te atrage puterea. Pune-te în locul lui. La urma urmei, nu mai avea altă variantă decât Arhelau.

M-am lăsat să cad în scaunul în care stătuse Mausolus mai devreme.

— În fine, acum nu mai contează. Ultimul testament reprezintă voinţa tatălui meu. Chiar de-ar fi întocmit zece testamente înainte de acesta din urmă, ce folos ar mai avea?

— Povesteşte-mi în ce stare se afla tatăl tău în ultimele sale zile, a spus Mausolus. După părerea ta, era un om sănătos?

— Evident că nu! Era plin de viermi împuţiţi între picioare, de-abia respira, îl mânca pielea, picioarele îi erau umflate şi avea convulsii. Era pe moarte.

— Cum se purta cu oamenii? Era blând cu ei, aşa cum te-ai aştepta de la un rege muribund?

Am început să înţeleg unde bătea Mausolus.

— Nu era deloc blând. L-a ucis pe Antipater şi i-a omorât pe tinerii aceia care au dat jos vulturul aurit de la Templu. Şi se pare că a strâns bărbaţi din toate satele Iudeei cât să umple hipodromul şi a poruncit să fie ucişi după moartea sa.

— Vezi, era atât de bolnav, încât nu mai ştia ce face, a spus Mausolus ridicând degetul cu aerul unui magistru. Prin urmare, ultimul său testament nu poate fi luat în considerare, iar tu vei fi rege în locul lui Arhelau.

M-am ridicat de pe scaun.

— Şi dacă nu vreau să fiu rege?

Mausolus a zâmbit cu jumătate de gură.

— Judecând după purtarea ta, întrebarea e retorică.

Nu l-am iertat întru totul şi, dând să ies, i-am spus din uşă:

— Ai face bine să mi te adresezi aşa cum o cere rangul meu.

— Aşa voi face, prinţe, a rostit el înclinându-se, fără ca zâmbetul să-i dispară de pe chip.

Nu era uşor pentru un tânăr de la ţară să se arunce în vâltoarea tuturor intrigilor de la Roma. Mi s-a spus că Arhelau începuse să se dea bine pe lângă toţi senatorii şi încerca să le câştige bunăvoinţa tuturor celor care deţineau poziţii importante, însă eu, unul, nu aveam de gând să pup pe nimeni în fund. Îmi petreceam nopţile veghind şi m-am dus de două ori în faţa unei case galbene, însoţit de gărzile mele. Totuşi n-am intrat, ci m-am mulţumit doar să trec pe lângă ea. Din fericire, Mausolus mi-a găsit o hetairă din Moesia care să-mi ţină de urât. I se spunea Rozătoarea datorită obiceiurilor ei deja faimoase.

Apoi nenorocirile au început să se abată asupra mea una după alta. M-ar fi adus la disperare dacă Mausolus nu m-ar fi ajutat să mă liniştesc, dacă Irineu nu m-ar fi încurajat cu iscusinţă şi dacă Rozătoarea nu m-ar fi ronţăit cu atâta dăruie, încât uneori de-abia mai puteam să-mi fac nevoile.

Mai întâi, a murit mama mea, Maltachia. Când s-a îmbolnăvit, Arhelau a dat-o afară din vila lui din cauză că recunoscuse autenticitatea testamentului anterior al tatei. Mama s-a mutat într-o casă modestă, unde aveau grijă de ea doar doi sclavi. A devenit

închisă în sine şi confunda nopţile cu zilele. Însă nimeni n-a băgat de seamă că o măcina o boală necruţătoare. În cele din urmă, a început să facă febră atât de mare, încât slujitorii n-au mai avut cum să nu bage de seamă. Când am auzit cât de gravă era starea ei, am lăsat totul baltă şi m-am dus degrabă la ea.

Era seară, târziu, iar ea zăcea în pat în lumina slabă a opaiţului, învăluită într-o mireasmă de tămâie. I-am pus mâna pe frunte, dogorea ca jarul încins. Braţul îi era numai piele şi os. Avea obrajii supţi şi ochii înceţoşaţi, însă chipul ei reflecta liniştea lăuntrică.

— Ştiai, Antipa, m-a întrebat, că atunci când te-ai născut, am plantat un smochin în livadă drept mulţumire?

— Nu, mamă, nu ştiam.

— Să sperăm că nu va tăia nimeni acel copac, a spus ea, apoi a închis ochii şi a murit.

Nici măcar Rozătoarea nu mi-a putut alina durerea. Cum e posibil să-mi fie atât de dor de o femeie pe care n-am cunoscut-o niciodată cu adevărat? De ce în ziua de azi mă mâhneşte până şi moartea tatei? E ca şi când dispariţia a doi oameni aproape străini ar fi lăsat un gol înlăuntrul meu. Eram prea tânăr ca să înţeleg atunci şi, oricum, pe vremea aia, aş fi plâns pe oricine ca prostul. Dar curând avea să-mi rămână foarte puţin timp pentru jelit. Nu peste multă vreme am primit de acasă vestea că poporul se răsculase.

De data asta, de vină era Sabinus, legatul cel lacom din Siria, care nu a putut să se ţină departe de Ierusalim după ce a murit tata. A venit de departe, împreună cu fiul său şi cu numeroşi curteni de la Roma. Spre surprinderea tuturor, Sabinus a mărşăluit în ţara sfântă împreună cu trei legiuni, a golit cetăţile de oameni şi s-a apucat să strângă pentru el bogăţiile rămase de la tatăl meu. Şi-a lăsat o legiune la Ierusalim, crezând că va fi capabilă să ţină oamenii sub control. Habar n-avea. De Rusalii, şi-a făcut apariţia în oraş o mulţime uriaşă de oameni care aveau în minte cu totul altceva decât obiceiurile de sărbătoare. S-au organizat în trei armate şi i-au asediat pe romani. Sabinus le-a poruncit soldaţilor săi să atace, iar rezultatul a fost o bătălie pe cinste chiar în Templu, în timpul căreia porticul a luat foc. Mulţi evrei au fost ucişi cu săgeţi de romanii de pe acoperişuri, iar alţii s-au pomenit împresuraţi de flăcări şi au murit în chinuri, însă şi numeroşi

legionari şi-au pierdut viaţa. Romanii au ieşit până la urmă învingători şi au furat patru sute de talanţi din Templu. Aroganţa şi gestul lor josnic n-au făcut decât să aţâţe şi mai tare furia poporului. În plus, o mare parte dintre soldaţii lui Arhelau s-au alăturat răzvrătiţilor.

Trupele lui Sabinus, asediate în palat, şi-ar fi găsit probabil grabnic sfârşitul dacă nu ar fi apărut cei trei mii de trădători samariteni. Ieşi-le-ar vipere pe fund acestor fii de curve, căci unii dintre ei mai sunt încă în viaţă! Mulţumită lor, Sabinus a rezistat asediului. În acelaşi timp, în alte părţi ale oraşului izbucniseră lupte între tot felul de grupări rebele. În Idumeea, două mii dintre veteranii tatei au pus din nou mâna pe arme ca să înfrângă armata lui Arhelau. În oraşul meu, Sepphoris, se adunase iarăşi o şleahtă de ticăloşi în jurul lui Iuda, fiul lui Ezechia, căpetenia tâlharilor, acelaşi pe care tata îl întemniţase mai demult. Iuda pornise propriul război împotriva tuturor celorlalţi care voiau să pună mâna pe putere. Ca şi când nu erau deja suficienţi zurbagii, Simon, un sclav din Pereea, şi-a adunat o ceată de tâlhari care au dat foc palatului din Ierihon şi au jefuit locuinţele celor bogaţi. Din fericire, Gratus, comandantul pedestrimii lui Arhelau, l-a prins pe Simon şi i-a tăiat capul. În nebunia care a urmat, un păstor pe nume Athronges s-a autoproclamat rege, fiind susţinut de cei patru fraţi ai săi, la fel de zănatici ca el. Evident, şi lor le-a mers prost – mai degrabă ar deveni măgarii mari preoţi decât păstorii împuţiţi regi.

În fine, Roma a calmat spiritele: comandantul Varus a intrat în Iudeea însoţit de două legiuni, a înăbuşit revoltele şi a crucificat două mii de farisei şi pe susţinătorii lor. Multe vieţi şi-au găsit sfârşitul în acele zile, multe clădiri au fost arse din temelii şi multe bogăţii au ajuns pe mâinile nelegiuiţilor. Am fost şocat să aflu că Sepphorisul pe care-l moştenisem fusese ras de pe faţa pământului. Însă eu mă aflam la Roma şi nu puteam decât să strâng din dinţi.

În această situaţie neplăcută, eu, Arhelau şi Filip, care sosise în capitala imperiului şi căruia îi îngăduisem să stea la mine, precum şi rudele şi prietenii noştri a trebuit să ne înfăţişăm dinaintea lui Augustus şi a consiliului său.

Întrunirea a avut loc în templul lui Apollo. Dacă m-aş fi găsit în altă situaţie, aş fi admirat clădirea impunătoare, însă acum de-abia

dacă zăream ceva în faţa ochilor, atât eram de agitat. L-am văzut pe Augustus ghemuit în jilţul lui, privind melancolic. Înfăţişarea membrilor consiliului nu se potrivea deloc cu portretul efeminat pe care mi-l făcusem în minte despre romanii onorabili. Erau bărbaţi în floarea vârstei, cu privirea ageră. Păreau binevoitori, dar şi pregătiţi să ia decizii serioase. Au ascultat cu atenţie când li s-a citit mai întâi scrisoarea comandantului Varus, în care acesta explica starea economică a Iudeei, apoi scrisoarea de la Sabinus, în care îl ataca nemilos pe Arhelau şi mă lăuda în schimb pe mine. A fost un moment stingheritor pentru mine, fiindcă, pe de o parte, sprijinul lui Sabinus îmi era necesar, dar, pe de altă parte, îl socoteam un ticălos ahtiat după bani. După lectura acestor dovezi, a urmat raportul întocmit de Arhelau. Acesta din urmă invoca drepturile sale ca fiu mai mare al regelui Irod şi şi-a întărit spusele arătând inelul tatei, pe care îl avea la el. După ce Arhelau şi-a încheiat discursul, oratorul Irineu a primit cuvântul în numele meu. Şi-a prezentat convingător argumentele, recurgând la gesturi teatrale, după cum conveniserăm dinainte: Irod cel Mare îşi pierduse deja minţile când întocmise ultimul testament şi deci trebuia luat în considerare celălalt testament, în care mă desemnase rege pe mine. Irineu a amintit, de asemenea, despre actele de violenţă ale lui Arhelau din Ierusalim, exagerând chinurile la care supusese poporul şi lovindu-se cu pumnul în frunte ca să-şi întărească spusele – vânătaia pe care a căpătat-o în urma acestui gest a trebuit acoperită zile în şir cu tot felul de pomezi.

Şi Antipater, fiul mătuşii Salomeea, a vorbit împotriva lui Arhelau. Era un bărbat trufaş, înzestrat cu un extraordinar dar al oratoriei, astfel că toţi cei de faţă l-au ascultat cu sufletul la gură. A înşirat atrocităţile şi nelegiuirile săvârşite de Arhelau şi a insistat asupra purtării nepotrivite a regelui care se încoronase de unul singur. Cu toate astea, punctul culminant al discursului lui Antipater a fost măcelul de la Templul din Ierusalim. A întrebat retoric dacă a fost cu adevărat necesar ca Arhelau să sacrifice vieţi omeneşti. Câţi oameni ar ucide Arhelau dacă ar fi confirmat rege, având în vedere că deja omorâse atâţia fără să fie conducătorul de drept? După ce Antipater şi-a încheiat pledoaria, s-a lăsat o tăcere apăsătoare, pe care nimeni nu îndrăznea s-o rupă.

În cele din urmă, Nicolaus din Damasc s-a ridicat să-l apere pe Arhelau. El susţinea că răzvrătiţii din Ierusalim nu numai că se răsculaseră împotriva regelui, dar şi a lui Augustus. Astfel, Arhelau nu a avut de ales şi a trebuit să înăbuşe revolta. În sprijinul validităţii ultimului testament al tatălui nostru, Nicolaus a spus că Irod îi lăsase însuşi împăratului dreptul de a confirma cele menţionate în document. Ar lăsa un om cu minţile rătăcite ultima sa decizie în mâinile împăratului? Sau eu voiam acum să insinuez că încrederea în Augustus era o dovadă de nebunie? După aceste întrebări deloc comode puse de Nicolaus, pe Augustus l-a apucat tusea şi şi-a dus degrabă mâna la gură. Îl mai văzusem făcând asta şi înainte, dar atunci crezusem că avea într-adevăr o problemă cu gâtul.

Arhelau s-a aruncat la picioarele lui Augustus – poate că îl sfătuise cineva să facă asta sau poate că i-a venit chiar lui ideea. Mă aşteptam să-nceapă în orice clipă să-l ridice în slăvi pe împărat şi să se ofere să-i spele tălpile, dar Augustus l-a înşfăcat de haine şi l-a ajutat să se ridice în picioare. Gestul a părut destul de prietenos şi deci prea puţin lămuritor, din punctul meu de vedere. Augustus a refuzat să-şi exprime decizia pentru moment. A spus numai că va discuta cu sfătuitorii săi. Mi s-a părut că mi-a aruncat o privire îngândurată pe când părăsea templul, însă se poate să fi fost doar închipuirea mea.

Nu aveam altceva de făcut decât să mă întorc pe Colina cu Sălcii şi să-mi omor timpul acolo. Am băut iarăşi prea mult vin şi mi-am vărsat nervii pe nevinovata Rozătoare, care a fugit din casa mea în toiul nopţii. M-a costat scump să o aduc înapoi. Am făcut-o oricum, chiar dacă Mausolus a încercat să mă împiedice.

— Tu mi-ai cumpărat-o pe târfa asta, am şuierat cu capul crăpându-mi de durere.

— Aşa e, prinţe, însă nu merită să dai bani pe ea de două ori. În plus, ar trebui să faci economii pentru reconstrucţia Sepphorisului. Nu va fi nici pe departe o misiune ieftină.

Mi-am ridicat dezamăgit nasul din pocalul gol.

— Doar tu ai spus că voi fi regele Iudeei. Mă-ndoiesc că-mi vor lipsi banii.

— Eu nu ţi-am promis că vei fi rege. Asta nu o poate face decât împăratul. Însă am auzit că lucrurile merg într-o direcţie

nefericită.

— Direcţie nefericită? Ce vrei să spui? am întrebat eu simţind cum cuvintele lui Mausolus nu făceau decât să-mi înrăutăţească starea de greaţă. Doar Irineu a vorbit bine, nu-i aşa?

— Aşa e, dar nu despre asta e vorba. Încă nu înţelegi politica. Sfătuitorii lui Augustus sunt de părere că ultimul testament al oricărui om trebuie luat în considerare, şi-apoi mai există şi alte motive care n-au legătură cu tine sau cu Arhelau sau cu ţara sfântă.

— Ce fel de motive?

— Am auzit că averile unor senatori decedaţi au intrat în posesia împăratului, deşi aceştia întocmiseră înainte să moară un testament prin care lăsau totul familiilor lor. S-a decis totuşi că aceste testamente fuseseră scrise într-un moment final de slăbiciune, aşadar au fost declarate nule.

Am început să-mi frec tâmplele.

— Deci acum romanii…

— Acum romanii vor să se asigure că voinţa ultimă a oricărui om este îndeplinită. E o vorbă la noi, fiecare cu cămila lui.

— Romanii n-au cămile.

Mausolus şi-a ridicat privirea către tavan.

— Ar trebui să mai bei nişte vin, prinţe. Are efect terapeutic.

Am fost încântat de propunerea lui.

— Ai dreptate, asta o să fac. Şi fie ce-o fi, o să rămân oricum cu Galileea şi Pereea. Nu-i aşa?

— Probabil că da, însă va trebui să le conduci sub spectrul unui rege răuvoitor. Ar fi bine să începi de pe-acum să-ţi îmbunătăţeşti relaţia cu Arhelau.

— Nu văd cum aş putea să fac asta. Nici măcar nu ştim încă ce testament consideră Augustus că e valid.

— Ba da, ştim, a oftat Mausolus resemnat. Suntem victimele politicii Romei.

Avea dreptate. Când ne-am înfăţişat din nou în faţa consiliului, Augustus şi-a anunţat decizia: urma să fie respectat testamentul întocmit de tatăl meu pe patul de moarte. Ştiam deja la ce să mă aştept, aşa că l-am privit cu calm pe împărat. Părea obosit, ca şi când chipul îi era acoperit de o umbră care izvora dinlăuntrul lui. Când şi când îşi ducea mâna la frunte şi făcea un gest rapid, de

parcă ar fi vrut să dea la o parte un fel de negură care i se aşternuse peste ochi. Stătea pe jilţ puţin răsucit într-o parte, cu spatele încovoiat, asemenea unui bătrân. Atunci mi-am dat seama că nu mai era de fapt tânăr; trecuseră şase decenii din viaţa lui. Am crezut că terminase ce avea de spus, când a anunţat că Arhelau nu avea dreptul să folosească titlul de rege, ci pe acela de etnarh. M-am întors curios spre cealaltă parte a sălii, unde se afla Arhelau. Am ştiut, după felul în care îi tremura bărbia, că era furios, chiar dacă aparent faţa îi radia de fericire. Titlul de etnarh era felul lui Augustus de a-l pedepsi pe Arhelau pentru aroganţa sa. Fratele meu trebuia să se mulţumească să fie guvernator şi prinţ.

Ieşisem din templu şi mă pregăteam să urc în car, când unul dintre membrii consiliului a venit să-mi vorbească. Mi-a spus că eram aşteptat în seara aceea pe Palatin, la Augustus. Locul îmi era deja familiar.

Am reuşit să mă abţin şi nu am băut nici măcar o gură de vin înainte de întâlnirea cu împăratul. Voiam să-mi păstrez mintea limpede şi de aceea m-am mulţumit doar cu trei ulcele de bere, făcută după reţeta egiptenilor. Când a venit timpul să plec, m-am hotărât brusc să merg singur, fără gărzi. Poate că am vrut să bat la ochi şi să par curajos, sau poate pur şi simplu mă săturasem de agitaţia din jurul meu. Nu l-am luat cu mine nici măcar pe Mausolus, căci, deşi îl simpatizam, nu mai eram sigur că mă pot încrede în el. Ceva s-a petrecut în mintea mea în vreme ce mă plimbam noaptea pe uliţele acum pustii, dar mereu înţesate de oameni în timpul zilei: m-am simţit liber, în clipa aceea chiar nu-mi păsa de viitorul nesigur, de fratele meu obsedat de putere, nici de oraşele distruse, nici măcar de moartea părinţilor mei. Picioarele-mi erau uşoare, iar aerul îmbâcsit al Romei era pentru plămânii mei dulce ca nectarul. De n-aş fi fost atât de bătrân, şi acum m-aş simţi astfel.

Am bătut la uşa de pe strada cea îngustă şi mi-a deschis un soldat cu un chip lipsit de expresie. Am traversat iarăşi curtea cea mică şi m-a întâmpinat un alt soldat. Am străbătut din nou coridoarele pustii, dar de data asta n-am mai fost condus în camera aceea ca o temniţă. Soldatul s-a oprit în faţa unui portic, s-a întors şi s-a îndepărtat fără să rostească vreun cuvânt. Seninătatea mi-a dispărut ca prin farmec. Pereţii emanau căldură, spre deosebire de

pielea mea rece ca gheaţa, iar în jur domnea o linişte de rău augur. Deja mă gândeam să o iau la fugă înapoi, când am auzit o voce din spatele coloanelor:

— Vino-ncoace, tetrarhule Irod.

Augustus stătea pe o bancă de marmură, având în faţă o mică masă cu două tăvi şi o cupă de vin. Tocmai mâncase. Cu excepţia mesei şi a băncii, în sala aceea înaltă nu se mai afla nici o altă piesă de mobilier. Mi-a trecut prin minte că Augustus ar fi putut să-şi cheme oaspeţii aici, în loc să-i târască tot drumul până la templul lui Apollo. Măcar aşa ar fi fost nevoit să ilumineze sala asta cum se cuvine şi să aducă nişte mobilă, tapiserii şi statui. Acum pereţii erau jalnic de goi, iar mozaicul de pe podea de-abia se zărea în lumina slabă a unui singur opaiţ. Mi-am adus aminte că lui Augustus nu-i plăcea lumina soarelui şi am început să bănuiesc că nici lumina artificială nu-i era tocmai pe plac. Stătea adus de spate pe bancă, precum un pustnic în peştera sa. Simţeam că mă trec fiori. Şi-a ridicat faţa încet, ca şi cum gândurile i-ar fi tras-o în jos.

— Înţeleg că eşti dezamăgit, Irod, a spus el cu o voce care scârţâia precum scândurile podelei. Eşti, bineînţeles, dezamăgit de mine.

Uitasem să-mi ridic braţul în semn de salut, aşa că am făcut-o acum, cu întârziere.

— Cine ar putea să fie dezamăgit de tine, mărite *princeps*? Nici nu încape comparaţie între tine şi muritorii de rând.

— Sunt la fel ca tine sau ca oricare altul. Fiecare zi care trece îmi aminteşte de asta. Abia respir, iar picioarele mă dor. Sănătatea mea a fost şubredă încă de când eram de seama ta, tinere. Ba chiar mai tânăr, a zis Augustus, după care a luat şervetul de pe masă să se şteargă la gură. La vârsta ta, ar fi trebuit să-l urmez pe Cezar în expediţia militară din Hispania, însă eram prea bolnav pentru asta. Mai târziu, când am fost nevoit să lupt contra aşa-zişilor mei aliaţi, beteşugurile de care sufeream aproape că m-au răpus. De atunci, mă tot războiesc cu bolile mai mult decât cu oricare alt inamic, în afară poate doar de câţiva senatori, însă asta o ştii deja prea bine.

— Nu ştiu mare lucru despre ce se petrece la Roma.

— Poate că e mai bine să nu ştii prea multe. Oamenii caută înţelepciunea şi îşi închipuie că asta înseamnă să adune toată informaţiile din lume. Prea multă cunoaştere însă dăunează dacă

nu ştii când să te opreşti. Înţelegi ce spun?

— Nu sunt sigur că pricep.

— Să încerc să-ţi explic, a zis Augustus îndreptându-şi spatele şi întorcându-şi chipul palid şi obosit către lumină. Să zicem că soţia ta se strecoară noaptea în patul altui bărbat şi tu afli. Te face fericit una ca asta? Nu, te întristează, te înfurie şi îţi trezeşte setea de răzbunare. Să zicem apoi că vecinul tău a ascuns în beci o sumă mare de bani şi tu afli. Îţi face asta viaţa mai uşoară? Nu, fiindcă începi să râvneşti la averea vecinului tău şi te gândeşti cum poţi pune mâna pe ea. Să zicem că eşti guvernator şi ştii că guvernatorii vecini râvnesc la teritoriile tale, iar trădătorii se află chiar şi printre cei mai apropiaţi ţie, şi complotează să-ţi înfigă pumnalul în spate cu prima ocazie. Sari în sus de bucurie? Nu, nu simţi bucurie, ci teamă, iar zilele şi nopţile tale ţi se înnegurează, şi tu însuţi te transformi într-un om însetat de sânge şi începi să unelteşti împotriva celorlalţi guvernatori şi a celor din jurul tău. La ce te-a ajutat deci informaţia? La nimic, ţi-a adus doar griji pe cap.

Am încercat să-mi pun gândurile în ordine şi să-mi cântăresc cuvintele cu grijă:

— Înţeleg toate acestea, însă, până la urmă, un conducător trebuie să fie informat, chiar dacă asta îl tulbură, nu-i aşa? Mai mult, e de datoria lui să se răzbune pe toţi conspiratorii, nu?

— Nici vorbă. Poate să renunţe la putere sau să se îndrepte cu bună ştiinţă către propriul sfârşit, aşa cum a făcut Cezar. E şi ăsta un fel de a-ţi pune capăt zilelor dacă nu vrei să mori de sabie sau să bei otravă. După părerea mea, nu e ceva firesc. Atunci de ce ne-au mai dat viaţă zeii? Se pare că menirea noastră pe această lume ne-a fost deja hărăzită, iar morţi nu o putem duce la îndeplinire.

— Dar dacă faptele noastre sunt deja stabilite, noi nu avem puterea să luăm nici o hotărâre, am îndrăznit să spun, apoi am continuat, deşi simţeam că merg prea departe: Nu putem face nimic nici dacă ştim că soţia se furişează în patul altui bărbat, că vecinul a ascuns bani în beci sau că guvernatorii ţărilor străine…

— Da, înţeleg prea bine ce vrei să spui, m-a întrerupt Augustus. Aproape că eşti bun să mergi în for să ţii predici. Eu am cugetat destul la toate astea, crede-mă. Probabil că zeii aşteaptă să facem anumite lucruri şi uneori reuşim să le facem, alteori nu. Sau ce ar spune zeul din ţara ta?

M-am simţit ruşinat.

— Drept să spun, *princeps*, nu sunt eu persoana potrivită să-ţi vorbească despre el. Pot să-ţi spun că el susţine că noi suntem poporul ales, însă e greu de crezut văzând cum în Iudeea…

— Cum în Iudeea fac prăpăd când tâlharii, când legiunile mele? a întrebat Augustus şi s-a uitat fix în ochii mei. Tu ai spus-o, prinţe Irod. Totuşi nu asta-i problema, nu contează că ţara ta e ocupată de trupe străine. Problema e că poporul tău nu-şi vede interesul. Multe alte popoare au înţeles cât de valoroasă este protecţia Romei. În plus, noi v-am oferit nenumărate libertăţi. V-am îngăduit chiar să vă închinaţi zeului vostru, care, că veni vorba, după mine, e doar un neisprăvit înfumurat. N-am reuşit niciodată să pricep ce poate avea împotriva altor zei. Pare să se creadă buricul pământului.

— După cum am spus, nu sunt eu persoana potrivită să judece faptele zeilor.

Augustus a încuviinţat.

— Să-i dăm uitării. Te-am chemat aici ca să îţi explic decizia mea privind testamentul. Nu sunt nevoit să o fac, dar cred că îţi datorez asta. Nu te voi sili să asculţi dacă nu vrei.

— Vreau să te ascult, împărate.

— Bun. Să ştii deci că multor oameni din acest oraş le-ar plăcea să-ţi vadă întreaga ţară cotropită. Politica Romei include anumiţi clienţi ale căror popoare beneficiază de o mare libertate, însă, în semn de recunoştinţă, Roma cere stabilitate. În Iudeea, în schimb, n-a fost nicicând linişte. Aşa popor gâlcevitor şi neascultător cum e al tău probabil nu se mai găseşte în lumea întreagă. Din acest motiv, tot mai mulţi dintre senatori ar vrea să supună întreaga Iudee conducerii prefectului de la Roma. De aceea a trebuit să fiu deosebit de atent pe care din testamentele tatălui tău să-l aleg.

— Mă tem că nu înţeleg pe de-a-ntregul…

— Fratele tău, Arhelau, este etnarh acum. Crezi că va fi etnarh toată viaţa? Eu nu cred, a spus Augustus şi s-a ridicat de pe bancă, apoi a început să-şi maseze spatele cu amândouă mâinile. Cel mai probabil, nu va reuşi să-i ţină pe oameni sub control şi va trebui, mai devreme sau mai târziu, să-i iau teritoriul sub cârmuirea mea. La urma urmei, regiunea cu cei mai mulţi răzvrătiţi a fost dintotdeauna Iudeea. Ce-i mai rămâne atunci poporului tău?

Provinciile tale şi ale fratelui tău, Filip. Dacă vă veţi face treaba, nu voi fi nevoit să vă lipsesc şi pe voi de provincii şi nimeni nu va putea spune că am condamnat întreg poporul evreu la sclavie. Pricepi acum?

— Cred că încep să înţeleg.

Augustus şi-a lăsat mâna pe braţul meu – aparent ca din întâmplare.

— Bun. Să nu iei deci ca un semn de trădare din partea mea faptul că vei guverna doar Galileea şi Pereea. Consideră asta un dar. Poate că într-o zi o să-mi şi mulţumeşti, iar atunci ne vom întâlni ca doi prieteni buni şi vom bea împreună o cupă cu vin, nu prea mult, căci vezica mea nu ţine la aşa ceva.

— Oricând va fi o onoare să beau alături de tine.

Augustus a zâmbit.

— Atunci hai să facem asta. Vino.

Am traversat sala, apoi am ieşit pe o uşă mare şi am pătruns într-un coridor scurt care dădea într-o altă încăpere. Aceasta era foarte diferită de peştera întunecoasă în care stătuserăm înainte. Am dat acolo de lumină, mobilă luxoasă, plante, statui, miros de tămâie. Odaia nu era foarte mare, însă părea mai spaţioasă datorită luminii. Pe una dintre mesele joase se aflau vin şi apă, iar Augustus s-a aplecat să le amestece cu mâna lui într-un vas de argint. M-am întors şi am admirat statuile în mărime naturală, deşi toate îmi păreau că se holbează semeţe la mine.

— Ce vezi aici nu sunt nişte simple copii, ci statui originale cumpărate de la greci, a rostit Augustus din spatele meu. N-ai idee ce sume exorbitante am plătit în schimbul lor, deşi nu mi-ar fi fost greu să le fur. Am vrut totuşi să le plătesc, pentru că numai aşa cinstim arta. Dar, până la urmă, ce spun toate aceste opere de artă despre Roma? Noi n-am fost în stare să creăm cele mai frumoase sculpturi din lume. Ne-am irosit atât de mult timp mărind imperiul şi protejându-i fruntariile, încât mă mir că n-am ajuns nişte analfabeţi.

M-am întors şi am luat cupa pe care mi-a întins-o Augustus.

— De bună seamă că se vor naşte mari sculptori şi printre romani.

— E posibil, dacă reuşim să menţinem pacea. O întreagă generaţie ar trebui să crească fără războaie pentru ca aşa ceva să

fie cu putinţă.

— Dar şi grecii au purtat războaie, nu-i aşa?

— Da, bineînţeles, dar talentele lor cele mai de seamă nu s-au risipit în armată, a zis Augustus ridicând cupa. Tinerii noştri educaţi vor să fie mari războinici. În cel mai fericit caz, se apucă să scrie tragedii, însă nu pot fi comparaţi cu Homer, căci scrierile lor sunt de-a dreptul triviale.

Un sentiment ciudat m-a făcut să tresar: auzisem că intrase cineva în cameră în spatele meu. M-am întors şi am dat cu ochii de o femeie care stătea lângă uşă. În viaţă există momente în care inima îţi tresaltă în piept fără să ştii prea bine de ce, iar acum trăiam un asemenea moment. Am încercat să nu mă uit la femeie. Totuşi mă holbam la ea. Privirea ei parcă trecea prin mine, iar eu nu reuşeam să-mi desprind ochii de la ea. N-aveam nici un motiv să fac asta – nu era neobişnuit de frumoasă, chipul ei era puţin asimetric, avea o expresie rigidă, iar cearcănele negre ce i se lungeau până la pometii proeminenţi o făceau să arate foarte obosită. Avea părul blond destul de ciufulit, iar veşmântul subţire şi aproape străveziu îi dezvăluia mai mult decât îngăduie buna-cuviinţă şoldurile late şi sânii mari. S-a clătinat ca un beţiv când a făcut un prim pas spre noi. Fără îndoială că băuse, căci privirea îi era împăienjenită. S-a uitat la Augustus într-un fel din care mi-a fost greu să-mi dau seama dacă era întrebător sau provocator. Privirea ei ar fi putut să fie una de copil dacă n-ar fi venit din partea unei femei în toată firea.

— Nu ştiam că ai un oaspete, i-a spus ea lui Augustus cu o voce plată.

— Aşa e viaţa mea. Uneori trebuie să mă ocup de treburile imperiului, a răspuns el, apoi s-a întors către mine: ea e fata mea, Iulia. Vrei s-o vezi goală?

Tocmai luasem o gură de vin, care mi-a ţâşnit pe nas la auzul vorbelor lui. M-am aşteptat ca Iulia să râdă. N-a făcut-o. Mă privea pierdută, ca şi când s-ar fi aflat undeva, departe, sau ca şi când nu m-ar fi văzut prea bine. Respiraţia mi s-a tăiat atunci când s-a apropiat de mine cu paşi şovăielnici. Mi-a luat cupa din mână, a golit-o iute, apoi mi-a dat-o înapoi. I-am simţit mirosul. Îmi amintea de fructele prea coapte.

— În ţara ta există vreo metodă de a satisface o femeie pe care

eu să n-o cunosc? m-a întrebat.

Augustus s-a aplecat brusc înainte, s-a îndreptat repede, apoi a început să râdă ca un moşneag. M-am uitat stupefiat la gura lui fără dinţi, apoi am aruncat iar o privire către Iulia, care părea din nou să se uite prin mine.

— Să nu mă înţelegi greşit, a spus Augustus şi s-a oprit din râs, apoi s-a prăbuşit pe canapea. Nu sunt un boşorog libidinos care vrea să te ademenească cu farmecele fiicei sale. Dimpotrivă, unii mă cred chiar plictisitor, pentru că le ţin oamenilor predici despre castitate. Mi-am zis doar că nu există bărbat în oraşul ăsta care să n-o fi văzut goală pe fata mea.

— Nu mi-e ruşine, a zis Iulia. N-am altceva mai bun de făcut. Iar soţul meu e ocupat cu castraveţii în Rodos.

— Nu da vina pe Tiberius, a dojenit-o Augustus vizibil amuzat. Şi nu-mi vorbi mie de castraveţi. Mă fac să mă gândesc la gladiatorii tăi.

Iulia s-a răsucit ca şi când ar fi căutat ceva. O vreme a părut foarte nedumerită, apoi a ridicat din umeri şi a spus:

— Nu.

După care ne-a întors spatele şi a ieşit cu paşi mărunţi din cameră. Am stat şi m-am holbat la locul gol rămas după plecarea ei.

— Uneori nu pot să nu bănuiesc, a spus Augustus, toată veselia dispărându-i din voce, că Iulia foloseşte substanţe primejdioase care o ameţesc mai tare decât vinul. Însă ce pot face? Nu m-a ascultat, nu mă ascultă şi nu mă va asculta niciodată. În curând nu-mi va mai rămâne decât s-o trimit într-un colţ îndepărtat al imperiului.

Nu am ştiut ce să spun. De undeva de departe, ca şi când ar fi venit de pe lungile coridoare, din spatele multor ziduri, răzbăteau sunete înăbuşite. Nu puteam să-mi dau seama ce fel de sunete auzeam, poate erau scoase de nişte oameni, poate era doar muzică, sau, cine ştie, poate ambele. Augustus a tras adânc aer în piept, s-a lungit pe canapea şi m-a îndemnat:

— Mai toarnă-ţi vin. Să nu te superi, dar eu trebuie să cuget o clipă.

Mi-am turnat vin în cupă şi l-am băut cu grijă. Augustus îşi acoperise ochii cu mâna. I-am privit buzele lăsate în jos şi ridurile adânci care porneau de la colţurile acestora. Lumina îi scotea la

iveală pielea cenuşie şi uscată, ca a unui peşte mort pe plajă. Cum nimic nu se întâmpla, m-am aşezat şi eu pe canapea, m-am întins pe spate şi am început să mă uit în tavan. Auzeam cum sunetele care mă tulburaseră mai devreme se contopeau şi deveneau una cu liniştea din jur. Oare câţi oameni erau în palat şi ce făceau ei acum? Beau prin vreun ungher sau negociază afaceri în altul? Simţeam că acolo se găsea toată puterea, nu doar puterea imperiului, ci puterea în general: labirinturile create de oameni, în care te puteai lesne pierde şi unde doar cei cu sânge rece supravieţuiau. Auzeam respiraţia grea a lui Augustus. Am început să mă întreb dacă era într-adevăr altfel decât ceilalţi muritori, deşi, judecând după înfăţişarea lui şi după toate bolile de care suferă, n-ai fi zis că se deosebeşte în vreun fel. Îşi trăise viaţa în umbra puterii şi supravieţuise. Am încercat să mă închipui în locul lui, la fel de bătrân şi puternic, însă mi se părea o realitate mult prea îndepărtată. Arăta şi vorbea ca un om normal, însă era ceva aparte la el. Să fi fost doar perspicacitatea sa? Oare spre asta trebuia să tind? Dar cum să fac asta? Să-i urmez sfaturile, să mă ţin departe de aflarea întregului adevăr?

Se poate să-mi fi auzit gândurile, căci a rostit pe un ton dulceag:

— Viaţa e ciudată, Irod. Azi eşti tânăr şi lumea întreagă ţi se aşterne la picioare. Mâine eşti bătrân şi nimic de pe lumea asta nu-ţi mai e pe plac.

— Ai avut cu siguranţă o viaţă de invidiat, împărate.

— De invidiat? Da, poate că aşa e. Doar că mi-e greu să pricep cum poate cineva să mă invidieze.

Acum se auzea într-adevăr muzică. Poate că Iulia invitase vreo trupă de muziccanţi şi acum se dezbrăca pe ritmurile acestora, sub privirile lacome ale bărbaţilor. Mi-am scos ideea asta din cap. Iulia nu-mi stârnea dorinţă, ci nesiguranţă, chiar teamă. Unii oameni sunt foarte diferiţi de mine, şi tocmai în această diferenţă se găsea pricina confuziei mele. În plus, Iulia era prea bătrână pentru mine, ar fi putut foarte bine să-mi fie mamă. Înainte să o cunosc, nu mă gândisem niciodată ce fel de viaţă erau nevoite să ducă femeile care trăiau în vecinătatea puterii – femeile ca mama mea, Maltachia, de pildă. Ce puteau să facă aceste femei într-o lume dominată de bărbaţi? Oare nu erau ele şi mai asuprite decât femeile sărmane, care totuşi puneau osul la treabă pentru

bunăstarea familiei, câştigându-şi astfel locul în lume şi valoarea? În schimb, soţiile, fiicele şi surorile asemenea Iuliei nu făceau nimic poate numai complotau, însă ca să-şi poată duce planurile la bun sfârşit, aveau nevoie tot de bărbaţi. Femei precum târfa de Cleopatra din Egipt, care ajung la putere prin propriile puteri, sunt o excepţie rar întâlnită. Dar faptul că femeile stau mereu în umbră nu e totuşi ceva rău. Mai bine să-i lase doar pe bărbaţi să se murdărească de sânge în lupta pentru putere, iar ele să aibă măcar şansa de a rămâne curate.

Augustus a început să sforăie. L-am ascultat o vreme, apoi m-am ridicat cu grijă. Am aruncat o ultimă privire către împăratul care dormea cu mâna odihnindu-i-se pe frunte, m-am strecurat afară din cameră şi am mers de-a lungul sălii luminate de un singur opaiţ. În faţa porticului se aflau de data asta doi soldaţi, dar nici măcar nu m-au învrednicit cu vreo privire. Paşii parcă mi se topeau pe coridoarele pustii. Am ajuns în curte, unde un soldat înarmat până-n dinţi mi-a deschis poarta care dădea în uliţă. Am fost surprins când mi-a zâmbit. Era târziu şi întuneric, iar eu eram o pradă uşoară pentru tâlharii din oraş. Mă simţeam totuşi mai în siguranţă pe străduţe decât în palatul pe care-l lăsasem în urmă.

Intrigile familiei mele îmi ocupaseră timpul într-atât încât nu apucasem să mă întâlnesc cu nici unul dintre prietenii mei din Roma. M-am hotărât să o fac acum. Am trimis un mesager la Gallus, care a propus să ne vedem în faţa cârciumii bine-cunoscute. Când am ajuns seara în locul cu pricina din Subura, l-am văzut pe Gallus, care-i adusese cu el şi pe Clodius şi Secundus. Ne-am îmbrăţişat ca nişte copii, apoi ne-am pus pe băut ca şi când ar fi fost ultima noastră noapte, însă curând mi-am dat seama că ceva nu era în ordine, ceva se schimbase. Veselia tovarăşilor mei părea forţată şi i-am văzut cum îmi aruncau priviri pe furiş cu coada ochiului. Aproape că păreau să se teamă de mine. Mă deranja, dar m-am decis să nu bag în seamă atitudinea lor ciudată. Mă bucuram totuşi să mă aflu în compania unor oameni de vârsta mea, în loc să-i ascult pe învăţaţii într-ale legilor sau să îndur privirile membrilor consiliului lui Augustus.

— L-aţi invitat măcar şi pe Crispus la petrecerea asta? Mi-ar fi plăcut să-l văd, am minţit eu, căci nu uitasem cum mă atacase.

— Crispus nu şi-a revenit încă după moartea tatălui lui, a spus

Gallus.

— Nu se mai întâlneşte cu nici una dintre vechile sale cunoştinţe. De asemenea, circulă nişte zvonuri îngrijorătoare despre el.

— Ce fel de zvonuri?

— A devenit un om urâcios, a zis Secundus, şi, din nefericire, în Roma se găsesc şi alţi tineri atinşi de aceeaşi boală – ura. Există prea mulţi tineri de familie bună ai căror taţi au fost nevoiţi să-şi ia viaţa sau să plece în exil sau pur şi simplu şi-au pierdut avântul. Şi acum aceşti tineri mânioşi şi-au creat un fel de adunare secretă. Sau cel puţin au ei impresia că e secretă. Deşi întreg oraşul ştie de ea. Nu mai lipseşte mult până când vor săvârşi vreo faptă necugetată şi vor trebui să plătească pentru asta.

— Ar trebui să-l sfătuiţi pe Crispus, am spus.

Gallus a clătinat din cap.

— Nu ajută. Eu am încercat să discut cu el, însă mi-a răspuns cu trufie. A ţinut să-mi amintească faptul că ştie să-şi folosească sabia.

— Data viitoare ar trebui să mă iei cu tine, a zis Clodius, care, între timp, îşi desăvârşise talentele de beţiv şi era gata în orice moment să se pună pe harţă. Nici n-am nevoie de sabia mea. O împrumut pe a lui Crispus dacă începe să facă pe grozavul.

— Sigur, tot ce lipsea e să te iei la bătaie cu Crispus, a spus Gallus cu o voce plină de lehamite. Deja te ştie toată lumea drept cel mai mare scandalagiu din oraş. Crede-mă, Clodius, măcar dacă nu ţi-ai mai duce cupa la gură atât de repede, ai fi cel mai bun tovarăş din lume şi o mare desfătare pentru tinerele femei din Roma.

Clodius, singurul dintre noi care-şi bea vinul neîndoit cu apă, şi-a golit sfidător cupa dintr-o singură înghiţitură, apoi l-a fixat pe Gallus cu ochii lui negri:

— Ce ştii tu despre plăcerea pe care le-o aduc femeilor din oraş?

— Sigur ar fi mai mare, a răspuns Gallus, dacă n-ai cădea lat înainte să le dai vreo şansă să-ţi cunoască mădularul.

— Pe de altă parte, poate e mai convenabil pentru femei, a intervenit Secundus. Nu mai sunt obligate să-i sufle cuvinte romantice în ureche. Pot să-l călărească fără ca el să aibă habar de asta.

— Dacă nu-ţi ţii gura… curând o să te călăresc… pe tine, s-a

împleticit Clodius în vorbe, vădit beat.

— Doar mă cunoşti, a spus Secundus şi a început să se maimuţărească ţuguindu-şi buzele ca o curvă ieftină.

— Patul meu e patul tău, Clodius.

Clodius s-a repezit la ei, însă Gallus l-a împins înapoi pe scaun. Imediat, lui Clodius i s-a ivit un fir subţire de salivă în colţul gurii. L-am lăsat acolo zăcând într-un colţ şi ne-am mutat în altă cârciumă, de unde Secundus a dispărut curând. La prima vedere nimic nu se schimbase, tovarăşii mei erau încă nevinovat de tineri şi răzvrătiţi, purtându-se ca nişte proşti din când în când şi, într-un fel, mai romani ca înainte. Totuşi simţeam că atitudinea lor faţă de mine era diferită, astfel că m-am decis în fine să-l întreb pe Gallus despre asta. Stăteam acum în mica grădină a unei case care fusese transformată în cârciumă. În afară de noi, acolo se mai aflau doar câţiva clienţi. Locul era unul dintre cele mai scumpe şi mai atrăgătoare din oraş, deci unul în care nu dădeau iama sărăntocii însetaţi. Gallus mi-a măsurat chipul cu privirea, apoi a spus cu calm, după cum îi era obiceiul:

— Eşti prinţ acum.

— Ce contează asta? am răspuns eu uimit.

— Contează, bineînţeles. E singurul lucru care contează. Noi ne tragem din familii bune şi nu vom fi nevoiţi să trăim în sărăcie, însă pe nici unul nu-l aşteaptă un viitor prea măreţ. Nu vom ajunge prinţi, asta e sigur. Lucrurile ar sta altfel dacă măcar ai fi un barbar, însă, prin tatăl tău, eşti cetăţean roman, ar trebui să ne plecăm în faţa ta şi să-ţi ştergem rahatul de pe sandale dacă ne-ai porunci.

— Nu vorbi prostii. Nu m-am schimbat deloc. Doar şi tu te tragi dintr-o familie de conducători, iar unchiul tău e prietenul de încredere al împăratului.

Gallus şi-a frecat bărbia încadrată de o guşă cam mare pentru vârsta lui.

— Poate, dar, după cum ţi-am zis, am de gând să devin poet şi să-mi duc viaţa aşa. Va fi o dezamăgire teribilă pentru familia mea, însă fiecare trebuie să-şi găsească drumul în viaţă. În cel mai bun caz, aş putea scrie o odă despre viaţa ta, după ce vei fi fost un mare rege timp de zeci de ani. Dacă vom trăi până la vârsta aia.

— Ce te împiedică să ai o funcţie importantă, chiar dacă vrei să

fii poet? Doar şi Cezar a scris despre bătăliile lui.

— Nu mă interesează să înşir minciuni egoiste. Nici nu vreau să fiu funcţionar. M-aş simţi ca un prost arogant şi aş ajunge să accept mită şi să-mi trăiesc viaţa numai cu gândul la pungă. Nu, mai bine să plec într-o călătorie lungă, să cunosc alte popoare şi să găsesc acolo ceva despre care să scriu.

— Atunci poţi veni în Galileea. Dar va trebui totuşi să construiesc un nou palat în Sepphoris ca să-ţi pot oferi un loc unde să dormi.

Gallus a zâmbit.

— Un poet trebuie să poată dormi şi în coliba unui păstor.

Am pufnit în râs.

— Tu în coliba unui păstor? Dar acolo nu sunt slujitori care să-ţi aducă vin şi creier de struţ fript.

— O să ridici tu palatul ăla înainte să ajung eu în Galileea. Dar acum hai să vedem ce facem în seara asta. Am promis să-ţi arăt un loc nou.

— O, nu, nu mă duce la casele galbene! am strigat prefăcându-mă îngrozit. Nici măcar nu e nevoie, am acasă o femeie căreia i se spune Rozătoarea.

— Am auzit de ea. Se zice că o noapte cu ea îi face pe bărbaţi să nu mai poată avea copii. Însă locul pe care l-am găsit e departe de-a fi un bordel. Sau ai băut deja prea mult şi nu mai poţi merge? Să chem o lectică?

M-am ridicat de la masă. Deşi a trebuit să mă sprijin ca să nu mă dezechilibrez, am protestat:

— Pot să merg de-aici până la Ostia.

— Nu mergem la Ostia, fii pe pace.

Era o seară ciudat de calmă, deşi nu se făcuse foarte târziu încă. Mulţi romani ieşiseră la plimbare cu familia, din loc în loc se zăreau gărzi pretoriene stând de veghe, iar mirosul ce venea de la tarabele cu mâncare îi atrăgea pe cei flămânzi, însă întreaga agitaţie a oamenilor părea doar o reflexie dinaintea ochilor mei toropiţi de vin. Larma vocilor însufleţite plutea şi învăluia casele ca într-o mantie grea. Am trecut pe lângă termele lui Traian şi şcoala de gladiatori a lui Magnus şi am stat la coadă să cumpărăm bere într-un local bine-cunoscut de la marginea Circus Maximus. Apoi ne-am continuat înviorați drumul către colina Aventin, care

se înălţa dinaintea noastră. Gallus mă distra povestindu-mi ultimele escapade ale lui Clodius, deloc puţine la număr.

— Sunt chiar îngrijorat pentru el, drept să-ţi spun, mi-a zis. Sunt îngrijorat pentru Crispus, dar mai mult pentru Clodius. Într-o zi va comite o faptă de neiertat. De câteva ori a fost cât pe ce. Ştii cât de iute scoate sabia dacă a băut prea mult vin neîndoit cu apă.

— Toată lumea ştie.

— A deprins apucăturile astea de la veteranii neisprăviţi cu care-şi petrece timpul. Însă asta nu e tot. Clodius se înfierbântă dacă cineva pomeneşte de trecutul de ţărani al familiei sale. E mult prea sensibil la acest subiect. I-ar prinde bine dacă s-ar înrola în vreo legiune. Ar deveni un războinic neînfricat şi nici n-ar trebui să renunţe la prea multe. Doar soldaţii primesc suficient vin şi au voie să facă ce vor cu femeile duşmanilor. În plus, legionarii sunt mereu urmaţi de o turmă întreagă de curve.

— Dar familia lui e bogată. N-ar putea tatăl lui să-i cumpere vreun post de tribun? Sau e încă prea tânăr?

— Mai întâi ar trebui să fie membru al Ordinului Cavalerilor. Probabil asta e cea mai mare problemă. Din pricina familiei sale, Clodius n-ar putea ajunge mai mult decât *primus pilus*. Pe lângă asta, Augustus a micşorat armata, prin urmare, toţi urzesc fel de fel de planuri şi se luptă pentru fiecare poziţie. Iar tatăl lui Clodius vrea ca el să preia afacerea familiei. Ţi-l poţi imagina pe Clodius negustor?

— Dacă aş bea şi eu vin neîndoit, cred că aş putea.

Aproape că ajunseserăm pe Aventin. M-am oprit puţin să-mi trag sufletul. Am privit în urma noastră către oraş, care strălucea precum argila roşie în lumina soarelui la asfinţit. În Forul Roman se înălţau impunătoare curia, Basilica Aemilia şi acoperişurile templelor. În partea stângă şerpuia fluviul cu podurile sale, iar în fundal se zărea verdeaţa din spatele colinei Palatin şi a Colinei cu Sălcii. M-am întors şi mi-am continuat drumul alături de Gallus. Roma e un oraş minunat, însă nu voiam să mă mai gândesc la asta. Ştiam deja că nu avea să devină niciodată oraşul meu. Sigur, aveam de gând să-mi păstrez casa şi servitorii şi să vin din când în când în vizită, fie din propria-mi dorinţă, fie de nevoie, însă viaţa mea urma să se desfăşoare altundeva. Puteam să fiu cetăţean al Romei, însă, înainte de toate, eram un prinţ evreu sau, mă rog,

aproape evreu, după cum se exprimase Augustus. Văzusem deja cum îi afecta asta pe prietenii mei, care mă priveau acum ca pe un străin incomod. În cel mai fericit caz, puteam să păstrez legătura cu Gallus, care se îndrepta acum spre clădirea umbrită ce arăta ca un templu, mergând de-a lungul unui zid imens care înconjura curtea şi trăgându-mă după el pe poarta lăsată deschisă.

— Ce e aici? am întrebat.

Gallus s-a uitat la mine ca şi când nu-i venea să creadă că eram atât de ignorant.

— Chiar nu ştii? Ăsta e templul zeiţei Iunona.

— Vai, Gallus! Chiar vrei să fac cunoştinţă cu altă zeitate romană? Mai bine rămâneam liniştiţi la tavernă.

— Nu te-am adus s-o cunoşti pe zeiţă.

Ajunseserăm în grădina năpădită de vegetaţie, care mie mi se părea căzută în paragină, însă probabil grădinarii o lăsaseră intenţionat să arate ca o pădurice sălbatică. Nişte statui se înălţau dintr-un desiş de pini şi plopi semeţi, semănând cu nişte fantome în negura nopţii, însă susurul unui pârâu nevăzut era liniştitor precum o muzică blândă. Îmi părea un loc în care aş fi putut rămâne singur cu gândurile mele, în noaptea aceea plăcută, cu privirea pierdută printre stele.

— Te las aici, a spus Gallus. Trimite vorbă dacă vrei să mă vezi.

L-am privit îngrijorat.

— Ce să fac aici? Să mă rog la Iunona să-mi dea prieteni care să nu mă aducă în locuri ciudate?

— Poţi sta pe marginea pârâului. Se spune că dacă asculţi freamătul apei, vei auzi cântecul zeiţei, a zis Gallus, după care a adăugat: Prinţe.

L-am urmărit cu privirea până când a dispărut printre tufişuri. Dindărătul zidului s-au auzit râsete, probabil ale unor oameni care mergeau la un banchet. De undeva din depărtare răsuna huruitul carelor din oraş. Ultima rază de soare se stinsese, iar lumina stelelor arunca umbre tremurătoare în iarbă. Am privit şovăitor în jur, apoi am început să lovesc cu piciorul în pietrişul de pe jos. Pe marginea pârâului, spusese Gallus. Cântecul zeiţei, spusese Gallus. Am dat din umeri şi am luat-o în direcţia apei curgătoare.

Am ajuns într-un mic luminiş şi am zărit izvorul care licărea, iar pe banca de lângă acesta se zărea o siluetă firavă. M-am oprit.

Servilia nu mă observase încă, sau se prefăcea. În mintea mea au străfulgerat brusc două dorinţe: să o iau la fugă spre ea şi să rămân ca un laş pe loc. Mă simţeam ca şi când din abisul amintirilor mele ieşea la iveală o imagine dintr-un vis, şi nu-mi dădeam seama dacă era ceva frumos sau un coşmar. Mi-a revenit gustul uitat al dezamăgirii şi al ruşinii. Mi-am adus aminte şi cât de mult îmi dorisem să mă răzbun pe Crispus, însă fiinţa aceea care stătea singură pe bancă nu-mi amintea decât de tandreţea pe care n-o mai simţisem faţă de nimeni în afară de ea. Şi-a întors chipul în direcţia mea. Stăteam în picioare. S-a ridicat de pe bancă şi aştepta să mă apropii de ea. Am simţit cum picioarele luaseră deja decizia fără mine şi mă purtau către ea.

— Antipa, a rostit ea în şoaptă.

— Servilia, am răspuns eu.

Ne-am aşezat amândoi pe bancă. Încă se auzea scârţâitul roţilor carelor care treceau pe stradă şi apoi se îndepărtau. Faţa şi braţele Serviliei erau albe cum e ceara în lumina albăstruie a stelelor. Şi-a lăsat mantia să cadă, dezvăluindu-şi pletele. Se dăduse cu prea multe pomezi parfumate. Între timp afară se răcorise. Aveam senzaţia că tremură, însă mantia ei zăcea pe jos, iar chipul ei palid era aproape de al meu şi trupul îi fremăta.

— Ce mai faci, Antipa? Ţi-a fost vreun pic dor de mine?

— Tu ce mai faci, Servilia?

Faţa ei se apropiase şi mai tare de a mea.

— M-au măritat, Antipa.

M-am tras cu grijă mai în spate.

— Felicitările mele. Sper că familia ta a găsit un bărbat bun.

Şi-a acoperit faţa cu mâinile şi a suspinat.

— Am fost promisă unui senator care poate să-mi fie tată. E un bătrân chel şi burtos, iar respiraţia îi pute a hoit.

Am rămas tăcut. Servilia a izbucnit în plâns. Umerii îi tremurau şi a început să se legene. Mi-am lăsat uşor mâna pe genunchiul ei şi am spus:

— Nu cred că e aşa mare nenorocire. Dimpotrivă, dacă e bătrân, scapi mai repede de el. E de ajuns să-i naşti câţiva copii şi…

— Ia-mă de aici, Antipa! a strigat ea. Ia-mă cu tine în ţara ta!

Am vrut să mă ridic încet. Servilia a fost aproape la fel de iute ca mine: a sărit de pe bancă şi s-a aşezat imediat lângă mine. M-am

tras înapoi, am dat din mâini, am căzut pe spate în iarbă. Ea s-a aruncat peste mine, iar eu, stupefiat, n-am putut opune rezistenţă. A reuşit să-şi smulgă hainele, deşi mă pipăia în acelaşi timp cu mâna ei mică. Mă holbam uimit la sânii ei rotunzi şi era cât pe ce să strig de durere când mi-a scos cu mişcări bruşte şi cam violente mădularul la iveală, care pesemne că nu se putea compara cu cel al senatorului burtos. Cred că şi-a dat seama că fusese cam brutală, căci şi-a îmblânzit degetele şi a început în schimb să se frece neîndemânatic de bărbăţia mea flască. S-a apăsat de mine, îi simţeam sânii pe pieptul meu, îi simţeam suflarea în ureche. Am închis ochii, am încercat să mă liniştesc şi să trăiesc clipa, însă ceva s-a întâmplat pe neaşteptate în mintea mea, gândurile mi-au luat-o razna: deasupra mea nu se mai afla Servilia, sânii ei mici se preschimbaseră în sânii ca nişte săculeţi ai Iuliei, în locul şoldurilor ei înguste parcă vedeam trupul voluptuos al Iuliei, vulva ei tânără se transformase în gaura atât de încercată a Iuliei. Dar Servilia nu devenise una numai cu Iulia, ci şi cu oricare altă femeie romană care nu şovăia să-i ademenească pe bărbaţi cu farmecele trupului ei şi să-i subjuge cu ajutorul plăcerilor carnale. O vedeam pe Servilia şi totodată pe Iulia şi pe toate femeile romane care nu se dădeau în lături de la a se folosi de propriul trup ca să-şi atingă scopurile. Am apucat-o de păr cu o mână, iar cu cealaltă am dat-o la o parte, iar ea s-a rostogolit pe jos plângând. M-am ridicat în picioare şi mi-am tras hainele pe mine. Servilia a deschis brusc ochii şi şi-a depărtat coapsele lungi, înguste, iar în lumina lunii pielea ei palidă strălucea.

Vocea i-a sunat aproape copilăresc atunci când mi-a spus:

— Nu-ţi place de mine, Antipa?

— Locul tău e la Roma, Servilia. Nici măcar nu ţi-ar plăcea în Galileea. În plus, eu trebuie să-mi găsesc o soţie care să-mi aducă beneficii politice.

A sărit sprintenă în picioare, a început să mă lovească cu pumnii ei mici peste piept şi a şuierat cu un glas care nu mai părea deloc al unui copil:

— Atunci du-te înapoi în ţara ta săracă şi stai acolo! Sper să-ţi iei o târfă de nevastă care să-ţi dea o boală atât de scârboasă, încât să-ţi curgă puroi din puţa aia mică a ta! Şi să nu crezi că te-am vrut! Nici măcar nu eşti bărbat, mai degrabă mi-aş trage-o cu o capră!

— Roagă-l atunci pe viitorul tău soţ să-ţi caute capre, i-am spus şi am dat-o la o parte de lângă mine. Nu mai am nimic să-ţi spun, Servilia.

Şi totuşi, când am pornit spre Colina cu Sălcii, mai întâi cu paşi iuţi, apoi domolindu-mi mersul, m-a cuprins o tristeţe profundă. Aş fi vrut s-o urăsc pe Servilia, dar nu puteam. Îmi era milă de ea şi, în acelaşi timp, le compătimeam pe toate fetele romane care nu aveau nici un cuvânt de spus în privinţa vieţii lor. Era o noapte adâncă şi totuşi senină, iar eu deplângeam soarta fetelor tuturor popoarelor. Mi-am adus aminte cuvintele lui Mausolus despre femeile tratate ca nişte animale şi despre zădărnicia ideii de civilizaţie atât timp cât un asemenea lucru e îngăduit. Atunci m-am decis să nu procedez şi eu aşa, să devin un bărbat diferit de toţi ceilalţi. M-am hotărât să respect fiecare femeie care va veni în viaţa mea şi să ţin cont de voinţa ei liberă. Mi-am zis chiar că trebuie să o eliberez pe Rozătoare şi să-i fac un cadou generos de despărţire.

Dar după ce-am ajuns acasă, am uitat cu totul de hotărârile pe care le luasem pe drum. Mi-am făcut de cap cu Rozătoarea în pat şi am uitat şi de Servilia, şi de Iulia, şi am încercat să o conving pe Rozătoare să vină cu mine în Galileea. Ea măcar ştia cum să-şi folosească păsărica şi o făcea cu plăcere.

Mausolus s-a hotărât să rămână la Roma. Mi-a motivat decizia spunând că trebuia să vegheze mai departe asupra educaţiei neterminate a fratelui meu, Filip. Totuşi ştiam că profesorul meu îşi dorea de fapt să trăiască într-un oraş în care să poată să petreacă timp cu cei asemenea lui, cărora le plăcea să stea cu nasul prin papirusuri. Vorbea cu mare însufleţire despre prietenul său, Titus Livius, pe care Augustus îl angajase să scrie istoria Romei. L-am văzut o dată întâmplător pe Livius pe Capitoliu şi nu mi-a lăsat o impresie deosebită. Făcea parte dintr-un grup care-şi exprima în gura mare părerile despre gloria apusă a Romei, însă mi s-a părut că retorica lui era pur şi simplu grotescă. Era un bărbat slab, cu chip de nevăstuică, care părea mai potrivit să păcălească oamenii într-o pescărie decât să evalueze măreţia unui popor. Un alt cunoscut al lui Mausolus era poetul Ovidiu. Şi despre el aveam păreri contradictorii. Era renumit pentru nenumăratele sale

aventuri amoroase, la fel de multe chiar şi pe vremea când nu compunea ode pentru tot felul de iubite de-ale sale care dăduseră din întâmplare una peste alta.

M-a întristat decizia lui. Mi-ar fi plăcut să vină cu mine să mă sprijine în continuare. Un sfetnic de nădejde mi-ar fi fost trebuincios acum, când urma să-mi iau în primire rolul de prinţ al Galileei, ţară pe care nu o cunoşteam şi al cărei popor îmi era complet străin. Viitorul meu era nesigur, iar, pe măsură ce se apropia ziua plecării, deznădejdea mă cuprindea tot mai tare. Cum voi putea reconstrui Sepphorisul? Cum voi organiza apărarea oraşului? Cum voi învăţa să mă ocup de chestiunile financiare, cine mă va ajuta să strâng taxele? Nu eram oare mult prea tânăr şi lipsit de experienţă? Mă simţeam singur şi neajutorat şi eram gata să mă duc la Augustus ca să-l rog să-mi ia povara de a fi tetrarh de pe umeri. Dar a apărut salvarea, probabil la solicitarea lui Mausolus: vechiul prieten al tatălui meu, Ptolemeu.

Ptolemeu cel cu barbă albă fusese alături de tata încă de pe vremea când acesta călătorise la Roma să-şi obţină dreptul de a fi rege de la Antoniu şi Augustus, căruia pe atunci i se spunea încă Octavian. Mai apoi, Ptolemeu a devenit unul dintre cei mai dragi prieteni ai tatei şi s-a şi mutat la Ierusalim, părăsindu-şi insula natală, Rodos. Mă sprijinise în chestiunea testamentului şi se ocupase de înmormântarea mamei. Acum tocmai venise în lectica sa să mă viziteze în casa de pe Colina cu Sălcii. A intrat sprijinindu-se în baston şi a molfăit cu gura sa fără dinţi toate prăjiturile cu miere de pe tava pe care o aşezasem dinaintea lui.

— Tatăl tău a avut în Sepphoris un sclav de încredere pe nume Naftali, a spus el. Acesta se îngrijea ca oraşul să fie administrat în aşa fel încât să-i fie bine tatălui tău. Dacă nu cumva a murit între timp, atunci sigur se află încă în Sepphoris. L-ai întâlnit vreodată?

Am clătinat din cap.

— N-am apucat să petrec mai mult de câteva zile în oraş şi am vrut să am parte de linişte, motiv pentru care am interzis să fiu deranjat.

— În locul tău, l-aş căuta repede pe Naftali. Cum l-a ajutat pe tatăl tău, sigur îţi va fi de folos şi ţie.

— Naftali ăsta e om bătrân? am întrebat eu suspicios.

— Pe lângă tine, e la sfârşitul vieţii, însă ar putea fi băiatul meu

cel mai tânăr, a spus Ptolemeu şi a încercat în zadar să o prindă de fund pe sclava care tocmai trecea pe lângă el. Naftali l-a slujit pe tatăl tău mai întâi în oraşul sfânt şi se pare că a fost atât de priceput, încât Irod l-a trimis în Sepphoris ca om al său de încredere.

— De ce nu l-a eliberat tata? Nu-şi câştigase acest drept fiindu-i devotat atâta vreme?

Ptolemeu a clipit gânditor şi m-a privit printre gene cu ochii lui aproape orbi.

— Probabil că tatăl tău a uitat să-l elibereze pe Naftali. Însă asta nu te împiedică pe tine s-o faci dacă o să binevoiască să te servească vreo câţiva ani. În plus, în Sepphoris a mai trăit şi un alt om iscusit. Dacă-mi amintesc bine, numele lui e Haggia. Era comandantul gărzilor, dar în vreme de pace a făcut avere vânzând măgari. Este un om liber, însă poate că o să se ofere să-ţi uşureze punga punându-ţi la dispoziţie serviciile sale.

— Îţi mulţumesc pentru sfaturi. Ai de gând să rămâi la Roma? am întrebat eu doar din politeţe.

— Sunt deja prea bătrân ca să mai călătoresc, a oftat Ptolemeu. Ştiu că urmează să mor, însă nu mă grăbesc atât de tare să ajung în groapă, încât să mă înham la un drum aşa istovitor. Am şi poruncit ca, după ce mor, trupul să-mi fie dus în Rodos pentru înmormântare, iar cum vânturile bat mai cu seamă dinspre apus, o călătorie în partea aceea e mai rapidă de aici decât din Iudeea, deşi din Iudeea drumul e mai drept. Dintr-un motiv sau altul, îmi place să mă gândesc că nu voi apuca să putrezesc pe ultimul drum. Altfel, aş fi venit în Galileea să-ţi fiu sfetnic. Asta urma să mă rogi, nu-i aşa?

— Într-adevăr, am minţit eu ca să-i fac pe plac, şi mi-ai fi fost un mare sprijin, dar acum nici nu mi-ar trece prin cap să-ţi pun pe umeri o asemenea povară. În plus, mă bucură gândul că eşti aici să le dai sfaturi bune rudelor mele.

Ptolemeu a încuviinţat cu un aer solemn.

— Omul trebuie să-şi cunoască limitele. Mai ai prăjituri cu miere?

Aşadar, mi-am pus pe liber gărzile de corp, am căutat un aurar care să-mi pregătească o diademă de prinţ şi mi-am luat la revedere de la Mausolus, Filip şi de la Bruttia, bătrâna mea sclavă.

Am călătorit împreună cu Rozătoarea de la porţile oraşului până în Ostia, unde am găsit corabia de negustori pe care Mausolus aranjase să fim primiţi. Aveam atât de puţine bagaje, încât n-a fost nevoie să luăm cu noi decât un singur sclav, care fără îndoială că s-a oprit în prima cârciumă de pe plajă după ce ne-am îmbarcat şi şi-a luat rămas-bun de la noi ca să-şi bea sesterţul pe care i-l oferisem în dar. Ostia încă nu dispăruse de la orizont când mi-am dat seama că era cazul să am corabia mea ca să nu mai fiu nevoit să apelez la alţii pe viitor.

Călătoria a fost prelungită de opririle în porturile comerciale ale romanilor, însă asta nu m-a deranjat, ba dimpotrivă. Viitorul era încă nesigur, iar eu nu mă grăbeam să mă întorc în Galileea. M-am hotărât să dau întâi pe la Ierusalim, unde Arhelau nu apucase încă să ajungă. La urma urmei, trebuia să iau din palat bunurile care mi se cuveneau, chiar dacă nu aveau cine ştie ce valoare. Pe lângă asta, mă gândeam că rătăcind în vreo noapte pe vreun coridor, aveam să dau peste un cufăr cu bani. Nu mi-ar fi stricat nici să dau o fugă până la Templu să stau de vorbă cu preoţii. Nu era o treabă plăcută, însă, în ciuda vârstei mele fragede, învăţasem că era mai bine ca preoţii să-mi fie prieteni, şi nu duşmani. Pe Rozătoare nu era nevoie să le-o prezint.

În Ierusalim totul a mers potrivit planului, însă, din păcate, n-am descoperit nici un cufăr ticsit cu bani. Se pare că legatul Sabinus furase deja tot ce era de preţ, însă adevăratele bogăţii erau păstrate în Templu pentru Arhelau. Trebuia totuşi să primesc o sumă de bani pe care o lăsasem în grija preoţilor înainte să plec la Roma şi care, spre norocul meu, nu fusese găsită de soldaţii lui Sabinus. L-am convins pe comandantul garnizoanei să-mi împrumute o cohortă întreagă de legionari drept escortă, apoi am pornit spre Galileea.

Pe drum am văzut grozăviile şi distrugerile pricinuite de revolte. Unele sate fuseseră transformate pur şi simplu în cimitire în care zăreai din loc în loc resturi fumegânde de case, însă, în altele, oamenii tenaci îşi ridicaseră deja din cenuşă locuinţe noi. Ici şi colo pe marginea drumului se iveau oase de animale, iar pe dealuri, morminte ale săracilor, nişte simple movile din pietre. Traseul pe care mărşăluiseră legionarii se distingea cu uşurinţă şi putea servi drept avertizare, fiind presărat cu cadavre în

putrefacţie atârnate pe cruci. Mai întâi am fost cuprins de tristeţe, căreia imediat i-a luat locul furia. Cel mai mare şoc l-am avut când ne-am oprit să ne aşezăm tabăra pe malul unui râu. Mă lăsasem în genunchi la umbra copacilor să-mi clătesc faţa cu apă. La început am crezut că îmi vedeam resfrângerea în apă, dar apoi mi-am dat seama că de pe fundul râului mă privea un chip fără ochi. Era faţa unui băieţel mort. Murise de aşa puţină vreme, încât nu avea cum să fie victima revoltelor. Fusese probabil răpus de sărăcia în care se zbătea familia sa, iar peştii îi mâncaseră ochii. Mi-am şters iute faţa, căci apa îmi făcea greaţă. Abia mai târziu mi-am dat seama că dacă am fi ştiut câte cadavre zăceau în râurile şi lacurile Canaanului, n-am mai fi avut nici măcar apă de băut. Le-am spus soldaţilor să scoată trupul din apă şi să-l îngroape, iar ei mi-au îndeplinit porunca, deşi se vedea limpede că n-aveau nici cea mai mică tragere de inimă. Cu siguranţă au considerat că era doar o risipă de timp şi de energie.

Pe măsură ce ne apropiam de Sepphoris, simţeam cum pune stăpânire pe mine o nelinişte din ce în ce mai puternică. De ce am fost pedepsit să-mi încep noua viaţă printre ruine? De-abia îndrăzneam să-mi ţin ochii deschişi când ne apropiam de oraş, pentru că mă aşteptam să văd numai grămezi de bolovani şi străzi pustii. Mi-am dat curând seama că zvonurile despre distrugerea oraşului fuseseră exagerate. Multe clădiri erau într-adevăr în ruine, iar urmele incendiului se zăreau peste tot, însă oraşul forfotea de lume, casele oamenilor simpli aveau acoperişuri noi de paie în locul celor arse şi un grup numeros repara zidul cetăţii. Vestea sosirii noastre s-a răspândit imediat în oraş, iar norodul a început să se adune să-mi ureze bun venit. Mi s-au umezit ochii când le-am auzit osanalele şi văzând copiii care aruncau flori înaintea carului meu. Am observat că şi pe chipurile morocănoase ale legionarilor apăruseră un soi de zâmbete. Rozătoarea, care stătea lângă mine, dădea din cap ca o prinţesă binevoitoare, dar totodată autoritară în faţa poporului. Mulţi îşi închipuiau pesemne că era consoarta mea.

Palatul era distrus, interiorul răvăşit şi aproape toate obiectele de preţ furate. Cel mai important lucru fusese totuşi cruţat de distrugere: zidurile erau în picioare, iar acoperişul la locul lui. După ce odăile au fost curăţate de gunoaie, răsunau a gol şi păreau

apăsătoare, însă m-am decis să o iau ca pe un nou început. Aveam ocazia să-mi decorez casa după pofta inimii, să o mobilez întocmai aşa cum îmi doream. La început am locuit într-o încăpere din turnul de răsărit al cetăţii, unde rămăseseră întregi un pat, o masă şi câteva scaune, şi care-mi servea drept dormitor şi cameră de lucru. Unul dintre primele lucruri pe care le-am făcut a fost să-l caut pe sclavul numit Naftali.

Nu mi-a fost greu să dau de el. Se pare că el şi familia sa nu părăsiseră oraşul după ce începuseră distrugerile, se simţea probabil mai în siguranţă acolo. Mie mi-a prins bine, căci aveam nevoie de un pat în plus. Era un bărbat scund şi rotofei, bărbierit, şi îţi venea greu să-ţi dai seama în ce direcţie privea. Gesturile sale vioaie şi vorbirea repezită îl făceau să pară mai tânăr decât era. Cred că s-a aruncat cam prea repede la picioarele mele şi nu mai avea mult până să mi le sărute, dar l-am plăcut imediat ce m-am apucat să discut cu el. Nu mă îndoiam că era demn de încredere, dar ştiam că obişnuia să bage în punga sa o parte din taxele strânse, că lua mită şi nu oferea funcţiile bune decât membrilor familiei sale – tocmai asta l-a făcut să crească în ochii mei, căci de un astfel de om aveam nevoie, îmi trebuia un intrigant descurcăreţ.

— De bună seamă că ai avut grijă să ascunzi averile palatului de tâlhari în timpul răzmeriţelor, i-am spus eu.

S-a plesnit cu palma peste frunte şi şi-a ridicat braţele în aer, căscându-şi şi gura, asemenea celui mai lipsit de talent actor din oraş.

— Mari tâlhari, prinţe, de ce i-o fi trimis Dumnezeu asupra noastră? Desigur, nu tăgăduiesc alţi zei dacă asta este voinţa ta. Să ştii că m-am luptat să apăr cele de preţ cu sabia în mână, chiar aşa, cu sabia în mână, şi de unul singur împotriva a cel puţin zece sau doisprezece tâlhari!

— Sunt sigur de asta, însă unde sunt acum cuferele cu bani?

— Trebuie să înţelegi, prinţe, că am fost silit să le mituiesc pe căpeteniile tâlharilor ca să ne dea pace, sunt convins că tatăl tău ar fi fost de acord cu asta. Fireşte că nu le-am plătit prea mult şi nici nu le-am dezvăluit valoarea reală a bogăţiei noastre, ci am stăruit că mulţi ani am avut recoltă proastă şi că întreţinerea cetăţii şi a gărzilor e scumpă, şi, crede-mă, atât de mult am dat din fleancă, că

făcusem spume la gură şi mă durea limba!

— Te cred. Cât de mare e averea noastră acum?

— Înţelegi, sper, şi că am socotit o datorie sfântă să-i ajut pe cei săraci atunci când i-a lovit foametea şi le plângeau copiii, iar bătrânii strigau de durere, aşa ar fi făcut şi tatăl tău, eu l-am cunoscut, se zice că a fost un bărbat cu inima de piatră, dar nu era deloc aşa, şi îngăduie-mi să spun că văd aceeaşi blândeţe în ochii tăi tineri, prinţe, care sunt pentru noi ca razele celei mai frumoase dimineţi de vară şi…

L-am înşfăcat amical de gât.

— Unde sunt banii?

— Am îngropat cuferele într-un morman de bălegar în grajdul cu vite.

— Atunci tu eşti omul potrivit să le dezgroape.

În curând am reuşit să dau şi de căpetenia gărzilor, Haggia. Era un bărbat înalt, care nu vorbea prea mult, cu părul albit la tâmple şi al cărui calm îţi insufla încredere. Anticipase sosirea mea, îşi adunase toţi oamenii rămaşi în viaţă după dezastru şi îi pusese să repare zidurile. Mi-am dat seama din felul în care se uita la Naftali că nu erau chiar prieteni la cataramă. Asta îmi convenea de minune, deoarece nu aveam de ce să mă tem că vor complota împotriva mea.

O altă problemă începuse să mă roadă acum. Mă îngrijora ce credeau oamenii despre Rozătoare. Toţi prinţii aveau o femeie, unii chiar un harem întreg, însă dacă poporul meu era foarte virtuos şi se temea de Dumnezeu, atunci probabil nu priveau cu ochi buni faptul că adusesem cu mine o hetairă, mai ales că femeia nici nu era evreică. Cum nu-mi venea nici o idee, m-am dus să vorbesc cu Naftali. I-am oferit întâi nişte bere pe care o primisem în dar de la oamenii din satul vecin, apoi ne-am aşezat pe terasa de pe acoperişul palatului şi i-am explicat pe îndelete ce mă frământa. Şi-a încleştat pumnii şi şi-a încreţit fruntea de parcă ar fi cugetat la marile mistere ale vieţii, apoi, în cele din urmă, mi-a zis:

— Nu am putea spune că această femeie încântătoare, pentru a cărei naştere îi voi mulţumi din partea ta în fiecare seară Domnului, ca să nu ţi se usuce ţie buzele, este verişoara ta, care te-a urmat din Roma?

M-am gândit la vorbele lui.

— Ar înghiţi oamenii o minciună atât de grosolană? M-ar crede cineva? Adevărul va ieşi la iveală mai devreme sau mai târziu. Dacă n-o să se apuce careva să-l destăinuie, atunci fratele meu Arhelau sigur va fi mai mult decât fericit să mă dea în vileag.

— Toţi ştiu că ai rude la Roma, prinţe. Pe de altă parte, familia ta este atât de numeroasă, încât nimeni nu-i cunoaşte pe toţi membrii săi, lăudat fie Domnul şi orice alţi zei doreşti. Chiar dacă se află adevărul, nu poate fi periculos. Cel mai important lucru e să le dai oamenilor şansa de a se preface că te cred. Nu te poţi preface că crezi o minciună dacă nu e minciună.

— Susţii deci că poporul ar fi dornic să se prefacă?

— Se vede că nu cunoşti încă Galileea cum trebuie! a exclamat Naftali. Acum nu eşti sub supravegherea strictă a preoţilor din Ierusalim, ceea ce, desigur, nu înseamnă că n-ar trebui să mulţumim părinţilor pentru sârguinţa lor înţeleaptă. Aici suntem deschişi la minte, pentru că asta ne face viaţa mai uşoară, iar lumea e plină de tristeţe, nu trebuie să ne facem noi înşine viaţa şi mai nefericită, dar, fireşte, nu mă refer la nopţile petrecute în patul conjugal, deşi poate şi asta să predispună uneori la tristeţe. Şi dacă tot vorbim acum de asta, îmi vine în minte un lucru, deşi nu mă îndoiesc vreo clipă că înţelepciunea ta nemărginită nu te-a făcut deja să tragi aceeaşi concluzie.

— La ce te referi?

S-a uitat la mine ca şi când şi-ar fi cerut iertare.

— Ar fi în avantajul tău dacă verişoara ta n-ar rămâne grea.

Am râs.

— Eu nu cunosc Galileea, dar nici tu nu-mi cunoşti verişoara. Femeile romane ştiu cum să se păzească să nu rămână grele.

— Chiar aşa? a exclamat el încântat. Ce vrăjitoare! Îmi dai voie să-i fac cunoştinţă verişoarei tale cu verişoara mea? Nu e nevoie ca soţia mea să ştie ceva despre asta, căci femeile îşi fac mereu griji fără rost şi devin cicălitoare, chiar dacă le aşterni la picioare toate bogăţiile de pe pământ.

— Adu-o într-o seară pe verişoara ta să o cunoască pe-a mea.

A sorbit cu poftă din bere, s-a şters la gură cu dosul palmei, după care m-a întrebat sfios:

— Te deranjează dacă le aduc pe toate cele trei verişoare ale mele?

Apoi săptămânile au trecut una după alta. Timpul are această însuşire: când înaintezi prin mocirlă, zilele par nesfârşite, iar nopţile şi mai lungi, zilele devin săptămâni, săptămânile luni, iar lunile ani. Omul simte adesea că nu-şi poate satisface nevoile şi dorinţele până când, într-un moment de luciditate, îşi dă seama că nu-şi doreşte cu adevărat un anumit lucru sau că l-a obţinut deja de mult. M-am trezit într-o bună zi şi am văzut că Sepphorisul era reconstruit şi prosper, aveam un palat somptuos, şi până şi amfiteatrul cu cinci mii de locuri era gata. Lărgisem şi forul, făcusem un hipodrom şi două terme, înfiinţasem un atelier de mozaicuri şi îi ridicasem Rozătoarei o casă în oraşul de sus. Pardoseala din atrium era decorată cu un mozaic ce înfăţişa femei despuiate vânând pantere. Casa aceasta era felul meu de a-i mulţumi Rozătoarei, pe care începusem să o îndepărtez treptat, deşi nu aveam intenţia de a scăpa definitiv de ea. Venise timpul să-mi găsesc o soţie şi eram sigur că mireasa mea nu ar fi fost încântată de prezenţa unei prostituate în palat.

Stăteam şi cugetam noapte de noapte, întrebându-mă unde să-ncep să caut o nevastă. Nu-mi venea nimic în cap, nu puteam să mă decid nicicum. În cele din urmă, i-am trimis o scrisoare lui Mausolus ca să-i cer părerea. În răspunsul său, acesta a subliniat că alegerea îmi aparţinea numai mie, însă înţelept ar fi să caut o femeie în regatul nabateenilor. Astfel, aş face o mare favoare regatului Iudeei, deoarece căsătoria cu o prinţesă nabateeană ar întări legătura cu poporul acela nedemn de încredere. Tatăl meu, Irod, propusese acelaşi lucru, aşa că am trimis un sol la regele Aretas Filopatris, întrebând dacă avea cumva vreo fată nemăritată. Solul s-a întors cu zâmbetul pe buze: Aretas mi-o oferea pe fiica lui cea mică, Fasael.

Nunta a fost sărbătorită trei luni mai târziu în oraşul meu. Aretas Filopatris şi-a făcut apariţia în Sepphoris cu un mare alai şi cu o zestre pe măsură. Avea atât de mulţi soldaţi cu el, încât părea că a pornit la război. A trebuit s-o conving pe Rozătoare să-mi pună la dispoziţie casa ei pentru câteva zile ca să-l pot găzdui pe Aretas acolo. Locuinţa s-a dovedit neîncăpătoare pentru toţi servitorii lui, şi astfel a trebuit să-i găzduiesc peste tot prin oraş. Era limpede pentru toată lumea că Aretas era obişnuit cu mult mai mult lux decât îi puteam noi oferi: tot strâmba din nas ca să arate cât de

modest i se părea tot ce vedea în Sepphoris. Pe de altă parte, avea şi dreptul să fie înfumurat. Sub conducerea sa, regatul nabateenilor devenise atât de înfloritor, încât unii exagerau numind capitala, Petra, a doua Atenă. În timpul celor trei zile de sărbătoare, Aretas a dovedit cu prisosinţă că era încântat să-şi etaleze autoritatea şi ţinuta mândră, iar când am văzut ce priviri îi aruncau femeile, mi-am dat seama de ce îşi lăsase nevasta acasă. În curând, mi-am făcut o părere despre el: deşi se acoperise de glorie, nu era prea ager la minte.

Cu totul altfel stăteau lucrurile cu fiica sa. N-a trecut mult până să-mi dau seama că Fasael era aproape prea educată să fie soţia mea. Părea să fi crescut la Atena şi să fi deprins obiceiurile rafinate ale elenilor încă din faşă. De parcă n-ar fi fost de-ajuns, era şi nemaipomenit de frumoasă, chiar dacă nu pe placul tuturor bărbaţilor. Avea ceva ireal, desprins parcă dintr-un vis, alteori arăta ca o lăcustă cu braţele ei lungi. Era blândă şi înţelegătoare cu toată lumea, însă nu peste măsură, fiind o fire reţinută. Ştia să zâmbească foarte frumos, însă nu râdea niciodată, şi se îmbujora imediat dacă cineva aducea vorba despre chestiuni mai personale. Am început repede să mă apropii de ea. Mă sprijinea în deciziile pe care le luam, adesea îmi dădea sfaturi preţioase, iar în pat făcea tot ce i-ai putea pretinde unei neveste. Când şi când mi se părea că încerca prea mult să-mi facă pe plac: uneori bea mai mult vin decât ar fi dorit şi ochii îi deveneau tulburi, deşi se ruşina vădit de asta. Singurul lucru pe care i l-aş putea reproşa ar fi faptul că nu ştia să se distreze. Era uşor să mă simt bine în compania ei, însă îmi era imposibil să mă distrez cu ea. Nu vreau să o învinovăţesc pentru asta, cine ştie ce avea pe suflet.

Am fost binecuvântat cu de toate ani mulţi şi buni. Sepphorisul creştea, cuferele erau doldora de bani, în provinciile mele domnea pacea, căsnicia îmi era tihnită, şi rareori mai aveam nevoie de un mic ajutor din partea Rozătoarei. Fasael şi cu mine eram îngrijoraţi doar de un singur lucru: dintr-un motiv sau altul, sămânţa mea nu voia să prindă rod în pântecul ei. Fasael fusese crescută să creadă că menirea ei în viaţă era să-i dăruiască soţului ei copii, şi în zadar încercam eu să o consolez. M-am coborât chiar până la a-i aduce la cunoştinţă o teorie nemaiauzită, pe care nici un bărbat de pe faţa pământului n-o mai recunoscuse vreodată în faţa nevestei: poate

că era o problemă cu mine. Mai târziu am avut într-adevăr copii, însă a trebuit să aşteptăm mulţi ani.

În toţi aceşti ani, fratele meu, Arhelau, conducea Iudeea, Samaria şi Idumeea ca etnarh. A luat de nevastă o femeie pe nume Mariamne, însă a divorţat de ea ca să se însoare cu Glafira, nevasta fratelui nostru vitreg sugrumat, deşi celălalt bărbat al acesteia era în viaţă, regele Iuba al Mauretaniei. Astfel, Arhelau a încălcat legea lui Moise şi şi-a atras ura iudeilor şi a samaritenilor, care nu-l duşmăniseră până atunci. Arhelau a ignorat însă frământările poporului şi a continuat să trăiască în lux în palatul său din Ierusalim. Bârfele despre banchetele dezmăţate pe care le dădea noapte de noapte au ajuns până în Sepphoris, şi erau atât de dezgustătoare, încât am poruncit să nu mi se mai povestească aşa ceva. N-am putut totuşi să închid ochii la ura oamenilor după ce m-am pomenit, fără să vreau, în mijlocul unei răzmeriţe şi era cât pe ce să-mi pierd viaţa. Aş fi fost ucis cu siguranţă dacă Iosafat nu mi-ar fi sărit în ajutor.

Eram o dată în Ierusalim. Ajunsesem obosit în oraş, pentru că plecasem devreme din Sepphoris şi făcusem peste patruzeci de mile călare într-o singură zi. Soarele se afla destul de jos pe linia orizontului. Deja auzeam larmă de la scăldătoarea Bethesda şi cetatea Antonia, însă nu m-am îngrijorat. Eram obişnuit ca în Ierusalim să se stârnească mereu zarvă din te miri ce: predicile preoţilor îi aprindeau pe ascultători, vreun certăreţ care vorbea la colţul străzii îi făcea pe oameni să-l huiduiască, în piaţă se iscau uneori nişte gâlcevi de răsunau până în Betania. Orice s-ar spune despre evrei, nimeni n-a putut afirma vreodată că suntem o naţie liniştită.

Scopul călătoriei mele era să merg la Templu şi să-i rog pe preoţi să trimită un nou predicator în oraşul meu în locul celui care murise. Ar fi fost mai simplu să tocmesc chiar eu un tâlcuitor mai puţin cunoscut al legilor lui Moise, căci erau destui care se mutau din oraş în oraş pentru simbria care li se oferea, însă voiam să-mi arăt respectul faţă de Sinedriu şi să păstrez astfel bunele relaţii. Din acelaşi motiv, n-am trimis pur şi simplu un mesaj înalţilor preoţi, ci m-am deranjat să mă înfăţişez eu însumi dinaintea lor. Mi-am legat calul în grajdul de lângă poartă, mi-am

lăsat cei doisprezece soldaţi să se odihnească şi am pornit spre Templu, la poarta căruia am dat peste o gloată numeroasă.

În prima clipă, nu mi-am dat seama de gravitatea situaţiei. Am încercat să-mi croiesc loc prin mulţime şi am fost surprins şi enervat văzând că nu mi se dă voie să trec. Abia atunci am observat că mulţi erau înarmaţi cu bâte şi că gărzile de la Templu se străduiau să-i împiedice să intre. M-am gândit să încerc altă poartă, când cineva m-a strigat pe nume, iar feţele tuturor s-au întors dintr-odată spre mine. Am observat tot felul de expresii contradictorii pe chipurile lor: uimire, bucurie, ură aprigă. M-am tras îndărăt şi aveam impresia că-mi pot vedea mai departe de drum, când doi sau trei bărbaţi s-au repezit la mine. N-am mai apucat să văd decât că o mare parte din mulţime se alătura celor doi, ca un val care se tot mărea. M-am răsucit pe călcâie şi am luat-o la goană. Auzeam ropotul picioarelor celor care alergau în urma mea şi o învălmăşeală de strigăte furioase. Am încercat să-mi scot sabia de la centură în timp ce fugeam cât mă ţineau picioarele.

Am apucat-o iute pe prima uliţă care mi-a ieşit în cale, apoi pe următoarea. Inima îmi bătea mai să-mi sară din piept, răsuflarea îmi era fierbinte, umerii îmi zvâcneau de la forţa cu care picioarele mele loveau pietrele din caldarâm. Aveam sabia în mână, însă nu îndrăzneam să mă opresc să o folosesc. Eram de-a dreptul uimit să văd că uşile prăvăliilor de pe străduţele labirintice erau închise şi nici nu se zărea vreo casă de oaspeţi prin apropiere. N-am apucat să mă minunez prea mult, însă asta făcea întreaga situaţie şi mai îngrozitoare.

Judecând după tropote, urmăritorii mei se apropiau. Mă îndreptam spre palatul regal, însă mai aveam destul până acolo. M-am împiedicat de o piatră şi sandaua mi-a sărit din picior, mi-am regăsit repede echilibrul, am luat-o iarăşi pe după un colţ şi am constatat că eram încolţit, căzusem într-o capcană: uliţa pe care o luasem se oprea în zidul unei clădiri cu două caturi. În faţa casei se afla o mică piaţă, pe care am măsurat-o repede cu privirea. Nu era cale de scăpare, clădirile erau unite şi îmi blocau complet calea. Totuşi în unul dintre ziduri se afla o uşă mare, la care am început să bat furios. Am încercat s-o forţez, însă era încuiată. Am izbit în ea cu pumnii, cu picioarele, până când am început să aud paşii unor oameni apropiindu-se; m-am întors spre ei şi am ridicat

sabia. Îmi vedeam deja în faţa ochilor sângele curgând şiroaie pe jos.

Cei care erau în faţă au rămas pe loc la vederea sabiei. Erau atât de aproape, încât simţeam în nări mirosul sudorii lor acre. Stăteam cu sabia în mâna dreaptă şi pumnalul în stânga, aşa cum mă învăţase *optio* Tibulus în grădina casei de pe Colina cu Sălcii. Un bărbat masiv, cu hainele murdare, şi-a ridicat bâta ameninţător, încercând să mă lovească. M-am lăsat în jos şi i-am tras una repede cu sabia. Bărbatul a ţipat, a scăpat bâta din mână şi am văzut cum a început să-i curgă sânge din braţ. După acest incident, vocile mulţimii parcă s-au contopit într-una singură, iar eu ştiam că sfârşitul îmi era aproape.

Deodată am auzit un urlet atât de puternic, încât a acoperit cu totul strigătul gloatei, iar ceva sau cineva parcă a zburat pe lângă mine venind de undeva din spate. Era un om înveşmântat în negru şi flutura cea mai mare măciucă pe care am văzut-o vreodată. Un pocnet grozav a răsunat când a izbit prima căpăţână, apoi a doua, apoi omul misterios în negru a lovit iar şi iar. Cei rămaşi în faţă au început să se tragă cât puteau de repede înapoi, însă erau împiedicaţi de mulţimea din spate, care-i împingea înainte. M-am folosit de acest prilej şi am spintecat cu sabia un bărbat mic şi slab aflat într-o parte. Am apucat să văd surprinderea de pe chipurile celor din jur înainte ca bărbatul în negru să mă prindă de braţ şi să mă tragă în spate. Am intrat cu spatele pe uşa acum deschisă, care a fost ferecată în grabă în urma noastră. Bărbatul s-a întors cu faţa către mine şi a spus aproape poruncitor:

— Vino, prinţe!

Ne aflam într-o cameră întunecoasă, de pereţii căreia stăteau rezemate nişte suluri colorate. Covoare, m-am gândit eu, sunt în casa unui negustor de covoare. Străinul mergea cu pas grăbit în faţa mea, iar eu îl urmam. În acelaşi timp, din spatele uşii au început să se audă zgomote puternice. Am ajuns în altă cameră, unde am reuşit să zăresc nişte coşuri mari şi saci plini legaţi la gură. Bărbatul a smuls o torţă de pe perete şi a luat-o pe nişte trepte înguste. Acestea dădeau într-o pivniţă plină cu butoaie cu vin. Am traversat-o repede, am urcat un al doilea rând de trepte şi ne-am pomenit dinaintea unei uşi. Bărbatul a deschis-o şi am fost pe dată asurziţi de zgomotul mulţimii, aflată acum la o oarecare

distanţă. Bărbatul şi-a scos capul pe uşă, s-a uitat repede pe uliţă şi m-a tras de mână afară. Nici n-am apucat să mă uit bine împrejur, că m-a şi condus la o altă uşă aflată aproape la capătul uliţei. Am intrat, iar el a zăvorât imediat uşa.

— Nişte tâlhari săraci cu duhul, a spus el, care nu ştiu să facă diferenţa între doi fraţi.

Am cercetat odaia cu privirea. Deşi mobilată decent, era modestă. Pereţii fuseseră cândva văruiţi, însă fumul de la cămin şi de la opaiţe îi acoperise de mult cu un strat subţire, cenuşiu. În colţ se afla un mic cuptor, lângă el câteva vase pe un raft, iar în mijlocul camerei, o masă scundă şi două scaune. Patul se zărea într-o firidă, iar prin fereastra ca o gaură în acoperiş pătrundeau ultimele raze de soare. Podeaua de piatră părea proaspăt măturată.

— Asta-i casa ta? am întrebat eu. Şi cine eşti? Cum de ai putut să întri în casa negustorului?

— Mă lasă să intru, pentru că sunt slujitorul său, a răspuns bărbatul. Iar asta-i casa mea, deşi unii ar putea-o numi închisoare. Însă important e să ai unde să pui capul noaptea, iar aici mă bucur totuşi de linişte.

Era mai înalt ca mine, lat în umeri şi avea un cap mare. Eram, probabil, cam de aceeaşi vârstă. Nasul său enorm atrăgea atenţia, puteai să înfigi cu uşurinţă nişte smochine în nările sale. Ochii îi erau închişi la culoare şi totuşi luminoşi, iar barba şi părul, cârlionţate. Avea o voce ciudată, uşor de recunoscut, care nu se potrivea deloc cu siguranţa de sine pe care o lăsa să se vadă – glasul lui suna precum mieunatul unei pisici bătrâne şi suferinde. M-am aşezat pe scaun, mi-am lăsat jos sabia şi pumnalul şi am spus:

— Trebuie să-ţi mulţumesc. Spune ce răsplată vrei şi o vei primi.

A privit mai întâi politicos către mine, apoi s-a uitat în jur necăjit.

— Nu mai am vin să-ţi ofer, prinţe. De bună seamă că ţi-e sete.

— Îţi cam vine să-ţi uzi gâtlejul cu vin după ce-ai alergat jumătate din Ierusalim. Însă când nu este, n-are rost să ne plângem în zadar.

— Mă duc să aduc un urcior, a propus bărbatul. Nu din pivniţa stăpânului meu, deoarece, chiar dacă mulţimea a pătruns deja

acolo, n-aş îndrăzni să fur de la stăpânul meu. E o prăvălie pe-aproape.

— Mi s-a părut că toate sunt închise.

— Aia nu e niciodată închisă. E ţinută de o văduvă pe care se întâmplă s-o cunosc bine. Mă primeşte chiar şi seara.

— Am mai auzit eu de asemenea văduve. Dacă nu e un deranj foarte mare, aş fi recunoscător pentru o gură de vin.

S-a dus lângă raft, şi-a vârât degetele între acesta şi perete şi a scos o punguţă de piele. A deschis-o, s-a uitat înăuntru ţinând-o în lumina care pătrundea pe geam şi a murmurat:

— Ia să vedem, un urcior de vin costă...

Am sărit ruşinat de pe scaun şi am început să mă scotocesc după punga mea.

— Nu trebuie să plăteşti tu vinul, om bun! Tocmai mi-ai salvat viaţa şi nici măcar n-ar fi prea mare strădania să mă îngrijesc să ai tot restul vieţii pe masă cele mai scumpe vinuri. Lasă-mă pe mine să plătesc.

A venit imediat la mine cu mâna întinsă.

— Să iau cel mai scump vin, prinţe? Ai vrea să şi mănânci ceva?

— Cumpără cel mai scump vin şi, dacă găseşti cumva miel fript pe jar, cumpără. Nu strică nici să aduci şi nişte pâine şi brânză, sau orice altceva îţi e pe plac, l-am îndemnat eu zâmbind şi i-am pus în mână câţiva denari. Nu te înfrâna. Acum vom sărbători salvarea mea. Dacă îţi rămân bani, dă-i văduvei ca avans pentru următoarele tale cumpărături.

După ce a ieşit pe uşă, m-am trântit la loc pe scaun şi am închis ochii pentru o clipă. De-abia acum apucam să simt frica ce mă cuprinsese. Braţele şi picioarele au început să-mi tremure, în gură simţeam gustul amar al sângelui. Mi-am dat seama că-mi muşcasem limba din pricina agitaţiei. În spatele pleoapelor, vedeam chipurile bărbaţilor mânioşi, le auzeam strigătele şi tropotul paşilor venind tot mai aproape, le simţeam mirosul îngrozitor. Trupul aproape că îmi paralizase şi puţin a lipsit să cad lat pe podea. Dusesem mult timp o viaţă liniştită şi uitasem cât de uşor poate un prinţ să stârnească mânia poporului. Intrasem în oraş ca un neghiob, fără gărzi, şi doar întâmplarea a făcut să fiu salvat de un sclav. Am încercat să nu mă gândesc la trupul meu mutilat în piaţă, la sângele care s-ar fi scurs pe jos, la ultima gură

de aer pe care aş fi luat-o. Am deschis ochii şi am privit peretele întunecat. Auzeam paşii unui om pe uliţă. Aproape că am sărit să-mi iau sabia de pe podea. Uşa a scârţâit şi binefăcătorul meu şi-a făcut apariţia aducând un urcior cu vin şi o pulpă de miel.

— Le-am spus să aromeze vinul cu scorţişoară, a zis el. M-am gândit că trebuie să te fi obişnuit cu asta la Roma.

— Văd că ştii despre mine mai multe decât îmi amintesc eu însumi. Cum te numeşti?

A pus pe masă pulpa de miel şi vinul şi s-a întins să ia două căni de pe raft.

— Păi, cine nu te ştie, prinţe? Mă cheamă Iosafat şi sunt sclavul negustorului Aminabad.

— Îl cunosc. Vinde aproape orice vor oamenii să cumpere şi se spune că e unul dintre cei mai bogaţi oameni din oraş. Se poartă bine cu tine?

— Nu pot să mă plâng, a spus Iosafat turnând vin în căni. Deşi, dacă ar fi să luăm în considerare că eu mă îngrijesc de socotelile sale şi îi tălmăcesc documentele greceşti şi romane, atunci ar fi putut să-mi dea o locuinţă mai bună decât odaia asta.

— Chiar atât de educat eşti? am exclamat cu uimire. În cazul ăsta, poţi spune că eşti secretarul lui Aminabad. Şi ai dreptate, dacă aş fi în locul lui, i-aş oferi condiţii mai bune secretarului meu.

— Atunci mai bine aş fi secretarul tău. Să îţi tai nişte carne?

— Taie, taie. Şi povesteşte-mi de ce a luat-o poporul razna şi de ce vor oamenii să-mi verse sângele. Din câte ştiu, nu le-am făcut nimic rău iudeilor.

— Păcatul tău este că eşti frate cu Arhelau, a spus Iosafat luând cuţitul şi două talere de pe raft. Mulţi se înfuriaseră deja la auzul veştii despre căsătoria sa nelegiuită, dar când au aflat ieri că vrea să mărească birurile, s-a umplut paharul. Au încercat să-l atace în piaţă, iar el a fugit în Templu cu gărzile sale cu tot. Apoi ai apărut tu, iar oamenii şi-au îndreptat mânia asupra ta.

Am gustat vinul, era amestecat cât trebuie cu scorţişoară.

— Dar unde sunt legionarii? N-ar trebui să potolească soldaţii răzmeriţele?

— Din nefericire, fratele tău i-a trimis pe legionari să domolească gloatele care s-au răsculat în Nazaret. Aşadar, zeloţii au profitat de acest prilej. Însă nu te teme, nu vor distruge Templul.

— Nu de Templu îmi fac eu griji. Sincer să fiu, nici soarta fratelui meu Arhelau nu mă preocupă foarte tare. Culege ce-a semănat cu mâna lui. Noi doi suntem fraţi numai în sensul în care tatăl nostru ne-a făcut cu aceeaşi mamă. Dar în alte privinţe, suntem străini unul pentru celălalt.

Iosafat mi-a pus dinainte un taler cu carne. M-a măsurat cu privirea şi a spus:

— Cu alte cuvinte, nu te deranjează dacă spun că fratele tău e un porc blestemat, putrezi-i-ar râtul în deşert, laolaltă cu ciolanele lui?

— Absolut deloc. În schimb, mă întreb dacă o să apuc să ajung la Templu să vorbesc cu preoţii sau dacă să îndrăznesc să caut adăpost în vechiul palat al tatălui meu. Poate că oamenii au năvălit şi acolo şi-mi va fi cu neputinţă să pătrund înăuntru.

— Ar fi mai înţelept să te întorci în oraşul tău, prinţe, iar de aici nu poţi pleca până nu se lasă întunericul.

Iosafat s-a aşezat pe celălalt scaun şi, în mod evident, se abţinea să dea iama în urciorul cu vin.

— Poţi să-ţi rezolvi treburile cu preoţii şi mai târziu.

— Adevărat. Spuneai că te îngrijeşti de socotelile lui Aminabad. Te plăteşte bine? Ţi-a făgăduit să te elibereze vreodată?

Mâna cu care ţinea ciozvârta de carne i-a rămas în aer.

— Stăpânul meu e cunoscut pentru faptul că una făgăduieşte şi alta face. Priveşte în jur. Ţi se pare că aş fi un om bogat?

Un gând surprinzător mi-a răsărit brusc în minte. Ar fi trebuit să mai cuget la asta, dar mi-a plăcut atât de tare ideea, încât am spus:

— Vom face astfel încât să vii cu mine în Galileea.

— Dar cum e posibil? a întrebat Iosafat. Iartă-mă, prinţe, dar poţi să iei un sclav de la stăpânul său?

— Din câte îi cunosc eu pe negustori, nici unul nu poate rezista în faţa unei oferte serioase. Cel puţin nu dacă îşi dau seama că preţul pe care îl cer ei pe mărfuri e cam pipărat.

Gura lui Iosafat a început să tremure.

— Chiar ai dreptate. Negustorul n-ar fi negustor dacă n-ar fi şi lacom. Eu am însă şi o datorie la Aminabad, şi nu e vorba de o sumă neînsemnată.

— Cât de mare e suma?

— Iniţial au fost aproape patru sute de arginţi. Dacă scădem însă numărul de ani cât am fost sclav…

— Văd că eşti scump, nu glumă! Nu contează, îi voi face stăpânului tău o ofertă pe care un om lacom n-are cum s-o refuze.

Iosafat se holba la mine cu ochii cât cepele.

— Prinţe, ţii la băutură, nu-i aşa? Ştiu că există oameni pentru care chiar şi o gură e prea mult.

— Nu-s beat. Îi voi trimite lui Aminabad un mesaj şi banii când ajungem în Sepphoris. Poţi deja să te consideri secretarul meu. Se poate să fie nevoie să mai faci pe garda de corp, pentru că se pare că te pricepi şi la asta.

Iosafat s-a ridicat, s-a înclinat solemn şi a declarat:

— Măciuca mea este în slujba ta, prinţe. Pot să dansez acum?

— Dar nu avem muzică.

— Nici n-avem nevoie. Sunt atât de bucuros, încât îmi răsună o melodie minunată în urechi.

Şi chiar s-a pus pe dansat. Îmi venea greu să privesc fără să pufnesc în râs cum îşi unduia trupul cu mişcări stângace şi cum îşi întindea braţele lungi ca şi când se credea vreo dansatoare graţioasă. Apoi ne-am aşezat unul lângă altul şi am mâncat, mi-a povestit despre el, cum împrumutase bani de la Aminabad şi cum ajunsese sclavul lui când nu şi-a mai putut plăti datoria. Înainte de asta, tatăl său îi asigurase o educaţie aleasă la Atena şi la Roma, dar îşi pierduse avutul, murise şi lăsase familia fără o leţcaie. Curând după aceea, mama lui Iosafat se prăpădise şi ea. Iosafat avea un frate care reuşise să prospere, iar el se decisese să facă acelaşi lucru. Fusese totuşi lacom şi cumpărase prea repede o fermă mare de pe urma căreia îşi închipuise că va face avere. Probabil că Aminabad îi dăduse banii să o cumpere deoarece fusese bun prieten cu tatăl lui Iosafat şi îi împrumutase bani şi fratelui acestuia, ceea ce se dovedise o bună investiţie. Dar în cazul lui Iosafat, lucrurile s-au petrecut altfel. Degeaba ştia el greacă şi latină şi se pricepea să ţină socotelile, căci nu prea avea cunoştinţe despre pământ. Îşi plantase via într-o vale uscată, unde era cu neputinţă să aducă apă, iar în cele din urmă toată viţa i se uscase. N-a avut ce să mai facă decât să se supună legii: a trebuit să devină sclavul lui Aminabad.

Se lăsase noaptea, iar Iosafat a ieşit să vadă dacă se potolise

revolta. S-a întors curând şi mi-a spus că legionarii, care reveniseră între timp în oraş, capturaseră un număr mare de zurbagii şi îi trimiseseră pe ceilalţi acasă. Străzile erau liniştite şi puteam pleca. Iosafat şi-a strâns puţinele lucruri într-un sac, l-a aruncat pe umăr şi şi-a lăsat casa în urmă fără să-i mai arunce nici măcar o privire. N-am fost nevoiţi să străbatem singuri uliţele pustii, deoarece garda mea de corp se apucase neliniştită să mă caute. În ciuda orei târzii, când am ajuns la poarta oraşului, am reuşit să cumpăr un măgar costeliv care să-l care pe Iosafat. Luna strălucea deasupra deşertului, iar noi călăream spre Betel, unde am înnoptat. Mi-a fost greu să adorm. Mă întrebam dacă nu cumva făcusem o greşeală cumpărându-mi un secretar şi străjer atât de scump.

Zilele lui Arhelau ca prinţ erau numărate. Se dovedea incapabil să ţină cont de dorinţele şi de nevoile oamenilor, iar asta i-a fost fatal. Mulţi erau de părere că toate relele se trăgeau de la aroganţa, purtarea lipsită de pudoare şi de la cruzimea lui, însă, ca să fim drepţi, trebuie să recunoaştem că mulţi regi şi prinţi au fost mai cruzi şi mai desfrânaţi ca el. Totuşi locuitorii din provinciile sale se săturaseră până peste cap de desfrânarea şi lăcomia lui, aşa că au ales câţiva oameni care au venit la Roma să se plângă în faţa împăratului Augustus.

Mi-am mai întâlnit fratele o singură dată. Venisem din nou la Ierusalim, însă de data asta fusesem mai prevăzător decât atunci când mă aventurasem de unul singur în mijlocul mulţimii. Aveam cu mine treizeci de soldaţi înarmaţi până-n dinţi, iar pe doi i-am trimis înainte să verifice dacă în oraş era linişte. După ce m-au asigurat că nu se arăta nici o primejdie, am pornit călare spre palatul fratelui meu.

L-am găsit ascunzându-se în odăile cele mai dosnice din palat. Dintr-o singură privire, îţi dădeai seama că aveai în faţa ochilor un om care-şi pierduse speranţa atât în popor, cât şi în sine. Poate că-şi pierduse şi încrederea în viaţă. Era încă tânăr, dar nu părea deloc aşa, căci avea pielea gălbejită şi ochii şi mai galbeni, cu pungi mari sub ei, mâinile tremurânde şi haina pătată de vin. Duhnea a sudoare şi a vomă, şi, deşi purta o diademă pe capul cu părul în neorânduială, n-ar fi zis nimeni că e prinţul poporului ales. Dintr-un motiv numai de el ştiut, îşi mutase tronul în dormitorul acesta

murdar. S-a aşezat, de fapt, mai degrabă s-a întins pe el, precum o caricatură a unui monarh. Mă privea cu indiferenţă. Într-un târziu pe chipul lui obosit a apărut o tresărire, căci îşi dăduse seama cine eram, şi a spus răguşit:

— Antipa. Ticălosule.

— Eu sunt ticălos?

— Ce altceva ai putea fi? Mai mult, eşti un ticălos viclean. Ai umflat tu Galileea, cu poporul ei vesel şi tolerant. Ai urzit pe la spatele meu să capăt oraşul ăsta îngrozitor, unde oamenii nu fac decât să se răscoale şi să urle cât îi ţine gâtlejul despre legile părinţilor.

— N-ai decât să crezi asta dacă vrei. Se pare că ţi-ai pierdut memoria.

A înşfăcat cupa de pe masa de lângă tron şi şi-a turnat vin în gură şi pe bărbie.

— Ştiai că blestemaţii ăştia au trimis nişte oameni să se plângă lui Augustus de mine? Ar trebui să-i spânzur pe toţi.

— Înţeleg că ai spânzurat deja destui oameni.

— Da, da! Ţi-e uşor să vorbeşti, nemernicule. Ştii că am avut un vis straniu astă-noapte?

M-am aşezat pe un scaun cât mai departe de el ca să nu leşin din pricina duhorii pe care o răspândea.

— De unde să ştiu eu ce vise ai tu?

— Ascultă-mă. Mi s-au arătat în vis nouă spice mari de grâu şi apoi trei boi mari care au mâncat spicele. Ce spui de asta?

— Nu sunt tâlcuitor de vise.

A râgâit şi un firicel roşu de vin i-a apărut în colţul gurii.

— Nici eu. Însă Simon esenianul spune că spicele sunt ani, iar boii înseamnă mare haos, deoarece sunt folosiţi la arat pământul. Eu am domnit nouă ani, deci acum ar urma haosul. Desigur, am pus ca Simon să fie biciuit, dar nu pot să nu mă gândesc la ce a prezis. Mi se apropie sfârşitul, Antipa?

Am tăcut o vreme. Arhelau era fratele meu şi ar fi trebuit poate să-l consolez, dar pur şi simplu nu eram în stare. Nu îl uram, însă îmi stârnea o antipatie profundă. De aceea, m-am mărginit doar la a spune:

— Ţi-ai putea salva pielea dacă nu mai faci şi alte prostii. Cel mai înţelept ar fi să renunţi la Iudeea.

— Ha! Ştiam eu! a strigat el şi a încercat să se ridice, dar n-a reuşit şi a căzut la loc. Râvneşti la pământul meu! Sigur ţi-ai trimis deja oamenii la Augustus!

— Nu fi nebun. Nu mă interesează nici Iudeea, nici Samaria, nici măcar dacă mi-ar fi puse pe tavă.

— Chiar aşa? a întrebat el holbându-se la mine, după care a continuat cu vocea schimbată, ca şi când ar fi uitat de cuvintele şi gândurile de mai înainte: Ştii, şi nevastă-mea a avut un vis.

— Ce a visat Glafira? am întrebat eu răbdător.

— I-a apărut Alexandru în vis. Ce treabă are ticălosul ăla să se amestece în visele celor vii? În fine, Alexandru o certa pe soţia mea că m-a luat pe mine de bărbat. Şi-n plus, o ameninţa pe Glafira că o ia la el, îţi poţi imagina? Îţi dai seama că acum Glafira tremură de frică.

— Poate că ar fi cazul să tremuri şi tu. Ura poporului nu trebuie subestimată. Dacă vrei, poţi veni cu nevastă-ta la mine în cetate, acolo o să fiţi în siguranţă.

Era pe punctul de a înşfăca iarăşi cupa cu vin, dar aceasta s-a prăbuşit cu zgomot pe podea.

— Ha! Eu, în siguranţă la tine? Cine te crezi? Biet prinţişor de la ţară!

M-am ridicat din scaun, l-am privit pentru ultima oară în ochi şi am spus:

— Tu îţi alegi locul unde-ţi vor putrezi ciolanele.

Doar câteva zile mai târziu, Arhelau a fost chemat la Augustus pentru a fi judecat. Credeam că va fugi într-o ţară îndepărtată, însă, spre surprinderea mea, s-a supus şi s-a dus la Roma. Poate că în mintea lui tulburată şi-a închipuit că va reuşi să câştige bunăvoinţa împăratului prin cuvinte frumoase. Dar nu s-a întâmplat aşa, ci a fost surghiunit în Gallia. Nici măcar nu i s-a îngăduit să-şi ia bunurile din Ierusalim, care au fost confiscate până la ultimul vas. Provinciile sale au fost alipite Siriei, iar Augustus l-a însărcinat pe prefectul Coponius să le guverneze. Ani mai târziu, am auzit că Arhelau a murit de o boală a ficatului, în exil. Am încercat să-l plâng, chiar am încercat, dar nu am putut.

Una dintre consecinţele prăbuşirii lui Arhelau a fost că sora noastră, Olimpia, care locuise în palatul său, s-a mutat la mine. Aproape că o uitasem pe fata cea poznaşă, care între timp devenise

o tânără tăcută, încă nemăritată. Eram hotărât să fac ceva în privinţa asta şi am adus vorba imediat ce am ajuns în Sepphoris, însă Olimpia m-a luat prin surprindere.

— Eşti şi tu la fel de nesimţitor şi rece precum ceilalţi bărbaţi, Antipa? m-a întrebat ea cu chipul umbrit de supărare. Cum v-aţi băgat toţi în cap că aveţi dreptul să vă purtaţi cu femeile de parcă ar fi o marfă?

— Dar, surioară! am exclamat eu. Ce vrei să spui? Ar trebui să te frământe şi pe tine faptul că nu te-ai măritat încă!

O lacrimă îi strălucea în colţul ochiului.

— Şi dacă nu e aşa? Nu ne-a lăsat tata o moştenire care mi-ar ajunge şi mie pentru un trai modest? N-aş putea locui în linişte şi pace în palatul tău dacă făgăduiesc să nu deranjez pe nimeni? Doar am acelaşi sânge ca poporul meu.

— Sigur că poţi locui în palatul meu, şi îţi voi da cu plăcere partea ta de moştenire. Însă nu va fi viaţa ta singuratică? Dacă reuşesc să-ţi găsesc un bărbat bogat, poate chiar un prinţ, atunci vei locui în palatul tău şi vei avea sute şi sute de sclavi şi nu-ţi va lipsi nimic. În plus, ai avea şi copii. Pesemne că toate femeile vor copii.

— Ce ştii tu despre ce vor femeile? s-a răstit Olimpia. E adevărat că aş putea găsi un bărbat bun, dar e posibil ca acel bărbat bun să mă bată chiar din noaptea nunţii, şi, pe lângă asta, aş putea muri dând naştere unui copil. Chiar îţi doreşti asta?

Nu am ştiut ce să-i răspund. Nici o femeie nu-mi mai vorbise atât de neocolit despre menirea ei, aşa cum era statornicită de tradiţii. Mi-am zis că cel mai înţelept era să o las să mai cugete asupra acestui lucru, însă ea nu s-a răzgândit. A trecut un an şi n-am mai adus deloc vorba despre asta. De fapt, nici nu vorbeam cine ştie ce, fiindcă Olimpia ducea o viaţă stranie: stătea în odăile ei din capătul palatului şi când îşi făcea apariţia, foarte rar, nu scotea mai mult de câteva cuvinte. Puteam s-o înţeleg, ajunsesem la concluzia că semăna cu mama, însă toată lumea avea impresia că suferea de un beteşug la cap. Primea în fiecare an o sumă de bani de la mine care-i era suficientă pentru banchete, straie scumpe şi giuvaiere, însă, din câte ştiu, Olimpia nu invitase niciodată vreun străin la ea şi părea să poarte mereu aceleaşi haine ponosite.

În cele din urmă, pur şi simplu am uitat de ea. Dacă se întâmpla să dau peste ea pe coridoarele întunecate ale palatului, privirea mea o ocolea ca şi când ar fi fost o umbră.

V

Aici, pe malul mării, barba-mi miroase a alge. Îmi aduce aminte de călătorii, de plecări şi de întoarceri, unele mai plăcute, altele mai puţin. Păsările marine ţipă deasupra noastră, cerul e presărat cu nori albi, iar în larg se zăresc pânzele unor corăbii. Drumul care trece pe lângă plajă e pustiu şi bătătorit de roţile carelor. Irodiada se leagănă lângă mine fără să spună nimic, cu ochii pe jumătate închişi. Ea m-a cicălit să vină cu mine, probabil din pură curiozitate. Trebuie să fiu în gardă, să nu se apuce să-mi facă vreun masaj cu pomezi pentru întinerirea pielii sau cu prafuri pentru îndesirea părului luate de la vindecătoare. Ar fi fost mai bine dacă ar fi rămas acasă, unde ar fi putut porunci să i se pregătească baia sau să dea fuga în piaţă să-şi găsească vreun vlăjgan musculos. Pe de altă parte, viclenia ei poate să-mi fie de folos. Uneori mi se pare că are puterea de a vedea prin oameni, ca şi când le-ar fi jupuit pielea.

Pe drum se zăresc trei bărbaţi care merg în direcţia plajei. Probabil că se duc către bărcile lor. Oamenii care locuiesc în apropierea mării sunt diferiţi de ceilalţi, iar asta se vede şi pe înfăţişarea celor trei; au pielea arsă de vânt şi mai întunecată decât a pescarilor care locuiesc lângă lacul meu. Acelaşi lucru se poate spune şi despre marinari, găseşti destui în Cezareea Maritima. Nici măcar nu mai merg precum oamenii normali, ci umblă cu picioarele crăcănate, legănându-se ca beţivii. Viaţa lor e şi mai scurtă decât a altor oameni. Poate că au inspirat prea mult din suflarea monştrilor marini.

Veniamin călăreşte pe lângă carul meu, iar în spate vine Caleb, fiul lui Efraim, cel mai de preţ soldat al lui Beria. Va avea ocazia să-şi demonstreze valoarea în călătoria aceasta. L-am promovat ca

mână dreaptă a lui Simron şi astfel mi-am onorat promisiunea pe care i-o făcusem mai demult tirianului Naaman. Trebuie să găsesc pe cineva să-l înlocuiască pe Beria, şi poate Caleb e omul potrivit pentru asta. Dar mai întâi trebuie să lămuresc ceva în Dora.

Drumul urcă pe un mic dâmb: un sătuc ascuns între stânci, pe care vânturile iernii l-ar putea lesne mătura cu totul la o asemenea înălţime. Înţeleg, totuşi, de ce vindecătoarea s-a stabilit în acest loc, fiindcă vegetaţia este bogată şi poate îngrăşa solul cu alge adunate de pe plajă ca să-şi cultive ierburile. Eu, unul, n-aş locui într-un ţinut unde vânturile sunt aspre şi furtunile dese. Cine poate să înţeleagă ciudatul obicei al romanilor de a-şi construi vile luxoase pe malul mării? Mai bine să cauţi răcoarea munţilor în lunile fierbinţi de vară şi să-ţi petreci iarna în casele bine încălzite din interiorul ţării. În plus, soarele de aici e orbitor, iar apa face să se răsfrângă şi mai mult lumina, astfel că e greu să nu-ţi arzi pielea.

La marginea satului, un bătrân stă pe o piatră. Pe pământ, lângă el, se află un toiag. Bătrânul se uită gânditor la turma de capre care paşte pe pajiştea străjuită de un zid scund de piatră. Opresc carul lângă el şi spun:

— Văd că n-ai ajuns departe, păstorule.

Bătrânul priveşte timid la mine, la Irodiada şi la escorta noastră de peste zece soldaţi, apoi răspunde:

— Am cruţat pajiştea asta toată vara, stăpâne. Acum îmi las caprele să mănânce până se îngraşă.

— Bună treabă. Aproape că mi-ar plăcea să fiu una dintre caprele tale. Dar, spune, locuieşte pe-aici vreo femeie care cunoaşte bine tainele ierburilor?

Bătrânul îşi mângâie barba ca şi când ar fi vrut să câştige timp de gândire.

— Cred că te referi la Naomi. Nu mai există altă vindecătoare pe-aici.

— Ea trebuie să fie. Spune-mi unde o găsesc.

Se uită la mine cu ochi bănuitori.

— Îmi cer iertare dacă întrebarea mea e necuviincioasă, stăpâne, însă cu cine stau de vorbă?

— Sunt tetrarhul Irod Antipa.

E uimit, a rămas cu gura căscată, apoi se aruncă repede în genunchi, pe jos.

— Iartă-mă, preamărite rege. Nu te-am recunoscut. Naomi locuieşte în mijlocul satului, în casa cu acoperiş de paie, însă n-o vei găsi acolo. A plecat din sat.

— Unde a plecat?

— Asta nu ştiu, dar o poţi întreba pe sora ei.

— Prea bine, răspund încercând să-mi ţin în frâu nerăbdarea. Unde o pot găsi pe sora lui Naomi?

— Orpa locuieşte în cealaltă parte a satului, în casa cu pereţi de culoarea argilei, lângă care cresc trei cedri mari.

— Casa de culoarea argilei? Vrei să spui că nu e văruită?

— Da, preamărite rege. E din lut roşu.

Dau bice cailor să o ia din loc.

— Îţi mulţumesc. Nu uita să-ţi saluţi caprele din partea mea.

Bătrânul rămâne amuţit pe jos. Noi ne continuăm drumul pe uliţa din sat, străjuită de ambele părţi de case modeste. O femeie tânără cară un coş mare, un copil murdar stă la umbră, de-a lungul zidurilor umblă câţiva câini lăţoşi. Cum o fi viaţa acestor oameni? Simplă, desigur, însă poate şi fericită într-un fel. Îşi câştigă pâinea de zi cu zi şi fără îndoială că mănâncă mult peşte şi sunt bucuroşi că se nasc, trăiesc şi mor în colibele lor. În zilele de sărbătoare călătoresc în Cezareea Maritima, de Paşti, cine ştie, poate la Ierusalim, iar de sabat stau în faţa casei sau pe terasa de pe acoperiş după ce-au ascultat flecăreala preotului lor. Ce ştiu ei despre problemele conducătorilor şi ale oamenilor bogaţi? Dar nici nu trebuie să ştie, mai bine să-şi ducă mai departe, în necunoaştere, traiul lor umil, să facă copii, să-i crească şi să-i hrănească şi, în cele din urmă, să-şi dea ultima suflare pe patul de moarte, de care are deja nevoie noua generaţie. Totuşi uneori răsar din rândul lor tineri bărbaţi, pe care vreun profet sau instigator la răzvrătire reuşeşte să-i zăpăcească. Aceştia îşi iau armele fără să-şi dea seama ce fac de fapt. Iar ce se petrece apoi nu mai e un secret pentru nimeni: satul răsună de vaietele soţiilor rămase văduve, ale mamelor rămase fără băieţi, iar bocitoarele vor urla cât le va ţine gura ca să-şi poată umple burţile pe spinarea acelor bieţi oameni sărmani.

Pe partea dreaptă a drumului se zăreşte un deal cu o casă singuratică în vârf, la depărtare de celelalte locuinţe, adăpostită la umbra a trei copaci. Uliţa care se desprinde din drum e prea

îngustă pentru care, aşa că oprim şi mă dau jos. Irodiada face la fel, iar Veniamin sare şi el din spinarea calului. Îşi şterge broboanele de sudoare de pe frunte, deşi nu e o zi din cale-afară de caldă şi mai adia şi câte o briză plăcută dinspre mare, şi întreabă:

— Iei soldaţi cu tine?

— Mă-ndoiesc că o să am nevoie de ei, răspund. Dar Caleb şi Simron pot să ne urmeze măcar până în curte.

Ajungem în faţa casei şi o femeie îmbrăcată în negru apare în pragul uşii. Ceva din purtarea ei lasă impresia că nu e prea surprinsă să ne vadă. Îşi ridică totuşi o mână la ochi, ca şi când lumina zilei ar împiedica-o să ne vadă, şi îşi trece limba peste buze. Expresia îi e blândă, faţa obosită, dar frumoasă, capul şi ochii mari ca de copil. Se uită întrebător la mine.

— Femeie, eşti tu Orpa, sora vindecătoarei Naomi?

— Eu sunt, răspunde ea umil.

— Sunt tetrarhul Antipa şi am o treabă cu sora ta. Unde o pot găsi?

Mă priveşte fără teamă cu ochii ei mari.

— E în oraş, preamărite rege. A plecat într-acolo acum câteva zile.

— Unde trebuie să merg în Cezareea ca s-o întâlnesc?

— Asta nu ştiu să spun. Însă a fost chemată să ajute un bărbat care s-a îmbolnăvit.

— Şi cine e acel bărbat?

Orpa şovăie o clipă până să răspundă.

— E căpetenia garnizoanei romane.

Răsuflu cu zgomot. Problema se dovedeşte mai complicată decât credeam. O pală de vânt izbeşte cedrii, iar umbrele lor joacă în iarbă de parcă ar fi nişte fiinţe vii. Când îmi ridic ochii către cer, văd un stol de păsări, iar deasupra lor un şoim care se lasă să cadă peste ele greu ca o piatră. Păsările zboară în toate direcţiile, dar şoimul se iveşte triumfător cu prada în gheare. Să o iau ca pe un semn? Sunt eu şoimul acela sau, dimpotrivă, prada sa? Oftez şi mă întorc iarăşi spre Orpa:

— Pesemne că ştii şi tu să prepari leacuri.

Acum masca Orpei dispare şi o cuprinde limpede tulburarea.

— Ştiu să prepar băi pentru cineva care s-a lovit la braţ sau la picior. Puteri magice nu am.

— Eşti sigură? Nu cumva te-a învăţat sora ta?

— Poate că ar fi făcut-o dacă aş fi rugat-o. Totuşi n-am vrut să ştiu astfel de lucruri, prefer să trăiesc liniştită. O vindecătoare atrage mereu oameni, şi nu toţi caută leacuri pentru boli.

Sar drept în faţa ei, atât de aproape, încât îi simt mirosul.

— Aha! Te referi la cei care vor să cumpere otrăvuri!

— Probabil se întâmplă şi asta, dar nu am auzit niciodată să fi pregătit Naomi vreo otravă, rosteşte Orpa ferindu-şi privirea. În schimb, o sâcâie oamenii care cer poţiuni de dragoste sau pomezi de înfrumuseţare sau prafuri care să sporească bărbăţia. Asta e ruşinos, după părerea ei. Nu crede că e firesc ca un bătrân să caute să se împopoţoneze cu tălăngi zornăitoare ca un berbec tânăr sau ca o femeie în vârstă să dorească să arate ca o fetişcană.

Mă întorc către Irodiada, care se uită absent spre mare şi nu pare să fi dat atenţie cuvintelor Orpei. Privesc şi eu în aceeaşi direcţie şi văd că valurile au crescut şi au devenit înspumate. Două bărci cu pânzele umflate se apropie de mal, iar nişte nori albi s-au adunat la orizont ca nişte munţi. Din fericire, nu par să fie nori de furtună. Îi întorc spatele Orpei şi le spun oamenilor care aşteptau răbdători:

— Nu mai avem nimic de făcut aici. Să ne întoarcem în oraş.

După câţiva paşi pe cărare, mă întorc la Orpa, care încă stă în uşă, şi îi zic cu o voce scăzută:

— Mai spune-mi un lucru. Dacă un moşneag ramolit i-ar cere surorii tale ajutor să-i sumeţească bărbăţia, ce i-ar răspunde sora ta?

— Probabil că sora mea l-ar îndemna să mănânce multă ţelină.

— Ţelină?

— Da. Pune sângele în mişcare şi lărgeşte venele. Aşa s-a apucat un bărbat de aproape optzeci de ani să-şi umfle stomacul cu ţelină şi a trebuit să fie scos afară din sat pentru a nu tulbura neprihana fecioarelor noastre.

Scutur din cap.

— Deci am un motiv întemeiat să evit ţelina. Îţi mulţumesc, femeie. Ai fost binevoitoare.

Încuviinţează şi intră în casă. Iuţesc pasul spre car. Nici nu mă sui bine în el, când o rafală de vânt aproape mă doboară la pământ. Caleb se apropie de mine şi spune:

— Prinţe, poate că femeia nu ţi-a spus totul. Pot să o silesc, dacă vrei.

— Nu pe ea vreau s-o silesc. E destul dacă mă ajuţi s-o găsesc pe sora ei în Cezareea Maritima. Ai auzit că s-a dus acolo să-l îngrijească pe căpitanul garnizoanei?

— Da, am auzit.

— Poţi să ajungi acolo înaintea noastră să verifici? Vino apoi la mine acasă.

— Facă-se voia ta, prinţe.

Totul e în ordine, toate sunt la locul lor: marea zbuciumată, norii care cedează locul cerului albastru, satul ridicat în mijlocul stâncilor şi drumul care trece prin el şi duce către Cezareea, amintind de albia secată a unui râu. Mintea mi-e tulburată de o stranie nelinişte. Simt că ar fi fost mai înţelept să fi rămas în Galileea, deoarece nicăieri altundeva nu sunt în siguranţă. Însă aş fi îndrăznit oare să sfidez porunca împăratului? Nu ajută la nimic că oamenii simpli mă numesc rege. Mereu am fost doar una dintre târfele Romei, un biet sclav. Ceva îmi spune că drumul care mă aşteaptă va fi şi ultimul.

Nu putem naviga înainte să se calmeze vânturile năprasnice. Îmi dau seama de asta numai uitându-mă la mare de pe acoperişul palatului. Valurile înspumate se înalţă precum brazdele pe câmp primăvara. Ar fi nebunie curată să pornim acum şi, în plus, nu mi-am rezolvat problema. Tocmai acum trebuie să am răbdare. Am cerut să fiu lăsat singur cu cupa mea de vin, pe care cel ce mi-a adus-o a lăsat-o pe masa din spatele meu. Nu beau încă, ci privesc către oraşul construit de tatăl meu în cinstea lui Augustus. Cezareea Maritima este cel mai roman dintre oraşele Iudeei, pentru că trei sferturi din populaţie sunt greci, iar romanii îi imită în tot ce fac. Aşadar nu e nici o mirare că aici a fost stabilită o mare garnizoană şi că prefectul a optat pentru acest oraş drept reşedinţă, chiar dacă Ierusalimul ar fi fost o alegere mai firească.

De unde această stranie oboseală? Văd faimosul port alb al oraşului, dar parcă aş avea o pâclă peste ochi. Membrele îmi sunt grele, gândurile mă apasă. M-aş târî în pat să îndur chinul coşmarurilor, dacă nu aş aştepta veşti de la Caleb. Nenorocul face ca vindecătoarea Naomi să fi fost chemată la căpitanul

garnizoanei. Cu greu aş putea să o pun în lanţuri cât timp romanii au nevoie de serviciile ei. Mă-ntreb, oare legionarii de aici nu mai au încredere în propriii tămăduitori, de trimit după o vrăjitoare când se îmbolnăveşte legatul lor?

Nici nu bag de seamă că cineva s-a furişat în spatele meu. O mână mi se lasă uşor pe umăr, iar eu tresar şi mă întorc brusc. Dau cu ochii de chipul calm al lui Veniamin, care se dă înapoi şi spune:

— N-am vrut să te tulbur, prinţe, însă Caleb tocmai a sosit de la garnizoană.

— Aşa. Aduce veşti bune sau rele?

— Nu ştiu dacă sunt bune sau rele, însă legatul Silo este foarte bolnav. Are fierbinţeală, tuşeşte şi nu poate ţine mâncarea în burtă. Vindecătoarea Naomi l-a silit să facă o baie rece şi l-a uns cu ierburi pe piept. Se pare că l-a ajutat, pentru că starea legatului s-a îmbunătăţit puţin. Cu toate acestea, romanii nu vor încă să o lase pe Naomi să plece.

Îmi întorc privirea către garnizoana care se zăreşte la marginea oraşului.

— Înţeleg. Poate că nici nu contează. În orice caz, marea e atât de zbuciumată deocamdată, încât nu putem pleca.

— Într-adevăr, încuviinţează Veniamin. M-am întâlnit în port cu căpitanul corabiei tale şi la fel a spus şi el. A mai zis şi că porumbeii s-au aşezat în partea dinspre răsărit a pieţei.

Încerc să pricep tâlcul spuselor sale.

— Porumbei? Ce legătură au ei?

— Căpitanul mi-a explicat că atunci când porumbeii coboară de pe acoperişuri, înseamnă că vântul e prea puternic pentru navigaţie. Dacă se aşază în partea dinspre răsărit a pieţei, nu va fi totuşi furtună. Altminteri, se aşază în partea dinspre apus. Iar atunci când se apropie o vijelie cu adevărat îngrozitoare, porumbeii zboară în altă parte. Nu demult, după ce porumbeii au plecat, vânturile au smuls acoperişurile caselor.

— Chiar aşa? Înţelepţi mai sunt porumbeii din acest oraş. Poate ar trebui să-i rugăm să se mute în Tiberiada. Atunci ar şti pescarii când să meargă dis-de-dimineaţă să-i scoale pe cârciumari, în loc să-şi împingă bărcile în apă.

— Mai că la fel i-am zis şi eu căpitanului. De-am avea şi noi porumbei ca ăştia… În orice caz, corabia e aproape încărcată, iar

echipajul e pregătit să plece la primul semn. Însă mai e o problemă…

— Spune. O problemă ici-colo nu mă deranjează.

— Căpitanul a auzit un zvon cum că ne-a urmărit un grup de zeloţi prin oraş, care vor să te omoare.

Oboseala îmi dispare ca prin minune şi, în acelaşi timp, sângele mi se urcă la cap.

— Să mă omoare? Ce monştri! De ce mă persecută?

— După părerea lor, ai relaţii prea apropiate cu Roma, doar ştii.

— De parcă înţeleg ei ceva! răcnesc, însă mă calmez repede. Ce zici, ar trebui să iau câţiva legionari să-mi fie gărzi de corp?

— Ar fi o idee înţeleaptă. Pot să vorbesc la garnizoană. De fapt, tocmai am fost acolo, deşi nu l-am putut vedea pe legat, din moment ce e bolnav. I-am trimis vorbă printr-un slujitor, iar acesta mi-a povestit apoi că soldaţii îi percheziţionează pe bărbaţii străini din oraş. S-ar putea să nu fie de mare ajutor, pentru că oricine poate cumpăra alte arme de aici dacă i se iau cele vechi. În cel mai fericit caz, zeloţii se vor speria şi se vor împotrivi, iar legionarii vor avea astfel un bun motiv să-i lase fără suflare.

— Să sperăm că aşa se va întâmpla.

— Ar trebui să-i cercetăm şi pe marinari când va veni vremea să plecăm. N-avem de unde să ştim ce ascund pe sub haine.

— Doar nu vrei să spui că printre marinarii de pe corabia mea se află răzvrătiţi?

— Nici nu-i nevoie să fie răzvrătiţi. Ajunge ca unul dintre ei să fie suficient de lacom şi să accepte mită. Un om sărac poate fi momit şi cu o sumă care pe mine nu m-ar face să ucid nici măcar o broască.

— Ce vremuri trăim, dacă nu pot să mă simt în siguranţă nici măcar pe corabia mea. Dar să facem cum spui. La urma urmei, nu strică să fim precauţi. Trebuie să pun mâna şi pe vrăjitoarea aia. Să sperăm că nu va reuşi să se strecoare printre romani.

— Nici vorbă de aşa ceva. Sunt cu ochii pe ea, iar când nu-l îngrijeşte pe Silo, stă închisă.

— Foarte bine. Acum mă tem că trebuie să mă odihnesc.

Privirea lui Veniamin e luminoasă şi curioasă.

— Încă ceva, dacă mai ai răbdare să mă asculţi.

— Spune.

— Mă întrebam ce fac căpitanul şi marinarii tăi atunci când nu ai nevoie de corabie. Când ai călătorit ultima oară pe ea? Oamenii ăştia nu fac nimic în rest şi sunt plătiţi pentru asta? În cazul ăsta, eu şi, cu siguranţă, mulţi alţii suntem gata să devenim marinarii tăi.

Nu pot să nu pufnesc în râs.

— Chiar crezi că aş plăti pe cineva ca să lenevească? Şi unde ai impresia că dispar toate legumele din fermele mele? Sunt duse la Roma pe corăbii.

— Pe corăbii?

— Da, pe corăbii. Am şase vase comerciale. Unul dintre ele este mereu ancorat în port dacă se întâmplă să trebuiască să călătoresc pe mare.

— Dar iarna? Atunci recolta a fost deja strânsă şi toate roadele pământului trimise la Roma. Ce fac marinarii atunci?

— Atunci muncesc din greu în carierele mele de piatră, iar căpitanii le sunt vătafi. Primăvara îi trimit pe coaste să-mi aducă ceea ce-mi trebuie, adică vin bun şi ţesături la care pofteşte nevastă-mea. Acum pot să-mi închid ochii?

— Cum să nu, prinţe! Nu te mai reţin.

Îl las pe Veniamin pe terasa de pe acoperiş şi cobor în camera mea, goală şi răcoroasă. Nu-mi mai plac încăperile mobilate până la refuz, în care dau din greşeală peste mese şi scaune şi mă învineţesc. Mă las cu grijă pe pat şi simt durerea deja familiară într-o parte. Numai zeii ştiu ce-mi supără măruntaiele. Încerc să respir uşor şi închid ochii, iar durerea trece. Vântul loveşte zidurile casei, pare că vrea să pătrundă prin ele. Dacă îl ascult o vreme, mereu începe să-mi şoptească ceva. Din cine ştie ce motiv, cel mai adesea îmi susură ameninţări. Zeloţii sunt un ghimpe în coastă, nenorociţii, nu se mai termină odată cu ei. De i-aş prinde… Provoacă numai necazuri în ţara asta încă de pe vremea Macabeilor şi l-au chinuit nespus şi pe tata. Cel mai rău lucru este că-i înţeleg. Iudeea, cel puţin, e practic ocupată de romani şi nu-i de mirare că unii dintre oameni vor să pună mâna pe sabie ca să-şi apere libertatea. Situaţia e diferită în provinciile mele, însă eu i-am ţinut pe răzvrătiţi sub control. Pentru asta trebuie să-i mulţumesc lui Beria, care a reuşit să păstreze pacea cu ajutorul spionilor şi soldaţilor săi. Tocmai asta nu pricep zeloţii, dorinţa mea de a

menţine pacea. Dacă preţul ei este o relaţie bună cu Roma, atunci am de gând să-l plătesc. În plus, aceasta este şi nevoia cea mai mare a Romei: când împăratul Tiberius a trimis mai multe trupe în Iudeea, a făcut-o tocmai pentru a potoli răzmeriţele. Ar fi fost, într-adevăr, bine dacă ar fi încetat să-i mai taxeze pe oameni, însă îmi dau seama că i-ar fi fost peste putinţă. Dacă ar fi făcut-o, toate celelalte naţii aflate sub stăpânirea Romei ar fi cerut într-un glas acelaşi privilegiu. Asta este problema marelui imperiu: cum pot fi teritoriile cucerite tratate la fel atunci când popoarele au doleanţe imposibil de îndeplinit. N-aş vrea să fiu împărat nici măcar dacă n-ar trebui să mă feresc tot timpul de asasini sau să-mi ţin în frâu nevasta şi fetele dedate la destrăbălări.

Îmi dau deja seama că nu voi putea dormi. Poate că e mai bine aşa, poate că o să dorm în schimb la noapte. Îmi ţin totuşi ochii închişi şi stau nemişcat. Încep să mă îngrijorez tot mai tare întrebându-mă dacă voi rezista călătoriei istovitoare. Nu mă sperie traversarea mării, însă ştiu prea bine cum va fi la Roma: voi fi nevoit să mă ţin prin preajma lui Caligula, să vorbesc în faţa Senatului şi să ţopăi nopţi întregi la banchetele nobilimii. Cine ştie, poate ar fi fost mai înţelept să trimit un mesager prin care să anunţ că sunt gata să-i încredinţez provinciile mele lui Agrippa. Poate că atunci m-ar fi lăsat să-mi trăiesc ultimii ani în palatul meu sau în vreo altă casă de-a mea, chiar şi aici. Totuşi atunci mi s-ar fi urcat în cap Irodiada, deoarece ea e şi mai îndărătnică decât mine. Pe de altă parte, e posibil ca, dimpotrivă, Irodiada să fi fost încântată de decizia mea şi să se fi alăturat lui Agrippa, la fel de lin şi firesc ca peştele în apă. Nu că i-aş căuta vină. Până la urmă, e mai tânără ca mine şi poate încă să se mai bucure de plăcerile puterii. Mie nu-mi mai rămâne decât această veşnică oboseală.

Cineva bate la uşă. Deschid ochii, mă ridic din pat şi strig:

— Cine-i acolo?

Uşa scârţâie şi se iveşte chipul lui Veniamin.

— Ştiu că te odihneai, prinţe. Totuşi chestiunea asta nu poate aştepta.

Îmi las picioarele pe podea.

— Spune, ce este?

— Soţia ta s-a îmbolnăvit, zice Veniamin sobru.

Mă frec la ochi.

— Ce o mai supără de data asta? De obicei se îmbolnăveşte imediat dacă nu-i ajunge laptele de măgăriţă să-şi facă baie. În plus, încep să o doară coapsele dacă trece o zi şi nu a văzut nici măcar un tânăr zdravăn.

— Cred că e grav, prinţe. Simptomele sunt aceleaşi cu ale lui Iosafat şi Beria.

De pe buze îmi scapă un strigăt. Inima pare că mi se opreşte, însă, în acelaşi timp, începe să bată mai repede. Mă ia cu ameţeală, vederea mi se înceţoşează, pereţii parcă se înclină. Încerc să mă ridic în picioare şi aproape mă prăbuşesc, dar Veniamin se repede să mă prindă. Mă clatin pe picioare şi aştept să treacă şocul. Până acum nu mi-am dat seama cum îmi şuieră respiraţia, de zici că o suliţă mi-a străpuns plămânii.

— Eşti sigur de asta? Poate să vorbească? Are dureri mari? Aţi chemat un doctor?

— Doctorul a fost chemat şi soţia ta poate vorbi, mă linişteşte Veniamin. Chiar ea o vrea pe vindecătoarea Naomi.

— Mizerabila aia! Probabil e ultima persoană de care e nevoie!

— Nu sunt aşa de sigur, prinţe. Soţia ta e o femeie isteaţă şi şi-a dat seama că dacă a fost otrăvită, atunci Naomi poate că ştie vreun leac.

Scutur din cap să-mi adun gândurile.

— Poate fi aşa. Aţi chemat-o deci pe vrăjitoarea aia?

— Am trimis un sclav la garnizoană. Însă dacă Naomi îl îngrijeşte acum pe legat…

— Asta e mai grav! Hoaşca aia o să vină să o vindece pe soţia mea dacă nu vrea să culeagă ierburi pe tărâmul morţilor. Ar fi trebuit să-l iau pe doctorul Timon cu noi, deşi n-a fost în stare să-i salveze nici pe Beria, nici pe Iosafat. Acum ajută-mă să merg la soţia mea!

Coborâm la catul de jos, unde Irodiada luase trei odăi numai pentru sine. Ferestrele dau, bineînţeles, în stradă, deoarece îi place să se uite la trecători, ba chiar să mai şi stea la taclale uneori cu ei. Acum însă nu stă la fereastră, ci zace în pat, cu chipul leoarcă de sudoare. Mă desprind de Veniamin şi mă duc clătinându-mă lângă soţia mea. Îşi întoarce privirea către mine. În ochii ei nu se vede nici o urmă din aroganţa ei obişnuită. Sunt întunecaţi de spaimă.

— Cum te simţi? o întreb punându-mi mâinile pe braţul ei.

— Ar putea şi fi mai rău, rosteşte Irodiada încet. Am totuşi dureri. Mă apucă brusc şi mă lasă, apoi încep iar. N-a păţit şi Iosafat tot aşa?

— Nu-l pomeni aiurea pe Iosafat. A fost cu totul altă poveste. Oricum, a fost chemat deja doctorul.

Mă prinde de mână.

— E din cauza otrăvii, nu-i aşa? Am fost otrăvită?

— Oricine s-o afla în spatele acestei isprăvi, spun eu, a mers prea departe de data asta. Refuz să părăsesc această lume până nu-i dau măruntaiele la porci.

— Trebuie să o chemi aici pe femeia aia din Dora. Ea cunoaşte negreşit toate ierburile mai bine decât doctorii din oraş.

— Deja e pe drum, zic eu, deşi nu sunt sigur. Acum cel mai bine e să nu te oboseşti încercând să vorbeşti. Să pun să-ţi facă întuneric în cameră?

O văd cum tresare.

— Nu face asta. O să mi se pară că mă aflu deja în mormânt.

— Mai ai cale lungă până acolo. O să mai ispiteşti mulţi ani tineri inocenţi. Însă acum încearcă să te odihneşti.

Părăsesc camera fără ajutorul lui Veniamin. Sunt atât de furios, încât aş putea să dau chiar şi zece ture de hipodrom. Venele-mi pulsează la tâmple şi aerul din casă pare să-mi atârne greu în plămâni. Trebuie să ies să respir aer proaspăt, aşa că o iau pe coridor înspre curte. Ajung la scări tocmai când în faţa porţii îşi fac apariţia doi legionari cu o femeie firavă între ei, cu chipul acoperit. Veniamin trece iute pe lângă mine şi vorbeşte cu femeia, care pare să asculte cu atenţie şi încuviinţează o dată, de două ori, iar eu nu pot desluşi nici un cuvânt. Acum toţi patru pornesc spre mine şi mă pomenesc că-mi caut fără să vreau sabia pe care nu o am la mine.

— Tu eşti Naomi, cea care cunoaşte toate ierburile? întreb când se opreşte dinaintea mea.

Ea dă din cap.

— În acest caz, îmi vei fi recunoscătoare. Anume, îţi ofer şansa să rămâi în viaţă. Nu trebuie decât să o însănătoşeşti pe nevasta mea.

Naomi îşi ridică vălul.

— Voi face tot ce-mi stă-n puteri, prinţe. Mai mult nu poate face

nimeni.

Vocea îi e şoptită şi blândă. Când îi văd chipul, fac un pas în spate. E brăzdat de cicatrici şi are o culoare albăstruie, de-abia se pot distinge nările şi cei doi ochi mari şi trişti. Arată de parcă i-ar fi aruncat cineva cu ulei încins în faţă. Îmi întorc repede privirea într-o parte, mă clatin puţin, apoi îmi vin în fine şi îi fac semn să mă urmeze înăuntru.

— Se pare că soţia mea a fost otrăvită, îi spun peste umăr. Am mai multe de vorbit cu tine despre asta. Însă restul chestiunilor pot să aştepte, acum cel mai important e să o ajuţi pe ea.

— Ştii ce otravă a luat nevasta ta? întreabă Naomi.

— De unde aş putea şti? mă răstesc eu. Doar nu eu am otrăvit-o!

— În cazul acesta, treaba e încurcată. Să vedem ce ne pot spune semnele stării ei.

Ajungem la dormitorul Irodiadei şi o las pe Naomi să intre. Se duce fără să facă vreun zgomot lângă pat, se apleacă şi începe să vorbească în şoaptă. Irodiada îi răspunde la fel, iar eu mă chinui degeaba să le desluşesc cuvintele. Aş putea să mă apropii, dar n-o fac. Hadassa a apărut şi ea, iar Veniamin şi legionarii stau în odaia vecină, împreună cu doi dintre slujitorii casei. Mă uit lung la Hadassa. Stă nemişcată, cu mâinile la spate, slabă şi uscată precum o pasăre înfometată. Nu-mi aruncă nici măcar o privire. Însă nu-mi iau ochii de la ea. Toată furia mea e concentrată asupra ei.

Naomi se desprinde de lângă pat, vine la mine şi îmi spune prin văl:

— Am nevoie de nişte ierburi din Dora.

— Aici nu se găsesc?

— Nu prin pieţe. Poate că se găsesc în afara oraşului, însă nu cunosc ţinuturile astea şi ar dura prea mult să le caut, poate chiar ar fi zadarnic. Acasă la mine am însă tot ce-mi trebuie.

— În cazul ăsta, poţi pleca neîntârziat, poruncesc eu.

Unul dintre legionari sare în picioare şi zice:

— Cu tot respectul, prinţe, dar avem poruncă să o supraveghem pe această femeie.

— Şi aşa veţi face. Veţi merge cu ea în satul ei natal. O să-i luaţi cu voi şi pe câţiva dintre oamenii mei, spun şi mă întorc spre Veniamin: Du-te şi anunţă-l pe Caleb.

Veniamin se întoarce şi pleacă degrabă. Legionarul pare

nedumerit şi continuă, făcându-şi curaj:

— N-a fost vorba de aşa ceva. Ni s-a poruncit să o ducem pe femeie înapoi la garnizoană.

— Ce-i cu tine, soldat? mă răstesc eu. Ţi-ai pierdut minţile? Normal că o s-o duceţi înapoi la garnizoană! O duceţi după ce se întoarce din Dora şi face tot ce poate pentru soţia mea.

— Dar nu cred că avem această autoritate, adaugă legionarul. Decizia ar trebui să vină de la…

— Cine te crezi? îl întrerup. Îţi dai seama cu cine vorbeşti? Eu sunt tetrarhul Galileei şi Pereei, şi sunt prieten cu împăraţii încă de pe vremea lui Augustus. Vrei să trimit vorbă despre tine la Roma? Eşti gata să-ţi asumi responsabilitatea dacă îmi asmut poporul împotriva legiunilor? Chiar te grăbeşti aşa de tare să fii crucificat?

Buzele încep să-i tremure, îşi lasă capul în jos şi spune:

— Iertare, prinţe. Plecăm imediat cu femeia aia în sat.

Veniamin se întoarce însoţit de Caleb. Îi dau şi lui instrucţiunile necesare, apoi pleacă împreună cu legionarii şi cu Naomi. Pe Veniamin îl trimit să mi-l aducă pe Simron. Apoi mă duc iar lângă pat, reuşind să nu mă uit urât la Hadassa. Irodiada are ochii închişi, aşa că mă decid să nu o tulbur. Timpul trece dureros de încet, parcă ar fi inamicul meu, dar, într-un sfârşit, aud paşii lui Simron pe coridor.

— Vezi chestia aia din colţ, care aduce cu o femeie? întreb eu.

Simron încuviinţează din cap.

— Du-te şi scoate creatura aia afară de aici.

Hadassa nu se opune când Simron o înşfacă şi începe să o tragă afară. Dau să plec, când Irodiada deschide dintr-odată ochii, ridică puţin capul şi zice:

— Ce ai de gând, Antipa?

— Nimic. Vreau doar să stau puţin de vorbă prieteneşte cu sclava ta.

— Te avertizez, Antipa. Să nu faci vreo prostie.

Încerc să zâmbesc.

— M-ai văzut vreodată făcând ceva înţelept?

Zâmbetul Irodiadei e probabil şi mai puţin credibil decât al meu.

— Da. Ai făcut un lucru înţelept când m-ai luat pe mine de nevastă.

— Adevărat. Însă a fost o faptă aşa de memorabilă, încât se prea poate să fie ultima.

Îi fac semn lui Simron să mă urmeze. Străbat casa, trec prin odăi, intru în grădină şi mă îndrept spre uşa care dă în beci. Zidul grădinii pare deteriorat, însă acum nu am timp să-mi fac griji pentru asta. Trag de uşă şi îmi dau seama că ar fi trebuit să aduc un opaiţ sau o torţă. Mă întorc şi dau cu ochii de Veniamin, care ne urmase cu un opaiţ în mână. Tânărul acesta chiar mă surprinde. Coborâm nişte trepte abrupte, iar eu mă sprijin cu ambele mâini de zid. Ne izbeşte mirosul de mucegai, de stătut. Veniamin aprinde două torţe de pe perete cu ajutorul opaiţului. Simron se opreşte în mijlocul beciului, încă ţinând-o strâns pe Hadassa. Îi fac semn să-i dea drumul.

— Aşa deci, îi spun Hadassei. De data asta n-are rost să faci pe muta, pentru că s-a umplut paharul şi m-am decis să pedepsesc muţenia cu moartea.

Tresare de parcă aş fi plesnit-o peste faţă. Probabil că n-am mai stat niciodată atât de aproape de ea ca acum, când îi simt răsuflarea. Nici n-am mai văzut-o astfel: gura flămândă şi ochii ageri, cărora nu le poate ascunde căutătura arogantă, cât s-o strădui ea să pară umilă. Trăsăturile chipului sunt ascuţite, agresive, la fel e şi vocea ei uscată, chiar dacă, fără îndoială, încearcă să o facă să pară smerită şi nevinovată.

— Îţi spun tot ce vrei, zice ea.

— Prea bine. Poţi începe prin a-mi spune cine te-a mituit să pui otrava.

Clipeşte iute din ochi.

— Ce otravă? Nu ştiu nimic despre otravă. Ce să fac eu cu otrava?

— Chiar că ai limbă de şarpe! Vrei să spui că nu tu ai pus otravă în mâncarea lui Iosafat şi a lui Beria, şi acum şi în a nevestei mele?

— Dar, prinţe! se tânguie ea. O slujesc pe soţia ta de când era o fetişcană!

— Cu atât mai gravă e crima ta. Crede-mă când îţi spun că asta e ultima şansă pe care ţi-o dau. Dacă îmi dezvălui cine te-a pus să faci asta, mai ai sorţi să scapi nevătămată.

Se apucă cu mâinile de păr şi începe să şi-l smulgă.

— Nu m-a plătit nimeni să fac nimic! Nu sunt decât o biată

sclavă! Am ascultat de soţia ta şi de tine cum am putut eu mai bine şi nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap să mă amestec în vreun complot împotriva voastră. Trebuie să mă crezi!

Mi se pare că n-o mai văd. Ochii mi s-au înceţoşat, pumnii mi s-au încleştat. Pieptul îmi arde, stomacul mi s-a strâns. Îmi aud propria voce răsunând parcă din depărtare spunându-i lui Simron:

— Sabia!

— Prinţe, vrei să spui că…

— Sabia! repet. Dă-mi sabia ta!

— Prinţe, intervine Veniamin, e oare înţelept…

— Sabia! strig eu, iar vederea îmi revine şi mă-ntorc către Simron, căruia îi ajunge o singură privire ca să-şi desprindă iute sabia de la centură şi să mi-o întindă.

— În genunchi, femeie! poruncesc.

Veniamin se apropie de mine părând îngrozit.

— Nu ar fi totuşi mai bine să…

— Ţine-ţi gura! răcnesc şi o înşfac pe Hadassa de gât.

— Nu ţi-am poruncit să îngenunchezi?

Hadassa cade în genunchi şi începe să schelălăie precum un câine. Dar nu pot s-o fac. Am toate motivele, am dreptul să fiu furios şi înspăimântător şi însetat de sânge, dar nu pot să fac asta. Dacă aş face-o, mi-aş lua adio de la tot ce am încercat să clădesc din greu ani la rând şi aş deveni iar un criminal neînduplecat, un hoit ros de şacali, care nu are dreptul să trăiască pe acest pământ. Văd că deja am ridicat sabia, însă nu am de gând s-o ucid. Părul subţire al Hadassei îi alunecă pe gât şi străluceşte palid dinaintea ochilor mei. Îi aud plânsul înăbuşit şi sunt şocat de privirile lui Veniamin şi Simron, şi observ că mâinile încep să-mi tremure, apoi şi umerii, şi braţele, până la sabie, şi ştiu că nu vreau şi nu pot s-o fac. Chiar de-ar fi ultima mea faptă, nu vreau s-o fac. Pur şi simplu nu pot s-o fac.

O fac. Lovesc cu toată puterea. Trupul femeii opune rezistenţă, iar sabia îmi alunecă din mână. Îmi închisesem ochii, acum i-am deschis. Hadassa zace la picioarele mele şi din gât îi ţâşneşte sânge, însă capul nu s-a desprins. Un sunet ciudat îmi iese pe gură. Ridic sabia şi lovesc iarăşi. Capul nu se desprinde nici acum. Prind sabia cu ambele mâini, îmi iau avânt zdravăn şi izbesc cu toată greutatea corpului. Capul se rostogoleşte lângă umerii ei.

Gâfâi. Veniamin îşi drege glasul, apoi o ia la fugă pe scări. Simron stă întors cu faţa la perete, înghiţind în sec. Dau drumul sabiei să cadă pe jos. Deschid gura, apoi rostesc:

— A avut carnea tare ca o gâscă bătrână.

Mă îndrept spre scări. N-ar fi trebuit s-o fac. Dar nu am de gând să regret. A meritat-o. Mă lipesc de peretele răcoros. Aştept să mă calmez. Nu regret. Ajung afară, inspir miresmele grădinii, simt căldura soarelui pe faţă. Frunzele copacilor foşnesc în adierea vântului. Veniamin s-a prăbuşit pe banca de piatră de lângă zid, dar sare repede în picioare şi se uită şovăitor la mine.

— Trebuie curăţat în beci, spun eu.

— Poate că ar fi mai bine să facem asta la noapte, sugerează Veniamin. Dacă ceilalţi slujitori văd cadavrul, pot să se sperie.

— Adevărat. Bine, la noapte atunci. Ai totuşi grijă să-i mănânce şobolanii capul, zic eu şi apoi îi fac semn lui Simron: pune un paznic la uşa beciului.

Mă sprijin încet de perete. Sunt anumite lucruri pe care trebuie să le faci. Un prinţ e nevoit să săvârşească multe fapte pe care ceilalţi nu le pot înţelege. Un prinţ trebuie să dea pilde care să-i împiedice pe ticăloşi să se răscoale împotriva celor mai puternici. În plus, în învăţăturile părinţilor noştri se găseşte o lege: dacă un om va vărsa sângele altuia, şi sângele său va fi vărsat. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, rană pentru rană, asta e tot. Hadassa s-a jucat cu focul şi s-a ars. Sunt încă prea mânios, totuşi am nevoie de o dovadă clară ca să ştiu cine dintre apropiaţii mei complotează împotriva mea. Oare am timp să aflu? Împăratul mă aşteaptă, e important să mă grăbesc să ajung la Roma să-mi apăr interesele, dar Irodiada e bolnavă şi nu pot şti cât timp o să zacă şi cum se va sfârşi boala ei, dacă se va însănătoşi sau dacă voi fi nevoit să privesc cum e aşezată în mormânt. Dacă aş reuşi să aflu, totul s-ar termina: nimeni nu ar mai muri, ar înceta toate intrigile, până şi vântul ar adia mai uşor, iar timpul, timpul care parcă galopează, m-ar lăsa în pace. Aş sta într-o încăpere răcoroasă fără să fac nimic. Nu aş conduce, nu aş condamna, nu aş pedepsi. M-aş lăsa şi de băut vin, şi de admirat coapsele tinerelor mele sclave.

Mă strecor pe uşa dormitorului soţiei mele. O tânără sclavă umezeşte o bucată de pânză şi îi şterge faţa Irodiadei. Irodiada ridică mâna şi-şi dă la o parte o şuviţă de pe chip. Cel puţin, încă

trăieşte. Mă dau înapoi cât de încet pot, apoi urc la catul de sus. Nu pot decât să aştept.

Mă retrag. Deodată, zidurile încep să-mi vorbească. Sunt vocile oamenilor morţi de sute de ani. Nu mă plac.

S-a întunecat deja şi nici urmă de ei. E mult până în Dora, iar pregătirea ierburilor durează şi ea. Un vânt aspru i-ar putea întârzia, dar mă gândesc că ar fi trebuit să se întoarcă deja până acum. Aşteptarea e dureroasă, de-abia o suport. Mă simt de parcă am umblat întruna prin odaie zile întregi, a devenit ca o temniţă. Nu mai rezist să stau în picioare, neliniştea mă seacă de puteri. Plec.

Tăcerea din casă urlă. La fel face şi vântul care şuieră afară, părându-mi mai degrabă nişte voci de oameni. Şovăi puţin în faţa uşii din spate. Nu am nici măcar bastonul să mă sprijin. Cine ştie, poate vreo zeitate e atât de supărată pe mine, încât are să-mi cadă o cărămidă în cap sau unul dintre copacii cei mari plantaţi de tata are să mă strivească. Deschid totuşi uşa şi păşesc afară în lumina albăstruie a lunii şi a stelelor. Nu am nevoie de opaiţ, cerul e senin şi nu pare să se apropie vreo furtună. Poate că ar trebui să iau de-aici nişte porumbei care să-mi vestească vremea în Tiberiada. Se pare că porumbeii au totuşi acelaşi prost obicei ca şi femeile prinse cu amantul: zboară înapoi, oricât de lung ar fi drumul.

Înaintez cu greu pe strada pustie ce duce spre port. Vântul puternic mă izbeşte în piept şi îmi biciuieşte chipul. Oamenii mai înţelepţi ca mine stau în case sau în cârciumi acum. Dar îmi place foarte mult. N-am plecat să mă întâlnesc cu nimeni, vreau doar să scap de propriile gânduri sau de golul înfiorător al lipsei lor, al remuşcării care zace în spatele acesteia, al reproşurilor care îmi şoptesc din depărtare, dar care-mi răsună ca nişte ţipete în urechi. Vântul nu e rece, deşi suflă dinspre mare. Mai e până la toamnă. Înseamnă că încă mai e vreme bună pentru navigaţie. Dacă situaţia ar fi alta, aş călători pe îndelete, m-aş opri în orăşelele de pe coastă şi pe insulele romanilor, însă poate apuc să fac asta la întoarcere. Totul depinde de cât va trebui să stau la Roma. Se poate chiar să fiu nevoit să petrec iarna acolo, iar atunci vânturile favorabile de primăvară şi căldura îmi vor permite să mă bucur, poate pentru ultima oară, de locurile unde mi-am petrecut cândva tinereţea. E

privilegiul unui bătrân înainte de moarte.

Mi-e aproape cu neputinţă să mai înaintez. Văd cheiurile şi digul cel mare care apără corăbiile de pe plajă, însă nu împiedică apa din port să devină o zeamă fierbinte. Catargele vasului meu se înalţă între două galere romane, în apropiere de tavernele frecventate de marinari, unde cineva ca mine nu are ce căuta la ora asta târzie. Mi-ar prinde bine nişte vin, dar, de vreme ce nu am luat nici un soldat cu mine, aş face bine să-mi pun pofta-n cui. Aş putea să o iau pe strada care duce la hipodrom sau să urc spre amfiteatru. Nici unul din ele nu arată grozav. De pe plajă pornesc nişte uliţe înguste, măturate de vânt, iar lumina stelelor se răsfrânge direct pe jos, ca nişte picături de ploaie. Mă îndrept clătinându-mă spre prima deschidere din zid şi mă opresc puţin să mă odihnesc. Închid ochii şi ascult vâjâitul vântului. De-aş fi la mine în oraş, de-ar fi Irodiada sănătoasă şi Iosafat în viaţă… Cu ea aş putea trăncăni vrute şi nevrute, cu el aş bea o cupă cu vin şi aş mânca greieri fripţi şi totul ar fi bine.

— Eşti curajos, aud o voce răguşită, dacă îndrăzneşti să ieşi singur într-o noapte ca asta.

În chip cu totul curios, nici măcar nu tresar. Deschid ochii, întorc capul şi îl văd.

— La fel aş putea spune şi despre tine, răspund. Dar se pare că îndeletnicirea ta e să mă urmăreşti.

Stă la câţiva paşi de mine, sprijinindu-se în toiag. Vântul îi umflă mantia neagră. Barba lui albă luceşte în lumina lunii, însă chipul zbârcit îi e înnegrit de soare. Ajunge să fac doar câţiva paşi şi l-aş putea atinge, însă n-o să fac asta. Aştept, iar în cele din urmă spune:

— N-am nici o îndeletnicire, nici nu te urmăresc. Nu mă întreba pe mine de ce ni se tot întretaie cărările. Lumea e mică, iar noi suntem şi mai mici, şi nu înţelegem tot ce e scris să se întâmple.

— Probabil că aşa e. Dar, crede-mă, nu încerc să mai pricep nimic. Îmi vine să râd când mă gândesc că odată eram convins că o să ajung să înţeleg. Acum ştiu că toate doar se succed la voia întâmplării şi eu nu pot să fac nimic să le împiedic.

Îşi înclină capul gânditor.

— Totuşi tu nu eşti chiar atât de neputincios. Într-adevăr, toate se petrec fără voia ta, însă eşti prinţ. Sau vrei să spui că nu poţi

hotărî soarta altor oameni? N-ai luat chiar azi o astfel de decizie?

Simt cum mă trec fiorii.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun, răspunde el calm, că fix în această clipă sclavii tăi târăsc trupul unei femei la marginea oraşului. Are capul sub braţ şi e extrem de tristă.

— De unde ştii tu asta? Îmi iscodeşti casa?

— Nu contează de unde ştiu ce ştiu. Însă nu te îngrijora, nimeni nu i-a observat. Şi, la urma urmei, ai dreptul să faci ce vrei cu slujitorii tăi. Acum ar fi mai înţelept să uiţi de asta şi să te concentrezi pe lucrurile importante. Nu-ţi aminteşti despre ce am vorbit data trecută?

— Despre ce am vorbit?

Îşi ridică degetul asemenea unui predicator.

— Am discutat despre zilele ce vor veni. Am vorbit despre Roma.

— Da, mi-aduc aminte, doar mi-ai spus că sunt târfa romanilor. Dar o să vezi tu. Când se potoleşte vântul, voi porni spre Roma şi-mi voi întări poziţia. Poate voi fi nevoit să fac de ruşine câţiva oameni care urzesc împotriva mea, poate chiar pe cineva din propria-mi familie, dar asta mi-e soarta. Sau am înţeles greşit, nu crezi în soartă?

— Cred, bineînţeles. Omul nu trebuie decât să iasă din casă şi să-şi urmeze destinul. În locul tău însă, m-aş duce la Roma umil şi aş fi cu băgare de seamă. N-ai de unde să ştii ce se urzeşte pe-acolo.

— Crezi că m-am născut ieri? Am fost înconjurat de intrigi toată viaţa. Totuşi recunosc că sunt sătul de ele şi nu am deloc de gând să mă amestec în ceva necurat. Din nefericire, se pare că trebuie să-l înfrunt pe nepotul meu, Agrippa. Cineva i-a otrăvit pe oamenii cei mai apropiaţi mie şi am multe motive să cred că el se află în spatele acestor nenorociri. În plus, îl suspectez şi pe Aretas Filopatris, dacă ştii cine e.

Îşi lasă toiagul să cadă la pământ.

— N-are Aretas toate temeiurile să te dispreţuiască? Mai întâi i-ai făcut fata de ruşine, pe care ai luat-o de nevastă, dar pe urmă nu ţi-a mai fost pe plac, şi apoi l-ai momit pe Aretas într-un război pe care l-ai fi pierdut fără ajutorul romanilor. Nu-i de mirare că Aretas are un dinte împotriva ta. Tu ce ai simţi faţă de un bărbat

care ţi-ar trata fata ca pe o târfă şi apoi s-ar refugia ca un ticălos la adăpostul protecţiei Romei pentru a lupta împotriva ta?

Mânia fierbe în mine. Mă desprind de zid şi încerc să-i trag una bătrânului. În acelaşi timp simt o lovitură puternică în piept, care aproape că mă doboară. Nici n-am apucat să-l văd ridicându-şi toiagul. Acum îl ţine cu ambele mâini şi mă priveşte calm în ochi.

— Cum îndrăzneşti? şuier eu. Vrei să-ţi roadă hienele oasele în pustiu?

— Nu-ţi bate tu capul cu oasele mele. Merită să ne înfruntăm la vârsta noastră? Mai bine ţi-ai cruţa puterile pentru drumul ce te aşteaptă. Oricum, ai lucruri mai bune de făcut. Ai putea, de pildă, să mergi să-ţi vezi soţia cum se vindecă.

Mă sprijin iarăşi de zid.

— Se face bine? Irodiada…

— Ai să vezi când ai să ajungi lângă patul ei, zice bătrânul, apoi se întoarce şi se îndepărtează pe uliţă.

Mă uit după el până când dispare după un colţ. Îmi pipăi pieptul cu mâna. Nu mă doare din cale-afară, cel puţin nu încă. Mă îndrept înapoi spre plajă, vântul mă izbeşte, îi întorc spatele şi pornesc în sus către casă. S-a întunecat, un nor a acoperit luna, dar stelele încă luminează drumul. Undeva urlă un câine, dacă n-or fi chiar lupii care au ajuns la zidurile oraşului. Brusc, îmi dau seama că paşii îmi sunt grăbiţi. Probabil că vântul mă împinge de la spate. Deschid uşa casei şi bag de seamă imediat că e multă lume înăuntru. Un sclav care duce un vas fierbinte mă ocoleşte. Dau de legionari şi de Caleb, care stă pe un scăunel într-una dintre încăperile Irodiadei. Pare istovit, se sprijină în coate şi îşi ţine capul în palme. Părul şi barba îi sunt prăfuite, iar sabia i-a căzut pe jos. Cum mă vede, sare în picioare şi se înclină. Dau din mână şi întreb:

— A mers bine? Şi-a luat vrăjitoarea ierburile?

Caleb îmi face semn din cap că da.

— A făcut o fiertură din ele şi acum i-o dă soţiei tale, prinţe.

— Are efect?

— Asta nu ştiu.

Merg în camera alăturată, apoi intru în dormitorul Irodiadei. Îi văd pe Veniamin, o sclavă tânără şi pe Naomi, care stă lângă pat. Irodiada o priveşte zâmbind. Mă opresc în mijlocul încăperii şi

observ un bărbat cu o mutră nemulţumită în colţ, îmi dau seama că e doctorul care a venit de la garnizoană. Vreau să vorbesc cu soţia mea, dar între patru ochi. Irodiada e neîndoielnic mai bine şi trebuie să îi pun nişte întrebări vindecătoarei înainte să fie dusă înapoi la legatul Silo. O prind pe Naomi de umeri şi o trag afară din cameră. Ajungem la capătul coridorului, unde urechile curioase nu pot să ne audă.

— Va trăi soţia mea? o întreb. Ajută fiertura?

— Vom şti înainte să vină dimineaţa, răspunde Naomi prin vălul care-i acoperă chipul, însă toate semnele sunt bune. Febra îi scade.

— Minunat. Aşadar acum poţi să-mi zici cu ce a fost otrăvită.

— Mi-e cu neputinţă să spun, prinţe. Sunt foarte multe plante care pot fi folosite drept otravă.

O împing violent în perete.

— Degeaba te mai prefaci. Ştiu că tu ai preparat otrava. I-ai vândut-o sclavei care a venit la tine.

Vrea să-şi ridice vălul şi aproape că o face, însă reuşesc s-o împiedic. Nu vreau să-i văd chipul sluţit. Se gândeşte o clipă şi spune:

— N-am vândut nimănui otravă pentru simplul motiv că eu nu prepar otravă. Nici nu îmi amintesc să-mi fi cerut vreo sclavă aşa ceva. Care este numele sclavei?

— Hadassa.

— Hadassa? A venit o dată o femeie cu numele acesta, spunea că e de loc din Galileea. Însă nu otravă mi-a cerut.

Lovesc cu pumnul în perete chiar lângă ea.

— Păi vezi! Ce ţi-a cerut atunci?

— Mi-a cerut şi i-am dat nişte pomadă pentru fratele ei, care are o boală urâtă de piele. Nu ştiu dacă a ajutat, dar aşa sper. Ştiu cum e să te mănânce pielea atât de tare, încât zici că a luat foc.

— Pentru fratele ei?! Nu l-am văzut pe fratele Hadassei cu vreo spuzeală pe piele!

— L-ai văzut fără haine? Sora lui mi-a spus că boala i-a afectat cel mai tare spatele şi coapsele.

Am senzaţia că rămân fără aer. Nu ştiu ce să mai cred, mintea îmi îngheaţă, mâinile îmi tremură. O las pe Naomi în coridor fără să mai spun ceva, ies pe uşă şi urc cu paşi grei treptele. Ar trebui să mă duc lângă nevasta mea, dar atunci va trebui să-i spun şi că am

omorât-o pe Hadassa, cu a cărei prezenţă Irodiada se obişnuise din copilărie. Sclava fusese precum o umbră pentru ea, întocmai cum Iosafat fusese umbra mea. Îl plâng pe Iosafat mai tare decât pe oricare dintre fraţii mei morţi şi ard de dorinţa de a-l răzbuna. Aşadar cum îi pot explica Irodiadei ce-am făcut? Şi cum voi afla vreodată cine se află în spatele acestor crime? Firea mea mi-e cel mai aprig duşman, iar acum poate va pune capăt liniştii căsniciei mele.

Vânturile din nord ne-au împins înspre insula Rodos. Aveam de gând să navigăm de-a lungul coastei Liciei, însă zeilor mării fie nu le-au plăcut planurile noastre, fie ne-au abătut din drum din răutate. Prin urmare, căpitanul vasului a acostat în port, unde ne-au întâmpinat ruinele faimosului colos din Rodos, picioarele sale imense şi o parte din tibie. Pe când ne apropiam de cheiuri, am zărit unul dintre degete, mai mare decât cel mai voinic gladiator. În fundal se înălţau casele albe ale Rodosului, iar în spatele lor, măslinii şi smochinii. E uşor să crezi că o insulă atât de frumoasă s-a născut din împreunarea zeului Helios cu nimfa Rodo, şi înţeleg de ce aristocraţii Romei sunt trimişi aici pentru a fi educaţi, iar Tiberius a rămas de bunăvoie în exil pe această insulă mulţi ani la rând.

Mai-marii oraşului ne-au pus la dispoziţie mai multe încăperi în vechiul palat al marelui maestru. Soldaţii au fost încartiruiţi în barăcile de la marginea oraşului, iar sclavii noştri şi Veniamin şi-au găsit găzduire în clădirile de pe lângă palat. Cel mai rău lucru în tot acest aranjament e că acum trebuie să ascult cu urechile ciulite tăcerea Irodiadei. N-a ţipat deloc la mine pe toată durata călătoriei. N-aş putea să spun că-i reproşez asta şi, într-un fel, tăcerea e o variantă mai bună decât cicăleala necontenită. Cred totuşi că în curând Irodiada va ceda şi va înţelege de ce-am făcut-o. Niciodată nu s-a simţit mai vinovată pentru moartea cuiva. Aşa că n-are decât să stea supărată. Poate că doar se preface, căci nu e-n firea ei să stea îmbufnată mult timp. Important e că şi-a revenit după ce a fost otrăvită. Am făcut tot ce-am putut ca nici unul dintre slujitori să nu aibă cum să ne otrăvească mâncarea sau băutura. Hadassa a murit, Veniamin nu ar fi avut cum să-i otrăvească pe Iosafat şi pe Beria, iar pe sclavii care ne-au urmat din Tiberiada i-am trimis

înapoi. Nu am nevoie de ei, doar mă aşteaptă la Roma o mulţime de slugi în casa de pe Colina cu Sălcii.

M-am dus să văd vila dărăpănată a lui Tiberius, care e mai mică decât credeam. Am rătăcit împreună cu Veniamin prin oraş şi prin împrejurimi, însă n-am vrut să merg prea departe. Când o să se potolească vântul, ne vom continua călătoria. Nu mă mai tem de ideea sosirii la Roma, ba chiar mi-e dor de oraş. Nu ştiu din ce motiv, dar în lăuntrul meu s-a trezit tânărul acela care crede că atunci când se ivesc necazuri, cel mai bine e să le înfrunţi făţiş. O fi oare asta o ultimă încercare a unui bătrân să se arate curajos? Dacă aşa e, le ofer zeilor cea din urmă ocazie de a se distra copios.

Ieri am auzit de la câţiva oameni influenţi din oraş că împăratul Caligula a ajuns să se certe cu Senatul. Era de aşteptat. Caligula trăieşte pe picior mare, iar Roma se confruntă cu neajunsuri financiare considerabile. Se pare că încă din primul an de domnie a risipit deja vreo trei miliarde de sesterţi pe care îi moştenise de la Tiberius. O parte din bani a pierdut-o dând mită sau aruncând de pe acoperişul Bazilicii Iulia sume incredibil de mari. Şi mai scumpe sunt însă pasiunile lui ciudate: bea perle dizolvate în oţet, împarte aur invitaţilor la cină şi a construit galere împodobite cu nestemate. La porunca lui s-au ridicat palate şi vile uimitoare, şi a făcut asta doar ca doar ca să demonstreze că poate. A obligat meşteşugarii să coasă corturi mari cât munţii. A ordonat să fie săpate tuneluri fără rost şi să fie ridicate diguri la fel de inutile, departe în mare. Nimeni nu îndrăzneşte să se opună proiectelor sale nebuneşti, fiindcă ar fi pedepsit cu moartea. Când a observat că i s-au golit cuferele cu bani, a inventat noi taxe fără să stea pe gânduri. Acum se percep impozite pe procese, căsătorii, până şi pe prostituţie – fapt aproape de necrezut, căci, într-o lume civilizată, curvele n-ar trebui să plătească taxe! Şi de parcă toate astea n-ar fi de ajuns, Caligula a început şi să jefuiască. Mulţi bărbaţi bogaţi au fost omorâţi ca împăratul să le poată confisca averea.

E greu de crezut că acum doi ani oamenii ţipau de fericire când Caligula a venit la putere. Pe vremea aia, până şi cei mai sărmani au adus jertfe zeilor în semn de mulţumire pentru noul şi minunatul conducător. Simpatia pe care poporul o nutrea faţă de Caligula s-a vădit şi din faptul că atunci când acesta s-a îmbolnăvit grav, mulţi cavaleri nobili şi-au oferit propriile vieţi zeilor, doar să

fie el cruţat. La început, Caligula a făcut tot ce i-a stat în putinţă să-şi menţină popularitatea; a anulat procesele şi sentinţele celor exilaţi, a uşurat munca judecătorilor, a încercat să ofere iarăşi oamenilor dreptul de a-şi alege funcţionarii şi le-a împărţit daruri generoase în bani. Îi distra pe romani organizând piese de teatru şi spectacole cu gladiatori şi a isprăvit construcţiile începute de Tiberius. Curând, însă, adevărata lui faţă a ieşit la iveală. Acum până şi cei mai înfocaţi dintre susţinătorii săi au înţeles că e nebun de legat sau posedat de mânia zeilor.

Când am ajuns de dimineaţă în port, tocmai sosise un vas comercial mare. Am auzit că venea direct de la Roma. M-am întors imediat la palat şi l-am trimis pe Veniamin să spioneze. Acum se află în faţa mea, în grădina palatului, şi arată cam obosit, fiindcă a fost nevoit să golească câteva ulcele cu vin în compania negustorilor romani. Ştie că asta e cea mai bună metodă să le dezlege limbile.

— Povesteşte-mi tot ce ai aflat, îi poruncesc eu. Nu lăsa deoparte nici un detaliu care ţi s-ar părea neînsemnat. Cu cât ştiu mai multe, cu atât sunt mai pregătit să fac faţă intrigilor de la Roma, şi cu cât sunt eu mai pregătit, cu atât se arată mai luminos viitorul tău.

— Ţi-aş povesti totul, prinţe, chiar de-ar fi să ajung să curăţ toată viaţa latrinele Romei din pricina asta, răspunde Veniamin. Însă nu ştiu dacă am ceva nou de spus.

— Lasă-mă pe mine să judec asta.

Veniamin îşi drege glasul.

— Se poate să mi se facă sete vorbind.

— E o cană cu vin acolo, pe masă. Udă-ţi gâtul cât pofteşti.

— Îţi sunt recunoscător, spune Veniamin uşurat, apoi îşi toarnă vin îndoit cu apă şi începe: Ştii deja că reputaţia zeului Caligula nu e deloc bună.

— Asta o ştiu până şi porcarii de-aici de pe insulă. Însă nu te obosi să-l numeşti zeu în prezenţa mea. Cred că adevăraţilor zei le e ruşine cu el.

— Precum doreşti. Negustorii susţin că împăratul Caligula a avut relaţii carnale cu toate cele trei surori ale sale. Se pare că i-a răpit fecioria surorii sale, Drusilla, iar purtarea lui nu s-a schimbat nici după ce ea s-a măritat cu consulul Lucius Cassius Longinus. Caligula poftea atât de mult la sora lui, încât a luat-o înapoi de la

Longinus şi a început să o trateze ca pe consoarta lui. Nu ştiu ce părere are despre asta nevasta lui, Claudia.

— Da, da. Ştiu deja toate astea. Continuă.

— Romanii strâmbă din nas la toate nevestele lui Caligula, mai precis, la felul în care ajunge să şi le ia. Când au murit soţia sa, Claudia, şi sora Drusilla, şi-a luat-o pe Orestilla, deşi aceasta era deja măritată cu Claudius Piso. Însă Caligula a alungat-o pe Orestilla după ce a auzit că bunica Lolliei Paolina fusese odată o femeie nemaipomenit de frumoasă. Prin urmare, Caligula a desfăcut căsnicia Lolliei cu Gaius Memmius şi şi-a luat iarăşi o soţie nouă. Împăratul s-a săturat curând şi de Lollia şi a adus-o în locul ei pe Cesonia. Nimeni nu înţelege de ce a făcut asta, pentru că, după cum spun negustorii, Cesonia arată ca o măgăriţă, iar fundul îi atârnă mai tare decât sânii, ceea ce nu-l împiedică pe Caligula să le-o prezinte goală prietenilor lui. Şi toate astea s-au petrecut în numai câţiva ani. Însă cred că nu sunt noutăţi pentru tine.

— Ştiam câte ceva. Mai departe.

— Caligula e văzut cu ochi răi pentru că, mai nou, nu se mulţumeşte numai cu nevestele sale şi cu celelalte femei. I-a băgat în patul lui şi pe tânărul Valerius Catullus, pe Mnester, actorul de pantomimă, şi până şi pe celălalt soţ al surorii sale moarte, Marcus Aemillus Lepidus.

— Da, am auzit că are o mătărângă din care-afară de harnică!

— Mare vâlvă a stârnit şi felul în care Caligula s-a purtat cu familia şi cu prietenii apropiaţi. Mai întâi, l-a executat pe vărul său, Ptolemeu, apoi l-a ucis pe Macro, prefectul pretoriului, şi pe soţia acestuia, Ennia, deşi ei îl ajutaseră să ajungă la putere. Că veni vorba, se zvoneşte că nebunul de Caligula ar fi avut relaţii trupeşti şi cu Ennia, dar se pare că e numai o născocire de-a lui Macro. În plus, mulţi spun că împăratul i-ar fi ucis pe Tiberius şi pe bunica sa, Antonia. Se ştie sigur că a poruncit ca fratele său să fie omorât şi şi-a forţat socrul să-şi pună singur capăt zilelor cu un brici. Romanii nu pot pricepe cum cineva, cu atât mai mult împăratul, poate să se poarte astfel cu familia sa.

— Nu e deloc neobişnuit, spun eu şi-mi torn nişte vin. Aşa se întâmplă în marile familii.

— Da, desigur. Dar pe lângă toate astea, senatorii îl urăsc din pricina modului în care îi tratează. Caligula îi pedepseşte

obligându-i să-l servească la cină, iar ziua să alerge pe lângă carul său. Are şi obiceiul de a le lua caii, ceea ce este, bineînţeles, o mare insultă, mai ales pentru membrii Ordinului Cavalerilor. Recent, Senatul a uitat să sărbătorească ziua de naştere a lui Caligula, iar acesta s-a înfuriat atât de tare, încât i-a demis pe toţi senatorii.

— Chiar aşa? Dar Roma nu e Roma fără Senat.

— Toată nebunia n-a ţinut decât trei zile. Nici măcar Caligula nu e atât de absurd, încât să nu priceapă că Senatul este indispensabil pentru imperiu. În orice caz, a ucis câţiva senatori în taină, iar chestorul a fost dezbrăcat şi biciuit. Pe lângă asta, douăzeci de cavaleri şi mai multe femei au fost bătute până la moarte, fiindcă se strânseseră la Circus Maximus şi i-au tulburat somnul lui Caligula. Împăratul i-a trimis pe soldaţi să pună bâtele pe ei. Caligula i-a forţat pe capii în vârstă ai unor familii nobile să se lupte între ei în arena gladiatorilor. Totuşi această soartă au avut-o doar cei chiori, şchiopi sau surzi. În plus, mulţi părinţi au fost obligaţi să privească execuţiile fiilor lor, iar cei condamnaţi pentru fărădelegi de-a dreptul minore au fost daţi pradă fiarelor. Caligula consideră uciderea unor oameni nevinovaţi o măsură de precauţie.

Îmi şterg vinul care mi s-a scurs pe bărbie.

— Se pare că lui Caligula îi cam plac sângele şi moartea.

— Cică a zis o dată că şi-ar dori ca întreg poporul Romei să n-aibă decât un singur gât.

— Ar trebui să-şi facă griji pentru gâtul lui. Ce altceva ai mai auzit?

— Mulţi sunt indignaţi deoarece Caligula a pus să fie distruse statuile zeului Augustus de pe Câmpul lui Marte. Negustorii susţin şi că plănuieşte să distrugă toate poemele lui Homer.

— Ce are cu Homer, în afară de faptul că a fost grec?

— Caligula susţine că Platon l-a exclus pe Homer din statul ideal. Pe Vergiliu îl consideră măgar, iar pe Titus Livius, analfabet. Despre cunoscătorii legii a spus că au dreptul să trăiască precum toţi ceilalţi, însă n-ar mai trebui să se amestece în treburile juridice.

— Aici s-ar putea să aibă totuşi dreptate.

Obrajii lui Veniamin se înroşiseră de la vin.

— Nu-l ajută să se bucure de o faimă mai bună nici barba sa aurită, pe care mulţi o consideră ridicolă. Se crede zeu sau însuşi

Alexandru cel Mare, dar se îmbracă precum femeile.

— Nu cred că Alexandru cel Mare avea obiceiul să poarte straie de femeie.

— Toată lumea crede că împăratul şi-a pierdut minţile. Unii susţin că e din vina bolii care l-a chinuit pe vremea când era copil, care îl făcea să se prăbuşească la pământ. Alţii spun că soţia lui, Cesonia, i-a preparat o dată o poţiune de dragoste care s-a dovedit a fi otrăvitoare şi i-a tulburat minţile. E atât de afectat de insomnii, încât nu poate să doarmă mai mult de trei ore noaptea. Dacă e furtună, nu doarme deloc, ci se ascunde sub pat. Când e vreme bună, e nemaipomenit de vanitos şi invidios pe toată lumea. Printre altele, l-a chemat pe regele Ptolemeu la Roma şi a ordonat să i se taie gâtul, fiindcă Ptolemeu purtase o mantie violetă în Circus Maximus. Nimeni în afară de Caligula nu are voie să îmbrace aşa ceva.

— Serios? Ar fi putut declanşa un război. Mi-am luat degeaba cu mine mantia violetă, se pare.

Veniamin îşi desface braţele.

— Asta am auzit de la negustori. Nu îmi mai amintesc altceva.

Îmi îndrept spatele şi încerc să-mi dezmorţesc oasele.

— Deci pe un astfel de om se bazează Agrippa. E greu de crezut că Agrippa nu s-a amestecat în desfrâul şi cruzimile lui Caligula.

Exact în aceeaşi clipă, aud o voce clară în spatele meu:

— Un înţelept a spus odată că Agrippa se trage dintr-o familie vicleană. Probabil s-a înhăitat cu Caligula tocmai din viclenie.

— Zeii s-au îndurat de mine! strig eu. Soţia mea şi-a recăpătat darul vorbirii!

Irodiada se iveşte din spatele unui tufiş şi-i zice lui Veniamin:

— Poţi să-i spui tetrarhului Irod Antipater că nu datorită lui pot să vorbesc acum.

— Antipater? repetă Veniamin uimit.

— Am primit numele acesta când eram mic, îl lămuresc eu, dar a început să mi se spună Antipa atât de devreme, încât nici nu-mi mai amintesc de când.

— Măcelarilor lipsiţi de scrupule li se dau nume ridicole, se pare. Doar şi lui Caius Iulius Caesar Augustus Germanicus i se spune Caligula, zice Irodiada.

— Dacă mă compari cu Caligula, atunci ar trebui să-mi schimb

nevestele la fel de des ca el, răspund eu binedispus.

— Poţi să-l rogi oricând pe zeul Caligula să renunţe pentru tine la fundul şi la sânii lăsaţi ai Cesoniei.

— Sau poate vrei să spui că ar trebui să mă proclam şi eu zeu.

— Fă-o, dacă îţi permiţi să construieşti temple în cinstea ta.

Privirea lui Veniamin se plimbă de la Irodiada la mine. Se ridică, clătinându-se puţin pe picioare, apoi spune:

— Dacă nu aveţi nevoie de mine chiar în acest moment, m-aş duce să mă odihnesc puţin. Negustorii m-au stors de puteri.

Îl bat pe umăr.

— Du-te să te odihneşti. O meriţi.

Ne lasă singuri. Irodiada stă în faţa mea, se uită la mine cu ochii ei minunat de întunecaţi şi totuşi strălucitori, apoi întinde mâna deasupra mesei. O prind. E moale, dar nu mai e mâna unei femei tinere, îi simt venele de pe dosul palmei. Suspină şi rosteşte:

— Mi-e milă de tine, Antipa.

— Avem deci ceva în comun.

— Mi-e milă de tine pentru că ai ajuns să săvârşeşti fapte crude fără să stai pe gânduri. Dar presupun că aşa trebuie să fie un prinţ. Ar trebui să fiu mândră de tine că te-ai mâhnit atât de tare din cauza mea. Te-ai temut pentru viaţa mea, nu-i aşa?

— Bineînţeles că m-am temut. Mi s-a părut de-a dreptul îngrozitor când m-am gândit că s-ar putea nu mă mai sâcâie nimeni şi astfel mi-ar fi rămas prea mult timp liber.

Îşi trage mâna dintr-a mea şi începe să-şi pipăie îngândurată gâtul. Pe piele se pot distinge riduri dacă te uiţi cu atenţie.

— Şi dacă l-am sfida pe Caligula şi nu ne-am mai duce la Roma, ci ne-am întoarce acasă? Ce s-ar întâmpla? În cel mai rău caz, Caligula ţi-ar confisca provinciile, dar ne-am putea retrage într-o casă izolată, unde să îmbătrânim demni şi liniştiţi.

— Ideile tale sunt frumoase, însă n-au nimic de-a face cu realitatea. În primul rând, Caligula nu se mulţumeşte cu teritoriul cuiva, îi confiscă întreaga avere. În al doilea rând, averea nu i-ar ajunge, ar vrea şi capul omului cu pricina. În al treilea rând, tu nu vrei să îmbătrâneşti nici cu demnitate, nici fără, pentru că asta ar însemna să renunţi la petrecerile fastuoase şi la tinereii tăi. Eşti încă istovită din pricina bolii, dar cu siguranţă vei avea timp să-ţi revii până să ajungem la Roma.

Irodiada îşi pleacă tristă capul.

— Probabil că tu mă cunoşti mai bine decât mă cunosc eu însămi. Spune, am fost o soţie nevrednică? Mulţi cred asta. Ştiu ce se bârfeşte despre mine.

— Dacă începi să pleci urechea la vorbe, ai putea la fel de bine să-ţi legi un pietroi de gleznă şi să te arunci în mare. Nu ai fost nicidecum o soţie nevrednică. Nu te-aş da nici măcar în schimbul unui porcuşor bun.

— Un porcuşor! strigă Irodiada şi se apleacă peste masă să mă prindă de barbă. Apoi se întinde şi mai tare şi îi simt buzele, care nu sunt deloc prea bătrâne. Gâtul ei miroase a frunze umede de la pomezile cu care se dă seara pe furiş.

Îi torn vin, apoi îmi torn şi mie. Soarele apune, iar lumina sa se revarsă pe zidul grădinii, din spatele căruia răsună paşi grei. Irodiada îi ascultă cu faţa plecată, lipsită de expresie, atentă. Simt cum mi se apropie sfârşitul. Cel mai înţelept lucru ar fi să prind acest moment şi să nu-i dau drumul, dar forţe mai puternice mă împing în gura bestiei. Până la urmă, ce însemnătate au toate? Oamenii se nasc şi mor, iar fericirea şi tristeţea rătăcesc în timp, însă eu stau aici şi beau vin cu nevasta mea.

Mă trezeşte scuturându-mă de umeri. Pentru o clipă, am crezut că mă aflu în patul meu, la mine în palat, dar imediat îmi amintesc: aceasta e locuinţa marelui maestru din Rodos. Îmi deschid pleoapele grele, îmi ridic spatele înţepenit şi mă uit la ea în lumina slabă a opaiţului de pe masă. Ar putea fi o statuie neşlefuită realizată de cel mai bun sculptor, peste care a fost aruncată o zdreanţă. O caut cu mâna, dar ea se dă înapoi şi şopteşte:

— Se-ntâmplă ceva.

— Cum ai intrat aici? întreb eu.

— N-a fost greu. Cineva a uitat să încuie uşa de la beci, iar de acolo scările duc la bucătărie. Şi nu ţi-ai mai pus gărzi la uşă. Te-a tâmpit bătrâneţea? În fine, nu contează asta acum. Trebuie să scăpăm de-aici, pentru că eşti în primejdie.

— Ce primejdie mă pândeşte?

— S-au strâns nişte soldaţi la garnizoană şi vin aici.

Mă ridic.

— Vin după mine? Ce au legionarii din Rodos cu mine?

— Nu e o legiune întreagă aici, ci numai câteva sute de soldaţi. Şi nu vor veni toţi, doar zece sau doisprezece ucigaşi plătiţi.

— Pe toţi zeii! Cine a pus să fiu asasinat?

— Vorbim mai târziu despre asta, spune ea nerăbdătoare, apoi se îndreaptă către uşă. Acum trebuie să plecăm.

— Şi Irodiada? Trebuie s-o trezim şi pe ea.

Alexandra deschide uşa şi şuieră:

— Ea nu e în pericol. Grăbeşte-te!

Ne strecurăm pe coridoarele şi scările casei. Lămpile aprinse aruncă umbre înfricoşătoare pe pereţi, pe care torţa Alexandrei le alungă în colţuri prăfuite. O urmez în bucătăria cea mare şi apoi pe scări, unde mă ia cu ameţeală. Alexandra mă prinde de braţ şi mă sprijină. Trecem pe lângă uşile deschise ale cămărilor şi ajungem dinaintea unei uşi de lemn. Alexandra o deschide şi ne trezim în curte; alergăm spre clădirea alăturată.

— Ai de gând să mă ascunzi printre porci? întreb eu printre gâfâieli. Atât respect ai pentru bătrânul tău tată?

— Tocmai printre porci n-o să te caute nimeni, răspunde Alexandra. Şi dacă nu mă înşel, există un mic adăpost în cocină, deci nu vei fi nevoit să-ţi petreci noaptea lângă vreo ditamai scroafa.

— Dacă ai şti cu ce scroafe mi-am petrecut eu nopţile uneori…

Abia respir şi mă clatin pe picioare când pătrund în duhoarea aia insuportabilă.

Avea dreptate. După ce gonim câţiva porci lovindu-i cu picioarele, dăm de scara care ducea sus. Trebuie să-mi adun toate puterile ca să urc. Ajungem într-o chichineaţă unde un bărbat de înălţimea mea nu poate sta drept şi ne aşezăm lângă o deschizătură minusculă ce foloseşte drept fereastră. Alexandra stinge torţa. Am apucat să plecăm chiar în ultima clipă: nici nu m-am aşezat bine, că se şi ivesc nişte umbre de după colţul palatului. Văd cum o namilă de bărbat se apropie de cele două gărzi din faţă. Discută cu gărzile, gesticulează violent şi pare să-i fi convins pe străjeri să se dea la o parte din calea grupului adunat în faţa treptelor. Vreo duzină de legionari se strecoară înăuntru cu săbiile scoase.

Aşteptăm. Nu se întâmplă nimic, singurul sunet pe care îl aud e al frunzelor foşnind în vânt. Privesc către Alexandra în lumina

slabă şi şoptesc:

— Unde-ai găsit zdreanţa asta roasă de molii?

— Unde crezi? Am împrumutat-o de la cea mai cunoscută hetairă din oraş. Uite, se aprind lumini în palat.

La ferestrele palatului se zăresc într-adevăr lumini. Odată cu ele, îmi dau seama în ce direcţie înaintează legionarii prin încăperi. Şi dacă Alexandra se înşală, dacă soldaţii nu o vor cruţa pe Irodiada? Sau dacă-l vor prinde pe Veniamin? Inima îmi bate atât de tare, încât simt că o să-mi sară din piept, iar spatele mi-e ud din pricina sudorii reci. Trebuie să vorbesc ca să-mi alung frica.

— Chiar eşti şireată dacă ai reuşit să afli de această misiune secretă. Nu degeaba ţi-am dat numele unei regine înţelepte.

Îmi dau seama din vocea ei că zâmbeşte.

— N-a fost nevoie de înţelepciune sau de viclenie. Se întâmplă să-l ştiu foarte bine pe tribunul care comandă trupele de aici, iar el a auzit din greşeală că ieri a venit un bărbat pe un vas de negustori de la Roma şi i-a momit pe soldaţi cu o pungă cu bani.

— Da, ştiu. Am auzit de vasul ăla. Însă cine s-ar fi gândit că fiica prinţului se va mulţumi cu un biet tribun? Dacă mama ta ar afla despre asta, sigur şi-ar sfâşia veşmintele.

— Nu e mai prejos decât oricare alt bărbat. Măcar cu el nu trebuie să mă tem tot timpul de asasini şi nici nu-şi pierde vremea cu puterea şi banii. Totuşi n-avem o relaţie chiar aşa de serioasă. Misiunea lui aici se va încheia curând şi un altul îi va lua locul.

Mă tot uit spre ferestrele şi treptele palatului.

— Te referi la garnizoană sau la patul tău? Deşi mie mi-e indiferent. Nu pot să înţeleg cum de s-a aflat la Roma că sunt aici. E imposibil.

— Explicaţia e foarte simplă. Bărbatul venit de la Roma nu se aştepta să te găsească în Rodos. El călătorea spre Cezareea Maritima, spune Alexandra, însă vânturile l-au împins aici, iar când a aflat că eşti şi tu prin preajmă, sigur a zâmbit satisfăcut. Probabil îşi imaginează că e mai uşor să scape aici de tine decât în Galileea.

— Aşa şi e. Sper doar ca soldaţii mei să nu-şi piardă vieţile.

— Câţi sunt?

— Aproape treizeci.

— Deci sunt de două ori mai mulţi decât legionarii tocmiţi. Nu

cred că au de ce să se îngrijoreze, dar bineînţeles că ar trebui preveniţi. Cel mai bine ar fi să pleci cât mai repede din Rodos.

— Din nefericire, nu e posibil atât timp cât vântul bate dinspre apus. N-ar strica, totuşi, să-i strâng pe soldaţi într-o tabără în afara oraşului, unde ne-am putea apăra mai uşor.

— E prea periculos. E posibil ca omul venit de la Roma să aibă asupra lui mai mult decât o pungă cu bani. Nu, trebuie să pleci de aici. Vânturile dinspre apus îţi vor împinge corabia spre Patara.

— Patara? Ce să fac acolo? strig eu uitând să mai vorbesc în şoaptă.

Alexandra îşi aşază mâna pe umărul meu încercând să mă liniştească.

— Mergi către Byzantion pe uscat. De acolo poţi cumpăra sau închiria animale de povară şi care. N-am văzut strâmtoarea care duce la Byzantion, se pare că e îngustă, dar nu ar trebui să reprezinte o problemă pentru tine. Apoi poţi continua pe Via Egnatia până în Apollonia, de unde vei lua o corabie spre Brundisium.

— Nu-ţi dai seama că asta ar fi o călătorie foarte lungă? Nu vezi că am ajuns un bătrân neputincios?

— N-o să mergi pe jos. Crede-mă, e cel mai înţelept lucru pe care-l poţi face.

Fiica mea e pe picioarele ei. Niciodată nu am priceput ce fel de neînţelegeri a avut cu mama ei, Fasael, sau cu tatăl acesteia, Aretas, care au făcut-o să fugă din Petra şi să ajungă într-un final în Rodos. Din fericire, s-a gândit să ia legătura cu mine şi să-mi ceară bani, altfel cine ştie în ce situaţie îngrozitoare ar fi sfârşit. Nu pot să n-o respect, ba chiar sunt mândru de ea, căci e o femeie independentă. Probabil că nu s-a măritat ca să nu-şi piardă controlul asupra propriei vieţi. Noi, bărbaţii, suntem nişte ticăloşi, de aceea o femeie inteligentă ne foloseşte ca să obţină anumite beneficii, dar refuză să se lege oficial de noi. Alexandra e atât de vicleană, încât sunt convins că a reuşit să rămână pe această insulă fără ca nimeni să ştie cine e de fapt. Dacă secretul ei ar fi dat în vileag, zvonurile ar ajunge cu siguranţă la urechile lui Aretas, iar acesta şi-ar trimite nabateenii să-i aducă nepoata înapoi la palat. E bine că Alexandra nu atrage atenţia cu înfăţişarea ei. Nu e nicidecum urâtă, însă nici frumoasă, şi a învăţat să nu iasă în evidenţă şi să-şi ţină capul

plecat în semn de supunere. Viaţa ei tainică n-a fost niciodată pe placul meu: în toţi aceşti ani, n-am reuşit să o văd decât foarte rar, şi atunci a trebuit să port veşminte caraghioase şi să recurg la tot felul tertipuri prosteşti. Dar m-am supus cu plăcere. Alexandra e fiica mea şi mi-e dragă.

Pe treptele palatului se vede mişcare. Legionarii ies cu torţe în mâini. Acum le pot distinge limpede platoşele şi săbiile înfricoşătoare, pe care mulţi şi le vârâseră înapoi în teacă. Un bărbat înalt pare să le dea instrucţiuni soldaţilor, după care aceştia se împrăştie. Doi dintre ei traversează curtea în direcţia noastră.

— S-a sfârşit cu noi, mă vait eu în şoaptă.

Alexandra îmi acoperă uşor gura cu mâna. Ne tragem capetele din dreptul crăpăturii şi ne lipim de perete. Uşa de jos scârţâie şi văd lumina torţelor chiar sub noi. Aud o bufnitură şi guiţatul porcilor speriaţi; unul dintre soldaţi a lovit bietul animal cu piciorul. Bărbaţii mormăie ceva unul către altul, iar eu le urmăresc sunetul vocilor prin cocină. În scurtă vreme observă scara, iar unul dintre ei urcă şi îşi iţeşte capul să se uite în jur. De-aş avea o armă să-i crăp ţeasta! Pipăi disperat în întuneric să găsesc măcar o bucată de scândură, însă, în acelaşi timp, aud vocile bărbaţilor îndepărtându-se tot mai mult. Respir uşurat şi simt iar o durere ascuţită în piept. Nu vreau ca Alexandra să bage de seamă că sunt bolnav.

— Asta trebuie să fie mâna lui Agrippa, zic eu strângând din dinţi.

— Nu neapărat, răspunde Alexandra. Ar putea să fie chiar porunca lui Caligula, iar Agrippa e posibil să nu aibă nici cea mai mică idee despre toate astea.

— Dar ce ar avea Caligula de câştigat dacă mă omoară? De fapt, ar putea să anexeze Galileea şi Pereea la Iudeea, care se află deja sub stăpânirea lui. Dacă eu mor, ar putea să facă asta fără să mai încalce vreo promisiune făcută mie sau tatălui meu.

— Tu singur ai spus-o. Relaţiile lui Caligula cu Senatul sunt praf şi pulbere, dar dacă ar adăuga noi teritorii Romei, şi-ar mai spori popularitatea.

— Dar provinciile mele sunt deja în posesia Romei. Eu sunt doar un simplu client al imperiului.

— Da, un client incomod. Toată Roma ştie asta.

Coborâm treptele care scârţâie sub greutatea noastră şi ne apropiem de uşă. Alexandra se uită afară cu precauţie, chiar dacă ştim că legionarii au plecat. Străbatem iarăşi curtea şi ne oprim la umbra zidului palatului. Dinăuntru se aud voci. Îmi imaginez cum sclavii şi ceilalţi locuitori ai casei, treziţi brusc, protestează acum indignaţi.

— Ai primit banii pe care ţi i-am trimis ultima oară? întreb eu.

— Da. Nu mai e nevoie să trimiţi alţii, acum am atât de mulţi, încât mă voi descurca până la sfârşitul vieţii.

Încuviinţez mulţumit.

— Asta era şi intenţia mea, pentru că nu ştiu când îmi voi da ultima suflare şi ce se va întâmpla apoi cu averea mea.

— Mai ai de aşteptat până atunci. Doar bunicul a trăit mult mai mulţi ani decât ai tu acum.

— Într-adevăr, însă el a fost un bărbat puternic, mult mai puternic decât mine. Mai puţin când a căzut la pat. Sper ca eu să fiu cruţat de asta. Însă n-ar trebui să vorbim despre moarte tocmai acum.

— Nu mai ai timp. Trebuie să pleci imediat, înainte să se lumineze de ziuă. Asasinii te vor căuta peste tot.

Ar fi trebuit să mă aştept la asta: brusc simt cum mă cuprinde o oboseală vlăguitoare.

— Cred că ai dreptate. Ah, de m-aş fi născut păstor!

— Bine că nu te-ai născut. Ca fiică de păstor, mi-ar fi fost greu să-mi găsesc o vilă frumoasă undeva la munte.

— Măcar aşa ne mai putem întâlni, spun eu. Am tot vrut să vin la tine, însă nu mi-e chiar atât de uşor să mă strecor fără să fiu văzut. Cred că înţelegi.

— Sigur că înţeleg. Însă acum du-te! mă îndeamnă Alexandra şi mă sărută pe ambii obraji. O să încerc să-l conving pe tribun să facă tot posibilul să nu fii urmărit.

Silueta ei se topeşte pe nesimţite în umbra palatului. O voi mai întâlni oare? Nu trebuie să mă gândesc la asta acum, am treburi mai grabnice de făcut. E musai să-l trezesc pe Veniamin. Trebuie să-i trezesc pe toţi: pe soţia mea şi pe soldaţi, pe căpitan şi pe marinari. Trebuie să ne facem bagajele neîntârziat, iar eu trebuie să cumpăr cai şi care în toiul nopţii. Irodiada probabil că va fi nevoită să renunţe la o mare parte din lucruri, şi sigur o să mă cert

cu ea pe tema asta în următoarele săptămâni. Mă aşteaptă o călătorie lungă şi bag mâna în foc că nu va fi nici uşoară.

Simt fumul înţepător în nări. Încerc să mă răsucesc pe-o parte, însă dau de acelaşi pământ tare de sub mine. Sunt aici şi nu sunt aici, nu ştiu unde sunt, poate că rătăcesc încă prin labirinturile viselor. Nu, sunt treaz, zgomotele abia perceptibile pe care le aud totuşi nu vin din vis. Pipăi locul care îmi va fi întotdeauna familiar: şoldurile Irodiadei. Deschid ochii, mă ridic într-un cot şi văd spatele soţiei mele şi, dincolo de ea, gura luminoasă a peşterii. A răsărit soarele unei noi zile. Clipesc de câteva ori, apoi încep să desluşesc figurile celor doi soldaţi stând jos. Neghiobii au aprins un foc, iar vântul a împrăştiat tot fumul în scobitura în care ne-am petrecut noaptea.

Mă întorc somnoros pe spate şi închid la loc ochii. Ce chestie, tetrarhul Galileei şi soţia sa într-o peşteră! Asta numai din vina vânturilor dinspre apus şi a asasinilor trimişi de la Roma. Oare de ce nu m-am gândit să pun mâna pe bărbaţii ăia şi să-i poruncesc lui Caleb sau lui Simron să-i spânzure cu propriile maţe? Am ascultat de Alexandra, care avea numai intenţii bune, dar m-a făcut să uit de gloria mea trecută, de mândrie, m-a convins să fug în toiul nopţii, ca ultimul tâlhar. Am reuşit totuşi dimineaţa să părăsim portul din Rodos. Călătoria a decurs bine, vântul ne-a fost prielnic, am navigat cu mare viteză pe marea liniştită. Am întâmpinat greutăţi numai când am ajuns în Patara, dar am trecut cu bine şi peste asta.

Mi-ar fi plăcut să pot vizita pe îndelete oraşul întemeiat de Patarus, fiul lui Apollo, care descoperise un port natural. Totul s-a dovedit însă împotriva mea: Veniamin şi Caleb mă zoreau tot mai tare de teama posibililor urmăritori, iar Irodiada ne-a anunţat că n-are de gând să se odihnească până nu ajungem la Roma. Însă nimic nu m-a putut împiedica să merg măcar la faimosul templu, unde mi-ar fi plăcut să-l întâlnesc pe oracol ca să-mi dea câteva sfaturi preţioase pentru călătorie. În rest, mi-am pierdut timpul cu tot felul de târguieli cu negustorii neruşinaţi care încercau să ne jupoaie de bani pentru două nenorocite de care, câţiva cai lihniţi de foame şi o pereche de măgari ca vai de ei. Din fericire, Caleb şi-a ridicat din greşeală sabia în aer, astfel că negustorii au acceptat

imediat preţul propus de mine. Am luat şase cai, patru pentru care şi doi pentru Caleb şi Simron. Am umplut o parte din care cu cuferele grele ale Irodiadei, în vreme ce măgarii erau încărcaţi cu alte bagaje, mâncare şi burdufuri cu apă. N-am mai apucat să cumpărăm corturi, aşa că, la lăsarea întunericului, am înnoptat aici, pe munte, unde ciolanele mele au petrecut o noapte chinuitoare în peştera umedă.

Mă ridic brusc în picioare şi dau cu capul de tavan. Dumnezeule! Ocolesc trupul Irodiadei şi ies din peşteră. Soldaţii care au făcut focul de tabără mă văd şi sar în poziţie de drepţi. Dau indiferent din mână către ei. Trebuie să mă uşurez. Mă opresc în spatele unui bolovan mare, de unde se văd munţii spre miazănoapte şi vastele platouri dintre ei. În apropiere se întinde o pădure, însă în depărtare coroanele verzi ale copacilor se termină în nuanţe de gri şi maroniu, piatră şi pământ sterp. Într-acolo trebuie deci să ne îndreptăm. Înspre miazăzi se distinge drumul şerpuitor şi bolovănos de-a lungul căruia am călătorit ieri, pe care îl vom lua în piept şi astăzi şi care, fără îndoială, se va transforma într-o simplă cărare în munţi.

Aş vrea să-mi clătesc faţa cu apă, dar ar fi o risipă. Mă apropii de foc şi îl zăresc pe Caleb stând pe o stâncă şi scrutând zările cu mâna streaşină la ochi. E un bărbat înalt, iar prezenţa lui impunătoare îmi trezeşte un sentiment de siguranţă. Poate că nu e un războinic atât de iscusit precum Beria, însă nu mă simt expus pericolelor în compania lui. Mă duc lângă el şi întreb:

— Vezi ceva?

Tresare, îşi întoarce chipul serios către mine, îşi pleacă privirea în semn de salut, apoi spune:

— E mult praf pe drum, prinţe. Ar putea fi o caravană de negustori, dar foarte rar pleacă ei la drum atât de devreme. De aceea mă tem de ce-i mai rău.

Scrutez degeaba orizontul.

— Vederea mea e prea slabă. Ţi se pare că ar fi un grup mare?

— Câţiva drumeţi n-ar ridica aşa un nor de praf. Trebuie să fie nişte călăreţi, poate chiar şi care. E cazul să ne grăbim.

Îmi întind oasele amorţite.

— Ce putem face dacă sunt călăreţi? Soldaţii noştri nu au cai.

— Să alergăm cât ne ţin picioarele.

— N-ar fi mai bine să ne ascundem aici şi să-i lăsăm pe duşmani să treacă? În caz că sunt într-adevăr duşmani.

— Sigur ne-ar descoperi urmele.

Încerc să-mi dau seama dacă se vede vreo urmă pe deal, însă nu dau de nici una.

— Mi se pare că e un loc numai bun să ne apărăm. Avem muntele în spatele nostru.

— Aşa e, prinţe, încuviinţează Caleb. Însă nu ştim cât de mulţi sunt de data asta. Dealul e destul de neted, iar un bărbat în putere va alerga ca o gazelă.

— Prea bine. Adună oamenii. Mă duc să o trezesc pe soţia mea.

Caleb dă din cap, iar eu mai arunc o ultimă privire la drumul ce duce spre coastă. Drept să spun, nu zăresc nici măcar un firicel de praf. Îmi pierd oare vederea? Voi fi nevoit să-mi petrec ultimii ani de viaţă în întuneric? Nu că ar fi prea multe de văzut pe lumea asta. Poate că de aceea ochii îmi sunt aşa de slăbiţi, au obosit să privească atâtea lucruri inutile. Oftez şi mă duc spre peşteră. Aproape mă împiedic de resturile focului soldaţilor şi împrăştii nervos tăciunii cu piciorul. Se uită la mine speriaţi, nu-mi place asta.

Mă aplec şi o prind de umăr pe Irodiada.

— Scoală-te, femeie. Trebuie să plecăm.

Se întoarce, deschide încet ochii şi spune cu o voce somnoroasă:

— Dar nici măcar nu m-am spălat şi n-am mâncat. Dacă mai arde focul, poţi să le spui soldaţilor să-mi frigă nişte carne sărată. Parcă am luat cu noi şi lapte de capră, nu?

— Dacă vrei, pot să te las aici să-ţi bei laptele de capră. Noi o să pornim la drum chiar acum. N-avem de gând să stăm să-i aşteptăm pe ucigaşi.

— Ce ucigaşi?

— Cei care se apropie dinspre Patara şi se îndreaptă taman spre noi.

— Păi, de ce n-ai spus aşa? E totul gata? Ce tot pierd vremea soldaţii tăi?

Coborâm panta spre care. Îmi târşâi picioarele. Oasele mele încă pătimesc din pricina pământului tare din peşteră. În spatele meu răsună poruncile lui Caleb, iar tabăra e strânsă în grabă. Dimineaţa asta îmi pare de o frumuseţe lascivă, parcă îşi bate joc

de noi. Copacii cu frunzele lor de un verde închis strălucesc în lumina soarelui, iar umbrele dintre trunchiurile lor seamănă cu siluetele tot mai mari ale unor oameni. Poate că într-o altă dimineaţă voi apuca să mă desfăt cu acest peisaj, neîntinat de vreo altă urmă a aşa-zisei civilizaţii, în afară de poteca cea pustie.

Nici n-am urcat bine în car, că Veniamin vine în fugă către mine. Are părul ciufulit şi barba încâlcită. Se freacă viguros la ochi şi spune:

— Prinţe, poate că ar trebui să mergi degrabă înainte.

— Vrei să spui „să mergem“, nu-i aşa? îl întreb morocănos. Sau vrei să-ţi salvezi pielea?

Se vede pe chipului că vorbele mele l-a uimit.

— Nu la asta m-am gândit. Eu pot rămâne în urmă. Am vrut să spun că…

— Da, da, îl întrerup şi îl bat uşor pe umăr. Intenţia ta e bună şi o apreciez. Însă deocamdată nu e cazul s-o luăm la goană. Stăpânirea de sine e absolut necesară câteodată. Dacă împrejurările ne-o cer, îi vom lăsa pe soldaţi să-i încetinească pe inamici şi vom merge în ritmul unui bordel călător.

Veniamin încuviinţează.

— De-am fi avut cu noi nişte legionari…

— Presupun că ţi-ai dat seama că nu ne putem bizui pe ei. De unde să ştim că n-au fost toţi mituiţi? Am fi putut avea cu noi nişte ucigaşi care să ne taie beregăţile în toiul nopţii.

— Şi asta e adevărat. Iertare, prinţe. Mintea îmi e încă amorţită de somn.

— Nu-ţi face griji. Mintea mea e amorţită de ani buni şi nimeni n-a băgat de seamă.

Irodiada urcă în car şi o luăm din loc. Cum ajungem pe potecă, dăm bice cailor să-i zorim. Aş fi putut pune pe altcineva să conducă aceste care mizerabile, însă asta ar fi însemnat o puternică lovitură dată orgoliului meu; când prinţul nu-şi mai mână singur caii, nu mai e vrednic să fie prinţ. Arunc o privire în urmă şi-l văd pe Veniamin în carul din spate. Soldaţii aleargă în urma noastră. Caleb şi Simron vin călare ultimii, încheind convoiul.

Drumul continuă prin pădurea rară, pe pământul gălbui. Carul se hurducă la fiecare groapă, umbrele copacilor ne mai răcoresc capetele încinse de razele soarelui. Să fi trăit deja toate acestea

într-un vis? Mi-e cu neputinţă să-mi amintesc toate visele în care eram hăituit de urmăritori. Cred că-mi pot regăsi întreaga viaţă în nenumărate vise întunecate de umbre şi nici măcar nu ştiu dacă le-am văzut numai în somn sau dacă îmi bântuie mintea chiar şi atunci când sunt treaz. Nu m-am temut niciodată că umbrele o să mă atace. Mi-e frică numai de ceea ce mă poate privi în ochi. Acum suntem fugăriţi de un grup de soldaţi în ai căror ochi nu mi-ar veni prea greu să mă uit, dar, de fapt, nu ei reprezintă adevăratul pericol, nu ei sunt cei care mă vânează. Ştiu că există o pereche de ochi care mă privesc din întuneric şi mă gândesc neîncetat ai cui ar putea fi. Însă cât timp nu mi-e clar cine complotează împotriva mea dintre Agrippa, Caligula, Aretas, sau poate toţi trei laolaltă, nu mă pot teme. Curiozitatea şi mânia îmi înfrâng teama, o alungă. Nu mă îndoiesc că ar fi mai bine dacă m-aş teme pur şi simplu şi m-aş ascunde într-o peşteră ca o fiară hăituită. Dar atunci numele meu n-ar mai fi Irod.

Mă întorc în spate. Ceilalţi au rămas în urmă, soldaţii urcă în continuare în fugă panta dealului. Caleb nu se mai zăreşte nicăieri. Îmi strunesc caii şi aştept ca Veniamin să se apropie. Ridic vocea.

— Ştii unde a rămas Caleb?

Veniamin se întoarce la rândul lui şi scrutează cu privirea împrejurimile.

— Nu ştiu, prinţe, şi nu-l văd nicăieri!

— Fă-i semn lui Simron să vină aici!

Caii o iau la pas. Îi opresc şi mă dau jos. Poteca intră în pădure şi se întinde mai departe spre dealurile pietroase. La răsărit, cerul s-a făcut roşiatic, semn că nu mai e mult până la lăsarea serii, iar norii se retrag înspre munţi. Soldaţii se lasă în genunchi, gâfâind, leoarcă de sudoare. Simron trece călare pe lângă ei şi apoi sare agil de pe cal chiar în faţa mea. Simpla lui prezenţă emană bărbăţie şi un fel de mândrie pe care nu le-am mai întâlnit la nimeni până acum. Poate că am făcut bine că l-am numit comandant. Mi-a mai fost dat să văd în trecut cum până şi un tânăr leneş se pune pe treabă dacă i se încredinţează o oarecare responsabilitate şi ceva putere.

— Unde a rămas Caleb? întreb eu.

— Să supravegheze drumul, răspunde Simron. Ne-a îndemnat să mergem mai departe.

Cumpănesc o clipă.

— Nu vom face asta. Mâine, când o să răsară soarele, aici o să fim la umbra copacilor, însă acolo, pe deal, razele fierbinţi ne vor pârjoli capetele şi n-o să avem cum să ne protejăm. Porunceşte-le oamenilor să se odihnească.

— Precum doreşti, preamărite rege. Deşi abia am pornit şi oamenii încă mai rezistă…

— Sunt convins de asta, însă n-ar fi deloc înţelept să-i sleiesc de puteri. În plus, vreau să mă uşurez.

Mă duc între nişte copaci şi găsesc nişte tufe nu prea înalte. Dau la o parte câteva crengi cu spini. Undeva o pasăre cântă încet, precaut, şi aştept să continue, însă tace. De-abia apuc să mă las pe vine, că aud un murmur domol: undeva susură un izvor. Gândul la un izvor cu apă rece de munte îmi înseninează ziua. Măcar voi avea cu ce să-mi clătesc faţa îmbătrânită, care devine din ce în ce mai aspră şi mai uscată. Mă ridic pe dată şi o iau în direcţia din care răzbate sunetul. Trebuie doar să ocolesc o stâncă mare şi deja văd un râu îngust cu şuvoaie repezi. Mă las cu greu în genunchi şi îmi spăl fruntea şi obrajii, sorb apă din căuşul palmelor. Chiar mi se pare că simt cărările şerpuitoare de piatră, zăpada topită şi aerul proaspăt de pe culmile munţilor. Închid ochii pentru o clipă. Mi-ar plăcea să rămân aici. Totuşi mă ridic şi plec. Caleb tocmai descalecă în momentul în care apar în tabără. Stă cu ţesala în mână şi pare foarte calm. Când mă opresc dinaintea lui, spune:

— Cei care veneau în urma noastră fie s-au întors, fie s-au oprit şi ei undeva. Am aşteptat în locul acela cât de mult am putut, însă n-am zărit nimic.

— Poate că nici nu ne urmăreau, zic eu.

Caleb ridică din umeri şi încuviinţează:

— Poate că erau doar nişte vânători care au înnoptat într-un loc mai ferit ca să pornească devreme la vânătoare.

— Vânători erau, fără îndoială, spun eu, n-am nimic împotriva lor atât timp cât nu vor să ne vâneze chiar pe noi.

— Nici una dintre variante nu e exclusă, şi e posibil să fi făcut popas să mănânce şi să se odihnească. Poate că au pornit azi-noapte pe întuneric şi nici n-au apucat să îmbuce ceva. Oricum ar fi, cel mai sigur e să ne continuăm drumul cât mai repede. Apoi se uită în direcţia dealurilor şi adaugă: când vom ajunge în locul acela

înalt, vom vedea dacă mai sunt pe urmele noastre.

— Ai dreptate. Haide, aşadar, să nu mai amânăm plecarea.

Caleb înclină din cap în semn că e de acord cu mine.

— Şi să sperăm că Domnul o să ne aibă în pază, conchide el.

Mă uit o clipă în ochii lui înainte să spun:

— Nu ştiu dacă Domnul nostru are vreo putere, însă speranţa nu e niciodată ceva rău.

VI

Când am încetat să mai cred că Dumnezeul evreilor este singurul Dumnezeu? Am crezut oare vreodată? Sigur, când eram copil, am preluat învăţăturile lui Antifon, iar cu timpul m-am obişnuit să aduc jertfe la fel ca toţi ceilalţi, dar suspiciunea a pândit mereu în mintea mea. Când m-am familiarizat cu zeii romani, mi-a fost greu să pretind cu încăpăţânare că aceştia ar fi mai prejos de zeul evreilor, lucrurile de genul ăsta întotdeauna mi s-au părut nişte minciuni scornite pentru oamenii simpli şi săraci cu duhul. Călătorind pe mare, am cunoscut mânia zeilor greci. Am încercat să nu mă gândesc la asta, pentru că mi se părea dincolo de puterea mea de înţelegere. Totuşi am trăit momente în care m-am întrebat dacă poporul Canaanului nu a mers poate prea departe cu mândria sa imaginându-şi că e singurul îndrituit la o divinitate autentică. Adevărul e însă cu totul altul, lumea e populată de nenumărate spirite divine.

De fapt, credinţa mea a fost pusă la încercare abia când m-am stabilit în Sepphoris. Sigur, îi mai auzisem înainte pe preoţi rostind cuvinte defăimătoare la adresa galileenilor, însă nu le luasem în seamă. În acelaşi fel îi ponegreau şi pe samariteni, şi pe idumei, dând de înţeles că iudeii erau cei mai fără de păcat şi mai valoroşi dintre popoarele tărâmului făgăduit. Situaţia s-a schimbat când am început să-mi cunosc poporul şi m-am ataşat de el. N-a fost nevoie de mulţi ani ca să ajung să-i consider pe galileeni tribul meu şi să învăţ să-i apreciez sau chiar să le fiu recunoscător. Chiar de m-ar fi plătit în aur şi argint, tot nu aş fi dat Galileea pe o altă provincie. Iar preoţii împuţiţi de la Ierusalim strâmbau din nas dinaintea acestor oameni neasemuiţi. Asta mi-a stârnit mai întâi indignarea, apoi furia.

Desigur, ştiam cum funcţionează mintea preoţilor. În Galileea, textele sfinte sunt interpretate puţin diferit faţă de Ierusalim, iar asta se observă în felul de a fi al oamenilor. Pentru a înţelege ce spun, poţi să-ţi imaginezi un pescar sărman, care, potrivit obiceiurilor, ar trebui să meargă să asculte cum sunt explicate poruncile Domnului, dar care, în schimb, îşi ia barca şi se duce pe lac. Aşadar, pe când alţii stau în camera de rugăciune arătându-şi smerenia în faţa chipului nevăzut al Dumnezeului iudeilor, pescarul nostru vâsleşte din greu, şoptind o scurtă rugăciune şi aruncându-şi năvodul în apă plin de speranţă. Apoi aşteaptă răbdător şi de bună seamă că, din când în când, aruncă o privire timidă şi rugătoare către cer. În cele din urmă, scoate năvodul, iar dacă în acesta s-au prins peşti, pescarul aduce laudă Domnului în gura mare. După ce vâsleşte până la mal, se grăbeşte spre locuinţa sa umilă, unde nevasta îi mulţumeşte că pruncii lor flămânzi au ce mânca. Dacă prada e atât de bogată încât să-i ajungă să şi vândă din ea în piaţa din oraşul meu, atunci negustorul nostru se duce degrabă într-acolo. După ce vinde peştele, se gândeşte la o mică răsplată şi pentru sine însuşi, aşa că se opreşte în cea mai apropiată cârciumă. Pescarul picură câţiva stropi de vin pe jos – acesta e felul său de a aduce jertfă Domnului.

Totuşi preoţii n-au fost capabili să priceapă ce am încercat eu să le explic în nenumărate rânduri: că Dumnezeu însuşi apreciază mai mult faptul că pescarul nostru sărman îşi hrăneşte copiii înfometaţi şi pe soţia sa şi îl mai ajută şi pe proprietarul cârciumii să-şi ducă zilele, în loc să stea îngenuncheat mormăind o rugăciune. Pe lângă asta, pescarul este cu adevărat recunoscător Domnului, pe când cel care se roagă poate să pară smerit, însă în acelaşi timp probabil se gândeşte cum să fure oile vecinului sau cum să facă să pară o nimereală faptul că soţia fratelui lui se află goală lângă el.

N-aş fi băgat în seamă pălăvrăgeala preoţilor dacă vorbele lor n-ar fi avut urmări dintre cele mai grave. Au semănat ura faţă de galileeni în rândul iudeilor şi, atunci când poporul meu mergea la Ierusalim pentru Sărbătoarea Azimelor, era întâmpinat cu ostilitate. Unii oameni au fost chiar bătuţi, ceea ce i-a făcut până şi pe cei mai cinstiţi dintre galileeni să evite oraşul sfânt în vreme de sărbătoare. Cum era de aşteptat, asta n-a făcut decât să-i întărâte şi

mai tare pe preoţi. Iar eu nu puteam decât să stau la palat şi să scrâşnesc din dinţi, blestemând mintea îngustă a preoţilor.

Însă nu prostia preoţilor m-a făcut să-mi pierd credinţa în Dumnezeu. A fost nevoie de un motiv mult mai serios, căci, fireşte, pot face deosebirea între divinitate şi oamenii care şi-au asumat de capul lor rolul să o explice norodului. Momentul hotărâtor a fost acela în care m-am întors pentru prima şi ultima oară către Dumnezeu. S-a întâmplat mai târziu, după ce o cunoscusem deja pe Irodiada, iar ea nu mă lăsa să dorm noaptea şi ziua mă chinuia neîncetat.

Aşa a fost să fie. Dumnezeu nu m-a ajutat şi nu mi-a îndeplinit dorinţa mistuitoare.

Anii vin şi se duc precum umbrele în lumina soarelui. Eu am avut o viaţă lungă, fapt pentru care n-am fost recunoscător, din nefericire. Aşa e soarta omului, nu observă comoara pentru că stă pe cufăr.

După ce am clădit noul oraş pe ruinele Sepphorisului, acesta a început să înflorească şi a devenit tot mai prosper. S-a extins, populaţia sporea cu cei veniţi din zonele rurale şi din alte ţări, era căutat de negustori bogaţi, atrăgea învăţaţi greci, până şi legionarii se retrăgeau acolo să se bucure de pensie. Prin pieţe se auzeau multe limbi, pe străzi se plimbau oameni tăiaţi împrejur sau nu, cu pielea închisă la culoare sau deschisă, bogaţi şi săraci laolaltă. Nu conta că Ierusalimul îi lua în râs pe locuitorii Sepphorisului, numindu-i corcituri şi bătându-şi joc de limba noastră. Noi, locuitorii oraşului, eram mulţumiţi. Când ne plimbam seara pe strada principală străjuită de coloane, când ne odihneam la terme sau stăteam la teatru printre mii de alţi oameni, ştiam că oraşul nostru era într-adevăr coroana Galileei, un nume pe care şi-l dobândise pe bună dreptate. Toţi îmi spuneau că Sepphorisul era mai frumos şi mai tihnit decât în vremea tatălui meu, iar eu eram mândru de asta.

Însă nu am încercat să-mi asum de unul singur meritele pentru gloria oraşului. Reconstrucţia şi propăşirea sa nu ar fi fost posibile fără ajutoarele mele, Iosafat, Naftali şi Haggia. Se ciondăneau necontenit, însă prezenţa lor îmi era indispensabilă. Pe lângă faptul că mi-au fost atât de utili, adesea mă şi amuzau. Fiecare în

felul lui s-a dovedit neobosit şi priceput, chiar dacă era imposibil să-i ţii pe toţi împreună în aceeaşi încăpere.

Cel mai demn de încredere dintre cei trei era Haggia. Avea o fire care nu admitea de nici un fel interesele meschine şi uneltirile. Pe chipul lui era mereu întipărită o expresie dură, iar ochii îi erau sinceri, precum ai unui ajutor de preot în timpul ritualului de oferire a jertfei. Niciodată nu am avut vreun motiv să mă îndoiesc de faptul că purtarea lui n-ar fi oglindit întocmai ceea ce gândea. Naftali susţinea că Haggia ar fi râs o singură dată în viaţă – atunci când una dintre fetele lui Naftali se îmbrăcase în haine de băiat –, însă am luat-o ca pe una din exagerările lui Naftali. Haggia trezea respectul celor din jur, mai ales al soldaţilor, iar asta îl făcea un comandant iscusit. Era, de asemenea, un om drept, nu dădea pedepse prea aspre şi nu condamna pe nimeni fără să fi cercetat chestiunea îndeaproape. Totuşi nu-mi plăcea cu adevărat compania lui şi nici nu obişnuiam să mă văd cu el între patru ochi. La fel de bine aş fi putut sta de vorbă cu o statuie. În plus, seriozitatea pe care o lăsa să se vadă în permanenţă îl făcea să pară un om prea simplu; o slăbiciune de care Naftali profita cu plăcere. Din fericire, de obicei Haggia nu se prindea când Naftali îl lua de prost, pentru că altfel acesta din urmă s-ar fi pomenit cu capul unde-i stăteau picioarele.

În timp ce Haggia era sobru şi direct în privinţa a ceea ce gândea, despre Naftali nu ştiai niciodată dacă era sincer sau dacă putea fi capabil de aşa ceva. Când i s-a hărăzit talentul cu care avea să se descurce în această lume, i-a fost dat să nu poată să-şi ţină gura. Chipul i se înroşea şi mâinile începeau să-i tremure dacă trebuia cumva să tacă. De aceea el era întocmai omul potrivit ca să trateze cu toţi negustorii cu care aveam treabă. Naftali trăncănea, dădea din mâini şi se lovea cu palma peste frunte până când şi cel mai viclean dintre negustori se dădea bătut şi o ştergea de la palat, băgând de seamă abia după ce va fi ajuns acasă că nu primise nici pe departe preţul cerut pe mărfurile sale. Mi-am dat repede seama că Naftali obişnuia să-şi însuşească două sau trei procente din taxele şi veniturile care mi se cuveneau mie, ceea ce era mult în sine, însă ţinând cont de hărnicia şi iscusinţa lui, părea totuşi rezonabil. O făcea probabil de nevoie, căci numărul verişoarelor sale nu s-a oprit la trei, aşa cum se lăudase odată. Era incredibil că

piticul acesta burtos avea, după câte am auzit, duzini de verişoare pe care nu voia să le lase însărcinate şi care îl costau destul de mult.

Însă Naftali n-avea nici o şansă să-l întreacă pe Iosafat, care nu m-a costat deloc puţin, dar a cărui valoare era nepreţuită. Sfaturile lui m-au ţinut departe de multe gafe, iar, în timp, mi-a devenit un prieten de încredere, umbra mea, cum avea să spună Irodiada mai târziu. Iosafat avea un statut aparte, deoarece fusese sclavul lui Aminabad, iar eu îl cumpărasem de la el, deşi nu voiam să-mi iau un nou sclav. Din când în când mă gândeam la asta şi aveam de gând să-l eliberez oficial, însă mereu uitam, iar anii treceau. Cu toate acestea, am plecat împreună la Roma, iar Iosafat se emancipase destul de tare.

Înainte de asta s-au mai petrecut multe. Probabil cea mai mare schimbare din viaţa mea a avut loc când am devenit, în sfârşit, tată. Fasael şi cu mine renunţaserăm deja la orice speranţă de a avea moştenitori, când sămânţa mea a dat rod pe neaşteptate în pântecul ei. Când mi-a spus că e grea, nu mi-a venit să cred, şi recunosc că primul meu simţământ a fost suspiciunea. Chiar era posibil să dau rod după atâţia ani în care am încercat zadarnic? Şi dacă pruncul din pântecul soţiei mele nu era de fapt din sămânţa mea? M-a cuprins o furie oarbă, în loc să mă bucur. Fasael s-a ascuns în odaia ei de frică, iar eu umblam prin palat ca un nebun, sărind la gâtul oricărui bărbat ca să aflu adevărul ruşinos. Eram atât de mânios, încât l-am atacat şi pe Naftali, deşi nici un om în toate minţile nu şi-ar fi putut-o imagina pe Fasael înjosindu-se într-atât încât să se tăvălească prin aşternuturi cu un broscoi. În cele din urmă, Iosafat m-a ajutat să-mi vin în fire, asigurându-mă că era zadarnic să caut o soţie mai credincioasă ca Fasael şi că nu era deloc prima oară când trebuiau să treacă ani buni ca sămânţa bărbatului să prindă rod. M-am dus spăsit la Fasael, iar ea a reacţionat exact cum mă aşteptam: mi-a dat iertarea chiar înainte să apuc să o cer. Am devenit atunci un soţ grijuliu, a cărui nevastă nu ducea lipsă de nimic şi care îi veghea fiecare pas. Fasael chiar s-a enervat o dată şi mi-a spus că ar prefera să izbucnească un război care să mă ducă departe de palat, ca astfel să poată şi ea să-şi ocupe mintea cu treburi mărunte, în loc să fie nevoită să zacă tot timpul şi să fie servită la pat de sclavi.

Fasael a născut o fată, ceea ce a speriat-o destul de tare. Ar fi vrut să-mi ofere un moştenitor băiat şi era convinsă că mă dezamăgise. Atât de rău se pot îndoi soţii unul de altul, chiar şi după mulţi ani petrecuţi împreună. Mai întâi eu o bănuisem că mi-ar fi fost necredincioasă, iar apoi ea şi-a imaginat că aş putea considera nedemn rodul pântecului ei. A durat ceva până toate suspiciunile dintre noi s-au stins, după care ne-am continuat liniştiţi viaţa de familie.

După numai un an, am fost binecuvântaţi cu o altă fiică. Nu-mi vedeam copiii prea des, căci erau îngrijiţi de doici şi de alţi slujitori, însă asta nu m-a împiedicat să fiu mândru că devenisem tată. Începusem deja să îmi fac planuri şi să mă gândesc cu prinţul cărui popor aveam să le mărit în viitor. Chibzuiam cu grijă la asta, fiindcă o căsătorie favorabilă trebuie, în mod firesc, să se petreacă cel târziu când fata are nouă sau zece ani. Socoteam în minte că, dacă-mi măritam fata cea mare cu un prinţ sirian, iturian sau, de ce nu, abilian, aş putea cere pe puţin cinci sute de cămile, pe care fiica mea sigur s-ar bucura să le dăruiască dragului ei tată. Tot cântărind situaţia şi posibilităţile, am fost cuprins de teamă şi am dat fuga să mă asigur că fata cea mare era ferită de vreo îndeletnicire primejdioasă şi că cea mică sugea îndeajuns de mult lapte de la doica sa.

Maternitatea a făcut-o pe soţia mea să se schimbe, ceea ce m-a bucurat. Mai întâi, înfăţişarea i s-a schimbat: şoldurile i s-au lăţit, iar pieptul i s-a umflat, şi nu mai arăta ca un greiere, dimpotrivă, devenise mult mai atrăgătoare. În al doilea rând, firea ei a căpătat o trăsătură nouă, surprinzătoare: un zâmbet răsărea adesea pe chipul ei şi uneori chiar izbucnea în hohote de râs. Încrederea în sine i-a sporit simţitor, iar sfiiciunea i-a dispărut. Drept urmare, uneori uitam să trec pe la Rozătoare săptămâni în şir. Pe sclave nu aveam cum să le neglijez totuşi, căci era datoria mea să am grijă de slujitorii mei, iar o mică tăvăleală cu sclavele n-are nimic de-a face cu relaţiile din sânul căsniciei sau din afara ei, cu fidelitatea sau infidelitatea, să te culci cu sclavele e, mai mult sau mai puţin, precum tunsul oilor sau adăpatul vitelor, este în primul rând un act de milostivenie din partea prinţului, deoarece înseamnă, negreşit, o mare cinste pentru bietele slugi să-şi desfacă coapsele pentru un conducător ca mine. Rozătoarea a tras singură concluzii

din faptul că devenisem scump la vedere în casa ei.

— Antipa, îmi dai voie să vând casa asta? mi-a spus când m-am dus în cele din urmă la ea.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor.

— Să o vinzi? De ce ai vinde-o? Şi unde o să te duci pe urmă?

— Mă gândesc de mult la asta. E vremea să mă întorc la Roma. Dar n-aş vrea să mă întorc săracă lipită.

M-am uitat în ochii ei verzi.

— Dar asta e cea mai frumoasă vilă din oraş.

— Într-adevăr este, dar pot să o vând?

— Casa este a ta, fă ce vrei cu ea. Însă ce-ai de gând să faci la Roma? Sigur, nu eşti prea bătrână să-ţi vezi mai departe de vechea meserie, dar chiar vrei asta? Totuşi cred că ai putea obţine o sumă frumuşică pe această vilă, care ţi-ar putea ajunge până la sfârşitul zilelor.

— Mă gândeam să cumpăr altă casă. Orice casă, poate să fie şi locul în care-şi ţin pretorienii suliţele.

— Înţeleg, fiecare trebuie să aibă un acoperiş deasupra capului. Însă cu ce o să trăieşti după aia? Adu-ţi aminte că locuinţele sunt scumpe la Roma. Asta dacă n-ai de gând să te mulţumeşti cu vreo cocioabă.

— Am plănuit totul astfel încât noua mea casă îmi va asigura hrana.

Am pufnit în râs.

— Aşa deci, te referi la genul ăla de casă. În Subura, nu?

— Probabil că Subura e cel mai potrivit loc.

— Atunci fă cum doreşti. Pentru mine o să fie ciudat să nu mai găsesc aici patul tău cald. Dar presupun că o să mai vin la Roma.

— Atunci va trebui să vii în casa mea. Tu n-o să plăteşti nimic, bineînţeles, şi-n plus, te voi servi eu însămi.

— Aşa vom face.

Ne-am luat rămas-bun în acea seară, deşi a durat câteva săptămâni până când Rozătoarea a găsit un cumpărător pentru casă şi şi-a strâns lucrurile, care nu erau deloc puţine, ba chiar ar fi putut rivaliza cu bunurile unui patrician. A pornit apoi la drum într-un car împrumutat de la mine. Plecarea ei m-a întristat în mod neaşteptat, deşi în ultimii ani ne văzuserăm rar, iar relaţia noastră nu fusese niciodată încărcată de emoţii inutile. Probabil că ea

reprezenta toată tinereţea mea, pe care începusem iremediabil s-o pierd. Fusese mereu o prezenţă discretă şi plină de tact, mă rog, atât cât se putea, din moment ce locuia în cea mai luxoasă casă din oraş. Nici măcar o singură dată nu mi-a adus necazuri, ci s-a mulţumit cu situaţia ei fără să crâcnească. Pe de altă parte, şi eu am fost întotdeauna generos cu ea şi astfel ne-am despărţit ca nişte vechi parteneri de afaceri.

Furtuna s-a dezlănţuit sălbatic când treceam pe lângă Pandataria şi insulele Pontine. Vânturile puternice ne-au tot hăituit încă din Strâmtoarea Siciliei, însă acum ne-au izbit atât de tare, încât căpitanul a poruncit să fie coborâte pânzele ca să nu se rupă. Echipajul a trecut la vâsle şi a încercat să abată corabia înspre insule, dar marea s-a dovedit a fi mai puternică decât muşchii bărbaţilor şi ne-a aruncat mai departe în larg. Apele învolburate fierbeau, spumegau şi se răscoleau amarnic, marea arătându-se neagră şi răzbunătoare. În acelaşi timp, a început şi ploaia, picăturile se prăvăleau peste noi grele ca pietrele. Corabia era cât pe ce să plesnească, valurile o smuceau cu violenţă, trosnea din toate încheieturile la fiecare izbitură, aplecându-se periculos de mult când într-o parte, când în cealaltă. Eu, ca prostul, m-am repezit să mă agăţ de copastie şi priveam semeţ, râzând în faţa vântului.

Iosafat nu se amuza deloc. Se ţinea bine de catarg, cu picioarele depărtate, cu chipul încruntat şi cu nasul lui mare când roşu, când albastru de la furtună. A strigat ceva, însă vântul i-a spulberat cuvintele înainte să ajungă la mine. Tocmai atunci, am simţit cum maţele mi s-au întors cu totul pe dos. Cu o clipă în urmă râdeam, iar acum, mâncarea pe care tocmai o înghiţisem voia să-mi urce înapoi în gură. M-am aplecat de grabă peste bord, în timp ce vasul se clătina înainte şi-napoi, legănându-mă şi pe mine odată cu el. Apa zbuciumată m-a izbit cu putere.

A fost unul dintre acele momente care trec cu iuţeala fulgerului, şi totuşi par nesfârşite. Mâinile mi s-au desprins de pe marginea alunecoasă a vasului şi am căzut peste bord. Năucire, groază, ideea neaşteptată a morţii, dar, mai presus de toate, stupefacţie. Uşurare, gol, ireversibilitatea clipei şi umilinţă. Mă prăbuşeam în mare, m-am lovit de coca navei, un val năprasnic era cât pe ce să mă

înghită, când m-am oprit brusc şi am rămas suspendat în aer, cu trupul pendulând deasupra apei. Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut pe Iosafat, care mă prinsese de încheietură, însă nu mi-a mai fost dat să văd niciodată o asemenea expresie pe chipul nimănui. Vasul continua să se legene, iar eu nu puteam decât să fac acelaşi lucru. Am încercat să mă prind de ceva, să mă împing cu ajutorul picioarelor, să apuc ceva cu mâna rămasă liberă. Apoi l-am auzit pe Iosafat strigând. Răcnetul lui a străpuns vâjâitul vântului şi mugetul mării, a învins cerul şi marea şi a umplut golul din jurul meu, iar el s-a întins peste bord ţinându-mă strâns de încheietură cu o mână, iar cu cealaltă m-a apucat de păr. De data asta am strigat eu cât m-au ţinut bojocii când am simţit cum pielea scalpului mi se desprindea parcă de ţeastă. Iosafat urla şi trăgea, iar eu loveam cu picioarele în lemnul corabiei şi, înainte să-mi dau seama, m-am pomenit drept pe puntea udă.

Iosafat s-a prăbuşit lângă mine, iar acum zăceam unul lângă altul. Căpitanul a venit imediat la noi şi m-a tras la adăpost. Am reuşit să mă târăsc până la un mic chepeng şi apoi pe scările care duceau în cala întunecoasă. Mai degrabă pot spune că am pipăit decât am văzut, căci cineva m-a condus practic până acolo.

— Asta e a doua oară când îmi salvezi viaţa, am spus gâfâind către chipul care abia se distingea în întuneric.

— Să sperăm că n-o să mai fie nevoie să fac asta, a răspuns Iosafat. Interesele mele încep să mă stoarcă de puteri.

— Interesele tale?

— Da, prinţe, interesele mele. Cine ştie ce mi s-ar întâmpla dacă ai muri. Poate că Aminabad m-ar lua înapoi ca sclav.

— Deci nu te-ai gândit deloc la mine? Ţi-ai riscat pielea doar de dragul rangului tău?

— Ba m-am gândit şi la tine, prinţe. Un pic.

Sperietura îmi alungase greaţa, dar şi puterile, aşa că am adormit pe loc, ca un prunc nevinovat. Când m-am trezit, vântul încă sufla cu putere, iar valurile erau năvalnice, însă furtuna se mai domolise, iar căpitanul reuşise să îndrepte corabia către Ostia. Când portul a început să se arate în zare, m-am îmbrăcat cu straiele cele mai frumoase, în cazul în care aş fi dat peste vreun roman influent odată ce debarcam. Dar n-am avut parte de aşa ceva: n-am văzut decât marinari şi sclavi leoarcă de sudoare,

încărcând şi descărcând vase. Carul şi caii mei au fost aduşi pe uscat şi am pornit degrabă către poarta Romei, de unde ne-am îndreptat apoi către Colina cu Sălcii, eu stând în lectică, iar Iosafat şi trei sclavi escortându-mă de-o parte şi de alta. Soldaţii mărşăluiau în urma noastră, afară de doi dintre ei, care se îngrijeau să avem pe unde să trecem, căci străzile Romei sunt mereu ticsite de oameni.

Casa de pe colină s-a ivit dinaintea noastră. Nu-mi anunţasem sosirea, astfel că Bruttia nu apucase să se pregătească. Am găsit-o în bucătărie. M-a privit întâi uimită, apoi atât de încântată, încât m-am simţit bine-venit în propria-mi casă. S-a apucat imediat să-mi pregătească de-ale gurii şi m-a servit cu vin.

— Mausolus e înăuntru? am întrebat-o.

Bruttia a tresărit. Şi-a întors chipul ei zbârcit către mine şi mi-a spus:

— Nu mai locuieşte aici.

— Chiar aşa? am făcut eu surprins. În scrisori nici măcar nu mi-a pomenit că s-a mutat. I s-a dat vreo funcţie în altă parte?

Bruttia a scuturat din cap.

— Nu are nici o funcţie, din câte ştiu eu. Dă lecţii particulare copiilor de patricieni, ca şi înainte, câtă vreme mai îndrăzneşte cineva să-şi dea copiii pe mâna lui.

— De ce n-ar îndrăzni?

Bruttia şi-a plecat privirea tristă.

— Mausolus a decăzut. Desigur, fiecare e liber să creadă ce vrea, iar eu nu găsesc ceva rău în părerile lui Mausolus, ba dimpotrivă, însă, din păcate, convingerile lui l-au nenorocit.

— Ce vrei să spui?

— Prinţe, cred că e mai bine să-ţi spună chiar Mausolus. Eu sunt doar o biată sclavă şi nu cunosc toanele înţelepţilor.

— Prea bine. Unde pot să-l găsesc atunci?

— Am auzit că şi-a închiriat o odaie pe colina Esquilin.

— Colina Esquilin? Dar acolo locuiesc numai săracii.

Bruttia s-a întors să amestece vinul.

— Cum ziceam, Mausolus a decăzut.

— Oricum, colina Esquilin e mare. Nu ştii unde locuieşte mai precis? Sau pe cine să întreb de el?

— Poate că n-ar trebui să spun asta, însă caută-l în cea mai

mizerabilă cârciumă. Gurile rele spun că în astfel de locuri îşi trece vremea acum.

Mă holbam zăpăcit şi uimit la Bruttia. Mausolus în cea mai mizerabilă cârciumă? Căzusem pe gânduri, când Iosafat a intrat în bucătărie. Se pare că făcuse turul casei, căci, după ce a salutat-o cuviincios pe Bruttia, m-a anunţat:

— E bună casa asta.

Am rânjit.

— Mă bucur să aud că-ţi place.

Iosafat a încuviinţat cu seriozitate.

— Nu e prea luxoasă. E modestă, dar nici prea modestă. Potrivită, aş putea spune.

— Poate că într-o bună zi o să ai şi tu o astfel de casă.

S-a uitat la mine de după nasul său lung.

— O astfel de casă n-ar fi potrivită pentru mine. Casa mea trebuie să fie mai frumoasă, fiindcă eu nu sunt prinţ şi nici nu-mi permit să fiu modest.

— Chiar ai un mod aparte de a vedea lumea, am spus eu. Ce fel de palat ţi-ar plăcea atunci, dacă ai putea să alegi? Ar fi prea extravagant chiar şi pentru împărat?

S-a gândit o clipă, mângâindu-şi barba, apoi a răspuns:

— Dacă interesul public ar cere-o, i-aş închiria sau chiar i-aş dărui împăratului o aripă a palatului meu.

N-am putut să nu izbucnesc într-un hohot de râs.

— Ei bine, acum mi-ai văzut casa. Vrei să vezi şi cum locuiesc oamenii de rând la Roma?

— De ce n-aş vrea? Doar de-aia are omul ochi, ca să vadă una şi alta.

— Minunat! am strigat şi m-am ridicat. Atunci hai cu mine pe colina Esquilin. Se pare că vechiul meu profesor locuieşte acolo şi vreau să-l întâlnesc.

— Prinţe! a strigat Bruttia îngrozită. Nu puteţi pleca însetaţi şi cu burţile goale!

— Femeia asta ştie ce vorbeşte, a spus Iosafat, apoi s-a aşezat la masă. Binecuvântată fie femeia care cunoaşte nevoile stomacului unui bărbat.

Înroşindu-se, Bruttia a zis:

— Nu sunt soţia nimănui.

După ce ne-am desfătat cu masa simplă, am pornit pe jos înspre colină. Am luat doar doi soldaţi cu noi, deoarece nu aveam nici un motiv să-mi fac griji pentru siguranţa mea, cel puţin nu în plină zi. Aerul părea că străluceşte în lumina caldă a verii, pe străzi răsunau vocile oamenilor care sporovăiau în tot felul de limbi necunoscute. Mă gândeam la Mausolus. Îl lăsasem să locuiască până la sfârşitul vieţii în casa mea din simplul motiv că-l plăceam şi aveam o datorie faţă de el. Nu renunţasem la speranţa de a avea un urmaş fecior, şi cine ar fi putut să-i fie un profesor mai bun decât Mausolus? El însă plecase din casa mea şi ceva se pare că-i distrusese viaţa. Bruttia pomenise ceva despre toanele înţelepţilor. Speram ca Mausolus să nu fi decăzut atât de rău, încât să fi ajuns să conspire împotriva lui Augustus? Mă gândeam că dacă a mers chiar atât de departe, era foarte posibil să-l caut în zadar prin cartierul săracilor, fiindcă avea toate şansele să fie deja mort sau trimis pe vreo galeră.

Era în viaţă, însă nu ne-a venit deloc uşor să-l găsim. A trebuit să rătăcim pe ulicioarele murdare şi să întrebăm prin cârciumi, până când un bărbat fără un picior, probabil un veteran, ne-a zis că ştie pe cine căutăm. A venit chiar cu noi să ne arate pe unde să o luăm, asta după ce i-am dat ceva bani, şi ne-a condus până în faţa treptelor care duceau deasupra prăvăliei unui olar. I-am lăsat pe soldaţi în stradă, iar Iosafat şi cu mine am început să urcăm treptele înguste şi şubrede care dădeau într-un coridor întunecos, unde mirosea a sărăcie lucie. De-a lungul coridorului se aflau nişte uşi nu prea mari, iar în capăt am zărit alte scări care duceau probabil la catul de deasupra. Ne-am oprit să chibzuim ce să facem. În cele din urmă, Iosafat a ridicat din umeri şi a bătut în cea mai apropiată uşă.

Au trecut câteva clipe până când aceasta s-a deschis puţin şi din spatele ei a apărut o femeie prăpădită. Ne-a privit cu indiferenţă pe amândoi fără să rostească vreo vorbă, scărpinându-şi cu degetele goale de la picioare pulpa slăbănoagă. Mi-am dres glasul şi am spus:

— Iertat să ne fie deranjul. Am vrea să ştim dacă locuieşte aici un bărbat pe nume Mausolus.

— Mausolus? a repetat femeia cu o voce aproape şoptită.

— Exact. E profesor. Un învăţat. Un profesor învăţat.

Femeia a dat din cap, s-a uitat iarăşi la Iosafat, apoi a arătat cu mâna spre capătul coridorului.

— Ultima uşă.

Nici n-am apucat să auzim bine ce a spus, că ne-a şi trântit uşa în nas. Ne-am dus în capătul coridorului. Am şovăit o clipă înainte să bat. Văzând că nu răspunde nimeni, am bătut încă o dată. Apoi dinăuntru s-a auzit o voce răguşită şi iritată:

— N-are nimeni nici o treabă aici!

Am deschis uşa. Lumina slabă de pe coridor a pătruns în încăperea lipsită de ferestre. Era o odaie jalnică, dar curată. Lângă un perete se aflau un pat şi un dulap simplu, iar în partea cealaltă, o masă plină cu tăbliţe de scris şi pergamente. Şi pe podea erau împrăştiate nişte pergamente, iar singura lumină era un sfeşnic în care abia pâlpâiau trei lumânări. Nu exista nici un loc de pregătit mâncarea, iar pe singurul scaun din odaie şedea Mausolus.

Era întocmai cum mi-l aminteam: aplecat spre ceea ce scria, cu expresia unui om întrerupt din lucru. Însă chipul nu i l-am recunoscut imediat. În colţurile ochilor şi ale gurii i se săpaseră riduri adânci, pe bărbie îi crescuse un smoc sur, iar părul i se rărise şi nu-i mai acoperea deloc fruntea, parcă i se retrăsese în creştetul capului. Însă ochii îmi erau familiari. M-a recunoscut, a sărit în picioare şi a exclamat:

— Pe secera lui Saturn! Antipa!

— Eu sunt, am spus şi am trecut pragul. Într-o pornire de moment, mi-a venit să-l cuprind pe după umeri, însă ceva m-a împiedicat, aşa că am rămas în mijlocul camerei şi am continuat: Deşi s-ar cuveni să…

— Să mă adresez cum se cuvine unui prinţ, sigur, a completat Mausolus şi a zâmbit ca pe vremuri. Cum m-ai găsit, prinţe?

— Deranjând oamenii. În cele din urmă, un veteran ne-a îndrumat spre casa aceasta. Noroc cu el, altfel nu m-aş fi gândit niciodată să te caut într-un asemenea loc.

— Înţeleg ce vrei să spui, a încuviinţat Mausolus şi s-a uitat peste umăr la Iosafat, care rămăsese pe coridor. Iar el este…

— Bunul meu slujitor, Iosafat. Am venit să-l vedem pe Augustus.

Mausolus s-a prăbuşit la loc pe scaun. A gemut şi părea că îl durea ceva când se mişca.

— Atunci va trebui să aşteptaţi, asta dacă nu cumva împăratul

s-a întors între timp la Roma.

— Unde e plecat? La vreo vilă de la ţară?

— Nimeni nu ştie precis unde se află. Totuşi am auzit că avea de gând să-l urmeze pe Tiberius în Beneventum, când a plecat spre insula Caprera. Unii spun că s-a mutat în Nola, la umbra muntelui Vezuviu, însă nu poţi lua niciodată de bune vorbele oamenilor.

— Dar ce face Tiberius în Beneventum?

— S-a oprit acolo în drum spre Iliria. După cum fără îndoială ştii, Iliria este acum provincie romană, dar treburile nu sunt încă puse în ordine. În ceea ce-l priveşte pe Augustus, se poate să fi plecat din Roma ca să poată muri în pace.

M-am aşezat pe marginea patului şi am întrebat:

— Chiar aşa de rău stă cu sănătatea?

Mausolus a pufnit.

— Sănătatea îi e şubredă de când i-au ieşit primii dinţi. Acum nu mai are dinţi. E un om bătrân, şi să nu uităm de vulturul ăla.

— Ce vultur?

— A, da, tu n-ai de unde să ştii. S-a întâmplat pe Câmpul lui Marte, când Augustus şi Tiberius se aflau acolo pentru ceremonia de purificare. Atunci a apărut un vultur mare, care a început să se rotească în aer deasupra capului lui Augustus, iar apoi s-a aşezat deasupra intrării Panteonului pe primul A din numele lui Agrippa. Împăratul a considerat asta un semn al propriului sfârşit.

— Numele lui Agrippa?

Mausolus mi-a aruncat o privire mustrătoare, atât de familiară odată.

— Agrippa Postumus. Nepotul lui Augustus.

— A, da. Dar nu este în exil? Eu aşa am auzit.

— Nu e chiar în exil. Augustus l-a izgonit în insula Planasia, ceea ce a fost, bineînţeles, o hotărâre înţeleaptă. Postumus e violent şi prost, deci nu poate fi un succesor demn al împăratului.

— Şi astfel a fost înlocuit cu Tiberius?

Mausolus a dat din cap.

— Claudius Nero Tiberius.

Am tăcut amândoi. Iosafat se foia neliniştit pe coridor, iar prin pereţi se auzea zgomotul din stradă. Mausolus se uita lung înainte cu ochii săi tulburi. M-am ridicat şi am spus:

— Vino, învăţătorule. Haide să sărbătorim revederea noastră la

cârciumă.

— Dacă vrei să faci tu cinste, a spus Mausolus. Banii mei sunt blocaţi acum într-o serie de mici investiţii.

— Nu trebuie să te lipseşti de nimic, am promis eu.

Deşi era cald afară, Mausolus şi-a aruncat pe umeri mantia sa ponosită. După ce am coborât scările, am băgat de seamă cât de greu mergea. Se străduia în chip vădit să-şi ascundă durerea, însă nu reuşea să nu-şi schimonosească faţa la fiecare pas. Am vrut să-i ofer sprijin, însă mi-a dat mâna la o parte, încercând totuşi să explice:

— Spatele mi-a fost vătămat când am fost atacat de câţiva ticăloşi de-ai lui Ludus Magnus. Şi asta în plină zi, în mijlocul mulţimii.

— Ce neruşinaţi au devenit tâlharii ăştia! am izbucnit.

Mausolus şi-a încleştat dinţii.

— Nu erau tâlhari. Cineva i-a asmuţit împotriva mea. S-a întâmplat deja de trei ori.

Am ajuns în stradă, iar Mausolus mergea mai uşor acum decât când a trebuit să coboare scările. Am cotit după primul colţ, apoi după următorul şi am ajuns pe o uliţă unde se afla un mic birt. Se pare că fostul meu profesor era o figură cunoscută acolo, fiindcă proprietarul şi toate slujnicele l-au salutat. Era un loc modest şi totuşi primitor, ca o peşteră în zilele friguroase de iarnă, unde te poţi adăposti. L-am rugat pe cârciumar să ne aducă cel mai bun vin şi ne-am aşezat la o masă.

— Acum te-am prins în sfârşit, i-am spus lui Mausolus. Nu te mai ascunde, explică-mi de ce te-ai mutat din casa mea într-o odaie împuţită şi de ce eşti atacat pe stradă.

M-a privit iritat, dar durerea a luat imediat locul exasperării. Şi-a împreunat degetele lui frumoase, s-a gândit o clipă, apoi a rostit:

— Totul este din vina mea. Am plecat din casa ta pentru că nu am vrut să te fac de ruşine.

— Tu să mă faci de ruşine?

— Să spunem că mi-am expus public anumite păreri care nu mi-au sporit popularitatea. Mai exact, am scris un document pe care l-am transcris de mai multe ori, iar apoi am împărţit copiile.

— Doar nu vrei să spui că te-ai amestecat în intrigile politice? am întrebat eu când gazda ne aducea cupele cu vin.

Mausolus şi-a împreunat mâinile la ceafă şi şi-a ridicat privirea în tavanul înnegrit de fum, căutând parcă un răspuns.

— N-aş spune intrigi, însă poate că a avut un caracter politic. Sigur, ar trebui să lămurim mai precis ce vrem să înţelegem prin politică. De fapt, conceptul vine de la cuvântul grec „polis“, care, la rândul său…

— Lasă-i pe greci! l-am întrerupt. Despre ce e vorba în documentul acesta al tău?

— Despre sclavie, a răspuns Mausolus.

— Despre sclavie? Ce-i cu ea?

— Am scris împotriva ei. Cu alte cuvinte, am propus să fie eradicată.

Iosafat s-a înecat cu vin şi a trebuit să-l bat pe spate să nu se sufoce. Mausolus îl privea calm. Când şi-a revenit, Iosafat mi-a spus:

— Prinţe, îmi place magistrul tău. Păcat că şi-a pierdut minţile.

— Aşa crede toată lumea, a zis Mausolus. De necrezut, dar până şi sclavii spun asta. Iar eu cu ce m-am ales? Nu mai sunt chemat în casele patricienilor şi îmi vine greu să-mi găsesc discipoli. De-asta locuiesc acum în odaia aia întunecată. Pur şi simplu, nu-mi pot permite mai mult.

— Ce părere au prietenii tăi învăţaţi despre asta? am întrebat. Care erau numele lor? Titus Livius şi Publius Ovidius Naso, nu-i aşa?

— Livius şi Ovidiu suferă de pierderi grave de memorie, a pufnit Mausolus. Brusc, au uitat că m-au cunoscut vreodată. Ovidiu nu-mi răspunde la scrisori, iar când l-am întâlnit pe Livius în for acum câteva săptămâni, nici măcar nu m-a salutat.

— Prieteni adevăraţi, a mormăit Iosafat.

— Pe de altă parte, nu-i pot învinovăţi, a continuat Mausolus. Sprijinul nobililor este vital pentru amândoi, astfel că au fost nevoiţi să aleagă între bunăstarea lor şi prietenia mea. Alegerea a fost, desigur, simplă.

Iosafat a luat o gură de vin.

— N-ai putea spune că scrierea a fost o satiră? i-a propus el lui Mausolus.

— Aşa părere ai tu despre mine? a întrebat Mausolus. Arăt eu a om care acceptă să-şi înghită cuvintele din pricina unor mici

neajunsuri?

— Dacă mă întrebi pe mine, neajunsurile tale numai mici nu sunt. Şi presupun că nu e nimic ruşinos să scrii o satiră, a răspuns Iosafat. Doar romanii au o veche tradiţie în privinţa asta. Ennius şi Pacuvius au scris satire celebre, să nu mai zic de Lucilius, nu-i aşa?

M-am întors cu gura căscată către Iosafat. Mausolus, în schimb, s-a aplecat înainte şi a început să ţină o prelegere:

— Lucilius s-a dedicat aproape exclusiv poeziei satirice. Totuşi trebuie să luăm în considerare că aparţinea clasei conducătoare, ceea ce-i îngăduia să se exprime fără oprelişti. În plus, îl mai proteja şi relaţia apropiată cu Scipio. Şi dacă ceea ce susţine Horaţiu e adevărat, cum că Lucilius putea să scoată două sute de hexametri într-o oră stând într-un picior, atunci probabil…

— Încetaţi odată! am strigat. Unii dintre noi n-au auzit niciodată de oamenii ăştia, şi oricum nu ne sunt de nici un ajutor acum. Spune-mi, în schimb, ce te ţine în Roma, Mausolus. De ce nu vii cu noi în Galileea? În oraşul meu, Sepphoris, locuiesc mulţi oameni înstăriţi, care sigur vor accepta fericiţi să le ţii lecţii copiilor lor, mai ales dacă te recomand eu.

Mausolus a zâmbit cu un aer melancolic.

— Fii binecuvântat, prinţe. O parte din mine ar pleca imediat în oraşul tău. Există însă un obstacol.

— Ce anume?

Părea să-şi fi pierdut iar graiul şi a început să-şi privească ruşinat unghiile.

— Ei bine, în viaţa unui om mai există şi altceva pe lângă meseria sa, cinstea şi pâinea de toate zilele, a zis în cele din urmă.

— Sigur că există, dar spune odată ce e sau nu-ţi mai dau vin.

Mausolus a oftat adânc şi avea un aer atât de tragic, încât aproape că mă amuza. În fine, a mormăit din colţul gurii:

— Pe colina Caelius, în apropiere de zidul Servius, locuieşte văduva unui negustor…

După mai multe cupe cu vin, am reuşit să-i smulg lui Mausolus întreaga lui dramă amoroasă. În trecut fusese profesorul unui tânăr de a cărui mamă, văduva unui negustor bogat, se îndrăgostise şi cu care începuse o idilă. Se pare că cei doi apucaseră să-şi facă planuri de viaţă împreună, când Mausolus a cedat imboldului nebunesc de a-şi face publice părerile împotriva

sclaviei. Văduva s-a pomenit într-o situaţie ingrată, căci ea însăşi avea peste o sută de sclavi, şi s-a hotărât să rupă legătura cu Mausolus. Acesta refuza să se dea bătut şi încă spera să o recâştige. Dacă am înţeles bine, îşi petrecuse ultimele luni purtându-se ca un tânăr îndrăgostit, înecându-şi amarul în vin şi dând târcoale casei văduvei, ca un flăcău în călduri. Mi-am dat seama că nu aveam să-l conving să vină în Galileea prea curând, aşa că am lăsat lucrurile cum erau.

Cu cât stăteam mai mult la masă, cu atât Mausolus îşi ducea cupa la gură mai des. Semnele erau clare. Văzusem mulţi beţivi la viaţa mea şi ştiam că începeau exact ca Mausolus, sorbind frumos din cupă, pentru ca apoi să-şi piardă încet, încet controlul şi să ajungă să bea ca şi când tocmai ar fi rătăcit o săptămână prin deşert. Fostul meu profesor îmi inspira milă, şi mila mă făcea să vreau să părăsesc cât mai repede locul acela. Am plătit nota, i-am lăsat gazdei bani pentru încă o cupă de vin şi mi-am luat la revedere de la Mausolus.

— Vino să mă vizitezi la mine acasă, să vorbim mai pe îndelete, l-am îndemnat eu.

— Dacă mă vede cineva pe treptele casei tale? a întrebat Mausolus, iar limba deja i se împleticea.

— Nu contează, am spus eu. Îmi aleg singur musafirii.

Iosafat şi-a luat şi el rămas-bun de la Mausolus.

— Îndrăznesc totuşi să spun că poezia lui Lucilius e prea egocentrică, deşi descrierea călătoriei lui către Sicilia este foarte amuzantă.

Am păşit în stradă cu gânduri negre. Nu puteam să nu mă mir văzând cum decad oamenii odată cu trecerea anilor. Îmi era greu să-l privesc pe bătrânul meu profesor care-şi pierduse demnitatea şi mă gândeam că aş face bine să iau aminte. Cine ştie în ce situaţie mă puteam pomeni şi eu dacă nu eram atent. Paşii m-au purtat spre Capitoliu, unde mi-am revenit din cugetări şi mi-am dat seama că se petrecea ceva. Erau neobişnuit de mulţi soldaţi, iar în for se strânsese o gloată destul de numeroasă. Printre oameni se zărea ici şi colo toga cu clav purpuriu a vreunui senator. Când am văzut că îşi făceau apariţia în for un pretor însoţit de doi lictori ce purtau fascii, m-am decis să mă adresez unui bătrân care se sprijinea în toiag undeva, în margine. Le-am spus lui Iosafat şi

soldaţilor să aştepte, m-am dus către bătrân şi l-am întrebat care era motivul acestei agitaţii. S-a încruntat la mine şi a spus:

— Chiar nu ştii? Zeul Augustus s-a alăturat celorlalţi zei.

Moartea lui Augustus a dat naştere multor zvonuri. Cel mai răspândit dintre ele susţinea că Livia, soţia lui, îl omorâse. Se pare că unii ştiau cu exactitate şi cum se petrecuse totul: Augustus, care avea probleme cu stomacul, obişnuia să culeagă smochine din grădina sa din Nola, iar Livia cea vicleană unsese fructele cu otravă. Motivul crimei ar fi fost faptul că Augustus se apropiase de nepotul său, Postumus, iar Livia începuse să se teamă că Tiberius avea să piardă puterea. Totuşi zvonurile acestea au rămas fără aura lor de veridicitate când cei care le împrăştiaseră şi-au dat seama ce gogomănii spuneau. Livia era totuşi mama noului *princeps* şi toată lumea îşi dădea seama că dacă Augustus fusese un conducător sever, cu Tiberius nu era deloc de glumit.

În orice caz, în curând Postumus avea să nu mai reprezinte o ameninţare pentru Livia sau Tiberius, fiindcă a fost ucis pe insula pe care fusese exilat. A rămas un mister cine a ordonat eliminarea lui; Tiberius a negat că a fi avut ceva de-a face, la fel şi Livia. Unii susţineau că Augustus însuşi dăduse porunca înainte să moară, printr-o scrisoare. În orice caz, cert e că senatorii şi legionarii veterani purtau trupul fără viaţă al lui Augustus în acea seară fiindcă în timpul zilei căldura era sufocantă, şi că testamentul împăratului îl desemna pe Tiberius urmaş, care moştenea astfel şi o sută de milioane de sesterţi. Imperiul avea un nou conducător, iar clevetitorilor nu le mai rămânea nimic de făcut decât să-şi ţină gurile.

În oraş domneau nesiguranţa şi o atmosferă tensionată. Mulţi aşteptau neliniştiţi primele reguli ale noului *princeps*. Toată lumea îl cunoştea pe Tiberius drept un redutabil comandant militar, însă era cu totul necunoscut ca om politic. Eu ştiam numai că fusese adoptat de Augustus după ce acesta se căsătorise cu mama sa, Livia; că Augustus îl forţase să divorţeze de prima sa nevastă, Agrippina, şi să o ia pe Iulia, fiica lui; că se săturase de căsnicia sa şi de intrigile de la Roma şi plecase şapte ani în Rodos, unde a trăit ca un pustnic; că se remarcase în război şi că era un om zgârcit, morocănos şi închis în sine. Mai ştiam că divorţase de Iulia, care

trăia de şaisprezece ani în exil, dar că nu îşi căuta încă o nouă nevastă. Era departe de a fi popular printre patricieni şi nu îl ajuta nici faptul că era nespus de înalt şi de chipeş. Asta nu făcea decât să sporească invidia celorlalţi.

Desigur, pentru mine era foarte important să aranjez o întâlnire cu Tiberius. Însă asta s-a dovedit anevoios, ba chiar imposibil. După ce i-am trimis mai multe mesaje politicoase la care n-am primit nici un răspuns, am început să bănuiesc că nici măcar nu îi parveniseră. Iosafat auzise că Tiberius era dificil de abordat, fiind protejat în permanenţă de un zid format din cei mai apropiaţi sfătuitori ai săi. Deveneam tot mai agitat cu fiecare zi ce trecea şi de aceea îmi era greu să mă arăt îngăduitor cu Iosafat, care, spre surprinderea mea, se dedulcise la distracţiile de prin cârciumile romane. A pomenit în treacăt că ar fi cunoscut un bărbat roman cu care îşi petrecea serile. N-am găsit nimic ciudat în asta, iar când Iosafat mi-a cerut pentru prima oară bani ca să petreacă o seară în oraş, i-am dat fără să-l descos. Când, în seara următoare, m-a rugat să mă milostivesc din nou de el, am clătinat dezaprobator din cap, dar i-am permis totuşi să meargă să se servească din cuferele mele. Însă când acelaşi lucru s-a petrecut şi a treia seară la rând, mi-am pierdut cumpătul.

— Chiar nu ai ceva mai bun de făcut decât să-mi risipeşti banii pe vin? am strigat eu înfuriat. În primul rând, ai bani cât să dai şi la săraci, iar în al doilea rând, dacă ţi-e atât de sete, du-te şi ia-ţi de băut din pivniţă!

— Tot ce vreau de fapt este să mă întâlnesc cu amicul meu, a răspuns Iosafat calm, iar el cred că s-ar bucura mai tare să ne petrecem timpul în compania oamenilor, decât într-o pivniţă.

— Tu şi amicii tăi! Dacă tot ţii neapărat să stai la poveşti cu un beţiv, ai putea măcar să-l laşi pe el să plătească.

Iosafat şi-a întins stăruitor braţele în faţă.

— Aş putea face asta, dar e mai convenabil şi mai politicos să achit eu nota.

— Spune-i amicului tău că n-am de gând să-mi asum responsabilitatea pentru ficatul lui distrus. Şi ce fel de om este de te-a lovit aşa brusc afecţiunea?

— Este un sclav de-al lui Tiberius şi unul dintre cei mai apropiaţi oameni ai săi. Ieri aproape că l-am făcut să promită că va

încerca să aranjeze o întâlnire între stăpânul meu şi stăpânul său.

— Ticălosule! am răcnit eu şi am aruncat o pungă mare de monede la picioarele lui Iosafat. Ce stai ca prostul? Du-te imediat să-i cumperi vin amicului tău! Sau trebuie să te lovesc ca să te mişti mai repede?

Zilele erau tăcute şi lungi, timpul trecea de parcă un bătrân neputincios îl măcina încet la moară. Nimic nu mă împiedica să-mi revăd vechii prieteni şi de multe ori eram gata-gata s-o fac, dar de fiecare dată mă stăpâneam. Intrigile care năpădiseră oraşul ajungeau până pe Colina cu Sălcii, iar eu îmi doream să mă ţin departe de ele. Viaţa de noapte a Romei nu mă mai atrăgea deloc, aşa că mă învârteam plictisit prin casă. În cele din urmă, m-am hotărât să iau legătura cu Gallus. Nu riscam nimic dacă mă vedeam cu el.

Ne-am întâlnit în vila sa, pe care şi-o cumpărase într-un loc frumos în apropiere de grădinile lui Sallust. După ce ne-am îmbrăţişat şi i-am admirat casa somptuos decorată, ne-am aşezat în curte, unde ne ţineau companie păunii aduşi tocmai din Mauretania. Seara era plăcută, razele soarelui mângâiau uşor magnoliile şi portocalii, iar eu savuram vinul galic, din care sorbeam rar, aruncând la răstimpuri câte o privire către prietenul meu, care se schimbase. Gallus nu fusese niciodată slab, însă acum putea fi descris fără reţinere drept îndesat. Dar noua înfăţişare i se potrivea, îl făcea să pară în acelaşi timp blând şi demn, îi reflecta iubirea pentru confort şi viaţă îndestulată. Îl ascultam cum îmi povestea despre planurile sale de a-şi aranja grădina. Când a tăcut, l-am întrebat dacă luase parte la înmormântarea lui Augustus.

— Am ajuns târziu, a răspuns el. Am ajuns chiar după ce s-a aruncat cu ulei şi parfum. Ai fost acolo?

Am clătinat din cap.

— Nu prea-mi plac înmormântările. În afară de asta, m-aş fi simţit în plus, era totuşi o înmormântare romană.

— Antipa! Zeul Augustus ar fi considerat-o o mare cinste dacă un prinţ ca tine şi băiatul bunului său prieten Irod l-ar fi însoţit pe ultimul drum. Ai fi putut auzi şi elogiul impresionant adus de fiul său vitreg, Tiberius.

— Îl cunoşti deci pe Tiberius?

Gallus a cugetat o clipă.

— Nu pot spune că-l cunosc. De fapt, nu ştiu dacă îl cunoaşte cineva. E un om deosebit, însă la fel e şi statutul său. El nici măcar nu a vrut să fie *princeps*.

Am pufnit fără să-mi dau seama.

— Vrei să spui că există cineva care nu-şi doreşte să fie conducătorul întregii lumi?

— Da, Tiberius. Probabil s-a simţit cel mai fericit atunci când cultiva castraveţi în Rodos. Fără îndoială, îi face plăcere şi să fie în fruntea legionarilor. Presupun că a acceptat să fie urmaşul lui Augustus dintr-un simţ al datoriei. Sau s-o fi gândit că, odată ce dobândeşte puterea, poate să-şi aducă în sfârşit nevasta înapoi din exil şi s-o ţină sub control. Ar fi mai bine însă ca Iulia să rămână în Rhegium, unde stă deja de ani buni. Acolo poate să se destrăbălеze după pofta inimii.

— Poate că Iulia nu mai duce o astfel de viaţă.

— Nu e prea bătrână pentru asta. În plus, multe femei mature o iau razna în feluri pe care ţi-ar fi greu să ţi le închipui. Crede-mă, am simţit asta pe pielea mea.

— Bineînţeles că te cred. În orice caz, trebuie să-l întâlnesc pe Tiberius. Dacă aş şti cum să fac să dau de el…

Un nor mare a înghiţit soarele, iar Gallus şi-a ridicat privirea nemulţumită către cer. Şi-a golit cupa şi a spus:

— Haide să mergem în atrium. Îţi voi spune tot ce ştiu despre Tiberius.

Atriumul era străjuit de coloane, iar altarul închinat zeilor căminului nu lipsea de la locul său, după cum era obiceiul în toate vilele romane. În mijloc se afla un bazin, iar pereţii erau decoraţi cu picturi înfăţişând satiri cu copite de capră şi coadă de cal. Un sclav ne-a adus cupele de vin lăsate în grădină şi a aprins un opaiţ cu ulei. Ne-am continuat discuţia în lumina caldă a flăcării, tolăniţi pe canapea.

— Când o să-l întâlneşti pe Tiberius, a spus Gallus, să nu uiţi că urăşte linguşeala şi ipocrizia mai presus de orice. Imaginează-ţi că eşti *primus pilus* şi că trebuie să te prezinţi dinaintea legatului.

— Nu pare prea dificil.

— Pentru unii este. În oraşul ăsta, mulţi sunt obişnuiţi să-şi linguşească superiorii de nu mai poţi purta o discuţie normală cu ei, pentru că miorlăie neîncetat ca o pisică rămasă fără coadă.

— N-am fost niciodată considerat linguşitor, aşa că fii fără grijă.

— Nu trebuie să fii nici prea îndrăzneţ. Tiberius se uită de sus la celelalte popoare. Cu nici un chip să nu aduci în discuţie chestiuni legate de religie dacă n-o să deschidă el subiectul. I-a obligat pe evrei să ardă hainele pe care le foloseau în cadrul ceremoniilor religioase şi i-a trimis pe tinerii evrei în tărâmuri îndepărtate, sub pretextul îndeplinirii serviciului militar. A ameninţat chiar să alunge toţi evreii din Roma, aşa că fii în gardă.

— Cum aş putea atunci să vorbesc cu el?

— Prefă-te că nu eşti la curent cu situaţia din Roma, dar că ştii totul despre ţara ta. Asta îi va da lui Tiberius ocazia să-ţi explice viziunile sale simpliste şi totodată să-şi satisfacă curiozitatea cu privire la celelalte provincii ale imperiului. Să nu pomeneşti de treburi personale, fiindcă lui Tiberius nu îi place asta. Discută despre taxe, armată şi despre orice altceva se cade să vorbească doi conducători în zilele noastre.

— N-aveam de gând să-l întreb ce face în pat sau cum stă cu maţele, am spus eu. Voi discuta numai despre treburile statului.

Gallus a rânjit.

— Prea bine. Mai poţi să-i vorbeşti şi despre astrologie sau filozofie, dacă ai astfel de cunoştinţe. Tiberius preferă aceste subiecte politicii.

— Din păcate, astrologia şi filozofia nu sunt chiar punctele mele tari.

— Poţi măcar să te prefaci interesat de ele. A, şi adu-ţi aminte să nu care cumva să-l numeşti din greşeală „împărat“. A refuzat să primească acest titlu. Apropo, nu vrea nici măcar să i se ridice statui. E un bărbat modest.

— O să-i spun doar *princeps*.

— Şi încă ceva, a spus Gallus ridicându-şi arătătorul în aer. Dacă poţi, fereşte-te să te îmbeţi în prezenţa lui. Te poate obliga să goleşti o amforă plină cu vin. S-a mai întâmplat.

M-am uitat suspicios la cupa mea cu vin.

— Pe toţi zeii! Dar asta poate fi fatal!

Gallus a încuviinţat cu un aer serios.

— Din câte ştiu, până acum n-a murit nimeni, dar probabil e doar o chestiune de timp.

Am continuat să pălăvrăgim până s-a lăsat seara. Gallus s-a

ridicat la un moment dat să-şi ia poeziile din odaia sa de lucru. L-am ascultat politicos când mi le-a citit, chiar dacă nu înţelegeam decât că într-una descria peisajele din Campania, în a doua tânjea după gloria de mult apusă, iar cea de-a treia vorbea despre un bărbat care fusese rănit cumplit de o femeie lipsită de inimă. După ce Gallus şi-a încheiat lectura, l-am aplaudat şi l-am asigurat de convingerea mea că Ovidiu şi ceilalţi poeţi aveau toate motivele să moară de invidie.

— Nu e nevoie să exagerezi, a spus Gallus, deşi se vedea că era încântat. Ştiu prea bine că nu voi ajunge niciodată un poet de talia lui Ovidiu, cel puţin nu la nivelul celor mai bune elegii ale sale, ca să nu mai pomenim de Vergiliu sau Horaţiu. Însă ambiţia mea nu merge atât de departe. Sunt doar un om care are şansa de a duce o viaţă liniştită şi, din când în când, mă amuz scriind câteva rânduri. Asta e tot.

— Deci nu ţi-ai dat poeziile spre a fi citite în public?

— Câteva. Sincer să fiu, se spune că zeului Augustus i-au plăcut unele dintre ele.

— Minunat. Asta mă duce cu gândul la un alt scriitor, fostul meu magistru, Mausolus. Ai auzit de el?

Gallus mi-a aruncat o privire uluită.

— A fost profesorul tău? N-aş fi crezut niciodată una ca asta. Dar, evident, timpul a trecut şi el trebuie că s-a schimbat de atunci. Asta nu înseamnă că nu aş fi gata să-i recunosc oricând darul de a scrie. Din nefericire, îl foloseşte pentru scopuri greşite.

— Nu ştiu decât că a propus desfiinţarea sclaviei.

— Asta n-ar fi o problemă, a spus Gallus. Ideea este atât de absurdă, încât cel care vine cu aşa ceva e luat drept nebun, iar noi nu obişnuim să pedepsim nebunia. Însă mult mai periculos este că vechiul tău profesor a venit cu o teorie stranie potrivit căreia economia imperiului ar avea de câştigat dacă toată lumea ar fi plătită, iar fiecare om care lucrează pentru cineva ar plăti statului opt procente din banii pe care-i primeşte. Câţiva neghiobi, puţini la număr, i-au luat elucubraţiile în serios.

Mi-am plecat capul mâhnit.

— Nu ştiam că boala mintală a lui Mausolus e atât de gravă. Eu mi-l aminteam ca pe un profesor nemaipomenit de inteligent şi binevoitor.

Gallus a ridicat din umeri.

— Presupun că încă mai e binevoitor, dar, tocmai din acest motiv, capul i-ar putea ajunge în vârful grămezii de ţeste de la poarta oraşului.

Întâlnirea cu Gallus nu mi-a limpezit gândurile. Nu puteam să-mi scot din minte soarta mizerabilă a lui Mausolus şi, în afară de asta, trebuie să recunosc că eram invidios pe Gallus. Aşa cum spusese şi el, era un om care avea şansa să ducă o viaţă lipsită de griji şi aproape revoltător de confortabilă. El nu avea povara puterii pe umeri, ca mine, nici responsabilităţi, şi nici nu părea să-şi facă probleme cu privire la bani. Trăia din moştenirea pe care o primise, locuia într-o vilă luxoasă, îşi făcea de cap noaptea cu femeile sau, cine ştie, poate şi ziua, şi refuzase răspicat să preia vreo funcţie oficială. Ca să mai treacă timpul, stătea în grădină împreună cu păunii săi şi scria poezii. Chiar aveam motive să îl invidiez.

L-am întâlnit iarăşi câteva zile mai târziu. Era o seară ploioasă, iar eu mă aflam în lectică, în drum spre locul nostru de întâlnire. Gallus îl chemase şi pe Secundus, care la rândul lui luase cu el un tânăr cu obrajii şi buzele roşii. Nu ştiu exact de ce, Secundus îi spunea acestuia Maimuţică.

— Ar trebui să vii mai des la Roma, Antipa. În Subura s-au deschis case noi, care nici nu se compară cu cea galbenă, a spus Secundus, apoi s-a uitat către tânărul său amic aşteptând ca acesta să-i întărească spusele: Nu-i aşa, Maimuţică?

Maimuţică a încuviinţat docil şi a prins între buze bobul de strugure pe care Secundus i-l aruncase.

— Eu sunt de altă părere, a intervenit Gallus. Antipa ar face mai bine să rămână în Galileea cea frumoasă. După toate semnele, acolo va izbucni curând o revoltă. Pe lângă asta, totul a devenit din cale-afară de scump la Roma.

— Galileea? Frumoasă? a repetat Secundus. Ai fost tu acolo, ai văzut-o cu ochii tăi?

— Ştii foarte bine că n-am fost, a spus Gallus. Deşi aş vrea să merg. Plănuiesc deja de câţiva ani să fac o călătorie până acolo, dar cred că sunt prea leneş să mă urnesc din loc.

— Eşti bine-venit oricând în palatul meu, am zis eu. Şi tu, Secundus. Şi, bineînţeles, şi tu, Maimuţică.

Maimuţică a început să se agite atât de tare, de ziceai că are purici.

— Ce-ai vrut să spui că va izbucni o revoltă în Galileea? a întrebat Secundus. Ştii ceva ce eu nu am privilegiul să ştiu?

— Moartea lui Postumus a stârnit multe resentimente. În provinciile din nord, oamenii au început deja să se răzvrătească, cine ştie, poate vor ajunge până aici. Pe lângă asta, ieri am auzit că Iulia a murit, asta după ce Tiberius a poruncit să fie lăsată să moară de foame. Nu m-aş fi aşteptat la una ca asta din partea lui. Am crezut că, odată ajuns *princeps*, va căuta să se împace cu fosta lui nevastă. La urma urmei, Iulia era fata zeului Augustus. Purtarea lui brutală s-ar putea să-l coste scump pe Tiberius.

— Până şi porcii de la ferma mea au mai mult farmec decât Tiberius, a pufnit Secundus.

— Să nu uităm de Ovidiu. E foarte popular în Roma, mai ales după ce a propus ca toate lupanarele să fie gratuite. Tiberius ar face mai bine să-l lase să se întoarcă din exil, însă el şi cu Livia sunt de neclintit în această privinţă. Ovidiu s-a rugat în zadar să i se îngăduie să revină la Roma. Probabil că va muri printre barbarii din Tomis.

— Sunt cu totul ignorant, am spus eu, nici măcar nu ştiam că Ovidiu a fost surghiunit. Probabil că nimeni nu mi-a pomenit de aşa ceva în scrisori. Din ce motiv a fost izgonit?

— Unul cu totul de neînţeles, a pufnit Secundus. A scris un ghid excelent care îl iniţiază pe cititor în secretele artei iubirii. Singurul neajuns al operei este că Ovidiu îşi restrânge instrucţiunile la împreunarea dintre bărbat şi femeie. Însă zeul Augustus a considerat asta prea de tot, deşi el însuşi a fost, iertată să-mi fie sinceritatea, un bătrân destrăbălat.

Maimuţică a scăpat un chicot.

— Oricum, ultimele decizii ale lui Augustus în calitate de *princeps*, a continuat Gallus, au stârnit nemulţumiri, îndeosebi în ceea ce priveşte taxa succesorală de cinci procente şi prelungirea perioadei de serviciu a legionarilor cu patru ani. Deşi nu făţiş, mulţi s-au întors împotriva lui şi din cauză că a poruncit să fie arse toate scrierile critice, după ce Tibrul a ieşit din matcă. Pe Palatin se spune că Tiberius a stat în spatele acestor decizii şi că acum plănuieşte să introducă taxe funciare. Dacă face asta, va fi atacat

de Senat şi e lesne de ghicit că vor urma revolte. Luaţi aminte la ce spun, ne paşte o mare vărsare de sânge.

Maimuţică părea să se fi speriat destul de tare, iar Secundus spuse:

— Văd că viitorul e sumbru pentru tine, Gallus. Te credeam aproape un epicurian, iar acum vorbeşti despre politică de mai că faci spume la gură. Parcă trebuia să petrecem o seară agreabilă, nicidecum să ni se prezică sfârşitul lumii.

— Ai dreptate, a recunoscut Gallus. Iertaţi-mă. Fie ce-o fi, însă tot cred că ar trebui să facem o călătorie în ţara lui Antipa. Ia spune-ne, ai femei frumoase în oraşul tău?

— Şi tinerei chipeşi! a exclamat Secundus.

Îmi venea să râd, însă m-am abţinut.

— Femeile galileene rivalizează cu cele mai frumoase femei din câte au existat vreodată pe lumea asta, însă, în ceea ce-i priveşte pe tinereii noştri, nu cred că ai găsi vreunul la fel de încântător precum Maimuţică.

Acesta din urmă s-a înroşit până în vârful urechilor.

Mă bucuram de compania prietenilor mei, dar în acelaşi timp îmi dădeam seama că tinereţea noastră se cam dusese. Nu puteam să nu-i privesc pe Gallus ca pe un patrician îmbuibat şi pe Secundus ca pe un smintit care vâna băieţi în miez de noapte, în Subura. Totodată, mă bucuram mai mult ca oricând că nu mă născusem roman. Simplul fapt că aveam cetăţenia romană nu mă făcea roman. Mai că nu-mi venea să cred că odată luasem în serios ideea de a-mi trăi viaţa în capitala imperiului. Însă nu îndrăzneam să mă gândesc la viitor, căci îmi părea o nălucă ce se arată numai înaintea ceasului celui de pe urmă. Totuşi, chiar şi cu aceste temeri în suflet, am petrecut o seară pe cinste, iar a doua zi m-a prins zăcând în pat cu o cumplită durere de cap şi cu măruntaiele suferinde.

Iosafat se tot văzuse cu sclavul lui Tiberius, iar într-o zi am fost atât de surprins când am dat cu ochii de el, încât m-a pufnit râsul. Îşi răsese barba, îşi tunsese părul scurt şi se îmbrăcase în straie romane. Dacă până atunci nasul lui proeminent fusese totuşi atrăgător, după toate aceste schimbări, ieşea în evidenţă mai ceva ca trompa unui elefant, iar tunica îi venea la fel de natural ca o platoşă unui bou. Bineînţeles, s-a simţit ofensat de hohotele mele şi

a trebuit să-mi dau silinţa să-l împac. Mi-a răspuns vorbind pe nas, întocmai ca un nobil roman.

— Intenţia mea, a spus el, este să nu bat la ochi. Mi-e mult mai uşor să-mi văd de treburi în oraşul ăsta dacă mă amestec printre oameni.

— Fără îndoială. Şi acum ce urmează? O să încerci să-ţi faci prepuţul să crească la loc?

Iosafat şi-a dat ochii peste cap.

— N-am de gând să-mi arăt prepuţul sau lipsa lui în public.

— Sper că transformarea ta îl va impresiona pe sclavul de încredere al împăratului. N-a scris cineva despre asta? *Metamorfoze*, parcă?

— Aşa e, Publius Ovidius Naso are o lucrare intitulată *Metamorfoze*, a răspuns Iosafat cu un aer de superioritate. Tema poemului este de natură erotică, dar are şi o dimensiune mitologică. Vrei să ţi-o aduc, prinţe? E alcătuită din peste două sute de istorisiri.

— Mulţumesc, însă mie îmi ajung poveştile tale. Când aranjează amicul tău o întâlnire între mine şi *princeps*?

— Asemenea lucruri nu pot fi zorite, dar diseară voi aduce iarăşi chestiunea în discuţie.

— Excelent. Să nu bei prea mult totuşi. La cum arăţi acum, ai putea fi ales chestor din greşeală.

N-a încercat nimeni să-l facă pe Iosafat chestor. În schimb, s-a pomenit într-o situaţie destul de delicată, din cauză că susţinuse că era un om liber.

M-am trezit amestecat în toată acea tărăşenie când, cu noaptea-n cap, cineva mi-a bătut la uşă. M-am îmbrăcat şi m-am dus jos, unde mă aşteptau un centurion din garda oraşului şi trei soldaţi. Centurionul m-a întrebat scurt dacă locuieşte aici un om pe nume Iosafat, iar când i-am răspuns că da, mi-a cerut să-l urmez până la castrul gărzilor. Acolo am fost întâmpinat de tribunul însărcinat cu chestiunile administrative, care mi-a explicat ce se petrecuse în timpul nopţii. Iosafat fusese arestat într-una dintre cele mai rău famate cârciumi ale Suburei în urma unei încăierări. Era rănit şi striga în gura mare că un bărbat îi înfipsese un pumnal în braţ, iar Iosafat îl acuza acum că încercase să-l omoare. Însă nişte muşterii le-au spus gărzilor că Iosafat era sclav – lucru de o mare

însemnătate. Potrivit legii romane, uciderea unui sclav nu este considerată o crimă. Iosafat tăgăduise că ar fi fost sclav, insistând că îşi dobândise libertatea, iar tribunul voia neapărat să afle adevărul.

Iosafat a fost adus dinaintea mea. Mă privea obosit pe sub sprâncene, frecându-şi neliniştit barba care i se iţise pe bărbie. Avea tunica ruptă şi braţul bandajat cu nişte cârpe murdare.

— Prinţe, spune-mi dacă-l cunoşti pe acest om, a rostit tribunul.

— Sigur că da. Este slujitorul meu şi trăieşte în casa mea de pe Colina cu Sălcii.

— Dacă este servitorul tău, atunci presupun că trebuie să fie sclav? a întrebat tribunul.

Iosafat a înghiţit în sec. Încercând să par cât mai nerăbdător să plec de acolo, i-am răspuns tribunului:

— Bineînţeles că nu e sclav. În ţara mea, sclavii nu ajung secretari ai prinţului, chiar dacă la Roma asta a devenit un obicei.

— Atunci a fost sclav?

— Da, dar asta se întâmpla acum mulţi ani.

— Aşa deci. Însă acest bărbat nu are cum să-şi dovedească statutul de libert.

M-am întors pe jumătate către Iosafat.

— Dovada cred că se află în palatul meu din Sepphoris?

Iosafat a încuviinţat.

— Ai poruncit să o pun în acelaşi sertar cu celelalte decizii de eliberare.

— Aşa îmi amintesc şi eu, am spus şi apoi m-am întors iarăşi către tribun.

— Am eliberat sute de sclavi. Îmi cere cumva Roma să călătoresc purtând după mine toate actele de eliberare ale acestora?

— Nicidecum, prinţe, a răspuns tribunul şovăind. De obicei, se cere o dovadă a eliberării în asemenea împrejurări, însă, desigur, pentru noi este de ajuns că avem cuvântul tău. Ce vrei să facem cu omul care ţi-a atacat secretarul?

— Există martori?

— Mai mulţi. Secretarul tău nu avea armă, însă bărbatul cu pricina l-a lovit cu pumnalul.

— Atunci n-aveţi decât să-l pironiţi de zidul latrinei. Acum

eliberaţi-mi slujitorul.

Ne-am întors acasă fără să schimbăm vreo vorbă. Pentru prima oară, Iosafat părea ruşinat şi mergea cu capul în pământ, ca un copil prins făcând o năzbâtie. L-am lăsat să se frământe până când am ajuns la uşa casei, apoi am spus:

— Pentru orice eventualitate, cred că e cazul să întocmim un act de eliberare. Totodată, ar trebui să-ţi stabilesc un salariu fix, nu să-ţi dau bani ori de câte ori îmi aduc aminte.

Am dat un mic banchet în onoarea eliberării lui Iosafat. Am eliberat-o şi pe Bruttia, bătrâna mea sclavă. N-am avut mulţi invitaţi: servitorii din casă, Gallus, Secundus, Maimuţică şi Mausolus, care răspunsese în chip neaşteptat invitaţiei mele. Toţi s-au purtat politicos cu Mausolus şi n-au adus vorba de scrierile lui controversate. Am mâncat şi am băut, iar în dimineaţa următoare i-am propus lui Iosafat să se mute în clădirea alăturată, care iniţial fusese destinată grădinarului şi pe care o folosise fratele meu, Arhelau, cu mulţi ani în urmă, într-o altă viaţă parcă. Iosafat a încetat să mai poarte tunică şi şi-a lăsat părul şi barba să crească la loc.

Tiberius nu era un om care trecea neobservat. Ieşea în evidenţă nu doar datorită înălţimii sale impresionante – era cu un cap deasupra tuturor. Ochii lui nefiresc de mari te făceau să tresari. Se spunea că vede bine şi pe întuneric. În plus, erau ciudat de deschişi la culoare, după cum îi erau şi pielea, şi părul. Îşi ţinea capul puţin înclinat şi se întorcea într-o parte şi în alta aproape fără să-şi clintească trupul robust. Când vorbea, îşi mişca degetele de la mâna stângă în ritmul cuvintelor. Chipul îi era brăzdat de riduri care îi dezvăluiau vârsta înaintată, însă întreaga lui înfăţişare inspira forţă şi brutalitate.

Alături de Iosafat, mergeam în grabă spre curie, aproape alergam, căci sclavul lui Tiberius ne trimisese vorbă că împăratul voia să mă vadă. Sclavul ne aştepta pe treptele curiei. Avea şolduri late şi sprâncenele vopsite. Îmi era greu să mi-l imaginez pe Iosafat petrecând în compania lui nopţi la rând prin birturi şi lupanare. Sclavul m-a salutat ceremonios, însă fără să se mişte. L-am urmat apoi înăuntru, unde întrunirea Senatului tocmai luase sfârşit, iar mai-marii oraşului încă discutau în grupuri mici. Grupul cel mai

numeros era adunat, fireşte, în jurul lui Tiberius. Sclavul ne-a cerut lui Iosafat şi mie să aşteptăm, s-a apropiat de stăpânul său şi a rămas răbdător lângă acesta până când prezenţa lui a fost observată. Au schimbat câteva cuvinte, Tiberius a dat din cap, iar sclavul mi-a făcut semn să mă apropii. Senatorii care roiau în jurul lui Tiberius mi-au făcut discret loc.

— Tetrarhule Irod, a rostit Tiberius când m-am oprit în faţa lui.

Avea o voce groasă, care răsuna parcă din fundul unui butoi.

— Am înţeles că vrei să vorbeşti cu mine.

Am făcut o plecăciune, însă nu prea adâncă.

— *Princeps*, m-am gândit doar că buna-cuviinţă îmi cere să mă prezint.

— Buna-cuviinţă deci, hmm..., a mormăit el aţintindu-şi ochii incredibil de pătrunzători undeva deasupra capului meu. Desigur, e preferabil să ţinem cont de bunele maniere. Totul merge bine în provinciile tale?

— Nu mă plâng, *princeps*.

A încuviinţat din cap.

— Excelent, atunci. Hmm... Cum a fost recolta?

— A fost bună.

— Excelent. Grâu?

— Poftim, *princeps*?

Acum m-a privit direct în ochi. Mă simţeam de parcă mă uitam la chipul meu reflectat în luciul unei ape.

— Presupun că se cultivă grâu la tine în ţară. Ca să faceţi pâine.

— Oamenii de rând obişnuiesc să facă pâine din orz.

— Hmm... Şi drumurile sunt în stare bună?

— N-am auzit pe nimeni să se plângă.

Şi-a dus mâna la bărbie, lăsând impresia că cerceta cu atenţie modelul mozaicului de pe podea.

— Trebuie să ai grijă. În asta constă bogăţia: drumurile şi grâul. Sau orzul, dacă vrei.

— O să ţin minte asta, *princeps*.

— Foarte bine. Aşa să faci. Apoi şi-a ridicat capul, uitându-se iar în depărtare, şi a zis: Stai liniştit, tetrarhule. Nu am nici un motiv să trimit legiunile în provinciile tale.

Apoi mi-a întors spatele şi s-a îndepărtat cu paşi mici.

Am rămas locului o vreme, cuprins de o senzaţie de gol. La orice

mă aşteptam din partea întâlnirii cu Tiberius, însă nu-mi închipuisem că va fi atât de scurtă şi de banală, plină de vorbe goale. Mă întrebam dacă nu cumva Tiberius îşi bătuse joc de mine sau dacă purtarea sa oglindea ura faţă de evrei de care îmi vorbise Gallus. De aceea am rămas uluit atunci când sclavul său s-a apropiat de mine şi mi-a spus:

— Felicitările mele, prinţe. Împăratului nu-i place de oricine.

— Aşadar mă place?

— Fără îndoială, de vreme ce a fost din cale-afară de politicos.

— Eu n-aş zice asta.

Pe chipul sclavului s-a ivit un zâmbet:

— Cea mai mare dovadă de politeţe din partea stăpânului meu este că nu face complimente.

Am plecat de la curie confuz. M-am despărţit de Iosafat – ştiam că dorea să meargă la Circus Maximus să vadă cursele de care şi să-şi piardă banii la pariuri. Fără să-mi dau seama, am ajuns în Subura, ceea ce mi-a amintit imediat de Rozătoare. Apucase oare să-şi cumpere o casă unde tinerii să scape de timiditate, iar bătrânii să-şi afle dezamăgirea că au trecut prea mulţi ani peste ei? Am început să întreb în stânga şi-n dreapta, însă nimeni nu ştia nimic de Rozătoare. Nu eram surprins, căci dura ceva vreme până să poţi cumpăra o proprietate în Roma. M-am gândit să trec pe la Gallus, însă am renunţat la idee. N-aveam chef de nimeni, mă simţeam cuprins de o ciudată zăpăceală. Noul *princeps* al imperiului tocmai mă asigurase că puteam să-mi văd mai departe fără grijă de viaţa mea în Galileea şi Pereea, aşa că aveam toate motivele să fiu mulţumit. Şi totuşi de ce nu eram? De ce mă tulbura o nelinişte stranie, de ce mă simţeam de parcă o umbră stătea în spatele meu şi aştepta momentul să mă bată pe umăr? Tiberius îmi stârnise îngrijorarea, aveam sentimentul că veneau vremuri grele, deşi nu eram în stare să exprim în cuvinte ce anume mă făcea să simt asta. Încercam să mă conving că mă molipsise şi pe mine cu deja faimoasa lui atitudine posacă şi că nu trebuia decât să mă descotorosesc de ea. Am încercat să fac asta într-o cârciumă. În zadar. Simţeam cum pe umeri îmi apasă o povară nevăzută.

M-am întors acasă, unde am petrecut multe ore adâncit în gânduri. Timpul se scurgea cu fiecare bătaie a inimii mele. La lăsarea nopţii, le-am interzis sclavilor să aprindă opaiţele,

aşa că m-am cufundat în întunericul tot mai adânc. Când Iosafat mi s-a alăturat în atrium, mă hotărâsem deja, aşa că i-am spus:

— Plecăm mâine.

Iosafat n-a schiţat nici o expresie.

— În Galileea?

— Da. Însă nu pe drumul direct. E timpul să ne distrăm şi să vedem câteva locuri străine.

— Să ne distrăm? În cazul ăsta, sper că nu mi-ai pierdut actul de eliberare. Am tendinţa să dau de bucluc atunci când mă distrez, şi cred ca e mai bine să fiu libert.

— Eşti un om liber. Să spun drept, eu nici nu mai pot să-ţi dau porunci. Vei călători cu mine numai dacă vrei.

— Doar tu îmi plăteşti salariul, prinţe. Plecăm devreme?

— Înainte să apuce cocoşul să-şi deschidă ciocul.

Aşa am şi făcut. În prima noapte ne-am oprit în Terracina, după ce navigaserăm o zi întreagă. Acolo am avut parte de o experienţă memorabilă, iar bunul meu slujitor Iosafat şi-a mai dezvăluit o trăsătură de căpătâi. Am înnoptat la un han, iar seara târziu am văzut de pe acoperişul său cum o mulţime de oameni cu torţe în mâini urca pe munte. Asta mi-a stârnit curiozitatea, aşa că am coborât scările să-l întreb pe hangiu ce se petrecea. Acesta mi-a spus că era o sărbătoare în cinstea lui Attis şi Cybele care ţinea deja de mai multe zile, iar momentul ei cel mai important îl reprezintă tocmai această ceremonie nocturnă – sărbătoarea are loc de obicei primăvara, însă din pricina cutremurului din acel an, oamenii hotărâseră s-o mute toamna. Bineînţeles că voiam să particip şi eu. Nu mi-a păsat că, după spusele hangiului, străinii nu erau bine-veniţi la ceremonia în care tinerii bărbaţi se dăruiau mamei divine Cybele şi iubitului acesteia, Attis. Am tras de Iosafat să meargă cu mine, şi aşa ne-am pomenit urcând pe munte.

Am urmat poteca ce ducea în vârf şi ne-am oprit când am auzit zumzetul mulţimii. Ne-am abătut de la cărare şi ne-am făcut loc cu greu prin nişte tufe. În cele din urmă, am ajuns într-un loc de unde vedeam destul de bine torţele ce luminau totul în jur, iar în mijloc se zărea altarul de piatră spre care chiar în acel moment urcau nişte flăcăi în pielea goală. Eram gata să-i şoptesc ceva lui Iosafat, însă, când m-am întors spre el, l-am văzut în lumina focului cum se ridică în picioare, fără să mai ţină seama de nici o precauţie, şi şi-a

scos capul la iveală, cu ochii sclipind şi braţele tremurânde ridicate în aer. L-am tras înapoi în tufiş şi i-am şoptit la ureche:

— Ai de gând să ne dai de gol, ticălosule?

În acelaşi timp, cântăreţii au început să sufle în fluiere şi să bată în tobe, iar oamenii s-au apucat să danseze frenetic în jurul altarului. Trei bărbaţi, probabil preoţi, judecând după veşmintele lor, s-au apropiat de altar şi le-au înmânat cuţite tinerilor dezbrăcaţi. Aproape că am sărit din ascunzătoare când aceştia au început să se taie pe braţe şi pe pulpe, apoi pe burtă. Totuşi cel mai mare şoc l-am avut când, unul câte unul, şi-au tăiat mădularele, urlând din toţi rărunchii. Am vomitat o mare parte din vinul băut la han şi mi-am dat seama că fusese o mare greşeală să privesc o asemenea ceremonie religioasă. L-am prins pe Iosafat de mânecă să-l trag de acolo, însă el stătea nemişcat în genunchi, cu faţa în mâini, bâiguind fără noimă:

— Vai, băieţii ăia frumoşi! Vai, băieţii ăia minunaţi!

Am reuşit să-l ridic şi să-l trag spre tufe. Când am ajuns iarăşi pe potecă, m-am aşezat pe un bolovan mare şi am spus:

— Chiar nu mi-aş dori să devin preot al acelor zei. Şi-au oferit propria viaţă drept jertfă.

— Da, am auzit că unii dintre băieţi mor din cauza sângerării, a zis Iosafat cu vocea gâtuită. Vai, bieţii proşti nevinovaţi…

— Nu ştiu cât de nevinovaţi sau cât de proşti sunt, am răspuns scuipând din pricina gustului neplăcut din gură, însă de bună seamă că sunt nebuni. Nici un om în toate minţile nu şi-ar tăia cu cuţitul cea mai dragă parte din corp. Care e rostul?

Iosafat a oftat.

— Se zice că Attis a înşelat-o o dată pe Cybele şi s-a pedepsit singur castrându-se. Deşi am auzit şi varianta că Cybele l-ar fi jugănit pe Attis de furie. Vai, nefericiţii ăia frumoşi…

Mulţimea s-a mişcat, lăsând razele lunii să lumineze locul în care ne aflam şi astfel am putut să-i văd chipul lui Iosafat. Avea o privire pierdută, iar buzele îi tremurau. L-am prins de umeri şi i-am spus:

— Ascultă, Iosafat, om liber ce eşti, ai uitat cumva să-mi spui ceva?

Privirea sa şovăitoare a întâlnit-o pe a mea.

— Prinţe… Nu înţeleg…

— Abia acum îmi dau seama de ce mi s-a părut atât de ciudat sclavul lui Tiberius. E un efeminat. Iar tu ţi-ai petrecut serile şi nopţile în compania lui. Mai bine mărturiseşte acum ce ai de zis despre preferinţele tale.

Iosafat s-a desprins din strânsoarea mea, s-a tras într-o parte şi a mormăit cu capul plecat:

— Chiar şi marele Cezar…

— Da, da, l-am întrerupt eu. Îi plăceau băieţii delicaţi. Acum pricep de ce nu ai nevastă, nici măcar nişte verişoare care să-ţi fi născut copii. Dar de ce Dumnezeu ai ascuns asta de mine?

— N-am vrut să te dezamăgesc, a spus Iosafat cu o voce tânguitoare, n-am vrut să-mi asum riscul să nu mă mai vrei în slujba ta.

— Ce nebunie! N-o să mă amestec niciodată în viaţa ta personală. Totuşi aş vrea să-mi promiţi că n-o să te furişezi noaptea să-mi tai mădularul nobil cu vreun cuţit.

În ziua următoare am navigat de-a lungul coastei din Baiae, un loc cum nu mi-a mai fost dat vreodată să văd. Unde altundeva mai găseşti cheiuri aurite şi case mai impunătoare ca nişte palate? Mulţi nobili romani condamnau ferm obiceiurile extravagante practicate în această regiune, însă tot ei, în ipocrizia lor, mergeau an de an în vacanţă în sud, lăfăindu-se în acel loc pe care pretindeau că-l dispreţuiesc. Baiae era o aşezare renumită pentru festivalurile sale, pentru frivolitatea sa fără seamăn şi pentru că oferea toate plăcerile unei vieţi dulci, pe care eu nu le gustasem încă mai deloc, din păcate. Multe dintre străzi erau aproape pustii, majoritatea vilelor erau închise, iar corăbiile special amenajate pentru banchetele dezlănţuite se legănau pustii în port. Călătorii bogaţi se întorseseră degrabă la Roma ca să asiste înmormântarea lui Augustus. Am rămas totuşi câteva zile în Baiae şi ne-am petrecut timpul admirând casele luxoase, mâncând stridii violete şi făcând baie în vestitele ape sulfuroase.

Apoi ne-am continuat călătoria poposind pentru scurtă vreme în două vechi colonii greceşti. Mai întâi am vizitat Messina, al cărei far celebru ne-a îndrumat spre port. În Rhegium am oprit numai ca să ne aprovizionăm cu mâncare. În schimb, am înnoptat în capitala provinciei siciliene şi reşedinţa pretorului, Siracuza. Acolo am văzut amfiteatrul săpat parţial în munte şi camera mortuară a

vestitului matematician Arhimede. Din fericire, pretorul nu era în oraş, aşa că am scăpat de o conversaţie plictisitoare cu încă un oficial roman.

Dacă în drum spre Roma furtuna ne-a fragmentat călătoria, acum ne bucuram de vreme plăcută şi de vânturi prielnice. Se pare că de data asta nici o zeitate nu mai era supărată pe noi; nici măcar Cybele nu ceruse zeilor mării să ne pedepsească pentru că urmărisem cu atâta neruşinare ceremonia de iniţiere a noilor preoţi. Numeroasele zile petrecute pe mare erau istovitoare, însă înduram bucuros suferinţa, fiindcă eram în sfârşit în drum spre insula despre care auzisem atâtea poveşti şi care mă fascinase întotdeauna.

Şi aşa am ajuns în Creta, în portul Gortys, în plină zi. Iosafat îmi povestea bucuros despre trecutul Gortysului, iar eu mă prefăceam că nu mai auzisem niciodată tot ce-mi spunea: cum Zeus a sedus-o pe zeiţa Europa, care i-a născut un băiat sub un platan, cum oraşul fusese numit iniţial după fratele lui Minos, cum Minos şi-a dat mai apoi numele Minotaurului, care era fiul soţiei sale cu taurul alb trimis de Poseidon – aceasta fiind pedeapsa primită de Minos pentru că nu sacrificase taurul, aşa cum îi făgăduise zeului. Eram de acord cu Iosafat, nu era cazul să stârnim furia lui Poseidon, căci nici unul din noi nu avea poftă să se împreuneze cu un taur.

Creta era cu adevărat o insulă a zeilor, cu o natură atât de frumoasă, încât aproape stătea alături de Galileea mea. La poalele munţilor maiestuoşi se întindeau văi înverzite unde păşteau caprele sălbatice în desăvârşită armonie cu turmele de oi, şi peste tot creşteau salvie şi rozmarin, oregano şi cimbru. Ciclamele, violetele şi irişii înfloreau la umbra cedrilor şi a chiparoşilor. Pe plajă, ţestoasele se scăldau în apa mării, iar păsările erau atât de numeroase, încât ai fi putut supravieţui mâncând doar ouă. Am petrecut o săptămână făcând drumeţii în diferite părţi ale Cretei şi căutând locurile din poveştile bătrânilor. Am vizitat peştera în care Zeus a crescut ascuns de Cronos, tatăl lui, care îşi devora propriii copii. Am găsit platanul din Gortys, sub care Europa i-a cedat lui Zeus, unde i-a născut şi primul băiat. Am văzut ruinele faimosului labirint construit de Dedal în Cnossos şi grajdurile unde Minotaurul i-a mâncat pe cele şapte fete şi pe cei şapte tineri trimişi din Atena. Iosafat era mişcat de soarta flăcăilor, însă nu

părea deloc afectat de faptul că taurul le mâncase şi pe cele şapte fecioare. Serile ni le petreceam desfătându-ne cu mâncarea minunată gătită de localnici şi cu vin. Am şi uitat de Tiberius şi de Roma, şi nu puteam să nu mă consider cel mai norocos om din lume.

— Chiar eşti, m-a încredinţat Iosafat. La urma urmei, ai provinciile tale, sunt bogate, deşi le împarţi cu alţii, şi ai o nevastă minunată. Iar înainte de toate, mă ai pe mine drept slujitor credincios.

— Iar ai băut prea mult vin, i-am spus eu. Nu uita că modestia este una dintre virtuţile cele mai demne de laudă ale omului.

— Mai bine aş fi deştept decât frumos, a zis Iosafat, după care a râgâit.

Nu puteam să-mi continui viaţa la voia întâmplării. Mi-am luat rămas-bun de la Creta şi i-am poruncit căpitanului să o ia pe ruta cea mai dreaptă către Cezareea Maritima. Am mai aruncat o ultimă privire insulei de pe puntea corabiei şi mi-am promis să revin acolo cât mai des. Ciudată mai e viaţa omului – am avut foarte multe ocazii să mă întorc în Creta, însă, dintr-un motiv sau altul, n-am făcut-o. Poate că, în adâncul inimii, chiar mă temeam de Poseidon şi de taurii lui în călduri.

VII

Uneori îmi pare că am capul plin cu viermi. Colcăie prin ţeasta mea, îmi ies prin orbite şi prin urechi şi caută să-mi pătrundă în gură. Scutur din cap, îmi torn vin şi, dacă nimic altceva nu ajută, mă arunc pe pat să scap de starea asta de greaţă. Până la urmă, mă ia oboseala, adorm şi rătăcesc prin vise, unde întotdeauna caut calea către ceva fără s-o găsesc. Peisajul din vise e dezolant, ici şi colo se înalţă case înnegrite, iar pe marginea drumului stau oameni fără gură sau ochi. Uneori mă atacă, iar eu îi hăcuiesc cu sabia. Când mă trezesc, degetele îmi sunt încleştate, ca şi când aş ţine strâns o armă.

Viermii m-au chinuit în fiecare noapte pe drumul de la Patara la Byzantium. Când aţipeam, plecam în lumea viselor de parcă mergeam la război. Irodiada se plângea dimineaţa că mă tot foisem în somn, iar Veniamin mă privea îngrijorat şi mă întreba dacă dormisem vreun pic. Poate că ar fi trebuit să mă bucur că îşi făceau griji pentru mine, însă nu reuşeau decât să mă scoată din sărite. De aceea am zâmbit satisfăcut când am ajuns în cele din urmă în oraşul întemeiat de consiliul Oracolului din Delfi. Acum pot să-mi petrec nopţile în singurătatea camerei mele, în hanul care a fost golit de oaspeţi special pentru sosirea noastră. Deşi nu e suficient de mare cât să ne găzduiască pe toţi, iar odăile sunt înghesuite, am hotărât să ne odihnim aici câteva zile înainte de a ne continua călătoria. Am nevoie de un repaus, căci mă dor oasele de la dormitul prin peşteri. În plus, vreau să cumpăr alte animale de povară şi care noi, şi ştiu că în acest oraş nu voi fi nevoit să mă mulţumesc cu dobitoace care mai că nu-şi dau ultima suflare sau cu care uzate de generaţii întregi.

Îmi dau seama că trebuie să fiu recunoscător, căci am ajuns

teferi şi nevătămaţi până aici. Călătoria de-a lungul platourilor şi trecătorilor dintre stânci a fost istovitoare, deşi, pe de altă parte, cu ocazia asta am înţeles ce fel de viaţă duc oamenii care locuiesc părţile acelea. Unele sate se află în zone nemaipomenit de frumoase, de unde se văd văile înverzite şi crestele munţilor acoperite de zăpadă, însă casele nu sunt decât nişte cocioabe ca vai de ele, care de-abia se mai ţin în calea vânturilor reci. E greu de priceput cum fac faţă iernii locuitorii lor. Presupun că pielea le-a devenit mai groasă, iar sufletul şi mai şi; la fel trebuie să stea treaba şi cu vitele înfometate de pe păşunile aride. Din fericire, oamenii nu se înmulţesc atât de tare, încât să trăiască în număr mare pe stâncile acelea sterpe. De fapt, de-abia se înmulţesc şi-aşa, doar mor atâţia în războaie şi revolte. Îmi imaginez că peste câteva veacuri locul acesta va fi aproape pustiu.

Byzantium este totuşi un oraş înfloritor şi viu. Veniamin şi-a dovedit iscusinţa demnă de un adevărat fiu de negustor când a vândut la un preţ deosebit de bun mârţoagele şi carele noastre. Am închiriat apoi un mic vas care să ne poarte prin strâmtoare. Oraşul e scăldat în două feluri de lumină: cea pe care ne-o dăruieşte cerul şi cea reflectată de mare pe zidurile văruite ale caselor. Portul vuieşte de oameni care-şi fac treburile, în pieţe se sporovăieşte necontenit, iar în jurul templelor roieşte o mulţime însufleţită. Cel mai bun lucru e că de aici pleacă Via Egnatia, drumul construit de romani, care duce aproape drept către Apollonia, de unde se pare că se poate vedea Brundisium, dacă vremea e frumoasă, iar de acolo începe Via Appia, care duce la Roma. Asta înseamnă că partea cea mai grea a călătoriei noastre a trecut şi că de aici putem continua pe un drum sigur, în loc de potecile înşelătoare de munte unde, nu de puţine ori, ne-am pus viaţa în primejdie.

Tocmai am fost la terme, am mâncat bine şi am urcat pe terasa de pe acoperiş. Mai-marii oraşului vor să mă vadă, însă m-am dat obosit şi i-am amânat pe mâine. N-au decât să bombăne în barbă dacă mă cred nepoliticos.

Mă uit la corăbiile care intră prin cel mai îngust punct al strâmtorii, unde plătesc vama şi îşi continuă apoi călătoria către porturile Pontului Euxin. Acest oraş-stat adună fără îndoială mulţi bani din taxele vamale. De-aş avea şi eu un oraş la malul mării sau măcar unul cu o oarecare importanţă pentru comerţul fluvial, i-aş

putea jefui şi eu pe bieţii negustori. În Galileea nu te poţi îmbogăţi din taxele vamale, însă de ce mă plâng? La urma urmei, viaţa mea a fost îmbelşugată şi destul de uşoară până acum, asta dacă judec după ocaziile de a mânca şi bea pe săturate. Şi nu am fost deja de multe ori dezamăgit de propria-mi dezamăgire? Fac parte din lumea celor sus-puşi, şi totuşi n-am linişte. Blestemată fie patima asta a mea, niciodată nu sunt mulţumit indiferent de ce aş avea. Dar gata cu toate gândurile astea izvorâte din invidie, lăcomie şi atât de apăsătoare! Mulţumeşte-i sorţii, Antipa.

Speram să-mi găsesc pacea, însă aud cum cineva apare în spatele meu. Îmi iau o ţinută arogantă, menită să-l descurajeze pe cel care urmează să deschidă gura. Dar chipul mi se destinde pe dată: simt parfumul Irodiadei.

— Grecii ăştia sunt civilizaţi, fără îndoială, spune ea, dar, în acelaşi timp, sunt un popor aparte.

— Ce-i face să fie altfel decât restul neştiutorilor?

— Tocmai am vorbit cu o femeie de vârsta mea pe treptele templului. Poţi să-ţi închipui că face gimnastică în fiecare zi ca să-şi păstreze mijlocul şi fundul suple?

Mă uit neîncrezător la soţia mea:

— Trebuie să fie nebună.

— Atunci şi prietena sa o fi nebună, căci obişnuiesc să facă exerciţii împreună. Şi bărbaţii lor la fel. Chiar şi cei în vârstă se adună să facă mişcare.

Scepticismul mi se transformă în uimire.

— Ştiam că grecii au obiceiurile lor, dar nu mi-i închipuiam atât de duşi cu pluta. Cum aş arăta dacă m-aş zbengui şi eu printre ei? Totuşi pe femei le-aş privi cu plăcere făcând gimnastică. S-ar putea să fie amuzant.

Irodiada îşi strecoară mâna sub braţul meu.

— Aş putea să fac eu gimnastică şi tu să te uiţi, dacă vrei.

— Zeii să aibă milă de mine, spun şi îmi pun mâna pe şoldurile ei.

— Măcar în privinţa copiilor au mai multă minte, continuă ea să flecărească. Cineva pe nume Menandros a scris, pare-se, că nimeni nu este mai nefericit decât bărbatul care are copii, afară de bărbatul care are mai mulţi copii decât acesta din urmă.

— În asta constă civilizaţia lor.

— Iar când femeii îi vine sorocul să nască, ung casa cu catran. Se pare că asta ţine departe spiritele rele. Nu-i aşa că n-are noimă? Dacă tot nu vor copii, n-ar fi mai înţelept să lase spiritele rele să-i ia? Pe de altă parte, măcar nu e nevoie să-şi ungă prea des casele, fiindcă majoritatea copiilor mor încă din pântecul mamei.

— Ar putea să facă altfel. Femeile ar trebui să termine cu gimnastica şi să-şi lase mijlocul să li se îngroaşe şi fundul să li se lăţească până când bărbaţii n-o să mai aibă chef să facă prunci sau până când ar fi chiar cu neputinţă din pricina grăsimii.

Mâna Irodiadei alunecă în jos pe trupul meu.

— Aşa crezi că ar trebui să fac şi eu? Ar trebui să am mijlocul mai gros?

— Nu mai are importanţă cum ai tu mijlocul. Eşti deja stearpă, ştii asta la fel de bine ca mine. Şi când ne-am făcut noi de cap în patul tău ultima oară?

— A trecut ceva timp, aşa e, însă poţi să vii în seara asta dacă vrei.

— Serios? pufnesc. N-ai găsit în oraşul ăsta nici un băieţandru isteţ ca o ţestoasă şi înzestrat ca un măgar?

— Ba sigur că aş găsi, dar sunt prea obosită din pricina drumului. N-aş face faţă unui tânăr viguros. Tu, în schimb, poţi să faci ce vrei, căci, în primul rând, de-abia dacă bag de seamă, iar, în al doilea rând, nici nu durează mai mult decât îmi ia să casc o dată sau de două ori.

— Fii pe pace, mă răstesc şi îi dau mâna la o parte. N-ai decât să caşti fără mine.

Din stradă se aude un zgomot ciudat. Mă aplec pe fereastră să mă uit şi văd procesiunea care se apropie purtând în faţă nişte statui pictate în culori stridente, urmate de un taur negru. Nu trebuie să fii din cale afară de ager să-ţi dai seama că bietul animal urmează să fie sacrificat. În jurul taurului dansează nişte tineri pe jumătate despuiaţi, iar în spatele acestuia merge un grup de bărbaţi şi femei în straie albe. Probabil că e o privelişte obişnuită în oraşul acesta. Grecii venerează cu înverşunare nişte zei ale căror grade de rudenie sunt atât de complicate şi iscă atâtea dihonii, încât nu pricep cum oamenii pot cinsti un zeu fără să supere pe altul.

— Cred că ţi-am tulburat gândurile. La ce cugetai?

Îmi întorc spatele procesiunii.

— Ca să zic drept, mă gândeam la viermi, dar să nu vorbim despre asta. Mai bine spune-mi ce crezi despre Veniamin.

— Ce aş putea crede? Pare un tânăr isteţ şi destoinic, însă nu ştiu multe despre el.

— Şi eu cred că îl duce mintea şi are multe calităţi. De aceea mă gândesc să-l trimit la Roma înaintea noastră.

Irodiada îşi încruntă sprâncenele vopsite.

— De ce? Trebuie să ne pregătim sosirea acolo?

— Nu despre asta e vorba, ci mă gândeam la un vicleşug. Vreau să-l trimit pe Veniamin la Agrippa, unde să se dea drept un trădător.

— Trădător? Nu înţeleg.

— Ascultă aici, spun şi mă aşez pe bancă. E floare la ureche să lase impresia că între mine şi el a avut loc o ceartă, iar eu l-am îndepărtat. Ce ar face el într-o asemenea situaţie? Unde s-ar duce? N-are rost să se întoarcă în Galileea şi fără îndoială că nu va fi bine primit în Ierusalim. Aşadar, băiat inteligent fiind, ajunge la concluzia că trebuie să meargă la Roma, la Agrippa. Poate să dezvăluie câte ceva din planurile mele şi astfel să-i câştige încrederea.

Irodiada îşi muşcă buza de jos.

— Adică Veniamin ar fi iscoada ta?

— Exact. Pot să fac treaba mai uşoară pentru el făgăduindu-i bogăţii precum cele adunate de Iosafat datorită mie. Dacă totul merge bine, Veniamin va reuşi să afle dacă Agrippa e în spatele uciderii lui Iosafat şi Beria. Mai mult, ar putea să-l descoasă pe Agrippa să afle dacă el te-a otrăvit. Dacă a făcut toate astea, o să prezint dovezile în faţa cât mai multor senatori. N-am de gând să vorbesc direct cu Caligula, fiindcă e prea smintit ca să te poţi bizui pe el. Senatorii au totuşi destulă influenţă deocamdată şi îi pot câştiga de partea mea, adică împotriva lui Agrippa, dacă aud adevărul despre conspiraţie.

— Şi dacă Agrippa n-a făcut nimic împotriva ta? întreabă Irodiada aşezându-se lângă mine.

— Atunci voi lăsa lucrurile aşa cum sunt, iar Veniamin poate să se hotărască dacă vrea să revină în slujba mea sau nu.

— Şi dacă Veniamin chiar i se alătură lui Agrippa şi începe să

scornească minciuni periculoase despre tine?

— Este un risc pe care mi-l asum. Simt că mă pot baza pe Veniamin. E totuşi nepotul lui Iosafat, şi Iosafat însuşi mi l-a recomandat.

— Nu face asta, Antipa! strigă Irodiada dintr-odată.

Mă uit mirat în ochii ei.

— De ce n-aş face-o?

— Te pui în primejdie şi rişti viaţa lui Veniamin. E fără doar şi poate un băiat bun şi, probabil, de încredere, însă nu e obişnuit cu asemenea intrigi în care vrei tu să-l bagi cu forţa, spune Irodiada prinzându-mă strâns de încheietură şi apoi continuă cu însufleţire: îţi dai seama că Agrippa s-a obişnuit deja la curtea împăratului cu toate uneltirile, iar dacă îl arunci pe Veniamin în mijlocul lor, va fi ca mielul între lei.

— Înţeleg ce spui. Totuşi ceva îmi spune că Veniamin e îndeajuns de viclean şi descurcăreţ pentru treaba asta.

Irodiada pare cuprinsă de disperare.

— Îţi mai cer o dată. Nu face asta.

— Brusc eşti foarte îngrijorată pentru Veniamin. Doar n-ai de gând să te apuci de gimnastică pentru plăcerea lui?

Îmi dă drumul mâinii şi mă trage de barbă.

— Neghiobule! Mă gândeam doar la cât de important e un slujitor credincios pentru tine, acum, că nu-l mai ai pe Iosafat să-ţi poarte de grijă.

— Îmi dau şi eu seama. Încă nu am luat hotărârea nestrămutată. Voi aştepta până mâine. Acum vreau să aflu dacă în hanul ăsta sau în vreunul din apropiere se găseşte bere bună.

O mai privesc o dată pe Irodiada înainte să cobor treptele. Şi-a înclinat gâtul ei lung într-o parte, aproape meditativ, chipul frumos îi e urâţit de o expresie de nefericire. Cine ar fi crezut că după toţi aceşti ani mai e capabilă să-şi facă atâtea griji pentru mine? Din păcate, probabil că are dreptate; mă joc cu viaţa lui Veniamin. Am scuza că nu-l silesc să facă nimic, însă dorinţa mea e precum o poruncă pentru el. Aşadar sunt gata să sacrific viaţa lui aflată abia la început de drum doar ca să mă mai pot agăţa câţiva ani de putere. Într-adevăr, un prinţ este egoist din fire.

Se crapă de ziuă. În aer se simte deja toamna. Mă aflu în curtea

din faţa grajdului, încă necăjit din pricina întâmplării nefericite de la han. Mi-au adus mâncare într-un vas de lut şi, bineînţeles, l-am făcut de ocară pe hangiu. Nici nu mi-a dat prin minte că nu avea de unde să cunoască obiceiurile din ţara mea. De unde să ştie că noi considerăm mâncarea adusă în vase de lut spurcată? Poate că ar fi mai înţelept să-i dăruiesc câteva monede de argint când mă întorc. Sau mai bine nu-i dau nimic – am auzit aseară un foşnet într-un colţ al odăii, iar când am aprins opaiţul, un şobolan se holba sfidător la mine. Avea dinţii aidoma celor ai împăratului Caligula.

Caii lui Veniamin sunt pregătiţi de drum, la fel şi cei doi soldaţi care urmează să-l însoţească. Au tot ce le trebuie ca să ajungă la Roma cât mai grabnic. Probabil că vor fi nevoiţi să-şi vândă caii în Apollonia şi să ia alţii noi din Brundisium, asta dacă nu găsesc vreo corabie care să-i transporte cu tot cu animale. Doi soldaţi sunt o escortă neînsemnată, însă nu-mi permit să-i dau mai mulţi lui Veniamin. În plus, nu pare deloc atât de înstărit, încât să atragă hoţii la drumul mare, şi chiar de-ar face-o, nu i-am dat nimic de preţ. Doi bărbaţi în toată puterea vor răzbi cumva, chiar de-ar încerca cineva să-i jefuiască. De asemenea, Caleb m-a asigurat că cei doi soldaţi sunt călіţi în bătăliile împotriva lui Aretas.

Îl iau pe Veniamin deoparte şi îi spun:

— Ţine minte să nu-ţi asumi riscuri prea mari. Şi nu te îngrijora dacă dai greş. Caz în care du-te în casa mea şi stai acolo până ajung eu la Roma. Dacă totuşi reuşeşti, iar Agrippa te ia în slujba lui, fii cu asupra de măsură de precaut când vii să mă vezi. E musai să ne întâlnim numai noaptea şi să te asiguri că nu te urmăreşte nimeni. Să nu încerci să-mi trimiţi vreo misivă, fiindcă nu poţi avea niciodată încredere în soli. Iar de vei avea nevoie să te ascunzi şi nu vei putea locui la mine, du-te în Subura, unde cineva sigur te va îndruma către casa Rozătoarei. Trebuie să fie acolo o femeie căreia nu trebuie decât să-i pomeneşti numele meu.

— O să ţin minte toate astea, promite Veniamin. Care este numele femeii care se ocupă de casa despre care ai pomenit?

Îmi feresc privirea.

— Nu i se prea ştie numele adevărat, însă întreabă de fata Rozătoarei.

— Să-i spun numele tău?

— Da.

Mă uit la Veniamin. Niciodată nu mi-a mai părut atât de tânăr. Pe de altă parte, la vârsta lui, tata omorâse sau pusese să fie omorâţi mii de oameni, iar eu însumi eram deja obişnuit cu asta. Totuşi mă simt vinovat şi spun:

— Încă putem să dăm înapoi. Să nu crezi că-ţi cer să faci asta.

— Sunt mai mult decât fericit s-o fac. Nu cred că se va mai ivi o a doua astfel de şansă să fiu atât de aproape de intrigile celor de la putere, zice Veniamin zâmbind, apoi, luându-şi o expresie sobră, adaugă: Desigur, nu vreau să spun că te consider un intrigant. Adică…

Îl bat uşor pe obrazul acoperit de barba scurtă.

— Da, da. Evident că sunt un intrigant şi acum îmi eşti cel mai apropiat aliat în povestea aceasta. Adu-ţi aminte că la intrigă nu poţi răspunde decât cu intrigă. Aşa a fost întotdeauna firea omului, şi nu doar a celor de la putere – aproapele unelteşte împotriva aproapelui, soţia împotriva soţului, bărbatul împotriva fratelui, iar negustorul de grâne împotriva altui negustor de grâne. De aceea nu trebuie să te sfieşti să fii viclean.

— În plus, viclenia cere isteţime, spune Veniamin, iar tu eşti cu adevărat înţelept, prinţe.

Pufnesc în râs.

— Viclenia scoate la iveală mai multe trăsături ale omului. Dar hai să nu amânăm plecarea cu vorbe goale. Ai grijă, Veniamin, şi urmează-mi sfaturile.

— Cum aş putea să nu fac asta, prinţe?

Deodată îmi dau seama că ochii îmi sunt aproape umezi. Mă întorc cu spatele la Veniamin, le fac semn gărzilor şi plec. Paiele din curte şi balega de cal s-au împrăştiat până în uliţa de-a lungul căreia se află magazinele şi atelierele meşterilor. Trecătorii se uită curioşi la mine, dar îşi feresc privirea imediat ce le-o întorc. La umbra zidurilor groase din cărămidă nearsă au fost aşezate câteva tarabe acoperite cu piei de animale, pe care precupeţii vindeau carne şi peşte, legume şi fructe, sandale şi pălării, bijuterii ieftine, arme şi chiar porci vii. Tarabe asemănătoare se găsesc şi în piaţă. Mă uit peste umăr la Simron şi întreb:

— Eşti sigur că ştii drumul către casa arhontelui ăluia?

— Mi-au explicat în amănunt, răspunde el. Trebuie să facem stânga din piaţă şi s-o luăm spre deal.

— Prea bine. Iar omul ştie că am sosit?

— I s-a trimis vorbă şi a răspuns.

— A spus că mă va primi singur sau cu tot consiliul de cinci sute de oameni?

— Casa lui e mică, se pare, cu greu ar încăpea cinci sute de oameni în ea.

— Sincer să fiu, nu ştiu câţi membri are consiliul acestui oraş. Atena are cinci sute, însă poate că aici sunt mai puţini. Oricum, trebuie să-mi aduc aminte să mulţumesc vreunui zeu dacă îl întâlnesc pe arhonte singur. Dar mai întâi ar trebui să-mi dau seama care zeu e de serviciu.

Uliţa care urcă pe deal e mai degrabă o cărăruie, şi chiar şi aşa e cam întunecată şi întortocheată. Încep să gâfâi, coapsele mă dor şi regret că n-am luat lectica, deşi cine ştie unde aş fi găsit aşa ceva pe aici. Grecii au obiceiul ciudat că până şi bătrânii cei mai venerabili umblă cu picioarele goale pe stradă, ca nişte coate-goale. Măcar de mi-aş fi luat toiagul! Şi de parcă toate astea n-ar fi de ajuns, gura mi s-a uscat, iar pe cărăruia asta nu văd nici măcar o tavernă sau un negustor de bere. Zidurile caselor cu două caturi se înalţă ameninţători, iar toate ferestrele sunt închise. Locuinţele par mici şi modeste şi mi-e greu să-mi imaginez că printre ele va apărea dintr-odată casa arhontelui. Ştiu că grecii se făles cu modestia lor absurdă şi apreciază dacă un om înstărit se complace să locuiască cu familia într-o gaură săpată în stâncă, aprinzând opaiţele numai în zilele de sărbătoare.

— Am ajuns, prinţe, spune Simron. Cel puţin, casa asta arată întocmai cum mi-a fost descrisă.

Ne oprim dinaintea unei clădiri spoite cu var. Grecii ridică locuinţe frumoase mai degrabă zeilor decât lor înşişi. Da, casa are coloane la intrare, însă este mică şi nu are decât un singur cat. În Roma, asta ar fi o casă modestă.

— Du-te să-mi vesteşti sosirea, îi poruncesc lui Simron.

Acesta bate la uşa simplă, fără ornamente, care se deschide în aceeaşi clipă, ca şi când sclavul din spatele ei ne-ar fi aşteptat. Simron schimbă câteva vorbe cu el, se întoarce către mine făcând un semn şi îmi face loc să trec pe lângă el.

Înăuntru e întuneric şi întru câtva mohorât. Micul hol de la intrare nu este mobilat, însă pe pereţi atârnă nişte pânze ţesute.

Sclavul înclină din cap, indicându-mi o uşă îngustă, pe care intru şi dau într-o odaie neîncăpătoare, probabil cea mai mare din casă. Pe o altă uşă îşi face apariţia un bărbat purtând un chiton încins cu un cordon. Pe chip i se citeşte trufia. Mă opresc şi mă holbez la el. Ar putea fi epicurian judecând după barba sa lungă, în care nu se vede încă nici un fir alb, deşi din colţul ochilor nişte riduri pornesc spre tâmple ca nişte crestături fine de cuţit. Probabil că şi-a vopsit atât părul, cât şi barba, ceea ce-l face să semene cu bărbaţii cu obraji netezi de pe stradă.

— Vorbeşti limba noastră, prinţe? spune el fără să stea prea mult pe gânduri, precum un bădăran.

— Ar cam fi cazul, răspund eu, căci nu mă aştept ca tu să cunoşti limba ţării mele.

Se pare că-şi dă seama de purtarea lui prostească, deoarece expresia i se schimbă: zâmbeşte ca şi când şi-ar cere iertare şi arată spre banca de lângă perete.

— Ia loc şi spune-mi cu ce pot să te servesc.

— Văd că mi se usucă repede gura în oraşul tău, spun eu şi mă aşez.

— Vrei nişte lapte de capră?

Mă uit mirat la el.

— Tot respectul pentru caprele voastre, însă, dacă nu te superi, mă gândeam mai degrabă la un mic dar de-al lui Dyonisos.

— Da, desigur. Voi pune să fie îndoit vinul. Să-l aromeze cu nişte cimbru?

— Poate fi aromat cu orice, atât timp cât nu e amestecat cu lapte de capră.

Acum râde, iar chipul i s-a destins simţitor.

— Nici măcar noi n-avem un asemenea obicei. Vrei şi pâine şi ceapă?

Scutur din cap.

— Mă mulţumesc doar cu vin.

Se întoarce şi dispare pe uşă. Arunc o privire prin încăpere. Au reuşit să înghesuie într-un spaţiu atât de mic o droaie de scaune, bănci şi măsuţe, pe care sunt aşezate vaze pictate şi cutii din argint. Draperiile sunt de calitate, iar tavanul este înfrumuseţat cu decoraţiuni sculptate. Încăperea ar fi plăcută dacă ar fi măcar puţin mai înaltă. Acum mă simt de parcă ocup prea mult spaţiu.

Odaia devine chiar mai neîncăpătoare când Hippias revine purtând un urcior de vin şi două cupe. Credeam că sclavul avea să ne servească. Poate că vrea să-şi arate modestia turnându-mi el însuşi vin. După ce umple cupele, se aşază pe scaunul din faţa mea.

— Aşadar, te numeşti Hippias şi eşti arhonte, spun eu. Cărui fapt datorez onoarea de a sta de vorbă cu însuşi arhontele?

— Este o onoare pentru acest neînsemnat arhonte să te aibă oaspete, prinţe, răspunde Hippias, şi adevărul e că mi-a fost încredinţată sarcina de a sta de vorbă cu tine. Fraţii mei au dorit asta.

Gust vinul. Are prea mult cimbru.

— Fraţii tăi?

— Mă refer la ceilalţi dregători.

— Înţeleg. Despre ce ţi-au cerut să vorbeşti cu mine?

Îşi întinde mâinile în lături cât mai grăitor cu putinţă.

— Despre ce ar putea discuta doi oameni ale căror popoare sunt sau riscă să ajungă sub stăpânirea Romei?

— Probabil despre Roma.

— Întocmai. Am înţeles că eşti în drum spre Roma, spune el părând să-şi cântărească vorbele, apoi continuă: Ar fi oare foarte nepoliticos să întreb dacă intenţionezi să-l întâlneşti pe împărat?

— Nu, n-ar fi deosebit de nepoliticos, şi nici nu am nimic de ascuns. Cu siguranţă îl voi întâlni, căci el m-a chemat.

Hippias se apleacă spre mine cu o privire misterioasă.

— Şi dacă am presupune că un om ar merge atât de departe cu curiozitatea sa neruşinată, încât ar îndrăzni să întrebe de ce te vei întâlni cu împăratul?

Îl las să aştepte o clipă şi mă uit adânc în ochii lui negri. Par sinceri şi decid că nu am nimic de pierdut dacă mă arăt deschis faţă de el.

— Curiozitatea acelui om n-ar fi neruşinată, ci de înţeles. Din păcate, nu pot să-i dau răspunsul, deoarece nici eu nu ştiu de ce m-a chemat împăratul. Curiosul despre care vorbeşti ar putea totuşi să creadă, dacă nu cumva e vreun neghiob, că întâlnirea are de-a face cu provinciile mele sau cu toată conducerea Iudeei. Nu cred că împăratul m-a chemat la Roma doar ca să-mi dea să mănânc ochi de broască ţestoasă auriţi la vreunul din banchetele sale.

Hippias tresare, poate că de silă.

— Aşa delicatese oferă el invitaţilor? Trebuie să recunosc, am auzit numeroase zvonuri despre el, cele mai multe nu chiar măgulitoare. De aceea unii dintre noi sunt îngrijoraţi şi se aşteaptă ca împăratul Caligula să ne cucerească oraşele, chiar dacă relaţia noastră cu Roma e bună. Suntem o pradă ispititoare. Doar prin porturile noastre se perindă toate corăbiile lumii.

— Care plătesc scump vama pentru a trece prin strâmtoare, ceea ce-i umple lui Caligula cuferele, care sunt oricum mereu pline, de altfel.

— Gândeşti întocmai ca unul dintre noi. Mai ales tinerii zic că ar trebui să ne pregătim să opunem rezistenţă, spune el umezindu-şi buzele cu vin şi privindu-mă precaut peste cupa sa. Sper că înţelegi că îţi spun toate acestea cu cea mai mare încredere.

— Îţi apreciez încrederea şi curajul. Mulţi n-ar îndrăzni să-i vorbească astfel unui străin, chiar dacă acesta ar aparţine unui popor supus.

Hippias aruncă o privire în jur, ca şi când ar vrea să se asigure că nimeni nu ne ascultă.

— N-am auzit decât de bine despre tine, prinţe, şi de aceea îndrăznim să ne încredem în tine. Spune-mi, te-ai gândit vreodată la o alianţă?

— Ce fel de alianţă?

— O alianţă a popoarelor în război.

Cupa pe care dădeam să o duc la gură rămâne nemişcată în aer.

— O alianţă militară împotriva Romei? Cât de mult vin aromat cu cimbru ai apucat să bei înainte să ajung eu aici?

Hippias îşi lasă jos cupa şi îşi ridică mâinile într-un gest de apărare.

— Nu mă înţelege greşit. Iubesc pacea şi nimic nu mă sperie mai mult decât ideea unui război. Însă, precum am spus, tinerii din oraşul nostru…

— În cazul ăsta, ai putea să le spui tinerilor cu pricina că îşi pot găsi sfârşitul şi într-un mod mai puţin sângeros.

Răsuflă adânc.

— Mă temeam că o să spui asta. Sau poate mai degrabă speram. Mă gândeam doar că poporul tău s-a răzvrătit de atâtea ori împotriva marilor cotropitori…

— Şi a pierdut de atâtea ori în faţa marilor cotropitori. Nu, nu te

poţi ridica împotriva Romei. Imperiul Roman este etern sau, cel puţin, va dura o mie de ani, iar noi trebuie să ne adaptăm.

Încuviinţează din cap.

— De bună seamă că ai dreptate. Ai vrea să-ţi împărtăşeşti gândurile unora dintre bărbaţii oraşului nostru?

— Mulţumesc de întrebare, însă nu doresc să fac asta. Chiar crezi că vorbele mele ar fi luate în seamă?

— Probabil că nu, recunoaşte el. Stă o clipă fără să spună ceva, apoi izbucneşte dintr-odată: setea de putere a Romei e într-adevăr de neostoit!

Ridic din umeri.

— Nu e nimic ieşit din comun. Doar şi Alexandru cel Mare şi-a dorit toată lumea la picioarele sale.

Umerii i-au căzut, iar el pare să se afunde în scaun. Încep să-mi dau seama că e cu adevărat îngrijorat pentru viitorul Byzantiumului. Şi de ce n-ar fi? Asta e opera Romei: toate popoarele se tem de ea şi nu ştiu dacă să se pună bine cu patricienii de pe Palatin sau să se pregătească de luptă împotriva armatelor trimise de aceştia. Din fericire, situaţia asta nu poate continua la nesfârşit. Omul învaţă repede să nu mai râvnească la putere, să verse sânge în războaie şi să trăiască în armonie cu vecinii săi. Însă asta nu ne ajută nici pe mine, nici pe Hippias, care şi-a lăsat capul în palme şi şi-a aţintit privirea înnegurată asupra mesei. Mă ridic cu greu, iar el îşi vine în fire.

— Un bărbat ar trebui să devină mai înţelept odată cu trecerea anilor, zic eu. Nu pot totuşi să-ţi dau alt sfat decât să te bucuri de libertate atât timp cât Roma nu ţi-o ia. Dacă eu aş fi liber, aş rămâne cu tine şi poate că în cele din urmă aş accepta chiar să gust din laptele de capră. Acum însă trebuie să plec să iau cai şi care, deoarece mă aşteaptă o călătorie lungă.

Hippias se ridică de pe scaun şi zice:

— Aşteaptă. O să-ţi scriu un mesaj pentru un negustor de la care poţi lua cei mai buni cai cu putinţă. O să-i spun să nu-ţi ceară un preţ prea mare.

— Frumos din partea ta. Las un soldat la poartă căruia să-i dai mesajul. Să-mi spui numai unde-l pot găsi pe negustorul cu pricina.

— Cobori mai întâi în piaţă şi mergi spre uliţa negustorilor, în mijlocul căreia vei vedea un grajd mare şi lângă el…

— Atunci cunosc deja locul. De fapt, chiar de acolo vin.

Hippias mă prinde de braţe.

— Minunat. Atunci o să trimit răvaşul în urma ta. Îţi mulţumesc că mi-ai îngăduit să stăm de vorbă, prinţe.

— Mulţumesc şi eu, arhonte, spun şi mă desprind din strânsoare, apoi mă îndrept spre uşă. Mă opresc să mai adaug: aş putea totuşi să-ţi mai dau un sfat.

— Mă bucură toate sfaturile tale.

— Nu mai pune atâta cimbru în vin.

Îi aud râsul până când ies pe uşă. Aproape că mă opresc să-l ascult cum răsună prin pereţi. Râsul lui pare din toată inima, însă se simte vag şi amărăciunea pe care ne-au pricinuit-o romanii.

Uneori, zilele trec ca într-un vis. Nu e un coşmar, dar nici un vis blajin, ci doar o amorţeală, ca şi când aş pluti uşor în ape tulburi. Te trezeşti şi eşti uimit de lipsa de sens a noii dimineţi, care are în spate chipul dimineţii anterioare şi prevesteşte o zi lungă şi istovitoare, dar dintr-odată e seară şi te întinzi în pat stors de puteri, a mai trecut o zi, care ţi-a scăpat iarăşi printre degete. În vis, călătoria pare să continue, dar de fapt nu duce nicăieri, nu ai o destinaţie mai bună decât atunci când eşti treaz, chiar de încerci să te convingi că nu e aşa; singura direcţie e în lăuntru, cât mai departe în adâncul propriei persoane, dar acolo nu ai cum să ajungi la destinaţie, eşti condamnat să rătăceşti, acolo se cască hăul plin cu minciuni. Nici măcar nu te îndrepţi spre moarte, fiindcă în tot acest timp ai purtat-o în tine.

Aşa s-au scurs ultimele zile: fără griji, fără necazuri, dar şi fără aşteptări. Călătoria e pe sfârşite, am plecat din Byzantium în carele cumpărate, iar nopţile mi-am pus capul jos într-un han sau cort, într-o peşteră sau pur şi simplu cerul mi-a servit drept acoperiş. Drumul către Neapole ne-a luat o săptămână, iar de acolo am plecat imediat spre Filippi, care s-a dovedit a fi un oraş cu totul roman. Asta se datora probabil numeroşilor legionari veterani care se mutaseră acolo. Poate că i-a atras povestea oraşului, care a fost odată scena unei mari bătălii: Marc Antoniu a înfrânt acolo trupele asasinilor lui Cezar, Marcus Brutus şi Caius Cassius Longinus. Totuşi n-am găsit nici măcar o urmă a luptei, iar oraşul părea, cu toată influenţa romană, provincial şi plictisitor. Sigur, e un loc

numai bun pentru o bătrâneţe tihnită – cine nu şi-ar dori să-şi trăiască ultimii ani în pace? Prin Salonic n-am mai trecut, ci am poposit într-un mic sat din apropiere unde am reuşit, în sfârşit, să-mi cumpăr un cort cum se cuvine. La adăpostul său mi-am petrecut ultimele şase nopţi ale călătoriei.

Am ajuns în cele din urmă în Apollonia, oraşul întemeiat de iliri. Deşi acest important oraş-port se află în stăpânirea romanilor şi ţine de provincia numită Macedonia, străzile sunt înţesate încă de greci. Oare arată la fel ca pe vremea când Augustus învăţa aici, tânăr fiind, şi primise vestea morţii lui Cezar? Probabil că nu, deoarece o mare parte din clădiri sunt acum atât de noi, încât trebuie să fi fost construite în timpul domniei lui Augustus. Romanii au obiceiul acesta egoist; se străduiesc să facă din toate oraşele copii la scară redusă ale Romei. Au nevoie de pistele lor pentru cursele de care, de amfiteatre şi de terme ca să se simtă ca acasă. Şi-au propus să facă întreaga lume să arate pe placul lor, şi se pare că nimic nu-i poate opri.

Se ivise ocazia să închiriez o casă decentă în apropiere de port, însă Irodiada m-a bătut la cap să ne continuăm călătoria. Mâine dis-de-dimineaţă ne vom îmbarca pe o corabie care să ne ducă la Brundisium, asta, bineînţeles, dacă nu se va dezlănţui vreo furtună. Însă nu există nici un semn care să indice vreo urgie, cerul e limpede precum o pânză imaculată întinsă peste pământ, iar vântul adie ca respiraţia uşoară a copiilor mici. Aşadar, nu am decât să aştept ziua de mâine. Aşteptarea mă face apatic.

La fel pare şi Caleb, care stă de partea cealaltă a mesei. Nu demult mânca şi bea după pofta inimii, însă acum abia dacă se atinge de vin şi priveşte cu indiferenţă prin tavernă. Ochii îi sunt atât de cenuşii, încât mai că l-ai putea crede orb. Ştiu totuşi că nu este deloc orb, iar asta o ştiu şi Simron şi câţiva alţi soldaţi, care stau lângă el. Vorbesc încet, aproape în şoaptă, sigur din cauza mea şi a lui Caleb. Altfel probabil că ar turna băutură în ei ca nişte ţărani necioplţi şi ar trăncăni în gura mare.

Îi fac semn fetei cu şolduri înguste, care pricepe şi se duce să mai aducă un urcior cu vin. Sunt sătul de plictiseala asta, aşa că spun:

— Povesteşte-mi despre viaţa ta, Caleb. Nu ştiu aproape nimic despre tine, şi totuşi eşti răspunzător pentru viaţa mea.

Caleb se întoarce către mine şi mă fixează cu privirea.

— Ce vrei să ştii, prinţe?

— Orice. Câţi ani ai? De unde eşti? Cine e tatăl tău? Dar mama? Ai nevastă şi copii? Ce te-a făcut să te alături armatei mele?

Îşi pune coatele pe masă, îşi împreunează degetele şi, rezemându-şi bărbia pe ele, începe să vorbească pe un ton calm:

— Am treizeci şi şase de ani de la Dumnezeu şi m-am născut în Ierusalim. Totuşi părinţii mei erau din Betogabra. S-au mutat în oraşul sfânt când tatăl meu s-a alăturat gărzii palatului tău. Fusese ales datorită staturii sale impresionante şi înfăţişării cutezătoare. A murit în timp ce încerca să înăbuşe răscoala fariseilor, iar apoi mama a încetat să mai mănânce şi să doarmă şi s-a tot ofilit până când s-a prăpădit şi ea. Am avut o nevastă, însă lingoarea a luat-o dintre noi înainte să apuce să-mi nască vreun copil. În armata ta m-a chemat comandantul tău, Beria, care îşi amintea bine de tata.

Fata pune vinul pe masă dinaintea mea. Reuşesc să-mi stăpânesc dorinţa de a o atinge. Pe mine nici că mă vede, însă se uită pe furiş la Caleb, cu ochii umezi de încântare. Mă întorc iarăşi către Caleb.

— De ce nu ţi-ai căutat altă nevastă? Te mulţumeşti cu femeile din lupanare?

Ia de pe farfurie un os de oaie de pe care carnea a fost roasă cu totul şi se joacă puţin cu el înainte de a răspunde.

— Cum să-ţi explic, prinţe? Dintr-un motiv sau altul, simt că nu mi-am găsit încă locul în această lume. De aceea am hotărât că probabil e mai bine să fiu singur deocamdată. Pe lângă asta, un soldat îşi riscă mereu viaţa, iar unui mort nu-i e uşor să aibă grijă de familia sa. Când eram căsătorit, om tânăr fiind, nu înţelegeam ce responsabilitate apăsa pe umerii mei. E foarte bine că nu am copii, pentru că viitorul lor ar fi fost nesigur.

— Fără îndoială că se poate să vezi viaţa şi aşa, recunosc şi abia mă abţin să râgâi. Însă la urma urmei, nu pe toţi ne pândeşte primejdia morţii? Chiar trebuie să-ţi alungi din minte ideea de a avea o soţie şi copii?

Ridică din umerii săi mari.

— Sigur, nimeni nu ştie când îi va veni sfârşitul, însă un soldat e adesea mai aproape de el decât alţii.

Prin fereastra deschisă ce dă înspre stradă se aude plânsul unui

bebeluş, apoi o voce blândă de femeie care încearcă să-l aline. Soldaţii mei au început să joace zaruri, după obiceiul romanilor, cu excepţia lui Simron, care stă în capul mesei cu mâinile încrucişate pe piept. În celălalt colţ al încăperii se află un bărbat palid, înconjurat doar de propria-i singurătate. De perete stă rezemată o huidumă cu gura mare, care nici măcar nu s-a obosit să-şi dea jos hainele de măcelar pătate de sânge. Pe uşa tavernei păşeşte o creatură nespălată, pe lângă care trece un câine jigărit în drum spre bucătărie. Personajul cel soios se holbează o clipă la gărzile mele, apoi iese înapoi în stradă, vădit nemulţumit.

— Pot îndrăzni să te întreb şi eu ceva, prinţe? spune Caleb.

— Îţi îngădui să întrebi.

— De ce n-ai luat cu tine un grup mai mare? Eram puţini de la bun început, iar acum suntem şi mai puţini, de vreme ce doi soldaţi au plecat la drum cu slujitorul tău, Veniamin.

— Îţi înţeleg mirarea. Totuşi nu ţi-ai dat seama că dacă într-adevăr mă paşte primejdia, atunci nu m-ar putea apăra nici o legiune întreagă. Duşmanii mei sunt atât de puternici, încât nu trebuie nici măcar să pună mâna pe armă ca să mă distrugă. Iar cât îi priveşte pe tâlhari, cu siguranţă avem suficienţi soldaţi ca să scăpăm de ei.

— Probabil că aşa e. Deşi uneori cetele de tâlhari sunt formate din câteva sute de oameni, spune Caleb. Nu vreau să zic că mă sperie nişte amărâţi de hoţi…

— Dacă ar umbla pe-aici asemenea bande de ticăloşi, am fi auzit de ele. Aşa că nu te îngrijora. Mâine vom fi deja în Italia, şi acolo nu s-a mai auzit de liote atât de mari de la răscoala lui Spartacus încoace. Însă, dacă vrei, pot cere ajutor de la garnizoana din Brundisium. Totuşi nu cred să fie vreun comandant dornic să-şi trimită oamenii să păzească fiece prinţ rătăcitor. Pe drumurile Romei trec atât de mulţi oameni cu însemnătate, încât e imposibil să fie apăraţi toţi. De fapt, alta e problema.

— Care, prinţe?

— Ai văzut deja din Rodos că pot fi atacat chiar de legionari.

Caleb încuviinţează, iar privirea lui cenuşie se întunecă.

— E adevărat. Recunosc, întrebarea mea a fost prostească.

— N-a fost prostească, doar negândită, îi spun eu zâmbind. Oricum, mă bizui pe tine şi pe oamenii tăi. Şi, ai dreptate, nu poţi fi

niciodată prea prevăzător.

Nu l-am mai tulburat pe Caleb spunându-i că primisem deja mesaj de la comandantul garnizoanei locale. La fel ca în toate oraşele prin care trecuserăm până acum, şi în Apollonia ajunsese vestea sosirii noastre chiar mai înainte să trecem de ziduri. Peste tot, oamenii influenţi s-au înghesuit să dea un banchet în cinstea mea, considerând că e de datoria lor să facă asta. Totuşi l-am trimis îndărăt pe solul de la garnizoană, invocând nişte motive neînsemnate. O să am parte de suficiente întâlniri plicticoase la Roma şi nu vreau să mă obosesc înainte să ajung acolo. Mă-ntreb cum de circulă zvonurile atât de repede, deşi eu n-am trimis nici un mesager să-mi anunţe sosirea şi am făcut tot ce-am putut să-mi tăinuiesc rangul. În trecut aş fi făcut pe dos, m-aş fi bucurat de atenţia celor sus-puşi, mi-aş fi umplut burta cu toate delicatesele lor şi le-aş fi băut vinul cel mai de soi, aş fi dormit în palatele lor şi le-aş fi chemat sclavele în patul meu. Într-adevăr, am ajuns o ruină.

— Vezica mea se cere golită, spun şi dau să mă ridic.

Caleb se scoală de pe scaun la rândul său.

— Prinţe, ia gărzile cu tine.

Îl apăs pe umeri să se aşeze înapoi pe scaun.

— Doar nu mă duc singur în deşert, nici măcar pe stradă. Bea-ţi vinul liniştit.

Ies pe uşă şi pătrund într-o curte mică, cufundată în linişte. Se întunecă, doar nişte crâmpeie de lumină mai adastă pe bolta cerului. Dinspre cele câteva scânduri ce servesc drept grajd vine miros de capre. Las uşa şubredă a privatei întredeschisă să văd măcar gaura din podea. Înţeleg prea bine de ce e Caleb îngrijorat. Rătăcim prin ţări străine, unde oricine se poate dovedi duşman, însă nu suntem mai în siguranţă nici acasă, în Iudeea. Situaţia lui e fără doar şi poate una dificilă, căci dacă mi s-ar întâmpla ceva, ar însemna că a dat greş în a-şi îndeplini datoria. Pe de altă parte, asemenea călătorii nu-i vor aduce gloria pe care un soldat ca el o poate dobândi pe câmpul de luptă. Însă îşi doreşte el oare aşa ceva? Poate că ar fi vrut să fie comandantul trupelor din Tiberiada şi al armatei mele şi în sinea lui regretă că am hotărât să plec la Roma.

Aud ceva ce tulbură tăcerea deplină din jurul meu. Deschid uşa

larg şi sar peste prag. Văd în faţa mea trei siluete stând una lângă alta şi o a patra în spatele lor, în umbra zidului, întorcându-şi repede chipul palid. Toţi cei trei bărbaţi au pumnale în mâini, iar trupurile lor sunt îndeajuns de vânjoase ca să nu pot scăpa nicăieri în curticica asta. Stau nemişcaţi, stane de piatră. Le aud răsuflarea.

— Sper că nu aveţi de gând să faceţi o greşeală de neîndreptat, spun eu.

Cel din mijloc dă din cap, dar chipul îi rămâne învăluit în umbră.

— Care ar fi greşeala?

— Să ştiţi că sunt un prinţ evreu, apropiat al împăratului Caligula şi al multor senatori. Dacă mă atingeţi, înseamnă că tare vă mai grăbiţi să fiţi atârnaţi cu capul în jos pe cruce.

Bărbatul scuipă la picioarele mele.

— Nu eşti nici un prinţ. Eşti un negustor evreu şi un ucigaş căutat.

— Chiar aşa? Încearcă să-i explici asta căpitanului gărzilor mele.

Pare să şovăie o clipă.

— Nu mânca căcat. Nu văd nici gărzi, nici căpitan.

— Atunci uită-te în spatele tău.

Se întoarce, însă mult prea încet. Sabia lui Caleb îi crestează pe dată gâtul, iar bărbatul nu mai apucă decât să scoată un geamăt înainte să cadă grămadă la pământ. Altul de-abia are răgaz să-l observe pe Simron, că şi simte tăişul sabiei. Al treilea bărbat, mai agil, face un salt în lături şi o ia la goană spre uliţă. Într-o clipă, de parcă ar fi căpătat aripi, Caleb se aruncă înainte ca o pasăre ce se prăvăleşte asupra prăzii. Se prăbuşeşte chiar peste bărbatul fugar. Ţipătul acestuia din urmă în faţa morţii sună ca un oftat între zidurile din cărămizi. Mă uit cu ochii mijiţi la Caleb şi la victima sa – individul cu chipul palid dispăruse.

Bărbatul rănit de Simron zace pe jos. Mă aplec să-l prind de păr şi îi smucesc capul:

— Cine v-a trimis?

Mă priveşte cu ochii ieşiţi din orbite şi cu pupilele mărite.

— Nu ştiu… Un bărbat…

— Cine era acel bărbat?

Începe să horcăie.

— A spus că e pusă o răsplată pe capul tău…

— Şi-a spus numele?

Ochii îi devin ficşi, viaţa i s-a scurs din ei. I-am dat drumul, iar capul i se izbeşte de pământul tare. Îmi şterg palmele de mantie. Simron îi arde un şut bărbatului, însă acesta nu mai mişcă. Caleb se apropie de mine şi spune:

— Prinţe, au straie de oameni sărmani, însă uită-te la încălţările lor.

Încerc să le văd picioarele în lumina slabă.

— Sandale de legionar?

— Întocmai. Sandalele îi dau de gol, zice Caleb.

— Adu-ţi aminte ce ţi-am spus adineaori. În plus, astăzi am primit o invitaţie din partea comandantului garnizoanei de aici. Din fericire, am refuzat-o.

Caleb îşi roteşte privirile de jur împrejurul curţii.

— Trebuie să ne luăm tălpăşiţa de aici. Cel mai bine ar fi să plecăm cu totul din oraş, însă mă tem că suntem nevoiţi să înnoptăm la han. Asta dacă nu reuşim să-l convingem pe căpitanul vasului să pornească la drum pe timp de noapte.

— Voi încerca, spune Simron. Desigur, dacă am permisiunea ta, prinţe.

Mă trag într-o parte şi mă sprijin cu mâna de zidul rece, încercând să-mi adun gândurile. Ar putea fi o sarcină cu adevărat anevoioasă să ne apărăm în hanul unde suntem cazaţi, aşa că îi zic lui Simron:

— Fă-o, dar mai întâi escortează-ne până în han. Apoi ia doi soldaţi cu tine pentru protecţie. Spune-i căpitanului că îi plătesc dublu. Dacă nu acceptă, promite-i de trei ori preţul. Dacă nici asta nu merge, făgăduieşte-i o sumă frumoasă pentru soţie şi copii, părinţi, veri şi pentru ce rude o mai avea de îngropat. Şi nu uita să-i spui că şi pe el îl aşteaptă propria înmormântare. Dar mai întâi încearcă să-l mituieşti.

— Să sperăm că reuşesc să dau de el, zice Simron.

— Întreabă la taverna din port. Şi mă gândesc că îi păzeşte cineva corabia. Oricum, vom veni acolo înainte ca luna să apuce să se ivească pe cer. Dacă totul dă greş, punem mâna pe vas şi plecăm singuri. N-ar trebui să fie foarte greu.

— Ar fi înţelept să facem asta, prinţe? întreabă Caleb. Căpitanul

e probabil cetăţean al Romei, iar proprietatea privată…

— Da, da! mă răstesc eu. Bineînţeles că mai întâi voi încerca să procedez după lege. Important e să scăpăm cu viaţă din cuibul ăsta de şobolani.

Caleb îşi freacă faţa şi zice:

— Va trebui să dăm explicaţii în legătură cu cadavrele astea. Altfel vom fi învinuiţi că am ucis legionari.

— Am o treabă şi pentru tine. În timp ce Simron îl caută pe căpitan, tu du-te şi fă-i o vizită căpitanului garnizoanei. Îţi voi da o pungă cu bani să i-o duci din partea mea. Explică-i situaţia şi nu uita să-i spui că am fost chemat de împărat.

— Şi dacă nu e suficient? Înţeleg că romanilor le place să investigheze totul de-a fir a păr.

Scot un oftat, cuprins brusc de oboseală.

— Şi atunci ce facem?

Caleb se uită iarăşi în jur şi rămâne cu privirea aţintită către grajd.

— Şi dacă i-ar fi ucis caprele?

— Atunci mişcaţi-vă repede! poruncesc. Or mai vrea şi alţii să se uşureze şi poate să apară oricine din clipă-n clipă.

Simron prinde cadavrul de lângă el de mâini, iar Caleb de picioare şi încep să-l târască spre grajd. Mă reazem cu spatele de zid şi simt pământul denivelat de sub mine. Mă doare într-o parte, iar gura mi-e îngrozitor de uscată, ca şi când prin cap mi-ar bate un vânt rece. Mă desprind de zid, mă îndrept clătinându-mă spre uşă, îmi aranjez veşmintele. Înăuntru totul e la fel ca înainte: soldaţii joacă zaruri, măcelarul îşi şterge gura după ce-a mâncat bine, fata curăţă mesele goale, iar patronul tavernei stă plictisit pe un mic scăunel în faţa bucătăriei. Mă duc la masa noastră, însă nu mă aşez, beau vinul din picioare. Soldaţii îmi aruncă priviri furişe. Fac semn patronului, pun câteva monede pe masă şi întreb:

— E destul?

Adună banii în grabă, îi numără şi încuviinţează încântat. Are ochii lacomi ca toţi micii negustori.

— E mai mult decât suficient, domnul meu. Ţi-au plăcut mâncarea şi vinul meu?

— Am mestecat fără probleme mâncarea, iar vinul a curs lesne pe gâtlej. E vin de prin locurile astea?

— Nu chiar. L-am cumpărat din Tracia. Însă dacă vrei să guşti şi vinul nostru…

— Nu, mulţumesc, îl opresc eu. Poate mâine. Sunt om bătrân şi acum e timpul să merg la culcare.

— Eşti bine-venit şi mâine, domnul meu.

Caleb şi Simron apar pe uşă, prefăcându-se că râd fără nici o grijă. Ies pe stradă şi aştept să vină imediat şi soldaţii. Caleb îi dispune în jurul meu, iar el merge alături de mine. Zidurile întunecate ale oraşului par apăsătoare, ferestrele parcă suspină în semn de rău augur. Arunc o privire pe acoperişuri, să văd dacă or fi arcaşi.

Trebuie să mă liniştesc, căci nu vreau ca oamenii mei să bage de seamă că mă tem. Drumul până la han nu e lung. Trebuie să-mi adun gândurile. Oare am greşit în privinţa identităţii duşmanilor mei? Nu m-am ferit să-i învinuiesc pentru otrăvirea apropiaţilor mei şi pentru necazurile mele când pe Aretas, când pe Agrippa, sau chiar pe Caligula însuşi, însă poate că există şi o altă variantă, pe care nu am băgat-o de seamă încă. Dacă dezlegarea acestei taine se află totuşi în Galileea, unde au fost ucişi Iosafat şi Beria? Dacă sunt de vină zeloţii sau chiar susţinătorii Profetului? Nu e imposibil nici ca unii dintre ei să nu mă fi iertat pentru soarta vărului Profetului. Ura poporului e adesea precum cea a copiilor, e de ajuns cea mai mică flacără şi se înteţeşte ca un foc în pădure. Sigur, e nevoie de bani pentru a pune la cale toate tărăşeniile prin care am trecut, însă, şi în trecut, zeloţii au avut de partea lor oameni înstăriţi, care au uitat de orânduiala firească din lumea aceasta. N-aş fi surprins nici dacă cineva ar fi reuşit să strângă bani de la popor pentru a spulbera liniştea şi ordinea din provinciile mele. Însă ar fi putut oare galileenii să trimită pe mare un om care să mă urmărească din Rodos până la Roma? Nu cred. La fel de îndoielnic este şi că Aretas Filopatris ar fi făcut-o. Dacă ar fi pus un om pe urmele mele, atunci acesta ar fi ajuns mai întâi în Petra. În plus, Aretas are iscoade în Tiberiada şi astfel i-ar fi fost uşor să plănuiască un accident chiar la începutul călătoriei. Dacă n-ar fi fost atât de întuneric în curtea tavernei sau de-aş fi văzut mai îndeaproape chipul bărbatului aceluia când a intrat…

— L-ai văzut pe omul ăla? îl întreb pe Caleb.

Se uită la mine.

— Care om?

— Cel din tavernă. Era atât de palid, încât parcă nu văzuse niciodată lumina soarelui.

— N-am văzut pe nimeni care să arate aşa.

— Măcar ţine minte cum arăta. Slab şi înalt, cu faţa albă. Dacă mai dăm peste el, să-l omori.

Caleb se loveşte uşor cu pumnul peste piept.

— Nu trebuie decât să mi-l arăţi.

O luăm după colţ şi ajungem în faţa hanului. Caleb îşi lasă uşor mâinile pe umerii mei şi o ia înainte să arunce o privire înăuntru. Apoi îmi face semn şi pătrund în căldura casei, luminată slab de două opaiţe, apoi o iau imediat pe scările ce duc la catul de sus. Caleb le dă deja instrucţiuni oamenilor săi şi aud cum câţiva mă urmează strângându-şi puţinele lucruri. Ceilalţi rămân jos, probabil de pază. Reuşesc să ajung la uşa camerei Irodiadei fără să scârţâie vreo scândură sub greutatea mea, apoi mă opresc – încă mi se întâmplă să mă simt ca un băieţel neîndemânatic când merg la ea. Bat la uşă şi o dau imediat în lături. Irodiada stă pe scaun şi-şi piaptănă părul. Se întoarce uşor, mă priveşte dojenitor şi spune:

— Te porţi ca un grăjdar. Ia gândeşte-te, dacă n-aş fi fost singură şi m-ai fi surprins într-o situaţie stânjenitoare. Ia gândeşte-te…

— Plecăm! mă răstesc.

Irodiada se încruntă.

— Ce-ai spus? Aşa de târziu? Deşi nu mă ţine nimic în oraşul ăsta. Însă e cuminte să navigăm noaptea?

— E mai înţelept decât să rămânem aici, unde am pe urme ucigaşi plătiţi.

Irodiada sare în picioare.

— Ce ucigaşi? Ai fost atacat?

— Aş fi fost mort dacă n-ar fi reuşit Caleb şi Simron să-i oprească. Şi dacă totuşi s-ar fi întâmplat, ar fi fost numai din vina prostiei mele. Dar n-avem timp să stăm de poveşti acum. Adună-ţi lucrurile, trebuie să ne grăbim să ajungem în port.

— E pregătită corabia?

— Nu pune întrebări, femeie! Fă cum îţi poruncesc.

O las şi traversez coridorul până în camera mea. Cufărul meu e neatins şi-mi iau doar sabia şi pumnalul de pe masă. Când mă întorc, Simron apare în uşă.

— Cuferele noastre pot fi cărate jos, îi spun.

Se înclină iute şi dispare. Respir adânc, scot sabia din teacă şi îi încerc tăişul cu degetul mare. E aceeaşi sabie pe care mi-am făcut-o la Roma acum mult timp, la cel mai bun meşter. Va mai apuca oare să taie în carne vie, să facă să ţâşnească sângele fierbinte? Mai pot oare s-o ridic împotriva cuiva? Mi-o prind la centură şi plec. Pe scări trebuie să ocolesc patru soldaţi care sunt nevoiţi să care şi cuferele grele ale Irodiadei. Jos dau peste Caleb discutând cu gazda. Când mă vede, Caleb spune:

— Femeia asta vrea banii şi pentru prima noapte.

Femeia îşi întoarce privirea către mine. În ochii ei nu zăresc nici un pic de teamă.

— Am refuzat alţi muşterii din cauza voastră, iar acum e deja târziu.

— Prea bine, spun. Câţi arginţi vrei?

— Vrei să spui shekeli evreieşti sau drahme? întreabă femeia.

— Aş prefera denari. Crezi că o să mă reped să-mi deschid cuferele pentru tine? strig eu. Sunt în drum spre împărat şi nu am vreme pentru neobrăzarea ta! Plătesc în denari sau nu plătesc deloc.

Curajul i-a dispărut, buzele încep să-i tremure şi abia reuşeşte să îngaime:

— Dacă poţi să-mi plăteşti douăzeci şi cinci de denari…

Număr banii şi îi trântesc în palmă, apoi îl întreb pe Caleb:

— Sunt înhămaţi caii?

— Da, prinţe.

— Îmi pare rău că n-am apucat să vând carele sau caii. Îmi închipui că o să-i lăsăm în grajd, zic, şi-mi vine brusc o idee. Mă întorc spre femeia care tremura încă: îţi fac trebuinţă două care şi câţiva cai?

Femeia se holbează la mine.

— Ce vrei să spui, stăpâne?

— Poţi să-mi înapoiezi banii pe care ţi i-am dat şi, în schimb, să ridici din port carele şi caii noştri. După ce le vinzi, ai să scoţi un profit atât de mare, încât o să-ţi permiţi să refuzi luni de zile muşterii.

Preţ de o clipă rămâne cu gura căscată, neştiind ce să-mi răspundă. Apoi ochii îi sclipesc şi spune:

— Pot să-mi trimit băiatul şi sclavul cu voi.

— Fă asta. Dă-mi înapoi denarii şi adu-ţi aminte să povesteşti tuturor ce târg nemaipomenit ai făcut.

Ies pe uşă. Carele trase de cai se află chiar în uliţă. În chip îngrijorător, în aer nu se simte nici măcar o adiere de vânt. Aşadar vom avea nevoie de vâslaşi, şi nu cred că va reuşi căpitanul să adune destui oameni la timp. Însă şi pentru asta vom găsi o soluţie: la nevoie, soldaţii mei pot trage la vâsle. Mă urc în car şi o aştept pe Irodiada, ale cărei cufere au fost deja aşezate în alt car. Înspre port se zăreşte la orizont o dâră roşiatică, soarele ce tocmai a apus. Seara e liniştită, însă mintea mea nu e deloc. Ciudat că mi-a luat atât timp până când, în cele din urmă, mi-am pierdut stăpânirea de sine.

Ploaia biciuie portul mare al Brundisiumului. Zeci de catarge se înalţă în aer ca într-un coşmar cenuşiu. Sunt atât de multe corăbii ancorate la ţărm, încât trebuie să vâslim în nişte bărci mici şi şubrede până ajungem pe uscat. Hainele ni s-au udat şi frigul începe să-mi intre în oase, însă Irodiada stă demnă lângă mine, zâmbind neclintită în faţa vitregiilor naturii. Urcă fără ajutor pe chei, pe când eu trebuie să mă sprijin de barcă şi să mă împing de marginea ei. E clar că nu las o impresie prea bună, însă îmi pasă prea puţin acum. Vreau să ajung cât mai repede undeva, sub un acoperiş, lângă un foc călduţ.

Îi poruncesc lui Caleb să se ocupe de tot şi mă îndrept spre banca cea mai apropiată, la adăpostul unui hambar. Tremur atât de tare, încât îmi clănţăne dinţii, cei care se mai ţin încă în gingii. Privesc în jur şi văd că ploaia nu stânjeneşte agitaţia din port. Datorită acestui port relaţiile comerciale dintre romani şi greci sunt înfloritoare, iar asta se poate vedea cu ochiul liber – vasele sunt încărcate şi descărcate zi şi noapte, iar vameşii care par oneşti se grăbesc să inspecteze mărfurile. Un bărbat într-o lectică trece pe lângă noi; e, probabil, vreun negustor care deţine mai multe corăbii, iar soldaţii care patrulează ceva mai încolo sigur sunt însărcinaţi să stea cu ochii pe posibilii hoţi. Pe unul dintre cheiuri s-a strâns un grup de femei care sunt fără îndoială nevestele sau logodnicele marinarilor ce pleacă pe mare şi au venit să-şi ia rămas-bun. Printre ele e posibil să se amestece şi câte-o târfă.

Irodiada se apropie, se aşază lângă mine şi spune:

— Zeii romani n-au deloc maniere. Aşa ne urează bun venit, cu o asemenea vreme?

— Poate că ştiu ei ceva ce noi nu ştim, răspund.

— Sau poate au impresia că, în mintea oamenilor, ploaia înseamnă fertilitate şi astfel vor să spună că această călătorie îţi va aduce roade. Mă gândeam că vom parcurge restul drumului aşa cum se cuvine.

— Ce vrei să spui?

— Că nu vom sosi la Roma într-o căruţă oarecare, plină de bălegar. Trebuie să te duci la cel mai bun meşter rotar din oraş şi să-ţi desfaci punga pe măsura rangului nostru.

Oftez adânc.

— Are aşa de mare însemnătate cu ce ajungem la Roma? Oricum va trebui să lăsăm carele în afara zidurilor oraşului. Asta dacă nu intrăm în oraş noaptea, cum ar fi înţelept să facem, de altfel.

Irodiada îmi dă un ghiont.

— Tontule! Bineînţeles că vom intra în Roma în plină zi şi trebuie să trimiţi vorbă să ne vesteşti sosirea. Sclavii pot să aducă lectica de pe Colina cu Sălcii şi n-ar strica nici să-i ceri lui Agrippa să-ţi iasă în întâmpinare. Astfel vei intra în oraş aşa cum se cuvine unui mare prinţ.

— Nu sunt mare. Nu sunt decât un client neînsemnat al Romei. Cel mai potrivit ar fi să fiu dus la marginea oraşului în vârful unei grămezi de bălegar şi apoi să merg către Colina cu Sălcii desculţ şi târându-mi singur catrafusele.

— Ce spui, Antipa! Dacă nu trimiţi vorbă şi nu faci rost de care frumoase, am s-o fac chiar eu.

— Deja mi-e milă de negustorul care va trebui să se târguiască cu tine.

Mi-am întors la timp capul să văd cum Caleb îşi face apariţia înveşmântat într-o mantie groasă, urmat de un bătrân sfrijit. Caleb se opreşte şi aşteaptă ca bătrânul să nu mai gâfâie, apoi zice:

— Avem noroc, prinţe. Acesta este comandantul portului şi a făgăduit să ne ajute.

— Înţeleg. Ce prietenos, mormăi eu, după care mă ridic cu greu şi îl privesc pe bătrân, pe capul căruia apa se prelinge ca pe o

piatră netedă. Eu sunt Irod Antipa şi îţi voi fi recunoscător dacă ne găseşti, însoţitorilor mei şi mie, un loc potrivit unde să înnoptăm.

Bătrânul se uită la mine şi clipeşte des din pricina picăturilor de apă care-i intră în ochi. Deodată, rânjeşte cu gura sa ştirbă şi şuieră:

— Sigur că ştiu cine eşti, Antipa. Dar tu chiar m-ai uitat?

Bat din pleoape de câteva ori şi mă uit mai bine la el. Brusc, o figură din trecut începe să capete contur şi să se apropie de mine de undeva, din negura timpului. Chipul ofilit al bătrânului se transformă preţ de o clipă în faţa unui bărbat pus pe distracţie.

— Pe toate vânturile zeilor! Lucius Hirtius Secundus! strig.

— Nu ştiu dacă să iau drept măgulire faptul că mă asociezi cu activitatea măruntaielor zeilor, spune Secundus, dar da, eu sunt.

Ridic mâna şi îl prind de umăr. Îşi pune şi el palma pe braţul meu. Ne zgâim unul în ochii celuilalt şi mă încearcă o droaie de sentimente contradictorii. Iată tinereţea pierdută şi bătrâneţea dureroasă, clocotul neobosit al anilor, cum se veştejeşte omul în apropierea sfârşitului. Simt că ochii aproape mi s-au umezit şi-mi ridic faţa în bătaia picăturilor de ploaie. Îmi vin în fire şi spun:

— Te-ai preschimbat într-un bătrân urât, Secundus.

— Aş putea spune la fel despre tine, răspunde el, dacă n-aş şti prea bine că nu se cade să vorbesc astfel cu un prinţ. Chiar vrei să stai aici, în ploaie? N-ai prefera căldura casei mele?

— Casa ta? Locuieşti aici, în port? întreb eu uimit.

— Aşa mi-e cel mai la îndemână. Însă mai am o casă în partea de nord a oraşului şi o a treia la Roma, asta dacă n-a fost confiscată încă, spune Secundus, apoi se întoarce către Irodiada. Ai putea măcar să mă prezinţi fiicei tale.

Irodiada mă ia de mijloc zicând:

— Putem să facem cunoştinţă acasă la tine, comandante. O să-l sprijin pe bunicul meu până acolo.

Secundus bate din palme mulţumit.

— Minunat! Dar eşti sigură că străbunicul tău reuşeşte să meargă până acolo sau trebuie să-i aducem o lectică?

— Cât de lung e drumul până la casa ta? întreabă Irodiada.

Secundus arată înspre hambar.

— Se află chiar în spatele clădirii ăsteia.

— Atunci n-avem nevoie de lectică, spune Irodiada. În cel mai

rău caz, pot să-l car în spate pe hodorogul ăsta.

O luăm către hambar şi apoi cotim pe după el, iar soldaţii ne urmează cu bagajele. Sunt încă puţin buimac, deoarece mă aşteptam la orice de la călătoria asta, numai la întâlnirea cu una dintre fantomele trecutului, sub forma lui Secundus, nu. Într-un fel, e ca şi cum aş fi dat peste mine însumi, o răsfrângere a mea într-o oglindă învăluită în întuneric, deşi nimeni n-ar putea să mă confunde cu Secundus, nici măcar acum, când bătrâneţea m-a covârşit. Secundus se opreşte în faţa unei case mici, însă îngrijite, cu ziduri nu prea înalte, care o despărţeau de alte clădiri. Deschide uşa şi se trage politicos la o parte.

— Intraţi repede în casă. Mă gândesc că de-abia aşteptaţi să vă schimbaţi de hainele ude. Dacă vreţi, pot să pun să vi se pregătească o baie.

— O! strigă Irodiada încântată. Mi-ar plăcea să fac o baie. Nu se întâmplă cumva să ai…

— Nu, i-o iau eu înainte. Secundus n-are lapte de măgăriţă cu care să-ţi umple albia. Trebuie să te mulţumeşti cu apă de data asta.

— Mi-e indiferent, răspunde Irodiada şi vine chipurile să mă sprijine în timp ce urc cele două trepte de la intrare. Nu contează decât ca apa să fie caldă, adaugă ea.

— Voi cere să fie încălzită cât se poate de repede, promite Secundus.

Păşim în holul de la intrare, luminat de o lucarnă amplasată ingenios. Secundus bate din palme şi imediat îşi face apariţia o sclavă căreia îi spune s-o conducă pe Irodiada la catul de sus. Soţia mea îşi alege un cufăr pe care să-l ia cu ea, iar soldaţii încep să-l care în urma ei. Vechiul meu prieten mă trage în hol, iar doi soldaţi ne urmează, cărând şi cufărul meu. Ajungem într-un dormitor mobilat confortabil. La început mi-e greu să-mi dau seama dacă este destinat unui bărbat sau unei femei. După ce apuc să arunc o privire la statuile de lângă perete, mi-e limpede; acestea înfăţişează bărbaţi goi şi musculoşi luptându-se. Le fac semn soldaţilor, care lasă jos cufărul şi apoi dispar. Îl întreb pe Secundus:

— E camera ta?

— Nu chiar, deşi aici îmi petrec nopţile, răspunde el. Aici a locuit până nu demult un tânăr pe care cu siguranţă l-ai văzut.

Crede-mă când îţi spun că fundul lui era asemenea celui mai scump alabastru, iar mădularul lui…

— Te rog să mă scuteşti de amănunte, îi tai eu vorba. Acum nu tânjesc decât după nişte ştergare cu care să-mi usuc propriul fund brăzdat de zbârcituri.

— Desigur! exclamă Secundus şi deschide un dulap mare din care scoate la iveală un ştergar frumos brodat. Te deranjează dacă îţi ţin companie cât te usuci şi te îmbraci?

— Mi-e indiferent atât timp cât nu mă confunzi cu vreuna dintre sculpturile alea.

Secundus chicoteşte ca un copil.

— Nici o şansă. Cu tot respectul, Antipa, bărbaţii de vârsta ta nu-mi stârnesc deloc pofta.

— Nu eşti nici tu mai tânăr, îi spun în timp ce-mi desfac centura.

— Nu-mi mai aduce aminte! strigă el. De-ai şti ce sume trebuie să plătesc acum pentru o scurtă partidă de plăceri şi cum mă simt când ştiu cât de dezgustător mă cred mulţi dintre tineri. Însă aşa ne e scris, să îmbătrânim şi să ne ramolim, şi nu ajută la nimic dacă ne plângem.

— Ai întru totul dreptate. Povesteşte-mi cum ai ajuns în oraşul ăsta. Credeam că nimic nu te poate face să pleci din Roma.

— Din pricina împăratului am luat hotărârea asta, zice Secundus şi se aşază pe marginea patului. Când Caligula a preluat puterea, a început imediat să-i persecute pe cei ca mine şi ne-a trimis departe de Roma. De fapt, a vrut să ne trimită pe fundul mării, însă, din fericire, sfetnicii lui au reuşit să-l oprească.

— Până şi marele Cezar…

— Ca să nu mai zicem şi de Tiberius!

— Şi doar Caligula îl are alături pe Aemilius Lepidus…

— Şi pe actorul Mnester! Şi pe Valerius Catullus!

Îmi dau jos hainele şi încep să-mi şterg pielea rece cu ştergarul.

— Caligula însuşi ar trebui alungat din Roma. Însă situaţia ta nu pare prea rea, numai că nu pricep prin ce merite ai ajuns comandant de port.

— Prin meritele cele mai deosebite, acelea care le-au fost întotdeauna trebuincioase atât celor mai iscusiţi, cât şi celor mai neisprăviţi dintre bărbaţi.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama. Aşadar ţi-ai cumpărat funcţia.

— Bineînţeles că am cumpărat-o. Ai auzit vreodată de vreo funcţie care nu poate fi vândută?

Îmi deschid cufărul şi îmi aleg straiele.

— Înţelegi deci ceva din orânduirea unui port?

— Nu înţeleg şi nici nu mai încerc să înţeleg. Pentru asta am sclavi destoinici.

Spunând acestea, sare jos de pe pat.

— Dar ce fel de gazdă sunt! Nici nu ţi-am oferit vin! Să pun să fie încălzit?

— Cum să nu. Mi-a intrat frigul în oase şi nu cred să ajute altceva în afară de vin cald.

Iese poticnindu-se pe hol, iar eu continui să mă îmbrac. Cu colţul ochiului îmi observ trupul într-o oglindă mare de argint, deşi aş prefera să nu mă văd. Într-adevăr, bătrâneţea este o insultă pentru chipul unui om, însă pentru Secundus trebuie că e mult mai dureros decât pentru mine. Nici în tinereţe n-a fost cine ştie ce frumuseţe, iar acum înfăţişarea sa ofilită nu dezvăluie nicidecum trăirile pătimaşe care se pare că încă sălăşluiesc înlăuntrul lui. Pe mine mă deranjează numai poverile bătrâneţii, nu şi aspectul exterior. Mă aşez aşadar lipsit de temeri dinaintea oglinzii. Iată-te, Antipa. Ai barba şi părul cărunte, aproape albe ici şi colo, gura ţi-a ajuns o linie îngustă, fruntea ţi-e brăzdată de riduri adânci, iar nasul ţi-e puhav. Ai burta umflată, iar greutatea trupului te face să umbli crăcănat, însă ai putea fi o arătare şi mai jalnică. Nu trebuie să te ruşinezi de înfăţişarea ta, Antipa. Se vede pe tine că ai trăit.

Mă duc la o ferestruică ce dă în grădina din spatele casei. Câţiva arbuşti şi copaci, o bancă pitită la umbra lor, o mică fântână şi poteca nisipoasă din jurul ei. Oare acolo sta Secundus seară de seară, jelind din cauză că tinerii nu-i mai apreciază farmecele? Sau petrece oare mai mult timp în cealaltă casă a sa? Sunt gata să plec de la fereastră când bag de seamă că în grădină apare o tânără. Straiele ei trădează faptul că nu e una dintre sclave. Se opreşte lângă fântână, se lasă pe vine şi pare că-şi priveşte chipul în apa încreţită din pricina picăturilor ce cad necontenit. De ce stă acolo în ploaie? Cine o fi? E posibil să mă mai încerce curiozitatea în legătură cu un prieten atât de vechi, pe care nu l-am văzut de atâta amar de vreme şi despre a cărui viaţă nu ştiu, de fapt, mai nimic?

Ies din cameră şi o iau pe hol. O intrare fără uşă dă într-o mică odaie. Abia apuc să fac un pas înăuntru, că din cealaltă parte îşi face apariţia şi Secundus, spunând:

— Vinul se încălzeşte imediat, iar în bucătărie se pregăteşte mâncarea. Acum ia loc şi povesteşte-mi ce-ai mai făcut.

Caut cu privirea un scaun şi aleg unul de lângă perete, unde am impresia că sunt scrutat de o colecţie întreagă de măşti păgâne.

— Nu sunt multe de zis. Mi-am văzut de viaţă în provinciile mele.

Secundus se tolăneşte pe un divan aurit din lemn.

— Am auzit că a trebuit să lupţi împotriva nabateenilor şi că ai câştigat războiul.

— Sincer să fiu, am pierdut în faţa lor, dar Roma m-a ajutat să transform înfrângerea într-o victorie.

— Da, am auzit şi eu de asta, încuviinţează Secundus. Chiar aşa, merită să păstrezi o relaţie bună cu Palatinul. Iar acum cu siguranţă eşti în drum spre Roma, deşi trebuie să recunosc că traseul pe care l-ai ales e cam straniu.

— Vânturile nefavorabile ne-au venit de hac, ne-au lovit în Rodos.

Secundus îmi face semnul cu degetul a dojană.

— Explicaţia asta s-o ţii pentru copii mici. Nimic nu te-ar fi împiedicat să aştepţi vânturi prielnice.

— Prea bine. Am fugit din Rodos. Cineva a pus nişte legionari să mă atace şi am avut motiv întemeiat să cred că fuseseră tocmiţi să mă ucidă.

— Să te ucidă? Dar cine ar vrea una ca asta?

— Deocamdată nu ştiu, însă problemele au început încă de când mă aflam în Galileea. Mai întâi a fost otrăvit slujitorul meu credincios, Iosafat, apoi Beria, comandantul meu. Acelaşi lucru era să păţească şi nevastă-mea, însă, din fericire, şi-a revenit, după cum cred că ai putut vedea şi singur. În orice caz, am fost chemat dinaintea împăratului şi nu ştiu dacă asta înseamnă sfârşitul meu sau al problemelor mele. Cam asta s-a întâmplat pe scurt.

Secundus începe să-şi pipăie gânditor podoabele grele care-i atârnă la gât.

— Spui că a te înfăţişa dinaintea lui Caligula poate însemna sfârşitul tău… Bănuieşti cumva că tocmai Caligula se află în spatele

necazurilor tale?

— E una dintre posibilităţi, spun eu ridicând din umeri.

— Dar atunci…

— Ştiu la ce te gândeşti. Tocmai ţi-a trecut prin minte că, dacă aşa stau lucrurile, nu e bine să mă ai musafir. Însă nu te îngrijora, vom pleca de aici imediat ce reuşesc să găsesc un loc unde să stăm. Pe lângă asta, nu vom zăbovi aici mai mult de o noapte sau două, cel mult. Mă grăbesc să dau piept cu destinul.

Femeia pe care am văzut-o în grădină intră în odaie, aducând vinul. Mai întâi dă din cap în direcţia lui Secundus, apoi înspre mine. Rămân uluit de tristeţea care se oglindeşte pe chipul ei gingaş. Încerc să-i întâlnesc privirea atunci când apuc cupa pe care mi-o întinde, însă ea îşi lasă ochii în pământ. Un miros de frunze tomnatice îmi pătrunde în nări înainte ca ea să se întoarcă şi să plece.

— Să nu mă înţelegi greşit, Antipa, zice Secundus. Sigur, ştiu că nu mi s-a dus buhul c-aş fi vreun neînfricat, însă nu sunt nici chiar atât de laş încât să vă dau afară din casa mea, chiar dacă aţi căzut în dizgraţia lui Caligula. Rămâneţi musafirii mei, fără discuţie!

— Eşti sigur? Gândeşte-te bine.

— Nu e nevoie să stau pe gânduri, rosteşte apăsat Secundus ridicându-şi cupa cu mâna tremurândă. Şi acum să bem, aşa cum făceam în Subura în tinereţe! E vin îndoit cu apă, desigur.

Zâmbesc şi-mi dau seama că zâmbetul meu e obosit.

— Să nu ne lăsăm chiar aşa duşi de val, încât să ne apucăm să bem vin neîndoit. Ne-am pomeni laţi la pământ cât ai bate din palme, aşa cum a păţit Clodius mai demult.

Pe chipul lui Secundus se abate o umbră de mâhnire.

— Da, Clodius…

— Ce mai ştii de el? Am auzit doar că la un moment dat era cu legiunile în Siria. Apoi mi s-a spus că şi-ar fi pierdut viaţa.

— Nu, nu şi-a pierdut-o, a fost ajutat să şi-o piardă. I-am prevăzut destinul încă de când eram tineri. Potrivit zvonurilor, s-a amestecat într-o sfadă între beţivi, din care n-avea cum să iasă învingător. Cineva a înfipt sabia în el. Toate astea s-au întâmplat demult şi e greu de spus ce e adevărat şi ce nu, însă ştiu că trupul lui n-a fost niciodată adus la Roma. Probabil că zace într-un mormânt oarecare, jefuit de barbari.

Preţ de o clipă se aşterne tăcerea. De la catul de deasupra răsună un bocănit, în camera alăturată se aud paşii cuiva. Iau o gură de vin şi simt cum o căldură plăcută mi se răspândeşte prin corp.

— Şi Gallus? întreb. Presupun că el nu e mort? Vă vedeţi des?

Secundus scutură din cap.

— Gallus nu se prea întâlneşte cu nimeni. Stă în căsoaia aia a lui şi primeşte doar arareori vizitatori. Probabil că e înţelept aşa. Poţi încerca să dai de el când ajungi la Roma.

— Aşadar, din vechea noastră gaşcă n-a mai rămas decât Crispus.

— Crispus, da. Îşi petrece bătrâneţea în Galatia, unde a deţinut cândva funcţii oficiale, după cum fără îndoială ştii deja. L-am întâlnit ultima oară acum vreo douăzeci de ani şi încă de pe atunci suferea de mai multe beteşuguri. Cine ştie dacă nu o fi şi murit între timp. Doar nici unul dintre noi nu mai e tânăr.

— Mai ţii minte cum s-a înfuriat Crispus şi m-a atacat în piaţă?

— Fireşte că ţin minte, răspunde Secundus rânjind. Se temea că nu cumva să-i răpeşti soră-sii fecioria, asta dacă n-o făcuseşi deja.

— Cred că Servilia a ajuns bine. Nu s-a măritat cu un senator plin de bani? De bună seamă că n-a trăit în sărăcie.

— N-a dus-o chiar rău, însă cel de-al doilea soţ i-a prăpădit averea. Cel de-al treilea cred că a fost şi el îndeajuns de bogat, însă cel de-al patrulea… Nu, nu-mi mai aduc aminte. Poate că a fost cel de-al cincilea soţ. Ţinerea mea de minte nu mai e ce-a fost.

— Poate că ar trebui s-o caut şi pe ea după ce ajung la Roma.

— Da, de ce nu? Cel puţin, acum nu mai poţi să-i iei fecioria.

Râd de complezenţă.

— Nici atunci nu i-am luat-o, deşi era încă destul de naivă. Că tot vorbim de feciorie, îmi vine în minte tânăra care ne-a adus vinul. Cine e, dacă îmi dai voie să te întreb?

— Sigur că-ţi dau voie. Este fiica mea.

— Fiica ta? pufnesc eu sceptic. Cum se poate…

Secundus dă din mâini rânjind.

— Nu mă înţelege greşit. Am înfiat-o după ce a murit mama ei.

— Nobilă faptă. Cine a fost mama ei?

Secundus se uită la mine câteva clipe.

— Poţi să ţii un secret?

— Sigur că pot. De nu, să mi se umple gura cu baligă de măgar.

— Mama ei a fost una dintre sclavele împăratului Tiberius.

— Chiar aşa? Dar unde-i secretul?

Secundus zăboveşte o clipă pentru a spori impresia a ceea ce urmează să spună.

— Tiberius a fost tatăl ei.

Trântesc cupa pe masă, iar vinul stropeşte marmura.

— Doar nu vrei să spui că o ai în casă pe fiica lui Tiberius!

— Domoleşte-ţi glasul! şuieră Secundus. Te-aş minţi eu? Însă nimeni nu trebuie să afle adevărul. După cum lesne îţi poţi închipui, Caligula nu vrea să vadă urmaşi de-ai lui Tiberius în viaţă, fie şi născuţi de sclave.

— Însă cum a ajuns fata asta la tine în casă? întreb eu în şoaptă. Eşti ultimul om de pe pământ pe care l-aş crede în stare s-o înfieze pe fata împăratului răposat.

— Să spunem doar că ea este chezăşia mea de viaţă. După ce Caligula va fi ucis, noul împărat s-ar putea să preţuiască un om care s-a îngrijit de bunăstarea fiicei lui Tiberius.

— E posibil. Dar eşti sigur că va fi ucis Caligula?

— Bineînţeles că va fi, mai devreme sau mai târziu. Roma nu-şi permite un conducător ca el. Crede-mă, va fi omorât ca un câine turbat.

— Îmi place să cred asta. Însă nu mi-ai povestit cum ai cunoscut-o pe fiica ta. Ţi-a încredinţat-o chiar Tiberius? Nici nu ştiam că ai relaţii atât de sus-puse.

Secundus îşi ridică privirea în tavan.

— Nimic nu înţelegi. Fireşte că nu l-am cunoscut pe Tiberius. În schimb, îl ştiu pe fratele fiicei mele, şi el sclav, care însă a fost eliberat de Tiberius şi s-a întâmplat să dau peste el la Roma. De i-ai fi văzut coapsele şi abdomenul! Când îmi băgam uneori capul între picioarele lui, mă simţeam ca şi când aş fi fost…

— Da, da, sigur! strig eu. Aşadar Tiberius a fost şi tatăl fratelui fiicei tale?

— Nu. Tatăl lui a fost un sclav care a avut o idilă cu mama fiicei mele înainte ca Tiberius să pună ochii pe femeie. După cum vezi, Tiberius n-a neglijat deloc femeile, chiar dacă toată lumea cleveteşte numai de peştişorii lui.

— Peştişori? A, te referi la faimoşii lui copilaşi…[1] În fine, am

auzit destule. I-ai făcut deci o favoare tânărului sclav cu coapse nemaivăzute.

— Şi în acelaşi timp mi-am asigurat viitorul.

Peste noi se aşterne iarăşi tăcerea, de parcă ne-am fi înţeles. Vinul mi-a destins deja membrele, încep să le simt tot mai grele. Nu mai pot să mă gândesc la descendenţa femeii adoptate de Secundus, nici la coapsele tânărului său mult iubit, nici măcar la Tiberius. În cameră pătrunde mireasma de carne friptă, iar stomacul meu îmi dă de înţeles cât de înfometat este. Secundus priveşte în gol. Probabil că gândurile îi rătăcesc aiurea, în tenebrele trecutului. Chipul îi e mohorât şi brăzdat de riduri, mâinile care îi zac în poală sunt presărate cu tot felul de pete ce trădează o afecţiune a ficatului. Nu îndrăznesc să-l tulbur deschizând gura. Nu îndrăznesc să mă tulbur nici măcar pe mine însumi.

Carele sunt frumoase. Sunt trase de cai semeţi. Straiele soldaţilor mei sunt curate şi platoşele lor din piele au fost lustruite. Ziua e senină, soarele străluceşte luminând valea din jurul nostru. Nevastă-mea şade alături de mine şi pare în toane bune. La capătul călătoriei ne aşteaptă Roma, în care voi intra aşa cum se cuvine unui prinţ. Solul a fost deja trimis înainte şi mă aştept ca mulţi romani importanţi să dea banchete în cinstea mea. Totuşi de ce simt că mă apasă ceva, în pofida acestui peisaj minunat?

Întâlnirea cu Secundus nu mi-a făcut bine. Sigur că în ultimii ani am tot cugetat la vremelnicia vieţii, însă acum mă frământă tot mai mult. Poate ar fi fost mai bine dacă nu aş fi vorbit ieri cu Secundus despre vremurile de demult, până târziu în noapte. N-ar fi trebuit să aflu de moartea lui Clodius. De ce să-mi aduc aminte de propria-mi moarte ce va să vină, de ce să stărui asupra viitorului precum un neghiob? Pe de altă parte, la ce altceva să te aştepţi de la doi bătrâni ramoliţi pe care destinul i-a adus pe neaşteptate faţă în faţă, după zeci de ani? Am devenit de-a dreptul demni de milă când, în cele din urmă, după ce băuserăm cam mult vin, m-am apucat să-i arăt lui Secundus varicele mele, iar el mi-a explicat cu de-amănuntul ce necazuri îi pricinuieşte vezica lui neascultătoare. Pe lângă toate astea, vinul mi-a lăsat o acreală în gură şi o durere care-mi face venele să zvâcnească în tâmple, de

parcă aş avea nişte piroane înfipte în cap.

Într-adevăr, deasupra noastră străluceşte soarele Italiei. Verdele copacilor şi al tufelor este diferit de cel din Galileea sau din ţara grecilor – toamna încă nu l-a zdrobit între palmele sale reci. Străluceşte mai să-ţi ia ochii. Mai încolo se zăresc câteva piscuri răzleţe, ca nişte cocoaşe de cămilă. Drumul urmează cursul râului ale cărui ape susură alene la vale. Irodiada începe să îngâne o melodie. De bună seamă că se gândeşte deja la toate ţesăturile şi pomezile scumpe din Roma. Sau poate visează la toţi tinerii viguroşi de pe străzile Romei. Dacă stau să mă gândesc mai bine, ea ar fi trebuit să-şi petreacă seara trăncănind cu Secundus; cu siguranţă s-ar fi distrat de minune povestind despre coapse zvelte şi funduri bombate. Acum ridică vocea, aproape cântă.

— N-am nici o îndoială că aş putea să-ţi găsesc un post la un teatru în Roma, spun eu mohorât. Ar putea chiar să renunţe la cor, iar tu vei putea să te dai în spectacol, chinuindu-i pe oameni cu mugetele tale ca de viţică sâcâită de muşte.

— Antipa! exclamă Irodiada râzând. Sper că n-ai avut iarăşi coşmaruri.

— N-am visat deloc, ceea ce e, bineînţeles, un semn rău. După cum e şi faptul că nu mi se arată nici un fel de semn. Cine ştie ce ne aşteaptă la Roma. Dacă am găsi vreo prezicătoare, aş pune-o să-mi prezică viitorul.

Irodiada îşi aşază mâna pe piciorul meu.

— Ai să vezi, când vom ajunge la destinaţie, totul va fi bine. Nimic nu poate fi mai important decât să ajungi la Roma şi să iei în primire tot ce ai de făcut acolo. Ai cunoştinţe influente în oraş şi, în plus, eşti atât de iscusit şi de viclean, încât oameni ca Agrippa nu se pot pune cu tine.

— Ai ajuns deci la concluzia că duşmanul meu este într-adevăr Agrippa? Până acum i-ai luat apărarea.

— N-am vrut să cred că el urzeşte împotriva noastră. Însă am avut timp să cumpănesc situaţia şi mi-am dat seama că nu are cum să fie altcineva. Asta nu e nicidecum o surpriză, căci familia ta a fost întotdeauna plină de intriganţi.

Apuc burduful cu apă să-mi umezesc gura uscată.

— Familia mea şi familiile tuturor celorlalţi. Totuşi îmi vine să mă întorc. Azi-dimineaţă mi-am amintit de ferma lui Iosafat. Aş

putea s-o cumpăr şi să-mi petrec bătrâneţile acolo. Se află într-un loc răcoros la poalele muntelui, iar grădina e numai bună să-mi odihnesc oasele şubrezite în zilele frumoase. Dacă aş simţi că n-am stare, aş putea pescui crapi în iazul din apropiere.

— Nu vorbi prostii. Dacă nu te mai simţi bine în Tiberiada, putem oricând să rămânem la Roma. Îmi place casa de pe Colina cu Sălcii.

— Îţi place pentru că se află aproape de şcoala de gladiatori. Vom vedea. Se prea poate să trebuiască să petrecem iarna la Roma.

— Minunat! exclamă Irodiada bătând din palme. Putem să fim iar tineri. Ştii, aş vrea să cumpăr…

O las să turuie. Vocea ei îmi intră pe urechi, îmi pătrunde în cap şi se pierde undeva în aer. Mă doare din nou într-o parte, mintea mi-e înceţoşată, dar cel mai rău e că zilele trecute, pe care le credeam duse, aruncă încă iarăşi o umbră apăsătoare deasupra mea. Cel mai înţelept e să nu mă aştept la nimic. Să nu mă gândesc la izbândă, nici la eşec, nici la consolidarea puterii mele, nici la pierderea ei. Îmi îngădui nebunia de a nu mai aştepta nici măcar moartea. Doar stau aici şi exist. Carele huruie, soldaţii mărşăluiesc, soţia mea sporovăieşte, iar eu stau. Eu, Irod Antipa, tetrarhul Galileei şi Pereei, care în tinereţea zeilor osteniţi a fost şi el tânăr.

1. Referire la copiii despre care se spune că erau instruiţi de împăratul Tiberius să se joace între coapsele sale când înota şi pe care acesta i-ar fi numit „peştişorii săi“.

Cartea a II-a

Aceste rânduri le scriu eu, Iosafat, slujitorul credincios al tetrarhului Irod Antipa. E noapte şi şed în casa mea, vântul deşertului adie pe la ferestre, iar mintea mi-e îngreunată şi neliniştită. Nu puţine sunt aceste clipe de nesomn în care nu pot să nu cuget la soarta domnului meu. Am auzit cum oamenii îl vorbesc de rău, cum îl acuză de lăcomie şi de viclenie şi mai ales de moartea a doi mari profeţi, şi este o mare nedreptate. Cine îl cunoaşte pe prinţ mai bine decât mine? Cine îl poate apăra? Cine are grijă ca renumele lui să nu fie pătat pentru totdeauna? De aceea stau acum şi aştern aceste cuvinte, chiar dacă modestia mea înnăscută mă împiedică să pun mare preţ pe părerile mele. Îmi rămâne doar să sper că generaţiile viitoare vor da naştere unui om care să dorească cu adevărat să parcurgă mărturia mea şi să cinstească amintirea stăpânului meu.

În acelaşi timp, scrisul îmi aduce alinare acum, când m-a lovit aşa o mare nenorocire, cum nici nu mi-am putut imagina: am rămas fără vin din Achaia în casă.

În aceste nopţi lungi am cugetat la toţi anii petrecuţi alături de prinţul Irod. Am încercat să-i înţeleg. Cred că ţine de firea omului faptul că vrem să aflăm un ţel în orice. Eu nu vreau totuşi să vorbesc despre un ţel, fiindcă am încetat de multă vreme să mai cred că ţelul omului îi călăuzeşte drumul. Prefer în schimb să vorbesc despre cum o întâmplare duce la alta şi despre cum omul neajutorat se află de fapt în bătaia vânturilor furtunii. Putem numi asta soartă.

Soarta prinţului meu a fost influenţată în cele din urmă de doi profeţi şi mai ales de nebunia Salomeei, fiica soţiei sale, însă totul a început cu mult înainte. Omul nu e numai prizonierul trecutului

său, ci şi al trecutului familiei sale, după cum am aflat pe pielea mea. Stăpânul meu, Irod, nu a căutat puterea, ci s-a născut cu ea – de aceea îi voi lua apărarea. Nu a încercat nici măcar o singură dată să-şi lărgească fruntariile ţării prin război, iar asta îl face un conducător aparte. Şi ce alt prinţ a scăzut taxele de trei ori în provinciile sale? Cât priveşte celelalte înclinaţii ale sale, multe dintre acestea sunt lesne de judecat, însă care dintre noi este fără de vină? Profetul Ioşua a dat glas acestui adevăr în chip de neîntrecut: cel fără de păcat să arunce cel dintâi piatra.

Pentru toate acestea, m-am hotărât să scriu. Dacă cineva citeşte cuvintele pe care le aştern aici, să-mi ierte aroganţa. Voi fi nevoit să scriu şi despre mine, însă nu o fac pentru a mă preamări pe mine însumi. Eu nu sunt decât un martor a cărui sarcină este uneori să rămână pe margine şi să urmărească întâmplările. Aşadar, să nu mă învinovăţiţi de trufie. Dacă ajută la ceva, vă dezvălui că am cel mai mare nas din Iudeea şi negi pe mădular.

Când Irod Antipa mi-a ieşit în cale, eram amândoi bărbaţi tineri. Domnise câţiva ani şi nu se putea spune nimic rău despre el, însă nici nu se ştia ce fel de prinţ avea să fie. Mulţi aşteptau următoarele lui fapte fără să aibă mare încredere în el, şi aveau motive întemeiate să gândească aşa. Poporul iudeu a fost subjugat de mulţi conducători nemiloşi sau lipsiţi de judecată, şi astfel a ajuns să se aştepte la tot ce e mai rău din partea cârmuitorului. Chiar şi cei mai înţelepţi regi au recurs adesea la violenţă împotriva propriului popor, aşa că pământul ţării musteşte de sângele evreilor. Prin urmare, şi Irod Antipa era privit cu îndoială.

Ca să nu mai vorbim chiar de timpul strămoşilor săi, începutul şi rădăcina tuturor relelor se regăseşte înaintea lui Irod, în dinastia Haşmoneilor. Aş putea înşira nenumărate istorisiri despre atrocităţile comise de aceştia şi asta n-ar însemna nici jumătate din ele.

Domnia Haşmoneilor a început cu regele sirian Antioh Epifan. Acest tiran a cucerit ţinutul Canaanului şi a încercat să le impună evreilor credinţa grecilor. Nu mai aveau voie să ţină sabatul şi nici să întâmpine luna nouă, scrierile sfinte au fost arse, iar tăierea împrejur a fost interzisă sub ameninţarea pedepsei cu moartea. Şi pe deasupra, a încercat să-i oblige pe preoţi să aducă jertfă porci!

Poporul s-a săturat şi s-a răsculat, avându-l în frunte pe Iuda Macabeul. Acesta a fost un adevărat erou, iar faptul că Haşmoneii care i-au urmat s-au dovedit a fi nişte ticăloşi însetaţi de putere este un lucru de-a dreptul regretabil. Şi-au însuşit obiceiurile grecilor şi au complotat cu romanii împotriva propriului popor. Cel mai mare monstru dintre ei a fost regele şi marele preot Alexandru Ianeus, din vina căruia tărâmul făgăduinţei a fost sfâşiat de dispute.

Ianeus a mers atât de departe cu ura împotriva credinţei părinţilor, încât a stârnit o răzmeriţă a fariseilor. Când a început apoi să-i persecute, a iscat conflicte ce nu păreau să se mai sfârşească. Pe lângă asta, a încheiat alianţe cu cei necircumcişi, adică aceia care duceau o viaţă desfrânată, şi a luat de nevastă o văduvă, o încălcare gravă a rânduielilor specifice statutului de preot. Marele preot căsătorit cu o văduvă! E cu putinţă ceva mai scandalos? Însă nici celelalte fapte ale lui Ianeus n-au fost mai demne de laudă. A poruncit să fie crucificaţi opt sute de farisei, punându-i să privească de pe cruce cum le erau măcelăriţi copiii şi femeile. A sărbătorit toate acestea printr-un ospăţ la care a dansat şi a cântat în mijlocul cadavrelor, şi printre invitaţi s-au numărat şi sute dintre târfele lui. După acest praznic, mii de oameni au fugit din ţară. Ianeus era fără îndoială stăpânit de draci, dar se pare că asta era o trăsătură de familie a Haşmoneilor. Conducătorii care i-au urmat n-au fost mai buni decât el.

În cele din urmă, Roma a cucerit Iudeea, iar poporul l-a primit drept cârmuitor pe idumeul Antipater, din fericire. A fost bunicul prinţului meu şi, totodată, primul conducător al tărâmului făgăduinţei din familia Irodienilor, atunci când Caius Iuliu Cezar l-a făcut cetăţean roman şi prefect al ţării Iudeei. Haşmoneii s-au înfuriat auzind aşa ceva, iar asta a dus la decenii de lupte pentru putere între ei şi cei din neamul lui Irod. Câştigător a ieşit în final părintele domnului meu, care a devenit regele Iudeei. Marginile drumurilor s-au umplut de cadavre înainte ca acesta să-şi fi consolidat puterea. De fapt, în mintea oamenilor, nu şi-a consolidat-o niciodată. Problema era că prin vinele sale curgea sângele idumeilor. Oricât de multe a făcut el pentru ţara Canaanului şi oricât de mare războinic s-a dovedit, niciodată n-a fost considerat evreu, în ciuda faptului că mama sa se trăgea din

poporul ales. A început să fie numit Irod cel Mare, însă se râdea de el pe la spate, fiindcă era străin.

Irod cel Mare a avut zece neveste. De prima s-a despărţit fiindcă a vrut să-şi întărească poziţia luând o prinţesă de-a Haşmoneilor. Despre Mariamne se poate spune că a fost o binecuvântare şi un blestem pentru Irod. Mi s-a zis că era o femeie neasemuit de frumoasă, şi toată lumea ştie ce fel de fiinţe sunt adesea cele cu o frumuseţe ca a ei. Un bărbat prins în ghearele unei adevărate harpii devine curând pământiu la chip, iar curmalele încep să-i atârne. Ochii îi stau nemişcaţi în orbite, iar în ceea ce priveşte agerimea minţii, ar putea foarte bine să aibă o vezică de porc în locul capului de pe umeri. Aşadar, am mulţumit adesea zeilor că m-au ferit de asemenea vrăjitoare.

Din nefericire, Irod s-a amestecat în intrigile Haşmoneilor. Căsătoria n-a fost decât o parte din urzelile acelui neam, Haşmoneii având obiceiul să-l supravegheze şi să-l conducă pe rege. Din păcate, Irod nu a văzut în mireasa sa o femeie vicleană şi chitită, ci un porumbel ascuns între stânci, un crin în mijlocul spinilor. Dacă gâtul lui Mariamne era precum turnul lui David şi sânii ei precum două gazele, grădina încuiată şi izvorul său oprit prevesteau mari nenorociri.

Alexandra, mama însetată de putere a lui Mariamne, nu s-a mulţumit când fata ei a ajuns regină, ci voia ca fiul său, Aristobulus, să primească mult râvnita funcţie de mare preot. Irod a cedat, chiar dacă îl socotea mult prea tânăr pe Aristobulus pentru o asemenea funcţie. Deşi a ajuns preot pe nedrept, popularitatea acestuia a început să crească rapid, iar Irod şi-a dat seama că avea un rival surprinzător de puternic. A făcut ceea ce orice alt conducător înzestrat cu raţiune ar fi făcut în locul său: Aristobulus a fost înecat în bazinul palatului din Ierihon. Însă Irod a plătit un preţ scump pentru fapta sa, fiindcă după moartea fratelui ei, Mariamne a început să se folosească de arma cea mai puternică împotriva unui bărbat – a refuzat să-l mai primească pe Irod în patul ei. Şi asta nu e tot: Mariamne l-a insultat public nu numai pe soţul ei, ci şi pe mama acestuia, Cypros, şi pe sora lui, Salomeea. În cele din urmă, Irod a fost nevoit să le izoleze pe femeile certăreţe în palate diferite, însă asta nu a pus capăt intrigilor. Cypros şi Salomeea şi-au dat seama ce sfori trebuiau să tragă şi i-au şoptit la

ureche lui Irod că Mariamne se făcea vinovată de adulter cu mulţi bărbaţi şi, ce era mai rău, cutezase să-şi trimită portretul cunoscutului războinic roman Marc Antoniu.

Apoi Irod a fost poftit dinaintea lui Antoniu. Înainte să pornească la drum, a stat de vorbă cu Iosif, soţul surorii sale, Salomeea. Acesta a primit poruncă să o ucidă pe Mariamne în cazul în care Irod nu se mai întorcea. Din nefericire, palavragiul de Iosif i-a dezvăluit lui Mariamne instrucţiunile primite, iar aceasta l-a întâmpinat pe Irod la întoarcere cu o furie nemaipomenită. Salomeea, care între timp se certase cu bărbatul ei, l-a asigurat pe Irod că Iosif fusese văzut furişându-se în zori din odaia lui Mariamne cu ochii roşii de nesomn. Zilele lui Iosif erau numărate, însă, în ciuda stăruinţelor mamei şi surorii sale, Irod nu o omorâse încă pe soţia lui.

Avea s-o facă mai târziu. În spatele acestei fapte s-a aflat tot răzbunătoarea Salomeea. De data asta, sora regelui a susţinut că Mariamne îi sprijinea pe cei care conspirau să-l ucidă pe soţul ei. Irod nu a avut de ales decât să organizeze un proces în cadrul căruia Mariamne a fost găsită vinovată. A fost executată, iar Irod a înnebunit. Regele iudeilor rătăcea acum noapte de noapte pe coridoarele imenselor sale palate strigând numele soţiei sale moarte, încercase să-şi ia viaţa sau cel puţin se aruncase de mai multe ori cu capul înainte într-un zid şi voise să mănânce şerpi veninoşi. A pus ca trupul lui Mariamne să fie aşezat într-o raclă umplută cu miere, şi gemea şi se tăvălea pe jos lângă acesta. Trupul ei a zăcut astfel timp de şapte ani, până când trăsăturile chipului i-au devenit cu neputinţă de desluşit şi duhoarea era atât de puternică, încât în toate colţurile palatului din Ierusalim se ardea tămâie.

Nu mi-ar fi plăcut să am parte de mierea aia în prăjituri!

De bună seamă, te-ai gândi că un bărbat trecut prin asemenea nenorociri va fi cruţat de mânia Domnului pe mai departe. Destinul lui Irod cel Mare a fost însă şi mai sumbru, căci în umbra sa creşteau acum băieţii lui însetaţi de răzbunare.

Unul dintre fii nu şi-a dorit să se răzbune, deoarece nu avea nici un motiv. Acesta era stăpânul meu, Irod Antipa. El s-a născut în vâltoarea certurilor din familie şi în toiul luptei pentru putere, iar mai târziu a trebuit să fie martorul uciderii fraţilor săi de către

propriul tată. Îndrăznesc să întreb, oare câţi alţi oameni au primit o astfel de educaţie?

S-a întâmplat să ajung să-i salvez viaţa stăpânului meu, Irod, iar el m-a luat în serviciul său drept răsplată. Pe atunci eram sclavul unui negustor lipsit de scrupule, lucru care nu avea nimic de-a face cu cinstea mea, şi nici cu inteligenţa. A fost pur şi simplu un capriciu al sorţii. Am ajuns la mâna negustorului după ce cumpărasem nişte viţă-de-vie şi dădusem greş în chip lamentabil în afacerea pe care o pusesem la cale, astfel că n-am mai putut să-i plătesc datoria. Vina nu a fost însă a mea, ci a forţelor naturii, sau, mai bine spus, asta a fost voia Domnului, care le stăpâneşte. Şi nici nu trebuia să facă prea multe pentru mine: un pic de ploaie din când în când ar fi fost de ajuns.

Astfel viţa mea de vie a pierit din pricina secetei. Am încercat să sap un canal de irigaţie, însă, din nefericire, n-am ştiut cât de pietros e solul Iudeei. După ce am muncit câteva săptămâni, mi-am dat seama că mi-ar fi luat vreo douăzeci şi trei de ani ca să termin canalul. Pentru că nu m-am născut nicidecum prost, am născocit imediat alt plan ca să-mi salvez via. Ce mă împiedica să aduc apă cu ajutorul cămilelor? Şi uite aşa au apărut acum în plan şi negustorii de cămile, pe lângă voia Domnului. Aş fi avut nevoie de o sută de cămile, însă nu-mi puteam permite sub nici un chip sumele enorme cerute în schimbul lor. Negustorii de cămile sunt chiar mai răi decât molimele egiptene! Într-o bună zi m-am pomenit uitându-mă lung la cârceii de viţă-de-vie maronii şi uscaţi, şi a trebuit să-mi recunosc înfrângerea. Aşa am ajuns sclavul negustorului.

Poate că Domnul şi-a plecat în sfârşit privirea către mine, deoarece Irod Antipa mi-a plătit datoria, salvându-mă. Ce bucurie pe mine când am călătorit împreună cu el către frumosul său oraş, Sepphoris! Pentru mine a început atunci o viaţă nouă, în calitate de secretar credincios al său – şi ce viaţă! Curând am învăţat că era mai bine să slujesc un nobil bogat şi să mă îngrijesc de bogăţiile sale, decât să caut să mă îmbogăţesc prin propriile-mi puteri. Un bărbat în slujba marelui prinţ se bucură de toate beneficiile succesului, însă foarte rar îi e dat să se confrunte cu pericolele ce vin odată cu acesta, căci, în ochii oamenilor, el rămâne un simplu

slujitor. Eram foarte bucuros şi că destinul îmi scosese în cale un stăpân atât de milostiv şi demn de încredere. Domnul meu a început să mă trateze în scurtă vreme ca pe un frate, mai degrabă decât ca pe un servitor, şi nu avea nimic împotriva faptului că un pârâiaş subţire din fluviul său de bogăţii se scurgea în punga mea.

Anii petrecuţi în Sepphoris au fost cei mai buni din viaţa mea. Eram încă tânăr, sângele îmi curgea năvalnic prin vine, aveam influenţă şi îmi puteam permite propriii sclavi. Viaţa este adesea zugrăvită în scrierile părinţilor ca o călătorie anevoioasă prin valea umbrei morţii[1], cu tălpile pline de răni, însă viaţa mea era asemenea unui dans pe un câmp acoperit de flori, încălţat în sandale din piele de capră. Mă bucuram din plin de tot ce avea viaţa mai bun de oferit: vin aromat, mâncare delicioasă şi cineva să-mi încălzească patul în fiecare noapte, şi nu aveam nici o pricină de îngrijorare.

M-am lovit însă şi de multe încercări de seamă de-a lungul acelor ani. Pentru mine, acestea însemnau să mă familiarizez cu felul în care trebuiau conduse provinciile şi poporul şi să am grijă aşa cum se cuvine de prinţ. În acelaşi timp am învăţat să mă îngrijesc şi de mine – un lucru înţelept, de altfel. Lumea mea s-a lărgit când am început să-l însoţesc pe domnul meu în călătorii. M-am înfruptat din toate bunătăţile Romei, sau cel puţin dintr-o parte din distracţiile acelui oraş ameţitor al împăraţilor. Acasă, în tărâmul făgăduinţei, am primit însărcinarea să mă ocup de construirea noului oraş, Tiberiada. Domnul sau cine ştie ce zei străini – niciodată n-am ştiut cum îşi împart zeii îndatoririle între ei sau dacă fac cu rândul atunci când influenţează soarta oamenilor – au aranjat lucrurile astfel încât prinţul meu şi cu mine ne-am schimbat în bine unul alături de celălalt, devenind responsabili şi înţelepţi, deşi nu vreau să-mi ridic propria inteligenţă în slăvi.

Însă n-aş vrea nici să las impresia că viaţa noastră nu era tulburată şi de necazuri mărunte, de zi cu zi. Aşa îi este scris omului, uneori se pomeneşte nevoit să păşească peste spini pentru a ajunge între crini. Uneori poate să dea o nenorocire peste el, care aproape îl zdrobeşte – eu, de pildă, m-am trezit într-o noapte în pat cu un eunuc –, însă rostul vitregiilor este să întărească şi să şlefuiască natura umană. Aşa ne-a fost dat.

În mare, pot spune că prinţul meu, Irod, şi cu mine am avut parte de mulţi ani lungi şi buni. Apoi, însă, domnul meu a căzut în mrejele Irodiadei, soţia fratelui său. Salomeea, fiica acesteia, şi-a făcut apariţia la curte, în Tiberiada, iar în Galileea profeţii au început să-i dea târcoale. Privind în urmă, pare că am fost pedepsiţi pentru faptele rele pe care nu am apucat niciodată să le săvârşim.

În noaptea aceasta, mintea mi-e tulburată de premoniţii sumbre. Ascult vântul şuierând şi aud şoaptele ce vestesc nenorocirile care vor urma. Inima îmi tremură în piept, mi-e frig la picioare, iar vezica mea îşi imaginează că am chef să dau fuga să-i satisfac poftele nenorocite. Pricina mâhnirii mele este comandantul Beria, care şi-a făcut apariţia mai devreme în casa mea – de fapt, nu el mă supără, ci mai degrabă ceea ce mi-a spus.

Şedeam liniştit în grădina mea, când am văzut un nor de praf ridicându-se dindărătul crângului de pe drum. Mi-am dat seama că urmau să apară nişte călăreţi. Am tresărit enervat, doar îmi luasem o casă la ţară ca să pot fi lăsat în pace. Trebuie să recunosc totuşi că alesesem locul şi datorită înclinaţiilor mele bine-cunoscute, greu de acceptat pentru unii oameni fără inimă, şi de aceea fusesem nevoit să-mi găsesc un loc ferit de privirile acestora. Niciodată n-am putut pricepe ce putea fi atât de rău în faptul că în timpul meu liber mă arătam generos faţă de tinerii lipsiţi de şansă. Ce poate fi mai nobil decât să le îngădui acestor tineri să se bucure de compania şi sfaturile unui bărbat înţelept şi trecut prin viaţă? Cât de mult atârnă în balanţă dacă într-un moment de slăbiciune le-am cerut în schimb o vizuină pentru şarpele meu neastâmpărat?

Beria era însoţit de un grup de soldaţi cărora a trebuit să le ofer mâncare şi băutură, desigur. Asta m-a iritat şi mai tare. Probabil că de-aia am fost ursuz cu Beria, deşi purtarea mea nu era deloc potrivită. Niciodată nu l-am avut la inimă, însă de-a lungul anilor am învăţat să ne respectăm unul pe celălalt. În plus, am avut interese comune câteodată. Beria mă cunoaşte deja prea bine, ceea ce mi-a fost limpede din cuvintele sale atunci când ne-am aşezat la umbra zidului casei:

— Nu pari să fii în toane bune. S-a întâmplat ceva?

— Mi s-a terminat vinul din Achaia, am răspuns. Încep să

înţeleg ce voiau vechii profeţi să spună când vorbeau de marile nenorociri.

— Pot să-ţi trimit eu vin, a spus Beria, apoi a continuat cu un zâmbet arogant: şi nici nu va trebui să-l plăteşti. Poţi să-l iei drept o mică dovadă de prietenie.

Asta mi-a trezit îndoiala.

— În schimbul căreia cu siguranţă îmi vei cere o mare favoare.

Beria a râs scurt şi fără pic de veselie.

— Eşti la fel de sceptic precum cei mai încăpăţânaţi filozofi greci. Poate că ai reuşit tocmai datorită acestei trăsături. Însă nu, nu îţi voi cere nimic în schimb. Asta dacă nu cumva consideri că un sfat poate fi luat drept o mare favoare.

Am rămas tăcut o clipă şi l-am privit. N-o să mă obişnuiesc niciodată cu felul lui de a fi. Omului i-a fost dat să ducă o povară, însă pe Beria nu pare să-l apese nimic. Trupul lui lasă impresia că e tot mai viguros, mai ales acum, când anii aceştia îmbelşugaţi l-au făcut să se împlinească şi mai mult. E mai înalt, mai lat în umeri şi mai bine-făcut decât mulţi alţi bărbaţi, şi se zice că nici un alt războinic nu e mai agil ca el. În orice caz, Beria are o înfăţişare impresionantă şi înfricoşătoare. Totuşi eu nu mă tem de el; are nevoie de mine, iar eu nu reprezint nici un fel de ameninţare pentru el.

— În afaceri, i-am spus, credeam că nu mai ai nevoie de sfaturi. Nu te-am îndrumat suficient? Şi n-ar fi cazul să te mulţumeşti cu toate lucrurile de preţ pe care le-ai dobândit? Nici nu vei apuca să te bucuri de ele înainte să ţi se împlinească sorocul într-o bună zi.

Beria şi-a întins picioarele şi şi-a încrucişat gânditor braţele pe piept.

— Aş vrea eu să-mi fac griji numai pentru averea mea. În schimb, trebuie să mă gândesc la soarta provinciilor noastre. Ceea ce înseamnă, bineînţeles, că trebuie să mă gândesc şi la viitorul prinţului nostru.

Am devenit dintr-odată atent.

— Ce vrei să spui? Ştii ceva ce eu încă nu am aflat?

— Iscoadele mele mi-au relatat că vechiul nostru prieten Aretas Filopatris îşi adună din nou trupele.

Furios, m-am plesnit atât de tare peste coapsă, încât mi-au dat lacrimile.

— Aretas! Doar nu e atât de smintit încât să pornească iarăşi un război? Nu şi-a primit lecţia cu vârf şi-ndesat când a pierdut lupta împotriva noastră ultima oară?

— Nu a pierdut în faţa noastră, a precizat Beria. A pierdut în faţa legiunilor romane.

— E acelaşi lucru. Chiar îndrăzneşte să-şi rişte iar viaţa?

Pe fruntea lui Beria s-au ivit nişte cute.

— Situaţia s-a schimbat. Caligula e acum împărat, şi cine ştie ce relaţie are el cu Aretas. Nu m-ar mira deloc dacă împăratul Caligula ar vrea să întărească puterea Imperiului Roman în partea de la răsărit a mării şi dacă s-ar hotărî să profite de trupele ţărilor străine. În acelaşi timp, e posibil să plănuiască să-l supună pe Aretas şi să-l facă client al Romei. Trebuie să ne întrebăm şi cât de tare este amestecat nepotul prinţului nostru în toată tărăşenia asta.

— Agrippa, da. Zvonurile legate de el nu se termină niciodată. Trăim în vremea marilor conspiraţii.

— În toate vremurile sunt mari conspiraţii. Am aflat şi că Aretas primeşte mesaje din Tiberiada.

Am pufnit.

— Bineînţeles că primeşte mesaje din Tiberiada. Ar fi ciudat să nu primească mesaje din Tiberiada. Doar oraşul colcăie de iscoadele sale.

— Adevărat, însă aceste mesaje îi sunt trimise chiar din palat.

— Pe toţi zeii! am exclamat istovit în cele din urmă. Trebuie să afli cine e trădătorul şi să-l spânzuri cu propriile-i maţe.

— Am descoperit deja, însă, din păcate, nu îndrăznesc să mă ating de maţele sale.

— Cine e? Chiar de-ar fi una dintre persoanele de încredere ale lui Irod, nu poate scăpa de pedeapsă. Ştii la fel de bine ca mine că îngăduinţa prinţului nostru nu merge mână-n mână cu prostia. De bună seamă că va înţelege că trădarea trebuie plătită scump. Altminteri oricine poate să calce strâmb şi să-l trădeze din lăcomie.

— Tot ce spui se potriveşte întocmai cu gândurile mele, însă de data asta situaţia e mai complicată, a zis Beria lăsându-şi privirea în pământ. Iscoadele mele susţin că expeditorul mesajelor este chiar soţia prinţului.

Un fior rece m-a străbătut pe şira spinării.

— Irodiada? Eşti sigur? Şi dacă informaţiile pe care le-ai primit

sunt mincinoase?

— Dacă n-aş fi convins că sunt adevărate, crezi că aş veni să ţi le împărtăşesc?

Am tăcut amândoi. Viitorul flutura în adâncul minţii mele precum o haină pătată cu sânge închegat în bătaia vântului. Blestemat fie neamul femeiesc, sau cel puţin reprezentantele sale uneltitoare! Nu am dezvăluit nimănui asta, însă Irodiada m-a îngrozit dintotdeauna. Numai din privirea ei posacă se vede că e gata să sacrifice pe oricine pentru propriile interese. Deşi mi-e greu să recunosc, nu pot tăgădui isteţimea ei deosebită. Uneori mi se pare chiar că e la fel de înţeleaptă ca mine, iar zeii ştiu cât de mult e nevoie pentru a putea spune asta. Aşadar, am rămas uimit când l-am auzit pe Beria, am fost de-a dreptul îngrozit.

— Bănuiesc că nu l-ai deranjat pe prinţ cu această chestiune, am presupus eu.

— Ai impresia că sunt vreun neghiob? De ce i-aş tulbura liniştea sau, mai bine zis, ce a mai rămas din ea? Am văzut cum veghează noapte de noapte, cum îl chinuiesc durerile şi cum mintea a început să-i ruginească. Voi fi totuşi nevoit să-i dezvălui totul, însă m-am hotărât să amân momentul cât de mult cu putinţă.

N-am reuşit să-mi stăpânesc un oftat.

— Suntem cu adevărat pedepsiţi pentru că am avut cutezanţa să ne trăim vieţile. Şi mie mi-e greu să adorm, picioarele îmi amorţesc, iar vezica pare să-mi fie plină de furnici. Ţie cum îţi merge? Au început anii să te apese?

— Dorm ca un prunc, a zis Beria pe un ton satisfăcut. Totuşi nu sunt la fel de bătrân ca tine.

— Bătrân? am exclamat eu. Nu te uita la părul sur şi nici la cutele de pe frunte. Mintea mi-e precum un tânăr armăsar aşteptând prima împerechere, şi nimic altceva nu contează.

— Fii bun şi scuteşte-mă de detaliile împerecherii tale, a rostit Beria şi şi-a îndreptat spatele. Cred că ar trebui să plec, căci măruntaiele îmi chiorăie, iar această casă se pare că e atât de săracă, încât musafirilor nu li se oferă nimic. Nici nu ştiam că trăieşti într-o asemenea mizerie.

— În această casă ţi se oferă tot ce pofteşti şi tot ce măruntaiele tale pot duce, am răspuns eu, mai puţin vin din Achaia.

Ne-am desfătat cu o masă îmbelşugată, după care Beria a plecat.

A lăsat în urma lui un gol cât un mic munte. Umblam încolo şi încoace prin grădină, cugetând iarăşi la setea de putere şi lăcomia veşnică şi fără de speranţă a omului. Şi eu am strâns bogăţii şi am dobândit o poziţie însemnată, însă nimeni nu a trebuit să se teamă pentru viaţa sa din cauza mea şi nici nu am adus pe nimeni la ruină, probabil cu excepţia acelui codoş neruşinat care odată mi-a dat să-mi ţină companie peste noapte nişte slăbănogi ofiliţi. Am aranjat să fie pedepsit şi trimis la ocnă, dar şi-a meritat-o. Era stăpânit de patima banilor şi a trebuit să plătească pentru asta.

Seara m-am răstit fără motiv la slujitorii mei, aşa că au început să mă ocolească. Conştiinţa încărcată era principalul temei al purtării mele. Când la capătul vieţii mele se va face socoteala cea de pe urmă, la nereuşitele mele trebuie trecută Irodiada. Fără mine, prinţul Irod ar fi fost cu totul în ghearele acelei leoaice trădătoare. Din nefericire, înzestrările mele neasemuite sunt la fel de mari precum greşelile mele – însă şi pe acestea le înfăptuiesc cu mai multă dibăcie decât muritorii de rând.

În apărarea mea, nu pot spune decât că o anumită însuşire îmi lipseşte: aceea de a le înţelege pe femei. Aceasta ar trebui să fie o circumstanţă atenuantă, deoarece, cel puţin din câte ştiu eu, nici un bărbat nu a reuşit vreodată să le înţeleagă. Bărbaţii stăpânesc lumea, însă, în mod surprinzător, chiar şi cel mai puternic conducător se dovedeşte a fi un prostănac jalnic în faţa unei femei. Aşa a fost scris.

Irodiada. Numele ei îmi lasă un gust acru în gură. Şi totuşi la început am avut o părere bună despre ea, era chiar cât pe ce să o plac. Am fost un neghiob, iar ea s-a folosit de mine să-şi atingă scopurile ca de un măscărici.

Am cunoscut-o pe când sărbătoream faptul că încheiasem de construit Tiberiada. Palatul era plin de oameni şi nu îi dădusem atenţie, însă am remarcat-o. Era totuşi soţia fratelui vitreg al prinţului meu şi nu puteam să n-o observ chiar şi în mulţime, deşi aveam ochii înceţoşaţi de la vin. Am salutat-o odată cu alţii şi am reuşit să scot pe gură un compliment banal. Ea a zâmbit şi a răspuns că ştie că Irod Antipa este binecuvântat cu cel mai de preţ servitor din lume. Pesemne că ar fi trebuit să mă simt măgulit, însă, din fericire, niciodată nu m-au impresionat cuvintele goale,

fie ele şi de laudă. Nu mă supăr însă dacă tânărul care se ridică din patul meu îşi exprimă admiraţia zicând că braţele mele sunt ca două sceptre de aur, abdomenul meu precum o platoşă de fildeş, iar picioarele mele asemenea coloanelor de marmură. Din păcate, asta se întâmplă foarte rar acum. Un neruşinat mi-a spus chiar că pulpele mele arată ca nişte saci cu bălegar, iar mădularul meu seamănă cu o coadă de purcel. Sper că se bucură de noua lui îndeletnicire, aceea de spălător de latrine în Tiberiada.

Am rămas uimit când Irodiada s-a apropiat pe furiş de mine. Şezuserăm la ospăţ toată noaptea, iar zorii se apropiau deja, din clipă în clipă cocoşii urmau să se pună pe cântat. Irodiada a sugerat să ne retragem în grădină să vorbim. Nu mi-a dat prin cap nici un singur motiv ca s-o refuz, aşa că am urmat-o. Îmi amintesc cum mergeam în spatele ei printre tufe şi cum parfumul ei întrecea mireasma florilor care-şi deschiseseră petalele în timpul nopţii. Mi-am zis să o întreb ce parfum folosea, însă am uitat. Conversaţia mi-a şters din minte orice alte gânduri.

— Iosafat, a spus ea după ce ne aşezaserăm pe banca de piatră dintr-un colţ ferit al grădinii, povesteşte-mi ce fel de om este Irod Antipa.

— Ce aş putea să-ţi povestesc despre el? am răspuns. Un prinţ mai drept e greu de găsit, deşi, sigur, am auzit că şi soţul tău, Filip, domneşte cu înţelepciune. Pesemne că băieţii au moştenit inteligenţa tatălui lor, dar nu şi setea sa de sânge. Eu, unul, binecuvântez ziua aceea în care Irod Antipa m-a luat în slujba sa.

Irodiada îşi plimba visătoare un deget pe gât.

— Ştiu deja că stăpânul tău este un conducător bun. În schimb, nu ştiu dacă este mulţumit de viaţa sa. Are o căsnicie fericită?

— Cine poate şti secretele dintre soţi? Totuşi Fasael este o nevastă bună, nimeni nu se poate îndoi de asta. Atâta doar că…

Irodiada şi-a apropiat faţa de a mea.

— Doar că?

— E posibil ca firea stăpânului meu şi cea a soţiei lui să nu se armonizeze întru totul, am spus eu jenat. Desigur, nu e vina nici unuia. Uneori pur şi simplu se întâmplă ca unul din soţi să fie bucuros, iar celălalt să aibă mintea încărcată de gânduri, iar când pe unul îl supără ceva, celălalt trece de la o zi la alta netulburat. Însă ce poţi să faci? Aşa a fost lăsat.

— Şi dacă prinţul tău, a spus Irodiada, este de fapt nefericit? Poate că soţia lui nu-i în stare să-i ofere sprijinul şi plăcerile pe care un astfel de bărbat le merită.

— Despre asta nu ştiu nimic. Nu mă priveşte pe mine ce e între ei.

Am auzit foşnetul hainelor ei scumpe când Irodiada s-a ridicat şi şi-a întors faţa către cer, ca şi când ar fi căutat inspiraţia.

— Nu ar fi un mare noroc pentru tine şi pentru toată Galileea dacă stăpânul tău ar căpăta o femeie care să-i înţeleagă fiecare toană, care să vegheze neîncetat la bunăstarea lui şi să-l facă fericit măcar pentru o clipă în zilele sale cele mai negre?

— De bună seamă că ar fi un dar de la zei, însă omul nu poate să le ceară orice pofteşte.

— Nu fi aşa de convins de asta. Eu aş putea fi acea femeie, a spus Irodiada şi a făcut un gest iute cu mâna, astfel că veşmintele-i subţiri au căzut la pământ, în jurul gleznelor sale.

— Ia spune, sunt demnă de patul stăpânului tău?

Mă holbam la ea cu gura căscată, mai să-mi pice falca. Lumina palidă a dimineţii se juca pe umerii ei mătăsoşi, se lovea de sânii şi de coapsele ei ademenitoare, iar eu am simţit pentru prima şi ultima oară în viaţă o dorinţă îndepărtată pentru trupul unei femei. Am sărit în picioare şi am trecut pe lângă ea fără s-o văd dezgolită în toată splendoarea ei. Am tras aer în piept şi am reuşit să îngaim:

— Sunt convins că patul stăpânului meu ar deveni un câmp cu flori datorită ţie. Totuşi asta nu depinde de mine. Irod Antipa e singurul care alege cine intră în odaia sa.

— Dar bunăstarea lui trebuie că te interesează şi pe tine, a zis Irodiada din spatele meu. Presupun că un slujitor bun se cunoaşte din faptul că încearcă să-şi facă stăpânul fericit.

— Adevărat. Însă n-am îndeajuns de multă putere ca să pot înfăptui toate trucurile magice din lume.

— Ai suficientă putere pentru astfel de trucuri. Ai putea să devii confidentul meu, Iosafat. Ai putea să mă ajuţi vorbindu-i stăpânului tău despre mine. Mai mult, n-ar strica nici dacă mi-ai povesti ce fel de viaţă duce, ce-l apasă şi ce speranţe are. Voi găsi un sol de încredere care să ne transmită mesajele dacă pofteşti.

— Dă-mi timp să mă gândesc, am rugat-o. Mai întâi trebuie să

mă dumiresc ce am curajul să fac fără ştirea prinţului meu.

— Gândeşte-te, însă nu zăbovi, a stăruit Irodiada şi a trecut ca o adiere pe lângă mine, de data asta cu veşmintele pe ea. Dacă mă ajuţi, s-ar putea să tragi mari foloase într-o bună zi. Ar fi păcat să pierzi un asemenea avantaj din prea multă sfială. Adu-ţi aminte şi că e mai bine să mă ai de prietenă, decât de duşmană.

Şi uite-aşa m-am pomenit într-o mare dilemă. Nu mă uimea faptul că Irodiada pusese ochii pe stăpânul meu şi că începuse deja să uneltească pentru a-şi atinge scopul. Astfel de lucruri se întâmplă dintotdeauna, atât între oameni sus-puşi, cât şi în rândul celor simpli. La urma urmei, e firesc ca fiecare să-şi urmărească propriul interes. Cu toate astea, nu puteam să nu simt că mă amestecam prea tare în chestiunile personale ale prinţului meu. În cele din urmă, am ajuns la concluzia că trebuia să iau o decizie în funcţie de lucrurile pe care le ştiam deja despre Irodiada, dar şi bazându-mă pe ceea ce puteam încă afla despre ea.

Nimeni nu putea crâcni în privinţa originilor ei. Tatăl ei, Aristobulus, era fiul lui Irod cel Mare, iar mama sa, Berenice, era fiica Salomeei, sora lui Irod. Astfel, prin vinele Irodiadei curgea sânge regal din partea ambilor părinţi. Când Irod cel Mare şi-a ucis fiul, pe Aristobulus, iar Irodiada a devenit orfană, a fost măritată cu Filip, unchiul său vitreg din partea mamei. Scopul acestor aranjamente era, desigur, să păstreze familia cât mai pură, departe de influenţele din afară. Însă Irodiada moştenise şi câteva trăsături de-ale Haşmoneilor, astfel că era o bună partidă pentru Filip: a fi urmaşa a două familii regale stârnea mult respect.

Lui Filip nici nu i-a dat prin minte să se folosească de legile Iudeei şi să ceară divorţ.

Şi tocmai asta s-a întâmplat, iar dacă Filip ar fi ţinut cu tot dinadinsul să găsească vinovaţi pentru această păţanie, ar fi putut pe bună dreptate să dea vina pe mine. Ceea ce vreau să spun e că am început s-o slujesc pe Irodiada aproape ca unul dintre servitorii ei, iar zeii ştiu prea bine de ce. De multe ori am simţit că avea acest efect asupra oamenilor, fie ei bărbaţi ori femei. Uneori mi se pare că nu trebuie decât să se uite o clipă în ochii cuiva ca să obţină tot ce vrea. Aşadar, nu e de mirare că unii o bănuiau de vrăjitorie. Dacă mă întrebaţi pe mine, n-aş spune că e vrăjitoare, însă fără doar şi poate a fost binecuvântată cu har neobişnuit. În această

privinţă aş putea socoti că avem ceva în comun. Ca s-o spun pe şleau, am devenit codoşul ei. Mă întreb dacă mai există vreun om care se poate lăuda cu o asemenea comoară. Până şi cele mai vestite hetaire din lume pălesc în faţa voluptăţii Irodiadei – poate cu excepţia Cleopatrei, târfa Egiptului, care i-a făcut să dea în bâlbâială atât pe Iuliu Cezar, cât şi pe Marc Antoniu. Am făcut pe mesagerul şi am mijlocit schimbul de misive dintre Irodiada şi prinţul meu; mai mult, le-am făcut rost şi de un loc ferit într-o casă de la ţară, unde am trimis o parte din servitorii mei să-i slujească. Când Fasael a început să se întrebe de ce soţul ei era mereu plecat, am găsit de fiecare dată câte un pretext pentru călătoriile misterioase ale lui Irod. Aveam mustrări de cuget, însă era prea târziu ca să mai fac ceva. Prinţul meu căzuse deja în mrejele Irodiadei, care îl ducea de nas fără ca el să aibă nici cea mai vagă bănuială.

Acum, când mă uit în urmă, mă întristez. Ştiu că eu l-am împins pe prinţ în calea nenorocirilor care s-au abătut asupra lui mai târziu. Ce n-aş da să pot întoarce roata grea a timpului înapoi! Aş accepta chiar să-mi petrec singur nopţile şi să renunţ la vin, cel puţin dimineaţa, sau măcar atunci când mă trezesc cu noaptea-n cap. Dar omul n-are nici o putere asupra timpului, aşa că n-are rost să sper că greşelile mele din trecut pot fi îndreptate.

Cineva bate la uşă. Nădăjduiesc măcar că acest vizitator are un fund arătos.

Tot mai des mă simt prizonier atunci când mă întorc în Tiberiada. Mai demult toate stăteau altfel. Pe atunci nu cunoşteam oraşul în felul în care îl ştiu acum. Desigur, Tiberiada are un loc special în inima mea, fiindcă am luat parte la naşterea sa împreună cu Irod. Totuşi oraşul s-a schimbat, o mare parte din locuitorii de aici s-au schimbat, atmosfera e încărcată şi sumbră. Oamenii sunt mâhniţi de războiul dus de Aretas Filopatris şi de moartea profeţilor, şi nu e de bun augur nici tărăboiul făcut de zeloţii care s-au aciuat pe aici. Vremea când Tiberiada era un oraş lipsit de griji, în anii mei cei mai prosperi, a apus, şi o parte din mine a murit odată cu ea.

Şi în palat umbrele par tot mai numeroase, iar coridoarele răsună de urletele prizonierilor. Asta şi din pricina faptului că nu

mai locuieşte nimeni tânăr aici, cu excepţia sclavilor, care numai veseli nu pot fi având în vedere viaţa pe care o duc. Fie am ceva în ochi, fie tapiseriile şi statuile sunt acoperite de praf, vasele de aur şi argint au coclit, iar mozaicurile din pardoseală s-au tocit de la atâţia paşi. Nici o încăpere nu mai pare somptuoasă, în afară de sala tronului şi de odăile Irodiadei, unde se tot ivesc noi şi noi bogăţii şi de unde nu lipsesc niciodată oaspeţi frumos înveşmântaţi, puşi pe benchetuială. Dacă ai nimeri din greşeală în odaia lui Irod, nici nu ţi-ar trece prin minte că te afli în casa unui conducător. A pus să-i fie golită camera de toate obiectele de valoare – simboluri ale opulenţei – şi rar îi lasă pe slujitori să facă curat. Obloanele sunt aproape întotdeauna trase, trăieşte în întuneric. S-a preschimbat într-o umbră.

Totuşi într-o zi l-am întâlnit în bucătăria luminată de razele soarelui. Şedea ghemuit la un colţ de masă şi se uita apatic către sclavi. Părea o mobilă mare şi veche. Când m-a observat, gura i s-a schimonosit într-un zâmbet trist şi a zis:

— Vezi ce uşor e să fii tetrarh, Iosafat? Doar şed aici şi aştept ca săptămânile să treacă una după alta.

— Ai făcut atât de multe înainte, i-am spus eu, încât nimeni nu te poate învinovăţi că doreşti câteodată să aştepţi în tihnă să treacă săptămâni în şir.

A zâmbit.

— Chiar am făcut vreodată ceva? Acum mi se pare că am fost doar un spectator în propria-mi viaţă. Nu e vreo mare greşeală, dar nici un lucru demn de laudă.

— Iarăşi eşti prea aspru cu tine. Ai dormit prost?

A trebuit să se sprijine de perete ca să se ridice.

— N-aş zice asta. Sigur, am dormit, însă nu singur.

— Doar nu-ţi cere nimeni să dormi lipsit de companie.

— Mai bine asta, decât să-mi petrec întreaga noapte în compania morţilor. Am început să mă satur de amărăciunea de pe chipurile lor.

L-am urmat în curte. Şchiopăta puţin, adus de spate; iarăşi îl durea, e rana aia veche care-l tot chinuie. Nutream convingerea însă că avea să se îndrepte, silit de împrejurări, ca să impună respectul pe care îl merită. Deşi n-a fost niciodată din cale-afară de puternic, a fost înzestrat cu un trup armonios, iar o astfel de

trăsătură nu dispare niciodată definitiv. Când era tânăr, putea fi considerat chiar un bărbat chipeş.

— Tu ai reuşit să te odihneşti la tine la fermă? m-a întrebat după ce am intrat pe coridorul răcoros, ferit de lumina dogoritoare a soarelui.

— Nici nu se pune problema că aş avea nevoie de odihnă. Nu sunt obosit, prinţe. Uneori îmi prinde bine doar să-mi adun gândurile în tihnă. În afară de asta, câteodată trebuie să mai dau şi pe la mine pe-acasă, altfel sclavii pot deveni neglijenţi şi leneşi.

S-a întors cu spatele şi a încuviinţat privindu-mă peste umăr.

— Ai dreptate. Omul e înclinat să trândăvească. În chip vădit zeii au făcut o greşeală hotărând că trebuie să trudească până asudă. Sau cel puţin majoritatea oamenilor trebuie să facă asta; noi, prinţii, facem parte din altă categorie. Nu trebuie decât să poruncim şi să aşteptăm să ne putrezească trupul.

— Nu-ţi putrezeşte trupul. Cred că eşti doar plictisit. Ce-ai zice dacă am merge să vedem satele şi oraşele din provinciile tale? Sau ai vrea să navigăm de-a lungul coastei cum făceam odinioară?

— E prea multă bătaie de cap. În plus, bănuiesc că în curând va trebui să fac o călătorie mult mai lungă.

— A, te referi la drumul la Roma.

— Nu-l pot evita. Sunt nevoit să mă umilesc şi să-i ling sandalele bastardului ăluia.

— Probabil Caligula are totuşi sandale aurite.

— N-are nici o însemnătate dacă-s aurite sau nu, atâta vreme cât se află în picioarele lui împuţite.

Am ajuns într-o cămăruţă aflată în spatele sălii tronului. Aici urmele trecutului glorios sunt încă evidente: pe lângă pereţi zac de-a valma comori pe care prinţul meu, dintr-un motiv sau altul, s-a hotărât să le ascundă de ochii străinilor. Uitându-mă primprejur, am fost năpădit de amintiri şi de un sentiment de nostalgie. Vaza aceea am cumpărat-o acum mult timp din Rodos, iar scutul acela îmi aduce aminte de un război teribil, sabia aceasta a primit-o în dar de la greci, statuia acoperită cu pânză de sac am înşfăcat-o de la Epifan în vremurile nebuneşti ale tinereţii noastre. Irod s-a trântit într-un jilţ vechi de stejar, a gemut un timp, apoi a bătut din palme. Sclavul de la uşă a priceput pe dată semnul şi a pornit în pas alergător să aducă vin.

— Din moment ce ai fost la ţară să te odihneşti, a spus Irod, de bună seamă că e imposibil să ai noutăţi pe care să mi le împărtăşeşti.

Am şovăit o clipă.

— Ai vorbit cu Beria? l-am întrebat.

— Nu de vreo săptămână. Ar fi trebuit s-o fac?

Mi-am întins braţele în lături.

— De unde să ştiu eu? Mă gândeam doar că poate e mai informat decât mine. La urma urmei, are iscoade şi îşi petrece timpul printre oameni. Cred că de la el trebuie să ceri veşti noi.

— O voi face când va binevoi să se arate, a încuviinţat Irod. Deşi presupun că e un semn bun că n-a fost nevoie să apară dinaintea mea. Probabil că totul e bine.

Sclavul s-a ivit cu un urcior de vin şi două cupe. Am aşteptat să rămânem iarăşi doar noi doi, apoi am ciocnit, aşa cum făcuserăm de nenumărate ori. Irod s-a şters la gură cu dosul palmei, m-a cercetat posomorât cu privirea şi a rostit:

— Crezi că suntem prea apropiaţi?

M-am holbat la el nedumerit.

— Aş avea multe motive să mă plâng, prinţe, însă în nici un caz de faptul că mă aflu în preajma ta.

— Simt că am învăţat un lucru în toţi aceşti ani, şi anume că este mai bine să păstrezi o anumită distanţă faţă de alţi oameni, a zis el căutându-şi o poziţie mai comodă în jilţ. Te întrebi de ce, desigur. Dragă Iosafat, fiindcă aşa se pot evita dezamăgirile şi nu apuci să devii tu însuţi o dezamăgire pentru ceilalţi. Nu e nicidecum vorba de a-i privi pe alţii de sus, ba dimpotrivă. Dacă nu te amesteci în vieţile altora, le faci o favoare. Numai aşa poţi să păstrezi un prieten apropiat, în cel mai bun caz chiar doi.

— Sigur, unii oameni te dezamăgesc, am răspuns eu, însă nu fac chiar toţi asta.

— Nu toţi, cei mai mulţi. Ai observat cât de egoist e, de fapt, omul? Mereu îi încarcă pe ceilalţi cu mâhnirile sale. Se plânge de viaţa lui grea şi face tot ce poate pentru a le amărî viaţa şi altora. N-ar fi mai bine dacă fiecare şi-ar vedea de ale lui şi nu i-ar deranja pe semenii săi? Bineînţeles, situaţia mea e limpede, eu sunt prinţ, iar oamenii trebuie să mi se plângă mie. Doar asta e datoria mea – să-i ascult.

— Consolează-te cu gândul că ar fi fost mult mai rău dacă erai conducătorul Iudeei. Iudeii nu ştiu decât să se vaite. Şi gândeşte-te la preoţii din Ierusalim! Ţi-ar fi mâncat zilele cu flecăreli fără noimă.

A oftat adânc.

— Ai dreptate. Însă şi eu mă fac vinovat de aceeaşi greşeală, dau mereu vina pe alţii. M-am plâns la tine de nefericirea mea. Mi-am spus de nenumărate ori că nu trebuie să vă mai plictisesc pe tine sau pe soţia mea cu văicărelile mele, însă de fiecare dată uit şi îmi vărs amarul pe voi. Însă, precum spui, mă consider cu adevărat norocos că nu sunt nevoit să stau la poveşti cu preoţii Sfântului Templu.

— Nici n-ai putea. N-ai suporta trufia şi ipocrizia lor, prinţe.

— Nu încape îndoială că sunt nişte ciudaţi. Nici unul nu pare să priceapă că tocmai ei ar trebui să fie ultimii în măsură să vorbească despre voia Domnului, a zis el cu un aer sumbru.

— Nu asta e treaba lor? am întrebat eu prudent.

— Ba da, le-a fost încredinţată sarcina asta, însă ei sunt cei care hotărăsc cât de departe merg în a o îndeplini. Preoţii îi povăţuiesc pe oameni şi susţin că numai ei spun adevărul. Am dreptate?

Am ridicat din umeri.

— Probabil ei chiar cred că ştiu adevărul.

— Mai cred şi că adevărul lor este mai presus de alte adevăruri. Dar să presupunem că au dreptate şi că adevărul de netăgăduit se află într-adevăr în posesia lor.

— Să presupunem.

— Bun. Ce ar însemna una ca asta? Faptul că preoţii sunt ei înşişi zei şi că, într-un asemenea caz, nici nu mai avem nevoie de Dumnezeu.

M-am văzut nevoit să-mi pun mintea la contribuţie.

— Vrei deci să spui că numai zeii pot cunoaşte adevărul, nu-i aşa?

— Doar asta îi face zei. Cum altfel se pot deosebi de oameni?

— Deci nu crezi că unii oameni pot fi mesageri ai zeilor?

— Pot să accept asta dacă vrei. Însă faptul că ar fi mesageri ai zeilor îi face pe acei oameni demni de încredere? Arată-mi tu o singură dovadă că zeii nu mint niciodată.

— Se spune în general că zeii sunt mai presus de minciună.

Irod şi-a lovit palmele una de alta.

— Ha! Atunci e omul capabil să evalueze moralitatea zeilor?

— Nu, bineînţeles că nu e. M-ai făcut să cad în capcană, prinţe. Recunosc că spusele tale au noimă. Dacă un preot sau oricine altcineva susţine că el cunoaşte adevărul de la Dumnezeu sau de la oricare alt zeu, atunci trebuie să fie el însuşi zeu. Iar dacă nu este zeu, atunci este una dintre fiinţele cele mai trufaşe de pe faţa pământului.

— Tu ai spus-o. Problema este că oamenii vorbesc de credinţă, dar se referă la cunoaştere. Poţi crede orice, însă poţi şti prea puţin. Poţi înceta să mai crezi, dar nu poţi renunţa la cunoaştere. De aceea preoţii şi cei de teapa lor, fie ei saduchei, farisei sau alţii îmi stârnesc mila. E rău, sigur, că uneori mila se preschimbă în ură. N-aş vrea să-mi fie silă de oamenii orbiţi de mândrie, însă ce pot să fac? Îngădui oricui să aibă propria credinţă, dar dacă asta aduce cu sine trufie şi violenţă, cum e la noi în ţară…

— Încep să pricep de ce vrei să păstrezi distanţa faţă de oameni, cel puţin faţă de farisei şi saduchei, am spus eu băgând de seamă că între timp mi se golise cupa.

— Nu e vorba doar de ei. Dacă cineva nu se crede Dumnezeu sau vreun mesager al altui zeu, îşi făureşte divinitatea după nevoie şi apoi se pune pe predicat. Ca şi când nu ar mai exista alţi oameni pe lume, iar necazurile altora nici n-ar mai conta. Şi unde mă duc toate astea? Ajung să-mi doresc să surzesc sau să trăiesc într-o peşteră, ca un pustnic. De aceea nu doresc să mai păstrez pe nimeni în viaţa mea şi sper să dispară cu toţii. Iar apoi sunt acuzat de egoism.

— De bună seamă că ai auzit nişte bârfe neînsemnate…

— Ţine-ţi gura! m-a întrerupt el. Da, ştiu ce se spune despre mine. În acelaşi fel sunt ponegriţi toţi conducătorii. Oamenii îşi imaginează că puterea cere egoism, când de fapt necesită sacrificiu şi e o povară permanentă. Fireşte, asta nu înseamnă că mulţi conducători n-au fost egoişti, căci e în firea omului să fie egoist. La urma urmei, el este responsabil înainte de toate pentru propria persoană. Însă sigur ştii şi tu asta, căci ai văzut cu ochii tăi ce înseamnă viaţa.

— Sigur că ştiu. Suferi nu doar pentru tine, ci şi din pricina altora.

— Da, chiar sufăr. Uneori mi se pare chiar că ar trebui să plătesc pentru greşelile altora. Dar gata, ne-am plâns destul. Hai mai bine să ne udăm gâtlejurile.

Am tăcut amândoi. Am mai turnat nişte vin. Lumina care pătrundea pe fereastră scotea în evidenţă ridurile adânci de pe chipul lui Irod şi, pentru prima oară, am băgat de seamă că ochii păreau să i se afunde tot mai tare în orbite. Trece şi el prin ce trecem cu toţii odată cu scurgerea anilor: pielea i se face ca pergamentul, iar ochii îi sunt adesea umezi, venele îi ies tot mai tare în relief pe mâinile pătate, iar umbra lui devine din ce în ce mai cocârjată.

— Pe cine obişnuieşti să dai vina pentru nefericirea ta? m-a întrebat el. Stai de vorbă cu băieţii tăi noaptea?

— Nu am obiceiul să port conversaţii profunde cu ei, am pufnit eu.

— Bineînţeles că nu. Dar poate că tu nici nu ai supărări, căci totul îţi merge de minune. Mulţi trebuie că te invidiază.

— Toate supărările tale sunt şi ale mele, prinţe. Nu le-aş putea trece cu vederea, fiindcă viaţa mea ar fi goală atunci.

A oftat din nou.

— Da, viaţa ta nu e deloc goală, însă nici uşoară nu este.

— N-aş vrea să fie mai uşoară de atât.

— Nici n-ar avea cum, deja e prea târziu. Suntem prizonierii vieţilor noastre, Iosafat, dar să ne mângâiem cu gândul că aşa sunt şi alţii. Şi, mai devreme sau mai târziu, va veni şi eliberarea.

De undeva răsuna cântecul unui flaut. Se pare că banchetul din odăile Irodiadei a început în plină zi. Norii lunecau pe cer, iar în lumină ridurile de pe chipul lui Irod păreau când mai deschise, când mai întunecate. Flautului i s-a alăturat şi lătratul unui câine. Stăpânul meu şi-a lăsat cupa pe masa mică de lângă scaunul din stejar şi a închis ochii. Am aşteptat până când a adormit, apoi m-am ridicat. L-am privit îndelung. De pe chipul lui, se uitau înapoi la mine anii care s-au scurs. Picioarele mele n-au făcut nici un zgomot când am părăsit încăperea. Aşa păşesc umbrele umile.

Am zărit-o pe Irodiada în mulţimea din piaţă. Era însoţită de bătrâna ei slujitoare, Hadassa, şi de doi soldaţi care-i ţineau la distanţă pe oamenii ce mişunau pe lângă tarabe. Am privit cum i-a

dat de pomană unui cerşetor în zdrenţe, apoi şi-a acoperit nasul cu o pânză pe care o femeie sărmană ar putea-o cumpăra numai după ce ar fi pus bani deoparte lungă vreme. Ca întotdeauna când se afla printre oameni, îşi ţinea capul sus cu trufie, iar când voia să se uite mai atent la vreun obiect, Hadassa îl lua din mâna negustorului şi i-l punea în palmă. Dacă aş fi fost negustor, mi-aş fi cercetat cu atenţie unghiile să nu fie murdare.

Irodiada n-a părut deloc încântată când am apărut dinaintea ei. De când şi-a dat seama că nu mai are nici un folos de tras de pe urma mea, n-a făcut decât să mă tolereze. Datorită statutului meu privilegiat, nu putea să-şi manifeste vădit dispreţul, aşa cum a făcut cu mulţi alţii. Însă de data asta chiar mă simţeam demn de dispreţ. Am spus pe un ton cât am putut de distant:

— Ar trebui să vorbim, prinţesă.

— Cu siguranţă poate să aştepte, a răspuns calm Irodiada. Vino mai târziu la palat.

— Palatul s-ar putea să fie ultimul loc unde ar trebui să discutăm, i-am răspuns eu privind-o cu răceală.

Irodiada a şovăit. Între ochii ei mari şi-a făcut apariţia o cută, doar pentru a se şterge imediat. Expresiile schimbătoare de pe chipul ei trădau cum iritarea i se preschimba în nesiguranţă şi apoi în curiozitate. I-a făcut semn Hadassei să se tragă mai în spate şi a rostit coborând vocea:

— Vrei să spui că e ceva confidenţial?

— Absolut confidenţial. Numai pentru urechile tale.

Cum a auzit asta, s-a deşteptat urzitoarea din ea, plină de nădejde; felul ei de a fi a făcut-o imediat să spere că va trage iarăşi foloase de pe urma mea.

— Să ne aşezăm o clipă undeva?

— Precum pofteşti, prinţesă.

S-a uitat în jur şi a luat-o spre marginea pieţei, unde se aflau nişte platani. La porunca ei, soldaţii i-au uşuit pe câţiva bătrâni speriaţi şi le-am luat locul pe o bancă umbrită. Hadassa şi soldaţii s-au îndepărtat pe nesimţite, iar Irodiada şi-a întors către mine chipul încă frumos, care îmbătrânise cu demnitate.

— Aşadar, spune-mi de ce mă împiedici să-mi fac târguielile. Să ştii că nu-mi face plăcere să mă plimb prin piaţă acum, când e plin de zeloţi şi de alţi ticăloşi. De-aia mă străduiesc să-mi rezolv

treburile cât mai repede cu putinţă.

— Înţelept din partea ta. Însă nu cred că suntem în pericol. În schimb, ai fost cât pe ce să te pui singură într-o situaţie primejdioasă, asta dacă n-ai făcut-o deja.

— Ce vrei să spui? s-a răstit Irodiada. Sper că nu ai băut deja prea mult vin ziua-n amiaza mare?

— N-am pus nici un strop de vin în gură. Mă-ngrijorează doar veştile care au ajuns la urechile mele. Crede-mă că-ţi împărtăşesc cu bună-credinţă toate acestea şi mă gândesc la interesul tău, i-am spus, bucurându-mă şi eu de anumite avantaje, evident. Nu e înţelept să-i trimiţi în taină mesaje lui Aretas Filopatris, la Petra. Aşa ceva poate fi socotit drept trădare, iar trădarea se pedepseşte cu moartea. Nici măcar soţia prinţului nu poate scăpa de asta. Aduţi aminte ce i s-a întâmplat lui Mariamne, deşi puţini bărbaţi şi-au iubit nevestele mai mult decât a iubit-o pe ea Irod cel Mare.

Dar stăpânirea de sine mi-a cam pierit când Irodiada a izbucnit în râs. Încercam să-mi dau seama dacă într-adevăr îi venea să râdă sau dacă doar juca teatru, căci e o actriţă foarte talentată. Cu sânii ei rotunzi săltându-i de râs, a zis printre hohote:

— Chiar mă crezi trădătoare? Ai de gând să dezvălui tuturor că am complotat împreună cu Aretas? Te aştepţi să se ţină un proces împotriva mea? Vai de capul tău, Iosafat. Noroc că ai venit să vorbeşti cu mine, altfel te-ai fi făcut de râsul tuturor.

— Aşadar tăgăduieşti că Aretas a primit misive de la tine şi tu de la el?

— Nu tăgăduiesc nimic. Recunosc de bunăvoie că am schimbat mesaje cu Filopatris.

— Şi asta nu e o dovadă a trădării?

Şi-a lăsat fără ruşine mâna pe genunchiul meu.

— E o dovadă a orice altceva. Am încercat să-i fac soţului meu o favoare. L-am abordat în taină pe Aretas ca să creadă că îi sunt aliată. Cine ştie ce secrete voi reuşi să scot de la el? Însă nu i-am povestit lui Antipa, fiindcă n-am vrut să-i dau speranţe deşarte.

— Fireşte, ai răspunsul pregătit. Însă nu-mi vine prea uşor să cred că te-ai gândit la binele prinţului. Ai păstrat misivele de la Aretas?

— Bineînţeles că nu. La urma urmei, ar fi putut încăpea pe mâna oricui. Palatul nu mai e sigur, sunt spioni peste tot, iar sclavii

sunt uşor de mituit. De când mă iei de proastă, Iosafat?

Strângeam din dinţi încercând să par calm.

— Schimbi mesaje şi cu Agrippa, iar el e bănuit că ţese tot felul de intrigi împotriva prinţului nostru.

— Nu uita că Agrippa este fratele meu. Ne scriem doar în interes de familie. Nu are nimic de-a face cu lupta pentru putere.

— Când vine vorba de prinţi, e greu să faci deosebire între chestiunile de familie şi lupta pentru putere.

Irodiada s-a ridicat de pe bancă pufnind.

— Ar fi mai bine dacă n-ai mai vedea duşmani la tot pasul. Stai liniştit în ceea ce mă priveşte. Şi gândeşte-te bine înainte să mă acuzi. Da, aşa e, până şi prinţesele pot fi condamnate la moarte pentru trădare, însă şi slujitorii care nu sunt pe placul unei prinţese îşi pot pierde capul.

O priveam cum se îndepărta şi mintea mi s-a întunecat. Irodiadei i-ar fi fost într-adevăr foarte uşor să mă lase fără cap. E îndeajuns de bogată cât să poată plăti pentru uciderea oricui. Probabil că nici n-ar costa-o prea mult, ar fi suficient să-l roage pe vreunul dintre tinerii zvelţi care-i ţin de cald în pat. Totuşi nu cred că ar face aşa ceva. Nu-i stă în fire să ucidă oameni, ci preferă să aştepte răbdătoare prilejul de a se folosi de vreo greşeală de-a lor. Exilul sau întemniţarea reprezintă o răzbunare satisfăcătoare pentru ea, nu e însetată de sânge. Şi asta e o trăsătură prin care se aseamănă cu mine.

Am plecat din piaţă şi am pornit îngândurat către palat. Dintr-odată m-a cuprins sentimentul că nu sunt în siguranţă. Dacă Irodiada a ales să se plimbe prin oraş însoţită de soldaţi înarmaţi, oare a fost înţelept din partea mea să mă amestec singur printre oameni? De obicei nu mă ameninţă nimeni cu nimic, însă vremurile s-au schimbat. Dacă vreo şleahtă de netrebnici au de gând să mă răpească şi să ceară o răsplată în schimbul vieţii mele? Am grăbit pasul, uitându-mă precaut împrejur, până când m-am enervat. Omul e pierdut atunci când începe să se teamă. M-am oprit la colţul străzii şi am stat nemişcat, oferindu-mi pradă trupul oricui dorea să-mi facă vreun rău. Am fost aproape dezamăgit că nu s-a ivit nimeni.

Dacă citeşte cineva aceste rânduri, probabil că a observat deja

obiceiul meu de a descrie întâlnirile de zi cu zi, conversaţiile şi întâmplările. Fac asta pentru a înfăţişa viaţa pe care o ducem aşa cum e ea. Înainte de toate, vreau să arăt că omul rătăceşte adesea prin viaţă ca într-un labirint întunecat şi ia hotărâri la nimereală. Chiar şi pe prinţul Irod Antipa îl roade aceeaşi nesiguranţă care ne încearcă pe toţi. Un bun exemplu este soarta profetului Ioan. Oamenii care tot trăncănesc despre asta privesc întreaga poveste în chip naiv; cei mai mulţi susţin că stăpânul meu l-a ucis pe Ioan la cererea Salomeei, fiica soţiei sale. De-ar fi totul aşa de simplu…

Să ne închipuim un bărbat care şi-a luat un câine pentru mica lui fermă. Urmăreşte cum căţeluşul creşte jucăuş şi blând până se face mare. După care câinele începe să deranjeze oamenii lătrând şi mârâind zi şi noapte. Bărbatul încearcă să-l înveţe să latre numai la străinii care se arată pe la fermă, însă degeaba. În plus, câinele capătă obiceiul de a-şi face nevoile pe treptele casei stăpânului său. Atitudinea omului faţă de câine nu mai este binevoitoare ca la început, se gândeşte chiar să scape de animal. Dar copiii săi nu vor să renunţe la potaia cea mizerabilă, aşa că bărbatul încearcă să-şi păstreze cumpătul. În cele din urmă, câinele face ultima sa gafă când se apucă să omoare păsările din curte. Bărbatul a îndurat destule, însă asta e prea de tot. Nimic nu l-ar împiedica să-i facă un ţarc câinelui sau să-l ţină legat, însă animalul a trădat încrederea stăpânului, iar o asemenea greşeală nu mai poate fi îndreptată. Aşa că într-o noapte fără lună bărbatul se strecoară afară cu un cuţit şi îi taie câinelui gâtul, după care îi îngroapă leşul în deşert, unde ar fi trebuit să se afle deja de multă vreme. Copiii se vor obişnui cu ideea că dihania cea neruşinată şi-a luat nasul la purtare şi a şters-o. La fermă domneşte liniştea, găinile şi gâştele nu mai trebuie să se teamă, iar în casă nu se mai simte duhoarea pătrunzătoare de urină.

Mai mult sau mai puţin, la fel s-a întâmplat cu prinţul Irod şi profetul Ioan. Sigur, ştiu că nu ar trebui să-l compar pe marele predicator cu un câine turbat, însă cititorul poate să înţeleagă ce vreau să spun. Profeţii înşişi vorbesc adesea în parabole, iar această istorisire oglindeşte cel mai bine cum au stat lucrurile. Am vrut să fie clar că soarta lui Ioan nu a fost hotărâtă de o singură greşeală, ci de mai multe.

Să se ştie şi că Irod îl cinstea pe Ioan, mai ales în primii ani

după ce s-au cunoscut. Ce-i prea mult e totuşi prea mult, iar Ioan a început să-i pricinuiască stăpânului meu nenumărate buclucuri. Mai întâi profetul a instigat poporul împotriva lui Pilat din Pont, care, de teama unei răzmeriţe, a pus presiune pe prinţul meu. Apoi Ioan s-a apucat să-l acuze public pe Irod, ceea ce era, desigur, o îndrăzneală de neiertat. În acelaşi timp, profetul s-a purtat fără urmă de cuviinţă, amăgindu-le pe nevasta lui Irod şi pe fiica acesteia. La drept vorbind, se pare că a mers şi mai departe, le-a primit noaptea în cortul său atât pe Irodiada, cât şi pe Salomeea. Când în sfârşit prinţul a considerat că trebuie să-l pedepsească pe Ioan, i-a oferit posibilitatea să-şi liniştească gloatele, însă acesta a refuzat. Aşadar toate faptele lui Ioan nu puteau fi trecute cu vederea. S-a jucat cu bună ştiinţă cu propria soartă şi, în cele din urmă, şi-a aflat sfârşitul.

Când Irod Antipa a dat ordinul ca profetul să fie executat, nici măcar Irodiada însăşi nu ştia ce motiv atârna mai greu în balanţă. Cu ajutorul imaginaţiei, reuşim să găsim explicaţii pentru orice, uneori putem să desluşim un temei raţional pentru orice faptă, însă adesea acţionăm în pripă sau bazându-ne pe nişte simple bănuieli. Ne încredem în propriile noastre explicaţii, însă asta nu schimbă nicicum adevărul. Faptele oamenilor sunt adesea arbitrare, asta-i ceva ce ţine de natura umană. Aşa a fost scris.

Înainte ca profetul Ioan să devină cunoscut, la curte, în Tiberiada, a apărut Salomeea, fiica Irodiadei. Acum poate părea aproape o blasfemie să spun asta, însă rar întâlneşti o fată atât de frumoasă şi încântătoare. Cu atât mai înspăimântătoare este deci schimbarea ei. Pe bună dreptate se crede că a fost posedată de spirite rele.

În viaţa mea n-am fost mai apropiat de vreun alt copil sau de vreo fetişcană. Îmi amintesc încă foarte bine cum mica Salomeea obişnuia să mă tragă de barbă ţipând de bucurie şi cum îmi făcea confidenţe, tânără fecioară fiind. Brusc însă, a încetat să mi se mai destăinuie, începând în schimb să mă trateze dacă nu ca pe un străin, atunci cel puţin ca pe un reprezentant neştiutor al generaţiei mai în vârstă. Mă năpădesc gândurile grele atunci când mă întreb dacă aş fi putut să o ajut în lupta ei cu nebunia. Îmi aduc aminte că purtarea Salomeei devenise de nesuportat, şi nimeni nu

se aşteptase la altceva. Era totuşi fiica Irodiadei. Încă nu pricep de ce greşelile părinţilor trebuie să-i împovăreze pe nedrept pe copiii lor. Dar Salomeea are totuşi şi păcatele ei.

În apărarea mea, pot să spun că am încercat să o aduc pe calea cea bună. Când începuse, în ciuda vârstei ei fragede, să-şi petreacă nopţile distrându-se cu bărbaţi maturi, am stat de vorbă cu ea, deşi mă temeam de bine-cunoscutele ei izbucniri de furie.

— Ţi-a trecut cumva prin minte, i-am spus eu, că, de vreme ce eşti fiica prinţului, ar trebui să fii un bun exemplu pentru popor?

— Ha! s-a răstit Salomeea. Câţi dintre cei de la palat duc o viaţă cuviincioasă? De ce să fiu eu o excepţie? Iar tu, Iosafat, ai o purtare cuviincioasă noapte de noapte?

— Nu încerc să te opresc de la anumite plăceri, de la care oricum nu mă dau în lături nici eu. Însă te poţi bucura de viaţă şi altfel, fata mea. Felul în care îţi petreci zilele, sau mai degrabă nopţile, atrage atenţia şi le dă oamenilor răuvoitori subiecte de bârfă. Ia exemplu de la mama ta. Ea nu se învârte noaptea prin casele cu reputaţie îndoielnică, ci se închide în odăile ei. Cei cu sânge regal trebuie să fie discreţi.

— Vrei să spui deci, a replicat Salomeea pe un ton enervat, că a fi respectabilă înseamnă să mă prefac şi să înşir minciuni.

— Unele minciuni sunt mai rele decât altele. Îmi îngădui să-ţi spun o scurtă poveste?

— Spune. Îmi plac poveştile tale, a răspuns Salomeea şi s-a aşezat pe o pernă comodă din camera ei, unde venisem să o văd.

— Ascultă-mă bine, o să-ţi istorisesc despre cea mai mare târfă a Egiptului.

— Cleopatra? Am auzit deja prea multe despre ea. Nu ai nimic nou să-mi împărtăşeşti legat de asta.

— De data asta nu e vorba de povestea în sine, ci de ce învăţăminte avem de tras de pe urma ei.

Salomeea s-a strâmbat.

— Sper că nu te apuci să-mi ţii o predică. Ştii că nu-mi place asta şi nici nu se cade, la rangul meu.

— Voi încerca să nu-ţi fac morală. Ascultă-mă. După cum bine ştii, Cleopatra Thea Filopator era vestită la vremea aceea pentru frumuseţea ei. Mi s-a spus că de fapt nu era diferită de soţia vreunui pescar, însă trebuie să fi avut ea ceva ieşit din comun, de

vreme ce a reuşit să-i îngenuncheze pe cei mai puternici bărbaţi din lume.

— Asta ştie toată lumea. Mai întâi Iuliu Cezar i-a căzut în mreje, apoi Marc Antoniu.

— Întocmai, iar ea a rămas grea cu amândoi. Deşii unii se îndoiesc că băiatul ei, Cezarion, ar fi fost într-adevăr copilul lui Iuliu Cezar, însă nu există dubii în privinţa asta. Se pare că băiatul era pleşuv şi avea momente în care se prăbuşea la pământ întocmai precum Cezar.

— Cezar leşina?

— Avea o boală. Însă asta n-are legătură cu povestea mea. Când Cezar a fost asasinat în Senat, Cleopatra s-a repezit să prindă în mreje alt bărbat puternic. Pe atunci, cel mai brav soldat de la Roma era Marc Antoniu, iar Cleopatra a pus ghearele pe el. S-a dovedit a fi o greşeală, deoarece, mai târziu, zeul Augustus a înfrânt flota lui Antoniu şi a Cleopatrei la Actium, iar cei doi au fost nevoiţi să fugă în Alexandria. Şi ce-au făcut Cleopatra şi Antoniu acolo? Şi-au petrecut timpul benchetuind ca nişte desfrânaţi. Oamenii au început să fie tot mai nemulţumiţi din pricina asta, şi de aceea, când zeul Augustus – căruia pe atunci încă i se spunea Octavian – a sosit în Egipt cu armata sa, Cleopatra şi Antoniu nu au îndrăznit să părăsească palatul ca să scape. Se temeau că egiptenii, sătui de destrăbălarea lor, îi vor ucide. Aşa că Antoniu s-a sinucis cu propria sabie, iar Cleopatra a pus să fie înjunghiată în piept cu un pumnal.

— Dar Cleopatra n-a murit muşcată de vipere?

— Asta nu e decât o scorneală. N-ar fi avut Cleopatra atâta curaj. Am auzit de la cineva demn de încredere că şi-a pus doctorul să-i înfigă un pumnal în inimă. Ştiu asta de la un bărbat care a fost în garda de la palatul Cleopatrei.

Salomeea a căscat de plictiseală.

— Oricum, eu n-am fermecat nici un roman puternic şi nici n-am de gând să port bătălii pe mare.

— Nu ai înţeles învăţătura poveştii. Dacă Cleopatra nu ar fi dus o viaţă atât de desfrânată, n-ar fi fost silită să-şi pună capăt vieţii. Poporul ei ar fi ajutat-o negreşit să scape. Însă oamenii s-au întors împotriva ei, iar pentru asta ea e singura vinovată. Trebuie să recunosc, a făcut şi alte greşeli: i-a omorât pe amândoi fraţii ei mai

mici, cu care a fost şi căsătorită, deşi pe rând.

— Eu nu am fraţi. Şi chiar de aş avea, nu cred că m-aş căsători cu ei şi nici nu i-aş ucide.

— Tot nu pricepi ce vreau să spun? am exclamat eu deznădăjduit. Nici măcar nu cred că zeul Augustus ar fi vrut să-i ia viaţa Cleopatrei. Cu toate acestea, şi cel mai înrăit păcătos trebuie să se căiască, iar căinţa a orbit-o pe Cleopatra. Credea că nu mai merită altă soartă decât moartea. Se temea că nu-i vor fi iertate păcatele, care erau cunoscute de toată lumea. Asta este învăţătura pe care trebuie să o reţinem din povestea vieţii ei.

Salomeea a sărit în picioare, mi-a prins faţa în mâini şi a rostit uitându-se adânc în ochii mei:

— Acum înţeleg ce vrei să spui. M-ai salvat, dragă Iosafat!

— Deci nu am vorbit în zadar, am oftat eu uşurat.

— Sigur că nu. Voi povesti tuturor că datorită ţie am devenit o persoană mai bună. În seara asta nu mă voi tăvăli în aşternuturi decât cu cel mult trei amanţi, a răspuns Salomeea şi a tulit-o chicotind din odaie.

Măcar dacă purtarea ei ar fi stârnit indignare, atunci poate ar mai fi fost speranţe să se îndrepte. Mulţi se dedau la fapte nechibzuite în tinereţe, însă îşi vin în fire când se maturizează. Aveam însă şi alte griji în legătură cu Salomeea. Uneori se înfuria atât de tare, încât dădea să-i muşte pe ceilalţi şi atunci trebuia legată. De asemenea, încă de la o vârstă fragedă s-a dovedit a fi răzbunătoare şi uneltitoare. Dacă ar fi să-i iau apărarea, aş putea spune că a fost victima unor coincidenţe nefericite, precum mulţi alţii. Cea mai nefericită dintre toate a fost Ioan.

În anumite zile, tetrarhul Irod e uimitor de vesel. Astăzi a fost una dintre acele zile. A venit să mă trezească devreme cu un zâmbet larg pe buze şi mi-a spus că se hotărâse să dăm de pomană săracilor şi bolnavilor din oraş. M-am ridicat şi m-am dus să le spun gărzilor să trimită soldaţi pe străzi ca să vestească hotărârea prinţului.

Una din trăsăturile stăpânului meu este că milostenia îl binedispune. Îi e milă când vede oameni suferind şi simte alinare ori de câte ori are ocazia să-i ajute. Însă dacă e mâhnit, nu caută să fie între oameni. Face asta numai când e în toane bune, ceea ce se

întâmplă foarte rar în ultima vreme.

Când ajungem în oraş, pieţele şi străzile sunt deja înţesate de oameni. Poporul ştie unde are Irod obiceiul să arunce monede şi niciodată n-a trebuit să ne străduim să adunăm mulţi oameni laolaltă. Zvonul se împrăştie cu repeziciune de la o uliţă la alta, din locuinţă în locuinţă, iar cei săraci iuţesc pasul către locurile bine-cunoscute. Sunt surprinzător de disciplinaţi, nu se îmbrâncesc şi nici nu fac gălăgie precum sărmanii Ierusalimului, ci aşteaptă în linişte, încrezători în prinţul lor. Purtarea lor reţinută este felul lor de a-şi arăta respectul faţă de Irod.

Unii dintre ei nu au braţe, alţii nu au picioare. Unii sunt sluţiţi doar de propria lor mizerie, care îi obligă să se îmbrace în zdrenţe şi le veştejeşte chipurile înainte de vreme. Alţii par să o ducă bine, însă tot se cred îndreptăţiţi să primească pomana generoasă oferită de Irod. Eu privesc de pe margine cum prinţul meu aruncă monede zâmbind şi îmi aduc aminte cum odată cocheta cu ideea de a-şi împărţi proprietăţile oamenilor din provinciile sale. Din fericire, l-am făcut să se răzgândească explicându-i că banii stau cel mai bine dosiţi în cufere. Cu ce şi-ar înzestra armata dacă duşmanii ne atacă ţara? Cu ce ar împărţi pâine de pomană în anii cu recoltă proastă? Nu cred că Irod chiar avusese de gând să renunţe la bogăţiile sale. Ştie la fel de bine ca şi mine că dacă în lume n-ar exista diferenţa dintre săraci şi bogaţi, ar domni haosul. Ajunge că se amuză din când în când aruncând în stânga şi-n dreapta monede de cupru, întocmai precum face şi acum, la colţ de stradă.

— Să fim recunoscători că prinţul Irod ştie să facă şi fapte bune, s-a auzit o voce răguşită de lângă mine.

M-am întors şi am zărit un bărbat înalt, cu nas coroiat. Purta o robă simplă, însă croită dintr-o ţesătură de preţ, şi se sprijinea într-un toiag gros. Din părul lui creţ se iveau câteva fire albe, deşi părea în floarea vârstei. Când şi-a întors ochii spre mine, am băgat de seamă că avea una dintre cele mai ferme priviri pe care le-am văzut în toată viaţa mea.

— Irod Antipa face multe fapte bune, m-am răstit eu.

Bărbatul a încuviinţat.

— Însă mai face şi altele cu care nu se poate mândri. Dar, fireşte, omul e supus greşelii şi probabil că prinţii fac greşeli

nemaipomenit de mari.

— Astfel de cuvinte pot fi periculoase, am zis eu. Aş vrea să ştiu cine le rosteşte.

— Mă cheamă Andrei, a răspuns el calm, iar dacă vorbele mele sunt prea periculoase pentru urechile tale, atunci poate că n-ar strica să te osteneşti să stai puţin de vorbă cu mine. Se întâmplă să cunosc un loc pe uliţa ţesătorilor unde vom putea discuta în tihnă.

Mă uitam la el iritat.

— Dă-mi un motiv întemeiat să te urmez. Nici măcar nu te cunosc.

Şi-a rotit ochii în jur, apoi şi-a înclinat capul către mine ca şi când voia să-mi împărtăşească o mare taină.

— Eu însă te cunosc. Eşti Iosafat, omul de încredere al lui Irod, şi eşti tăiat împrejur ca şi mine. Iar eu am un mesaj să-ţi transmit; un mesaj a cărui însemnătate nu o pot exprima îndeajuns în cuvinte. Însă nu putem vorbi aici, în preajma atâtor urechi ciulite. Dacă te temi pentru siguranţa ta, poţi să iei cu tine câţiva dintre soldaţii prinţului. Sunt atât de mulţi aici, încât doi sau trei sigur te pot însoţi ca să-ţi păzească spatele.

— Am spus eu că mă tem? m-am răstit. Mă gândeam numai că prinţul ar putea avea nevoie de mine.

— Pare să aibă? a întrebat Andrei.

M-am uitat către Irod, aflat în mijlocul mulţimii. Era înconjurat de gărzi, însă stătea de vorbă cu săracii şi tocmai apucase mâinile tremurânde ale unei bătrâne într-ale sale. Andrei avea dreptate, stăpânul meu nu părea să aibă nevoie de mine. M-am străduit să iau iute o decizie şi am spus:

— Merg cu tine doar pentru că uliţa ţesătorilor se află foarte aproape. Dar să nu te aştepţi să-mi pierd prea mult timp cu tine. Am multe alte lucruri importante de care trebuie să mă ocup.

— Înţeleg. Îmi acorzi cât timp consideri că poţi, a spus Andrei şi s-a întors cu spatele către piaţă.

Nu am schimbat nici măcar un cuvânt pe drum. Când am ajuns pe uliţa ţesătorilor, am băgat de seamă că zvonurile despre pomană nu ajunseseră chiar la toţi locuitorii oraşului. Sau câţiva meşteşugari preţuiau mai tare munca decât monedele lui Irod. Când am trecut pe lângă două femei care dărăceau lână, Andrei m-

a întrebat:

— Ştiai că durează trei cicluri de-ale lunii să cureţi lâna?

— Nu ştiam, am răspuns.

— Oamenii aceştia muncesc din greu. Aşa sunt locuitorii ţării noastre. Sunt nevoiţi să trudească pentru a putea supravieţui, însă trudesc cu bucurie. Nu-i aşa că e minunat poporul acesta al nostru?

— Nu ştiu dacă l-aş numi minunat, însă bineînţeles că respect oamenii care se spetesc muncind. De asta m-ai chemat aici? Vrei să-i ajut pe ţesători?

— Nu mă supăr dacă o faci, a zis Andrei zâmbind cu blândeţe, însă nu e vorba doar de asta.

S-a oprit în faţa unei porţi înguste şi m-a lăsat politicos să intru într-o curticică. Era pustie, cu excepţia unor capre cu urechi clăpăuge. Andrei mi-a adus un scaun şubred şi s-a aşezat şi el la umbra casei.

— Te-aş servi cu ceva, a spus el, dar, din cauza prinţului, familia gazdei se află în piaţă şi nu îndrăznesc să iau ceva din bucătărie fără permisiunea lor.

— Nu vreau decât să îmi spui odată pentru ce m-ai adus până aici.

M-a privit o clipă într-un fel care nu trăda suspiciune, ci prudenţa tipică a unui om înţelept.

— Află deci că eu sunt unul dintre discipolii profetului Ioşua.

— Chiar aşa? am exclamat tăios. Nici măcar nu ştiam că are discipoli. Drept să-ţi spun, credeam că a fost deja dat uitării, deşi s-a dovedit un tămăduitor destul de iscusit.

Andrei a clătinat din cap, părând amuzat.

— Cât de puţine ştii. Nu va fi niciodată uitat. Noi, cei care vrem să trăim după învăţăturile sale, suntem o turmă tot mai mare. Recunosc, nu suntem foarte mulţi, însă numărul nostru sporeşte necontenit. Aşadar nu e de mirare că nu ai auzit de noi. Până acum nu am simţit nevoia să ne facem cunoscută existenţa. Ne adunăm din când în când în linişte să ne amintim de profet şi să cugetăm la cum ar trebui să ne ducem traiul pentru a nu ne abate de la învăţăturile sale. Nu deranjăm deci pe nimeni.

— Am înţeles. Cucernicia voastră este demnă de toată lauda. Însă ce legătură au toate acestea cu mine? Doar nu încerci să mă converteşti într-unul de-ai voştri?

— Te-am căutat deoarece te afli în preajma puterii. Prinţul Irod nu are un alt ajutor mai de nădejde. Şi, chiar dacă am hotărât să ne întâlnim în taină, numărul nostru tot mai mare va atrage atenţia mai devreme sau mai târziu. Când se va întâmpla asta, Irod trebuie să ştie că nu avem de gând să facem nimic împotriva lui. Aşadar, nu vreau decât să evit orice neînţelegeri, dacă este cu putinţă. Doar ştii foarte bine ce li se întâmplă celor ce caută propriul adevăr şi aleg un drum diferit de învăţăturile preoţilor.

Am chibzuit la cuvintele lui.

— Ştiu, desigur, că Ioşua nu a fost chiar cel mai bun prieten al preoţilor din Ierusalim. Vrei să spui deci că nu aveţi de gând să-i ridicaţi pe oameni împotriva prinţului meu, totuşi s-ar putea să faceţi asta nesocotindu-i pe preoţi? Dacă aşa stau lucrurile, vom ajunge într-o situaţie dificilă. Aşa cum s-a întâmplat şi cu profetul Ioan. Roma nu priveşte cu ochi buni dacă cineva seamănă discordie în ţară, iar atunci începe să facă presiuni asupra prinţilor locali pentru a menţine ordinea. E posibil ca Irod să fie forţat să vă persecute, în ciuda voinţei sale. Iar de se va petrece asta, voi singuri vă veţi fi abătut nenorocirea asupra voastră, nicidecum el.

— Nu mă înţelege greşit. Nu vrem să fie vărsat sângele nimănui, nici măcar al preoţilor. Noi nu dorim decât să păstrăm curată credinţa în Dumnezeu şi în fiul său, Ioşua.

Capra care stătea în colţ a venit lângă mine şi a început să mă împungă cu coarnele în genunchi. Era schiloadă şi împrăştia mirosul ăla tipic. În timp ce o scărpinam pe cap, am spus:

— Ai de gând să-i înfurii pe preoţii din oraşul sfânt?

Andrei a pufnit, însă a continuat pe tonul său liniştit:

— În curând va veni vremea când va trebui să răspândim vestea cea bună. Presupun că atunci vor muri mulţi nevinovaţi, la fel de nevinovaţi precum capra asta.

— Atunci de ce nu vă mulţumiţi să vă vedeţi de credinţa voastră în taină, cum aţi făcut până acum?

— Ne-a fost dată sarcina de a propovădui învăţăturile. Domnul ne-a poruncit asta, iar Ioşua a fost mesagerul. Deci nu avem cum să o nesocotim.

Am dat să-i răspund, când am simţit brusc că mă arde stomacul. În acelaşi timp, parcă maţele mele trăgeau unele de altele. Ochii mi s-au înceţoşat, m-am chircit fără să vreau şi am lăsat să-mi scape

un ţipăt. Andrei a venit imediat lângă mine şi mi-a pus mâna pe umăr.

— Ce-i cu tine? Doar nu eşti bolnav?

L-am dat la o parte şi am reuşit să mă ridic în picioare.

— Nu trebuie să-ţi faci griji pentru mine. Probabil stomacul meu e nemulţumit de masa de ieri.

— O fi din cauza vieţii îmbelşugate. E o risipă să mănânci şi să bei prea mult, iar asta poate pricinui durere.

— Ce ştii tu despre viaţa mea? am strigat eu, dându-i una caprei ăleia băgăcioase, care a scos un behăit şi a ţopăit înapoi într-un colţ al curţii. Duc un trai modest, şi nu doar în privinţa mâncării şi a băuturii. În plus, eu nu umblu să le impun altora credinţa mea.

— Ai aşa ceva?

M-am îndreptat clătinându-mă spre poartă.

— Eu cred că omul ar trebui să se ţină departe de treburile zeilor. Însă dacă ar fi musai să urmez învăţăturile vreunui profet, atunci l-aş alege pe Ioan. Ioşua a fost, probabil, doar un învăţăcel de-al lui Ioan.

— Ioşua este fiul Tatălui, a spus Andrei oprindu-se la umbra porţii, care i-a arătat calea şi lui Ioan.

— Iar eu sunt bunul slujitor al prinţului Irod şi oamenii din acest oraş ar trebui să-mi lase calea liberă, căci am de gând să mă întorc la palat.

— Mergi în pace. Şi adu-ţi aminte ce am vorbit astăzi.

I-am întors spatele.

— O să-mi amintesc dacă mai târziu se va dovedi că merită să fac asta.

Când am pornit spre oraş de pe uliţa ţesătorilor, durerea îmi trecuse deja. Pentru o clipă m-am gândit să mă întorc şi să continui discuţia cu Andrei. Însă n-am stat prea mult pe gânduri, căci mi-am dat seama că ar fi fost în zadar. Dacă aş sta să ascult balivernele tuturor sectelor din această ţară şi să cuget la ele, mi-aş obosi urechile şi limba. În plus, cine s-ar alătura acestei mici turme care îl urmează pe profetul Ioşua, de care n-a auzit mai nimeni? Dacă Andrei mi-ar fi spus că are de gând să răspândească învăţăturile profetului Ioan, aş fi avut toate motivele să-mi fac griji. Ioan a fost, la urma urmei, un mare predicator.

Pe drum, m-am tot gândit dacă era cazul să-i povestesc lui Irod

despre discipolii lui Ioşua. Din fericire, una dintre cele mai mari calităţi ale mele este răbdarea. M-am decis că aveam timp să aştept. De ce l-aş deranja pe stăpânul meu cu o nimica toată?

L-am văzut pe Ioan pentru prima oară la marginea lacului Merom. Călătorisem într-acolo împreună cu Irod, care voia să audă cu urechile lui predicile despre care începuseră să umble din ce în ce mai multe zvonuri. O droaie de oameni se adunaseră acolo, printre care am descoperit cu surprindere şi soldaţi romani. Ioan strânsese mai mulţi susţinători decât ne-am fi aşteptat şi se pare că vorbele sale nu îi atrăgeau numai pe evrei.

În seara acelei zile, stăpânul meu a stat de vorbă cu Ioan. Eu am stat şi i-am ascultat. Conversaţia a decurs paşnic, chiar dacă Irod l-a avertizat pe Ioan să nu instige poporul la revoltă. Acesta i-a răspuns că nu i-a îndemnat nicidecum pe oameni să pună mâna pe arme, în afară de una – o armă ciudată, care nu putea fi văzută sau capturată, dar care era totuşi mai puternică decât suliţele şi săbiile. Când Irod i-a mărturisit bănuiala sa că romanii aveau de gând să-l crucifice pe Ioan, acesta din urmă şi-a manifestat dispreţul faţă de soarta ce i se pregătea. Nu conteneam să mă minunez de acel om care credea cu atâta tărie în menirea pe care şi-o alesese.

După ce m-am întors în Tiberiada, Ioan mi-a stăruit câteva zile în minte. Am încercat să îndepărtez amintirea lui, însă nu am izbutit. În cele din urmă, curiozitatea a învins. M-am hotărât să-i combat argumentele cu cuvinte bine ticluite. După ce am cercetat o vreme, am aflat că se mutase pe malul râului Yarmuk. I-am dat prinţului de înţeles că voiam să petrec câteva zile la ferma mea şi astfel am pornit la drum. Nu mă împiedica nimic să-i povestesc lui Irod că intenţionam să-l întâlnesc pe profet, însă am preferat să aştept să văd dacă aveam cu adevărat ceva să-i dezvălui. Oricum un prinţ e sâcâit zilnic cu tot felul de nimicuri.

Nu am vrut să mă arăt printre cei ce-l ascultau pe Ioan, aşa că am pus să mi se ridice cortul cam la o verstă[2] distanţă de tabăra sa. Am trimis un sclav să-i ducă o invitaţie, pe care Ioan a acceptat-o. Totuşi m-a rugat să aştept până a doua zi, iar eu am făcut-o cu plăcere, deoarece valea era frumoasă şi bogată în vegetaţie. M-am scăldat în râu, am pus să se gătească mâncare la focul de tabără şi m-am bucurat de timpul care parcă stătea în loc. La lăsarea nopţii

am pornit călare să inspectez regiunea, căci nu o mai văzusem înainte. Credeam că peisajul din răsărit era mai aspru, însă cel puţin ţinuturile de pe lângă râul Yarmuk se întindeau verzi şi liniştite dinaintea mea. După ce m-am întors la cortul meu, m-am simţit mai calm decât înainte. Când se întunecase deja bine, profetul a venit la mine.

Cum aş putea să-l descriu? Unii oameni îţi lasă impresia că înlăuntrul lor arde un foc. Unii sunt doar nebuni, însă alţii au o putere ieşită din comun pe care le-o dă credinţa. Uneori e dificil să-ţi dai seama dacă focul din ei e aprins de draci sau este un foc divin, binecuvântat, iar tocmai acesta din urmă îl mistuia pe Ioan. Tot ce îmi doream era să mă lămuresc în privinţa profetului, însă odată ce m-am văzut doar cu el, mi-am dat seama că era mult mai complicat decât îmi închipuisem.

— Poţi să-mi vorbeşti de-a dreptul, i-am zis. Asta înseamnă că nu trebuie să cauţi pilde sau alte vorbe ciudate. Suntem doar noi doi, nu ne ascultă nimeni şi mai târziu poţi oricând să tăgăduieşti fiecare cuvânt pe care mi l-ai spus.

— Eu nu îmi tăgăduiesc niciodată spusele, a răspuns el calm. Dacă aş face asta, n-ar mai avea nici o valoare.

— Văd că ai o părere bună despre tine. Totuşi nu iau asta ca pe un cusur, căci îţi vădeşte tăria de caracter. Însă dacă e doar o chestiune de mândrie, vei avea de suferit mai încolo.

A scos un sunet ca lătratul unui câine; cred că aşa râdea el.

— Sunt obişnuit să îi dojenesc pe alţii pentru că exagerează cu mândria, mai ales pe preoţi. E cu putinţă să mă fac şi eu vinovat de acelaşi păcat? N-aş crede. De fapt, nu eu îmi aleg cuvintele, ci îmi sunt date. Prin urmare, mi-ar fi greu să am o părere prea bună despre mine. Eu nu sunt decât o pustietate bătută de vânturi.

— Deja vorbeşti în pilde. Vrei să spui că eşti un deşert? N-am putea să cădem de acord că în jurul acestui foc de tabără şed doi bărbaţi? Hai să lăsăm deşerturile şi oazele pentru altă dată.

— Niciodată n-am tăgăduit că aş fi om. Prin vinele mele curge sânge de om, iar carnea mea se veştejeşte precum cea a oricărui alt om.

— Bun. Atunci putem avea o discuţie sinceră înainte să începi să te veştejeşti, i-am zis. Spune-mi ce crezi despre viitorul poporului nostru.

A stat o clipă pe gânduri mângâindu-şi bărbia.

— În ceea ce-i priveşte pe oameni, n-am prea multe de zis. Drumul lor e presărat cu chinuri şi persecuţii. Totuşi împărăţia de apoi va veni şi atunci oamenii buni vor cunoaşte mila. Aceia care s-au căit se vor mântui.

— Înţeleg. Sunt mulţi cei care se căiesc? Şi ce e de fapt această căinţă despre care predici?

— Nu i-am numărat pe cei care se căiesc. Depinde numai de oameni câţi vor fi salvaţi. Nu e greu să te căieşti, deoarece credinţa puternică şi dorinţa de a te curăţi îţi sunt de ajuns. Cel mai important lucru este ca omul să se dăruiască întru totul Domnului şi să înceapă să ducă o viaţă fără de păcat.

— Iar tu îi cureţi pe oameni cufundându-i în râu?

— Nu toţi cei care intră în râu se curăţă. N-ai ascultat ce tocmai ţi-am zis? Pe cei făţarnici nu-i ajută botezul. Prin mâinile mele trec atât cei care se mântuiesc, cât şi aceia care n-o pot face. Şi nu eu sunt cel care îi alege. Au fost chemaţi la mine, iar eu nu fac decât să-i îndemn să vină.

Mi-am izbit palma cu pumnul.

— Ai deci aceeaşi îndeletnicire ca Hermes al grecilor sau Mercur al romanilor. Însă atunci nu te poţi numi om, ci zeu sau, cel puţin, semizeu! Mai şi pretinzi că nu ai o părere prea bună despre tine. Nu mi-aş fi închipui că voi sta vreodată de vorbă cu o zeitate.

— Nu câştigi nimic dacă îţi baţi joc de mine, a răspuns Ioan domol. Am fost deja umilit şi voi fi batjocorit mult mai crunt decât încerci tu să o faci. De ce nu-ţi dezvălui adevăratele intenţii? Doar ai spus că putem vorbi fără ocolişuri.

— Chiar vrei să ştii adevărul? Prea bine, atunci ascultă, i-am răspuns abia stăpânindu-mi furia. Zici că menirea ta este să fii mesagerul Domnului. Şi eu slujesc un domn. Este prinţ şi numele lui e Irod Antipa. Sunt dispus să-mi sacrific propriile interese şi să fac tot ce ţine de mine pentru ca voia sa să se împlinească. Poate te întrebi de ce. Fiindcă el este o binecuvântare pentru Galileea şi Pereea, o adevărată binecuvântare. Nu îi sărăceşte pe oameni, nu îi asupreşte şi nici nu porneşte la război ca să-şi potolească setea de sânge. Nu este zeu şi nici în mine nu există nimic dumnezeiesc, însă împreună facem tot ce ne stă în puteri pentru binele norodului, iar asta e mai mult decât faci tu scăldând oamenii în

râu.

Am băgat de seamă că, între timp, sărisem în picioare şi ridicasem vocea. Ioan stătea de cealaltă parte a focului, calm, atent, uitându-se la mine. Privirea lui a început să mă deranjeze atât de tare, încât mi-am ferit ochii fără să vreau, întorcându-mi capul către întunericul care se înstăpânise peste vale. Nu-mi inspira nimic de bun augur, însă speram că poate mă înşel.

— Irod pretinde aceleaşi taxe ca romanii, a subliniat Ioan.

— A micşorat deja taxele de trei ori! am strigat eu. Arată-mi tu alt conducător care a mai făcut aşa ceva!

— Nu pot să tăgăduiesc că Irod Antipa a fost mai blând decât alţi cârmuitori, poate chiar mai puţin lacom. Însă, înainte de toate, este servitorul Romei, a insistat Ioan. Iar romanii jefuiesc celelalte ţări. Pe lângă asta, au un cârd de dumnezei falşi.

— Ce s-ar întâmpla dacă stăpânul meu s-ar ridica împotriva Romei? Ar fi ţintuit cu piroane pe o cruce, iar în locul lui ar fi pus cine ştie ce sălbatic. Şi nu-mi mai vorbi tu mie de zei falşi, căci asta te face la fel ca romanii sau grecii sau oricare alt popor. De fapt, eşti chiar mai lipsit de înţelegere decât romanii, fiindcă ei le permit tuturor să-şi slăvească propriii zei.

— Asta nu e înţelegere, ci păgânism.

Aproape că-mi venea să-mi smulg părul din cap.

— E imposibil de discutat cu voi, predicatorii. Vă ridicaţi singuri în slăvi şi îi numiţi păgâni pe ceilalţi. Calea pe care ai ales-o va fi dureroasă şi scurtă.

— Ştiu asta deja, a spus Ioan şi s-a sculat în picioare în lumina focului de tabără. Gura ta adevăr grăieşte. Chiar e greu să vorbeşti cu mine dacă nu eşti pregătit să te smereşti în faţa Domnului. Te las acum, căci, după cum vezi şi singur, ne este cu neputinţă să stăm faţă în faţă. Nu pot să nu simt milă faţă de toţi cei pierduţi.

— În cazul ăsta, am mormăit eu, ar fi bine să-ţi fie milă de tine.

După ce a plecat, am rămas mult timp treaz. Cuvintele lui mă tulburaseră şi simţeam o nelinişte stranie. Nu cred că le înţelesesem atunci, însă poate că nu era nimic de înţeles; credinţa lui de nestrămutat mă făcea să şovăi, deoarece părea copleşitoare pe lângă toate argumentele mele. Noaptea se strângea ameninţător în jurul meu, nici măcar o stea nu licărea pe cer, degetele îmi îngheţaseră din pricina vântului. Când, în cele din urmă, m-am

adăpostit în cortul meu, am auzit nişte voci. La început m-am întrebat dacă nu cumva veneau din tabăra adepţilor lui Ioan sau dacă erau doar animalele sălbatice care mişunau în beznă. Apoi mi-am dat seama că totul nu era decât în mintea mea. Deşi nu aveam nici o îndoială că îmi răsunau în urechi plânsetele îndepărtate ale unor bocitoare, care se apropiau din ce în ce mai tare.

Apoi nenorocirile s-au abătut asupra noastră. Prefectul roman Pilat din Pont i-a cerut lui Irod să-l oblige pe Ioan să se supună şi să-l pedepsească. Irod a încercat să îl liniştească pe prefect, dar a înţeles totodată că trebuia să facă ceva în privinţa profetului cât mai repede cu putinţă. Cum întotdeauna soarta îşi bate joc de om, s-a nimerit ca, la aceeaşi vreme, Ioan să stârnească curiozitatea Irodiadei şi a Salomeei. În ceea ce o priveşte pe Salomeea, nu mă surprinde, căci nu era în toate minţile, însă prin ce minune reuşise Ioan să-i zgândăre interesul Irodiadei? Am mai zis oare că mi-e greu să le înţeleg pe femei?

Năpasta a ajuns la culme într-o noapte fatidică, despre care babele cu ochi umezi şi buze ofilite încă mai clevetesc. La palat se aflau pe atunci musafiri, în cinstea cărora Irod organizase un banchet, desigur. Profetul Ioan era deja de ceva timp întemniţat în cetatea Maherus, în jurul căreia se adunaseră adepţii săi. Răzmeriţa încă nu izbucnise, dar situaţia era periculos de încordată, iar dispoziţia lui Irod asemenea. Întâmplător, mai ştiu şi că băuse neobişnuit de mult vin în ziua aceea. Apoi s-a întâmplat ceea ce îndeobşte se ştie: după ce Salomeea a dansat în faţa musafirilor, i-a cerut lui Irod darul promis şi a pretins să-i fie adus capul lui Ioan, căci voia să-l vadă. Prinţul meu a săvârşit o greşeală pe care nu ar fi comis-o, nu s-ar fi făcut cu nici un chip vinovat de asta dacă ar fi fost în apele lui în ziua aceea.

Eu sunt, probabil, singurul care ştie ce remuşcări îl macină pe Irod de când capul profetului a fost retezat de pe umerii acestuia. Irod s-a retras în odăile sale, a uitat să se mai spele şi gemea amarnic chinuit de singurătatea lui întunecată. Nu a îngăduit nimănui în afară de mine să-l viziteze. Iar eu aproape că îmi doream să mă ţin departe de el numai pentru că nu voiam să-l văd într-o stare atât de jalnică. Cu toate acestea, nu am putut să mă

îndepărtez, aşa că pe umerii mei a căzut sarcina de a-l aduce înapoi la viaţă.

— Ioan şi-a provocat singur sfârşitul, i-am spus eu prinţului. Ai făcut numai ce mai devreme sau mai târziu ar fi trebuit să faci oricum. La urma urmei, nu există nici un semn că Ioan ar fi renunţat vreodată la purtarea lui răzvrătită. Iar dacă nu ai fi pus tu să fie ucis, atunci cu siguranţă ar fi făcut-o Pilat din Pont, care în chip vădit ajunsese la capătul răbdării.

— De i-aş fi lăsat responsabilitatea lui Pilat! s-a tânguit Irod. Poporul nu mă va ierta niciodată pentru moartea marelui profet. Şi nu îşi vor mai aminti nimic altceva despre mine. Toate faptele mele bune vor fi date uitării şi voi fi cunoscut drept un ucigaş, ca şi tatăl meu.

— Ioan avea de partea lui doar o mică parte a norodului. A reuşit până acum vreun prinţ al tărâmului făgăduit să mulţumească toate sectele? Nu trebuie să îţi fie ruşine sau să te temi de nimic.

— Nici măcar soţia mea nu m-a iertat! a strigat Irod, s-a aruncat pe pat şi şi-a îngropat faţa în pernă.

— De unde ştii? Ai văzut-o? Irodiada mă întreabă tot timpul îngrijorată ce ar trebui să facem în privinţa ta.

Irod şi-a ridicat capul şi s-a uitat la mine cu speranţă.

— Chiar întreabă? Nu îl plânge pe Ioan?

— Prinţe, prin vinele nevestei tale curge acelaşi sânge nobil ca şi prin ale tale. Crezi că o femeie ca ea ar sta să se gândească prea mult la profeţi, care vin şi pleacă din ţara asta precum negustorii de cămile?

Irod s-a ridicat.

— Ar fi într-adevăr ciudat dacă s-ar supăra pentru totdeauna pe mine din pricina unui predicator. Însă norodul…

— Norodul are grijile lui de zi cu zi. Oamenii vor mai degrabă să ştie dacă au mai crescut preţurile în piaţă şi dacă, din întâmplare, fata vecinului se îmbăiază neînsoţită la scăldătoare. În plus, oamenii uită repede şi poporul nostru, dacă-mi permiţi să spun asta, e destul de simplu la minte. Nici măcar nu pricepe toate faptele unui prinţ, le ia doar ca atare, aşa cum face cu ploaia sau o furtună de nisip.

— De-ar fi aşa cum spui. Ştii, tocmai mi-am dat seama că sunt

lihnit de foame.

— Ce-ai spune de nişte porumbei fripţi şi de un vin bun, prinţe?

— Nu e rea propunerea ta, însă astăzi am poftă să-mi înfig dinţii într-o pulpă de miel.

Din nefericire, m-am înşelat. Poporul nu a uitat câtuşi de puţin de soarta lui Ioan, deşi nu mai era un subiect al bârfelor zilnice. Însă povestea nu s-a încheiat aici, căci Salomeea nu isprăvise cu boacănele. Soarta mai avea câteva capcane pe care i le-a aşezat în cale. Îmi amintesc cum am auzit odată că Salomeea rămăsese grea. Am înţeles pe dată tâlcul acestei veşti: noi probleme. Cu toate că nimeni nu o zicea în gura mare, se bănuia că tatăl copilului ar fi fost chiar profetul Ioan, totuşi mai puteau exista zeci de alte variante. Potrivit bârfelor oamenilor cu creierul cât o nucă, sarcina Salomeei era răzbunarea profetului pe ucigaşul Irod. Dacă într-adevăr aşa a fost, răzbunarea profetului a dat greş în chip lamentabil. Copilul n-a prea avut zile, căci într-o noapte a dispărut din palat împreună cu doica sa. N-am ştiut sigur niciodată, însă în spatele întregii tărăşenii se afla probabil unul dintre cei mai aprigi duşmani ai prinţului meu, Aretas Filopatris. Acum am ajuns să ne temem de ziua în care va apărea fiul omului despre care vorbea Ioan, care să stârnească norodul la revoltă. Bănuiesc totuşi că nici eu, nici stăpânul meu nu vom mai fi pe-aici ca să vedem cu ochii noştri.

Moartea copilului a mâhnit-o atât de tare pe Salomeea, încât s-a aruncat de pe munte. Cine şi-ar fi putut imagina una ca asta? Se pare că demonii ei au biruit-o sau poate că instinctul matern i-a înfrânt egoismul ei bine-cunoscut. Conştiinţa lui Irod începuse iarăşi să nu-i dea pace, însă de data aceasta a reuşit să îndure suferinţa. În schimb, Irodiada a fost cumplit de afectată. N-aş fi crezut că va plânge atât de mult după fiica ei. Astfel, atât mama, cât şi fiica m-au surprins, dovedindu-se nişte fiinţe mult mai sensibile decât mi-aş fi închipuit. Nu vreau să-l plictisesc pe cititor repetând că mi-e imposibil să pătrund tainele sufletului unei femei. Cred că mai degrabă aş putea ghici gândurile unui bivol sau ale unei maimuţe.

Toate aceste încercări grele l-au schimbat pe Irod. O tristeţe permanentă i s-a strecurat în suflet. Deşi îi era greu, reuşea să-şi ascundă mâhnirea, însă ochii mei ageri au băgat de seamă imediat.

Şi totuşi, paharul încă nu se umpluse.

Aproape că am uitat de preoţi. Probabil că trebuie să explic ce însemnătate au avut aceştia în viaţa prinţului meu. Într-un fel, clerul din Ierusalim poate fi considerat cea mai sâcâitoare pacoste a domniei lui Irod. Urmaşii noştri probabil nu vor înţelege niciodată pe deplin în ce măsură se află ţara noastră în momentul de faţă în mâna preoţilor ce slujesc la templul din oraşul sfânt. Într-adevăr, cred că puterea preoţilor a mai scăzut de-a lungul timpului: mintea lor îngustă pur şi simplu nu-şi are locul într-o lume mai bună din viitor.

Noi, evreii, avem o vorbă: în Templul din Ierusalim sunt la fel de mulţi preoţi şi leviţi precum pietre în zidurile sale. Nu am numărat cărămizile din pereţii templului, însă ştiu că are cel puţin douăzeci de mii de preoţi şi slujitori. Sarcina lor de căpătâi este să aducă jertfe Domnului, însă ei se amestecă în toate chestiunile ce ţin de viaţa de zi cu zi. Sinedriul format din şaptezeci dintre cei mai importanţi preoţi este o adunare puternică şi înfricoşătoare, iar cei mai influenţi sunt marii preoţi, desigur. Aşa stau lucrurile încă din vremuri îndepărtate, în care poporul ales s-a întors pe tărâmul făgăduinţei după exodul din Egipt. Conducătorii evrei nici măcar nu îşi spuneau regi pe atunci, ci mari preoţi – asta se petrecea înainte de Alexandru Ianeus, care, modest cum îl ştim, şi-a însuşit ambele titluri.

Romanii numeau această formă de cârmuire bazată pe puterea preoţilor „teocraţie“. Eu o numesc „inepţie“, o cangrenă în viaţa poporului nevinovat.

Locuitorii ţării Canaanului, sau cel puţin mare parte din ei, erau practic sclavii preoţilor. Clipă de clipă trebuiau să trăiască cu teama de a nu încălca legile religioase. Interesant este că preoţii nu ţineau deloc cont de regulile cărora ar fi trebuit să se supună. Era musai să provină din familii bune, şi totuşi oricine putea cumpăra o funcţie la templu. Trebuiau să fie sănătoşi tun, însă nicăieri nu dădeai peste atât de mulţi schilozi, cu picioare strâmbe sau gheboşi cum găseai în curtea templului. Lăcomia preoţilor era proverbială, supravegheau strângerea zeciuielii ca nişte fiare sălbatice care îşi păzesc vizuina plină de pui şi se îmbuibau cu carnea animalelor de sacrificiu la tot felul de ospeţe. Trufia lor nu cunoaşte limite, iar

setea lor de putere e nemăsurată.

Ca şi când toate astea n-ar fi de ajuns, mai erau şi scribii pe capul oamenilor. Aceşti învăţaţi tălmăcitori ai legii Domnului nu erau la fel de puternici ca preoţii, însă reuşiseră să-şi trimită reprezentanţi în Marele Sinedriu şi astfel aveau o oarecare influenţă, impunând tot felul de legi sfinte care afectau vieţile oamenilor. Mai mult, fiecare rabin avea propriul grup de susţinători, care nu numai că îl slăveau în faţa mulţimii, dar şi unelteau neîncetat pentru a-i spori puterea. Nimeni nu se putea măsura cu aceşti scribi în privinţa disputelor pe teme religioase, astfel că învăţăturile lor se bat cap în cap şi sunt de neînţeles. Cu toate astea, tocmai ei interpretau legile şi totodată separau grâul de neghină în rândul evreilor.

Irod Antipa n-a avut încotro şi a trebuit să-şi petreacă toţi anii de domnie în umbra preoţimii şi a scribilor. Unii cred că nu dă ascultare decât împăratului şi prefectului acestei ţări, însă situaţia e mult mai complicată. În parte e şi vina ciudaţilor de romani, care reuşesc să fie în acelaşi timp nemiloşi şi îngăduitori, şi tocmai îngăduinţa lor a împins Iudeea în această stare de confuzie. Iuliu Cezar a făcut mai demult o faptă bună când a hotărât că evreii puteau să-şi păstreze credinţa, însă decizia lui a complicat totodată lucrurile. În ochii oamenilor simpli preoţii sunt adevăraţii conducători, nu Roma, iar astfel fiecare prinţ evreu este obligat să facă pe plac atât împăratului, cât şi Templului. Altminteri, clerul instigă norodul să se răscoale împotriva prinţului, iar dacă se întâmplă una ca asta, prinţul poate fi sigur că nu mai are prea multe zile.

Norocul prinţului meu a fost că i s-au dat Galileea şi Pereea. În acelaşi timp, aceasta a fost şi nenorocirea lui. Stătea liniştit în provinciile sale, departe de intrigile de la Ierusalim, însă preoţii au privit mereu cu suspiciune şi chiar ostilitate Galileea, al cărei popor îl considerau păgân. O dovadă în această privinţă este că adesea Marele Sinedriu i-a pricinuit neplăceri lui Irod. Aproape că i-au pus beţe în roate când plănuia să construiască Tiberiada, doar din cauză că pe locul oraşului fuseseră cândva nişte morminte. Nu am văzut şi nici nu am auzit vreodată vreun mort care să fi venit să-şi exprime dezaprobarea faţă de ridicarea oraşului.

Necazurile pricinuite de preoţi au fost însă cel mai adesea

indirecte. Băgaseră frica în prefecţii romani, care la rândul lor s-au apucat să-i ameninţe pe prinţi. Astfel preoţilor le-a reuşit şmecheria: pretindeau în gura mare că îi dispreţuiesc pe ocupanţii romani, însă de fapt se foloseau cu şiretenie de ei. Nu era nevoie decât să-i sugereze prefectului că poporul urma să se răscoale, că acesta se preschimba pe dată în câine de pază. Un exemplu grăitor este tot cazul profetului Ioan. Irod probabil că nu l-ar fi pedepsit niciodată pe Ioan dacă preoţii nu s-ar fi mâniat din pricina predicilor acestuia şi nu l-ar fi speriat pe Pilat din Pont, care nu a avut altă soluţie decât să îl preseze pe prinţul meu să-l pedepsească pe Ioan. Aşa procedau preoţii cu toţi cei care le stăteau în cale. O mare parte din poporul Iudeei se afla sub stăpânirea lor, la fel şi mulţi dintre funcţionarii romani trimişi acolo. Pe lângă toate acestea, viclenia preoţilor este neîntrecută. Profetul Ioan ne serveşte iarăşi drept exemplu. Deşi preoţii au fost cei mai însetaţi de sânge, căci îi deranjau predicile acestuia, s-au folosit mai târziu de moartea sa împotriva stăpânului meu, Irod. Cu alte cuvinte, mai întâi l-au îndemnat pe Irod să-l ucidă pe profet, apoi s-au apucat să jelească cu neruşinare moartea acestuia. E greu să găseşti ipocriţi mai mari decât preoţii.

Sper să se ţină cont de toate astea în ziua când viaţa prinţului meu va fi supusă judecăţii. Niciodată nu i-a fost îngăduit să cârmuiască după cum ar fi dorit el.

Dacă mi-ar veni în minte mai repede cuvintele potrivite, nu aş sta noapte de noapte să scriu până la ivirea zorilor. După ce m-am hotărât să las această mărturie, m-am simţit adesea istovit, chiar dacă toată lumea ştie că sunt din cale-afară de rezistent, iar vigoarea trupului meu e aproape fără de margini. La început aţipeam la fel ca Irod în timpul zilei, însă tot nu era de-ajuns. Premoniţiile sumbre m-au făcut să mă grăbesc cu scrisul şi astfel dorm şi mai puţin. Însă noaptea trecută a fost bine că am reuşit să rămân treaz. Probabil că i-am salvat din nou viaţa prinţului.

Nu s-ar fi întâmplat nimic dacă Irodiada nu ar fi dat un mare banchet în grădina palatului. Ea organizează de două ori pe an un banchet pentru oamenii înstăriţi ai oraşului, iarna în palat, iar vara în aer liber. Nu se zgârceşte cu vinul şi cu bucatele alese, cei mai buni muzicanţi şi dansatori vin să-i distreze pe oaspeţi, iar

negustorii bogaţi care au primit invitaţii le întrec pe nevestele lor în ceea ce priveşte îmbrăcămintea, împopoţonându-se mai dihai decât nişte păuni. Mulţi dintre ei vin însoţiţi de vreun fiu sau vreo fiică, pentru care încearcă să găsească o pereche potrivită, iar în toiul dezmăţului şi al beţiei se ţes tot felul de intrigi şi se încheie învoieli. Sclavii palatului nu au o clipă de răgaz, iar în bucătării e atât de cald, încât te poţi sufoca. Irodiada e în cele mai bune toane, fiindcă a devenit un obicei să i se aducă daruri ori de câte ori dă un banchet. Oaspeţii ştiu prea bine că darul oferit trebuie să fie pe potriva rangului lor.

Printre bogătaşii invitaţi găseşti fel de fel de personaje cu diverse apucături, dar şi filozofi palavragii din ţări străine, de la care nimeni nu se aşteaptă să apară încărcaţi de daruri, căci de multe ori sunt mai sărmani decât cei care tund oile. Din nefericire, îşi arată recunoştinţa folosindu-se de renumitele lor cugetări sau prin versuri de neînţeles, cărora oamenii le spun „artă“. La fel se întâmplă şi cu unii slujitori ai statului, doctori sau sclavi care au funcţii de vază în oraş, cum ar fi sclavul responsabil cu întreţinerea hipodromului sau alţii asemenea lui.

Nu am avut încotro, a trebuit să mă duc şi eu. Nu eram câtuşi de puţin încântat de banchet, mai cu seamă că stomacul meu nu e deloc în toane bune. Am fost cruţat de dureri sfâşietoare, precum cea care mi-a răscolit măruntaiele pe uliţa ţesătorilor, însă de atunci nu m-am mai simţit în apele mele. A trebuit să-mi dau toată silinţa să reuşesc să discut politicos cu măcelarul cu buze mânjite de grăsime, care mi-a povestit de-a fir a păr cum se prepară fudulii de berbec la grătar, sau să dau din cap cu entuziasm prefăcut în faţa proprietarului termelor, care se apucase să înşire nişte povestioare despre curăţarea apeductelor de la terme. Când l-am zărit în mulţime pe doctorul Timon, m-am folosit de acest prilej pentru a-l trage deoparte, ca să schimb câteva vorbe cu el.

— Spune-mi, l-am rugat eu, dacă există vreun fel de mâncare potrivit pentru cei cărora stomacul nu le îngăduie să se bucure prea mult.

— De ce întrebi? a răspuns Timon. Ai necazuri cu stomacul sau vrei doar să duci un trai mai sănătos, având în vedere vârsta ta înaintată?

— Vârsta mea înaintată? m-am răstit eu. Credeam că doctorii

ştiu să numere! Deşi nu te priveşte, o să-ţi spun că, într-adevăr, stomacul mă cam supără în ultima vreme. E cu putinţă să aibă legătură cu ce mănânc?

Timon a încuviinţat cu o mină serioasă.

— Mâncarea îţi poate tulbura stomacul. Însă de cele mai multe ori, nu contează ce mâncăm, ci cât. Mâncatul peste măsură face fluidele din corp să se amestece şi astfel provoacă o stare de rău. Există, desigur, şi anumite substanţe care n-ar trebui consumate zilnic. Am auzit că împăratul Caligula îşi ospătează musafirii cu perle şi aur, şi mă tem că o astfel de dietă duce la o digestie proastă.

— Eu n-am mâncat perle şi nici nu obişnuiesc să mă îndop până plesnesc. Sigur, îmi plac foarte mult porumbeii fripţi…

— A, avem aceeaşi slăbiciune, a zâmbit Timon. Încearcă să faci ca mine. Mănâncă porumbeii cu sos de peşte. Face carnea mai uşor de digerat.

— Se vinde la piaţă sosul acesta sau trebuie preparat?

— Poţi să-l cumperi de la piaţă, însă dacă vrei un sos cu adevărat gustos, atunci pune-ţi sclavii să-l pregătească. Rezultatul depinde de cât timp stă peştele la putrezit. Negustorii din piaţă sunt în general prea grăbiţi, aşa că sosul lor n-are nici un gust.

— Cât timp ar fi potrivit? am întrebat eu plin de speranţă.

— Păi, depinde de dimensiunea peştelui. Pentru nişte şprot mic ajung câteva săptămâni. Lasă peştii într-un vas neacoperit. Când mirosul o să te facă să-ţi doreşti să nu mai stai în casă, înseamnă că a venit timpul să prepari sosul.

— Câteva săptămâni? am pufnit eu descumpănit. Deci trebuie să aştept o veşnicie ca să-mi pot alina stomacul.

Timon m-a bătut liniştitor pe braţ.

— Mai există şi anumite ierburi care te pot ajuta. Vino să-mi faci o vizită mâine.

Eram cât pe ce să-l implor să mă ajute chiar în clipa aceea, însă am reuşit să mă stăpânesc şi am spus:

— Voi veni. O să fiu la tine dis-de-dimineaţă.

Am continuat să mă învârt printre petrecăreţi. Nu aveam poftă nici să mănânc, nici să beau. Când l-am zărit din întâmplare pe Irod Antipa, am băgat de seamă că nici el nu părea să se numere printre cei mai entuziaşti participanţi la ospăţ. Se purta întocmai

cum îi cerea rangul, le zâmbea musafirilor şi schimba cu ei câteva cuvinte politicoase, însă, după felul în care îşi ţinea umerii, mi-am dat seama că era plictisit şi abia îşi stăpânea iritarea. Am observat şi că încerca să stea cât mai departe de muzicanţi. Îmi mărturisise că în ultimii ani începuseră să-l doară urechile din cauza muzicii. Irodiada, în schimb, ţopăia printre oaspeţi ca o zână voluptuoasă. Dar trecuse deja cam mult timp de când se sulemenise în stil egiptean, de aceea arăta acum precum cadavrul unui om ajuns în mormânt după ani întregi de trudă.

Când s-a lăsat întunericul, în grădină au fost aprinse nenumărate torţe. Lumina lor dispărea când şi când în spatele vreunui tufiş, odată cu un cuplu care se ţinea de mână şi care avea pesemne alte gânduri decât să discute despre fudulii de berbeci sau despre apeductele de la terme. Sau poate că doar îşi pierduseră perechea luată în faţa legii şi se apucaseră s-o caute alături de alţi rătăciţi. Probabil că doar din cauza zăpuşelii începuseră să-şi dea jos hainele de pe ei la adăpostul umbrişului. Irodiada îi îndemna pe muzicanţi să bată mai cu sârg în tobe şi să sufle cu foc în flaute. Multe femei înstărite s-au prins în joc şi îşi zbuciumau trupurile îndesate de parcă se credeau cine ştie ce hetaire graţioase.

Mă răzbise o oboseală îngrozitoare. Într-un târziu m-am săturat şi m-am decis să mă întorc în odaia mea. Însă când am ajuns acolo, mi-am dat seama că nu voi putea adormi prea curând. Prin fereastră pătrundea muzica asurzitoare şi chiţăielile dezmăţate ale oamenilor. Pe pat se revărsa lumina rece a lunii, stomacul mă durea, iar mintea îmi era copleşită de gânduri negre. M-am ridicat gemând şi m-am dus la fereastră. Am văzut torţele care pâlpâiau în grădină, iar oamenilor de lângă ele le puteam distinge feţele la fel ca ziua. În schimb, petrecăreţii care mişunau dincolo de bătaia luminii păreau doar nişte umbre fără chip. Atunci m-am gândit că dacă regatul pierzaniei – adesea pomenit în predicile preoţilor – există cu adevărat, trebuie să arate asemenea priveliştii ce mi se înfăţişa dinaintea ochilor.

L-am văzut şi pe prinţul meu plimbându-se semeţ de la un musafir la altul. Mi s-a făcut milă de el. Însă regretele m-au părăsit brusc atunci când am băgat de seamă un individ care îl urmărea pe Irod prin mulţime. Am căscat ochii ca să fiu sigur: un bărbat uscăţiv se furişa pe urmele prinţului. Aşa cum e obiceiul la ospeţe,

Irod nu le îngăduise gărzilor să se apropie de el, ceea ce nu era deloc o idee bună în cazul în care necunoscutul avea de gând să-şi pună în practică posibilele intenţii mârşave.

Mi-am înşfăcat mantia şi m-am năpustit pe scările care duceau în curte, am traversat curtea în grabă şi am intrat pe poarta grădinii. Dar cum am făcut câţiva paşi, m-au năpădit pe dată mirosul cărnii fripte şi muzica asurzitoare. Prinţul Irod nu se mai afla pe malul iazului, unde îl zărisem ultima oară. Degeaba l-am căutat din priviri printre petrecăreţi. M-am apucat să dau o raită prin grădină, izgonindu-l destul de nepoliticos pe funcţionarul care venise la mine cu chef de vorbă. Treceam pe lângă oameni fără să le văd feţele, cu toţii dispăreau ca frunzele îngălbenite măturate de adierea vântului. Nici una dintre siluete nu-mi părea a stăpânului meu.

L-am văzut pe Beria şi m-am apropiat de el. Stătea în penumbră şi părea atât de arogant, încât nimeni nu îndrăznea să-l abordeze. Am făcut-o eu, întrebându-l dacă nu ştia unde e prinţul.

— Chiar acum o clipă l-am văzut, a încuviinţat el şi a arătat cu mâna înspre poteca întunecată, mărginită de chiparoşi. Nu poate să fie prea departe.

I-am mulţumit lui Beria şi am pornit înspre potecă. Era destul de bine luminată, iar după ce am depăşit porţiunea împânzită de torţe, mi-am dat seama că întunericul nu era chiar de nepătruns, deoarece câteva stele licăreau dintre nori. În lumina lor, am văzut înaintea mea un bărbat, iar în faţa lui se întrezărea o a doua figură, pe care nu aveam cum s-o confund. Străinul se afla în continuare pe urmele lui Irod, însă, din pricina muzicii, prinţul nu-i putea desluşi zgomotul paşilor pe poteca pietruită. Totuşi, din fericire pentru mine şi pentru Irod, cu toată larma teribilă a muzicii, nici bărbatul nu mă auzea pe mine apropiindu-mă. Când am văzut pumnalul din mâna bărbatului, m-am aplecat repede să înşfac o piatră de pe jos şi m-am năpustit spre el. Ar fi avut timp suficient să se întoarcă şi să-şi înfigă jungherul adânc în trupul meu. Le sunt recunoscător tobelor şi flautelor, căci mulţumită lor omul n-a băgat de seamă prezenţa mea. Mi-am luat avânt cât am putut de mult şi l-am lovit în cap cu toată forţa. S-a oprit, a rămas pironit locului preţ de o clipă, apoi s-a prăbuşit. Eram convins că-l omorâsem.

Ceva i-a atras atenţia lui Irod şi s-a întors să arunce o privire în urmă. A trecut o clipă, apoi alta. Stăteam nemişcaţi. La fel de neclintit era şi bărbatul care zăcea pe jos între noi. Când m-am aplecat să-l privesc mai bine, am observat că pietrişul de lângă capul lui era plin de sânge. Am oftat. Irod s-a dezmeticit, a tras un şut pumnalului căzut pe jos şi s-a apropiat de trupul inert al necunoscutului.

— E prea devreme să ştim dacă acest bărbat a fost norocos sau nu, a zis Irod, însă cel puţin nu e mort.

— E cu putinţă să aibă craniul chiar aşa de tare? m-am mirat eu. Eşti sigur de asta, prinţe?

— Din răsuflarea lui se simte că a mâncat ţipar condimentat cu usturoi.

Dintr-odată muzica s-a oprit şi am auzit paşi apăsaţi care se apropiau din spatele meu. M-am răsucit rapid pe călcâie, nervos cum eram, şi l-am văzut pe Beria venind în grabă spre noi. Măcar pentru o dată apariţia lui m-a bucurat. Orice s-ar spune despre el – multe lucruri nu tocmai plăcute, mai ales în privinţa asprimii de care dă dovadă câteodată –, trebuie să recunosc că merită toată gratitudinea mea. Nu numai că nu se dă înapoi de la violenţă, ci o şi trăieşte. I-am explicat pe scurt ce se petrecuse, iar el şi-a înfipt mâna în părul năclăit al ucigaşului pentru a-i vedea faţa. Bărbatul a scos un strigăt, deşi ţinea ochii strâns închişi, de ziceai că doarme. Beria i-a lăsat capul să cadă înapoi pe pietriş.

— Ce facem cu porcul ăsta? l-a întrebat Beria pe Irod. Să pun să-i fie înfiptă o ţeapă în fund?

Prinţul a scuturat din cap.

— Cred că cel mai înţelept ar fi să-l iei la întrebări. Să sperăm că lovitura lui Iosafat nu l-a lăsat fără grai. Nu trebuie să fii binecuvântat cu înţelepciune divină ca să-ţi dai seama că e probabil zelot, însă nu pot să bag mâna în foc. Încearcă deci să-l ţii în viaţă deocamdată.

— Aşa voi face, chiar dacă n-am nici o tragere de inimă, a făgăduit Beria, apoi s-a întors către mine: de-aia îl căutai pe prinţ cu o faţă de parcă te lovise un măgar între picioare?

Am încuviinţat.

— S-a întâmplat să-l zăresc pe omul ăsta de la fereastră.

— Noroc că ai obiceiul să caşti gura pe fereastră seara, a zis

Beria şi l-a săltat pe bărbat pe umăr, ca şi când n-ar fi cântărit mai mult decât un mănunchi de vreascuri.

— Voi fi la temniţă, dacă îmi simte careva lipsa.

Apoi a plecat să-şi vadă de treabă, clătinându-se din pricina greutăţii trupului pe care îl căra în spinare. Am închis ochii pentru o clipă. L-am auzit pe Irod apropiindu-se, i-am simţit respiraţia.

— Cred că m-am săturat de banchetul ăsta, a zis el. N-ai vrea să bem puţin vin pe terasa de pe acoperiş?

— Nu cred că am avut vreodată mai multă nevoie de vin ca acum, am răspuns eu.

Puţin mai târziu, pe când şedeam pe terasa de deasupra camerei lui Irod, norii deja părăsiseră cerul, scoţând la iveală mii de stele, în mijlocul cărora lor trona melancolica lună. Vântul adia printre frunzele palmierilor. Simţeam mirosul şi gustul vântului, venea dinspre mare, străbătând deşertul şi dealurile înverzite ale Galileei, şi aducea cu el şi mireasma suavă a lacurilor noastre. În grădină răsuna acum doar un flaut singuratic. Era semnalul care-i îndemna pe oaspeţi să se îndrepte către casele lor sau poate ale altcuiva, unde cei mai zdraveni dintre ei puteau continua beţia până în zori sau chiar până seara următoare.

— Ţi-ai dorit vreodată să fii altcineva? m-a întrebat Irod.

Înainte să-i răspund, mi-am cântărit cu grijă cuvintele.

— Nu îmi amintesc să fi vrut aşa ceva. Bineînţeles, nu zic că aş fi prea mulţumit de mine însumi, însă viaţa mea n-a fost totuşi numai suferinţă şi îmi dau seama că m-aş fi putut naşte cu o minte mai puţin înzestrată sau cu un trup mai firav. Mulţi au avut parte de o soartă mult mai rea. Aşadar mă mulţumesc să fiu omul care sunt.

— Uneori îmi închipui că sunt pescar sau olar. Ştiu cât de copilăresc este, însă astfel de gânduri îmi alină suferinţa. Uneori chiar am impresia că am prins îndeajuns de mult peşte şi că îmi va ajunge pentru două sau trei zile, şi nu mai trebuie decât să-mi strâng plasa şi apoi să stau liniştit pe treptele micii mele colibe.

— Poate că asta ar fi trebuit să te naşti. Pare o viaţă tihnită. Dar cred că dacă ai fi fost pescar, i-ai fi invidiat pe cei mai norocoşi ca tine, cum ar fi prinţii.

Irod a scos un sunet care putea să exprime la fel de bine amuzamentul, dar şi tristeţea.

— Probabil că ai dreptate. Am doar starea aia de amărăciune care mă copleşeşte de fiecare dată când cineva încearcă să mă omoare. De-aş putea afla măcar cine l-a trimis pe omul acela.

— Poate că nu l-a trimis nimeni. O fi doar vreun sărac cu duhul.

— Poate tocmai pentru că e un ticălos sărac cu duhul a fost trimis să mă ucidă.

Am tăcut şi am stat în linişte vreme îndelungată. La orizont s-a ivit o linie subţire de lumină uleioasă. Am început iarăşi să vorbim ca nişte oameni care se cunoşteau de mult, însă până la urmă l-am lăsat singur pe prinţ, căci tocmai trecuse încă o noapte de nesomn şi ştiam prea bine că n-o să mă pot împiedica să aţipesc ziua. În curte am dat din nou peste Beria, care mi-a povestit că reuşise să smulgă adevărul de la bărbatul care-l urmărise pe Irod. Era fariseu şi, deci, se împotrivea tuturor învoielilor cu romanii sau cu orice alţi păgâni. Beria era de părere că în spatele faptei lui nu se afla vreo conjuraţie, ci că acţionase din proprie iniţiativă. Însă pe mine nu mă încălzea deloc descoperirea lui, căci oricum sunt mai mulţi farisei aici decât peşti în Iordan.

Poate că lui Irod i-ar fi fost într-adevăr mai bine dacă s-ar fi născut fiu de pescar şi dacă ar fi practicat meseria tatălui său. La urma urmei, ce ştim noi despre viaţa oamenilor simpli? Poate că fericirea nu face casă bună cu puterea şi bogăţia.

Am primit mai multe informaţii despre bărbatul care încercase să-l ucidă pe Irod. Se numea Amiel şi era fiul lui Zacur, proprietarul hanului de lângă teatru. Aşa cum e de aşteptat de la un tată bun, Zacur şi-a făcut apariţia la palat ca să implore milă pentru întâiul său născut, care ar fi trebuit să preia negoţul tatălui său când acesta avea să se retragă. Acum nu mai era cu putinţă, dar, din fericire, Zacur mai avea şi alţi băieţi.

Prinţul nu a vrut să-l vadă pe Zacur, ci a poruncit să fie lăsat să vorbească cu mine. L-am primit în mica mea odaie de lucru, deşi de obicei nu primesc oaspeţi aici. Îl cunosc pe Zacur de ani buni, şi cred că încăperea aia mică unde am putut discuta în linişte era numai bună pentru situaţia în care ne găseam.

Am auzit că un mare necaz îl poate face pe om să îmbătrânească peste noapte, părul îi albeşte, iar pe chip îi apar riduri adânci. Aşa arăta acum Zacur, deşi părul lui albise înainte de

fapta nebunească a fiului său. Se uita la mine cu ochii împăienjeniţi, obrajii îi erau traşi şi pielea cenuşie. Mâinile şi buzele îi tremurau şi n-a îndrăznit să se aşeze, ci a spus ce avea de spus stând smerit în faţa mea. N-am putut să nu-mi fie milă de el. Însă funcţia nu-mi îngăduia să compătimesc pe nimeni, aşa că mi-am alungat acele gânduri.

— Îi pot da regelui Irod orice nu este peste puterile mele, a făgăduit Zacur, dacă-i cruţă viaţa primului meu născut, Amiel. Fiul meu a comis o asemenea faptă din pricina nechibzuinţei tinereţii şi întărâtat de zeloţi – nişte demoni care s-au năpustit asupra lui.

— Fiul tău spune că n-a fost împins să facă asta de nici o conspiraţie, am răspuns eu. Deci e zadarnic să dai vina pe zeloţi.

Zacur şi-a plecat privirea către dalele din pardoseală.

— Dacă Amiel tăgăduieşte orice complot, atunci aşa trebuie să fie. Mi-am învăţat toţi copiii să spună întotdeauna adevărul. Totuşi băiatul meu le-a dat ascultare zeloţilor, iar asta este numai din vina mea. Din prostie, le-am oferit unora dintre ei vin în hanul meu, deşi datoria mea ar fi fost să le trântesc uşa în nas. Aşadar eu sunt cel care merită pedepsit. Nu l-ai putea convinge pe Irod să-mi ia mie viaţa şi să o cruţe pe a lui Amiel?

— Irod Antipa nu ucide oameni nevinovaţi, iar faptul că ai primit zeloţi în hanul tău nu este o fărădelege în sine.

— Şi dacă aş deveni sclavul lui Irod? Aş face-o cu plăcere. Aş putea sluji în bucătăria lui. E lucru ştiut că mă pricep să gătesc mâncare delicioasă.

— Cu tot respectul, Zacur, Irod nu mai are nevoie de alţi servitori bătrâni.

A început să-şi frângă mâinile de disperare.

— Şi dacă vând hanul şi îi dau toţi banii stăpânului tău? I-ar putea folosi ca să renoveze palatul. Pe ici-colo se mai vede câte o bucată de lemn sau vreo piatră care se desprinde din zid, nu-i aşa?

— Irod îşi permite singur să construiască şi zece palate noi. Dar hai să facem astfel, Zacur. Voi vorbi cu prinţul cât de repede cu putinţă şi îţi voi da de ştire.

Zacur a căzut în genunchi dinaintea mea şi a început să-şi şteargă faţa pe care-i şiroiau lacrimile cu poalele mantiei mele.

— Te rog, fă tot ce poţi. Dacă mă ajuţi, toată familia mea te va servi tot restul vieţii tale şi se va îngriji şi de înmormântarea ta. O

să fac lângă locul tău de îngropăciune o cărare de flori de fiecare sabat.

L-am înşfăcat iritat de încheieturi şi l-am silit să se ridice în picioare.

— Nu e nevoie să se îngrijească nimeni de mormântul meu. Mai bine lăsaţi vulpile să se înfrupte din ciolanele mele. Acum pleacă, mergi în pace, în ciuda necazului care a dat peste tine. Vei primi de veste de la mine mai târziu.

L-am găsit pe prinţ în încăperea armelor, însoţit de sclavul care se îngrijeşte de ele. La palat sunt păstrate o mulţime de suliţe, ghioage şi săbii, pentru a fi folosite în cazul unui asediu – lucru care nu s-a întâmplat niciodată, din fericire. Umezeala pătrunsese în acea pivniţă şi armele începuseră să ruginească. Priveam amuzat cum Irod dădea porunci ca armele să fie curăţate şi cum sclavul, cu capul plecat, părea tot mai agitat, probabil socotind în minte câtă treabă îl aştepta. L-am urmat pe Irod în curte şi i-am povestit în mare cum decursese întâlnirea mea cu Zacur. Şi Irod îl ştia pe bătrânul hangiu – oare există vreun cârciumar în oraş pe care să nu-l cunoască Irod? – şi mi-am dat seama după felul în care i se lăsaseră în jos colţurile gurii că şi lui îi era milă.

— Sărmanul om! a exclamat el. Câteodată, copiii trebuie să poarte povara faptelor necugetate ale taţilor lor, însă o soartă şi mai nenorocită o au taţii care plătesc pentru greşelile fiilor.

— Înţelegi, de bună seamă, că Zacur e nerăbdător să-ţi cunoască hotărârea în privinţa fiului său. Ce vrei să îi spun?

Irod îşi mângâia barba gânditor.

— Ar trebui să organizez un proces. Din nefericire, zeloţii vor profita de asta şi nu voi putea face altceva decât să pedepsesc fiecare răufăcător aşa cum merită. Iar dacă fiul lui Zacur este într-adevăr complice de-al zeloţilor, aceştia vor face tot ce le stă în puteri pentru a împiedica bunul mers al treburilor. Ar putea chiar să se folosească de proces ca să întărâte iarăşi poporul.

— Renunţă deci la proces. La urma urmei, nu e nevoie decât să dai o poruncă pentru ca Amiel să fie sugrumat.

— Da, da, pare simplu când o spui, a oftat Irod. Însă dacă îi tăiem capul băiatului lui Zacur, încălcăm legile romanilor.

— Prefecţii Romei nu-şi bagă nasul atunci când iei hotărâri în cazul răufăcătorilor. Şi, oricum, putem oricând susţine că în

spatele faptei lui Amiel au stat motive religioase. Caz în care poţi să-l dai fără probleme hrană porcilor, căci legea nu te poate împiedica.

— Asta dacă preoţii din Ierusalim n-ar tălmăci în alt chip legea. În plus, unde să găsesc eu porci? Nu, mai bine îl dau pe fiul lui Zacur pe mâna romanilor. Uneori e mai înţelept să arunci responsabilitatea în cârca ocupanţilor, căci poporul oricum nu se poate mânia pe ei.

— Să-i spun asta lui Zacur?

— Mai aşteaptă. Este acest Amiel tânăr?

— N-am apucat să-l văd prea bine în noaptea aceea, în grădină. Nu mi-a trecut prin gând să-l întreb pe Zacur.

— Ai putea să stai de vorbă cu Amiel. Şi dacă e un om slab de minte şi tânăr, i-aş putea recomanda prefectului Marullus să-l trimită la galere. Cine ştie, poate scapă cu viaţă şi va apuca să-şi mai vadă vreodată bătrânul tată.

— Eşti din cale-afară de milos, prinţe.

— Vrei să spui că îmi pierd minţile. Poate că aşa e. Acum du-te şi vorbeşte cu băiatul şi apoi mai vedem.

— Ca întotdeauna, facă-se voia ta, prinţe.

De mii de ori, în drum spre temniţă, m-am gândit cât de repede îi osândim pe alţii ca să ne ridicăm noi deasupra. Vreau să spun că atunci când Amiel s-a hotărât să-l ucidă pe Irod, l-a osândit pe prinţ şi s-a pus pe el însuşi mai presus. Dar există oare vreun om care să nu se pună pe sine mai presus de orice? Cu toţii orbecăim prin viaţă, mă întreb dacă suntem în stare să ne vedem propriile beteşuguri şi neajunsuri? Şi mai presus de toate: oare sunt eu mai bun decât ceilalţi, căci limba mea ascuţită dă mereu verdicte pripite şi îi judecă pe alţii? Zeii ştiu prea bine că nimic nu e mai uşor decât să vezi un miel în locul lupului, de vrei, şi să iei o capră drept bivol.

Amiel era tânăr. Nu mai era un copil, însă nici nu ajunsese bărbat în toată puterea cuvântului. Părea înalt şi slăbănog, cum stătea ghemuit într-un colţ al temniţei, însă din privirea lui semeaţă am înţeles că era un om foarte încăpăţânat. Ştiam totuşi că sfidarea din ochii lui era menită mai degrabă să-i ascundă teama.

— Aşa deci, am spus eu. Te credeai un mare ucigaş şi uită-te

acum la tine. Ţi-a luat mândria minţile?

— Nu sunt un om mândru, a răspuns el cu o voce care trăda că plânsese în singurătatea celulei. Am vrut să fac dreptate şi nu regret asta.

— Ce ştii tu despre dreptate la vârsta ta? Crezi că înţelegi mai bine lumea asta decât oamenii de trei sau patru ori mai bătrâni decât tine? Ai habar de prinţul Irod şi de faptele sale? Nu îţi tăgădui trufia, căci urlă în tine mai ceva ca un predicator cocoţat pe un munte.

Amiel a sărit în picioare, cu obrajii roşii de furie.

— Ba ştiu destule despre Irod! Jefuieşte poporul la porunca romanilor şi în acelaşi timp strânge bogăţii pentru el însuşi. Trăieşte în păcat cu nevasta sa şi îşi biciuieşte sclavii. Este un blestem care s-a abătut asupra Galileei!

— Vai de ideile tale copilăreşti. Spune-mi cine susţine că l-a văzut pe Irod biciuind vreun sclav. N-a făcut niciodată aşa ceva, ba dimpotrivă, din câte ştiu eu, sclavii lui o duc mai bine decât la curtea oricărui alt prinţ. Cât despre presupusa jefuire a poporului, el a convins Roma să perceapă taxe mai mici. Nimeni nu a mai făcut asta. Iar traiul lui alături de Irodiada nu este mai păcătos decât viaţa părinţilor tăi. Nu uita că şi mama ta este verişoara tatălui tău.

— Nu îi amesteca pe părinţii mei în asta! a strigat Amiel schimonosindu-se la faţă. Voi, saducheii, sunteţi toţi la fel. Vă îngăduiţi orice păcate, însă pe ceilalţi vreţi să-i omorâţi cu pietre pentru cea mai mică fărădelege.

— În primul rând, nu sunt saducheu, am început să-i explic răbdător, iar în al doilea rând, saducheii nu sunt milostivi cu păcatele nimănui, căci dau ascultare legilor părinţilor. Chiar nu ştii că se supun celor şase sute treisprezece porunci ale lui Moise, care sunt totodată şi legile lor de căpătâi? Şi mi-e greu să nu-i pomenesc pe părinţii tăi, fiindcă tatăl tău i-a oferit deja prinţului Irod tot ce are, şi vrea chiar să fie sclavul lui. Vezi ce i-ai făcut tatălui tău?

— Minţi! Tata n-ar accepta niciodată să fie sclav!

— Vrei s-o auzi chiar din gura lui? I le-a oferit lui Irod chiar şi pe surorile tale, l-am minţit eu, deşi am simţit un junghi în piept când am rostit asta. Toate acestea doar ca să-i fie cruţată viaţa fiului său nerecunoscător. Tatăl tău este un om prea bun ca să-ţi fie

părinte. Nu îl meriţi.

Toată sfidarea de pe chipul lui Amiel s-a şters într-o clipită. S-a chircit din nou într-un colţ al celulei, şi-a îngropat chipul în palme şi a început să plângă.

— N-ar fi trebuit să le dau ascultare străinilor din hanul tatălui meu.

— Acolo ai greşit. Dar nu e totul pierdut încă. Dacă îmi spui numele acelor străini, negreşit l-aş putea convinge pe Irod să te lase în viaţă. Vei fi trimis doar pe galerele romane, ceea ce nu e o pedeapsă atât de rea cum cred oamenii. Ba dimpotrivă, aşa o să poţi vedea porturile din toată lumea şi o să te bucuri de aerul proaspăt al mării. Am auzit că a fi vâslaş e o adevărată aventură pentru mulţi bărbaţi tineri.

Dintr-odată faţa i s-a luminat de speranţă şi s-a întors către mine.

— O aventură? Dar dacă nu sunt îndeajuns de puternic ca să vâslesc? Am braţele firave, căci nu am fost pus niciodată la muncă grea.

— Pe galeră vei deveni atât de puternic, încât după ce vei fi eliberat, toate fecioarele Canaanului vor suspina după tine.

— Chiar aşa? De fapt, nu văd de ce n-aş destăinui numele zeloţilor care m-au abătut pe căi necurate. Erau…

— Nu-mi zice mie! am strigat repede. Îi vei spune războinicului Beria, pe care l-ai cunoscut deja. Apoi eu îi voi povesti prinţului cât ne-ai ajutat. El, la rându-i, îl va ruga pe prefectul Marullus să-ţi găsească un loc comod pe o galeră.

L-am lăsat în naivitatea lui copilărească şi am trimis un sclav să-l anunţe pe stăpânul meu că prizonierul era tânăr şi sărac cu duhul, întocmai cum îşi dorea, şi voia să ne ajute dând în vileag numele complicilor săi zeloţi. Cu toate acestea, îmi rămăsese un gust atât de amar în gură, încât a trebuit să beau nişte vin. Sclavii de pe galere rareori supravieţuiesc, iar viţeii neajutoraţi precum întâiul născut al lui Zacur, aproape niciodată.

Să fie oare o năpastă atât de mare abătută asupra ţării Galileei aceste facţiuni care se tot sfădesc între ele? Ştie vreunul dintre cititorii mei la ce mă refer atunci când povestesc în aceste rânduri despre farisei, saduchei şi zeloţi? De bună seamă că toate facţiunile

şi sectele rivale vor dispărea în timp, când omenirea va deveni mai înţeleaptă. Deja peste vreun secol sau cel mult două nimeni nu va mai fi atât de înapoiat, încât să se supună cu totul unei singure facţiuni cu o viziune îngustă asupra lumii.

Cititorul trebuie să afle că atât saducheii şi fariseii, cât şi zeloţii erau nişte grupuri restrânse în vremea Haşmoneilor. Irod cel Mare le-ar fi eliminat definitiv, însă după ce el a ajuns la putere peste tărâmul făgăduinţei, aceste secte deveniseră deja atât de puternice şi de bine închegate, încât răsturnarea lor ar fi fost pur şi simplu imposibilă. Astfel conducătorii Iudeei nu au avut altceva de făcut decât să le tolereze.

Primii care s-au organizat au fost saducheii, în fruntea cărora a fost numit preotul Ţadoc. Însă conducătorii Haşmonei aveau o influenţă mai mare în cadrul grupării decât acesta. Saducheii au stabilit bune relaţii atât cu grecii, cât şi cu romanii, şi au acceptat să facă anumite concesii cerute de împrejurări. Totuşi adesea mergeau prea departe cu învoielile, căci nu doreau decât să coopereze cu Roma şi aveau o slăbiciune pentru obiceiurile elenilor. Majoritatea preoţilor cu funcţii importante sunt saduchei, la fel ca aproape toţi proprietarii de pământ şi negustorii înstăriţi. Popularitatea lor în rândul oamenilor nu este prea mare, deşi s-ar putea crede altfel – căci par să ofere o cale rezonabilă şi mult mai atrăgătoare de a practica credinţa părinţilor. După părerea lor, e suficient dacă urmezi cele mai importante dintre vechile legi. Plăcerile nu sunt interzise, ba dimpotrivă. Am auzit chiar de saduchei care mănâncă în taină carne de porc! Însă cei mai mulţi îi consideră pe urmaşii preotului Ţadoc nişte trădători care şi-au vândut sufletul Romei – mai puţin în provinciile noastre, Galileea şi Pereea. Aici oamenii cunosc adevărul şi sunt binevoitori, lucruri la care se poate să-mi fi adus şi eu obolul, doar am dat un exemplu demn de urmat ani de-a rândul.

Fariseii au strâns rândurile pentru a se opune saducheilor. Primii farisei au fost preoţi mai puţin însemnaţi, însă, după câteva decenii, mişcarea s-a răspândit peste tot, de la cei mai înalţi preoţi până la cei mai sărmani slujitori. Poporul Iudeei îi susţine mai cu seamă. Cele mai însemnate trăsături ale fariseilor sunt nestatornicia şi laşitatea. Sunt lipsiţi de statornicie fiindcă susţin că urmează cu stricteţe vechile legi şi totuşi îi judecă pe saduchei, a

căror credinţă este întemeiată întru totul pe legile lui Moise. Se dovedesc nişte laşi când vociferează împotriva conducerii romane, însă rareori fac ceva concret în privinţa asta. Faptele care presupun cutezanţă le lasă în seama zeloţilor, care sunt – alături de preoţime – cea mai rea dintre năpastele abătute asupra ţării noastre.

Zeloţii au devenit o sectă în vremea lui Irod cel Mare, deşi existaseră şi înainte, ascunşi în rândul fariseilor. Au început să-i întărâte pe evrei la răscoală şi chiar au pus la cale câteva revolte care au dat greş. Mai apoi, şi-au dat în petic omorându-i pe cei care colaborau cu romanii sau se arătau binevoitori faţă de aceştia. Mulţi cred că zeloţii sunt nişte adevăraţi eroi, însă nu ţin cont de faptul că îşi săvârşesc fărădelegile pe căi lăturalnice şi preferă să-şi ucidă victimele pe la spate, când acestea nu se pot apăra. I-aş da cu plăcere pe toţi drept hrană porcilor cruţaţi de saduchei.

Stăpânul meu, Irod, a reuşit să navigheze cu iscusinţă prin apele tulburi dintre toate aceste grupări rivale. Deşi mulţi îl consideră saducheu sau cel puţin un aliat al lor, de fapt el îi dispreţuieşte pe cei mai mulţi dintre mai-marii saducheilor, fiindcă aceştia – mari amatori de plăceri – încearcă să obţină totul în schimbul unui preţ cât mai mic. Fie că e vorba despre funcţii sus-puse, simpatia romanilor sau banchete îmbelşugate, saducheii se înclină de fiecare dată în faţa celui care oferă cel mai mult. În ceea ce-i priveşte pe farisei, prinţul Irod i-ar izgoni, dacă ar putea, în părţile sălbatice şi necunoscute ale Africii, iar pe zeloţi s-ar bucura să-i vadă atârnând de crengile copacilor, spânzuraţi cu propriile maţe.

Din păcate însă, există o problemă: dacă aceste năzuinţe ale prinţului meu ar fi puse în fapt, o mare parte din ţara Iudeei ar rămâne cu totul pustie.

Andrei e un om sigur pe el. Ascultam o dată nemulţumirile a doi negustori în apropiere de poarta palatului, când şi-a făcut apariţia împreună cu un alt bărbat înalt şi a venit drept la mine. Mi-am luat în grabă la revedere de la negustori – fericit că scăpasem de sporovăiala lor – şi, când să deschid gura să le dau bineţe, Andrei l-a prezentat pe însoţitorul său.

— El este Simon, fratele meu, pe care profetul Ioşua l-a numit

Petru. Are o treabă cu tine.

— Dacă treaba e aceeaşi despre care am discutat deja, am spus eu, nu e cazul să vă osteniţi. O să-i vorbesc prinţului de mica voastră sectă când o să cred eu de cuviinţă.

— De data asta e vorba despre soarta unui bărbat tânăr, a spus cel pe nume Simon. Am venit să fac apel la inima bună a lui Irod şi a ta şi la simţul dreptăţii pe care-l aveţi.

I-am cercetat cu privirea chipul luminat de razele soarelui ce învăluiau întreaga curte a palatului. Semăna cu fratele său, însă părea un om mai aprig la mânie, care nu s-ar fi dat în lături de la violenţă; ceva din el îmi amintea de Beria, deşi nu aduceau deloc la înfăţişare. Petru arăta aproape ca un pustnic, deşi umerii şi braţele lui masive nu puteau trece chiar neobservate. O cută adâncă părea ca brăzdată cu un topor între ochii lui, dinţii mari i se iţeau din gură, iar urechile imense i s-ar fi potrivit de minune unui liliac. Aş fi putut să-l iau drept o arătare caraghioasă dacă nu ar fi emanat o autoritate pe care n-o puteam înţelege întru totul şi – odată cu asta – o ameninţare ascunsă. Avea totuşi un cusur: chipul lui era complet lipsit de expresie, părea împietrit precum o mască.

— Noi nu trebuie să ne justificăm în faţa nimănui când vine vorba de dreptate, i-am zis cu mândrie, totuşi voi asculta ce ai de spus. Să mergem însă la umbră.

M-au urmat către portic, unde i-am poruncit unui sclav care tocmai trecea pe lângă noi să-mi aducă nişte vin. N-am cerut nimic pentru Andrei şi Simon. Fără îndoială că văzuseră fântâna din curte, de unde nu-i împiedica nimeni să bea. Nu i-am poftit nici să se aşeze pe bancă. Doar le-am făcut semn ridicându-mi mâinile că era timpul ca Simon să vorbească.

— Aţi prins un tânăr pe nume Amiel, a început el.

— Da, aşa este. Avem obiceiul să-i pedepsim pe cei cărora le vine cheful să înfigă un pumnal în spatele prinţului Irod.

— Însă acest Amiel este la fel de nevinovat ca un miel, a afirmat Simon cu aceeaşi expresie rigidă, care nu trăda nici o emoţie. Este un învăţăcel de-al profetului Ioşua şi nu crede în vărsarea de sânge. Din nefericire, mai mulţi ticăloşi i-au dat să bea vin ieftin în hanul tatălui său şi i-au băgat în cap idei nesăbuite. Fără îndoială că le-a fost uşor, căci mintea îi era tulbure din pricina vinului.

M-am uitat preţ de o clipă în cupa cu vin pe care tocmai mi-o

întindea sclavul.

— Noroc că vinul acesta nu-i ieftin. Aşa e, poate Amiel chiar nu era în toate minţile când s-a furişat pe urmele lui Irod cu un cuţit în mână. Însă asta nu face cu nimic mai bună situaţia lui. Răul e deja săvârşit.

— Deci va fi executat? a întrebat Simon.

— Asta vor decide romanii, însă prinţul i-a transmis prefectului un mesaj în care îi recomandă să-l trimită pe o galeră.

Andrei a răsuflat uşurat şi a început să zâmbească, dar Simon mă ţintuia cu ochii lui neclintiţi.

— Asta e tot una cu o condamnare la moarte. Amiel e mult prea firav pentru galeră. Unde se află acum? Probabil e deja în drum spre Cezareea Maritima, din moment ce urmează să fie încătuşat la vâsle.

— După cum spuneam, ultimul cuvânt îl are prefectul Marullus, am spus dând din deget în chip de tăgadă. Aşa că mai bine vorbiţi cu el. Iar Amiel va rămâne la Ierusalim deocamdată. Acolo a fost trimis ieri.

Simon şi-a ridicat bărbia, s-a uitat lung undeva dincolo de capul meu şi a zis:

— Dacă aşa stau lucrurile, orice speranţă e pierdută.

— Dar nu ştim deocamdată cât de lungă va fi pedeapsa lui Amiel, a intervenit Andrei. E tânăr şi poate va birui toate greutăţile.

Simon a scuturat din cap, iar urechile lui de liliac păreau că flutură prin aer.

— Chiar de va scăpa cu viaţă, o să fie un om terminat. Uite-aşa îşi jertfeşte poporul Iudeei puterea pentru romani. Cine păcătuieşte mai tare, cel care greşeşte din pricina tinereţii şi a nechibzuinţei sau acela care ar trebui să aibă înţelepciunea să ierte, însă iubeşte răzbunarea şi preferă să facă rău?

— Dacă ai de gând să-l judeci pe Irod, măsoară-ţi cuvintele. Poate te alegi şi tu cu o pedeapsă chiar mai aspră decât sclavia pe vreo galeră.

Simon şi-a aţintit iarăşi privirea în care nu se citea nici o emoţie asupra mea.

— Poţi să-mi iei viaţa chiar acum dacă vrei. Însă roagă-l pe prinţ să-l cruţe pe tânărul Amiel.

— A făcut deja tot ce a putut în privinţa asta. Iar cu sufletul tău n-am ce face, asta dacă n-oi fi vreun sfânt.

— Hulitorule! a exclamat Simon, de data asta părând de-a dreptul îngrozit. Chiar eşti un om rău şi duşmănos! Căieşte-te! Slăveşte-i pe Domnul şi pe fiul Său!

— Îl slăvesc pe domnul meu, Irod, cât e ziua de lungă, am replicat eu ridicându-mă în picioare. Din nefericire, sau poate că din fericire, nu are fii.

Le-am întors spatele şi am pornit pe coridorul care ducea la sala tronului. N-am apucat să fac prea mulţi paşi, căci Andrei s-a luat după mine şi m-a apucat fără nici cea mai mică urmă de politeţe de mânecă.

— Iartă-l pe fratele meu, a stăruit el. Simon e iute la mânie, însă nu cere nimic pentru sine.

— Se aprinde cam repede, într-adevăr. O fi zelot. Voi, discipolii lui Ioşua, sunteţi toţi zeloţi, nu?

Acum a fost rândul lui Andrei să se arate îngrozit.

— Nimic mai departe de adevăr. Zeloţii varsă sânge nevinovat, pe când noi ne împotrivim oricărui act de cruzime. Şi totuşi Simon are dreptate, nu crezi? Ce folos ar avea poporul nostru dacă îi osândim pe cei tineri?

— Ce folos ar avea poporul nostru dacă îl osândim pe Irod Antipa? Omorându-l pe prinţ nu facem decât să le lăsăm cale liberă romanilor. Explică-i asta fratelui tău. Acum e timpul să pleci.

L-am dat la o parte şi mi-am continuat drumul. Nu m-am uitat înapoi. După ce am ajuns în camera mea, m-am aşezat o vreme să cuget. Mă gândeam că era deja timpul să-l informez pe Irod în legătură cu adepţii profetului Ioşua. Dacă printre ei se numără şi alţii la fel ca Simon Petru, ar fi cazul să se ferească de ei. Mă întreb dacă li s-au alăturat şi susţinători de-ai lui Ioan. Ştiu că nici discipolii lui Ioan, nici cei ai lui Ioşua nu sunt în relaţii bune cu fariseii, însă oare cum se au cu zeloţii? Mi se învălmăşeau atâtea întrebări în cap, încât a început să mă doară. În acelaşi timp, am simţit un junghi ciudat în burtă. Ce or avea iarăşi zeii cu mine?

Veniamin, nepotul meu, tocmai s-a întors de la Damasc, unde îl trimisesem să se ocupe de nişte afaceri de-ale lui Irod. Sunt recunoscător că-l am aproape pe acest tânăr, deoarece are capul pe

umeri şi dă dovadă de mai mare înţelepciune decât mai mulţi bătrâni la un loc. Am de gând să-l las să-mi preia treptat sarcinile zilnice. Desigur, eu o să-mi văd de treabă mult timp de acum încolo, însă un mic ajutor nu strică. Totodată, îi fac o favoare fratelui meu, chiar dacă nu mai suntem foarte apropiaţi de când m-a criticat o dată pentru modul meu de viaţă. El are o nevastă, trei amante şi douăzeci şi trei de copii. Pare că vrea să se asigure că poporul ales n-o să piară din lipsă de urmaşi.

— Te-ai simţit bine la Damasc? am întrebat eu după ce ne-am aşezat să luăm cina în mica mea casă din apropiere de plajă pe care i-am dăruit-o lui Veniamin. Ai veşti de acolo?

— Cea mai importantă noutate e probabil faptul că romanii din Damasc au început să se teamă de nabateeni, a răspuns Veniamin. Umblă vorba că Aretas Filopatris plănuieşte să cucerească oraşul.

— Aretas! am strigat. E de necrezut. Lăcomia lui chiar nu mai cunoaşte margini? De fapt, e totuşi o veste bună dacă într-adevăr are de gând să îşi extindă ţinuturile către Damasc. Măcar atunci n-o să mai aibă timp sau forţă să ne atace pe noi.

— Are de gând să facă asta? a întrebat Veniamin uluit. O să vină oare războiul peste noi?

— Iscoadele lui Beria au aflat că Aretas îşi pregăteşte armata. Însă sper că nu are de gând să se lupte cu noi, ci să subjuge Damascul. M-aş fi dus degrabă să-i spun prinţului, dacă nu i-aş fi promis lui Beria că intrigile lui Aretas cad în sarcina lui. Şi pe lângă asta…

Veniamin a ridicat întrebător din sprâncenele aranjate cu măiestrie.

— Pe lângă asta?

Nu mi-am putut reţine un zâmbet.

— Poate că n-ar strica să aştept ca Beria să-l sperie pe Irod. Dacă reuşesc să scot mai multe informaţii despre Aretas şi dacă se dovedeşte că ţinta lui e într-adevăr Damascul, voi folosi asta în avantajul meu. Închipuie-ţi! Beria îi povesteşte că Aretas îşi adună trupele, iar Irod se sperie. Atunci intru eu în scenă, corectez informaţiile greşite şi îl liniştesc pe prinţ, demonstrându-i că Aretas râvneşte de fapt să aducă Damascul în regatul său.

— Dacă mi-aş permite, te-aş acuza de viclenie, a zis Veniamin râzând. Nu ţi-e ca un frate, prinţul? Eu, unul, m-aş grăbi să-i spun

că putem fi pe pace în privinţa lui Aretas. Bineînţeles, dacă într-adevăr aşa e.

— Eşti încă lipsit de experienţă. Adu-ţi aminte că oamenii de teapa noastră trebuie să profite de orice ocazie ca să se înfăţişeze într-o lumină favorabilă. Şi, în afară de asta, e bine ca Beria să se ardă puţin. În ultima vreme a devenit cam obraznic.

După ce-am mâncat bine, ne-am dus să ne facem siesta pe malul mării, în adierea blândă a vântului. Am coborât până aproape de marginea apei şi am luat-o pe lângă mahalaua pescarilor, unde Veniamin a remarcat că multe case păreau foarte confortabile. A trebuit să-i explic că, în ciuda a ceea ce crede multă lume, pescarii nu sunt nicidecum cu toţii sărmani. Când i-am povestit că unii dintre ei au chiar şi pivniţe pline cu vin, nepotul meu s-a arătat neîncrezător. Poate că deja se gândea că ar fi cazul să-şi cumpere o barcă cu pânze.

Urcând înapoi la deal, l-am întrebat:

— Îi cunoşti pe adepţii profetului Ioşua?

— Ioşua? Are adepţi? a întrebat Veniamin vădit uimit.

— I-am întâlnit pe doi dintre ei. Secta lor este totuşi mică şi se pare că se întâlnesc în taină. Cu toate astea, ceva mă tulbură.

— Vrei să încerc să aflu mai multe? Prin taverne circulă mereu tot felul de bârfe, iar chipul meu nu este nici pe departe atât de cunoscut precum al tău. Iar cei care mă cunosc nici măcar nu ştiu toţi că sunt în slujba ta. Aşadar oamenii cutează să vorbească fără oprelişti în prezenţa mea. Nici nu le trece prin minte că vorbele lor ar putea ajunge la urechile prinţului.

— Nu e nevoie să-ţi baţi capul cu asta, dar dacă, din întâmplare, auzi ceva despre adepţii lui Ioşua, vino şi spune-mi.

Ne-am despărţit pe uliţa aurarilor, iar eu am pornit încet înspre palat. Nu puteam să fac nimic în privinţa asta: nu reuşeam să îmi scot din cap imaginea profetului Ioşua, aşa cum îl văzusem ultima oară. Nu am obiceiul să îi ascund lucruri lui Irod, însă pe asta am ţinut-o doar pentru mine. Nu ştiu de ce. La început, cred că am vrut să nu se amărască şi mai tare, iar apoi n-am mai avut nici o tragere de inimă să povestesc cuiva prin ce umilinţe trebuise să treacă Ioşua înainte să moară. Clipele acelea sunt la fel de vii în mintea mea, de parcă totul s-ar fi petrecut ieri. De aici probabil neliniştea care mă tot chinuie.

Aş fi fost cruţat de amintirile acestea neplăcute dacă, din pricina lui Irod, n-aş fi ajuns în mijlocul negustorilor din Tiberiada. Îl urmaseră pe stăpânul meu la Ierusalim în timpul Sărbătorii Azimelor, iar sarcina mea era să le prezint oraşul. Curând însă s-a dovedit că erau mai interesaţi de cârciumi. I-am lăsat într-un birt şi am pornit să rătăcesc pe ulicioarele înţesate de oameni, cum se întâmplă întotdeauna în timpul marilor sărbători. Umblând fără o ţintă anume, m-am pomenit dinaintea cetăţii Antonia, transformată în garnizoană pentru romani. Privirea mi s-a oprit asupra trupelor care se strânseseră în faţa porţii. Soldaţi înarmaţi nu lăsau pe nimeni să intre.

Am observat un centurion care urmărea totul de pe margine. Făcusem odată un târg cu el pentru nişte uleiuri trebuincioase legionarilor. N-a mai fost nevoie să mă prezint, centurionul şi-a amintit imediat de mine. Nu părea să-mi poarte pică pentru că reuşisem, datorită proverbialei mele elocvenţe, să scot de la el un preţ exagerat de mare, cu toate că uleiul era de cea mai bună calitate.

— De ce s-au adunat toţi oamenii aceia? am întrebat eu.

— Din pricina unuia dintre predicatorii voştri, a răspuns centurionul. Cred că numele lui e Ioşua sau Ieşua sau ceva de soiul ăsta. Încă mi-e greu să ţin minte toate numele voastre ciudate.

— Vrei să spui Ioşua. L-a interogat Pilat?

— Sigur, dar de ce mă întrebi pe mine? Nu sunt decât un soldat neînsemnat. Vrei să intri în cetate?

Acela a fost momentul hotărâtor. Trebuia să fi făcut calen-toarsă şi să-mi fi văzut de ale mele. Însă omul a fost plămădit astfel încât până şi celor mai înţelepţi dintre noi curiozitatea le întunecă judecata, şi tocmai asta mi s-a întâmplat şi mie. Aş putea să spun că – având în vedere funcţia mea – am vrut de fapt să aflu cât mai multe ca să-i pot povesti totul cât mai limpede stăpânului meu, însă nu e câtuşi de puţin aşa. Când i-am cerut centurionului să-mi deschidă poarta, am făcut-o dintr-o pură şi blestemată curiozitate. Fiecare dintre noi are cusururile sale şi suntem nevoiţi să trăim cu ele. Aşa a fost lăsat.

Foarte prietenos, centurionul m-a urmat şi m-a îndrumat de-a lungul galeriilor labirintice până în curtea interioară, unde se aflau

porţile ce duceau către temniţă. La început nici nu l-am observat pe Ioşua. În curte am văzut doar câţiva soldaţi care nu păreau să aibă mare lucru de făcut şi pe care îi bănuiam a fi beţi. Pe jos şi pe masa şubredă de lângă zid tronau urcioare cu vin, iar bărbaţii vorbeau tare cât îi ţinea gura, aşa cum fac toţi legionarii chercheliţi, pesemne închipuindu-şi că-şi dovedesc astfel bărbăţia, însă nu demonstrează de fapt decât cât sunt de necopţi. Dar apoi am remarcat o siluetă într-un colţ, un om despuiat de haine. Nu l-am recunoscut pe Ioşua, am dedus doar că el trebuia să fie. M-am apropiat şovăielnic şi m-am oprit să-l privesc.

Îl mai văzusem o singură dată înainte, când le predicase oamenilor în Tariheea. Mă impresionase puterea lui de a tămădui oameni, însă nu-mi păruse un om cu o înfăţişare din cale-afară de impunătoare. Acum îmi stârnea mila: se chircise lângă perete, îşi ţinea picioarele slăbănoage în faţă, era adus de umeri şi pielea de pe burtă îi atârna peste coapse. Îşi lăsase chipul în palme, însă am văzut că părul îi era năclăit de sânge închegat. Probabil că soldaţii îl bătuseră.

— Aşa vă purtaţi voi cu prizonierii iudei? l-am întrebat pe centurion, care stătea lângă mine. Acest bărbat nu se face vinovat de crimă, nici de tâlhărie.

— Eu ştiu doar că a fost nerespectuos faţă de prefect, a răspuns centurionul. Se spune şi că a tăgăduit autoritatea Romei în Iudeea. Cum crezi că ar trebui să-i tratăm pe oamenii de soiul ăsta?

— N-ar fi cazul totuşi să aşteptaţi să-şi primească sentinţa?

Centurionul a părut indignat la auzul vorbelor mele.

— Ai venit să mă înveţi legile? Aş fi zis că ai lucruri mai bune de făcut decât să despici firul în patru acum, când poporul tău sărbătoreşte. Iar sentinţa nu e decât o simplă formalitate, acest om e ca şi condamnat. Vrei să vorbeşti cu el?

— Aş prefera să fac asta în linişte.

— Din partea mea, n-ai decât, a zis centurionul şi s-a răsucit pe călcâie să plece. E timpul să împrăştiem mulţimea de neghiobi de la poartă.

După ce s-a îndepărtat, m-am aplecat către Ioşua. Am băgat de seamă că avea pe umăr un semn din naştere de mărimea unui talant. Mi-am aşezat cu grijă mâna pe umărul lui şi am întrebat:

— Cum te simţi, învăţătorule? Te-au bătut rău?

A durat o vreme până când şi-a dezlipit palmele de pe chip şi şi-a ridicat încet capul. Nu era chiar o priveliştе plăcută. Avea o rană urâtă la un ochi, buzele îi erau sparte şi părea să-şi fi pierdut câţiva dinţi. În plus, îi fuseseră smulse smocuri din barbă. L-am apucat de subsuori şi l-am ridicat. Se clătina, însă a rămas în picioare.

— Vrei nişte apă? Sau să-i pun să-ţi aducă vin?

Se uita lung la mine. Tremura. În faţa mea stătea un om nu prea înalt, cu pielea de pe burtă fleşcăită, cu membrele tremurându-i uşor, care mă privea, iar în ochii lui nu vedeam nici nesiguranţă, nici supunere, nici oboseală, nici teamă, ci doar vâlvătaia sfidării şi a urii arzând adânc înlăuntrul lui, i-am simţit voinţa de neînfrânt, care aproape că m-a făcut să mă simt mic şi vulnerabil.

— Te-aş ajuta dacă aş putea, am spus.

Buzele lui învineţite s-au mişcat şi am crezut că voia să-mi spună ceva. M-am aplecat spre el. Brusc, şi-a scuturat capul şi m-a scuipat între ochi.

Pe dată a apărut lângă mine un soldat zdravăn, care m-a împins la o parte şi i-a tras un pumn lui Ioşua drept în faţă. Sângele i-a ţâşnit din nas ca nişte aripi frumoase de porumbel. Dacă nu l-ar fi prins legionarul, probabil că ar fi căzut grămadă la pământ. Mi-am întins stângaci mâinile către el, când dinaintea mea s-a postat un alt soldat. M-am tras înapoi ca un rac pe malul Mării Galileei. Apoi mai mulţi legionari beţi se aşezaseră în faţa mea, astfel că nu îl mai puteam vedea pe Ioşua din cauza lor. Tot retrăgându-mă, m-am lovit de masă, plină de pete de vin ce se îmbibaseră în lemnul vechi. Romanii vorbeau toţi odată, însă în vacarmul vocilor lor se desluşea una mai puternică:

— Şi dacă se poartă aşa de urât acum din pricină că-i e ruşine? Uitaţi, îi lipseşte ceva. Cineva i-a furat prepuţul!

— Atunci trebuie să găsim ceva asemănător şi să-i punem în loc! a răcnit alt legionar. Fabius, dă-mi punga ta goală. O să-i fac acestui profet un prepuţ nou din ea. E o pungă din piele de viţel, totuşi!

— Şi cum crezi că o să stea acolo? a întrebat o a treia voce. Să încercăm să o prindem cu sânge de porc?

— Am eu o idee mai bună! a zbierat prima voce. I-o coasem. Aduceţi ac şi aţă!

Legionarii beţi se prăpădeau de râs, iar eu am ieşit din curte.

Mi-era rău de la stomac, simţeam că viaţa e absurdă, o zădărnicie absolută şi totodată nu-mi puteam înfrâna simţământul de fierbinte recunoştinţă pentru faptul că nu devenisem şi eu vreun predicator mândru. Când am păşit pe poarta cetăţii, am văzut că mulţimea fusese împrăştiată. Ştiam că oraşul gemea de lume, însă piaţa din faţa cetăţii era aproape goală. Pentru o clipă mi s-a părut că lumea întreagă era pustie. Mi-am zis că nu puteam judeca întreaga Romă după apucăturile câtorva legionari necivilizaţi şi beţi. Roma e cel mai mare imperiu al lumii, eu sunt un supus al acestui imperiu, aşa că nu puteam decât să mă supun legilor lui. Nu aveam dreptul să judec. Ioşua făcuse asta, ba chiar îşi închipuise că e îndatorirea lui în valea aceasta nenorocită. Şi aşa a sfârşit el însuşi judecat.

Până acum, am scris noaptea, însă am început să-mi aştern gândurile în plină zi. În curând va trebui să-mi fac curaj şi să merg să-i dau prinţului Irod veştile proaste. Chiar acum probabil că ia prânzul de unul singur pe terasa de pe acoperiş. De la o vreme, aşa face în fiecare zi; a început să petreacă tot mai mult timp izolat. Nu îi reproşez asta. Şi eu am descoperit că e zadarnic să cauţi o companie mai bună decât a ta.

Zilele astea am ajuns la concluzia că zeii se amuză bătându-şi joc de oameni. Poate că şi eu aş face la fel dacă aş fi zeu. La urma urmei, merită omul mai mult? Prinţul meu are dreptate când spune că omul trece prin viaţă smiorcăindu-se şi lovindu-se cu pumnul în piept şi crezându-se zeu. Măcar de-aş fi eu atât de modest şi de smerit, încât să nu cer nimic mai mult şi să mulţumesc pentru toate greutăţile pe care le-am biruit şi pentru care stă dovadă trupul meu încă viu!

Tocmai am tras obloanele din pricina soarelui strălucitor. Însă ziua mea avea să devină oricum întunecată. Cineva a bătut la uşa odăii în care lucrez, aceasta s-a deschis, iar capul lui Veniamin s-a ivit de după ea. Îmi petrecusem dimineaţa cercetând atât socotelile prinţului, cât şi pe ale mele, iar mintea îmi era ostenită de atâtea cifre. De aceea m-am bucurat să schimb câteva vorbe cu nepotul meu.

— Intră, l-am îndemnat. Îmi face bine să-mi desprind puţin ochii de la hârţoagele astea.

— Nu cred că ai mai spune asta dacă ai şti de ce vin la tine, m-a prevenit Veniamin şi a închis uşa în urma lui. M-am gândit totuşi că trebuie să ştii ce vorbesc oamenii din oraş.

M-am pregătit pentru ce era mai rău.

— Sper că nu mă vorbesc de rău.

— Nu e vorba de asta. În schimb, se pare că moartea profetului Ioan e chestiunea cea mai de interes.

— Cum aşa? am strigat. Ce mai e de spus despre asta? Deja i-au putrezit ciolanele în ţărână.

Veniamin s-a aşezat pe un scăunel şi şi-a încrucişat braţele pe piept.

— Cineva a dezgropat tărăşenia. Deşi e un caz vechi, un grup de oameni au de gând să ceară să se facă dreptate în privinţa uciderii profetului.

— Asta n-o să se întâmple. Prefectul Marullus nu va face nimic în legătură cu asta şi, după cum bine ştii, Irod nu poate îngădui un asemenea proces. Oamenii ăştia cer ceva imposibil. Ar trebui să fie cu băgare de seamă, dacă nu cumva vor să aibă de-a face cu Beria.

— Înţeleg tot ce spui. Bineînţeles, în spatele întregii tărăşenii stau zeloţii. Fac tot ce pot ca să instige poporul împotriva prinţului. Vor să fie haos, iar când îşi pun ceva în minte, se folosesc de orice mijloace pentru a-şi atinge scopul. Chiar şi de întâmplările aproape date uitării.

— Poate că ar trebui să-i cer părerea lui Beria sau să-l sfătuiesc pe Irod să o facă, am zis eu. Nici asta nu e lipsit de riscuri, totuşi. Felul în care Beria rezolvă problemele e de multe ori prea aspru şi, dacă se apucă să-i persecute pe oameni, ar putea face mai mult rău decât bine. Crede-mă, când se cerne grâul de neghină în rândul norodului, mulţi nevinovaţi suferă, e inevitabil. Şi după aia cine e arătat cu degetul? Irod, bineînţeles.

— Situaţia e dificilă. Dar nu are Beria o ceată de iscoade prin oraş? Poate că ar putea să-l ducă la adevăraţii zeloţi, nu pe urmele nevinovaţilor.

— Cea mai mare problemă, băiatul meu, e că zeloţii nu sunt deloc uşor de depistat. Dacă se găseşte careva să-şi verse amarul în gura mare la cârciumă, chiar dacă a doua zi şi-ar regreta spusele, ar putea fi luat drept zelot. Însă adevăraţii zeloţi trebuie prinşi asupra faptului, atunci când se întrunesc să uneltească împotriva

prinţului. Dar probabil sunt prea şireţi ca să facă asta în oraş. Pesemne că se adună în vreun târg de la ţară şi se întâlnesc acolo, la adăpostul întunericului.

Veniamin mi-a aruncat o privire ciudată.

— Şi dacă cineva s-ar preface că îl dispreţuieşte pe prinţ şi mai ales pe toţi romanii şi ar reuşi astfel să se amestece printre zeloţi? Atunci s-ar putea…

— Nu! Nu îngădui aşa ceva! l-am întrerupt eu. Este mult prea primejdios şi tu ai face bine să te îngrijeşti de alte treburi. Ce i-aş spune tatălui tău dacă ai fi dat în vileag şi ţi s-ar găsi capul pe o uliţă şi trupul pe alta? Uită de ideile astea.

Tocmai când Veniamin deschisese gura să spună ceva, la uşă s-a auzit iarăşi un ciocănit. Am strigat să intre şi din spatele uşii a apărut sclavul responsabil cu grânele. Încerca să pară calm, însă am observat cum îi tremura colţul buzelor şi cât de greu îi venea să nu clipească. Mă încerca o bănuială că ziua avea să devină şi mai întunecată decât părea cu câteva clipe înainte.

— Stăpâne, e ceva în neregulă cu grânele, a bălmăjit sclavul.

— În neregulă? Doar n-au mucegăit? Cum să fi pătruns umezeala în grânar? E găurit acoperişul? Cum e cu putinţă să nu fi băgat de seamă, deşi stai acolo toată ziua?

— Acoperişul nu este găurit, stăpâne, a răspuns repede sclavul. Altceva e-n neregulă cu grânele.

M-am ridicat iritat de pe scaun.

— Ce altceva poate fi în neregulă cu grânele? Spune odată!

Sclavul s-a aplecat de parcă se temea să nu fie lovit.

— Tocmai am observat că sunt pline de viermi.

M-am holbat la el înmărmurit.

— Ai probleme cu ochii? Prin ce minune puteau să apară viermii? De bună seamă că te referi la larve.

— Nu, stăpâne, sunt nişte viermi mari. Aproape cât puii de şarpe.

N-am putut să nu mă plesnesc peste frunte şi să strig:

— Ce mai urmează? Oare vin peste noi toate molimele Egiptului?

— Poate ar trebui să mergem să vedem cu ochii noştri ce spune omul acesta, a propus Veniamin.

Asta am şi făcut. Sclavul avea dreptate. Am văzut la lumina

torţelor că grânele colcăiau de viermi graşi. N-am mai pomenit niciodată aşa ceva şi nici nu găsesc vreo explicaţie, oricât m-aş chinui. Asta înseamnă că nimeni altcineva nu va putea găsi o explicaţie, deoarece, şi nu are rost să fiu modest acum, trebuie să recunosc că eu am totuşi cea mai ascuţită minte din această ţară. Să nu luaţi această afirmaţie drept o dovadă a vanităţii mele. Îmi cunosc prea bine şi metehnele, dar ce să fac dacă zeii m-au înzestrat cu mai multă minte decât pe alţii? Să nu mă pizmuiască nimeni pentru asta – a şti şi a pricepe prea multe poate fi una dintre cele mai grele poveri care apasă pe umerii unui om.

Acum sunt nevoit să îi spun lui Irod şi de neliniştea poporului, şi de viermii din grâne. Sunt recunoscător pentru funcţia mea de slujitor de încredere al prinţului, însă mi-aş dori să nu mai fiu eu cel care aduce veşti neplăcute de fiecare dată. O voi face totuşi din nou, căci este datoria mea. Sper doar ca stomacul să mi se liniştească. Deşi nu am dureri foarte mari în acest moment, tot mă sleiesc de puteri.

Am luat poţiunea primită de la Timon, însă nu m-a ajutat. Poate că trebuie să renunţ de tot la porumbei. Din fericire, Timon nu a pomenit nimic de vin.

Ar trebui să stau în pat să mă odihnesc. Aşa a poruncit doctorul Timon. Însă nu pot să dorm, liniştea nopţii strigă de dincolo de fereastră, iar stomacul mă chinuie de parcă l-ar tăia cineva cu cuţitul. Pe deasupra, mă mai ţine treaz un sentiment pe care arareori l-am încercat până acum: mă macină ruşinea când îmi aduc aminte cum au sărit soldaţii să mă care până acasă la Timon. Am ajuns totuşi pe picioarele mele, deşi era să mă prăbuşesc de multe ori.

Asta s-a întâmplat aseară, după ce m-am plimbat cu Irod prin oraş. Aveam de gând să ne ducem la un birt – stăpânul meu face asta uneori pentru a dovedi că nu se fereşte şi că nici nu-i este teamă de oamenii de rând. Cu toate acestea, s-a petrecut un incident straniu. Am dat pe stradă peste o cerşetoare beteagă şi pe jumătate oarbă, pe care Irod a condus-o de mână până acasă. Stătea într-o locuinţă mizerabilă, o vizuină săpată în zidul oraşului, e aproape de neînchipuit că un om poate sta acolo. Pe podeaua soioasă zăcea întinsă mama fetei, grav bolnavă. Irod i-a dat femeii

de pomană o sumă enormă – nebunie curată, aş zice eu. După asta, şi-a pierdut pofta să mai meargă la birt şi a vrut, în schimb, să se întoarcă la palat. Pe drum, m-a apucat o durere îngrozitoare de stomac, iar prinţul a poruncit să fiu dus la Timon ca să vadă despre ce e vorba.

Să fiu oare pedepsit pentru păcatele mele? Recunosc, am mai şi greşit în viaţă, însă în anii din urmă am dus o viaţă neprihănită. Pentru faptul că mi-am ostoit poftele trupeşti cu tineri bărbaţi ar fi trebuit să-mi capăt pedeapsa cu mult timp în urmă, şi nu cred că Domnul vede în asta un păcat. În ochii zeilor romanilor sau ai grecilor nu este nicidecum o faptă rea, fiindcă ei înşişi fac altele şi mai şi, zămislind copii chiar şi cu animalele.

Cel mai mult mă îngrijorează că nu ştiu dacă voi fi în stare să-l slujesc pe prinţul meu cum trebuie. Cum se va descurca fără mine? Cine îi va da sfaturi bune, pe cine se va putea bizui în orice situaţie? Am trăit aproape o viaţă întreagă împreună şi nimic nu poate înlocui o astfel de legătură. Evident, n-aş povesti nimănui asta, însă pot să mărturisesc în faţa cititorilor din generaţiile ce au să vină: îl iubesc pe prinţul Irod Antipa mai mult decât pe mine însumi, l-am iubit încă din ziua în care l-am întâlnit pentru prima oară. Nu numai că îi datorez viaţa, el este viaţa mea.

Mă mâhneşte şi gândul că necazurile cu stomacul mă vor împiedica să continui această mărturie. Mai sunt încă multe de zis; drept să spun, nici măcar n-am isprăvit cu începutul. Însă nu mă dau bătut, voi continua să scriu imediat ce mă însănătoşesc. Poate chiar noaptea următoare.

1. Referire la Psalmul 23 al lui David: „Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morţii, nu mă tem de nici un rău, căci Tu eşti cu mine. Toiagul şi nuiaua Ta mă mângâie“; în Vechiul Testament, Psalmul 23:4, Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament, trad. de Dumitru Cornilescu, 1924.
2. Veche unitate de măsură egală cu 1,067 km.

Cartea a III-a

I

Tutmes, sclavul meu egiptean, nu s-a schimbat mai deloc de când Iosafat l-a adus să se ocupe, după Bruttia, de casa de pe Colina cu Sălcii. Pe faţa lui rotundă nu se zăreşte nici măcar un rid şi, pentru că îşi rade cu meticulozitate părul, e cu neputinţă de ghicit dacă a încărunţit sau nu. Şi-a păstrat la fel de bine şi cea mai importantă calitate a lui – aceea de a trece mereu neobservat. Când am ajuns aici, mi-a trebuit o clipă până să bag de seamă că se afla printre statui. De data asta însă, se opreşte în uşă şi anunţă:

— Nepotul tău, Agrippa, prinţe.

Agrippa se mişcă, într-adevăr, repede. Nici n-am apucat să ne descărcăm bagajele, caii noştri de-abia au fost duşi în grajd, iar de la catul de sus răsună vocea Irodiadei, care-i dă porunci slujnicei. Nici nu m-am aşezat bine în jilţ să-mi odihnesc mădularele amorţite de drum, că mi-a şi bătut cineva la uşă, iar acum Agrippa vrea să mă vadă. Poate că împăratul Caligula i-a îngăduit să se folosească de iscoadele lui, care, fireşte, ştiu tot ce mişcă în oraşul acesta. Aş fi preferat să las pe mâine întâlnirea cu nepotul meu, însă acum nu mai am de ales.

— Pofteşte-l înăuntru, poruncesc, iar Tutmes porneşte imediat înapoi spre holul de la intrare.

Nu reuşesc să mă ridic atunci când Agrippa intră cu paşi repezi în cameră. Se grăbeşte către mine şi se apleacă să mă sărute pe obraz. Simt un miros puternic de pomadă în nări. Îşi îndreaptă spatele, mă priveşte zâmbind larg şi spune:

— Am auzit că ai sosit. Drept să spun, te aşteptam şi mă întrebam dacă vei mai ajunge vreodată la destinaţie.

— O minte de găină a crezut că pot fi ucis în timpul călătoriei, spun eu. Bineînţeles, n-ar fi izbutit nimeni să facă una ca asta, totuşi m-am hotărât să aleg o rută mai lungă. De aceea drumul nostru a durat mai mult. În plus, nici nu m-am grăbit prea tare, aşa că am avut răgaz să admir locuri şi privelişti pe care nu le mai văzusem înainte.

Zâmbetul lui Agrippa piere.

— Cineva a încercat să-ţi ia viaţa? Ce fel de monstru s-ar fi putut gândi la aşa ceva?

— Nu ştiu, deşi am bănuielile mele. În ultima vreme au tot murit oameni în jurul meu, şi nu de boală sau de bătrâneţe. Atât oasele lui Iosafat, cât şi cele ale lui Beria se odihnesc în mormânt, şi puţin a lipsit ca sora ta să păţească la fel.

— Blestemat să fie! strigă Agrippa şi îşi izbeşte palma cu pumnul. Ce face Irodiada?

— Şi-a revenit pe de-a-ntregul şi probabil că deja se pregăteşte să pipăie coapsele vreunui tânăr roman neprihănit în seara asta.

— Important e că ai ajuns. Acum eşti în siguranţă, căci nimeni nu ar îndrăzni să te atace în oraşul împăratului Caligula.

— Să mă atace? Credeam că îţi faci griji mai degrabă pentru sora ta. Şi oricum, din câte am înţeles, spun eu fără să mă ostenesc să-mi ascund sarcasmul, în oraşul lui Caligula în curând nu va mai fi nici un bărbat care să ucidă, din moment ce aproape toţi au fost omorâţi deja.

Agrippa se aşază.

— Dacă asta crezi, ai înţeles greşit. Caligula n-a făcut decât ceea ce toţi conducătorii sunt nevoiţi să facă: s-a descotorosit de cei mai periculoşi dintre duşmanii săi. N-am nici o îndoială că şi tu ai fi procedat la fel.

— Se prea poate să n-am încotro şi să-mi murdăresc mâinile de sânge, deşi e ultimul lucru pe care l-aş face. Vom vedea din venele cui o să curgă sângele.

Ne privim pe furiş. Cu colţul ochiului zăresc umbra lui Simron în apropierea uşii – i-am poruncit să fie în gardă şi să îşi ţină sabia la îndemână. Agrippa nu e înarmat şi îmi închipui că n-ar încerca să-mi facă rău cu mâna lui, cel puţin nu în casa mea, oricât de mult

l-ar ispiti acest gând. Nu e deloc prost. Îşi înclină chipul uscăţiv, îşi mângâie bărbia netedă şi încuviinţează din cap înainte să spună:

— O să-ţi aranjez o întâlnire cu împăratul.

— Asta n-ar trebui să fie prea greu, deoarece Caligula însuşi m-a poftit aici, răspund eu. Presupun că tu ştii de ce.

Agrippa îşi ridică mâna în chip de tăgadă.

— Nu ştiu ce ai auzit despre mine, însă nu sunt atât de apropiat de Caligula, încât să-i cunosc toate gândurile. Totuşi am auzit că este interesat să adune taxele din Iudeea. Din cauza unor coincidenţe nefericite, vistieria statului e goală. De aceea, Caligula e nevoit să facă rost de bani din alte părţi ale imperiului. De bună seamă că ştii cu câte probleme financiare se confruntă un imperiu.

— Eu nu m-am lovit de asemenea probleme. Însă nici nu fac praf trei miliarde de sesterţi pe an.

— Tu nu eşti împăratul Romei, pufneşte Agrippa. De-ai şti ce sume sunt necesare ca să mulţumeşti norodul.

— Chiar îi cere poporul împăratului să bea perle pisate în oţet şi să-şi împodobească galerele cu nestemate?

— Sigur, aici ai dreptate, spune Agrippa zâmbind, în anumite privinţe, Caligula are gusturi destul de scumpe.

Anii au trecut peste el fără să lase urme vizibile. Pe chipul lui se disting mai bine acum trăsăturile specifice bărbaţilor din neamul nostru, deşi a moştenit pometii pronunţaţi şi umerii înguşti ai mamei sale. Poartă veşminte romane şi brăţări la mână. Cu siguranţă îl aşteaptă o lectică şi nişte gărzi în faţa casei, iar dacă la noapte o să poftească să-şi lipească trupul de pielea caldă a cuiva, fără îndoială că va fi pielea unei tinere romane. Nici n-ar avea cum să fie altfel, din moment ce trăieşte de atâţia ani în oraşul acesta.

— Vrei să mănânci cu noi? întreb. Irodiada a poruncit să fie pregătită masa.

— Aş face-o cu plăcere, însă astăzi nu am vreme. Poate mâine, dacă îmi îngădui, răspunde Agrippa.

— Cum crezi de cuviinţă. Însă poate vrei să îţi vezi sora? E sus, îi pisălogeşte pe sclavi.

— I-am auzit deja vocea. Mă duc să o sărut şi apoi plec, zice Agrippa, se ridică şi şovăie o clipă. Să-i trimit vorbă lui Caligula? Doreşti să-l întâlneşti mâine înainte de lăsarea serii?

— Spune-i împăratului că am uitat să iau cu mine perlele, însă

pot să stau de vorbă bucuros cu el despre taxe sau orice alt subiect îl preocupă.

— Îi voi transmite salutările tale, promite Agrippa, dar s-ar putea să uit să-i pomenesc de perle.

Pleacă. Mă uit pe ascuns în urma lui. Nu mai e băiatul pe care îl tratam aproape ca pe copilul meu, şi nu ştiu dacă să mă încumet să am încredere în el. Acum se aude vocea Irodiadei de la catul de sus, fraţii se salută. Trebuie să aflu cât de repede posibil cum s-a descurcat Veniamin cu sarcina pe care i-am încredinţat-o. De fapt, e ceva ciudat la mijloc: Agrippa nu a pomenit nimic cum că unul dintre foştii mei servitori şi-ar fi făcut apariţia la el acasă. Pot trage nişte concluzii din asta. Pe de altă parte, nu am certitudinea că Veniamin a ajuns la Roma. Cine ştie, poate că a fost ucis pe drum şi, astfel, mai am un mort pe conştiinţă. O să-l pun pe Caleb să încerce să afle mâine. Cum ar putea face asta, nu ştiu în clipa de faţă.

— Îţi lipseşte ceva, prinţe?

Tutmes a apărut pe nesimţite lângă scaunul meu. Calmul de pe chipul lui mă face să mă simt mai în siguranţă.

— Îmi lipsesc liniştea, oasele mai tinere şi o cupă din cel mai bun vin care se găseşte în pivniţă, îi spun.

— Pot să aduc vinul, zice el şi se răsuceşte pe călcâie.

— Nu te duce încă. Spune-mi dacă această casă e în stare bună şi dacă ai vreo plângere în legătură cu ceilalţi sclavi ai mei.

Tutmes se întoarce iarăşi către mine.

— Dacă părerea mea are vreo însemnătate, prinţe, pot să-ţi spun că ar fi nevoie de anumite reparaţii. Zidul dinspre apus a început să se şubrezească, obloanele de la ferestrele dinspre miazănoapte putrezesc şi e ceva în neregulă cu apeductul de la bucătărie. Despre sclavii tăi nu am nimic de spus. Se poartă aşa cum se cuvine să se poarte nişte sclavi.

— Ar trebui să fie mulţumiţi de traiul lor. Duceţi o viaţă liniştită mare parte din timp şi nu trebuie să faceţi mai mult decât să vă îngrijiţi de casă şi de grădină. Dacă stau să mă gândesc, nu trăiţi deloc precum sclavii. Au înnoptat cumva rudele mele aici în ultima vreme?

— Numai aceia cărora li s-a îngăduit.

— Prea bine. Vreau în orice caz să verific socotelile casei. Putem face asta mâine în zori.

Tutmes schiţează o plecăciune.

— Facă-se voia ta, prinţe.

— Sper că banii au fost suficienţi pentru întreţinerea tuturor.

— Au ajuns, şi toate cheltuielile au fost trecute în registru.

— Excelent. Acum poţi să-mi aduci vinul şi nu mă supăr dacă-ţi torni şi ţie o cupă.

— Îţi mulţumesc, prinţe, spune Tutmes şi se face nevăzut.

De la catul de sus nu se mai aud voci. Poate că Agrippa a plecat. Irodiada mi se alătură curând şi luăm masa împreună cu Caleb şi Simron. Aşa cum mă aşteptam, Irodiada porunceşte apoi să-i fie adusă lectica în faţa porţii şi îşi vede de ale ei. Mie îmi convine. Vreau să mă închid în odaia mea şi să ascult liniştea. Uneori, când ascult îndeajuns de atent, aud deşertăciunea vieţii mele de nimic. Nu cunosc nimic mai liniştitor. Îmi las toate grijile pentru a doua zi, căci pentru asta există ziua de mâine.

Mă plimb pe o plajă pietroasă. La stânga mea se întinde cenuşiul nesfârşit şi neclintit al apei. Deasupra pluteşte negura. La dreapta se înalţă nişte stânci abrupte, pe care nici caprele nu s-ar încumeta să urce. Mă împiedic de pietre, clipesc de câteva ori şi încerc să privesc înainte, să văd măcar ceva. Oare chiar se aude un cântec de undeva, de departe? Mă opresc. Nu aud nimic, îmi continui drumul. Picioarele-mi sunt grele, par să-mi crească direct din umeri. Mi-e sete, caut cu buzele-mi uscate umezeala ceţii. Acum văd o umbră întunecată printre stânci, e o peşteră. Mă îndrept clătinându-mă în direcţia aceea, vreau să mă întind să dorm la adăpostul ei.

În peşteră arde un foc de tabără. Păşesc spre el şi bag de seamă că în spatele lui se află o siluetă care stă ghemuită. Tocmai acum mă lasă picioarele şi cad în genunchi. Creatura se ridică, e o femeie, însă ce femeie. Pe pieptul său dezgolit atârnă patru mamele mari şi are chip de câine.

— Ai deranjat morţii, deşi ai fost prevenit să nu faci asta, îmi spune.

— E o poveste veche, îi răspund eu cu glas răguşit. Preoţii ziceau că morţii se vor răzbuna pe mine şi vor abate nenorociri asupra oraşului meu, însă nu s-a întâmplat asta.

Femeia trece direct prin foc şi se lasă în jos în faţa mea. Mă

prinde de umeri şi începe să mă scuture. Nu reuşesc să-mi ridic mâinile. Vreau să o împiedic să mă atingă, vreau să-i spun cine sunt, însă gura mea nu găseşte cuvintele, ca şi când mi-aş fi înghiţit limba. Îşi apropie faţa de câine de ochiul meu şi continuă să mă scuture de umeri…

Deschid ochii. Tutmes stă lângă patul meu, cu un opaiţ într-o mână. Îmi dă drumul umărului şi rosteşte aproape în şoaptă:

— Te cheamă cineva, stăpâne.

— Cine îndrăzneşte să mă tulbure în miez de noapte? mă răstesc eu.

— Pretinde că este slujitorul tău din Galileea. Zice că-l cheamă Veniamin.

— Veniamin? repet mai mult pentru mine. Du-l în bucătărie şi întreabă-l dacă doreşte ceva. Vin imediat.

Arunc repede nişte haine pe trupul meu amorţit. Pe hol observ că uşa de la camera Irodiadei e deschisă, deci încă nu s-a întors din escapada ei nocturnă. Picioarele mi se împleticesc pe scări şi puţin lipseşte să cad – de parcă aş fi încă pe plajă, în vis. Uneori, aşteptările, speranţele şi temerile omului se contopesc, făcându-l să se simtă vulnerabil în voia sorţii, absorbit de un vârtej. Poate că îmi voi da în sfârşit seama ce vor zeii de la mine. Poate că e bine că soţia mea nu e aici. Poate că voi asculta răbdător ce are Veniamin de spus şi apoi voi intra liniştit în Tibru.

Stă în bucătărie cu braţele întinse pe masă, dinaintea sa. Când mă vede, se luminează la faţă şi sare imediat în picioare. Îi fac un semn uşor şi mă aşez şi eu la masă. Se lasă şi el la loc pe scaun. Îi citesc oboseala pe chipul tânăr, dar, la urma urmei, e târziu acum, şi mai suntem şi într-un oraş care istoveşte pe oricine.

— Ce bucurie să te văd, spun eu. Nu ţi-a adus Tutmes nici mâncare, nici băutură?

— Nu am nevoie de nimic, prinţe, răspunde Veniamin. Am mâncat şi am băut deja prea mult, fiindcă mi-am petrecut întreaga seară la ospăţ.

— Ospăţul lui Agrippa?

— Da. Are loc câte unul aproape în fiecare noapte. Cu excepţia nopţilor în care Agrippa e invitat să se alăture împăratului, desigur. În chip curios, m-a poftit deja de două ori printre invitaţii săi, deşi nu mă număr printre cei de viţă nobilă. Ca să spun drept,

pentru mine nu e deloc o plăcere. Există totuşi o explicaţie, şi anume că Agrippa mă pune să le povestesc musafirilor despre ţara Iudeei.

— La Roma există obiceiul de a organiza astfel de cine, însă nu chiar în fiecare seară. Nepotul meu se ţine de orgii fastuoase?

Veniamin îşi întinde braţele în lături.

— De unde să ştiu eu ce înseamnă fastuos? Însă banchetele lui nu sunt depravate şi nici nu se bea peste măsură. În schimb, se vorbeşte mult. N-o să-ţi vină să crezi cât de mulţi oameni cunoaşte în oraşul acesta şi câţi îi trec pragul. Însă pe cei mai însemnaţi dintre romani nu i-am văzut în casa lui. Dar sunt aici doar de câteva zile.

— Ce fel de casă are?

— Se află pe colina Palatin şi este îndeajuns de încăpătoare, însă destul de modestă. Chiar sărăcăcioasă, aş spune. Poate că Agrippa nu se osteneşte să o pavoazeze din cale-afară pentru că nu e cu adevărat casa lui. A închiriat-o de la un pretor bogat, al cărui nume nu-mi vine acum în minte. Am auzit atât de multe nume în ultimele zile, încât îmi roiesc prin cap precum muştele în jurul unui hoit.

Tinereţe. Îmi vin în minte frânturi din trecut, din vremurile când mă plimbam prin Roma, intrând dintr-o casă de patricieni în alta, întorcând capul în stânga şi-n dreapta impresionat de tot ce vedeam în jur, simţindu-mă un om important şi totodată un ţăran înapoiat. Acum totul e precum cenuşa de mult împrăştiată de vânt. Veniamin mă cercetează cu privirea, aşteaptă să spun ceva.

— Aşadar, Agrippa te-a luat în serviciul său.

Văd că nu ar vrea să mă dezamăgească. Cu toate acestea, spune:

— N-aş îndrăzni încă să spun asta. Însă mi-a făgăduit, sau cel puţin a fost pe-aproape, că voi fi ajutorul secretarului său. Însă acest secretar se află deocamdată în Iliria, iar eu nu prea ştiu cum stau lucrurile în ceea ce mă priveşte. Am primit o mică odaie unde să pot dormi şi mi se îngăduie să iau masa împreună cu ceilalţi slujitori, dar nu mi s-a dat încă vreo sarcină. În afară de aceea de a răspunde la întrebările nepotului tău şi ale invitaţilor săi.

— Îmi imaginez că are multe întrebări. Ce i-ai povestit?

— Tot ce am convenit că trebuie să-i spun, prinţe.

— Deci i-ai zis de moartea lui Iosafat şi a lui Beria, şi că şi pe

mine a încercat cineva să mă ucidă?

— I-am povestit toate astea.

Îmi vine să dau cu pumnul în masă, dar mă stăpânesc.

— Bun. Poate că le-ai istorisit despre omoruri şi musafirilor lui Agrippa…

— Am impresia că tocmai de-aia mă pofteşte la ospeţe alături de invitaţii lui. Parcă aş fi un actor care spune poveşti înfricoşătoare pe scena teatrului.

— La un asemenea teatru, pesemne că publicul e şi mai înfricoşător, mormăi eu, apoi îmi dreg glasul şi continui: Totuşi mă gândesc că nu te-ai apropiat încă îndeajuns de mult de Agrippa, încât să-ţi dezvăluie ceva despre ce pune la cale.

— O dată mi s-a părut că era gata-gata s-o facă. Băuse destul de mult vin, invitaţii plecaseră şi el nu mai era atât de prudent ca de obicei. Din nefericire, am fost întrerupţi. Un sclav de-al lui Caligula a venit să aducă un mesaj în toiul nopţii, iar conversaţia noastră a luat sfârşit.

— În orice caz, îmi pare că începi să-i câştigi încrederea nepotului meu. Trebuie să nu uiţi să fii cu băgare de seamă. Nu fi prea curios, însă nici nu trebuie să te laşi pe tânjală. Trebuie să gândim foarte bine treaba asta.

Se aud zgomote afară. Irodiada schimbă câteva vorbe cu cineva, probabil cu Tutmes. Ajung să mă întreb dacă Tutmes doarme vreodată. Aud paşi apropiindu-se şi Irodiada îşi face apariţia din spatele uşii. Poartă o pelerină brodată pe umeri, iar părul îi e ciufulit.

— Veniamin! strigă ea. Ce drăguţ că eşti în viaţă!

Veniamin se ridică pe jumătate, face o plecăciune şi răspunde:

— E drăguţ, aşa cred şi eu.

— Da, fireşte. Sper că n-ai apucat să-i povesteşti totul prinţului, zice Irodiada în timp ce mă împinge ca să-şi facă loc pe bancă lângă mine. Vreau să ştiu totul.

Veniamin mă priveşte întrebător.

— Nu am prea multe de povestit. Nu sunt aici decât de câteva zile şi…

— Mi-a zis, îl întrerup eu şi mă întorc spre soţia mea, că fratele tău e un şobolan împuţit care complotează împreună cu prostănacul de Caligula să cucerească întreaga Iudee şi să-mi ucidă

toată familia. Aşa că poţi să mergi liniştită la culcare.

— Serios? ţipă Irodiada.

— N-am folosit chiar aceste cuvinte, subliniază Veniamin, şi nici nu ştiu dacă unelteşte sau face cine ştie ce cu împăratul. Am spus doar ce am văzut şi auzit.

— Chiar ţi s-a destăinuit Agrippa? întreabă Irodiada cu îndoială în glas.

— S-ar putea spune şi aşa, răspunde Veniamin. Întocmai cum spuneam şi adineaori, cred că a fost cât pe ce să-mi dezvăluie ceva.

— Şi vom avea grijă să o facă până la urmă, spun eu. Nu-i uşor să-l păcăleşti, fiindcă e un om şiret. Însă chiar şi cei mai prevăzători comit mai devreme sau mai târziu o greşeală.

Irodiada priveşte ţintă masa, încruntându-şi sprâncenele boite strident. Îmi dau seama că se află într-o poziţie destul de dificilă, Agrippa e totuşi fratele ei. Abia acum observă că pe masă nu se află nici un vas şi începe să-mi reproşeze:

— N-ai cerut să aducă nici măcar de băut! Ce-i cu tine?

— Veniamin a băut deja din cupele fratelui tău.

— Ce importanţă are? Mereu ţi se face sete când dai din gură. Vreţi vin?

— Dacă-mi este îngăduit, spune Veniamin, aş prefera să-mi ud gâtlejul cu nişte bere.

— Excelent. Îţi aduc şi ţie bere, Antipa? întreabă Irodiada deja din capul treptelor ce duc către pivniţă.

— Sigur, dar chiar ai de gând să te duci singură? Nu avem sclavi în casă?

Irodiada flutură din mână.

— Până şi ei au nevoie de odihnă câteodată.

— Dar Tutmes? Nu e treaz?

— I-am poruncit să se ducă în odaia lui, zice Irodiada şi dispare în jos pe trepte.

— Femeile, pufnesc, apoi îl întreb pe Veniamin ceva ca să mai destind atmosfera: Cum îţi place Roma? Sau poate că ai mai fost aici înainte?

— O singură dată, însă atunci am văzut numai mahalalele negustorilor. Acum am avut timp să mă plimb prin oraş şi să casc gura. Într-o zi mi-a trecut prin minte un gând neruşinat…

— Ia spune.

Veniamin pare să regrete că l-a luat gura pe dinainte.

— Când îi vezi pe bieţii nenorociţi fără adăpost, pe de-o parte, iar, pe de alta, templele imense ale Romei… Şi dacă cei fără case ar fi găzduiţi peste noapte în temple?

— Ai face bine să păstrezi asemenea gânduri numai pentru tine. Aproape că-mi aduci aminte de magistrul pe care l-am cunoscut în tinereţe. Şi lui i se făcuse milă de cei sărmani şi nu a sfârşit-o bine. Crede-mă, nu trebuie să schimbăm orânduiala lumii, mai ales pe cea a Romei. Dacă încercăm, capetele noastre vor ajunge în scurtă vreme să atârne de un stâlp.

Irodiada se întoarce din pivniţă şi ne serveşte berea întocmai cum se cuvine să facă o nevastă bună. Pesemne că băuse prea mult vin şi asta-i luase minţile. În mod normal, nu poate nici să ducă o măslină la gură fără ajutorul sclavilor, darămite să-i mai servească şi pe alţii. Veniamin soarbe cu poftă din bere şi se şterge apoi ruşinat la gură.

— Ia povesteşte-mi, l-ai văzut pe împărat? îl întreabă Irodiada.

— Nu de aproape. Dar cine sunt eu să-mi dau cu părerea despre marii conducători? Totuşi pot să spun că, de la distanţă, împăratul arăta într-adevăr foarte ciudat.

— Ciudat în ce fel?

— Îşi vopsise faţa şi părul în auriu şi purta veşminte femeieşti.

Irodiada chicoteşte.

— E şi mai smintit decât am auzit. Şi cum e viaţa la curtea fratelui meu?

Veniamin îi aruncă o privire stânjenită soaţei mele.

— Curte? Te referi la casa lui, nu? Acolo lucrurile stau altfel. Viaţa se desfăşoară după reguli bine rânduite în timpul zilei, dar seara se benchetuieşte pe rupte, iar musafirii se perindă prin casă aproape zi şi noapte. În chip vădit, fratele tău se bucură de mare popularitate.

Curioasă, Irodiada se apleacă peste masă către Veniamin.

— Şi femeile? E înconjurat de multe femei?

Veniamin soarbe repede din bere ca să-şi umezească gura.

— Cypros, soţia lui, stă în Banias, nu ştiu de ce. Probabil nu tuturor le place la Roma.

— Te-am întrebat eu de soţia lui? pufneşte Irodiada. N-are decât

să rămână în Banias cu tot cu turma ei de copii. Şi nu-mi spune că în casa fratelui meu nu vin femei sau că nu se duce el în vizită la vreuna.

— Am auzit că o anume romană înstărită, care…

— Care? Mai bea bere, dacă nu-ţi poţi da drumul la limbă altfel, îl îndeamnă Irodiada.

— Numele ei e Iulia Livilla.

Soţia mea îşi plesneşte palmele.

— Doar nu te referi la…

— Ba da, sora lui Caligula.

— Vestita târfă! ţipă Irodiada încântată.

— Pe toţi zeii! murmur eu. Agrippa încearcă să se însoare cu cineva din familia împăratului. Curând va divorţa de Cypros şi se va muta la palat.

Simt că mă ia durerea de burtă. Mă ridic în picioare sprijinit de Irodiada. Nici măcar nu am gustat din bere şi stomacul mi-e răscolit de parcă aş fi înghiţit şerpi vii.

Veniamin se ridică şi el şi spune:

— Cred că ar fi înţelept să mă întorc la palat cât mai e întuneric. Mai ai alte îndrumări să-mi dai?

— Să-ţi ţii urechile ciulite şi ochii deschişi, doar atât. Ai fost cumva în casa din Subura de care ţi-am spus?

— N-a fost nevoie.

— În ce casă? întreabă Irodiada.

— Nu-ţi bate tu capul. Cred că ştii mai bine ca mine tinereii şi casele din Subura…

— Aha! Păi, dacă aşa stau lucrurile, ar fi trebuit să vii la mine, Veniamin, spune Irodiada încântată. Să ştii că orice tânăr care se respectă trebuie să fie atent ce fel de casă vizitează. Din întâmplare ştiu…

Dau din cap în semn de încurajare către Veniamin şi îl las în bucătărie să-l chinuiască soaţa mea. Mă târăsc prin casă, iau opaiţul de pe hol cu mine în drum spre latrină. Nopţile acestea, nopţile din Roma – zumzetul oraşului se face simţit chiar şi atunci când nu se aude. Oare câţi oameni sunt acum treji, zvârcolindu-se în paturile lor, fără să poată adormi? Oare umbrele hoţilor mişună pe uliţele întunecate? Oare cei bogaţi se tăvălesc prin palate şi se destrăbălează beţi în casele lor luxoase, ori pun la cale atrocităţi în

urma cărora alţii îşi vor pierde capul? Oare vestalele aşteaptă semnele nocturne? Oare Garda Pretoriană adună cadavrele din pieţe? S-or fi trezit deja brutarii să aprindă focul în cuptoare? S-or fi ridicat sacagiii din pat să-şi pregătească merindele lor sărăcăcioase? În curând răsare soarele, se luminează de ziuă şi nimeni nu bagă de seamă cum, în acelaşi timp, lumea se întunecă. Eu şed aici şi nu ajută la nimic faptul că ştiu prea bine acest lucru. Zeii merită totuşi o mică ofrandă pentru că măcar maţele mele îşi cunosc încă îndatoririle.

Subura s-a schimbat. Văd clar în lumina zilei tot ceea ce înainte ieşea la iveală numai seara târziu sau chiar noaptea, şi încă multe altele: beţivii zac căzuţi pe uliţe, la colţul străzii unii s-au încăierat cu pumnalele, hoţii de buzunare au încolţit un bătrân şi-şi bat joc de el, femei cu feţele boite în culori ţipătoare ademenesc clienţi în capătul gangurilor dintre case. Înainte, întunericul acoperea depravarea şi mizeria cartierului, însă acum toate astea se revarsă asupra trecătorului precum zoaiele aruncate pe fereastră, iar autorităţile nu par să considere necesar să facă ceva în privinţa asta.

Îmi doresc să nu mai văd aşa ceva. E ca şi cum totul e mai banal, mai uzat, mai jalnic. Toate bat la ochi: sunete, culori, miasme, amănunte. Buboiul oribil de pe chipul unei femei care târăşte după ea o roabă plină cu bălegar, oasele care parcă-i ies prin piele câinelui ce zace lângă perete, cârpa murdară de la fereastra unui zid crăpat… Feţele oamenilor, neîncrederea, lăcomia şi destrăbălarea care se citesc pe ele… Nu aşa îmi amintesc de Subura, atmosfera veselă din trecut a dispărut cu totul. Aceasta este Subura împăratului Caligula. Cine altcineva s-ar putea face vinovat de dispariţia oricărei bune-cuviinţe şi de faptul că hoardele de bandiţi fac legea pe stradă în plină zi? Cine şi-ar putea imagina că Cezar însuşi a locuit cândva în cartierul ăsta? Cel mai măreţ oraş al lumii a început să-i semene conducătorului său şi probabil că e doar o chestiune de timp până când molima se va împrăştia dincolo de Subura, în tot oraşul. Asta dacă împăratul Caligula nu va fi ucis înainte.

— Roma se îndreaptă spre ruină, îi spun lui Simron, care îşi ţine în permanenţă mâna pe mânerul sabiei. Să nu crezi că aşa arăta şi

pe vremea când îmi petreceam eu serile aici, în tinereţe.

— Totul se schimbă, prinţe, răspunde el. Nu sunt eu prea trecut prin viaţă, însă măcar atât am înţeles. Nesiguranţa domneşte întotdeauna la tot pasul.

— Ai dreptate. Singurul lucru sigur e că viaţa ni se scurge zi după zi, neîncetat. De aceea nu ar trebui să ne lăsăm pradă mâhnirii, deşi asta e în firea omului. Viitorul nu e chiar aşa lipsit de speranţă cum ai putea crede văzând străzile astea.

A început să-mi placă de Simron. Pot să mă felicit că m-am hotărât să-mi onorez promisiunea făcută tatălui său, Naaman, şi că l-am ridicat în funcţie, altfel nu ar fi avut cum să mă urmeze la Roma. Are calităţile acelea pe care le admir la soldaţii mei şi la oameni în general. Nu deschide gura dacă nu este întrebat sau dacă nu are ceva important de spus. Nu se holbează de jur împrejur cu gura căscată ca un prostănac şi nici nu îşi pătează tunica cu mâncare. Nu cerşeşte atenţie şi, mai ales, nu se laudă cu calităţile sale, deşi am văzut în Apollonia că se pricepe să mânuiască sabia. Asemenea războinici sunt rari.

— Ţi-am spus vreodată cât l-am preţuit pe tatăl tău, Naaman? întreb eu.

— Sunt încântat să aud asta, prinţe. Era mândru că te putea sluji.

— Toanele zeilor sunt de neînţeles, nu ştiu de ce a trebuit să-şi piardă viaţa în mijlocul un gloate de neghiobi. Ce face mama ta?

— A murit la scurt timp după tata.

— Fraţi ai?

— Patru surori măritate şi un frate, care serveşte în legiunea din Siria.

— Şi urmaşi ai căutat să ai?

Simron aruncă o privire peste umăr la cei cinci soldaţi care ne însoţesc şi îşi coboară vocea:

— Nu obişnuiesc să vorbesc despre asta, însă o femeie mi-a născut un copil în Cezareea Maritima.

— Femeia asta locuieşte pe lângă port?

Mi-e cunoscută privirea uluită a lui Simron.

— Da, acolo locuieşte. Cum e cu putinţă să ştii asta, prinţe?

— Nu e nevoie să fiu ghicitor. Cred că jumătate dintre soldaţii mei şi-au pierdut fecioria în portul din Cezareea. Copilul a fost

aruncat în mare?

— Nici vorbă. O femeie bătrână se îngrijeşte de el, îi trimit bani din simbrie.

— A sosit deci vremea să-ţi mărim solda. Dacă vrei, putem să aducem copilul în Tiberiada. Ce vârstă are?

— Trei ani, prinţe.

— Aşa de mic? Atunci e mai bine să aibă femeia grijă de el. Însă i-am putea muta pe amândoi în Galileea.

— Prinţe, sunt…

Îi fac repede semn să tacă şi mă opresc în faţa casei de la colţul străzii. Tencuiala s-a cam desprins de pe ziduri şi cercevelele sunt scorojite, însă intrarea e mărginită de coloane de marmură, uşa este decorată cu basoreliefuri de teracotă, iar lângă zid cresc lalele regale. E atrăgătoare ca o femeie care a îmbătrânit frumos şi, dacă s-ar face nişte reparaţii, ar putea fi o clădire onorabilă. Casa nu e păzită de gărzi, asta dacă nu punem la socoteală tigrul priponit cu lanţ într-un colţ al curţii. Din cauza lanţului, animalul nu ajunge până la uşă, care e deschisă. Mă priveşte suspicios, ca un preot bătrân, până când îşi dă seama de neînsemnătatea mea şi se apucă să îşi lingă sârguincios laba.

— Merg singur înăuntru, îi zic lui Simron şi îi dau câteva monede. Poţi să trimiţi un soldat să vă aducă bere de la cârciuma cea mai apropiată.

Încuviinţează.

— Numai atâta cât să nu ni se usuce gâtlejurile.

— Fireşte, n-aş vrea să vă văd zăcând beţi pe stradă când mă întorc.

Dinspre uşă vine un val de răcoare. În aer pluteşte un miros dulceag, mai degrabă animalic decât feminin. Înăuntru, în hol, clipesc de câteva ori şi văd trei uşi şi scările ce duc la catul de sus. De-a dreptul ingenios, pe perete atârnă un clopoţel. Scutur din el, iar ecoul sunetului se loveşte de pereţii zugrăviţi în galben. Aud paşi care se apropie cu repeziciune, uşa din mijloc se deschide şi o femeie înaltă, mai neagră ca noaptea, îşi face apariţia. Se opreşte şi mă priveşte cu un aer cuviincios, cu mâna în şold, zâmbind cum îi era obiceiul.

— Ce doreşti, domnule? întreabă ea cu o voce melodioasă.

— Nu te teme, îi spun. Nu caut să strivesc nici o fată de pe-aici

sub ciolanele mele bătrâne. Aş vrea să o văd pe stăpâna casei.

Îşi înclină capul gânditoare.

— Ai stabilit o întâlnire sau ţi-ai anunţat sosirea dinainte? Stăpâna mea rareori primeşte vizitatori şi nu îi place să fie deranjată.

— Spune-i că tetrarhul Irod Antipa întreabă de ea.

Expresia de pe chipul femeii se schimbă brusc şi face o plecăciune adâncă.

— Mă duc chiar acum.

Dispare pe uşă. Mă aşez anevoie pe banca din colţ. Îmi întind picioarele şi simt cum sângele îmi curge cu greu prin vene. Aş reveni la viaţă dacă m-aş tăvăli prin aşternuturi cu o tânără hetairă, însă, pe altă parte, inima ar putea să-mi cedeze de la un asemenea efort, aşa că mai bine o las baltă. Zgomotele străzii nu răzbat până aici, aud numai ecouri înăbuşite, ca dintr-o altă viaţă. Zidurile sunt aşadar groase. Romanii se pricep la construit case, cărămizile lor sunt zdravene, iar ipsosul de bună calitate; chiar şi aşa se mai întâmplă uneori să se prăbuşească vreuna şi nefericiţii locuitori sunt îngropaţi în moloz. În asemenea cazuri de vină e numai lăcomia constructorului, care face planurile de mântuială şi pereţii prea subţiri. Casa aceasta nu are astfel de probleme.

Aud cum cineva îşi drege glasul. În faţa mea stă o femeie lată în şolduri, cu părul prins la spate. Are o privire blândă şi, deşi e rotofeie, bag de seamă pe dată că are un soi de graţie, care nu se compară totuşi cu farmecul de odinioară al mamei sale. Îşi pleacă uşor capul şi spune:

— Tetrarhule.

Mă ridic în picioare.

— Am cunoscut-o pe mama ta, i se spunea Rozătoarea.

— Ştiu. Mi-a povestit despre tine.

— Chiar aşa? De fapt, de ce nu ar fi făcut-o? La urma urmei, a locuit mulţi ani în oraşul meu, Sepphoris. I-am dăruit o casă acolo, însă apoi a vândut-o şi…

— Şi s-a întors la Roma şi a cumpărat în schimb casa aceasta, care este acum a mea, completează femeia, apoi, spre surprinderea mea, mă prinde uşor de braţ. Să mergem însă înăuntru, spune. Este o mare bucurie şi onoare să te am oaspete.

— Pentru mine e o cinste că-l primeşti pe acest bătrân neghiob,

care şi-a făcut apariţia fără să anunţe.

— Omul din faţa mea nu e nici neghiob, nici bătrân.

Mă las condus într-o cameră mare, cu divane de-a lungul pereţilor şi măsuţe în faţa acestora. Coridorul care porneşte din cealaltă parte a camerei pare să ducă spre încăperi mult mai mici, care probabil au o singură întrebuinţare: să-i amintească trupului că trebuie să-şi ostoiască poftele. Noi însă ne continuăm drumul pe un hol scurt şi printre coloane, deasupra cărora se vede curtea interioară fără acoperiş, unde pesemne că se ia de obicei masa. Romanii numesc asta tricliniu, deşi acelaşi nume îl poartă şi sălile de mese din interiorul casei. Ne aşezăm pe nişte scaune comode, iar femeia bate din palme, precum Augustus odinioară. Imediat apar două fete purtând două cupe de vin şi de-ale gurii. Zâmbesc ca şi când s-ar fi născut cu expresia aceea pe chip. Stăpâna le face semn prieteneşte să iasă şi începe să-mi pregătească ea însăşi vinul.

— Vrei să-l îndoi cu multă apă? întreabă.

— Fă-l întocmai cum se obişnuieşte la romani.

Braţele îi sunt palide, uşor dolofane, iar venele proeminente de pe dosul palmelor prevestesc bătrâneţea care se apropie cu paşi repezi. La fel şi pielea de pe gât care-i atârnă puţin şi pe care până şi ochii mei observă nişte riduri fine. Gesturile îi sunt plăcute şi lente, şi îmi întinde cupa de parcă ar fi o floare.

— Ce te aduce la mine? întreabă ea. Cu toate că nu e musai să ai nevoie de un motiv anume, bineînţeles.

— Capriciile unui bătrân nesăbuit. Zilele trecute mi-am amintit de mama ta şi picioarele m-au purtat până aici.

— Slăvite să-ţi fie picioarele. Pot îndrăzni să întreb şi de ce eşti la Roma? Avem un nou *princeps*, mă gândesc că ai venit să-l întâlneşti, aşa cum se cade unui om cu funcţia ta.

— Aşa este. Şi mă tem că aceasta va fi ultima oară când văd oraşul celor şapte coline.

Îşi lasă mâna peste mâna mea.

— Nu vorbi aşa. Se poate foarte bine să ai în faţă mulţi ani. Pari în putere.

— Văd că îndeletnicirea te învaţă să spui minciuni frumoase. În orice caz, trebuie să mărturisesc că nu mi-a plăcut deloc ce am văzut când mă îndreptam încoace.

— Da, lucrurile au mers din rău în mai rău, oftează ea. Ştiai că nici măcar gărzile nu mai îndrăznesc să vină în Subura? Acum căpeteniile tâlharilor fac legea aici, iar asta nu e bine pentru afaceri. Călătorii sunt avertizaţi încă de când pun piciorul în Ostia să nu vină în Subura, şi astfel casa mea e adesea aproape goală, deşi acum un an se făcea coadă la uşă.

— Cred că ticălosul de Caligula trebuie învinovăţit pentru asta, mormăi eu.

Femeia se preface îngrozită, însă nu reuşeşte să-şi ascundă zâmbetul.

— Eşti întocmai cum îmi povestea mama. Spunea că cea mai mare problemă a ta e că nu poţi ţine doar pentru tine adevărurile mai puţin plăcute. Dacă eu m-am obişnuit să spun minciuni frumoase, atunci tu faci exact pe dos. Asta însă nu ne face să fim diferiţi, dimpotrivă, căci pe amândoi ne dă de gol gura.

— Să ne cinstim atunci cu nişte vin, spun eu ridicând cupa. Şi dacă tot mă ia gura pe dinainte, n-aş spune că i-ar strica nişte mici reparaţii casei tale. Mă gândeam să te ajut şi să plătesc eu.

De data asta, femeia nu se mai preface, chiar e surprinsă.

— Prinţe, de ce ai face una ca asta?

— Să zicem că o fac în amintirea mamei tale. Nu te osteni să mă refuzi. Cât priveşte banii, e o nimica toată pentru mine şi mă bucură gândul că nu fac asta doar pentru tine, ci şi pentru toată turma de bărbaţi a acestui oraş. Negreşit se vor bucura mai tare când vor trece pragul unei case aflate în stare bună.

— Dar ce rost mai are să renovezi casa din moment ce nu vine mai nimeni pe aici? Poate ar fi mai înţelept să le las pe fete să plece şi să îmi aştept bătrâneţea în linişte.

— Nu renunţa la speranţă. Zilele lui Caligula sunt numărate. După ce nu va mai fi el, Subura s-ar putea trezi iarăşi la viaţă.

Se uită la mine cu o expresie gravă.

— Cum poţi tu să numeri zilele lui Caligula? E totuşi împăratul Romei.

— Şi Cezar a fost împărat, şi la ce i-a folosit? Crede-mă, mai-marii Romei îi încredinţează puterea unui singur om, însă ştiu şi cum să-l lipsească de ea dacă e nevoie – acesta e marele lor avantaj. Şi din câte am auzit despre Caligula, nu va renunţa la putere de bunăvoie. Aşa că nu mai rămâne decât o singură

variantă. Cineva va trebui să-i înfigă sabia în gât.

— Sper să ai dreptate. Nu mă voi împotrivi ideii tale, însă află că nu pricep mai nimic din ce presupune renovarea unei case.

— Lasă-mă pe mine să mă ocup. Îţi voi trimite un meşter care o să se îngrijească de tot. Sper să-l primeşti, deşi am impresia că nu-ţi prea face plăcere compania oamenilor.

Se aşază mai comod.

— Bineînţeles că îl voi primi. Şi nu e adevărat că nu vreau să mă întâlnesc cu oameni, doar că adesea mi-e greu să aleg cu cine să mă văd, iar compania mai multora mă oboseşte. Mai rău e că unii dintre ei se dovedesc o adevărată pacoste. După cum probabil îţi închipui, puţine femei mă abordează, iar bărbaţii cu intenţii cât de cât serioase de obicei doresc să se şi amestece în afacerea mea. Ţi-am pomenit deja de căpeteniile bandiţilor din cartier. Unora dintre ei le-a intrat în cap că ar putea face afaceri cu ajutorul nostru, aşa că au început să ne sâcâie cu tot felul de propuneri pe mine şi pe alte femei ca mine, care îşi câştigă singure existenţa.

— E de-ajuns numai să le spui soldaţilor mei cine te deranjează şi vor merge să le dea bineţe acestor nemernici aşa cum se cuvine. Cred că o să te lase în pace apoi.

— E prea periculos, spune ea scuturând cu putere din cap. Mai devreme sau mai târziu vei pleca de aici şi îţi vei lua soldaţii cu tine.

— La asta nu m-am gândit. Îngăduie-mi totuşi să-ţi fac rost de nişte gărzi. Nu stă nimeni de pază în faţa uşii tale.

— Va costa scump.

— Înţelege odată, pentru mine chiar nu contează. Sunt atât de bogat, încât nici nu pot să număr câţi bani am. Consideră treaba asta ca şi rezolvată.

— Dacă tu chiar vrei…

Abia dacă aud clopoţelul sunând în hol. Mă hotărăsc să plec, cu toate că aş rămâne cu plăcere aşezat aici. Femeia mă sprijină discret şi iarăşi mă prinde uşor de braţ pe când ne îndreptăm spre uşă. Zăresc un legionar care intră pe uşa cea mai îndepărtată, urmat de negresă. Probabil că îl conduce direct în odăile mici. Ies pe uşa din faţă, dar mă opresc pe trepte şi, după o clipă de şovăială, spun:

— Mama ta a fost neîntrecută în multe privinţe.

— Ştiu, spune femeia şi apoi adaugă, în timp ce închidea uşa: În multe privinţe, şi tu eşti de neîntrecut, tată.

Rămân înlemnit în faţa uşii. Ştia deci. Dintr-un oarecare motiv, îmi imaginasem că în toţi aceşti ani Rozătoarea nu-i spusese adevărul fiicei noastre. Mă cuprinde un sentiment de vinovăţie şi de remuşcare neputincioasă. Poate că tigrul legat din colţul curţii îmi adulmecă starea, fiindcă mârâie încet, iar capul greu îi atârnă între labele sale mari. Mă întorc şi-i văd pe soldaţi aşteptând pe stradă. Îmi mişc picioarele şi aud o voce. În acelaşi timp, simt ca şi când o adiere mi-ar mângâia obrazul. Înţepenesc. Întorc capul şi văd o săgeată înfiptă în tocul uşii.

Simron se năpusteşte spre mine. Mă aplec. A doua săgeată loveşte zidul şi ricoşează. Simron se aruncă peste mine. Mă apără cu trupul său. Cad în genunchi, apoi pe o parte, braţul mi-e strivit de trepte. Aud paşii grăbiţi ai soldaţilor. Simron se suceşte ca să mă protejeze pe cât posibil de săgeţi şi apoi strigă ceva. Întorc capul şi privesc pe deasupra braţului său. Văd acoperişurile plate ale caselor, cerul nevinovat deasupra lor, albastrul său gol şi nemişcat. Nu observ nici o siluetă pe acoperişuri. Mă uit iute după umbre în dreptul ferestrelor: nu e nimeni. Soldaţii s-au grupat într-un cerc în faţa intrării în lupanar. Doi trecători şuşotesc uimiţi văzându-ne aşa. Apoi îşi întorc capetele, în felul celor obişnuiţi să vadă de toate. Tigrul începe să ragă. El şi cu mine avem mai mult sau mai puţin aceeaşi percepţie despre mersul lumii. Îl bat pe Simron pe spate şi-i zic:

— Nu ştiu dacă-i mai bine să mor străpuns în piept de o săgeată sau să-mi pierd suflarea sub tine.

Mă ajută să mă ridic în picioare. Chipul îi e grav, dar calm. Îl bat pe umeri, încuviinţez şi cobor treptele. Mâna mă doare. Simron porunceşte ca doi soldaţi să meargă înaintea noastră, trei în urmă. Toţi au săbiile scoase din teacă. Oamenii se trag la o parte din calea noastră.

— Poate că ar trebui să dăm alarma, spune Simron.

— Înţeleg ce gând ai, însă la ce bun? Arcaşul sau arcaşii sunt cu siguranţă deja departe. Aici poţi sări uşor de pe un acoperiş pe altul, aşa de apropiate sunt casele.

— Ai dreptate, prinţe. Tot aş vrea însă să ştiu din arcul cui au ţâşnit săgeţile.

— Eu nu sunt sigur că vreau. Adevărul ar putea fi prea înfricoşător sau prea trist. Însă, bineînţeles, trebuie să încerc să aflu, atât cât se poate.

— Îmi permiţi să-ţi propun să foloseşti de acum o lectică pentru plimbări?

— Nu e o idee rea. În plus, mi-aş cruţa picioarele.

Ne îndreptăm spre Colina cu Sălcii. Am senzaţia că toţi trecătorii mă privesc cu ochi răi. Ştiu că e doar închipuirea mea, însă asta nu mă ajută cu nimic. Acum chiar mi se pare că oamenii au toate motivele să se uite urât la mine, ca la un vierme mizerabil. Am de gând să merg acasă să-mi sfâşii mantia? Nu. Am de gând să-mi torn cenuşă în cap? Nu. Am trecut şi prin cumpene mai grele, şi cu siguranţă cel care îşi închipuie că poate să ţeasă intrigi ca să-mi ia capul se încrede mult prea mult în propriii zei. Aproape că uitasem, dar acum mi-am amintit că prin vinele mele curge sângele tatălui meu. Asta înseamnă că sângele meu mai are încă forţa să clocotească.

Am pus scrisoarea primită pe masă. Ar fi mai înţelept s-o ard sau măcar s-o ascund sub saltea. Nu mă pot stăpâni să nu-i mai arunc câte-o privire, ca şi când ar putea să-mi dezvăluie mai mult decât literele înşiruite acolo. Cum aş putea să ştiu dacă e iarăşi vorba de o conspiraţie sau dacă merită să mă supun cererii din scrisoare? Trebuie să fi trecut într-adevăr mult timp de când n-am mai fost atât de mânios.

Mă opresc în faţa ferestrei şi privesc afară. Soarele apune, orizontul sclipeşte în nuanţe de ocru. Deasupra oraşului se înalţă vălătuci de fum de la focurile cu care oamenii se încălzesc în case. E vremea să iau o decizie. I-aş lăsa pe zei să hotărască în locul meu dacă aş putea să fac asta. Dar, după cum ştim deja prea bine, zeii nu sunt de nici un folos nici de data asta. Şi cu toate acestea, încă aşteaptă să le aducem jertfe.

Orice e mai bine decât această amorţeală. M-am hotărât, sau mai degrabă hotărârea a luat naştere pur şi simplu. Plec. Deschid uşa şi strig din toţi bojocii:

— Tutmes!

Soseşte surprinzător de iute şi nici măcar nu îşi trage răsuflarea ticălosul ăsta de egiptean. Îi poruncesc:

— Du-te şi spune-i lui Simron că plec de-acasă şi am nevoie de opt soldaţi. Voi lua lectica, însă nu-i deranja pe cărăuşi. Soldaţilor le va prinde bine o mică încălzire.

Tutmes încuviinţează şi dă să plece, când îmi mai vine în minte ceva:

— Chiar n-a văzut nimeni cine mi-a adus mesajul?

— Nimeni, răspunde Tutmes peste umăr. Era atârnat cu sfoară de ivărul uşii.

— Dar este un paznic în faţa uşii, nu-i aşa?

— Chiar şi gărzile au uneori nevoile lor, se înţelege.

— Da, aşa e. Prea bine. Poţi merge.

Încep să scormonesc prin dulapuri şi găsesc o mantie cenuşie, nu prea arătoasă. Privirea îmi rămâne aţintită la pumnalul de pe capacul cufărului. Mă uit lung la el. Mâna îmi cunoaşte mai bine mintea, căci înşfacă arma şi o vâră la centură. Mă înfăşor în mantie şi ies din odaie. Durerea care mi-a devenit tovarăş de încredere mă apucă din nou şi mă văd nevoit să mă opresc pe scări. Mă doare şi mâna, cred că m-am lovit mai tare decât credeam pe treptele casei fiicei mele. Trebuie totuşi să fiu recunoscător pentru această durere, căci dă mărturie că mai sunt în viaţă.

Îi spun lui Simron, care aşteaptă în hol:

— Mergem în cimitirul mare de pe colina Esquilin. Cunoşti drumul până acolo?

Altcineva probabil că s-ar întreba mirat ce caut seara târziu în cimitir, dar Simron nu spune decât:

— Nu cunosc Roma, prinţe.

— Poţi întreba de calea către poarta lui Gallienus, de la care drumul duce drept în cimitir. Altfel, o să-ţi fiu eu călăuză.

— Dă-mi voie să întreb pe stradă. E mai bine dacă rămâi la adăpostul lecticii.

— Prea bine.

Vremea e plăcută, deşi nopţile sunt deja reci. Soldaţii fac plecăciuni şi nici unul nu se poartă de parcă tocmai i-aş fi stricat seara. Doi dintre ei duc torţe aprinse. Mă aşez în lectică şi trag perdeaua. Pot oricând să o dau la o parte dacă vreau să arunc un ochi la străzile întunecate. Simron porunceşte cu voce scăzută şi această invenţie ridicolă se înalţă şi o ia înainte legănându-se.

Un grup de galileeni, zicea scrisoarea. Nişte galileeni veniţi în

acest oraş vor să mă întâlnească. Bineînţeles, e posibil ca nişte oameni din provinciile mele să fi rătăcit până la Roma, dar să fiu făcut consul pe viaţă dacă pricep ce treabă ar putea avea printre morminte şi de ce vor să ne vedem tocmai acolo. Ce-i împiedică să vină la mine acasă? Le e teamă de ceva? De ce scria în mesaj că trebuie să păşesc singur pe poarta cimitirului? Chiar îşi închipuie că m-aş pune în primejdie într-un asemenea hal? Fiecare galileean ar trebui să ştie că am duşmani cât să împrumut şi altui prinţ şi că nu sunt nicidecum atât de neghiob, încât să mă las prins în capcană. Dar vom vedea. Dacă prezenţa soldaţilor mei îi sperie pe cei care au trimis scrisoarea, înseamnă că efortul meu de a merge până acolo va fi fost fără folos.

Galileea! O voi mai vedea vreodată? Rădăcinile mele sunt în pământul Galileei, ţărâna ei parcă respiră în membrele mele. De-ar fi să mor în acest loc, nu m-aş supăra, căci mi-a fost dat să trăiesc aproape o viaţă întreagă în cel mai bun loc de pe faţa pământului. Sigur, am avut parte şi de neizbânzi şi dezamăgiri, însă acestea nu au fost niciodată pricinuite de ţara mea, ea nu e vinovată de greutăţile mele, mereu mi-a oferit ocrotirea munţilor şi liniştea pădurilor sale. Cine ştie, Iudeea nu se prea înşală spunând că poporul meu nu este cel mai demn de încredere dintre toate sau că în oraşele mele oamenii nu duc cea mai morală viaţă cu putinţă, dar, la urma urmei, ce este încrederea şi cine poate îndrăzni să cântărească moralitatea unei persoane? Galileeni m-au învăţat că e mai important să urmezi spiritul legii decât litera sa şi nimeni nu poate susţine că spiritul legilor părinţilor nu se află în ei. Dacă se întâmplă să uite din când în când de rugăciune sau dacă cineva îşi îmbogăţeşte cunoaşterea gustând carnea de porc, cu greu pot fi acestea considerate ofense mai grave decât lăcomia şi lipsa de îngăduinţă de care înşişi preoţii din Ierusalim se fac zilnic vinovaţi. Preoţii ar face bine să vină pentru câteva săptămâni în provinciile mele şi să vadă ce fel de legătură are poporul meu cu Dumnezeu. Dacă unui bărbat i se naşte un băiat în Galileea, îl preamăreşte pe Domnul. Dacă i se naşte o fată, mulţumeşte şi pentru ea Domnului. Dacă pruncii i se nasc morţi, îi mulţumeşte Domnului că soţia sa a scăpat. Dacă atât copiii, cât şi nevasta mor, mulţumeşte pentru propria viaţă. Dacă ştie că şi el va muri, îl roagă pe Dumnezeu să aibă grijă de vitele sale, însă nu uită că vitele nu sunt totuşi mai

importante decât aproapele. Vorbeşte cu veneraţie de Domnul, dar la fel de bine ai putea şade împreună cu el într-un birt. Îl cunoaşte cu adevărat pe Dumnezeu, spre deosebire de preoţi, care par să cunoască doar latura sa crudă şi răzbunătoare. De aceea cred că galileenii mei sunt mai aproape de Dumnezeu şi Dumnezeu i-a binecuvântat cu Galileea.

Ne oprim, aud cuvintele lui Simron şi o voce străină. Pornim iarăşi. Probabil a întrebat de drum. Simt cum urcăm panta unei coline.

Se prea poate să fiu influenţat de sângele tatălui meu şi ştiu că acestui sânge i s-a potrivit cel mai bine Galileea dintre toate pământurile Iudeei. Aici moştenirea de sânge nu contează aşa de tare. Dacă mi-aş fi petrecut viaţa la Ierusalim, alta ar fi fost situaţia. Acolo aş fi auzit probabil mai des că prin vinele mele nu curge sânge curat de evreu. Pentru mine, unul, asta nu a fost niciodată o problemă, ba dimpotrivă. Uneori m-am întrebat dacă flecăreala neîncetată a iudeilor despre poporul ales şi despre tărâmul făgăduinţei nu trădează cumva nesiguranţa lor, poate chiar frica. Când priveşti lucrurile astfel, chiar şi marele preot începe să semene cu o femeie urâtă care încearcă să se ascundă în spatele veşmintelor scumpe. Şi nu a zis Profetul odată…

Mi-am adus aminte de el. Credeam că am uitat, însă mi-am amintit. Îmi închipuiam că fantoma lui nu-mi va da pace nicicând, că voi fi nevoit să stau de vorbă cu ea în fiecare noapte, să arunc câte-o privire în urmă pe uliţele întunecate, iar acum au trecut săptămâni întregi fără să mă fi gândit măcar la el. De necrezut. Se vede că s-au întâmplat multe în viaţa mea în ultima vreme, atât de multe, încât l-au dat la o parte pe personajul acela de nebiruit. Acum însă este iarăşi prezent, pot să-i aud vocea, să-i simt privirea arzătoare. Şi dacă mă aşteaptă tocmai el în cimitir? Dacă a venit să mă ia cu el?

Amintirile despre Profet mă duc cu gândul şi la altcineva: la Silas, cel care a încercat să-l înjunghie pe negustorul Elsafa şi de care mă speriasem, deoarece aducea cu Profetul. Oare ce s-o fi întâmplat cu Silas? Putrezeşte în temniţă? Nu e primul om pe care l-am dat pe mâna romanilor spre judecată. Oare asta înseamnă că am fugit de propriile responsabilităţi? Ce fel de prinţ sunt? Aş putea oare să mă judec drept pe mine însumi?

Lectica se opreşte. Dau perdeaua la o parte şi îl văd pe Simron venind spre mine. În spatele lui se întinde bezna adâncă. Torţele soldaţilor luminează slab un zid nu prea înalt.

— Am ajuns, zise Simron. Intrăm pe poartă?

Mă dau jos şi spun:

— Lăsăm lectica aici. Apoi intrăm pe poartă.

Nu e decât o gaură în zidul ca vai de el. Nici măcar o placă nu vesteşte că am pătruns în locul de odihnă al celor răposaţi. La prima vedere, nu pare să fie mai mult decât o necropolă. Aş putea fi într-un parc slab luminat privind la stelele care se ivesc dintre nori, unde nu se aude zgomotul oraşului şi unde umbrele se adună lângă rădăcina bătrânilor arbori. Acum observ tuburile din lut care ies din pământ şi prin care romanii lasă ofrandele aduse osemintelor rudelor, iar în spate desluşesc şi mausoleele celor cu dare de mână. Ne oprim într-un mic luminiş de unde pornesc trei poteci în direcţii diferite. Mă uit degeaba împrejur; nu văd nici o altă fiinţă vie, nici măcar vreun paznic, deşi ştiu că mai-marii oraşului au pus străjeri aici ca să ţină jefuitorii de morminte la distanţă.

— Presupun că aşteptăm ceva, spune Simron cu tact.

— Da. Nu mă îndoiesc că mă iei drept nebun, însă chiar am fost chemat aici. Cineva mi-a trimis un mesaj care îmi dădea de ştire că aici se află nişte compatrioţi de-ai noştri.

— Din Iudeea?

— Din Galileea Iudeei. Poate că au căzut în vreo groapă.

În lumina torţelor observ că soldaţilor nu le e deloc pe plac locul acesta. Chipurile le sunt livide şi se tot foiesc. Nu îi condamn. Trebuie să fii precaut când vine vorba de morţi, fiindcă nu poţi şti niciodată. Îndeosebi cei ucişi pot fi mâhniţi, iar cei cărora firul vieţii le-a fost curmat brusc în floarea vârstei pot fi în toane proaste. Mie totuşi nu mi-e teamă. Doar m-am obişnuit să stau de vorbă cu morţii şi ştiu că se pot dovedi o companie mai bună decât cei vii.

— Se pare că am bătut drumul până aici de pomană, îi spun lui Simron. Ar fi mai înţelept să facem cale-ntoarsă.

— Poate că totuşi n-am venit degeaba, zice el şi arată către poteca ce duce înspre tufişurile dese.

Clipesc şi zăresc ceva alb. Se apropie şi îmi dau seama că e un

bărbat. Aleargă hotărât şi neînfricat şi se opreşte la câţiva paşi de mine. Din câte pot distinge în lumina slabă, e tânăr, subţire la trup şi potrivit de înalt, cu chipul senin. Face o plecăciune, mă priveşte o vreme, apoi deschide gura:

— Ţi s-a cerut să vii neînsoţit, preamărite rege.

— La ora asta, prin oraş se învârt atâţia tâlhari, încât ar fi fost nebunie curată să vin de unul singur, îi răspund eu. Pe deasupra, nu pot să mă încred orbeşte în toate mesajele pe care le primesc. De unde puteam să ştiu că nu mă aştepta aici o şleahtă de ucigaşi trimisă de duşmanii mei?

Bărbatul stă pe gânduri, neştiind ce să răspundă.

— Înţeleg ce vrei să spui. Însă acum ai putea să-ţi laşi soldaţii aici? Îţi garantez că nu există nici o ameninţare.

Simron se apleacă să-mi şoptească la ureche, după cum îi e obiceiul.

— Nu face asta, prinţe.

Mă apropii de bărbat.

— Nu ai de ce să te temi de gărzile mele. Trebuie să se convingă că nu mi se va face rău.

Văd cum fruntea bărbatului se încreţeşte.

— Problema e că şi însoţitorii mei se tem şi nici nu vor să fie recunoscuţi.

Mă uit în jur. Puţin mai la stânga se zăreşte un dâmb pe care creşte iarbă. Îi propun bărbatului:

— Soldaţii mei pot rămâne aici dacă nu-mi ceri să merg mai departe de dâmbul acela. Voi lua o torţă cu mine ca să mă poată vedea. Să ştii că soldaţii mei aleargă precum căprioarele şi vor sări imediat dacă îndrăzneşte cineva să scoată sabia la mine.

— Aşteaptă o clipă, preamărite rege, zice bărbatul, apoi face cale-ntoarsă către locul de unde venise.

Dau cu piciorul în nişte pietricele. Printre copaci zboară lilieci. Frunzele foşnesc în adierea vântului care s-a stârnit. Simron mă atinge uşor pe braţ: pe dâmb se văd urcând mai multe siluete. Înşfac o torţă din mâna soldatului de lângă mine şi pornesc în direcţia movilei.

Galileenii stau înşiraţi unul lângă altul precum făceau odinioară când îi primeam în palatul din Tiberiada. Le luminez chipurile cu torţa. Nu au nimic deosebit, sunt cinci bărbaţi în veşminte

obişnuite de evrei, cu feţe comune de evrei. Şi totuşi au ceva straniu; o linişte senină, o neclintire calmă, sentimentul că ştiu mai mult ca mine. Bărbatul care se înfăţişase singur dinaintea mea s-a tras într-o parte. În mijloc stă un individ zdravăn, cu părul alb, sprijinindu-se într-un toiag. Semeţia lui îmi pare cunoscută. Apropii torţa de el ca să-l văd mai bine şi exclam:

— Tu, bătrâne! Chiar mă urmăreşti. Nu întâmplător te aflai în Cezareea Maritima.

Îmi zâmbeşte.

— Şi eu eram în drum spre Roma. Nu am avut parte de o corabie la fel de rapidă ca a ta, însă am ajuns aici înaintea ta.

— Şi eu am ocolit mult. Însă spune-mi dacă într-adevăr m-ai urmărit sau cum se face că dau peste tine mai întâi la mine în grădină, apoi în Cezareea, iar acum într-un cimitir roman. Şi, mai ales, ai face bine să-mi zici cine eşti.

Mă fixa cu privirea şi, deşi nu-i puteam desluşi ochii în întuneric, îi simţeam aţintiţi asupra mea.

— Sunt unul dintre adepţii lui.

— Lui?

Bărbatul încuviinţează.

— Profetului.

Dau afară tot aerul din plămâni. Oamenii stau nemişcaţi, cercetându-mă cu atenţie. Simt cum timpul se opreşte din galop, cum toate momentele îmi trec prin faţa ochilor, trecutul şi prezentul se îngemănează, iar zilele îmi sunt numărate. Îmi întind braţele şi spun:

— Prea bine. Vreţi aşadar să-l răzbunaţi. Dacă aşa e, atunci scoateţi-vă armele şi faceţi ce aveţi de făcut. Pot să poruncesc soldaţilor să nu vă pedepsească. Presupun că asta vreţi, nu?

— De ce ne-am răzbuna pe tine? întreabă bătrânul. Orice rol vei fi avut în soarta lui, totul a fost scris dinainte. Iar noi nu cunoaştem setea de răzbunare, ne este chiar oprită.

Mă clatin pe picioare confuz, nu pricep ce aud.

— Dar eu am fost cel care a poruncit să i se taie capul.

Galileenii se uită unul la altul. Bătrânul oftează şi zice:

— Încep să cred că nu vorbim despre aceeaşi persoană. Eu vorbesc despre fiul Domnului.

Încet-încet, îmi adun gândurile.

— Deci nu te-ai referit la…

— Nu, nu vorbesc despre Ioan, ci despre vărul său, Ioşua. Iar în ceea ce-l priveşte pe Ioan, crima ta a fost într-adevăr îngrozitoare, însă noi nu te judecăm. În schimb, îţi oferim prilejul de a face ceva bun. Probabil că nu va atârna în balanţă la fel de greu precum fapta ta, însă poate să-ţi aducă alinare. Nu vrei alinare, prinţe? Nu a venit vremea? întreabă bătrânul şi izbeşte cu toiagul în pământ.

Îmi doresc să fi avut şi eu un toiag în care să mă sprijin. În loc de asta, mă apropii de un copac şi mă reazem de trunchiul său.

— Aşadar, sunteţi adepţii lui Ioşua. Să-mi fie cu iertare, însă, drept să spun, nu ştiu ce înseamnă asta. Aş fi înţeles dacă eraţi discipolii Profetului, dar acest Ioşua necunoscut mie…

— Doar l-ai întâlnit şi tu, şi chiar ai stat de vorbă cu el înainte să-l trimiţi dinaintea prefectului.

— Da, da. Îmi aduc vag aminte de el, se trăgea din satul meu, însă ce este de urmat sau de amintit în privinţa lui? Trebuie să-mi pese de toţi profeţii mincinoşi? Nu a fost doar un agitator ca mulţi alţii? Şi de ce ar trebui să mă amestec în toate uneltirile politice? Fac tot ce pot pentru Galileea şi pentru toată ţara sfântă străduindu-mă să preîntâmpin asemenea tărăşenii, care au stârnit mânia Romei şi au adus legiunile sale asupra noastră. De aceea pot să-ţi spun fără să te insult că Ioşua al tău îmi este indiferent.

Bătrânul vine lângă mine la umbra copacului, în timp ce restul oamenilor rămân pe loc.

— Nu ştii că el este profetul adevărat care ne-a fost dat nouă?

— Este? Nu vrei să spui mai degrabă că a fost? întreb eu şi ridic iarăşi torţa să-i văd chipul.

Scutură din cap.

— Fiul nu a încetat să existe. Chiar eşti atât de neştiutor, prinţe? Sunt palatele tale precum temniţele, de nu răzbat zgomotele lumii prin ziduri? În cazul acesta, mi-e milă de tine. Totuşi nu e prea târziu, chiar şi tu poţi fi izbăvit.

— Cine mă va salva deci? pufnesc. Tu? Nici măcar nu mi te-ai prezentat.

— Eu nu pot salva pe nimeni, însă dacă ceri cu inima curată, Ioşua te poate mântui.

— Ce poveşti de adormit copiii mai sunt şi astea? întreb, fără să reuşesc să-mi stăpânesc mânia. Pentru aşa ceva am fost chemat la

ora asta în cimitir? Am de gând să le spun soldaţilor să-şi scoată săbiile.

Bătrânul oftează.

— Dacă nu vrei să te salvezi, poţi totuşi să-i ajuţi pe alţii să o facă. Fraţii mei au început să fie persecutaţi.

— Ce au făcut fraţii tăi? S-au încurcat cu surorile tale?

— Nu mă refeream la fraţii de sânge în înţelesul obişnuit. Mă refeream la discipolii lui Ioşua. Tot galileeni.

— Galileeni? Nu am auzit să fie persecutaţi galileenii. Deşi, dacă te referi la preoţii de la Ierusalim şi la iudeii credincioşi lor, cine ştie, putem vorbi de persecuţie. Însă dacă despre asta e vorba, ar trebui să te întorci împotriva întregului cler al Templului din oraşul sfânt. Eu nu am nimic de-a face cu asta şi nici n-am vreo putere.

Bătrânul îşi clatină chipul său brăzdat de riduri.

— Iarăşi m-ai înţeles greşit, tetrarhule. Nu vorbeam numai de ţara Canaanului, ci de întregul imperiu. Trebuie să-i prezinţi chestiunea împăratului, căci noi nu avem cum să ajungem la el. Tu poţi, la urma urmei, eşti conducător şi client al Romei.

— M-ai ameţit de cap cu vorbele tale, îi spun eu, iar oboseala subită care-mi răsună în voce mă surprinde. Deci sunteţi persecutaţi din cauză că îl susţineţi pe acel Ioşua aproape uitat sau numai din pricina faptului că sunteţi evrei? Sunteţi persecutaţi aici, la Roma?

— Romanii ne consideră diferiţi de evrei. Credinţa noastră nu are prea mult de-a face cu cea care domneşte în ţara Iudeei, iar ei nu înţeleg asta.

— Cum aşa? Doar sunteţi evrei! Sau nu mai credeţi în Dumnezeu?

— Credem, bineînţeles, însă credem şi în fiul Său.

— Fiul Său? Care e…

— Ioşua.

Mă desprind de trunchiul de copac.

— Nu mă face să râd. Nu vreau să m-apuce stomacul. Deşi, aşa e, până şi copiii ştiu cât de dornici sunt zeii romani şi greci să se răsească. De ce m-aş mai mira atunci că şi zeii evreilor fac copii? Dar să spui că instigatorul de Ioşua ar fi fost fiul Domnului! Ai crede că dintre coapsele lui Dumnezeu ar trebui să iasă o

progenitură ceva mai reuşită. Deşi nici nu mai contează, Ioşua a murit.

— Nu a murit, spune bătrânul şi face un gest de neînţeles cu o mână.

— Nu? Din cât îmi amintesc eu, a fost răstignit. L-a graţiat cumva Pilat?

— Nu l-a graţiat. Vocea bătrânului se schimbă, e bine măcar că nu trăncăneşte ca un preot înflăcărat. Sângele lui s-a vărsat şi trupul lui a murit, însă a înviat şi a ieşit din mormânt şi s-a arătat discipolilor Săi.

— Cineva i-a văzut deci fantoma? Nici asta nu e vreo minune. Probabil că şi eu m-aş întoarce ca spirit dacă aş avea parte de o moarte pe cruce. Este o cale lentă şi dureroasă de a părăsi această lume. Pesemne că nu te poţi odihni nici în mormânt după aşa ceva.

— Văd că nu mă înţelegi, prinţe. Ar trebui să avem mai mult răgaz să vorbim despre aceste lucruri. Însă ai putea să ne faci o favoare şi să discuţi cu împăratul despre noi?

Mai că-mi pierd cumpătul, însă mă abţin şi rostesc blând, aşa cum i-aş vorbi unui copil:

— Aveţi toată simpatia mea, însă nici prin gând nu-mi trece să-l convertesc pe Caligula. Nimeni nu a reuşit, eu cu atât mai puţin. Ar trebui să fiţi cu băgare de seamă şi să aşteptaţi ce aşteaptă o bună parte din imperiu, şi anume moartea lui Caligula.

Bătrânul se dă câţiva paşi înapoi.

— Noi nu dorim moartea nimănui. Iar Caligula este încă tânăr.

— Cu siguranţă cineva îl va strânge de gât cât de curând. Îmi pare rău că nu pot să vă fiu mai de ajutor. De fapt, eu însumi mă aflu în pericol şi mă tem că ameninţarea ar putea fi chiar împăratul. Aşa că ce pot face? Pe lângă asta, încă nu mi-ai spus cine eşti. Ţi-e ruşine de numele pe care ţi l-a dat părintele tău?

Bătrânul se îndreaptă de spate, însă asta nu-l face să pară mai tânăr.

— Mă cheamă Alfeu. Băiatul meu, Levi, l-a urmat pe Ioşua când acesta încă mai umbla prin Iudeea. Eu nu l-am cunoscut pe Ioşua, însă acum îl cunosc.

— Aşadar l-ai întâlnit?

— Nu am avut niciodată bucuria de a-l întâlni, însă l-am văzut o dată de la depărtare.

Închid ochii pentru o clipă.

— Şi totuşi îl cunoşti?

— Inima mea îl cunoaşte.

Deschid ochii şi mă holbez la el.

— Cu siguranţă unul din noi şi-a pierdut minţile. Ai spus tot ce ai avut de spus, dacă tot m-ai făcut să vin aici?

— Am spus. Însă poate mi-ai îngădui să-ţi mai cer ceva.

— Sunt obişnuit să mi se ceară tot felul de lucruri.

— Cere-i lui Ioşua să te cheme la el. Cere-i asta pentru tine.

Îmi întoarce spatele şi se îndreaptă, sprijinindu-se în toiag, către amicii lui. Mă simt uşurat. Acum pot să mă întorc la mine acasă, să beau vin cald, să mă retrag în odaia mea şi să visez că sufăr de insomnie. O iau spre soldaţi, când bărbatul care mă întâmpinase la început se iveşte lângă mine.

— Iartă-mă, preamărite rege, deşi nu am auzit ce ţi-a spus Alfeu, te rog să te gândeşti la cuvintele lui. Nu ai putea să ni te alături câteodată, când ne adunăm să-l preamărim pe Domnul nostru Ioşua? Suntem nevoiţi să o facem în taină, însă nu e primejdios şi nu trebuie să faci nimic din ce nu îţi doreşti.

Mă uit la chipul lui luminat de o naivitate şi un entuziasm copilăreşti.

— Îndrăzniţi să aveţi încredere în mine? De unde ştii că nu-i voi asmuţi pe romani împotriva voastră odată ce aflu unde vă adunaţi?

Omul zâmbeşte cu gura până la urechi.

— Tu nu îţi trădezi poporul, preamărite rege. Sigur, ştim cu toţii ce sfârşit şi-a găsit Ioan, însă noi înţelegem şi care au fost împrejurările. Atunci nu erai tu însuţi şi nu are rost să-ţi mai reproşezi fărădelegea aceea. Omul este supus greşelii, însă ni s-a dat şansa de a ne fi iertate păcatele.

— Eşti prietenos, nu glumă. Şi totodată se pare că eşti un mare om, din moment ce poţi să-mi speli păcatele.

— Nu am eu această putere. Însă Domnul şi fiul Său o au.

— Da, fireşte. Cum de prostul de mine n-a priceput?

Văd cum Simron se apropie de noi cu paşi grei.

— Şi tu cine eşti? Să nu spui că şi tu îl cunoşti pe instigatorul Ioşua, care a murit de mult, fără să-l fi întâlnit vreodată. Dacă m-aş lua după judecata voastră, şi eu aş putea să spun că sunt prieten la

cataramă cu Cleopatra, târfa Egiptului.

— Eu sunt fratele său, Iacov.

— Al său? Adică al lui Ioşua?

— Da. El a fost cel mai tânăr dintre fraţii mei.

— Deci tu chiar l-ai cunoscut. Regret faptul că romanii ţi-au ucis fratele. Dacă mi-ar fi stat mie în putere să hotărăsc, m-aş fi mulţumit să-l trimit în surghiun sau câţiva ani în temniţă.

— Nu jeli moartea lui Ioşua, preamărite rege. A fost o izbăvire pentru noi toţi.

— Să jelesc? Ţi se pare că asta fac? mă răstesc eu. Şi cum adică izbăvire? Trebuie să fii la fel de smintit ca bătrânul Alfeu. Chiar mă întreb ce se va alege de Galileea dacă toţi bărbaţii îşi pierd minţile şi delirează ca apucaţii. Duceţi-vă şi lăsaţi-mă în pace. Dacă sunteţi persecutaţi, atunci plecaţi. Alt sfat nu pot să vă dau. Dar mai spune-mi ceva. Nu eşti şi tu fiul Domnului, de vreme ce eşti fratele lui Ioşua?

Pe chipul lui Iacov se iveşte o expresie îngrozită.

— Nicidecum! Nu mă insulta, preamărite rege. Tatăl meu a fost meşterul Iosif.

— Aşa deci. Şi ce părere are că mama ta şi-a desfăcut picioarele pentru Domnul?

— Preamărite rege…

Simron ajunge lângă noi şi ia torţa pe care i-o întind. În clipa în care mă întorc, îmi aud gura rostind:

— Poate că odată o să iau parte la una dintre adunările voastre. Trebuie să mă gândesc la asta. Poţi veni la mine acasă peste câteva zile.

— Voi veni după ce se lasă întunericul, răspunde Iacov degrabă.

— Cred că aşa e cel mai bine pentru noi toţi, spun şi apoi pornesc către zidul cimitirului.

Aşa că în Iudeea s-a născut o nouă sectă, nimic mai mult. N-aş fi crezut că neînsemnatul Ioşua a reuşit să facă aşa ceva, însă s-au întâmplat şi lucruri mai ciudate pe lumea asta. În plus, Ioşua avea anumite însuşiri care ar putea justifica popularitatea de care încă se bucură chiar şi după moarte – nu am vrut să recunosc, însă evident că mi-l amintesc, chiar prea bine. În ciuda vârstei, memoria mea nu dă greş, şi cum aş putea să nu-mi aduc aminte tocmai de acest discipol al Profetului, care mai era şi vărul lui pe

deasupra? Discuţiile mele cu Ioşua au fost interesante, deşi de câteva ori m-am îndoit că era sănătos la cap. Se prea poate nici să nu mă fi străduit prea mult să-i înţeleg spusele. Aveam treburi mai grabnice de rezolvat.

— E totul în regulă, prinţe? întreabă Simron după ce am trecut prin gaura din zid şi am ajuns la lectică.

— Nimic nou sub soare, îi răspund. Câţiva amărâţi au început să creadă în balivernele unui profet mincinos.

Trebuie să recunosc, Tutmes are dreptate; casa mea are mare nevoie de reparaţii. Într-un fel, îmi place acum că anii care au trecut s-au impregnat parcă în pereţii săi. Îmi convine, îmi aduce aminte de mine. M-am întors aici după zeci de ani ca la o amantă credincioasă şi am îmbătrânit împreună. Nu ştiu dacă am făcut asta cu demnitate, însă nimeni nu a reuşit vreodată să ne distrugă. Stau aici în linişte, în grădina mea, iar casa mă priveşte obosită, însă trainică. Poate că ar fi totuşi mai înţelept să tocmesc o echipă de meşteri să facă îmbunătăţirile necesare, deoarece Irodiada se va muta aici de îndată ce oasele mele vor fi puse în mormânt. Voi renova casa pentru ea.

— O să te superi pe mine dacă pun să-ţi bată nişte cuie? şoptesc eu mângâind zidul cu mâna.

— Cu cine vorbeşti? răsună vocea Irodiadei din spatele meu. Sau vorbeşti singur? Am auzit că asta poate fi un semn că ai necazuri cu fierea.

Mă întorc şi-i spun:

— Fierea mea e în bună regulă. Vorbesc cu casa.

— Dacă-i pe-aşa, noroc că am venit să-ţi ţin companie. Măcar să vorbeşti cu mine, altfel ce vor spune oamenii când o să te vadă cum îţi curg balele lângă zid?

— Puţin îmi pasă ce spun oamenii. Pentru mulţi dintre ei, şi mai ales pentru cei din jurul lor, ar fi mai bine dacă i-ar lovi muţenia. Adesea mi se pare că tot răul pleacă de pe buzele oamenilor.

Soţia mea se aşază graţios pe banca de granit de sub chiparos.

— Ar trebui să fii recunoscător pentru buzele mele, căci fără ele n-aş putea să-ţi dau veştile bune.

— Ard de nerăbdare. Ai găsit la piaţă vreo pânză care costă cât nişte care din aur? Sau au inventat egiptenii vreo pomadă care să-

ţi micşoreze sânii astfel încât să nu-ţi mai atârne până la burtă?

— Şi mai bine. Statuia lui Jupiter din Olimpia a râs.

Mă scarpin în cap.

— Aha, undeva într-un oraş grecesc o statuie râde cu poftă. Ar trebui să dansez de bucurie?

— Ce prost eşti! strigă Irodiada. E vorba de aceeaşi statuie care a fost tăiată în bucăţi şi trimisă la Roma la porunca lui Caligula.

— Eu, unul, nu cred c-aş râde dacă s-ar întâmpla să mă taie Caligula în bucăţele. Ce veste bună e asta?

— Partea minunată e că statuia a râs tocmai în ziua în care au fost omorâţi mulţi oameni puternici. Chiar nu înţelegi? Statuia a râs pentru că se apropie sfârşitul lui Caligula.

Îmi aşez dosul lângă cel al nevestei mele şi spun:

— Măcar de-ar fi aşa. Mă tem totuşi că nu va apuca să moară înainte de a mai săvârşi multe fapte nechibzuite. Sper doar ca nici una dintre ele să nu aibă legătură cu mine. În plus, încep să mă plictisesc să tot aştept să mă cheme la el. E umilitor să călătoresc până aici la porunca lui şi apoi să stau ca pe ace şi să aştept să binevoiască să-mi zică ce vrea de la mine.

— Poate că e mai bine să aştepţi. Poate că cel mai bine ar fi să uite cu totul de tine.

— N-o să uite el de mine. Sunt pe lista lui de clienţi de la care are de gând să stoarcă mulţi bani ca să poată construi mai multe camere pentru lupanarul pe care l-a deschis în palat.

— Acum te ţii de glume, spune Irodiada şi mă trage de ureche. Nici măcar Caligula nu ar putea ţine un lupanar în palat.

— Dacă nu crezi, întreabă-i pe alţii. Lupanarul e una dintre afacerile lui. În fiecare noapte ademeneşte clienţi pentru târfele sale, iar când bieţii oameni nu au cum să plătească preţul cerut, care – evident! – este incredibil de mare, Caligula le împrumută bani cu o dobândă exorbitantă. Aşa se umple de bani. Ai mai auzit una ca asta? Zeul Augustus s-ar răsuci în mormânt dacă ar vedea ce bazaconii a născocit nepotul bunului său prieten, Marcus Vipsanius Agrippa.

— Poate că râd şi alte statui, nu doar cea din Olimpia, spune Irodiada în chip de consolare.

— Acum să nu crezi că m-a lovit buna-cuviinţă. Puţin mi-ar păsa şi dacă şi-ar dedica tot timpul împreunării. La urma urmei, cine ar

mai băga de seamă, când întreaga Roma aduce din ce în ce mai mult cu un ditamai lupanarul. Problema e că fiecare nebunie de-a lui Caligula dovedeşte cât de imprevizibil este. Şi totuşi încă deţine puterea. Asta îl face înfricoşător.

Tăcem amândoi şi ascultăm ciripitul păsărilor din coliviile atârnate prin grădină. A început să se întunece, iar sclava aprinde opaiţele. Noaptea se lasă repede anul acesta şi în curând va face ca vechea colibă a grădinarului să fie greu de desluşit. Probabil că a venit vremea să părăsească această lume. Dacă o demolez, pot extinde clădirea cea joasă, încă în stare bună, ridicată acum mulţi ani pentru soldaţii care veneau cu mine din Tiberiada. Ar putea fi necesar dacă vin vremuri tulburi şi trebuie să-mi măresc numărul de gărzi. Cine ştie în posesia cui va ajunge vila mea după ce va fi pierit şi Irodiada.

Răsună zgomot din casă. Aud paşii care se apropie şi mă aştept să văd capul pleşuv al lui Tutmes, însă Caleb este cel care vine. Face plecăciuni, una pentru mine şi alta pentru soţia mea, apoi anunţă:

— Irod Agrippa a sosit. L-am poftit în casă.

— Ah, exclam eu şovăind. Atunci spune-i să vină aici.

Caleb şovăie, aruncă o privire de jur împrejur şi se apleacă domol către mine.

— Ar fi mai bine să vii tu însuţi să vezi, prinţe. Nepotul tău nu a venit singur. Are cu el un om bolnav.

— Ce om bolnav?

— Pe slujitorul tău, Veniamin.

Ochii îmi rămân aţintiţi asupra lui Caleb. O venă începe să-mi zvâcnească la tâmplă. Mă prăbuşesc la pământ, privirea mi se împăienjeneşte, aud vocea Irodiadei fără să pricep vreun cuvânt. Mă adun repede, mă ridic în picioare şi îl împing pe Caleb la o parte, înfierbântat. Irodiada vine pe dată lângă mine şi încearcă să mă sprijine, însă o dau şi pe ea în lături cu mâna.

Agrippa e rezemat de una dintre coloanele din sală, îşi ţine degetele sale subţiri la frunte, ca şi când ar fi model pentru o statuie. În spatele său, doi sclavi îl susţin pe Veniamin, care pare aproape fără simţire. Agrippa mă observă şi îmi vine în întâmpinare cu o expresie gravă, îndatoritoare, încrezătoare. Îmi vine să-l scuip în faţă. Deschid gura, dar e mai iute decât mine:

— Sper că nu am procedat greşit, însă l-am adus aici pe slujitorul tău. Sau pe fostul tău slujitor, dacă bine am înţeles. Cred că a băut otravă şi m-am gândit să apuci totuşi să-l pedepseşti, dacă pofteşti.

— Unde l-ai găsit?

— Adevărul e, zeii să-mi fie martori, că şi-a făcut apariţia în casa mea acum două săptămâni. Mi-a spus că s-a certat cu tine, iar eu m-am decis să aflu ce fel de om este de fapt. De aceea i-am îngăduit să locuiască la mine şi închipuie-ţi că m-am arătat binevoitor faţă de el. Nu ţi-am pomenit de el din simplul motiv că speram să aflu dacă urzeşte ceva împotriva ta şi apoi poate să te surprind. Pesemne că am făcut rău, dar, în orice caz, acum nu mai poate scoate nici un cuvânt. Dacă vrei să-l biciuieşti, fă-o repede.

Veniamin îşi ridică istovit capul şi îşi aţinteşte ochii înceţoşaţi către mine. Tutmes intră pe uşa servitorilor. Îi zic în chip de salut:

— Arată-le acestor oameni unde să-l pună pe bolnav. Orice cămăruţă de jos e bună.

— Dacă eşti prea obosit, propune Agrippa, pot să-l biciuiesc în locul tău.

Îi evit privirea ca să nu mă reped la el.

— Mulţumesc, însă prefer să mă îngrijesc eu de treburile poporului meu.

— Înţeleg, încuviinţează Agrippa.

— N-am putea merge în atrium? rosteşte Irodiada, vădit neliniştită, după care adaugă către fratele ei: apoi poţi să-mi povesteşti totul.

— Luaţi-o înainte, spun eu. Vreau să văd dacă reuşesc să vorbesc cu fostul meu slujitor. Să nu fiu deranjat.

Nu mai stau să aştept răspunsul lor, ci o iau pe coridorul servitorilor, de unde Tutmes şi sclavii care-l purtau pe Veniamin au dispărut deja. Când mă zăresc, sclavii vin spre mine şi se lipesc de perete ca să mă lase să trec. Nu-i învrednicesc nici măcar cu o privire. Intru pe uşa deschisă şi pătrund într-o odaie mobilată sărăcăcios. Veniamin zace pe o laviţă îngustă, iar Tutmes stă la fereastră cu chipul său împietrit. Sudoarea şiroieşte pe faţa lui Veniamin şi văd că îşi ţine mâinile pe burtă. Când dă cu ochii de mine, încearcă să se ridice, dar îl împing înapoi.

— Nu te ridica, îi spun. Ce-ai păţit?

Vocea îi e slăbită.

— Nu ştiu, prinţe. Brusc mi s-a făcut rău. Mi-a trecut şi am crezut că mâncasem ceva stricat, însă durerile au revenit.

— Ai mers la doctor?

Scutură din cap.

— Am cerut unul, însă Agrippa a refuzat şi, în schimb, sclavii m-au târât aici.

— Agrippa ar trebui să ia şi el otravă! strig eu.

Teama începe să licărească în ochii lui Veniamin.

— Chiar am fost otrăvit? Şi eu m-am gândit că asta trebuie să fie. Totuşi multe boli…

— Ai dreptate. Probabil e doar vreo boală trecătoare, zic eu, înjurând în gând, şi îi poruncesc lui Tutmes: trimite imediat pe cineva după doctor. Trimite doi oameni mai bine. Şi nu vreau să văd vreun şarlatan, ţine minte asta.

Mă aşez pe un scăunel de lângă fereastră. Simt mirosul sudorii lui Veniamin. Buzele îi sunt livide ca de mort atunci când şi le deschide şi rosteşte:

— Iartă-mă, prinţe.

— Nu ai pentru ce să-ţi ceri iertare, bunule slujitor.

— Am dat greş. Nu am aflat…

Îl prind de încheietură.

— Nu ai dat greş deloc! Îţi sunt recunoscător. Foarte, foarte recunoscător. După ce te însănătoşeşti, îţi dau pe mână afacerile mele în mod oficial. Pe lângă asta, îţi voi trece numele în testament.

— Eşti prea bun.

— Asta e o acuzaţie mai scandaloasă decât cele pe care mi le aduc preoţii Ierusalimului!

Reuşeşte să schiţeze un zâmbet dintr-un colţ al gurii.

— Ştii, prinţe, acum aproape că mi-e dor de ei. După ce îi asculţi o vreme, gândul la moarte nu mai pare atât de înspăimântător.

— Căci, mort fiind, nu-i mai poţi auzi?

— Întocmai.

— Iosafat, unchiul tău, era de aceeaşi părere. Totuşi cred că ei, în schimb, se temeau de el. Era în stare să ridice vocea atât de tare cât să-i acopere şi să se încrunte la ei astfel încât pesemne îşi închipuiau că le rămăseseră resturi de la carnea mieilor de

sacrificiu pe obraji.

— Întocmai aşa a fost unchiul meu. Îmi plăcea de el, şopteşte Veniamin şi-mi dau seama că-i vine greu să vorbească.

— Şi mie mi-a plăcut de el mai mult decât aş fi crezut că pot îndrăgi un om. Însă acum odihneşte-te înainte să vină doctorii să te sâcâie.

Îi mai arunc o privire din uşă. Capul îi atârnă într-o parte şi ochii i se închid. Răsuflă precipitat, însă încă ritmic, aproape gâfâie. Poate că e cea din urmă oară când îl văd în viaţă. Tutmes s-a întors în hol şi se lipeşte de perete ca să am eu mai mult spaţiu să privesc în podea. Una dintre calităţile sale e că-mi simte starea de spirit şi, când nu sunt în toane bune, se mâhneşte şi el.

Ce blestemăţie! Am văzut moartea în ochii lui Veniamin. Se pare că dacă lucrurile pot merge şi mai rău în viaţa mea, atunci chiar o vor face. Soţia mea şi Agrippa mă aşteaptă în atrium, dar în clipa asta n-am chef de compania lor. Nu mai e nevoie să ascult vorbele lui Agrippa, căci oricum nu mă pot încrede în ele. Mă duc la uşa de la intrare, o deschid cu grijă şi ies. S-a lăsat deja întunericul, luminile oraşului licăresc la poalele colinei precum un roi de licurici. Inspir adânc, mă târăsc spre poartă. Acolo zăresc o siluetă.

Pipăi zadarnic după pumnal, nu-l am la mine. Silueta se opreşte, ridică o mână şi îşi dă la o parte gluga ce-i acoperea chipul. Îi văd clar faţa şi oftez uşurat.

— Iacov, tu erai, vasăzică.

— Aşa ne-am învoit, preamărite rege, răspunde el. Eşti dornic să asculţi în seara aceasta ce avem de povestit despre învăţătorul nostru Ioşua?

— Din nefericire, e un moment cum nu se poate mai prost. Am în casă un slujitor bolnav, pe moarte, şi acum aştept să sosească doctorul.

Iacov păşeşte înainte.

— Nu am avut de unde să ştiu, preamărite rege. Pot să mă întorc în orice altă noapte.

— Aşa să faci, totuşi aşteaptă puţin.

Arunc o privire către uşa închisă a casei, uliţa pustie, ferestrele închise ale clădirilor de pe colină.

— Cred că bătrânul Alfeu nu m-a înţeles data trecută. Să nu crezi că mi se pare neobişnuit că unii evrei vor să se revolte

împotriva stăpânirii Romei. Toate popoarele subjugate de romani fac asta. Însă nu vreau să văd cum poporul meu îşi varsă sângele în zadar. Trebuie să acceptăm faptul că nu putem face nimic împotriva puterii armatei lor.

Iacov aşteaptă să vadă dacă mai am ceva de spus înainte să răspundă.

— Îmi cer iertare pentru aceste cuvinte, preamărite rege, însă şi tu ne-ai înţeles greşit. Noi nu vrem să ne opunem Romei şi nici altor conducători din această lume. Noi doar refuzăm să aducem jertfe zeilor romani şi avem păreri diferite faţă de preoţii noştri. Aşadar nu ne răsculăm împotriva împăratului, chiar dacă încearcă să ne silească să ne abandonăm credinţa.

— Care e diferită de credinţa părinţilor?

— Care este credinţa părinţilor aşa cum este ea de fapt, nu cum au schimbat-o tălmăcitorii legii. Aşa cum Ioşua ne-a explicat-o şi ne-a dovedit-o. De aceea ne adunăm să le spunem oamenilor învăţăturile lui Ioşua. Le povestim şi despre viaţa sa, căci şi ea este o parte din învăţătură. Faptele lui spun adesea mai mult decât vorbele sale. Din păcate, sunt puţini aceia dintre noi care l-au cunoscut. Însă fiecare om care ascultă mărturia lor poate să o bage la cap şi să răspândească mai departe cuvântul lui. Astfel vestea noastră cea bună se împrăştie încet-încet, sau cel puţin aşa nădăjduim.

Mă sprijin de poartă.

— Vestea cea bună? Ei bine, dacă într-adevăr vreţi să răspândiţi învăţăturile profetului vostru, aţi face bine să le puneţi în scris. La fel şi cu viaţa lui, dacă şi ea este importantă.

— Să scriem? Asta nu ne-a trecut prin minte.

— Aşa se răspândesc veştile. Puteţi alege dintre voi pe cineva care are darul cuvântului. Sau de ce să nu apelaţi la un învăţat care să fie capabil să îi descrie învăţăturile pentru o sumă oarecare, chiar dacă nu crede în ceea ce scrie. Nici măcar nu e nevoie ca autorul cu pricina să-şi dezvăluie numele. Chiar şi marele Cezar şi-a pus sclavul să scrie despre campaniile sale militare şi apoi a răspândit scrierile respective semnându-le cu propriul nume, ca şi când le-ar fi compus el însuşi. Iar dacă nu se găseşte un om îndeajuns de dăruit în ţara Canaanului sau aici la Roma, atunci încearcă la greci. Povestitorii înzestraţi se înmulţesc în rândul lor

precum şobolanii încă de pe vremea lui Homer.

Iacov îşi ridică mâna.

— Nu ar fi cinstit, prinţe! Ar însemna să scrie despre învăţătorul nostru cineva care nu a fost niciodată atins de adevărul său.

— Nu ştiu ce să spun despre adevăr, însă ar trebui să ţineţi socoteală de talentul poporului de a scorni poveşti.

— Nu e nevoie să le scornească. E suficient să povestească lucrurile aşa cum s-au petrecut. Oamenii trebuie să afle ce a spus şi făcut cu adevărat Ioşua.

Deja încep să mă satur de trăncăneala lui, totuşi sunt conducătorul lui Iacov şi al tovarăşilor săi, aşadar continui răbdător:

— Cred că dintr-o astfel de istorie va lipsi, din păcate, ceea ce este de regulă considerat sarea şi piperul unei lecturi. La urma urmei, scrierile istorice sunt un gen aparte şi, în acelaşi timp, un bun exemplu de cum oamenii puternici pot plăti artişti ai cuvintelor să scrie despre propăşirea popoarelor. Cât de cinstite sunt aceste înşiruiri, nu pot să spun. De obicei, conducătorul decide cum şi despre ce să se scrie. Să ne gândim, de pildă, la zeul Augustus, care i-a poruncit secretarului său să scrie despre faptele sale, simţind că i se apropie moartea. Ioşua al vostru ar fi putut să dea o astfel de poruncă propriului secretar şi să îi dicteze viaţa şi învăţăturile sale când încă mai putea să o facă.

— Nu a avut secretar, prinţe. A fost un învăţător care a avut ucenici.

— Atunci de ce nu şi-a pus ucenicii? Poate că era prea tânăr şi nici nu s-a gândit că avea să moară. Într-un fel sau altul, dacă începeţi să scrieţi despre învăţătorul vostru, aţi putea folosi cuvântul grecesc *euangelion*. Ştiu că înseamnă „veste bună“.

Iacov îşi înclină capul gânditor.

— Chiar aşa? *Euangelion* ai spus?

— Întocmai. Însă acum nu mai pot sta de vorbă cu tine. Trebuie să mă duc să văd ce face slujitorul meu bolnav. Mergi în pace.

Iacov face o plecăciune.

— Şi tu, preamărite rege. Însă tot cred că s-ar putea scrie mai mult de o *euangelion* despre învăţătorul nostru.

— Nu sunt rege. Nu sunt decât un biet prinţ. Şi nu am nimic împotrivă nici dacă scrieţi zece veşti bune. Vă previn totuşi. Să nu

aştepţi în zadar ca evangheliile voastre să cunoască pe dată gloria. Oamenii nu sunt interesaţi de asemenea texte. De aceea, înţelept ar fi să le scrieţi pe papirus ieftin.

Mă îndrept spre uşă, dar încă nu intru. Mă aşez pe treptele răcoroase. Îmi închipui cum Agrippa îi înşiră minciuni surorii sale, care probabil înclină să le creadă. Nu am înţeles niciodată cum este relaţia dintre Irodiada şi fratele ei, nici măcar când acesta locuia în palatul meu. Încrederea ieşită din comun pe care o au unul în celălalt nu m-a afectat însă niciodată. Irodiada îşi tratează fratele cu aroganţa ei binevoitoare, precum se cade unei surori mai mari, iar Agrippa, la rândul lui, îi arată respect, aşa cum i se cuvine soţiei mele. Ar putea fi aproape străini unul pentru altul, precum am fost şi eu cu fraţii mei. Din cauza diferenţei de vârstă şi probabil a faptului că tatăl nostru l-a ucis, nu l-am cunoscut prea bine pe tatăl Irodiadei, fratele meu vitreg, Aristobulus. Pe fostul soţ al Irodiadei, fratele meu vitreg Filip, l-am îndepărtat acum mult timp. Pentru mine, stafii sunt şi cei morţi, şi mulţi dintre cei vii.

Poate că problemele lui Agrippa au început atunci când a fost trimis la Roma atât de tânăr, la scurt timp după moartea tatălui său. Deşi Roma nu l-a stricat, probabil că a făcut-o Tiberius, care se îndrăgostise de el. Chiar dacă toate zvonurile despre curtea lui Tiberius şi mai ales cele despre viaţa sa în insula Capri ar fi exagerate, nu avea cum să-i facă bine unui tânăr în plină formare. Desigur, cel mai rău este că Agrippa s-a împrietenit încă de pe atunci cu Caligula. Probabil că aceasta este explicaţia pentru faptul că Agrippa s-a afundat în datorii atât de mari, încât a fost nevoit să fugă din Roma şi a încercat să-şi ia viaţa în fortăreaţa Malatha din Idumeea. Eu, în schimb, l-am ajutat cu bani, deşi poate că nu aş fi făcut-o de nu m-ar fi bătut Irodiada la cap. Dar când i-am îngăduit lui Agrippa să se mute în oraşul meu şi chiar l-am numit edil, am început să îl îndrăgesc şi să îl tratez ca pe fiul meu. Şi el cum mi-a mulţumit?

A continuat să-şi ducă traiul ca şi când ar fi benchetuit încă în compania lui Caligula şi a îndrăznit chiar să se ridice împotriva mea când l-am dojenit. Eram încă supărat când a fugit în Siria la Flaccus, unde i-a dat înainte cu prostiile şi, în cele din urmă, a ajuns în închisoare. Nu mi-am dat seama niciodată cum a reuşit să evadeze şi să ajungă în Alexandria. Nici nu pot să pricep cum de

Tiberius a putut alege un asemenea om bun de nimic să-i fie profesor nepotului său, însă astfel Agrippa s-a întors la Roma şi a ajuns iarăşi în preajma lui Caligula. Iar acum mi-a otrăvit slujitorul şi cutează totuşi să mă sfideze, venind să se dea mare cu fapta sa în propria mea casă. Cum altfel aş putea să iau purtarea lui, când îşi face apariţia aici cu Veniamin pe jumătate mort?

Picioarele încep să mă doară din cauza răcorii de afară. Undeva latră un câine. Curând mă voi ridica, voi merge în atrium şi voi asculta calm balivernele lui Agrippa. L-aş putea pune pe Caleb să-l ucidă, însă las lucrurile aşa. Aştept să moară Caligula mai întâi.

II

Când am ajuns prima oară în acest loc, lăsasem în urmă o iarnă aspră. Vânturile care băteau dinspre răsărit viscoliseră zăpada mai ceva ca nisipul din deşert şi făcuseră din Galileea un peisaj fantomatic. Vitele şi oamenii muriseră de frig, iar când a venit primăvara, de sub zăpadă au ieşit dihănii care au mâncat cadavrele care se dezgheţau în bătaia soarelui. Am călărit din sat în sat şi s-a întâmplat să facem un foc de tabără într-un loc la venirea serii, iar dimineaţa să văd pe jos oase de pe care carnea fusese roasă cu totul. Craniile se chiorau la mine din iarbă, iar gheaţa care se topea în munţi se scurgea în mii de stropi mărunţi, care hrăneau brânduşele şi lalelele ce se iveau din ţărână, şi Galileea mea era iarăşi minunată.

Într-o bună zi am pornit spre un izvor unde regele Solomon îi pusese odinioară pe diavoli să care apă fierbinte de sub pământ. După ce m-am îmbăiat, m-am îndreptat împreună cu însoţitorii mei spre poalele muntelui, de unde puteam privi Marea Galileei, cu forma sa de lăută. În apropierea lacului se întindea micul sat Racat, ai cărui singuri locuitori erau pescarii şi familiile lor. Am văzut mai multe bărci, munţii înalţi de pe celălalt mal şi văile verzi de la baza lor. În jurul meu se întindea un câmp pe care încă se mai vedeau ruinele unor ziduri străvechi. M-am întors să-i spun lui Iosafat, care se afla lângă mine:

— Trebuie să recunosc, acesta ar fi un loc nemaipomenit să ridicăm un palat.

— În locul acelui sat ar putea sta un oraş neasemuit, a răspuns el şi a scrutat valea de la picioarele noastre ca şi când ar fi măsurat temeliile noilor clădiri. Toată cinstea pentru Sepphoris, însă acolo n-avem nici un lac. Dacă aici ar exista un oraş, locuitorii săi nu ar

duce niciodată lipsă de apă, iar, pe lângă asta, ar putea mânca peşte după pofta inimii. Am auzit că se găseşte din belşug în acest lac.

— Întrebarea este dacă mi-aş putea permite să clădesc un oraş nou.

Iosafat a pufăit cu un aer arogant.

— Bineînţeles că îţi permiţi, dacă vrei să o faci.

— Nici nu ştiam că sunt atât de bogat.

— Bogăţiile tale stau ascunse în noi taxe, pe care nimeni nu le-a inventat încă.

— Iar tu ai putea, la nevoie, să le scoţi din ascunzătoare?

— E ca şi făcut.

Şi aşa am pus temeliile unui nou oraş. A fost o corvoadă uriaşă. M-am văzut nevoit să cumpăr sute de sclavi, cărora a trebuit să le fac adăposturi. Am angajat un constructor din Alexandria şi trei meşteri din Atena. Am creat o carieră de piatră şi două cuptoare imense pentru coacerea cărămizilor. Am tăiat păduri întregi, am săpat canale de irigaţie şi am schimbat cursul râurilor. Am adus apa de la izvorul lui Solomon până în palat, unde nu ajungea fierbinte, ci călduţă, numai bună. Care mari trase de boi transportau marmură şi mozaic în oraşul meu. Am clădit grânare, am arat câmpurile, am cumpărat câteva bărci de pescuit. Zece grupuri de muncitori au înălţat palatul de la poalele muntelui şi treizeci de alte grupuri au clădit oraşul de sub acesta. Mai întâi am supravegheat totul din Sepphoris, însă imediat ce au fost terminate primele încăperi din noul meu palat, m-am mutat acolo. Familia m-a urmat abia doi ani mai târziu.

De fapt, nu m-am ocupat singur de toate acestea. L-am avut alături pe neobositul Iosafat. El a stat noapte de noapte cu mine să punem la punct planurile oraşului, tot el a gândit amplasarea termelor şi a hipodromului; de asemenea, a ales negustori potriviţi pentru piaţa cea mare. A călătorit până la Roma să cumpere statui ale zeilor şi împăraţilor pentru a împodobi porţile oraşului şi vase şi sfeşnice pentru noul templu. Bineînţeles, a primit o răsplată pe măsura eforturilor sale: punga i s-a umplut de toate darurile generoase oferite de negustori, iar el şi-a cumpărat lemn de cedru, argint şi aur ca să mi le vândă la preţ bun mie şi altor oameni înstăriţi pe care-i convinsesem să se mute în oraş. După ce multe

cartiere fuseseră deja ridicate, mi-am dat seama că Iosafat deţinea o mare parte dintre casele de închiriat. L-am lăsat cu plăcere să facă afaceri, mai ales că datorită lui i-am ţinut la distanţă pe preoţii Ierusalimului, care au vrut să-mi distrugă oraşul încă dinainte ca acesta să fie construit.

Ruinele acoperite de vegetaţie pe care le-am descoperit într-o zi de primăvară la poalele muntelui ne-au creat ceva probleme. Se pare că acolo fusese cândva un cimitir. Preoţii din Ierusalim susţineau indignaţi nevoie mare că aveam de gând să ridic un oraş pentru morţi şi au refuzat să-mi trimită un tălmăcitor al legii pentru templul meu. Au făcut atâta tărăboi, încât atunci când oraşul era aproape gata să primească locuitori, mi-a fost greu să-i găsesc. Tot Iosafat a venit cu o soluţie şi de data aceasta: a înştiinţat un grup numeros de oameni din Galileea că li s-a poruncit să se mute în noul oraş. A reuşit să-i convingă pe mulţi dintre ei, cu elocvenţa lui neîntrecută, că era mai bine să trăiască într-un cimitir străvechi decât să ajungă într-unul dintre cele noi. Dar preoţii nu voiau încă să se dea bătuţi, ci au ameninţat că fiecare evreu care avea să răspundă invitaţiei mele va fi blestemat. Când statui ale zeilor romani au fost amplasate la porţile oraşului meu, preoţilor aproape că le-a stat inima. S-au apucat să-i învrăjbească pe oameni împotriva mea, iar eu, la rândul meu, mi-am mărit armata. Atunci Iosafat s-a decis să meargă la Ierusalim să rezolve problemele. A stat acolo o săptămână, timp în care eu am făcut multe nopţi albe şi am băut cantităţi înspăimântător de mari de vin, astfel că în dimineţile ce urmau aveam senzaţia că ajunsesem eu însumi în cea mai adâncă parte a cimitirului. Când Iosafat a revenit de la Ierusalim, mi-a spus calm:

— Mânia preoţilor s-a astâmpărat. Au promis şi că vor trimite un păstor pentru sufletele din oraşul tău.

— Cum ai reuşit un ca asta? am întrebat uluit.

— N-a fost greu. Preoţii vor întotdeauna să-şi renoveze templele, iar eu le-am promis că îi vei ajuta cu sume generoase obţinute din taxele strânse în noul tău oraş.

Mi-am izbit palma cu pumnul.

— Ţi-am dat cumva voie să promiţi aşa ceva? Nu-mi ajunge că bag o groază de bani în Templu? Ţi-a luat bogăţia minţile?

— Aşteaptă. Preoţii au acceptat ca suma făgăduită lor să fie

reţinută din profitul negustorilor evrei din oraş. Aşa spune legea, căci în Templul din Ierusalim nu au voie decât cei drept-credincioşi.

Abia atunci am început să pricep şmecheria pusă la cale de Iosafat.

— Câţi negustori evrei sunt aici? Poţi să-i numeri pe degetele de la o mână. Am atras aici idumei, romani şi greci, pentru că evreii nu au vrut să se mute în oraşul meu.

— Tu ai spus-o. Însă dacă vreun evreu pios vrea să înceapă să facă afaceri aici şi să contribuie astfel la bunăstarea Templului din Ierusalim, pe noi nu ne afectează cu nimic.

— Deci n-ai luat-o razna totuşi. Dar statuile zeilor şi ale împăraţilor? Ce-au avut de spus preoţii despre ele?

— Le-am explicat că noul tău oraş nu se poate supune aceloraşi rânduieli precum Ierusalimul din simplul motiv că oraşul tău nici măcar nu are încă orânduire. Am subliniat şi faptul că nimeni nu sfidează legile părinţilor aici, fiindcă n-am făcut vreun chip cioplit al Domnului, din moment ce este oprit să faci chip cioplit al Dumnezeului adevărat, prin urmare, statuile care-i înfăţişează pe zeii romani arată că nu sunt zei adevăraţi, ci doar nişte figuri caraghioase. Preoţii au fost încântaţi de ideea mea.

— Eu sunt de-a dreptul încântat că nu eşti unul dintre ei. N-aş fi scos-o niciodată la capăt cu tine dacă ai fi lucrat în slujba marelui preot.

Cu timpul, oraşul mi s-a umplut de oameni, printre ei şi evrei, iar răposaţii din vechiul cimitir nu au deranjat pe nimeni. Preoţii din Ierusalim au uitat de supărare când au găsit alte lucruri care să le dea bătăi de cap, cum ar fi chestiunea delicată dacă servitorii Templului trebuiau să-şi ungă cu sânge de berbec coapsa stângă sau pe cea dreaptă. În oraş soseau vizitatori tot mai importanţi, din colţuri îndepărtate ale lumii. Unul dintre ei şi-a făcut apariţia pe străzile mele însoţit de o cohortă de legionari.

Nu mai era nevoie să mi se prezinte. Auzisem deja de el, singura surpriză a fost că venise fără să anunţe înainte. Era noul prefect roman al Iudeei, Pilat din Pont.

L-am primit într-una dintre sălile care nu fuseseră încă decorate complet, însă dimensiunea ei se potrivea cu statutul unui musafir atât de însemnat. Pilat şi-a lăsat soldaţii la poartă şi a venit

să discutăm între patru ochi. Era blond, potrivit de înalt, iar demnitatea lui nu părea ştirbită de faptul că şchiopăta uşor de piciorul stâng. Nu mai era tânăr, pe frunte îi apăruseră riduri adânci şi mergea puţin adus de spate, ca şi când l-ar fi apăsat secole întregi de griji. Cu toate astea, era un bărbat chipeş. S-a oprit dinaintea mea, m-a privit o clipă cu ochii săi limpezi şi a spus modest:

— Roma te salută, tetrarhule Irod.

Ştiam că se trăgea din familia unui cavaler destul de umil. Îmi închipuiam că tatăl lui fusese unul dintre acei oameni capabili care s-au ridicat împotriva patricienilor în vremea lui Augustus, cunoscuţi ca „oamenii noi“. Pilat nu făcea parte dintre figurile măreţe ale imperiului; altfel, ar fi avansat deja în carieră şi n-ar fi deţinut doar funcţia măruntă de prefect al neglijabilei Iudei, fiind astfel subordonat legatului Siriei. Avea dreptul să crească taxele şi putea deţine o mică armată, nu şi o legiune întreagă. Însă gloria lui stătea în faptul că tocmai oamenii ca el ţineau marele imperiu al Romei în picioare.

— Îmi place noul tău oraş, a spus el aşezându-se înainte să apuc să-l poftesc. Însă numele lui nu poate fi al Doilea Sepphoris, aşa cum îi spun oamenii, nu-i aşa?

— M-am gândit să anunţ numele oraşului meu în cadrul unui mare banchet, la care, desigur, eşti invitat, i-am răspuns.

— Voi participa cu plăcere, dacă slujba mi-o va permite. Deci n-ai de gând să dezvălui încă numele oraşului?

M-am înclinat către el.

— Ţie îţi pot spune. Oraşul se va numi Tiberiada.

— Tiberiada? Bag de seamă că eşti un om înţelept, prinţe Irod. Fără îndoială că împăratul va aprecia asta.

— Sunt bucuros că-l pot cinsti pe Tiberius numindu-mi oraşul după el. De când e el împărat, în provinciile mele domneşte pacea şi nici nu mi-a cerut vreodată taxe mai mari. Sunt recunoscător pentru asta.

Pilat şi-a frământat degetele sale lungi şi puternice, dus pe gânduri.

— În provinciile tale… Totuşi altfel stau lucrurile în Iudeea. Predecesorul meu, Valerius Gratus, m-a avertizat în privinţa zeloţilor şi a altor probleme. Iar Marele Sinedriu de la Ierusalim

am înţeles că i-a dat mari bătăi de cap. A fost deosebit de anevoios să găsească un om potrivit pentru funcţia de mare preot.

— L-a început i-a fost greu, am recunoscut eu. Mai întâi Gratus l-a înlăturat pe Anania din funcţia de mare preot şi l-a pus în locul lui pe Ismail. Dar în anul următor l-a schimbat şi pe Ismail cu Eleazar, fiul lui Anania. Peste un an l-a înlocuit pe Eleazar cu Simon, iar un an mai târziu, pe acesta din urmă cu ginerele lui Anania, Iosif Caiafa. Acum Caiafa este mare preot de opt ani, deci se pare că a găsit totuşi omul de care avea nevoie.

— Toţi par să aibă cumva legătură cu Anania. Presupun că e o figură importantă.

— Se spune că el a fost de fapt în tot acest timp marele preot din spatele celorlalţi mari preoţi. La urma urmei, el avea această funcţie când Roma a ocupat Iudeea.

Spunând acestea, i-am propus lui Pilat să-i arăt ce privelişte minunată se vedea din palat. Aşa că am urcat amândoi în turn, de unde puteam admira în voie lacul şi munţii, peisajul verde şi vălurit al Galileei. Pilat se uita lung în zare fără să scoată vreun cuvânt, aşa că am ajuns la concluzia că nu era deloc impresionat de frumuseţea naturii. Pesemne că şi-a dat seama până la urmă că bunele maniere îi cereau să fie politicos, astfel că a spus:

— Lacul Galileei e foarte mare.

— Da, şi m-am gândit, desigur, să-i schimb numele în lacul Tiberiada. Poţi să menţionezi şi asta în raportul pentru împărat.

A zâmbit.

— O voi face cu plăcere. Am înţeles că ai o relaţie foarte bună cu el.

— Ar trebui să fie bună, căci rea nu e defel, din câte ştiu. Provinciile mele sunt atât de paşnice, încât n-a fost nevoie să iau legătura cu Tiberius. La fel şi cu legatul Siriei, pe care nici măcar nu l-am cunoscut.

— Pe Lucius Aelius Lamia nu l-au cunoscut nici măcar majoritatea sirienilor, pentru simplul fapt că n-a pus niciodată piciorul în Siria. Preferă să-şi îndeplinească atribuţiile din Roma. Nu mă întreba cum este posibil, însă are acordul împăratului.

S-a întors, a privit în direcţia porţii dinspre miazăzi a oraşului meu şi a schimbat subiectul:

— Mi-a plăcut aici faptul că, pe lângă statuile zeilor, vizitatorul e

întâmpinat şi de cele care-i înfăţişează pe Augustus şi Tiberius. Ar arăta bine şi în Ierusalim aşa ceva, nu crezi?

— Indiferent de ce aş crede eu, te sfătuiesc să ţii pentru tine asemenea idei. Dacă ai face una ca asta, ţi-ai pune în cap tot clerul. Şi-aşa era cât pe ce să mă strângă de gât din cauza statuilor ălora.

Când Pilat s-a întors din nou către mine, am observat că se schimbase la chip; afişa acum o expresie răuvoitoare.

— Atunci poate că a venit vremea să-i învăţăm pe preoţi că scumpa lor Iudee face parte din imperiu. Nu am de gând să îngădui îndărătnicia, nici măcar din partea Marelui Sinedriu.

— Mi-ai auzit sfatul. Aş vrea totuşi să domnească pacea şi în Ierusalim. Mai bine ai ridica în Cezareea Maritima câte statui ale împăraţilor pofteşti.

Trăsăturile i s-au destins brusc.

— Acolo sunt deja prea multe. Însă trebuie să vadă toată lumea că şi Ierusalimul este un oraş roman.

S-a ţinut de cuvânt şi a făcut întocmai ce îşi propusese la numai câteva zile după ce a plecat din palatul meu, unde nu a vrut să rămână peste noapte, în pofida invitaţiei mele. Poporul Ierusalimului s-a trezit într-o bună zi cu soldaţii lui Pilat, care veniseră înarmaţi cu steaguri de război cu chipul lui Tiberius. După cum era de aşteptat, preoţii s-au înfuriat şi s-au apucat să instige norodul la revoltă. Din fericire, oamenii n-au pus mâna pe arme, ci, în număr mare, au pornit către Cezareea Maritima ca să-i ceară lui Pilat să ducă de acolo imaginile care sfidau legile părinţilor. Pilat a refuzat, iar evreii au născocit o răzbunare la care nici un alt popor nu s-ar fi gândit vreodată: s-au aşezat în jurul palatului prefectului şi au refuzat să se mişte de acolo timp de cinci zile.

După ce s-au scurs şase zile de când mulţimea – devenită între timp rău mirositoare – îl asediase pe Pilat, acesta i-a poftit pe evrei în marele amfiteatru din Cezareea. Evident, oamenii au crezut că prefectul era dispus să negocieze cu ei. În schimb, Pilat le-a poruncit soldaţilor să-i înconjoare şi să-şi scoată săbiile. Mi s-a povestit mai târziu că evreii s-au aruncat cu toţii la pământ şi că şi-au întins gâturile urlând că preferau să li se taie capul decât să fie obligaţi să încalce legile părinţilor. Mi-ar fi plăcut să-i văd faţa lui Pilat în acea împrejurare. Nu a avut încotro şi a trebuit să ducă din

Ierusalim steagurile cu chipul împăratului.

Această păţanie nu i-a fost însă învăţătură de minte lui Pilat. Era atât de pasionat de tot felul de decoraţiuni, încât a săvârşit curând o nouă greşeală: a aşezat scuturi de aur pe pereţi în vechiul palat al tatălui meu din Ierusalim. Deşi scuturile nu aveau gravată nici un fel de imagine pe ele, şi această faptă i-a făcut pe preoţi să-şi smulgă fire din barbă, iar poporul i-a trimis o jalbă lui Tiberius însuşi. În mod surprinzător, împăratul i-a poruncit prefectului să mute scuturile din Ierusalim în Cezareea Maritima. Poate că această lovitură dată orgoliului său l-a împins pe Pilat să comită o a treia greşeală: a redistribuit banii destinaţi sfântului Templu către construcţia unui apeduct. Proiectul în sine era chibzuit – ţelul era să aducă apa de la patru sute de stadii[1] distanţă, iar apa era cu siguranţă necesară în Ierusalim. Cu toate acestea, poporul a fost iarăşi învrăjbit de preoţii mânioşi şi l-a asaltat pe Pilat când acesta a venit la Ierusalim să judece pricinile aduse dinaintea sa. Vicleanul Pilat era totuşi pregătit de răscoală şi plasase soldaţi îmbrăcaţi în straie obişnuite printre oameni. Iar când plângerile evreilor au ajuns la urechile prefectului roman, acesta le-a ordonat soldaţilor înarmaţi cu bâte să-i atace pe oameni. Au fost sparte multe capete, iar popularitatea prefectului nu a sporit deloc. Totuşi eu îl înţelegeam pe Pilat. Fusese pus în faţa unei sarcini imposibile: să apere prestigiul Romei în Iudeea. Şi totuşi, un proiect atât de important pentru el precum era cel al construirii apeductului nu avea să fie pus în practică în Ierusalim dacă nu primea binecuvântarea preoţilor, iar preoţii urmau cu stricteţe o veche tradiţie potrivit căreia nu dădeau binecuvântare decât ideilor lor. Însă romanii au obişnuit întotdeauna să recurgă la violenţă atunci când nu pot obţine ce vor. De aceea, purtarea lui Pilat nu încălca legile romane, iar reacţia preoţilor era ceva de neîngăduit pentru romani. Poporul Iudeei, desigur, îl considera pe Pilat un intrus ridicol, iar pe preoţi, cei din urmă şi cei mai credincioşi apărători ai legii. Aceste două concepţii nu se potriveau. În apărarea lui Pilat, ar fi bine de menţionat că totuşi nu ucisese mii de oponenţi, cum făcuseră mulţi conducători evrei şi romani care se bucurau de autoritate. Cu toate acestea, nimeni nu vedea lucrurile aşa, afară de mine şi poate de Iosafat, care a spus:

— Problema preoţilor din oraşul sfânt este că îşi imaginează că

sunt singuri împotriva tuturor sau, mai degrabă, că au dreptul să sfideze pe toată lumea. Uneori îmi vine greu să cred că asta e cu adevărat voia Domnului. Nu duce la nimic altceva decât la vărsare fără rost de sânge, repetată din generaţie în generaţie.

— Adevăr grăieşti, i-am spus eu. Multe popoare supuse de Roma se bucură totuşi de condiţii bune. Însă nu au un zeu atât de sever precum Dumnezeul evreilor.

— Cred că Domnul ar fi dispus să facă nişte mici compromisuri, a adăugat Iosafat, chiar dacă preoţii nu sunt.

L-am întâlnit arareori pe fratele meu, Filip, doar pe vremea când studiam amândoi la Roma, l-am invitat totuşi la celebrările de trei zile pe care le-am organizat în cinstea încheierii construirii oraşului Tiberiada. Cu cât participau mai mulţi prinţi la ceremonie, cu atât creştea şi prestigiul meu, iar pentru oamenii ca mine aşa ceva nu e niciodată prea mult.

Lui Filip îi mersese bine. I se încredinţaseră nişte provincii îndepărtate şi sărace, pe care le făcuse să înflorească. Evreii reprezentau o minoritate în poporul său, aşadar i-a fost uşor să adopte obiceiurile mai tolerante ale grecilor. O dovadă grăitoare a acestui fapt era că pe faţa monedelor sale se găsea chipul împăratului, iar pe dos, un templu considerat păgân de către evrei. Fără îndoială, se bucura şi de avantajul că regiunile sale erau situate atât de departe de Ierusalim, încât preoţii nici nu băgau de seamă modul de viaţă mai liber din ele. Capitala era Banias, la poalele muntelui Hermon, în Gaulanitis, însă Filip a reconstruit şi Betsaida, căreia i-a pus numele de Iulia, în cinstea fiicei lui Augustus. Soţia lui Filip era Irodiada, fiica fratelui nostru vitreg Aristobulus, pe care nu o văzusem niciodată, însă despre a cărei frumuseţe auzisem. Unii o numeau Cleopatra din Gaulanitis. Alţii însă nu fuseseră convinşi de farmecele ei şi susţineau că e o târfă de cea mai joasă speţă şi o căţea nesuferită.

În curând mi-a fost dat să aflu că tot ceea ce se spunea despre ea era adevărat.

S-a întâmplat în prima noapte a festivităţilor. Dintr-odată m-a cuprins o oboseală ciudată şi m-am hotărât să mă retrag undeva în linişte. Chiar şi în toiul celei mai reuşite petreceri vine momentul acela în care simţi că ai văzut prea multe chipuri, ai făcut prea

multe complimente şi ai răspuns la prea multe întrebări, şi atunci nu mai contează nici măcar că e propriul tău banchet. Însă unde să mă duc? Invitaţii mişunau peste tot, în săli şi pe coridoare, în grădini, chiar şi în jurul palatului. Pe străzile şi uliţele oraşului, prin pieţe era plin de oameni gălăgioşi, cărora le împărţisem cu generozitate bere şi carne friptă. M-am gândit să iau calul din grajd şi să merg la izvoarele lui Solomon, însă apoi mi-a venit ideea să urc pe zidul de apărare al palatului. Era puţin probabil să se mai afle cineva acolo acum, că întunericul se lăsase deja, iar cerul era atât de acoperit de nori, încât stelele nu se zăreau deloc.

Intuisem corect; nu am văzut pe nimeni sus pe zid. Mi-am întors faţa către vântul care adia uşor dinspre lac şi am tras adânc aer în piept. Dedesubt răsuna muzica, iar zgomotul vocilor îmi ajungea până la urechi, totuşi eram singur, însoţit numai de o satisfacţie apatică. Sau cel puţin aşa am crezut până când cineva mi-a atins uşor obrazul făcându-mă să tresar. Mi-am întors brusc capul şi am dat de Irodiada, cu ochii ei de culoarea migdalei care străluceau în lumina torţei.

— Te-ai săturat de oaspeţii tăi? a întrebat ea. Te înţeleg, e obositor să fii gazda unor asemenea festivităţi.

Desigur, o mai întâlnisem înainte, probabil o cercetasem din priviri câteva clipe, însă asta se întâmplase în mijlocul oamenilor. Acum eram doar noi doi şi ea stătea în faţa mea, atât de aproape, încât parfumul ei îmi umplea nările. I-am răspuns stingherit:

— Voiam doar să-mi limpezesc gândurile în adierea vântului. Astăzi s-au ciocnit multe cupe, şi cred că încă mai urmează destule.

Irodiada şi-a ţuguiat buzele, a băgat degetul în gură şi apoi l-a ridicat în aer.

— Abia dacă bate vântul. N-ar avea nici un efect asupra gândurilor mele. Se pare că Galileea ta este un loc liniştit.

— Nu întotdeauna. Şi aici se stârnesc uneori furtuni în deşert şi iarnă de iarnă suflă vânturi reci din răsărit.

— Totuşi eu cred că cea mai puternică forţă a naturii din Galileea eşti tu, Antipa.

Stătea în continuare mai aproape de mine decât s-ar fi cuvenit. Chipul ei fără nici cel mai mic rid era încadrat de părul deschis la culoare, pieptănat în două părţi vag inegale. O sprânceană pensată cu grijă îi stătea puţin mai arcuită decât cealaltă, iar colţul drept al

gurii îi era uşor ridicat, însă asta nu-i diminua frumuseţea, ba dimpotrivă. În ochii ei licărea ceva straniu, ca şi când ar fi fost acoperiţi de un văl ce îi făcea să pară visători. Avea gâtul lung şi umerii dezgoliţi, rotunzi şi moi, de parcă pielea ei n-ar fi ascuns oase ca ale tuturor oamenilor. Nu era prea înaltă şi trebuia să-şi lase puţin capul pe spate ca să mă privească. Sfârcurile i se iţeau provocator prin rochia din voal şi aproape că se lipeau de pieptul meu.

— Spune-mi, Antipa, a zis ea cu o voce puţin răguşită, ca şi când grăunţe de nisip fin i-ar fi zgâriat gâtul, ai în viaţa ta şi altă fericire în afară de bogăţii, un popor supus, un palat nou-nouţ şi un oraş frumos?

— Ce-aş putea să răspund? N-am avut parte de războaie, nici n-am fost lovit de boli, deci presupun că sunt foarte fericit.

Simţeam cum şoldurile ei îmi atingeau coapsele.

— Şi noaptea? Eşti fericit şi noaptea, şi ziua?

— În caz că te întrebi dacă dorm bine, atunci răspunsul este da. Dorm nemaipomenit de bine.

Şoldurile ei se mişcau uşor.

— Chiar dormi aşa de bine? Nu faci nimic altceva noaptea?

— Ce fel de îndeletniciri îmi recomanzi pentru noapte?

Şi-a pus ambele palme pe pieptul meu şi şi-a plecat privirea.

— Pentru mine e groaznic, Antipa. Fratele tău e mai interesat de texte vechi şi de vânat mistreţi decât de mine, şi totuşi sunt o femeie în floarea vârstei. Nici măcar nu-mi mai amintesc când a venit ultima oară în patul meu.

— Dacă vrei, pot să vorbesc cu el, i-am spus şi mi-am dat imediat seama că vorbele îmi ieşeau cu greu din gură. Deşi nu obişnuiesc să mă amestec în căsnicia fratelui meu sau a altor bărbaţi.

— Nu trebuie să-i spui nimic, fiindcă oricum n-ar ajuta. Poate că e numai vina mea. Pesemne că sunt urâtă. Crezi că sunt respingătoare, Antipa?

— Pot să-ţi spun cu mâna pe inimă că eu nu m-aş plânge dacă aş fi în locul lui.

M-a cuprins cu o mână pe după mijloc.

— Te-ai putea imagina cu mine în pat?

A trebuit să-mi dreg glasul.

— Presupun că aş putea, de-aş vrea. Însă tu eşti nevasta fratelui meu şi eu am o soţie de care orice bărbat ar fi mândru.

— Dar ei i se întăresc sfârcurile şi îi ţâşneşte un izvor dintre picioare când dă cu ochii de tine?

M-am tras înapoi, lipindu-mă de zid.

— Sincer să fiu, n-am întrebat-o niciodată…

— Vrea tot timpul să-ţi ia mădularul în gură şi să-l sugă, cum suge un viţel de la ugerul mamei sale?

— Nu prea am habar de ugerele vacilor…

— Îşi poate imagina ceva mai frumos în viaţă decât să-ţi lingă curmalele şi să sufle adânc în gaura ta?

Am încercat să o împing deoparte cu delicateţe.

— Cred că am face mai bine să ne întoarcem la banchet.

Dar s-a agăţat de mine.

— Nu e nici un loc pe-aici unde am putea să ne alinăm unul pe altul puţin? La urma urmei, nu trebuie să afle nimeni.

— Irodiada, cinstita mea soţie şi mamă a copiilor mei, Fasael…

— Nu-mi spune că nu te-ai tăvălit cu sclavele, m-a întrerupt ea. Îi ştiu eu pe bărbaţi.

— Recunosc că s-a mai întâmplat câteodată, însă sclavele nu au nici o importanţă. Tu, în schimb, eşti o femeie de rang ales…

— De ce nu-ţi imaginezi că sunt sclava ta? Poţi să mă şi biciuieşti dacă vrei.

— De ce Dumnezeu te-aş biciui? am spus eu cu glasul gâtuit. Să coborâm odată. Pot să-ţi ofer cel mai scump vin pe care-l am.

Însă ea şi-a ridicat un picior şi şi l-a încolăcit pe după coapsa mea.

— Nu am nevoie de alt nectar decât de cel care ţâşneşte din mădularul tău pe sânii mei.

— Ei bine, dacă insişti, sub acoperişul turnului e o cămăruţă ce poate fi încuiată pe dinăuntru.

În anumite împrejurări, omul e cu adevărat neputincios. După ce am petrecut mult timp cu Irodiada în cămăruţa aceea – unde mi-a demonstrat că tot ce îmi spusese nu fuseseră nişte vorbe goale –, m-am decis să dau uitării incidentul şi mi-am închipuit că o să şi pot. Însă n-a fost deloc aşa. Amintirea acelui moment a început să mă roadă precum o boală, iar faptul că o vedeam zilnic pe Irodiada n-a făcut decât să înrăutăţească situaţia. Aranjase treburile în aşa

fel încât, după ce fratele meu, Filip, a plecat la Ierusalim cu treburi, ea şi cu fiica ei, Salomeea, au rămas la mine la palat. Salomeea o cunoştea pe Alexandra, fata mea mai mare, iar Irodiada a reuşit să-l convingă pe Filip că era un bun prilej ca fetele să se împrietenească mai bine. De fapt, Irodiada avea altceva în minte; mă aştepta în fiecare noapte în turn, unde am pus să fie dusă pe furiş o saltea, deoarece mă dureau genunchii de la podeaua tare – micuţa încăpere din turn era destinată de fapt străjerilor care ar fi trebuit să apere palatul în cazul unui atac, aşadar pardoseala din piatră nu era acoperită cu lemn. În plus, şi Irodiada se plângea că-şi julise fundul.

Când Filip s-a întors din călătorie şi şi-a luat familia cu el, am crezut că în sfârşit voi scăpa de blestemul Irodiadei. Însă boala mea n-a făcut decât să se agraveze. Acum chiar nu mai dormeam bine noaptea şi mă sâcâiau dureri dintre cele mai bizare. Fasael a băgat de seamă şi s-a îngrijorat, dar grijile ei nu reuşeau decât să mă enerveze. Parcă eram subjugat de o vrajă în ziua în care l-am trimis pe Iosafat să caute o casă într-o zonă potrivit de îndepărtată, undeva între Tiberiada şi Banias. A găsit una la apus de oraşul Horazin. Era o casă modestă de ţară, care avea însă o grădină frumoasă, unde nu puteai intra decât de pe o potecă aproape neumblată. Următoarea sarcină a lui Iosafat a fost să mute acolo câţiva sclavi cărora li s-a spus răspicat că nu aveau voie să destăinuie nimănui cine era stăpânul lor, asta dacă doreau să-şi păstreze limba în gură. Şi aşa am început să mă întâlnesc cât de des puteam cu Irodiada, cu care schimbam mesaje în mare taină. Uneori petreceam acolo împreună zile întregi cu obloanele trase, iar mie îmi era din ce în ce mai greu să găsesc scuze pentru absenţa tot mai îndelungată de acasă.

Dar până la urmă n-am mai avut nevoie de scuze. Nu ştiu dacă unul dintre sclavii din Horazin şi-a dat drumul la gură sau vreunul dintre oamenii Irodiadei ne-a trădat, însă într-o bună zi am găsit-o pe Fasael plângând în odaia ei. Îşi zgâriase faţa până la sânge şi îşi sfâşiase hainele. Nici nu a fost nevoie să întreb ce o făcuse să se poarte într-un asemenea hal. Am avut mari remuşcări. Am încercat mai întâi să-mi înec amarul în vin, însă asta doar mi-a înrăutăţit starea. Într-una dintre cele mai negre clipe, am ieşit în fugă din palat în miez de noapte şi am urcat în vârful muntelui, fără altă

lumină decât razele lunii, unde am căzut în genunchi strigând numele Domnului. În chip de răspuns, n-am auzit decât ecoul vocii mele sparte, Domnul nu mi-a spus nimic. Atunci mi-am pierdut încrederea în el.

După lungi discuţii înlăcrimate, Fasael a acceptat ca Irodiada, care promisese deja să divorţeze de Filip, să locuiască în palatul meu. Nu eram nici primul, nici ultimul prinţ cu mai mult de o nevastă. Tatăl meu avusese zece. Se vede că prea puţin o cunoşteam pe Irodiada. A hotărât că avea să vină în Tiberiada numai după ce Fasael şi fata mea vor fi părăsit oraşul, şi a fost cu neputinţă să o fac să se răzgândească.

Atunci am aflat cum e să ai o piatră peste măsură de grea pe inimă. Nu mai puteam să o privesc în ochi pe Fasael şi nici pe copiii mei. M-am gândit chiar să trimit un asasin să-i ia viaţa Irodiadei. Nu am putut s-o fac totuşi, deoarece îmi venea mereu în minte viţelul care suge la ţâţa mamei sale. În cele din urmă, ca un nenorocit, i-am trimis o scrisoare soţiei mele în care i-am sugerat să se întoarcă la curtea tatălui ei, Aretas, şi să-i ia şi pe copiii noştri cu ea. În ziua plecării lui Fasael, l-am pus pe Iosafat să-i dea un cufăr cu bani. Fasael s-a dovedit a fi mai puternică decât credeam, pentru că a reuşit să ridice singură cufărul de jos şi să-i facă vânt pe fereastră. Am urcat pe zid numai când din caravana familiei mele nu se mai vedea decât un nor de praf ce înainta spre miazăzi. Apoi lacrimile nu m-au mai lăsat să văd nimic.

Irodiada şi-a ţinut promisiunea: s-a despărţit de Filip, care n-a fost deloc afectat, şi s-a mutat la palat împreună cu fiica ei, Salomeea. Timpul mi-a mai domolit sentimentele de vinovăţie, deşi n-am reuşit niciodată să scap cu totul de ele. Şi chiar de-aş fi putut uita de Fasael, tatăl ei, Aretas, a făcut în aşa fel încât mi-a fost cu neputinţă să las trecutul în urmă. Iscoadele mele m-au informat că începuse deja să-şi pregătească armata.

M-am grăbit să-mi sporesc propriile forţe militare. Iosafat s-a apucat să adune soldaţi din toate colţurile lumii, iar eu m-am ostenit chiar să merg până în Siria să îi conving pe legionarii veterani să mi se alăture. Cel mai greu s-a dovedit să găsesc un nou comandant pentru a-l înlocui pe Haggia, care îmbătrânise – de fapt, nu era atât de bătrân, însă se cam smintise şi începuse să se joace cu nişte căluţi din lemn. M-am gândit chiar să preiau eu

conducerea armatei, însă vocea raţiunii, pe care o aud atât de rar, mi-a şoptit că nu sunt cine ştie ce strateg. De aceea am continuat să caut un nou comandant pentru trupele mele.

Abia mă întorsesem din călătorie însoţit de câţiva veterani versaţi, când soluţia salvatoare mi s-a înfăţişat în persoana unui bărbat zdravăn ca un taur. L-am primit în sala cea mare. Irodiada era de faţă, căci pe atunci se prefăcea foarte interesată de tot ce ţinea de îndatoririle mele de conducător. Primul meu gând când l-am văzut pe noul venit a fost că nu era genul care să se repeadă cu sabia în mână asupra duşmanului; trupul lui părea prea mătăhălos şi mergea greoi, legănându-se, ca şi când genunchii lui ar fi fost mereu gata-gata să cedeze sub greutatea umerilor laţi, a pieptului ca un butoi şi a capului masiv. S-a oprit dinaintea mea fără să îi arunce măcar o privire Irodiadei şi s-a încruntat – ceea ce probabil se dorea a fi o expresie binevoitoare – ca un gladiator care se pregăteşte de luptă cu un pitic.

— Ai vrut să mă vezi, l-am întâmpinat. Zi deci ce ai de zis.

— Mă cheamă Beria, a răspuns el scurt.

— Asta e tot? Mie oamenii obişnuiesc să-mi spună „prinţ“, dacă tot ne prezentăm.

A dat la iveală un şir de dinţi stricaţi.

— Am auzit, prinţe, că ai nevoie de un comandant pentru armata ta.

M-am lăsat pe spate în jilţul meu de cedru.

— Presupun deci, Beria, că te crezi demn de o asemenea funcţie? Ai vreun înscris de la cineva cu autoritate?

Cu degetele lui butucănoase, a scos de sub tunică un sul murdar de papirus.

— Am o recomandare din perioada în care am servit drept comandant al trupelor auxiliare de legionari din Germania.

— Germania? am repetat şi interesul mi s-a deşteptat pe dată. Cine ţi-a dat scrisoarea?

Mi-a întins papirusul.

— Comandantul de atunci al legiunilor, Tiberius. Aveam şi o recomandare mai veche de la Valerius Gratus, însă am uitat-o într-o latrină, în Seleucia.

— Ai fost în slujba lui Tiberius? am strigat sărind în picioare. Şi acum eşti la pensie?

— Da, însă vârsta nu mă apasă încă. Mi-am început cariera de soldat de tânăr şi nu am apucat să acopăr perioada de serviciu extins prevăzută de Augustus. Nu am încă cincizeci de ani.

— Suntem aşadar cam de aceeaşi vârstă, am spus, deşi eram uluit de propriile mele cuvinte văzând chipul lui Beria brăzdat de trecerea anilor. Am înlăturat gândul bătrâneţii şi am întrebat: Şi ce ai făcut de când te-ai retras?

— În ultimii ani am încercat să mă ocup de o fermă, însă muncile câmpului nu se prea potrivesc cu firea mea.

— Ai ucis mulţi oameni cu mâinile tale?

— Am încetat să-i număr după ce-am trecut de cinci sute, însă asta a fost acum mult timp.

— Şi ştii ce ne ameninţă acum?

— Am auzit că Aretas Filopatris are poftă să se joace cu viaţa lui şi a oamenilor lui.

— Ce ştii despre Aretas?

— Ştiu că ne-a măcelărit poporul împreună cu Varus şi că apoi a căutat să-şi bage nasul şi în Iudeea. Are o armată formată din cavalerie, însă arcaşii lui nu-s în stare să nimerească, iertată să-mi fie exprimarea, a spus Beria întorcându-se pentru prima oară către Irodiada, la trei coţi de fundul meu.

Irodiada a chicotit, dar eu am continuat cu întrebările:

— Ai idee cât de mare e armata lui?

— Probabil că nimeni nu cunoaşte astfel de amănunte, însă Aretas e un om bogat, şi se ştie că nabateenii se înmulţesc cu spor. Mă tem că armata lui e mai mare decât cea pe care ai putea tu s-o aduni.

— Şi-atunci ce putem face?

— Nu mărimea forţelor contează, ci cum sunt folosite. Aretas o avea el mai mulţi oameni şi arme mai bune, însă are şi un mare dezavantaj. E iute la mânie şi nu e înzestrat cu prea multă minte, dacă îmi e îngăduit să vorbesc aşa despre un mare rege. Cu alte cuvinte, poate fi învins cu ajutorul unei strategii iscusite.

— Pe care tu o s-o pui la punct pentru mine, nu-i aşa?

Beria a încercat în zadar să pară modest.

— Am văzut multe războaie, prinţe. Printre altele, am învăţat cum îşi planifică Tiberius bătăliile. Sau poate asta nu e destul pentru tine?

— E posibil să fie destul. Mă voi gândi. Acum o să le cer sclavilor mei să-ţi dea o odaie şi ceva de mâncare. După cum te văd, cred că vei avea nevoie de trei amfore de vin şi de un porc întreg.

Beria a încuviinţat, a făcut o plecăciune, s-a răsucit pe călcâie şi a plecat. Am aşteptat să dispară, după care am întrebat-o pe Irodiada:

— Ce crezi despre acest Beria?

Soţia mea a stat puţin pe gânduri înainte să răspundă:

— E mult prea mătăhălos chiar şi pentru patul meu.

Stăteam în zăpada ca o pudră ce se aşternuse pe dealuri, de unde vedeam râul acoperit de un strat de gheaţă, iar dincolo de el – trupele lui Aretas Filopatris. Era ca şi când de cealaltă parte a râului se întindea marea: o mare de oameni, scuturi, suliţe şi coifuri, din care se ridicau insule de călăreţi şi steaguri de război înălţate sfidător. Soarele se oglindea într-un scut aurit din fruntea armatei. L-am întrebat pe Beria, care stătea lângă mine, cu mâinile încrucişate pe piept:

— Au un scut aurit?

— Este scutul lui Aretas. E chiar el însuşi în carul acela.

— De ce nu l-am văzut în prima bătălie?

— Probabil din cauză că Aretas nu s-a aflat atunci în fruntea trupelor. Pesemne că a fost felul lui de a arăta cât de puţin îi păsa de acea luptă.

— Ar ajunge oare de-aici o săgeată până în scutul lui, sau mai degrabă până în picior?

Beria a scuturat din cap.

— E prea departe. Poate că săgeata ar zbura până acolo, însă când va ajunge pe celălalt mal, îşi va fi pierdut deja iuţimea şi forţa şi va putea fi prinsă cu mâna.

— Deci Aretas e cruţat de săgeţi deocamdată. Mă mir că soldaţii călare sunt atât de împrăştiaţi.

— Aretas e un neghiob, a spus Beria.

Părăsiserăm tabăra cea rece din munţi la răsăritul soarelui, care acum se apropia de zenit. Beria îşi adunase armata pe coasta care dădea înspre vadul râului. Arcaşii şi prăştiaşii erau în prima linie, pedestrimea se afla în spatele lor, iar călăreţii veneau de-o parte şi de alta. Ţelul era ca semnul de luptă să fie dat de arcuri şi

săgeţi, iar pedestrimea să atace printre acestea. Cavaleria urma să rămână în spatele armatei lui Aretas şi să atace convoiul, dar şi să-i ia pe duşmani prin surprindere. Călăreţii aşezaţi în partea dreaptă şi stângă trebuiau să galopeze vitejeşte către nabateenii înfricoşaţi de îndată ce arcaşii rearanjaţi reuşeau să le creeze o ocazie prielnică. Aşa planificase Beria bătălia, iar eu nu am avut nimic de comentat. Aşteptam doar ca nabateenii să înceapă să treacă râul. Cu o săptămână înainte, Aretas ne făcuse să ne retragem de pe malul de răsărit al lacului Asfaltit, iar acum înainta prin Iordan ca să-şi înfigă scutul lui aurit în pământul Iudeei.

Suferiserăm pierderi severe şi mândria mea fusese grav rănită. Îi trimisesem lui Tiberius un mesaj urgent chiar înainte ca Aretas să pătrundă în Pereea. L-am expediat pe trei rute diferite, ca măsură de precauţie. Atunci încă nu ştiam cât de periculoasă avea să devină situaţia în scurtă vreme; mă temeam că Aretas voia să mărşăluiască tot drumul până la Tiberiada de-a lungul Iordanului, sau poate că avea să meargă înspre apus şi va distruge Sepphorisul. Prefectul Pilat promisese să trimită trupe să mă ajute imediat ce duşmanul va fi pătruns în Iudeea, însă, după părerea mea, le-ar fi putut trimite înainte ca malul dinspre apus al râului să fie pierdut. De fapt, acum mă aflam în Iudeea să apăr provincia Pereei, al cărei teritoriu începea de pe malul celălalt, şi ar fi fost firesc ca Pilat să se afle aici apărând onoarea Romei alături de mine. E adevărat că trupele lui nu erau deloc prea numeroase, prin urmare nu ar fi putut să pună capăt acestui război. De aceea mi-am pus speranţele în Tiberius.

— Ce crezi, cât îi va lua să-mi trimită legiunile în ajutor? am întrebat eu neliniştit. Evident, dacă Tiberius va face asta.

Beria a socotit în minte fără să rostească vreo vorbă.

— Dacă în Ituria, în Siria, mai e vreo legiune, ar putea sosi aici în cinci zile. Să presupunem că mesajul tău ajunge la Roma cât de repede cu putinţă şi trupele din Siria primesc ordinul la fel de repede, atunci, în cel mai bun caz, vom primi întăriri peste câteva zile. Însă durează până când legiunea se va pune în mişcare şi mă mai îngrijorează şi faptul că trupele din sudul Siriei n-au avut nici un fel de activitate vreme îndelungată. Asta le face mai lente.

— Cu alte cuvinte, dacă nu apelăm la Pilat, degeaba aşteptăm ajutor azi sau mâine, nu?

— E posibil să primim sprijin de la armata din Siria, însă ar fi nevoie de o minune. Te-ai rugat la zei?

— La toţi cei treizeci şi cinci care mi-au venit în minte.

— Şi la Domnul?

— Pe el nu m-am ostenit să-l deranjez. Mi-am spus că vede el oricum ce se petrece aici.

Dintr-odată, de pe celălalt mal al râului au început să bată tobele. Aerul rece purta sunetul grav până la urechile mele. Îl simţeam până în stomac, tot mai adânc în stomac. Vedeam cum nabateenii se foiau neliniştiţi, ca şi când de-abia se stăpâneau să o rupă la goană înainte, şi cum scutul lui Aretas era purtat dinaintea trupelor, să-l vadă toată lumea. Beria s-a apropiat de calul alb din spatele nostru, a înşfăcat frâiele, s-a ridicat în şa surprinzător de agil şi a spus:

— Încep să o ia din loc, aşa că e vremea să mă aşez în fruntea trupelor noastre.

— N-ar trebui să fac şi eu asta? Doar Aretas e în faţa trupelor lui.

— Aretas e un prost, a pufnit Beria. Dacă moare, soarta bătăliei ar putea să se schimbe. Cel mai înţelept ar fi să priveşti lupta de aici, prinţe. Dacă vom ieşi învingători, vei călări mai târziu printre trupe să culegi onorurile. Dacă pierdem, fugi înspre miazănoapte, adăposteşte-te în palat şi pregăteşte-te de asediu. Ia-l pe Naaman cu tine şi fă-l comandantul cetăţii.

— Naaman e într-adevăr foarte iscusit. Dar dacă vom câştiga, onorurile ţi se cuvin ţie.

— Iar dacă pierdem, trupul meu va pluti în apele Iordanului drept hrană pentru peşti. Urează-mi noroc, prinţe.

— Voi fi cu sufletul alături de tine, războinicule.

M-a privit o clipă cu ochii lui calmi, a înclinat din cap şi apoi a dat pinteni calului.

M-am adăpostit în cortul meu de pe deal. Gura îmi era uscată de nelinişte, astfel că a trebuit să beau puţin vin. În faţa cortului stăteau doi oameni, ambii părând nemulţumiţi. Cu veşmintele lui frumoase, Iosafat făcea notă discordantă printre soldaţi şi, după cât strâmba din nasul lui fără seamăn de mare, era evident că nu-i făcea nici cea mai mică plăcere să se afle acolo. Naaman, comandantul gărzii mele personale formate din treizeci de bărbaţi,

privea posomorât către vale şi mi-am dat seama că şi-ar fi dorit să se numere printre soldaţii ce se pregăteau de bătălie. Dar sarcina lui era să rămână lângă mine. I-am poruncit sclavului din cort să-mi aducă vin fiert şi apoi m-am apucat să-l consolez pe Naaman:

— Să nu-ţi pară rău că n-ai dat fuga acolo să-ţi verşi sângele. Vor mai fi multe lupte, mai ales dacă într-o bună zi o să te fac pe tine comandant.

— Nu trebuie să mă faci comandant, prinţe, a răspuns Naaman tremurând de frig. Mi-ar fi suficient să mă aflu printre cei de acolo şi să le arăt javrelor de nabateeni cum…

— Da, da, l-am întrerupt eu. Dacă lucrurile vor merge rău pentru noi şi mai ales pentru Beria şi va trebui să fugim de aici fără el, nu vei putea să refuzi funcţia de comandant. Tocmai am convenit ca, într-o asemenea situaţie, să conduci trupele ce vor apăra Tiberiada până când va ajunge ajutorul din Siria.

— Eşti deci sigur că Aretas are de gând să-ţi cucerească oraşul? s-a băgat şi Iosafat în discuţie.

— Ce altceva ar putea să vrea? N-ar fi distrugerea capitalei mele umilinţa supremă? Cu greu mi-aş putea imagina răzbunare mai cruntă.

Iosafat a dat din cap.

— Şi eşti la fel de sigur că Tiberius nu are altceva de făcut cu armatele sale decât să le trimită să te apere pe tine?

— Doar ştii şi tu că Roma s-a supărat adesea pe Aretas şi că acum el încearcă să invadeze teritoriile ce aparţin imperiului.

— Aşa este, a recunoscut Iosafat. Mă gândeam doar la averea lui Aretas. Cine ştie cât i-a promis lui Tiberius… Deşi probabil că ai dreptate. Bunăvoinţa lui Tiberius nu prea poate fi cumpărată cu aur. Mithra să ne aibă în paza sa, de ne-ar trimite măcar o legiune.

— Mithra? De când ai început să te bazezi pe el?

— Mi-a venit în minte pentru că mulţi legionari îl venerează.

În aceeaşi clipă, larma provocată de tobele nabateenilor s-a înteţit datorită trâmbiţelor. Am înşfăcat cupa de vin din mâna sclavului şi mi-am îndreptat toată atenţia către valea râului. Duşmanul începuse să mărşăluiască. Am dat vinul pe gât.

Uneori lucrurile se petrec atât de repede, încât omul nu poate decât să vegheze şi totul pare doar un somn lung, nesfârşit, un şuvoi de apă împotriva căruia e zadarnic să te împotriveşti, căci

oricum te târăşte cu el tot mai tare. Timpul e zdrobit, e fărâmiţat, se năruie şi e cu neputinţă să ştii dacă a trecut o clipă sau o veşnicie, când fiecare mişcare, fiecare gând, fiecare decizie şi dorinţă sunt iuţi ca fulgerul şi totodată neînsemnate ca oamenii. Astea au fost primele mele simţăminte în timp ce priveam bătălia de sus de pe deal, apoi m-am aruncat şi eu în vâltoarea sa din pricina nerăbdării mele copilăreşti. Mai târziu am căpătat impresia că trăisem în ziua aceea nu doar o viaţă, ci mai multe vieţi absurde laolaltă, pe lângă care toţi anii mei de dinainte păleau şi aproape că se ştergeau din amintirile mele.

La început totul a mers potrivit planului lui Beria. Nabateenii s-au repezit către vad, iar când au înaintat până la mijlocul râului, unde apa îngheţată le ajungea la brâu, călăreţii mei au început să tragă cu săgeţi, iar prăştiaşii să-şi azvârle pietrele. Am văzut mulţi soldaţi de-ai lui Aretas căzând, însă hoarda cea mare nu s-a oprit. Beria călărea printre pedestraşi, poruncindu-le să meargă mai departe. S-au ciocnit cu inamicul la marginea apei, unde soldaţii s-au amestecat unii cu alţii atât de repede, încât nu mai reuşeam să deosebesc între oamenii mei şi duşmani. Călăreţii de pe flancul stâng urmaseră cursul râului trei stadii înspre miazănoapte, apoi îl traversaseră. Călăreţii de pe flancul drept aşteptau încă pe deal comanda pentru a da piept cu cavaleria lui Aretas, care acum se apropia de râu făcând loc propriei pedestrimi. Am văzut şi cum zeci de care ajunseseră la marginea Iordanului şi cum din primul dintre acestea s-a înălţat un scut aurit.

Nu am luat hotărârea în mod conştient; picioarele mele au decis în locul meu şi au început să coboare dealul. Naaman a venit lângă mine şi i-am auzit vocea chemându-mă, însă nu înţelegeam cuvintele pe care le rostea. Când gărzile s-au strâns în jurul meu, i-am dat la o parte pe cei ce-mi stăteau în faţă ca să văd câmpul de bătălie. Mi-a luat o vreme să-mi dau seama că pedestrimea mea fusese împinsă înapoi şi că pe maluri zăceau împrăştiate o mulţime de cadavre. Carele şi cavaleria lui Aretas se aflau acum la mijlocul râului, iar călăreţii mei goneau la vale, în timp ce Beria încerca să li se alăture, lovind cu mânerul sabiei în crupa calului. Arcaşii mei s-au mutat într-o nouă poziţie, de unde au început să tragă spre râu. În clipa aceea, în mine a irupt o furie pe care nu am mai simţit-o niciodată. Am smuls sabia din teacă, am înălţat-o în aer şi

am zburat parcă spre malul râului. Naaman alerga pe lângă mine cu o suliţă lungă în mână şi cu două săbii atârnate la centură, lovindu-i-se de coapse. Am ajuns la pedestraşi, care rupseseră rândurile. M-am aruncat printre ei răcnind din toţi bojocii, încercând să nu pierd din vedere scutul aurit. L-am pierdut însă când un soldat din faţa mea a căzut pe spate cu sângele ţâşnindu-i din gât. L-am evitat, am sărit pe lângă el şi mi-am înfipt sabia la nimereală în câte un nabateean al cărui chip nu apucam să-l zăresc. Vedeam numai cum cădeau în genunchi şi cum le ieşeau maţele din gaura pe care le-o făcusem în burtă. Luptam acum cot la cot cu Naaman, care şi-a împlântat sabia în pieptul unui duşman, pe altul l-a tăiat, iar mâna acestuia s-a desprins de încheietură şi a căzut la picioarele mele. Mi s-a părut că degetele mai mişcau încă. Am reuşit să lovesc în moalele capului un duşman care se năpustise la mine, dar apoi m-am împiedicat de un cadavru şi am căzut pe burtă. M-am rostogolit imediat pe spate şi am văzut o namilă cu un rânjet smintit deasupra mea. Era cât pe ce să-mi zdrobească ţeasta cu toporul, când în faţa ochilor mi-au apărut copitele unui cal alb şi o sabie însângerată i-a zburat adversarului meu capul de pe umeri dintr-o singură lovitură. Beria a izbit cu sabia şi în cealaltă parte şi s-a întors degrabă la mine urlând:

— Întoarce-te în cort, prinţe!

N-a apucat să mai strige şi altceva, căci a fost silit să-şi ridice scutul ca să se apere de o suliţă care căuta cu tot dinadinsul să i se înfigă în gât. M-am sculat şi am luat-o poticnindu-mă înspre deal. Am căzut iar, m-am ridicat, m-am împiedicat, m-am dezechilibrat. Eram uluit că pământul pe care păşeam părea atât de alunecos, iar când m-am uitat la picioare, am văzut că de fapt alunecam pe sânge. Am privit în jur şi am băgat de seamă că mă pierdusem de gărzile mele de corp.

O durere sfâşietoare în coaste m-a ţintuit locului. Am ridicat braţul, m-am uitat uimit la subsuoară şi am văzut o suliţă care pătrunsese prin platoşă. La capătul suliţei stătea un soldat nabateean, care probabil îşi pierduse sabia, dar avea în schimb un pumnal lung la brâu. Abia a apucat să-l înşface, când o bâtă l-a trosnit chiar peste faţă. Am auzit un răget ca de fiară, cum mai auzisem cu ani în urmă în Ierusalim. Fluturându-şi bâta, Iosafat

mi-a răcnit în ureche:

— Lasă suliţa acolo, prinţe! Trebuie să o scoată tămăduitorul!

Am fugit înapoi pe deal. Suliţa înfiptă în coaste îmi sfâşia carnea şi mă durea atât de tare, încât am crezut că o să leşin. Am reuşit să o prind cu mâna stângă şi am rupt-o în două cu ajutorul sabiei. Apoi am apucat strâns bucata rămasă înfiptă încercând totodată să mă apăr cu mâna dreaptă, în măsura în care mai era nevoie să mă apăr – Iosafat îşi rotea bâta în cercuri atât de largi, încât nici un duşman nu s-a putut apropia de mine. Însă pericolul a dispărut cu totul abia când gărzile ne-au găsit şi soldaţii au format iarăşi un zid de strajă în jurul meu. Ne-am îndepărtat de locul bătăliei şi am ajuns în cele din urmă pe deal, unde Timon din Pergam, noul doctor de la curtea mea, mi-a poruncit să mă întind pe un pat de campanie. Mi-a tăiat platoşa şi toate cele trei tunici şi s-a aplecat să examineze vârful suliţei înfipt în trupul meu.

— Trebuie să te tai, prinţe, a spus. Dar mai întâi aş vrea să te duc cât mai departe de câmpul de luptă.

— Ia cuţitul şi fă ce ai de făcut, am răspuns gâfâind.

— N-ar fi înţelept. Acum vârful suliţei opreşte cât de cât sângerarea. Dacă îl scot, n-o să mai ai voie să te mişti. Ce s-ar întâmpla dacă va trebui să fugim?

— Cheamă un car, i-am zis strângând din dinţi.

— Voi face asta, însă numai ca să te scot de aici mai repede.

Am încercat să-i răspund, însă chipul lui Naaman s-a ivit brusc în uşa cortului:

— Preamărite rege! Trebuie să fugim imediat!

Dintr-un salt a fost în cort şi a despicat partea din spate cu sabia. Iosafat şi cu Timon m-au ajutat să mă ridic şi apoi am trecut împreună prin gaura făcută de Naaman. Ne-a călăuzit către o trecătoare îngustă, unde se vedea o potecă pe care abia încăpeau doi bărbaţi unul lângă altul. Timon a fost nevoit să meargă în spatele meu, însă Iosafat nu s-a dezlipit de mine. Când m-am întors să privesc peste umăr, mi-am văzut gărzile luptându-se cu nabateenii. Înapoia lor sute de soldaţi urcau dealul, o parte din ei fiind oamenii mei care se retrăgeau. Pe creasta dealului domnea haosul şi cu greu se puteau deosebi soldaţii dintr-o tabără de cei din cealaltă. Mai mult de atât n-am putut vedea, fiindcă Iosafat mă trăgea după el tot înainte, iar din capul şirului nostru Naaman s-a

strecurat degrabă pe lângă noi ca să-mi apere spatele. Ciotul suliţei dintre coase se hârşâia de pereţii de stâncă ai trecătorii şi din când în când ţipam de durere. Când am ajuns într-un punct în care suişul era mai anevoios, Timon m-a împins din spate şi Iosafat m-a tras de mâini, ceea ce m-a făcut să-mi amintesc preţ de o clipă cum mă prinsese când am căzut peste bord în timpul unei furtuni, pe vremea când eram tânăr.

Am ajuns în sfârşit pe un teren mai puţin îngust şi mi-am dat seama că Naaman, care se afla iarăşi în faţa noastră, ne mâna către tabără. Acolo se aflau caravanele noastre cu mâncare şi un drum acceptabil care ducea înspre Ierihon. M-am decis să închei călătoria spre tabără pe picioarele mele şi aveam de gând să-i spun lui Iosafat să-mi dea drumul, dar deodată lumea s-a întors cu susul în jos şi totul mi-a dispărut din faţa ochilor.

Când m-am trezit, zăceam într-un car care se hurducăia pe drumul plin de bolovani. Lângă mine şedea un om cu faţa murdară de sânge, care înjura printre dinţi. A trebuit să mă frec la ochi ca să pot recunoaşte figura lui Beria. A băgat de seamă că mă trezisem şi mi-a spus:

— Cum te simţi, prinţe?

— Deocamdată nu ştiu. Dar spune-mi, totul e pierdut?

S-a aplecat spre mine.

— Nu totul, încă. Am fost învinşi şi trebuie să recunosc că tactica mea nu prea a dat roade. Însă asta e din vina faptului că inamicul a avut o armată mult mai numeroasă decât a noastră.

— Şi armata mea?

— Aş zice că o treime din oameni sunt fie morţi, fie răniţi grav. Am reuşit totuşi să îi oprim pe nabateeni, iar cavaleria ta a pus mâna pe o parte din carele lui Aretas. Te însoţesc acum la Ierihon, unde voi ridica o linie provizorie de apărare. Am primit mesaj cum că trupele lui Pilat se apropie de noi. După ce sosesc, eu nu vreau să mai am de-a face cu toată tărăşenia asta, căci aici nu e ţara ta, prinţe. În schimb, am de gând să pun la punct o strategie de apărare a Galileei.

Am încercat să privesc în jur.

— Ce face Iosafat?

— S-a dus fuga să verifice dacă nu cumva găseşte nişte bani pentru război în carele luate de la Aretas. Probabil că vrea să vadă

şi dacă nu se află printre prizonieri câţiva băieţei cu buze cărnoase.

— Aretas nu ne urmăreşte?

— Armata lui a obosit. În plus, se bizuie pe faptul că e în avantaj şi îşi închipuie că nu e cazul să se grăbească. Doar ţi-am spus că e mai imbecil decât o maimuţă lovită în cap cu o piatră de moară.

— Ai fi pornit deci pe urmele lui?

Pe chipul lui Beria s-a lăţit un rânjet crud.

— Aş fi încercat să zdrobesc duşmanul până la ultimul om. Aretas va ajunge să-şi regrete decizia dacă ne vin în ajutor legiunile din Siria.

— Pot să le mai cer o dată sprijinul zeilor.

— Încă un lucru, prinţe, a spus Beria şi şi-a cumpănit cuvintele o clipă. Soldaţii lui Aretas au fost ajutaţi de trupele fratelui tău, Filip.

— Filip? Eşti sigur?

— Am apucat să-i interoghez pe doi dintre ei. Le-am tăiat însă limbile atât de repede, încât unul a şi murit. Dar nu încape îndoială. Fratele tău s-a întors împotriva ta.

Am simţit cum mă trece un val de slăbiciune.

— Poate că n-ar trebui să-l învinuim pentru asta, doar eu i-am distrus căsnicia.

— Deci nu trimit asasini după el.

Am încercat să mă ridic într-un cot, însă o durere înfiorătoare m-a biruit şi am căzut într-o parte, iar capul mi s-a prăbuşit la loc pe podeaua carului.

— Mai e mult până în Ierihon?

— Imediat ajungem. Nu mai vorbi, prinţe. Odihneşte-te. Doctorul Timon a spus că trebuie să stai nemişcat.

— Lui îi vine uşor să zică, am bombănit. Mi s-a uscat gâtul.

— Poftim, a spus Beria, mi-a ridicat puţin capul şi mi-a dus burduful la gură. Am înghiţit o dată, de două ori, am simţit gustul înţepător al vinului de fructe şi apoi m-am cufundat iar în negură.

Am fost dus la Ierihon, unde Timon mi-a scos vârful de suliţă dintre coaste. Am petrecut noaptea cu febră mare într-o casă în care Iosafat închiriase catul al doilea de la un negustor de prin acele locuri. În ziua următoare, Aretas a cotropit Khirbetul, care se afla pe teritoriul Iudeei, iar forţele modeste ale lui Pilat din Pont au

apărut în cele din urmă şi i-au hărţuit niţel pe nabateeni, însă n-au îndrăznit să se avânte într-o luptă deschisă. Beria mi-a condus armata către Ierihon, iar eu a trebuit să mă întind iar într-un car şi să rămân în poziţia aceea dureroasă timp de trei zile în drum spre Tiberiada. Ce marş triumfal. Încetul cu încetul, m-am întremat în propriul meu pat. În fiecare zi aşteptam să aud că trupele lui Aretas se apropiau de zidurile oraşului meu. Însă nu s-a întâmplat. Din cine ştie ce motiv, s-a mulţumit cu partea de miazăzi a Pereei şi cu teritoriile cucerite la apus de Iordan şi de lacul Asfaltit. Apoi, fără ca eu să ştiu, s-a întâmplat ceea ce era de aşteptat şi de dorit: două legiuni din Siria au mărşăluit sub comanda lui Lucius Vitellius prin provinciile lui Filip şi prin Decapolis înspre Pereea, de unde l-au gonit pe Aretas ca pe o javră râioasă. Beria mi-a povestit că legionarii au înaintat în formaţie compactă şi că pur şi simplu i-au călcat în picioare pe soldaţii lui Aretas. Când am aflat ce s-a întâmplat, Aretas se furişase deja înapoi în Petra.

Aşadar trebuia să mulţumesc Romei şi lui Tiberius că zilele mele ca tetrarh nu erau numărate. Aretas repurtase o victorie onorabilă, dar nu putuse să se bucure prea mult de ea. S-a întâmplat cum se întâmplă adesea în război: până la urmă, nimeni nu a obţinut nici un beneficiu, însă mulţi au rămas betegi pentru totdeauna, şi mai mulţi au murit, iar din sate răsunau bocetele văduvelor care le cereau socoteală zeilor.

Tiberius domnea deja de peste zece ani când s-a săturat de viaţa publică de la Roma şi s-a retras în misterioasa insulă Capri. Asta s-a întâmplat la scurt timp după ce trupele lui Aretas Filopatris fuseseră izgonite din Iudeea. A durat ceva vreme până când lumea a înţeles că împăratul se hotărâse să rămână definitiv pe insulă, iar eu am fost probabil unul dintre ultimii prinţi care au aflat. Am decis totuşi că era timpul să pornesc la drum să-l văd pe Tiberius, fie că voiam sau nu. În primul rând, trebuia să-i mulţumesc pentru sprijinul acordat în războiul contra lui Aretas, iar, în al doilea rând, frumosul cap al Irodiadei începuse să fiarbă de planuri grandioase.

— Trebuie să-l faci pe Tiberius să priceapă ce e mai avantajos atât pentru iudei, cât şi pentru romani, mi-a explicat ea cu ardoare. Adică să te facă pe tine rege al întregii Iudee. Atunci Roma nu ar mai trebui să menţină atât de multe trupe în ţară şi s-ar putea

folosi de ele în altă parte.

— De când îţi pasă ţie ce e în avantajul Romei? m-am minunat eu. Şi de ce Dumnezeu mi-aş dori să fiu regele întregului tărâm al făgăduinţei? Asta nu mi-ar aduce decât şi mai multe probleme. Înainte de toate, aş fi nevoit să mă cert zile în şir cu preoţimea. Mie îmi ajung provinciile mele de acum şi îmi place în Tiberiada mult mai mult decât la Ierusalim.

— Unde îţi e ambiţia, Antipa? a strigat Irodiada foindu-se. Şi de ce nu ţii niciodată seama de poporul Iudeei? Gândeşte-te că l-ai putea elibera de sub jugul Romei!

— Nu-mi spune tu mie că dintr-odată nu mai poţi dormi noaptea căci te podidesc lacrimile pentru soarta crudă a iudeilor. Şi chiar de-aş deveni rege al Iudeei, tot aş rămâne un client al Romei. Oricum, nu cred că Tiberius ar accepta să-şi retragă trupele din ţară, fiindcă nu are încredere în iudei nici cât negru sub unghie. Aşa că nu-ţi mai face iluzii şi mulţumeşte-te cu ce ai, femeie. Nu încerca să pui mâna pe putere, cel puţin n-o face folosindu-te de mine.

— Da' ce are puterea? a exclamat Irodiada bătând cu piciorul în podea. Puterea înseamnă bogăţie!

— Pesemne că nu m-am trezit încă de-a binelea, căci ar fi trebuit să-mi dau seama că pe tine te interesează mai degrabă averea. Dar nu ai tot ce-ţi trebuie? Spune ce îţi lipseşte.

— Nu îmi lipseşte nimic, a recunoscut Irodiada frângându-şi mâinile, dar asta nu înseamnă că mai multe bogăţii ţi-ar strica. Ia gândeşte-te cum ar fi dacă ne-am lua un adevărat palat în Roma, unde să petrecem jumătate de an, şi…

— Nu cumva ai înghiţit prafuri care ţi-au zăpăcit minţile? am ţipat, pierzându-mi cumpătul. Ţi-am spus eu cumva că aş vrea să-mi petrec jumătate din timp în haznaua Romei? Ar trebui să fiu de-a dreptul smintit să dau frumoasa Galilee pe împuţita aia de Romă!

— Împuţit eşti tu! a strigat Irodiada. Puţi a frică! N-ai curaj să cauţi să obţii puterea pe care a avut-o tatăl tău!

Deja era prea mult pentru mine.

— L-a făcut puterea un om fericit? A devenit un ucigaş de copii smintit şi a murit cu inima sfâşiată. Asta crezi tu că merită să-mi doresc? Du-te în camera ta, femeie! Ruşine să-ţi fie!

Nu am mai vorbit preţ de câteva zile despre asta, însă apoi

Irodiada a început iarăşi să strecoare aluzii vagi sau mai directe. Am recunoscut totuşi în sinea mea că ideea de a deveni rege al Iudeei nu era de fapt chiar aşa de rea. Ce mă împiedica să fiu rege şi să nu-i mai las pe preoţi să otrăvească Ierusalimul? O astfel de funcţie ar fi fost uşor de apărat, doar Tiberiada e situată mai aproape de porturile principale şi de Siria decât de Ierusalim. Bineînţeles, nu-mi doream să las oraşul sfânt să se descurce de capul său, ci voiam să-l vizitez periodic şi să particip la sărbători. Să îndrăznesc însă să-i sugerez lui Tiberius ca Roma să abandoneze Iudeea şi Samaria şi să-mi dea mie putere asupra lor? Când am păşit pe corabie împreună cu Iosafat, eram nehotărât.

De data asta nu ne mai ameninţa vreo furtună, iar Iosafat era probabil chiar mai fericit decât mine. Ne pregătiserăm atât de bine pentru călătorie, încât nu a fost nevoie să acostăm nici măcar o dată înainte de a ajunge în insula Capri. Stând fără să fac nimic pe punte, am avut timp să mă gândesc la Tiberius, la anii lui de domnie şi la misterul care l-a făcut să se retragă din Roma. Poate că era doar obosit, căci nu-i fusese deloc uşor să fie împărat.

Nici nu apucase bine să se obişnuiască cu funcţia şi puterea, că legiunile din Panonia şi Germania s-au răsculat din pricină că nu-şi primiseră încă măririle de soldă făgăduite de Augustus. Tiberius l-a însărcinat pe Germanicus, nepotul său, pe care îl adoptase mai demult la ordinul lui Augustus, să pună capăt răzmeriţei din Germania. Pe Drusus, fiul lui, l-a trimis să facă acelaşi lucru în Panonia. Ambii au reuşit să-şi îndeplinească sarcinile, Germanicus chiar mai bine decât era de aşteptat; i-a strâns pe răzvrătiţi şi i-a condus într-o scurtă campanie în urma căreia au cucerit noi teritorii pentru Roma. După aceasta, Germanicus a căpătat controlul asupra părţilor de răsărit ale imperiului şi a început să fie privit drept succesorul firesc al lui Tiberius. Nu a ajuns totuşi împărat, fiindcă a fost otrăvit de legatul de atunci al Siriei, Gnaeus Calpurnius Piso. Germanicus însuşi apucase să dea în vileag crima înainte să moară. Piso a fost judecat, însă şi-a luat viaţa până să primească sentinţa. Astfel, Tiberius a rămas doar cu Drusus, care acum avea să-i succeadă la tron. Însă Tiberius n-a scăpat de griji. În Africa de Miazănoapte îl neliniştea numidienii. Germanicus reuşise să-i domolească vremelnic numai pe năbădăioşii parţi. Şi în Cilicia din Cappadocia era zarvă. În plus, Tiberius însuşi avea o

trăsătură care îl dezavantaja categoric în calitatea sa de conducător: lua hotărârile atât de greu, încât oamenii începuseră să-l numească Kallipedes, după bine-cunoscutul atlet grec care niciodată nu ajungea la linia de sosire. Pe lângă toate astea, cheltuielile Romei depăşeau posibilităţile ei materiale, şi astfel economia intrase în declin. N-a ajutat la nimic faptul că Tiberius l-a înştiinţat pe prefectul Egiptului că ar prefera să vadă oile tunse mai degrabă decât jupuite. Nu era în stare să ia decizii potrivite şi nici să-şi disciplineze funcţionarii lacomi, care băgau banii adunaţi din taxe în propriile cufere. Oamenii începuseră să cârtească tot mai tare faţă de nehotărârea lui Tiberius, iar el a lăsat o mare parte din responsabilităţile imperiale pe mâinile fiului său, Drusus, şi a fugit pentru un an în Nola, în regiunea Campania, acelaşi loc unde murise Augustus. Drusus ar fi fost întru totul capabil să se ocupe de îndatoririle ce-i reveneau, însă, din nefericire, se vădea mai atras de vin decât tatăl său şi, în afară de asta, era mai arţăgos şi mai crud. A ieşit mare scandal când l-a plesnit în public pe Lucius Aellius Seianus, omul de încredere al lui Tiberius.

Când Drusus a murit puţin mai târziu în împrejurări dubioase, în Roma au început să se împrăştie bineînţeles atâtea zvonuri, încât n-ai fi avut cum să nu le auzi nici măcar de ţi-ar fi fost urechile înfundate cu ceară. Unii susţineau că Seianus se afla în spatele morţii lui Drusus. Alţii şuşoteau la colţ de stradă că Tiberius însuşi ar fi poruncit uciderea atât a lui Drusus, cât şi a fiului său adoptat, Germanicus. Se spunea că Drusus pusese la cale moartea tatălui său ca să ia puterea, însă Tiberius aflase la timp. Şi mai tare se bârfea că afemeiatul de Seianus o sedusese pe Livilla, soţia lui Drusus, şi o convinsese să-şi ucidă bărbatul. Se zicea că doctorul Livillei, Eudemus, adusese otrava, iar Lygdus, eunucul de încredere al lui Drusus, îi dăduse să bea din cupa cu otravă. Ca de obicei, ce să vezi, romanii cunoşteau toate detaliile obscure ca şi când le-ar fi fost prezentate într-o piesă de teatru. Nu e de mirare că Tiberius a început să se sature de Roma, fie că-şi omorâse fiul, fie că nu. De parcă n-ar fi fost de-ajuns, în oraş se vorbea despre tot felul de conspiraţii împotriva lui Tiberius la fel de firesc cum se discuta despre vreme sau despre preţul cepei.

Aşa că Tiberius şi-a construit o vilă sus pe o stâncă, într-un loc aproape inexpugnabil, în insula Capri, şi s-a baricadat acolo.

Când am sosit în micul port situat în nordul insulei, mi-am dat seama că Tiberius nu-şi terminase încă refugiul. De pe micile vase din port coborau care trase de boi transportând materiale de construcţie şi traversau grăbite plantaţiile de măslini către muntele ce se înălţa în partea de răsărit a insulei. Acolo fusese ridicată Villa Jovis. Peste tot se vedeau soldaţi, gărzi, tot soiul de străjeri. Continentul era atât de aproape, încât probabil că puteai înota până în punctul cel mai apropiat, totuşi insula părea izolată de lume. Palatul construit la ordinul lui Tiberius şi închinat lui Jupiter domina împrejurimile de pe stânca lui semeaţă. Era deopotrivă o privelişte fascinantă şi înfricoşătoare.

Iosafat şi cu mine am decis să mergem pe jos până la Villa Jovis, fără însoţitori. Pe drum am fost obligaţi să ne supunem la trei controale corporale: mai întâi la poalele muntelui, apoi dinaintea zidurilor exterioare, la jumătatea pantei, şi, în cele din urmă, la porţile palatului. Le-am explicat gărzilor cine eram, însă toţi s-au arătat la fel de neştiutori în privinţa identităţii mele. Când am ajuns la intrare, a trebuit să aşteptăm mult timp până să apară un sclav să ne îndrume. Avea ceva în neregulă la gât – îşi ţinea nasul atât de sus, încât mă tem că trăgea pe nări tot felul de insecte. Ne-a condus printr-un coridor lung şi am ajuns pe o terasă mare, mărginită de un zid solid. Terasa dădea spre mare, în direcţia continentului. Garnizoana şi portul Misenum îmi dădeau de înţeles că Tiberius îşi ţinea armata aproape.

Terasa era goală, cu excepţia câtorva ghivece suspendate şi a unor divane, bănci de marmură şi o masă de granit. Era uluitor de liniştе, de-abia dacă se auzeau valurile ce se spărgeau de ţărm sub noi. Am aşteptat fără să scoatem vreun cuvânt. În fine, lui Iosafat i-a atras atenţia masa pe care se aflau vase cu mâncare şi o carafă de vin aurită. Era gata-gata să înşface o bucăţică de ceva, când din spatele nostru s-a auzit o voce gravă:

— Vin din Capua, limbă de flamingo şi ficat de papagal. Ce aţi putea cere mai mult?

— Nici nu-mi trece prin minte, a spus Iosafat tresărind, apoi a adăugat grăbit: O, preamărite *princeps*.

L-am salutat pe Tiberius. Părea mai bătrân faţă de ultima oară când îl văzusem. Pielea cenuşie de pe obraji i se lăsase, pântecele îi ieşea în afară, iar ochii de-abia i se zăreau ascunşi între pleoape.

Părul îi părăsise creştetul capului. Cu toate acestea, simţeam în el o forţă de neînfrânt, o autoritate aproape supraomenească şi o puternică înclinaţie spre violenţă. Deşi nu a spus-o pe şleau, am ştiut că nu primea vizitatori. Se retrăsese pe insulă ca să aibă pace, şi de bună seamă că n-avea darul de a-i însenina ziua un prinţ neînsemnat dintr-o provincie de la răsărit, care-şi făcuse apariţia tocmai când el probabil ar fi vrut să se odihnească.

— Vin, a spus el fără măcar să ridice vocea, şi totuşi din spatele unei coloane s-a ivit un slujitor ca să umple cupele cu o lucrătură desăvârşită.

Se zicea despre Tiberius că are gusturi modeste, dar se pare că şi el trebuia, din cauza funcţiei sale, să facă anumite compromisuri în privinţa luxului.

S-a aşezat pe un divan, a gustat vinul, i-a întins cupa sclavului, s-a uitat la cer, s-a scărpinat între picioare, a căscat, s-a lăsat pe spate şi încă nu ne adresase nici o vorbă. Iosafat împietrise ca o statuie, iar eu mă hotărâsem să fiu cuviincios şi să păstrez tăcerea. Deodată, s-a auzit de undeva din apropiere un chicotit de copil. Apoi liniştea deplină s-a aşternut iarăşi peste noi. Tiberius a închis ochii. O pasăre singuratică plana deasupra noastră. Dinspre port răsuna lătratul unui câine. În strâmtoare străluceau pânzele a trei corăbii. Fără să-şi deschidă ochii, Tiberius a zis:

— Aş fi putut să-l jugănesc pe Aretas Filopatris.

— Şi totuşi nu ai făcut-o, împărate, am răspuns domol.

Tiberius şi-a deschis într-o doară un ochi.

— Dacă o făceam, Malichus ar fi ajuns rege. Am auzit că m-a numit „vită bătrână“. Ar fi trebuit să-l jugănesc şi pe el.

Cineva a chicotit din nou undeva în preajma noastră.

— Înţeleg, am spus.

Amândoi ochii lui Tiberius erau acum deschişi.

— În cinstea ta. Nu prea mai sunt mulţi care să mă înţeleagă în ultima vreme.

— Nu merita Malichus să fie jugănit înainte să ajungă rege?

— Crede-mă, tetrarhule, aş face-o bucuros dacă nu ar fi atât de obositor. E obositor şi când nu trebuie s-o fac cu mâinile mele, a spus Tiberius şi şi-a ridicat capul cu un geamăt. Ceea ce nu înseamnă nicidecum că n-ar putea fi amuzant. Cu siguranţă ai trecut şi tu prin astfel de situaţii.

— Din fericire, nu am nici un Malichus să mă sâcâie.

S-a ridicat în capul oaselor şi a pocnit din degete. Slujitorul a aşezat dinaintea lui o tavă încărcată cu bunătăţi. Şi-a îndesat în gură vreo două bucăţi de ficat de papagal şi a mormăit:

— Hmm... nu mi l-ai prezentat pe însoţitorul tău.

— Este credinciosul meu servitor, Iosafat, am spus.

— Servitor credincios? Hmm... Servitorii credincioşi trebuie ţinuţi aproape, deoarece oamenii de nădejde sunt rari. Nici nu ştiu ce m-aş face fără prietenul meu, Seianus, care se îngrijeşte de treburile mele la Roma.

Ne-a făcut semn să ne aşezăm pe bancă. De la umbra copacilor care creşteau lângă terasă s-a auzit încă o dată acelaşi chicotit de copil. Tiberius a oftat şi, spre surprinderea noastră, a strigat:

— Nu mai chicoti ca o fată şi arată-te!

Din umbra copacilor s-a ivit tiptil un tânăr care, după câteva cupe de vin, putea fi lesne confundat cu un faun sau o nimfă care pândeşte prin crângurile insulei. Obrajii şi buzele îi erau date din belşug cu roşu, iar sprâncenele lui arătau de parcă ar fi fost pudrate cu cenuşă. Tâmplele îi erau scobite, însă avea fruntea lată şi linia părului prea retrasă pentru vârsta lui. Era slab şi destul de înalt, dar părea mai scund din cauză că-şi ţinea capul vârât între umeri. De sub tunică i se distingea pieptul bine dezvoltat, dar picioarele îi erau caraghios de slăbănoage şi păroase. Venea alene spre noi, însă deodată a început să ţopăie teatral. Şi-a întins braţele, a făcut o plecăciune şi a spus cu o voce ascuţită, dezvelindu-şi dinţii galbeni:

— Eu sunt tânărul erou Caligula.

— El e Caligula, fiul băiatului meu adoptat, Germanicus, a confirmat Tiberius. A venit să stea cu mine fiindcă am de gând să-l fac bărbat, ceea ce nu e deloc uşor.

Caligula s-a oprit dinaintea mea şi a spus:

— Pricepi oare, evreule, că eu voi deveni zeu?

N-am ştiut ce să răspund, aşa că m-am mulţumit să dau din cap.

— Ar fi mai înţelept din partea ta dacă ai încerca să-mi faci pe plac, a continuat Caligula, căci s-ar putea să-ţi fie de folos să te mai afli în viaţă atunci când eu voi stăpâni lumea. E valabil şi pentru ţapul tău jugănit de servitor.

Iosafat a lăsat să-i scape un icnet.

— Nu-ţi stăpâneşti nici măcar vezica, i-a zis Tiberius cu dispreţ şi i-a făcut un semn slujitorului să-i aducă vinul. Am auzit că iar ai udat salteaua de beat ce erai. M-am gândit că eu eram doar cu trei ani mai mare ca tine pe când conduceam deja o armată împotriva germanilor.

Caligula a rânjit, ceea ce nu-i înfrumuseţa deloc chipul slut.

— Atunci trimite-mă cu legiunile. Ştii prea bine că soldaţii mă iubesc.

— Se prea poate, a recunoscut Tiberius, şi tocmai de aceea nu te trimit nicăieri. E mai bine ca soldaţii să trăiască mânaţi de închipuiri.

— Nu-ţi bate capul cu el, a zise Caligula uitându-se către mine. Vrea să mă salveze doar pentru că s-a hotărât să mă facă succesorul lui.

— Se pare că-mi cunoşti deciziile mai bine decât mine, a replicat Tiberius. Acum poţi să pleci, însă nu te pune pe băut vin, aşteaptă măcar să vină seara.

Caligula a pufnit cu un aer arogant şi s-a strecurat în palat. Am observat că Iosafat se holba uimit după el. Şi mie îmi era greu să accept ideea că tocmai îl văzuserăm pe viitorul împărat.

Tiberius parcă mi-a citit gândurile, fiindcă a spus:

— Îi place să-şi picteze faţa şi să poarte haine de femeie, însă nu lua seama la asta. Îi va trece când va deveni bărbat. De fapt, e aproape de vârsta aceea, chiar dacă nu se vede. Dacă ficatul i se obişnuieşte cu vinul şi mai capătă muşchi şi ceva minte, are şanse să uimească pe toată lumea.

— Nu mă îndoiesc, am spus şi am încercat să scornesc ceva politicos. Pare inteligent pentru vârsta lui.

— Hmm… Asta este nenorocirea lui, a zis Tiberius, apoi s-a ridicat în picioare şi s-a îndreptat spre parapetul ce mărginea terasa. Am obiceiul să stau aici în fiecare seară la apus. Ştii ce văd?

— Spune-mi, te ascult cu plăcere, *princeps*.

— Văd sânge. Şi asta nu e o metaforă, chiar văd sânge. Cineva ar putea spune că e doar roşul soarelui care apune, dar eu ştiu mai bine. Crede-mă, Italia va fi înecată în sânge.

M-au trecut fiorii. Îmi şi închipuiam cum stătea acolo seara târziu, cum soarele care asfinţea în spatele munţilor picta peisajul cu ultimele sale raze: un bărbat obosit de putere şi de anii lui,

sprijinit de parapet, privind toate nenorocirile ce aveau să se abată asupra pământului său. Poate că avusese vreme să pună la cale chiar el câteva nenorociri, poate că se hotărâse să-şi doboare duşmanii prin violenţă, iar asta avea să ducă la război civil şi la vărsare de sânge. A stat o vreme neclintit, privind marea, apoi a zis:

— Urmaţi-mă.

Am mers în spatele lui dând ocol întregii clădiri. Am observat cât de apăsat călca şi i-am auzit răsuflarea întretăiată. Am ajuns în faţa unui bazin acoperit din marmură roşie. Aburul de la suprafaţă arăta că apa era încălzită. Tiberius şi-a pus mâna pe umărul meu mi-a zis:

— Spune-mi ce vezi în bazin, tetrarhule.

— Apă, *princeps*.

— Deci nu vezi peşti sau alte creaturi pe care le-ai putea numi peştişori? Nici cu puţină imaginaţie?

— Fie mi-a slăbit brusc vederea, fie nu sunt peşti în bazin.

— Vederea nu ţi-a slăbit. Ştii totuşi ce se spune despre mine la Roma? a întrebat Tiberius şi a deschis larg ochii, care până acum stătuseră ascunşi între pleoape. Am aflat de asta ieri. Prin Roma umblă vorba că ţin în acest bazin băieţi mici pe care-i numesc peştişorii mei şi pe care îi pun să-mi sugă o parte de seamă a trupului. Îţi poţi închipui aşa ceva?

Mi-am căutat jenat cuvintele.

— În cârciumile din Roma circulă tot felul de bazaconii.

— Minciuna asta nu circulă prin birturi, ci prin casele patricienilor. Ai putea crede că aristocraţii oraşului au lucruri mai bune de făcut. Oameni de teapa asta sunt nevoit să conduc, ca să nu mai spun de alte popoare. Recunosc, nu am nimic să reproşez poporului tău, vreau să spun, provinciilor tale, căci asta nu e valabil pentru toată ţara evreilor.

— Mă bucură asta.

Tiberius a făcut din nou un semn sclavului care ne urmase, apoi a dat încă o cupă de vin pe gât.

— Nici măcar de războiul împotriva lui Aretas nu te pot învinui. A fost numai şi numai vina lui, deşi într-un fel îl înţeleg şi pe el. Cu siguranţă l-ai rănit în mândria lui de tată trimiţându-i fata înapoi ca pe o bucată de lână folosită. Totuşi nu porneşti la război din

cauza asta. Altfel şi eu aş fi putut aduna o legiune împotriva lui Augustus atunci când m-a forţat să-mi las prima soţie şi să o iau pe Iulia de nevastă.

— Eu i-aş fi permis soţiei mele, Fasael, să rămână la curte, însă…

Tiberius m-a întrerupt ridicând mâna.

— Nu mă interesează. E treaba ta şi nu mă priveşte. Totuşi ar trebui să fac ceva în privinţa bârfelor de la Roma. Însă nu ştiu ce. Tu ce părere ai?

Iosafat a tresărit, deoarece întrebarea îi era adresată lui; însă şi-a venit în fire imediat şi a spus cu calm:

— Nu sunt eu în măsură să te sfătuiesc, împărate, însă nimeni nu s-ar putea plânge dacă tribunalul ar exila câţiva oameni din pricina vorbelor lor mincinoase.

Tiberius şi-a înclinat gânditor capul.

— Hmm… Vrei să spui că nimeni nu s-ar putea plânge în cazul în care nu s-ar şti că eu am vreun amestec, nu-i aşa?

— Cam aşa ceva, împărate, a încuviinţat Iosafat.

— De fapt, şi eu m-am gândit la asta, a mărturisit Tiberius şi a început să meargă pe marginea bazinului.

— E o variantă mai bună decât vărsarea de sânge. Într-o noapte fără somn, am întocmit chiar o listă de senatori pe care i-aş putea aduce dinaintea justiţiei. Problema e că lista s-a dovedit prea lungă. La fel de bine aş putea înlocui tot Senatul.

Încercam să-mi dau seama dacă Tiberius glumea sau dacă lua într-adevăr în considerare condamnarea întregului Senat. M-am decis să spun pe un ton glumeţ:

— Dacă ai de gând aşa ceva, ai face bine să începi cu construirea unei săli mari de judecată la Roma, în care să încapă în acelaşi timp toţi senatorii şi, pe lângă ei, toţi aceia care se află de fapt în spatele deciziilor senatorilor.

— Hmm… Şi cine sunt aceia?

— În funcţie de senator, nevasta, creditorii, ghicitoarea sau tânăra amantă.

— Tu ai spus-o! a exclamat Tiberius pe un ton lătrat. Ai grijă să nu te pun pe tine judecător.

Am ajuns într-o sală vastă. Tiberius părea să privească absent statuile care străjuiau pereţii. A clipit, apoi s-a întors către mine:

— Cred că un motiv anume te-a adus la mine.

Simţeam că ar fi fost mai înţelept să tac, totuşi am răspuns:

— De fapt, nici nu mai ştiu dacă e treaba mea. Unii dintre apropiaţii mei mi-au sugerat că ar trebui să…

— Lasă-mă să ghicesc, m-a întrerupt Tiberius. După părerea apropiaţilor tăi, ar trebui să capeţi mai multă putere.

— Precum am spus, eu, unul, nu sunt sigur că…

— Dă-mi voie să-ţi spun ce cred despre setea de putere a altora atunci când este îndreptată împotriva Romei. Presupun că te interesează? a spus Tiberius, iar pe chipul lui am întrezărit o schimbare. Era ca şi când de sub masca lui ieşise la iveală o altă mască, una mai neîngăduitoare, mai crudă, mai neiertătoare şi mai rece. Dacă cineva încearcă să-şi sporească puterea în dauna imperiului, primul gând care-mi vine este să-l arunc pe acel om la lei. Cu alte cuvinte, nici nu poate fi vorba să primeşti alte teritorii în afara provinciilor tale.

Am încercat să-mi păstrez calmul.

— Mă gândeam eu că părerea ta nu poate fi decât asta.

— Hmm… Aşadar nu e cazul să-mi fac griji că vei încerca să cucereşti noi pământuri prin forţa armelor şi că provinciile tale se vor răscula?

— Nicidecum. Ai cuvântul meu.

— Prea bine. Dacă vrei, îţi dau voie să măreşti taxele pe care le plăteşte poporul tău. Poate asta le va închide gura prietenilor şi familiei tale.

Am scuturat din cap.

— Nu-i nevoie. Mulţumesc totuşi pentru propunere.

Tiberius a rânjit şi s-a aşezat. Cei patru soldaţi de pe treptele palatului stăteau ca nişte stane de piatră, uitându-se înainte fără să clipească. Tiberius a privit îndelung spre insulă şi spre satele sale, spre crânguri şi spre port, apoi a spus:

— Dacă mai ai vreo problemă, poţi să mergi la Seianus. El se ocupă de toate treburile mele. Vrei să înnoptezi pe insula mea?

— Dacă nu e prea mare deranjul.

Am rămas uluit: Tiberius a zâmbit.

— Nu e nici un deranj. În port există un mic han, întreabă acolo. Pot să-ţi trimit vin şi mâncare din bucătăria mea. Însă dacă îţi plac aricii de mare, se pricep să-i pregătească mai bine cei de la han.

— Mi-ar plăcea să gust arici de mare.

— N-ai făcut-o încă? a exclamat Tiberius. În cazul acesta, roagă-le pe gazde să ţi-i frigă în ulei cu nişte ceapă, ţelină şi muguri de pin. O masă demnă de însuşi Neptun. Hmm, sau nu, nu le ruga. Spune-le că e poruncă de la mine.

Deschisesem deja gura să spun ceva, dar el a făcut un gest vag cu mâna şi s-a şi întors înăuntru.

Pe când coboram muntele împreună cu Iosafat, mi-am adus aminte cum Gallus mă prevenise odinioară să nu-mi bag nasul în treburile personale ale lui Tiberius. Acum însă împăratul îmi povestise de bunăvoie despre obiceiurile bizare ale lui Caligula, de căsnicia lui nefericită cu Iulia şi de bârfele răutăcioase pe seama lui. Aşadar nu se schimbase doar pe dinafară, ci şi pe dinăuntru. Poate că ducea pe insulă o viaţă atât de singuratică şi de izolată, încât ajunsese fără să-şi dea seama să profite de ocazia de a sta la taclale cu musafirii săi, pe care, de fapt, nici nu-şi dorise neapărat să-i vadă.

— Ce părere ai despre marele împărat? am întrebat.

Iosafat s-a uitat în jur să se asigure că pe potecă nu se mai aflau şi alte urechi care să-l audă.

— Este fără doar şi poate un om măreţ. Însă ceva îmi spune că nu se bucură de viaţă. Şi mai mult mă îngrijorează creatura aia necoaptă care-şi închipuie că va conduce lumea într-o bună zi.

— Te referi la Caligula? Da, nu pare prea întreg la minte.

— Dacă mă întrebi pe mine, e atât caraghios, cât şi dezgustător.

— Poate că părerea ta e influenţată de faptul că te-a făcut ţap jugănit.

Iosafat mi-a aruncat o privire deloc potrivită unui bun slujitor.

— Asta n-are nimic de-a face.

Am rămas peste noapte la han şi am mâncat arici de mare pregătiţi întocmai cum recomandase împăratul. Nimic nu m-ar fi putut opri să plec spre Roma în ziua următoare, însă acest gând nu mă atrăgea deloc. Eram mulţumit, aşa că m-am hotărât să mă duc acasă. Tiberius nu mă învinuise de izbucnirea războiului, iar funcţia mea de tetrarh nu era ameninţată. Soţia mea putea să fie nemulţumită, însă era cazul să se liniştească în privinţa sporirii puterii. Mi se părea că încă mă mai puteam bucura de viaţă. Începusem chiar să cred că zeii mă încercaseră doar ca să înţeleg mai apoi cât de privilegiat eram.

În Tiberiada mă aşteptau două scrisori. Fiecare mi-a amintit de trecut şi m-a făcut să reflectez la nemiloasa şi imprevizibila viaţă, la felul în care îi ridica pe unii şi îi dobora pe alţii. Prima scrisoare era de la Rozătoare şi, deşi scribul căutase de bună seamă să-i înfrumuseţeze frazele, i-am recunoscut felul de a vorbi, aproape că-i puteam auzi şi vocea aşa cum o cunoşteam prea bine de odinioară:

Antipa,

Îţi scriu eu, Rozătoarea. Probabil că te va mira să primeşti un mesaj de la mine, pentru că, la urma urmei, a trecut deja mult timp de la ultima noastră întâlnire. Tu ştii mai bine ca oricine că viaţa omului se poate strâmba precum osia unui car, iar doctorii tocmai mi-au confirmat că în curând voi părăsi această lume. Nu mă supără şi nici nu te-aş deranja cu un lucru atât de neînsemnat dacă nu aş crede în semnele zeilor. Trebuie să-ţi povestesc ceva. Un porumbel s-a lăsat pe pervazul ferestrei mele şi din cioc i-a căzut o mică râmă, ceea ce m-a dus pe dată cu gândul la tine.

Sigur îţi aminteşti că am primit o sumă frumuşică pe casa care mi-o cumpăraseşi în Sepphoris şi că am decis să cumpăr o nouă locuinţă în Subura. Am făcut-o, şi a fost o casă bună şi profitabilă, pe care i-o las fiicei mele după ce mor. Nu mă îndoiesc că va izbândi în afaceri la fel de bine ca mine, dar cine ştie ce aduce viitorul. Mă îngrijorează gândul că va avea de înfruntat greutăţi. De aceea te rog să stai cu ochii pe ea, doar ai rude şi cunoştinţe la Roma şi vii aici şi tu uneori. Ar mai trebui să ştii că fiica mea e şi fiica ta, fiindcă atunci când am plecat din Galileea eram grea. Acela a fost motivul plecării mele, însă nu m-am ostenit să-ţi spun, pentru că aveai alte griji pe cap.

Acum mă pregătesc să plec la zei şi să-i aduc jertfă Iunonei. Adu-i şi tu ofrande, sau măcar soţului ei, Jupiter. Poate că ne vor pregăti un pat în care să ne tăvălim din când în când după ce o să mori şi tu. Sper să se întâmple în curând, ca să nu fiu singură, deşi s-ar putea să găsesc totuşi dincolo o ditamai turma de stafii în călduri.

Rozătoarea

A doua scrisoare era scrisă chiar de mâna lui Gallus şi era mult mai lungă. După obiceiul poeţilor, îi lua mult să ajungă la subiect.

Îmi povestea de grădina lui, despre intrigile de la Roma şi îmi dezvăluia câte ceva despre beteşugurile lui trupeşti, pe care le considera semne ale anilor de bătrâneţe ce aveau să vină. În cele din urmă, ajungea totuşi la întâmplarea care era adevăratul motiv al scrisorii sale: moartea lui Mausolus.

Gallus nu cunoştea toate amănuntele şi spunea răspicat că informaţiile primite erau nesigure. Trupul lui Mausolus fusese găsit pe malul Tibrului şi nu părea să fi avut parte de o moarte violentă, cel puţin aşa spusese comandantul Gărzii Pretoriene, cu care vorbise. Însă nici nu arăta ca un sărman care se înecase în Tibru, ba dimpotrivă. Dar apoi cineva şi-a adus aminte că Mausolus stârnise odată un scandal scriind împotriva sclaviei. Dintr-un motiv straniu, în Roma s-au răspândit zvonuri potrivit cărora Mausolus fusese ucis la porunca lui Tiberius – afirmaţie pe care Gallus o considera ridicolă, fiindcă Mausolus trăise mult timp uitat de lume, aşadar nu fusese o ameninţare pentru liniştea imperiului. Gallus povestea cum se întâlnise de câteva ori cu vechiul meu profesor, ceea ce a fost departe de o experienţă plăcută. Se pare că Mausolus nu a reuşit niciodată să intre în graţiile văduvei negustorului, iar asta l-a făcut să-şi distrugă ficatul cu vin ieftin şi să trăiască printre cei mai săraci oameni de la marginea oraşului. Gallus se oferise să-l ajute, însă Mausolus a refuzat să accepte bani. Deci mândria nu şi-o pierduse. Gallus era sigur că Mausolus se săturase de puţinele plăceri pe care i le mai oferea viaţa, aşa că se hotărâse să-şi pună capăt zilelor. Îmi venea uşor să fiu de aceeaşi părere cu Gallus. Mă bucuram şi că Gallus a aranjat să fie îngropat pe colina Esquilin şi i-a pus la căpătâi şi o mică piatră funerară.

Şedeam în odaia mea cu ambele scrisori dinaintea ochilor pe masă. Doi oameni apropiaţi mie într-un fel sau altul s-au născut şi au murit fără ca eu să am habar despre asta. Mă gândeam la fata mea cu Rozătoarea şi mă întrebam în ce măsură suntem răspunzători pentru urmaşii noştri şi vinovaţi de viaţa lor, şi dacă ei ar trebui să poarte în spate povara părinţilor până la moartea acestora, chiar dacă existenţa noastră, a tuturor, este întâmplătoare, la urma urmei, sau, în cel mai bun caz, un joc grotesc al zeilor beţi. M-am gândit la Mausolus, ar fi trebuit să intervin mai mult în viaţa lui când am avut ocazia, deşi ştiam bine

că el credea că fiecare dintre noi îşi urmează propria cale şi că omul care se amestecă în destinul altuia se face vinovat de cel mai trufaş egoism. Ştiam prea bine că şi dacă întorceam lucrurile pe toate părţile în minte, nu aveam să devin mai înţelept, deoarece înţelepciunea nu este nicidecum prielnică individului. Aşa că am oftat, am suflat în opaiţ şi m-am hotărât să îmi las capul pe pernă fără regrete şi fără să învinovăţesc pe nimeni de nimic, nici măcar de venirea mea pe lume.

1. Stadiu – veche unitate de măsură pentru lungime, care varia între 147 şi 192 de metri.

III

Cum m-am putut lăsa atras într-o asemenea capcană? În ciuda torţei, de-abia dacă se vede în faţă, picioarele îmi sunt ude din cine ştie ce pricină şi în nări îmi pătrunde o miasmă de apă împuţită atât de scârboasă, încât mai că n-am vomitat de vreo două ori. Când Iacov a spus că mă va duce într-un loc de întâlnire sigur, nu mi-a trecut nici o clipă prin cap că mă va târî sub oraş, în Cloaca Maxima. N-am fost deloc atent la drum – tocmai venisem de la mormântul lui Veniamin, în care trupul său a fost închis ieri, şi de aceea eram adâncit în gânduri. Fireşte că e un loc sigur, cine ar veni de bunăvoie aici? Dacă m-ar ispiti cumva să urmez calea vreunui profet şi să mă alătur unui grup de credincioşi, însă singura posibilitate de întâlnire ar fi în aceste peşteri spurcate, cred că n-ar trece mult până să-mi pierd credinţa.

Colac peste pupăză, Iacov pare că s-a rătăcit; se opreşte la răscrucea a două galerii şi se scarpină gânditor în barbă. Când îmi drag glasul, îşi aduce aminte de mine şi spune:

— Trebuie să mă gândesc, preamărite rege. Am dibuit locul acesta abia acum câteva zile.

— Deci a cui a fost găselniţa minunată să vă adunaţi în scârna altor oameni? mă răstesc eu.

— N-aş vrea să-mi asum onoarea, însă eu am fost binecuvântat cu această idee. Se ştie că împăratul Caligula e un om neîngăduitor, de aceea trebuie să ne luăm măsuri de precauţie. În viitor o să putem negreşit să construim lăcaşe de rugăciune în care oamenii să poată veni fără teamă.

— Sper ca asta să se întâmple în curând. Ai putea, te rog, să-i tragi una şobolanului de acolo?

Iacov îmi aruncă o privire plină de reproş.

— Preamărite rege, e şi el una dintre creaţiile Domnului. Fiecare fiinţă vie are o menire.

— N-ai decât să-l faci profetul şobolanilor, dar roagă-l să plece de la picioarele mele.

Iacov coboară cu grijă torţa înspre şobolan şi acesta o zbugheşte de-acolo. Apoi ridică facla şi începe să cerceteze peretele galeriei. Apoi scoate un sunet de satisfacţie şi spune:

— Aici sunt semnele noastre! Mă uitam prea sus. Am uitat că Oziel e scund.

Ne continuăm drumul. Trebuie să recunosc, romanii sunt ingineri excelenţi. Au început acum multe generaţii să sape aceste canale prin care să se scurgă mizeria şi să construiască apeducte care să aducă apă curată în oraş, fără de care Roma ar fi un loc mult mai dezgustător. Şi eu am pus să fie adusă apa fierbinte de la izvoarele lui Solomon până în palat, am săpat şanţuri pentru apa murdară şi am înzestrat latrinele publice şi termele cu scurgeri, însă toate acestea nici nu se compară cu sistemul imens care transportă apa curată şi pe cea murdară în Roma.

În faţa noastră licăreşte o lumină. Ajungem într-un fel de peşteră în spatele căreia se zăreşte curgând apa folosită. Văd acolo nişte siluete ce duc în mâini torţe. Judecând după numărul lor, sunt aceiaşi galileeni pe care i-am întâlnit în cimitir. Nu pot să nu-i spun ceva lui Alfeu, care vine spre mine:

— Voi, bărbaţii din Galileea, aveţi un mod ciudat de a vă arăta respectul pentru prinţul vostru. Mai întâi îmi cereţi să vin în cimitir, acum mă chemaţi într-un canal. Ce mai urmează, abatorul?

— Iartă-ne, prinţe, spune Alfeu calm, dar presupun că ştii că împăratul a fost cât pe ce să-i ucidă pe toţi evreii care se adună în număr mai mare în oraşul acesta şi vrea să ne interzică orice fel de întrunire.

— Aţi fi putut veni la mine acasă. Nici măcar Caligula n-ar îndrăzni să facă scandal dacă prinţul Galileei şi Pereei primeşte vizita unor oameni din propria sa provincie.

— Se poate să ai dreptate, însă n-am vrut să te punem în pericol. Aşa că fă-ne o favoare şi nu ţine cont acum de locul atât de umil.

Sunt nevoit să scuip din pricina gustului rău provocat de aerul împuţit.

— Umil e puţin spus. Va trebui să petrec o zi întreagă la băi

după asta şi să pun să mi se ungă pielea cu pomezi mai parfumate decât ale nevesti-mii.

Bărbaţii stau unul lângă altul şi-mi zâmbesc prietenos şi arogant în acelaşi timp, aproape ca unui copil talentat, însă neastâmpărat. E ceva bolnăvicios în tabloul acesta. Blestemată să fie veşnica-mi curiozitate, care întotdeauna mă poartă prin locuri în care nu am nimic de făcut. Nu am unde să stau jos aici şi n-am adus nici toiagul cu mine ca să-mi sprijin trupul ostenit. Ecoul vocii mele se izbeşte de pereţii peşterii când îi spun lui Alfeu:

— Dacă tot suntem aici, spune-mi ce e aşa grozav în credinţa învăţătorului vostru mort.

Pe chipul lui se iveşte un zâmbet, un amestec de inocenţă şi atotcunoaştere.

— Nu e nevoie de multe cuvinte pentru asta. Un singur cuvânt e de ajuns. E vorba de iubire.

Mă uit la el cu ochii mari.

— Da, aşa e, n-ar fi rău dacă ar exista mai multă iubire pe lume. Însă aşa e omul, aşa a fost creat şi n-ai ce să-i faci. Nu va fi mai multă iubire nici dacă s-ar aduna în canale toţi bărbaţii din Galileea.

— Schimbarea stă în oameni, zice Alfeu. De fapt, nu mă refer numai la acea iubire la care te-ai gândit tu. Trebuie să iubeşti pe toată lumea, chiar şi pe duşmanii tăi.

Îmi scapă un hohot de râs.

— Vrei să zici că ar trebui să-l iubesc şi pe nabateeanul Filopatris, care de curând şi-a trimis armata să-mi atace provinciile şi a făcut tot ce i-a stat în puteri să-mi vadă capul smuls de pe umeri?

— Întocmai. Dacă duşmanul te loveşte în piept, trebuie să-i ceri să te lovească şi în spate.

— Vorbeşti serios? Dacă Aretas reuşeşte să-mi tragă o săgeată în piept, ar trebui să mă întorc şi să-l rog politicos să o trimită pe a doua între omoplaţi, nu?

Alfeu încuviinţează solemn, ca şi când tocmai ar fi dezvăluit toate adevărurile omenirii.

— Ar fi o dovadă de iubire adevărată.

— În cazul acesta, noi doi avem o concepţie diferită despre iubire. Ia spune-mi, îl iubeşti pe Caligula când îi persecută pe

evrei? Sau pe ucigaşi şi siluitori când săvârşesc fărădelegi?

Alfeu îşi ridică pios mâinile.

— Cu toţii pot fi iertaţi, şi ca să poţi ierta trebuie să iubeşti.

— Chiar aşa! exclam şi mă uit ţintă la bărbaţii care stăteau în semicerc dinaintea mea. Aveţi şi temei să vă practicaţi credinţa în canal. Dacă v-aţi duce să strigaţi în piaţă asemenea lucruri, aţi fi legaţi pe dată ca nişte smintiţi ce sunteţi. Aveţi toţi aceeaşi părere despre treaba cu iubirea?

Bărbaţii dau din cap şi murmură ceva cu o expresie senină pe chip. Începe să mi se pară că aduc cu nişte oi.

— Deci asta e învăţătura lui Ioşua? îl mai întreb pe Alfeu.

— Ne-a învăţat mult mai multe, însă aceasta este esenţa învăţăturii sale.

— Oare el i-a iubit pe negustori atunci când a asmuţit un grup de tâlhari să le sfărâme tarabele din curtea Templului din Ierusalim?

— În primul rând, bărbaţii aceia nu erau tâlhari, mă corectează repede un bărbat înalt şi adus de spate. Ştiu asta fiindcă m-am numărat printre ei. Şi în al doilea rând, în acest fel învăţătorul nostru şi-a arătat iubirea de oameni. A vrut să stârpească tot răul din Templu, atât de mult îşi iubeşte poporul.

— Cred că vrei să spui că l-a iubit. Am înţeles că e mort.

Bărbatul scutură viguros din cap.

— El nu va muri niciodată.

Dau cu putere tot aerul afară din plămâni.

— A, da, am uitat. Poate dau peste el la terme, cine ştie. În fine… Acesta este deci mesajul pe care aveţi de gând să-l răspândiţi? Chiar credeţi că veţi putea face asta aici, la Roma? Dacă vă lepădaţi de încăpăţânarea tipică poporului nostru şi aduceţi jertfe şi zeilor romani, poate că oamenii…

— Departe de noi un asemenea gând! Nu există decât un singur Dumnezeu şi el este tatăl fiului!

Mă întorc repede către el.

— Da, aşa e firesc, taţii să fie taţii fiilor lor. Însă ţie cine ţi-a dovedit asta? Cum poţi să fii atât de sigur că ştii mai multe ca mine sau ca aproape oricine altcineva de pe lumea asta?

— Am văzut lumina, spune Iacov şi îşi ridică faţa către tavanul peşterii, de parcă acolo ar fi atârnat un candelabru. Nu poţi

înţelege asta până când nu vei trece tu însuţi prin aşa ceva. Lumina este Domnul, iar lumina Lui este în fiu.

— N-ai putea să fii bun şi să-mi arăţi şi mie lumina aceea?

Alfeu i-o ia înainte lui Iacov şi îmi răspunde:

— Nu stă în puterea noastră. Trebuie să cauţi singur lumina.

— Şi locul potrivit să o caut e un cuib de şobolani? Nu vă supăraţi, însă încep să cred că va fi greu să mă convingeţi de noua voastră credinţă…

Nici nu isprăvesc bine ce am de zis, că Alfeu înlemneşte uitându-se peste umărul meu. Mă întorc în direcţia în care priveşte şi văd două siluete ale căror umbre se răsfrâng pe peretele tunelului care duce în peşteră. Simt teama stârnită în oameni chiar înainte să le văd expresiile răvăşite de panică. Iacov mă prinde de mânecă şi-mi şopteşte:

— Trebuie să plecăm neîntârziat, preamărite rege.

Mă uit uluit la el.

— Unde să plecăm?

Iacov arată către apa întunecată.

— Aceea e singura cale de scăpare. Haide!

Ceilalţi coboară deja în canal şi încep să înainteze cu greu prin apa ce le ajunge până la coapse. Chiar şi bătrânul Alfeu e ajutat să intre în apa murdară. Îmi smulg mâna din strânsoarea lui Iacov şi şuier cu capul aproape de al său:

— Chiar crezi, neghiobule, că am să mă bălăcesc în scârnă?

— Iertare, preamărite rege, dar trebuie, mă imploră Iacov tot mai agitat. Curând va fi prea târziu.

— Fugi şi scapă-te. Eu rămân aici.

— Dar, preamărite rege…

— Asta e porunca prinţului tău.

Se întoarce cu spatele, intră poticnindu-se în apă, îmi mai aruncă o privire şi apoi se afundă degrabă în întuneric şi torţa i se stinge. Eu rămân neajutorat cu torţa mea în mână. Văd cum se apropie trei sau patru torţe. De după colţul tunelului îşi face apariţia o duzină de legionari, condusă de un tânăr centurion. Pe chipurile lor se vede limpede că n-ar fi nevoie să se screamă prea mult să găsească ceva mai bun de făcut decât să patruleze prin Cloaca Maxima. Centurionul se postează în faţa mea şi mă întreabă cu o expresie rigidă:

— Unde sunt ceilalţi, bătrâne? Ai face bine să ne dezvălui cât mai repede!

— Nu sunt „bătrâne“ pentru tine! răcnesc. Sunt tetrarhul Galileei şi Pereei, Irod Antipa, şi ai face bine să te porţi cum se cuvine!

Centurionul rânjeşte arogant, mă apucă de mantie şi freacă materialul între degete. În acelaşi timp, observă lanţul de aur de la gâtul meu şi pare să şovăie, totuşi zice:

— Oricine-ai fi, trebuie să vii cu noi. Avem poruncă. Şi ştiu că ai avut companie.

Îl privesc lung.

— Informaţiile tale sunt greşite, căci nu m-am întâlnit cu nimeni aici.

— Ai fost văzut coborând în acest loc însoţit de doi bărbaţi.

Ridic din umeri.

— A fost doar un bărbat care acceptase să-mi fie călăuză. Nici măcar nu-i cunosc numele. L-am lăsat să plece.

— Ar trebui să cred că un prinţ străin se distrează vizitând canalele Romei? întreabă centurionul.

Bag de seamă cât de tare se amuză soldaţii din spatele lui. Îi spun pe un ton cât mai sfidător şi plin de dispreţ:

— Chiar crezi că nu e nevoie de canalizare şi în alte părţi ale lumii? Renovez sistemul de ape murdare din propria mea capitală şi am vrut să văd cum se face treaba aici. Însă e prea greu pentru un simplu soldat ca tine să priceapă aşa ceva, doar nu ai primit educaţia necesară ca să ştii să te porţi cu un conducător invitat la Roma chiar de împărat. Cred că trebuie să discut chestiunea cu Caligula, că tot m-a poftit la banchetul său.

Centurionul îşi trece limba peste buze, nesigur.

— Să presupunem că totul e întocmai cum zici. Acum vrei totuşi să ne urmezi ca să terminăm odată cu asta, iar oamenii mei să ajungă la cazarmă şi să se bucure de odihna binemeritată?

— Pot să-ţi fac acest serviciu. Umerii mi-au amorţit din pricina torţei. Poate că un soldat o să-mi lumineze calea.

Soldaţii nu fac ce le-am cerut. Străbatem un coridor umed, ajungem în dreptul unor trepte înguste de piatră şi începem să urcăm. Nimeni nu scoate o vorbă. Ecoul paşilor noştri răsună în maţul acesta săpat în pământ. Torţele luminează pereţii

zgrunţuroşi şi aproape că mă opresc în loc – dintr-odată mi se pare că văd chipuri de oameni pe pereţi, reliefuri ascunse, care au un lucru în comun: gurile deschise, ca şi când ar striga.

Încăperea nu e întru totul neplăcută. E destul de spaţioasă, are mobilă din belşug, iar pe pereţi stau atârnate pânze decorative. Ar putea fi odaia unui sclav care a intrat în graţiile stăpânului sau a unui funcţionar care a dobândit o poziţie bună. Însă ceva lipseşte: nu văd nici un obiect personal. De aceea, îmi dau seama că e vorba despre un dormitor destinat oaspeţilor. Patul este atât de mare, încât ar încăpea lesne un cuplu, şi observ şi două dulapuri. Poate că ar trebui să mă consider oaspete, nu prizonier.

M-am mirat când am înţeles că centurionul nu mă duce la cazarmă, ci pe străzile dinspre colina Palatin. Când am trecut printr-o deschizătură din zid şi am pătruns într-o grădină mare, mi-am dat seama că aveam să întâlnesc oameni înstăriţi acolo. Imediat m-am gândit la Agrippa, dar apoi mi-am dat seama că n-are el treabă cu legionarii. Abia când am ajuns la uşa din spate, deasupra căreia tronează un vultur de aur, am realizat a cui era casa.

Acum stau jos şi îl aştept. Nu vreau să măsor timpul, încerc să devin una cu el, îl las să se înfăşoare în jurul meu ca o haină groasă. Clipele trec, dar eu stau nemişcat. Seara s-a preschimbat în noapte. Mă uit la stelele singuratice printr-o ferestruică. De undeva răzbat voci îndepărtate. Îmi aud respiraţia regulată. Stau nemişcat.

Pe coridor răsună paşi apăsaţi, ca şi când cineva ar dansa. Zăvorul scoate un zgomot şi uşa se dă la perete. Se opreşte pe prag, bate din palme şi spune:

— Iată că ne întâlnim din nou, evreule.

— Aşa se pare, împărate, răspund şi mă ridic liniştit în picioare. E o onoare să te întâlnesc.

Râsul nu i s-a prea schimbat în toţi aceşti ani în care a devenit bărbat.

— Ha, ha! Ha, ha! Ştii, aproape că te cred. Şi de ce nu te-aş crede? Te-aş crede şi mai mult dacă te-ai apleca să-mi săruţi picioarele.

— S-ar putea să-mi ia ceva, îi spun şi încep să mă aplec, pentru că spatele meu este de om bătrân.

— Atunci nu te apleca! se răsteşte el şi mă împinge iarăşi pe pat. Drept să spun, tocmai mi-am spălat picioarele. Dar spune-mi, evreule, ce căutai în canalele mele?

Are ochii roşii şi, chiar dacă oasele sale nu sunt căptuşite cu grăsime, faţa îi pare buhăită. Linia părului s-a retras şi mai sus, aşa că fruntea îi e nefiresc de lată, iar tâmplele scobite îl fac să arate chiar sărac cu duhul. Are o ţinută mai demnă decât cea a tânărului necopt de care îmi aduc bine aminte – nu-şi mai ţine capul între umeri ca un ghebos, ci, în schimb, îşi întinde gâtul ca şi când ar vrea să pară mai înalt. Cât priveşte veşmintele, nu am nimic de zis. Sunt modeste şi bărbăteşti, asta dacă trec cu vederea sandalele aurite.

— I-am explicat deja centurionului care a avut bunăvoinţa să mă aducă până aici. Trebuie să fac ceva cu apa murdară din Tiberiada şi m-am gândit că, deşi nu mă pricep din cale-afară, mi-ar plăcea să văd cum arată cel mai bun sistem de canalizare din lume. Aşa că m-am dus să arunc o privire. Am rămas cu-adevărat impresionat.

Se sprijină de perete şi îşi încrucişează pe piept braţele musculoase, aproape mai groase decât picioarele lui ca vai de ele.

— Iar sunt cât pe ce să te cred. Însă chiar s-ar duce un om chibzuit ca tine în tunelurile subterane de unul singur, însoţit doar de o călăuză? Îmi vine greu să cred una ca asta.

— Poate că ştii şi tu sau poate îţi închipui că în canal nu e un miros prea plăcut. N-am vrut să silesc pe nimeni să respire aşa ceva.

— Te gândeşti la alţii, nu glumă! exclamă Caligula şi se trânteşte pe scaunul de lângă mine. Dar hai să lăsăm canalele. Te-am chemat la Roma.

— De aceea am venit, împărate.

Se uită brusc la mine cu ochii lui roşii.

— Ar fi mai înţelept să-mi spui „zeule“.

Rămân fără cuvinte o vreme.

— Nici n-am ştiut că ai fost proclamat…

— Nu e oficial încă, adaugă el repede şi sare în picioare, prea agitat ca să stea jos. Voi fi proclamat zeu, însă, până la urmă, asta nu-i decât o formalitate, nu-i aşa? Am avut viziuni în care conduceam carul zelului Soarelui. Iar pe acesta nu-l poate conduce

decât însuşi Neos Helios, nu?

— Aşa se spune.

— Înţelegi, deci. Apropo, mi-a venit o idee genială. Ce părere ai dacă pun să fie date jos capetele statuilor zeilor şi le ofer în loc altele făurite după chipul meu? Ar fi practic. Atunci n-ar trebui să comand zeci sau sute de statui nou-nouţe.

— Ar fi... Ar fi într-adevăr ingenios...

Se apleacă să mă bată pe obraz şi îi simt răsuflarea duhnind a vin.

— Deci îmi înţelegi planul, evreule? Splendid! Dar să revenim la ale noastre. Te-am chemat la Roma.

— Iar eu am răspuns chemării tale.

— Da, da, dar se pare că ai înţeles greşit. Adică nu te-am chemat să te plimbi prin canale, şi nici să te amesteci cu oamenii care refuză să aducă jertfe zeilor. Dar în fine. Cred că ai fost prinţ cam multă vreme.

Mă chinui să nu trădez neliniştea care m-a cuprins.

— Este adevărat.

Caligula se întoarce ca să se uite pe fereastră, iar lumina palidă a stelelor îi colorează chipul într-un cenuşiu bolnăvicios.

— Un bărbat de vârsta ta ar trebui să se fi retras deja din viaţa publică într-un palat mai mic sau la vreo moşie. Recunoaşte, te-ai gândit şi tu la asta.

— Mi-a trecut prin minte.

— Minunat. Asta am şi vrut să aud! ţipă şi loveşte cu pumnul în perete. Cred că meriţi să îţi petreci ultimii ani în pace. Bineînţeles, vei face asta alături de soţia ta. Am auzit că este o femeie încântătoare.

— E într-adevăr atrăgătoare, cu toate că şi peste ea au trecut anii...

— Nu te teme, nu am de gând să-ţi iau nevasta. Am spus doar că poţi să duci o viaţă liniştită împreună cu ea. În plus, soţia ta nu e de neam nobil, ştii la fel de bine ca mine.

Îmi dreg glasul, apoi îi spun:

— Aşadar, ai ajuns la concluzia că prietenul tău şi nepotul meu, Agrippa, este mai potrivit...

— Agrippa? Am zis eu ceva de Agrippa? mă întrerupe el. Nici măcar n-am auzit de aşa ceva. De necrezut cum din gura mea ies

cuvinte pe care nu ştiu să le fi rostit vreodată. Oare o avea de-a face cu faptul că devin zeu?

— Iertare, credeam că vrei să spui…

Brusc, chipul i se schimonoseşte, pielea i se înroşeşte şi începe să izbească în podea cu picioarele sale sfrijite.

— Nu-mi înţelegi tu motivele şi nici măcar nu trebuie s-o faci. Nu îţi este permis! Nu eşti decât un vierme sub sandalele mele. Pricepi? Un vierme!

Îmi plec capul mai degrabă dezgustat decât temător.

— Înţeleg, împărate. Vreau să spun, Neos Helios. Sunt un vierme şi mi-a fost acordată onoarea de a simţi sandaua ta pe spatele meu.

Într-o clipită se preschimbă parcă în alt om; acum rânjeşte şi mă bate iarăşi pe obraz.

— Nu-ţi face griji. Vezi tu, cu toţii sunteţi viermi în comparaţie cu mine. Ăsta e destinul meu şi nu-mi face neapărat plăcere, crede-mă. Ne-am înţeles?

— Îmi îngădui să mă mai gândesc puţin?

— Să te gândeşti? La ce să te gândeşti? îşi dă ochii peste cap, prefăcându-se uimit, însă, în acelaşi timp, chipul său capătă o expresie gravă şi ameninţătoare. Apropo, ştiai că în aceleaşi canale unde obişnuieşti să te plimbi se adună duşmanii imperiului? Întâmplător, se pare că vin din provincia Galileei. Tâlhari evrei, care refuză să aducă ofrande zeilor romani. Ai mai auzit ceva atât de scandalos? Ar trebui răstigniţi! Ar trebui spânzuraţi cu propriile măruntaie. Ce părere ai?

— Face-şi-ar termitele cuib în fundurile lor.

Scoate un chicotit scurt.

— Corect! Iar eu mă temeam că ai început deja să conspiri cu ei. Pentru că dacă ar fi aşa, te-aş ţintui şi pe tine pe cruce. Sau mai degrabă te-aş înfige într-un stâlp, e aşa plictisitor să priveşti cum moare cineva pe cruce. De fiecare dată durează atât de mult…

— Nu trebuie să mă tragi în ţeapă, fiindcă nu complotez împotriva Romei, nici a zeilor săi.

— Vrei deci să aduci jertfe zeilor romani?

— Am făcut-o deja.

— Prea bine. Vei avea ocazia să demonstrezi asta. Te voi chema într-una din zile să îi aduci ofrande zeului Apollo, îmi făgăduieşte

el. Însă acum întoarce-te acasă şi vorbeşte cu soaţa ta. De bună seamă că abia aştepţi să-i dai vestea cea bună.

Mă ridic de pe scaun.

— După cum am spus, dacă mi-e îngăduit să mă gândesc la asta…

— Gândeşte-te, însă nu zăbovi, zice el şi dintr-un salt e deja la uşă. Sunt un om atât de ocupat, încât nu mi se poate cere să fiu răbdător cu încetineala altora. Sunt zeu, adu-ţi aminte. Nu îl sfida pe zeul soarelui, evreule. Te poate arde. Găseşti singur ieşirea sau să trimit un servitor?

— Cred că o găsesc singur.

Deja iese pe uşă.

— Du-te. Du-te şi uită de credinţa iudaică. Viitorul este Neos Helios.

Rămân în picioare şi ascult cum râsul lui de om smintit se îndepărtează. Trebuie că mă aflu în partea din spate a palatului, departe de sălile frumos decorate şi de odăile personale ale împăratului. Ies pe coridor şi o iau în direcţia din care mă adusese centurionul. În jurul meu domneşte o linişte îmbâcsită, care îmi aminteşte de tăcerea din casa zeului Augustus de acum mulţi ani. Caligula e vestit pentru banchetele sale nocturne sălbatice, însă n-ai crede asta judecând după labirintul acesta pustiu. Oare merg în direcţia greşită? Ici şi colo arde câte un opaiţ şi trec pe lângă o statuie singuratică, ce are trup de bărbat şi cap de taur. Semn clar că mă aflu încă în casa lui Caligula. Mă opresc dinaintea unei uşi cunoscute şi o deschid cu grijă.

Aerul proaspăt al nopţii îmi biciuieşte faţa precum aripile unei păsări mari. Paşii mei foşnesc pe pietrişul din grădină, umbrele copacilor şi tufişurilor parcă se târăsc spre mine. Picioarele mele ar vrea să se grăbească, dar le silesc să păşească pe poartă cu demnitate. Cine ştie, poate Caligula mă urmăreşte de la fereastra vreunei camere întunecoase şi n-aş vrea să-i ofer plăcerea de a mă vedea fugind ca un laş. Am scăpat cu viaţă din mâinile lui, dar dinaintea mea se întinde drumul singuratic până la Colina cu Sălcii. Să sperăm că tâlharii însetaţi de sânge dorm.

În faţa porţii s-a ivit un copil slăbănog. Lumina soarelui cade de sus, iar băiatul sfrijit stă în mijlocul umbrei sale care se micşorează

ca într-o baltă rămasă după ploaia de ieri, uscându-se încet, încet. Nu se mişcă, braţele îi atârnă pe lângă corp, ochii îi sunt larg deschişi. Respiră, nimic altceva. Mă vede când păşesc spre el, însă nu reacţionează nicicum.

— Ce doreşti, micuţule? întreb.

Îşi îndreaptă ochii în sus, însă nu-şi mişcă deloc capul între umerii aplecaţi înainte. Nici măcar nu-şi întredeschide buzele.

— Te-au trimis la cerşit? Ţi-e foame? Pot să te trimit în bucătăria casei mele.

Se uită la mine cu ochii plini de acea inocenţă pe care fiecare dintre noi este sortit să o piardă, amestecată cu neîncrederea care întotdeauna e mai lesne de desluşit pe un chip necopt. Mă întorc către cei doi soldaţi care stau de pază puţin mai departe.

— Stă de mult timp aici copilul acesta?

Unul din ei răspunde:

— Prima oară a venit dis-de-dimineaţă, preamărite rege. L-am luat la goană de trei ori, dar revine imediat ce ne întoarcem cu spatele.

Când mă uit mai atent, îmi dau seama că băiatul nu arată a cerşetor. Straiele îi sunt curate şi e încălţat cu nişte sandale mici, care nu par prea tocite. Probabil că e sclav, iar stăpânul sau stăpâna lui nu e dintre cei mai săraci. Dau să-l întreb, când buzele i se mişcă brusc. Nu aud ce spune, aşa că mă aplec. Aproape că-şi lipeşte gura de urechea mea şi şopteşte:

— Tu eşti prinţul Irod?

Îi răspund şoptind:

— Eu sunt, eu sunt Irod Antipa.

— Domnul a poruncit să nu vorbesc cu altcineva în afară de tine.

— Aşa, şuier eu, şi cine e domnul tău?

— Nu pot să-i spun numele.

— Sigur că nu. Este domnul tău evreu ca mine? Are barbă?

— Nu.

— E roman?

Băiatul încuviinţează din cap.

— Ce vrea stăpânul tău de la mine?

— Vrea să te întâlnească.

— Unde şi când?

— Te aşteaptă sub copacul cel mare din spatele grădinii tale.

Mă îndrept de spate. Copilul se răsuceşte pe călcâie şi o rupe la fugă în jos pe alee. Nu e obişnuit să alerge, se apleacă înainte cu picioarele desfăcute, ridică genunchii prea sus, mâinile îi flutură aiurea în aer. Îl urmăresc cu privirea până când dispare după un colţ. Or fi duşmanii mei atât de neruşinaţi, încât să trimită un băieţel sclav după mine? Dacă intru pe poarta grădinii, oare mă aşteaptă acolo un asasin sau mai mulţi? Voi primi o săgeată în piept, o sabie între coaste, o suliţă în burtă? Şi, mai presus de toate: ce roman vrea să mă întâlnească aşa, în secret, în toiul zilei, şi foloseşte drept mesager un copil? Prin multe am trecut în oraşul acesta, dar surprizele nu par a se isprăvi vreodată.

Mă târăsc spre grădină. Păsările tac în coliviile lor, un sclav bătrân sapă în grădina de zarzavaturi cu gândul deja la primăvara ce va să vină după iarnă. Totul revine la viaţă. Mai puţin eu. După ce mor, n-o să mai reînviu. Voi rămâne în giulgiul meu, mă voi odihni, amintirea mea se va stinge. Tot aia e şi de s-ar întâmpla astăzi. Am mers pe drumul care s-a zămislit sub paşii mei. Acum este rândul oamenilor noi, lumea mea e bătrână, e rândul lor să o înnoiască. Aşadar, dacă e să zboare o săgeată, n-are decât. Arăt spre poarta cea mică ce duce într-o pădurice umbroasă şi aştept ca soldatul să o deschidă.

Lumina e filtrată de crengi ca de o pânză de păianjen. O iau pe cărarea care duce la rădăcina bătrânului platan. E demn de luat în seamă că nu a fost folosit şi acest deal pentru construcţii, din moment ce Roma duce o mare lipsă de teren. Însă romanii au acea trăsătură plăcută, preţuiesc crângurile şi grădinile, unde se pot refugia de zarva necontenită de pe străzi şi din pieţe. Probabil au luat acest obicei de la greci, care, la rândul lor, au învăţat asta de la zeii lor, despre care se ştie că se simt bine în mijlocul naturii, deşi li s-au construit temple pentru a se adăposti de ploaie.

Un bărbat şade în iarbă, cu spatele sprijinit de trunchiul platanului. Poartă o pălărie cu boruri largi şi îşi ţine capul aplecat, astfel că nu pot să-l văd până nu ajung în faţa lui. Atunci îşi ridică chipul, iar mie îmi scapă un strigăt de uimire. Se ridică destul de anevoie.

— Îmi ies mereu în cale cadavre trezite la viaţă. Cum e să fii mort? îi spun.

— Nu e chiar neplăcut, răspunde Pilat din Pont. Dar, fireşte, durează ceva până te obişnuieşti.

— Deci n-ai murit. Pe cine au îngropat în locul tău?

— Contează? întreabă el nepăsător. Dar dacă stărui să afli, nimeni n-a plâns după acel bărbat. Nu avea familie şi cred că nici prieteni. De fapt, îmi e dator, căci probabil n-a fost niciodată mai curat decât după ce l-am spălat, l-am îmbrăcat în straiele mele şi i-am tăiat chiar şi unghiile. Nimeni n-ar fi crezut că aş fi putut să am asemenea unghii la picioare.

— Să se odihnească în pace unghiile lui. Însă nu înţeleg cum de te plimbi aşa prin Roma. Doar toată lumea te cunoaşte aici.

— Nu mă ştiu prea mulţi. Am îmbătrânit în Iudeea şi mulţi dintre cunoscuţii mei au murit. În plus, vin rar în oraşul acesta şi încerc să ocolesc locurile în care aş putea fi recunoscut.

— Unde locuieşti?

— Ar fi mai bine să nu ştii, răspunde Pilat scuturându-şi iarba de pe mantie. Informaţia nu ţi-ar fi de nici un folos. Pot totuşi să-ţi spun că stau într-o casă modestă şi că mă simt nemaipomenit de bine.

— Iar soţia ta, Claudia Procula?

— E în viaţă şi îi merge bine. Însă s-a schimbat de când ai văzut-o ultima oară. A devenit pioasă şi şi-a închinat viaţa răspândirii veştii bucuriei.

— Care veste a bucuriei?

Pilat aruncă o privire în jur.

— De-asta am vrut să vorbesc cu tine. Putem să ne tragem mai într-o parte?

— Nu mai bine mergem în casă?

— E prea periculos, zice el scuturând din cap.

— Atunci hai în grădină. Vom sta aproape de poartă, de unde poţi să ajungi repede pe aleea aceea.

Se încruntă, semn că se gândeşte la propunerea mea.

— Or fi gărzi sau sclavi acolo.

— Mă duc eu înainte şi le spun tuturor să plece. Crede-mă, e mai sigur acolo decât aici. Aici poate apărea oricine, însă în grădina mea nu intră lumea ca-n cârciumă.

— N-aş vrea să mă vadă nici măcar nevasta ta dacă e la Roma.

— E la Roma, însă astăzi s-a dus să strige în tribunele din Circus

Maximus. Vom fi deci lăsaţi în pace.

Pilat cedează şi îşi trage pălăria mai tare pe ochi.

— Prea bine. Du-te atunci înainte şi ia-mă de la poartă după ce a plecat toată lumea.

— Ai devenit foarte precaut. Pesemne că-ţi doreşte cu ardoare să rămâi mort.

Zâmbeşte trist.

— Am multe motive. Îţi voi explica în curând.

Mă întorc pe potecă. Căldura soarelui pătrunde printre copaci, însă la umbră se cuibăreşte deja răcoarea toamnei, iar din pământ răzbate un miros puternic de putregai. Mi se pare că viaţa mea se îndreaptă dinspre toamnă spre iarnă. Totuşi fiecare zi mai are încă puterea să mă surprindă ca pe un copil. Cine ar fi crezut că voi da peste Pilat, cel considerat mort? Se pare că nimic nu e imposibil, aşa că nici povestea mea nu trebuie să fie aproape de sfârşit. Îi întind soldatului care păzeşte poarta grădinii câteva monede şi îi poruncesc să meargă în cea mai apropiată crâşmă. Mă priveşte uluit, însă o ia din loc, vădit încântat să îndeplinească sarcina primită. Îl găsesc pe Tutmes printre coloanele din atrium şi îi explic că vreau să fiu lăsat singur. Ca să-şi dea seama de seriozitatea poruncii mele, îi spun că voi biciui pe oricine îndrăzneşte să mă deranjeze. Pilat mă aşteaptă în tufişurile din apropierea porţii şi intră în grădină uitându-se neliniştit împrejur. Îl pun să se aşeze pe banca adusă acum mult timp de tatăl meu din Egipt şi se mai linişteşte.

— Îţi aduci aminte de Ioşua din provincia ta? mă întreabă după câteva clipe de tăcere.

— Dacă-mi aduc aminte? Ce întrebare prostească, şi încă în ce moment. Ieri aproape că mi-am pierdut viaţa din cauza lui.

Pilat mă priveşte neîncrezător.

— Poftim? Ai devenit şi tu unul dintre discipolii lui?

— Nu spune prostii! Arăt eu a om care şi-ar pune viaţa în pericol de dragul amintirii unui fals profet? Întâmplarea a făcut să întâlnesc prin oraş nişte oameni care pretind că-i urmează învăţăturile. Nu ştiu din ce pricină, lui Caligula nu-i place asta. Dar de ce mă întrebi dacă-mi aduc aminte de Ioşua?

— I-ai întâlnit deja pe adepţii lui. Bun. Află deci că soaţa mea se numără printre ei.

De data asta eu sunt cel care se minunează.

— Claudia? Dar ea e romană!

— Ştiu că e romană. Am aflat personal acest lucru, spune Pilat zâmbind strâmb din colţul gurii. Însă credinţa omului tău, Ioşua, nu ţine cont de popor, iar acum soţia mea a devenit cel mai aprig susţinător al său.

— Omul meu, Ioşua? Cum adică „omul meu“?

— Nu era din Galileea?

— Ba da, era din satul Nazaret. Însă asta nu-l face omul meu. Vorbeşti de parcă ar fi fost proprietatea mea sau de parcă l-aş fi crescut eu. Sunt eu responsabil pentru toţi ţărănoii care se apucă să predice?

Pilat şi-a păstrat unul dintre vechile lui ticuri, acela de a-şi apăsa degetele gânditor pe frunte.

— Dacă-mi dai voie să spun, Ioşua n-a fost nici pe departe un ţărănoi. Dar hai să nu mai discutăm despre asta, nu vreau nici să-l vorbesc de rău, nici să-l ridic în slăvi. Ideea e că am mare nevoie să-mi duc soţia într-un loc sigur. Am auzit din întâmplare că ai sosit la Roma şi m-am gândit că în provinciile tale vor fi în curând mulţi discipoli de-ai lui Ioşua şi că nu ai cum să-i ucizi pe toţi. Aşa că va trebui să trăieşti în pace cu ei şi, în cazul acesta, ai putea să-i oferi şi nevestei mele un loc ferit de primejdii.

— Claudiei? Nu o vei urma şi tu?

— Se prea poate. Oricum, aş veni măcar să o văd. Din nefericire, nu pot să-ţi ofer cine ştie ce dacă accepţi să-mi faci această favoare. Însă şi eu, şi soţia mea am moştenit nişte bani şi te plătim bucuroşi…

— Nu am nevoie de moştenirea voastră! îl întrerup eu. Dacă pot să vă ajut, o fac cu plăcere. De fapt, situaţia stă astfel: Caligula mi-a cerut să renunţ la provinciile mele. Vrea să mă vadă putrezind undeva, într-o casă izolată.

Pilat strânge pleoapele preţ de o clipă.

— Blestemat fie! Cine va veni la putere în locul tău?

— Probabil nepotul meu, Agrippa.

— Atunci putem da uitării toată povestea. El e aproape mai periculos decât Caligula şi cu siguranţă îi va nimici pe toţi discipolii lui Ioşua. Deci secta lor e osândită. Trebuie să-mi conving soţia să plece cu mine undeva departe. Poate chiar în Gallia. Clima e foarte

plăcută acolo.

— Chiar aşa? Cine ştie, poate ar fi înţelept să mă îndrept şi eu într-acolo. Dar soţia mea nu ar fi deloc încântată să audă asta. Nici nu am apucat să-i spun ce planuri are Caligula în ceea ce mă priveşte.

Pilat se apleacă spre mine.

— Ascultă-mi sfatul, Irod. Să nu ai secrete faţă de soţia ta şi nu şovăi nici o clipă să-i îndeplineşti dorinţele lui Caligula. Dacă refuzi să-i faci pe plac, urmările vor fi grave, deşi nu ştiu a cui furie e mai înspăimântătoare, a lui Caligula sau a nevestei tale.

Izbucnim amândoi în râs. Însă nu e deloc un râs vesel şi curând se lasă liniştea. Mă uit la Pilat cu coada ochiului. Înfăţişarea lui îmi aduce aminte că toţi ne schimbăm. Semnele de bătrâneţe de pe trupul lui nu sunt evidente, dar se vede că şi-a acceptat destinul şi că a cedat în faţa greutăţilor de netrecut. Când servea ca prefect al tărâmului făgăduinţei, avea altă atitudine faţă de putere, deşi mintea lui dominată de orgoliu începuse deja să fie încercată de îndoială în acei ani, nesiguranţa strecurându-se pe sub crusta ei întărită. Acum priveşte în gol în grădina mea, rătăceşte, pare-se, prin trecut, apoi se întoarce de acolo şi exclamă:

— Ar fi trebuit să-i las pe samariteni să urce pe muntele Gerizim! Dacă făceam asta, nu aş fi fost chemat la Roma şi aş fi putut să-mi păstrez funcţia din Iudeea. Cine ar fi crezut că o să-mi fie dor de postul acela?

— Nici unul din noi nu poate să-şi anuleze faptele săvârşite. Deci nu-ţi mai face reproşuri, îi spun, deşi ştiu foarte bine cât poate fi de greu să nu te învinovăţeşti pentru greşelile comise.

— Au murit prea mulţi, mult prea mulţi, continuă Pilat mâhnit. Dar am crezut că era o tentativă de răzvrătire. Nu mi-a spus nimeni că samaritenii nu voiau decât să caute rămăşiţele sfinte pe munte. M-am luat după zvonuri, potrivit cărora era vorba despre o bandă de oameni înarmaţi.

— Nu ai putut să te aperi la Roma?

— Ghinionul meu a fost că am ajuns la Roma abia după moartea lui Tiberius. E imposibil să porţi o discuţie raţională cu Caligula. M-a îndemnat să fac o baie şi să-mi tai venele, însă mi-am înscenat moartea pretinzând că m-am înecat. Desigur, e o faptă lipsită de demnitate şi cred că niciodată nu voi înceta să am

remuşcări. Însă m-am gândit mai degrabă la Claudia decât la mine. E ca un miel între lupi dacă nu are pe cineva să o protejeze.

— Şi acum lumea crede că e văduvă?

Pilat rânjeşte.

— Întocmai. E o văduvă misterioasă, iar eu sunt grădinarul ei. Într-un sătuc izolat n-ar bănui nimeni nimic. Însă tu ce ai de gând să faci?

— Încă nu m-am hotărât. Presupun că trebuie să mă întorc în Tiberiada, să-mi aduc lucrurile şi să mă stabilesc ca tine într-un loc îndepărtat. Doar că nu mă pot decide unde. Caligula nu ar fi deloc mulţumit dacă m-aş retrage în Sepphoris, în cetatea Iulia sau în cetatea Maherus.

— Ţine minte ce am spus de Gallia. Caligula nu-ţi va da voie să rămâi în Galileea, fiindcă acolo există mereu riscul ca poporul să se întoarcă spre tine.

— Ce zici de insulele romanilor? întreb eu. Chiar şi Tiberius s-a simţit foarte bine în Rodos, să nu mai spun de insula Capri.

Pe chipul lui Pilat se iveşte o expresie plină de regret.

— Capri e prea aproape de Roma, iar Rodos de Iudeea. În schimb, în Gallia, Germania sau Hispania sunt îndeajuns de departe pentru a fi dat uitării. În plus, eşti norocos dacă poţi să-ţi iei cuferele cu tine. Trebuie să te mişti iute dacă vrei să le salvezi înainte să i se năzărească lui Caligula să trimită pe cineva să ţi le confişte.

— Nu pot fi furate din cetăţile mele.

— Caligula e lacom. Dacă e vorba de bogăţii, poate pune în mişcare toate legiunile din Siria.

— Ai dreptate.

Simt cum totul îmi devine indiferent. Cu toate acestea, îmi vine în cap o nouă idee, care nu-mi dă deloc pace.

— Să spun drept, mă supără o problemă şi mai mare. Ar fi mai bine dacă aş putea să mi-o scot din minte, însă mă roade zi şi noapte şi-mi strică fiece clipă.

— Povesteşte-mi.

— Numele problemei mele e Agrippa.

— Nepotul tău? Da, cred că şi pe el îl poţi considera duşman.

— E mai rău decât un duşman! strig eu şi mă lovesc cu pumnul în coapsă atât de tare, încât scot un ţipăt de durere. E o broască

râioasă, o viperă năpârlită pe care aş călca-o în picioare. Mai întâi l-a otrăvit pe servitorul meu credincios, Iosafat, apoi a făcut la fel cu comandantul meu militar, Beria. După aceea a încercat să o otrăvească şi pe Irodiada, care a scăpat cu viaţă ca prin minune sau, cine ştie, graţie unei tămăduitoare. Iar acum Agrippa l-a omorât şi pe Veniamin, nepotul lui Iosafat, pe care apucasem să-l numesc secretarul meu şi era noul meu om de încredere. Să nu mai spun că şi pe mine au încercat să mă ucidă pe drumul către Roma şi din nou acum câteva zile în Subura. Chiar am poftă să-l omor pe Agrippa şi să joc pe mormântul lui.

— Fireşte că râvneşte la provinciile tale. Cum te-ai gândit să-i scurtezi viaţa ticăloasă?

— Încă nu ştiu. Aşa e bătrâneţea, Pilat, îşi pierde omul puterea de a lua decizii simple?

Se uită la mine înţelegător.

— Suntem atât de bătrâni? În satul meu trăieşte un bărbat care a văzut deja un veac întreg. Şi gândeşte-te şi ce vârstă au apucat Augustus şi Tiberius înainte să-i cheme zeii sau, mai degrabă, Livia şi Caligula…

Din casă răsună vocea Irodiadei. Pilat amuţeşte, se ridică în picioare şi se îndreaptă deja către poartă, pe când eu de-abia reuşisem să mă ridic de pe bancă. Îl ajung din urmă şi îl prind de umăr. Se întoarce şi spune:

— Mă tem că nu ne vom mai întâlni, Irod. Sau cine ştie. Poate că drumurile ni se vor încrucişa în Gallia.

— Îmi pare rău că nu vă pot ajuta pe tine şi pe nevasta ta.

— Uită de asta, zice Pilat luând-o pe cărare, cu un zâmbet melancolic pe buze. Suntem amândoi oamenii unor vremuri apuse. Cei ca noi ar trebui să se dea la o parte fără zarvă. Fă-o, Irod.

— Ce altceva aş mai putea să fac? Mergi în pace, Pilat.

Dă din cap, iar apoi tufele îl înghit cu totul. Mai întâi dispare el, apoi şi umbra sa. Are, fără îndoială, dreptate, nu ne vom mai vedea vreodată. În alte împrejurări, poate chiar am fi devenit prieteni, însă între un prefect roman şi un prinţ evreu aşa ceva a fost, bineînţeles, cu neputinţă. Acum e practic un fugar, cum voi fi şi eu în curând. La ce ne ajută puterea pe care am reuşit să o adunăm? Să fie răsplata noastră bătrâneţea în sărăcie, căderea în uitare înainte de moarte? O fi de fapt o izbăvire? Poate că Pilat s-a chinuit

cât era prefect cu toate poverile funcţiei sale, întocmai cum am blestemat şi eu nenumăratele griji ce m-au apăsat mereu. Poate că mazilirea şi fuga de cei mai puternici oameni din lume este cel mai bun lucru care i s-a putut întâmpla. Mă întorc fără grabă spre casă, aud încă vocea lui Pilat, însă se îndepărtează, ultimele sale cuvinte se preschimbă în cenuşa zilei de ieri. Păşesc printre coloane şi mă trezesc din visare când dau cu ochii de Irodiada, care stă dinaintea mea cu mâinile în şold.

— Ce-i cu tine, Antipa? mă întreabă ea nelinişţită. Arăţi de parcă ai fi văzut o fantomă.

— Şi dacă într-adevăr am văzut? Tu ce faci aici? Nu te-ai distrat privind cum gladiatorii ăia plini de muşchi se sfârtecă unii pe alţii cu sabia?

— Nu-s gladiatorii de vină, m-a doborât oboseala. Aşa mi se întâmplă în ultima vreme. Crezi că sunt bolnavă?

— Oboseala probabil ţi se trage de la nopţile pe care le pierzi la cele mai spurcate petreceri. Să fie şi vârsta? Ţi-ai face un bine dacă te-ai odihni noaptea în patul tău.

Se bosumflă, boiul de pe buze bate aproape în negru.

— Poate că ai dreptate. Ştiu şi eu, de-acum înainte o să merg la banchete numai de două ori pe săptămână. Ce spui de asta?

O plesnesc uşor peste fund.

— Aş putea să spun că aşa vorbeşte o femeie cu capul pe umeri. Eu, unul, am nevoie chiar acum de puţină odihnă. Mă întremez dacă stau puţin în pat, chiar şi în mijlocul zilei. Cea mai bună parte e că dacă reuşesc să adorm, toate gândurile mele adorm şi ele.

— Odihneşte-te, bătrâne! zice Irodiada şi mă mângâie pe obraz. Dacă vrei, pot veni să mă întind lângă tine.

— Mai degrabă m-aş odihni pe câmpul de bătălie sau în vizuina unui leu. Ştii doar că vreau să fiu singur când şi când.

— Ştiu, Antipa. Mereu ai avut boala aia de neînţeles.

Mă îndrept către scară şi încep să urc treptele spre camera mea. Brusc, mă săgetează o durere teribilă de stomac. E ca şi când ar răsuci cineva o suliţă înlăuntrul meu. Mă opresc gâfâind, mă ţin cu amândouă mâinile de balustradă. Durerea trece, însă îmi lasă o stare de greaţă ameţitoare, care vine în valuri. Chiar trebuie să mă odihnesc. Am avut nişte zile încărcate – grija zilei de mâine se amestecă mereu cu amintirile dureroase, printre temeri cu greu

pâlpâie speranţa, iar clipele de fericire trec repede. Chiar şi cel mai mărunt lucru îmi provoacă dureri de stomac.

IV

Nu i se pomenea mereu numele. Era prezent în discuţiile oamenilor ca o figură anonimă şi atotputernică. Părea că pur şi simplu nu avea nevoie de nume, fiind mai presus de asta. Ştiam totuşi că părinţii lui îl botezaseră Ioan şi că o mare parte din norod începuse să-l ia drept profet. Mi-a trebuit o vreme să-mi dau seama că era cu adevărat un profet. Până la urmă, singurul nume care-mi venea în minte când mă gândeam la el era chiar Profetul, căci dacă exista un om demn să fie numit aşa, el era acela.

Când am auzit prima oară de el, nu am înţeles cu nici un chip ce însemnătate va căpăta. Pe tărâmul făgăduinţei s-au perindat dintotdeauna tot felul de predicatori care se băteau cu pumnul în piept că au un loc fie la stânga Domnului, fie la dreapta Lui, aşa că n-avea nici un rost să pierzi vremea cu asemenea oameni. Apoi slujitorul meu, Naftali – pe care anii îl lăsaseră plin de riduri şi chel, deşi gura nu i-a fost niciodată atinsă de bătrâneţe –, mi-a atras atenţia asupra acestui bărbat ciudat care ademenea poporul în pustie şi ale cărui învăţături nu mă avantajau deloc sau, cel puţin, nu erau prielnice afacerilor lui Naftali.

— Sigur, zeii înţeleg că le voi fi veşnic recunoscător că se mai ridică uneori din popor câte un om căruia pe bună dreptate i se spune „profet“. Poate mi se îngăduie totuşi să-mi spun părerea despre acest Ioan, căruia îi urez viaţă lungă, bineînţeles; şi având în vedere ce oaze răcoritoare îi servesc pe post de loc de odihnă în expediţiile sale în deşert, ai crede că nu s-ar amesteca niciodată în negoţul meu cu covoare, a spus Naftali. Mai precis, am auzit că i-a îndemnat pe oameni să renunţe la lux şi, când a spus asta, a dat drept pildă cele mai scumpe covoare ţesute de artizani pricepuţi. Ţi-ai putea închipui că un om de soiul unui profet e în stare să

înţeleagă cât de preţios şi folositor este un covor de calitate, pe care poţi fie să şezi, fie să îngenunchezi să te rogi Domnului, sau chiar, dacă ţi se năzare, să te tăvăleşti cu verişoara cuiva sau chiar cu o hetairă străină, fără să uiţi, desigur, că după un astfel de efort trebuie să aduci ofrande de mulţumire pentru asemenea plăceri sacrificând un berbec sau măcar o oaie, ori, în cel mai rău caz, un ied, mai ales dacă suferă de vreo boală a copitelor.

Faptul că unii evrei dispreţuiau luxul nu era nimic nou pentru mine. Odată, pe malul lacului Asfaltit, dădusem peste o sectă ai cărei membri îşi spuneau „copiii luminii“ şi îi urau pe farisei, fiindcă aceştia din urmă duceau, pare-se, o viaţă prea lumească. Copiii luminii îşi dedicau tot timpul credinţei părinţilor. În acest scop, se împărţiseră în mai multe comunităţi mici, se hrăneau cu roadele câmpurilor lor şi li se părea firesc să se abţină de la relaţiile trupeşti. Totuşi, când şi-au dat seama că dispar şi că asta nu e voia Celui de sus, au început să îngăduie căsătoriile între membrii comunităţii şi s-au împreunat cât credeau că e necesar şi cât apucau în timpul destinat zilnic acestei îndeletniciri. N-am văzut covoare scumpe în locuinţele lor. Nici n-am stat prea mult timp pe la ei, fiindcă, deşi am fost primit cuviincios, se făleau necontenit, la fel ca toţi cei care se ridică în slăvi pe ei înşişi – erau încredinţaţi că fuseseră binecuvântaţi cu o cunoaştere neîngăduită altora, iar o asemenea convingere, inevitabil, îl face arogant pe om, oricât ar încerca să-şi ascundă trufia.

— Nu e cazul să te nelinişteşti din pricina unui predicator, am încercat să-l liniştesc pe Naftali. Cu siguranţă vei dobândi câte un client nou pentru fiecare client pierdut.

— Şi negoţul cu cămile? a strigat Naftali. Profetul Ioan – de a cărui înţelepciune asemănătoare cu cea a părinţilor şi bunăvoinţă nu mă îndoiesc nicidecum, căci o şopârlă netrebnică nu-i poate pune la îndoială pe lei – susţine că Domnul i-a dat omului două picioare ca să meargă, nu să şadă în spatele unei cămile, dacă nu e beteag sau slăbit de bătrâneţe ori dacă n-a trăit o viaţă plină de atâtea excese, încât nu-şi mai poate duce singur greutatea pe picioare. O, prinţe, cui voi vinde eu cămile şi, mai ales, cămilele tale – asta dacă îmi îngădui să aduc vorba de ele, deşi nu vreau să asemuiesc afacerile tale regale cu micul meu negoţ neînsemnat – dacă profetul îi face pe oameni să creadă că trebuie, în spiritul

părinţilor, să calce pe bătăturile din propriile tălpi, în loc să călătorească stând comod pe o cămilă, pentru care pot cumpăra de la mine şi o şa atât de confortabilă, încât mai degrabă ar sta pe ea decât pe cele mai moi perne sau, între noi fie vorba, în braţele vreunei verişoare?

— Nu se mai vând cămilele noastre?

— Ba se vând, însă aş vrea să fiu prevăzător şi să nu las să se ajungă la un dezastru. Poate că tu, preamărite rege, ar fi bine să te întâlneşti cu profetul Ioan şi să-i propui – căci ai dreptul să faci asta, pentru că eşti lumina strălucitoare şi binecuvântarea locuitorilor din provinciile noastre, ca să nu mai spun că ai puterea să-l azvârli într-o temniţă pe cel care se amestecă în afacerile tale şi în cele ale bunului tău slujitor – să meargă să predice puţintel mai departe de Tiberiada, de fapt nu doar puţintel, ci, de pildă, în Asiria sau în Libia, sau să se gândească mai bine dacă la mântuirea omului chiar se ţine seama dacă a stat pe covor sau pe o grămadă de bălegar ori dacă a mers călare pe o cămilă sau pe o scroafă, asta fiind, desigur, doar o comparaţie, şi în nici un caz o aluzie la verişoarele mele, precum de bună seamă ai înţeles deja, în nemăsurata ta înţelepciune.

— Sigur, aş putea sta de vorbă cu acest profet. Poate va fi chiar interesant să întâlnesc un astfel de om. Pofteşte-l la mine, dacă vrei.

Chipul lui Naftali s-a luminat de mulţumire.

— Aşa voi face, prinţe. Să pun şi să fie aduşi şobolani sau şerpi înfometaţi într-una dintre temniţe, în caz că profetul se poartă necuviincios cu tine şi va avea deci nevoie de o mică pedeapsă şi, de ce nu, să i se reamintească ce înseamnă de fapt traiul umil? N-am vrea să-l lăsăm să dispere de singurătate, aşa că ne va face plăcere să-i oferim câteva animale să-i ţină tovărăşie, cărora o să poată să le predice după pofta inimii despre blestemul luxului?

— Să nu mergem chiar aşa de departe. Însă cheamă-l aici.

Profetul nu a venit. A răspuns invitaţiei trimise prin Naftali zicând că oraşele întemeiate de oameni nu erau pe placul lui, însă pomenea că s-ar bucura să mă vadă dacă drumurile aveau să ni se încrucişeze cândva. Purtarea lui mi s-a părut de-a dreptul neruşinată, dar am uitat de asta curând, fiindcă aveam multe altele pe cap – ridicarea zidurilor cetăţii Iulia îmi ocupa tot timpul,

trebuia să bat noi monede, fuseserăm pedepsiţi cu o recoltă proastă, a murit bietul Haggia, iar Salomeea, fiica Irodiadei, isca tot felul de certuri în familie. Însă prefectul Pilat mi-a amintit de existenţa profetului trimiţându-mi o scrisoare în care se interesa cu o vădită curiozitate de noul conducător al răzvrătiţilor. Mie, unul, nici nu mi-ar fi trecut prin minte să-l consider un răzvrătit pe Ioan, asta dacă nu luam în considerare atitudinea lui faţă de preoţii din Ierusalim. Pilat dădea de înţeles că era gata să mă ajute să potolesc frământările. Am citit însă printre rânduri acuzaţiile romanului că nu-mi ţinusem poporul în frâu.

Totuşi nu m-am grăbit să iau drumul deşertului ca să dau piept cu profetul care-i aţâţa pe oameni la revoltă. În schimb, l-am pus pe Iosafat să afle cât mai multe cu putinţă. I-am cerut să fie discret. Şi-a îndeplinit sarcina aşa cum trebuie, ca de obicei.

— Profetul numit Ioan face parte dintr-o familie importantă şi se trage din spiţa lui Aaron, mi-a spuse Iosafat. Tatăl lui a fost preotul Zaharia, iar mama, Elisabeta, vine şi ea din neam de preoţi. Se spune că Zaharia mătura odată curtea Templului, când un înger l-a anunţat de naşterea fiului său. Trebuie să fi fost o mare surpriză pentru Zaharia, căci era deja om bătrân.

— Am auzit şi lucruri mai ciudate, am zis eu. Mă mir însă că Ioan n-a luat-o pe urmele tatălui său, devenind preot, în loc să facă tărăboi prin pustietate. La urma urmei, toate condiţiile îi erau prielnice.

— Nu se întâmplă adesea ca fiii să se răzvrătească împotriva părinţilor lor? În orice caz, acest Ioan a trăit o bucată de vreme printre copiii luminii, doar că ei începuseră să se apropie de farisei în ultimul timp. Aşa că până la urmă i-a părăsit şi a început să predice de unul singur. Nu s-a descurcat prea rău, adună mii de oameni la un loc să-l asculte.

— Mii? am exclamat eu. Eşti sigur? Nu cumva exagerezi? De ce nu mi-a spus nimeni de asta?

Iosafat a ridicat din umerii săi ciolănoşi.

— Şi pentru mine a fost o surpriză. Evreii se pricep foarte bine să păstreze secrete atunci când vor, după cum bine ştii. Oricum, Ioan duce o viaţă simplă, trăieşte mâncând şopârle şi îi cheamă pe oameni la râul Iordan, unde-i botează.

— Îi botează? Le unge capul cu ulei?

— Nu risipeşte el ulei scump, ci îi cufundă în apă. Fireşte, e un act simbolic, al cărui scop este de a-i curăţi pe oameni. Asta înseamnă, din câte am înţeles, că trebuie să se lepede de ipocrizia credinţei preoţilor. Unii susţin că şi ajutoarele lui Ioan botează oameni. Din câte ştiu, nimeni nu s-a înecat.

— Ajutoare? Te referi la discipoli, aşa cum au toţi profeţii, sau sunt ajutoare care îl slujesc pentru leafă sau sclavi?

— Cei din urmă. Sunt o turmă întreagă. Am aflat şi că multe femei îi caută tovărăşia şi rămân la el peste noapte. Însă se poate să fie doar o bârfă răutăcioasă.

— Ce e rău în asta? am pufnit eu. Ce bărbat n-ar vrea ca femeile să tânjească să petreacă noaptea alături de el?

— Nu toţi bărbaţii se roagă pentru aşa ceva, a zis Iosafat strâmbând trufaş din nas.

— Presupun că ştii tu mai bine. Unde-l pot găsi pe profetul Ioan?

— Se mută dintr-un loc în altul. Singurul lucru sigur e că în ultima vreme s-a oprit pe malul Iordanului, deşi se pare că uneori dispare în deşert pentru câteva zile. Asta se ştie cel mai bine despre el. Când e în starea aceea, nimeni nu are voie să-l urmeze în pustietate şi nu ia cu el nici măcar o ploscă de apă. Fireşte, asta nu poate să însemne decât că a găsit vreo oază prielnică în deşert.

— Află atunci locul precis unde se află acum. A venit vremea să ne întâlnim.

Abia două zile mai târziu am pornit la drum spre lacul Hula, cunoscut şi sub numele de Merom. Aveam cu mine două sute de soldaţi conduşi de Naaman, pe Iosafat şi nişte care încărcate cu cortul meu, vin şi carne de miel friptă. La lăsarea serii, ajunseserăm aproape de locul unde Iordanul curge din Valea Hula înspre lacul meu. În jurul nostru se întindeau nesfârşite plantaţii de fasole. Stârcii stăteau la pândă prin stufăriş după crapi. Când am ajuns lângă râu, am avut parte de o privelişte de necrezut: sute de corturi, un întreg oraş al corturilor, pe care adepţii profetului îl ridicaseră pe bucata de uscat dintre terenurile agricole şi apă. Dacă înainte nu-l crezusem întru totul pe Iosafat, acum nu-i mai puneam la îndoială spusele. Cât de impresionante trebuiau să fie predicile lui dacă reuşise să atragă aşa norod aici!

— Ar fi înţelept să căutăm loc de tabără pe un deluşor, a sugerat

Iosafat. Să lăsăm soldaţii să aşeze tabăra aici şi să luăm cu noi doar câteva gărzi.

— Ar fi înţelept, însă priveşte la Ioan, el are trupele sale, eu pe ale mele.

— Nu au cum să fie periculoşi oamenii aceştia. S-au adunat aici cu gând paşnic.

— Nu mă tem deloc de ei. Totuşi e bine să vadă că puterea pământească e încă aici, oricât ar preamări profetul lor puterile cereşti.

Ne-am îndreptat în direcţia în care păreau să se adune cei mai mulţi oameni. Aceştia ne făceau loc fără ca soldaţii mei să-i dea în lături şi nimeni n-a crâcnit. Dimpotrivă, pe mal domnea o linişte nefirească, pe care n-o tulbura decât un singur glas – vocea joasă a unui bărbat care stătea în apă până la brâu. Însă când ne-a zărit, a tăcut şi el. A stat o clipă nemişcat, cu sute de perechi de ochi aţintite asupra lui, apoi a luat-o încet către marginea apei, unde a schimbat câteva vorbe cu doi bărbaţi care îl ascultau smeriţi. De bună seamă că erau ajutoarele lui. Cu gesturi blânde, s-au apucat să-i dea pe oameni la o parte, astfel că Ioan a rămas curând singur pe mal, aşteptându-mă.

— Mă duc să vorbesc singur cu el, i-am spus lui Iosafat. Poţi să faci şi tu asta mai târziu, dacă vrei.

— Nu e nevoie, a zis Iosafat. Eu nu am nimic împotriva unei vieţi în lux. N-am de gând să renunţ nici la covoare, nici la cămile.

Am zâmbit.

— Văd că ai vorbit cu Naftali.

— Nu se poate vorbi cu el. Mai degrabă eşti nevoit doar să-l asculţi.

Mi-am desprins sabia de la centură, i-am întins-o lui Iosafat şi m-am îndreptat spre Ioan. Soarele strălucea în spatele lui, aşa că de-abia îi puteam desluşi trăsăturile. După ce-am ajuns mai aproape, am observat că era un bărbat zdravăn, îmbrăcat modest, şi că nu-şi mai tunsese barba şi părul de ceva vreme. Nu părea un predicator sălbăticit – chipul său era calm, aproape nobil, şi avea un aer vioi, ba chiar viclean. Însă ochii lui îţi dădeau fiori, erau atât de adânciţi în orbite, încât aproape că nu se vedeau; cu toate astea, îi simţeam parcă pe piele privirea aţintită asupra mea. M-am oprit în faţa lui şi nici unul din noi nu a schiţat vreun gest să-l

salute pe celălalt. Simţeam şi liniştea mulţimii care aştepta în spatele meu.

Ioan m-a mai privit câteva clipe cu ochii săi misterioşi, după care a întrebat cu o voce blândă:

— Pentru ce ai adus armata la mine?

— Nu e o armată. Sunt gărzile mele de corp, doar două sute la număr.

M-am întors şi am privit la mulţimea care se întindea până pe deal.

— Armata ta pare să fie de zece ori mai mare, i-am zis, apoi i-am arătat un şir de dinţi albi.

— Tu ai spus-o. Aceasta este într-adevăr armata mea, însă vezi vreo armă în mâinile lor? Nu, pentru că armele se află în inimile lor.

— Iar tu le-ai înarmat inimile?

— Nimic nu vine de la mine. Eu sunt doar un urcior cu care se cară apa.

— Mă întreb dacă eşti în stare. Am auzit că trăieşti doar cu greieri şi cu pui de şarpe.

Şi-a dat capul pe spate şi a izbucnit într-un râs puternic, care răsuna în întreg ţinutul.

— Să nu crezi că îmi lipsesc pâinea sau brânza. Aşa e, am mâncat şi greieri. De ce n-aş fi făcut-o? Am auzit că la Roma sunt consideraţi o delicatesă.

— Ai auzit bine. Însă n-am venit aici să vorbim despre greieri.

— Atunci spune ce doreşti. Te ascult, a zis el întinzându-şi braţele.

Am aruncat iarăşi o privire în urmă. Oamenii care stăteau pe malul râului păreau nişte statui. M-am întors către Ioan:

— N-am plănuit chiar aşa meticulos discuţia noastră. Dacă îmi ridic cortul în apropiere, vei veni să mă vezi?

Pentru o clipă am crezut că-l va apuca din nou râsul.

— Asta a fost o rugăminte, prinţe? Nu ai obiceiul să porunceşti?

— Ia-o ca pe o rugăminte.

— În cazul acesta, aş putea să te vizitez în cortul tău.

Am încuviinţat şi i-am întors spatele. Am apucat să fac doar trei sau patru paşi înainte să înceapă iarăşi să predice cu voce tare. Oamenii mi-au făcut loc să trec până pe plajă, însă cei mai mulţi

dintre ei nici nu păreau să mă observe. Stăteam cu privirea aţintită la Ioan, care-şi rostea învăţăturile cufundat până la brâu în apa râului. Majoritatea erau oameni sărmani, dar în rândul lor am remarcat şi câţiva îmbrăcaţi în haine scumpe şi chiar nişte soldaţi romani. Asta m-a uimit cel mai tare, motiv pentru care i-am şi spus lui Iosafat:

— Ai văzut că sunt şi legionari prin mulţime? Nici măcar n-au arme. Lămureşte-mă cum vine asta, dacă poţi.

— Vrei să spui că soldaţii romani îşi riscă viaţa ascultându-l pe profetul evreu? a întrebat Iosafat.

— Nu e dezonorant pentru ei dacă se află una ca asta?

— Probabil că este. De-aia se poate şi ca prefectul Pilat să-i fi trimis, iar ei să-şi fi ascuns armele.

M-am gândit puţin la spusele slujitorului meu.

— Aşa trebuie să fie. Pilat nu e deloc prost. Cel puţin de data asta pare să fie mai înţelept decât mine.

La început am avut intenţia să-mi aşez cortul pe dealul unde ne opriserăm să privim la turma strânsă acolo să-l asculte pe profet. Însă, nu ştiu precis de ce, mă deranja gândul de a mă afla aşa aproape de mulţime, de aceea, am poruncit să fie aşezată tabăra dincolo de cotul râului, la adăpostul unei pădurici, unde puteam să-mi închipui că toţi oamenii aceia nu existau de fapt. Acolo m-am retras imediat să cuget în singurătate. De fapt, nu mă uimea faptul că norodul se adunase în număr atât de mare – adesea oamenii fac aşa ceva dintr-o sumedenie de motive. Totuşi în ţara Canaanului nu se găsesc prea multe pricini care să-i aducă laolaltă pe oamenii simpli, cu excepţia sărbătorilor şi a zilelor de târg, uneori şi a judecăţilor. Poporul nu vine la curse sau la luptele de gladiatori, ca la Roma, nici la întreceri atletice, precum în oraşele grecilor. În Tiberiada lumea asistă la cursele de care, însă spectatorii sunt, de regulă, străinii care s-au mutat în oraşul meu şi evreii înstăriţi care s-au lepădat de obiceiurile strămoşeşti. Sărmanii nu se sinchisesc de asemenea distracţii. Iar atunci când vreau să mă adresez poporului, cel mai înţelept este să o fac în zilele de târg, altminteri ascultătorii ar fi ruşinos de puţini. Acum însă am observat că, datorită unui om ca Ioan, care-şi rosteşte în gura mare părerile privitoare la credinţa părinţilor, evreii s-au trezit şi chiar şi cei mai săraci dintre ei erau gata să-şi lase munca şi să străbată distanţe

enorme, dacă era nevoie. Nu am înţeles niciodată cum trebuie să fie relaţia dintre Dumnezeu şi cei care-i tălmăcesc voinţa. Şi în Roma mulţi oameni aduc jertfe zeilor, însă aceasta este, mai presus de toate, o scuză ca să se îmbuibe cu vin şi mâncare după ce ritualul este îndeplinit şi, pe deasupra, noaptea se tăvălesc în voie cu nevestele lor şi ale vecinilor.

Gândurile mă apăsau şi nici măcar vinul scump pe care îl luasem cu mine nu mă ajuta. Soarele apusese şi lumina dispăruse odată cu el, apa râului părea de un negru lucios în bezna nopţii. Mi-am dat seama că auzeam o voce stranie. Putea fi vuietul mării sau vântul ce adia printre crengi, însă am înţeles că erau de fapt vocile mulţimii. Mi-a luat o vreme până am ajuns la concluzia că se rugau în cor. Ceva din murmurul acela înfundat mă înfiora, îmi provoca nelinişte, dar totodată şi un sentiment de evlavie. M-am scuturat repede de toate, mi-am udat gâtlejul cu mai mult vin şi am decis că dacă Ioan nu binevoia să se înfăţişeze cât mai repede dinaintea mea, aveam să trimit câţiva soldaţi să-l aducă.

N-a fost nevoie să aştept mult. Nu ştiu cum a reuşit, însă pe neaşteptate m-am pomenit cu el stând în faţa mea. Trupul îi era luminat de focul de tabără, cu excepţia ochilor, care licăreau asemenea unor izvoare mici şi întunecate. I-am făcut semn îndemnându-l să stea jos, iar el s-a supus, hotărât şi totuşi liniştit, ca şi când mădularele sale ştiau deja de multă vreme care le era îndatorirea. Nu m-am ostenit să-i atrag atenţia că se aşezase pe un covor pentru care un om de rând ar fi trebuit să muncească ani în şir ca să şi-l poată permite.

— Vrei să bei nişte vin cu mine? l-am întrebat.

— Mă înfrânez de mult timp de la asta, a răspuns.

Îşi ţinea capul puţin înclinat, iar când i-am privit chipul, mi s-a părut că de sub pielea lui strălucea o lumină ciudată. Mi-am zis că era de la flăcările focului de tabără, totuşi mă simţeam nesigur.

— Da, ai dreptate. Am uitat că vinul este un lux oprit.

— Este oprit numai pentru cei care vor să fie, a spus el calm. Tu poţi să bei, prinţe. Nu am de gând să te blestem pentru asta.

— Nici prin cap nu-mi trecea să nu beau şi oricum nu mă tem de blestemele tale. Mai bine spune-mi dacă ai avut o zi bună. Ai convertit şi botezat mulţi oameni?

— Unii au fost convertiţi şi botezaţi cu ajutorul meu, însă asta

nu-mi face ziua mai bună. Mai trebuie botezaţi foarte mulţi şi ochii multora trebuie să se deschidă ca să-mi pot îngădui să fiu mulţumit. Priveşte câtă mizerie e în această lume şi gândeşte-te ce anume este cel mai mânjit.

— De unde să ştiu eu? am răspuns încurcat. Latrinele şi grajdurile, presupun.

— Sufletele oamenilor, a spus el scurt şi şi-a înclinat şi mai tare capul spre umăr.

— Chiar aşa? am pufnit eu. Dar asta înseamnă că tu poţi vedea sufletele oamenilor. Aşadar, le asemui gropilor de gunoi? Asta au venit toţi să audă?

— Sufletele oamenilor nu sunt pătate de mizeria lumească, deşi invidia şi lăcomia pot fi considerate lumeşti. Însă nu ar fi loc pentru acestea dacă în suflet nu ar exista neştiinţa. Şi cum ajunge un popor să fie neştiutor?

— Văd că tu ai venit să mă iei la întrebări, deşi ar trebui să fie pe dos. Prea bine, spune-mi ce-i face pe oameni neştiutori.

Ochii aceia, ochii lui stranii – îi simţeam cum mă priveau, chiar dacă nu-i vedeam.

— Toţi cei care jură în numele Tatălui şi în acelaşi timp vorbesc strâmb despre El.

— Presupun că nu te referi la tatăl tău, Zaharia, ci la Dumnezeu. În acest caz, vinovaţi de neştiinţa oamenilor sunt, fireşte, preoţii, adică şi tatăl tău cel mort. Îi învrăjbeşti deci pe oameni să se răscoale împotriva preoţilor şi nicidecum a conducătorilor, adică nu împotriva mea.

— Problema e că preotul şi conducătorul sunt ca doi oameni care înfruntă un taur uriaş. Un singur bărbat nu ar reuşi să-l dovedească, dar împreună izbutesc, cu greu. Se poate totuşi ca taurul să fie prea puternic şi ambii bărbaţi să sfârşească sub copitele sale.

— Asta sună a ameninţare, am remarcat eu.

Ioan a clătinat încet din cap.

— Nu te ameninţ. Nu îi ameninţ nici măcar pe preoţi, cel puţin nu în felul de care vorbeşti. Sigur, vor fi judecaţi la vremea cuvenită, fără ca eu să am vreun amestec în asta.

Am apucat burduful de vin doar ca să fac ceva. Când mi l-am dus la buze, am observat o siluetă ce stătea nemişcată printre

copaci. Iosafat cedase curiozităţii sale caracteristice, şi era bine că auzise cuvintele lui Ioan.

— Deci nu-i încurajezi pe oameni să pună mâna pe arme?

— Departe de mine acest gând, a răspuns Ioan ridicându-şi mâinile. Asta dacă te referi la arme care să-i facă să vadă cu propriii ochi şi cu care să ucidă alţi oameni. În schimb, vreau să le dau oamenilor o armă mai puternică decât toate cele pe care le ai tu şi alţi conducători. E ca o seceră care taie nu doar grâul, ci şi pe cel care-l seamănă.

Mă încerca un sentiment straniu în legătură cu el. Felul pompos în care îşi înşiruia cuvintele începuse să mă atragă şi, în acelaşi timp, aveam bănuiala că nu erau doar vorbe goale. Mai presus de toate, mi se părea că puteau fi propriile-mi cuvinte, chiar dacă eu nu aş fi scos niciodată aşa ceva pe gură. Poate că simţămintele mele se datorau vocii sale liniştite, care nu se asemuia cu nici o altă voce omenească pe care o auzisem până atunci. Aproape că ai fi putut crede că venea din afara lui, de undeva dindărăt – buzele i se mişcau şi totuşi nu părea că sunetul provine dintr-un loc anume, parcă se pogora deasupra noastră din copaci sau din aer. M-am sculat în picioare şi m-am prefăcut că trebuia să-mi întind mădularele amorţite. Ioan a dat să se ridice şi el, însă l-am oprit cu un gest.

— Nu e de mirare că i-ai atras atenţia prefectului Pilat, i-am spus. Crede-mă. Dacă le ţii oamenilor astfel de predici, vei sfârşi răstignit pe cruce de romani. Deşi poate chiar îţi doreşti asta. Doar nimeni nu-l poate învinui că pofteşte bogăţii pe omul care atârnă cu capul în jos pe cruce. Te-ai gândit însă că mulţi oameni ar putea muri odată cu tine? Sau asta e sarcina care ţi s-a dat, să duci oamenii la pieire?

Ochii nevăzuţi m-au scrutat o clipă înainte ca Ioan să întrebe:

— Ce este pieirea?

— Îmi răspunzi la întrebare cu o altă întrebare! am strigat. Şi eu pot să joc jocul ăsta. Nu crezi că moartea e pieire?

Mi s-a părut că o parte din chipul său a zâmbit.

— Pieirea adevărată este dacă, după ce mori, nu ajungi lângă Tată.

— Să presupunem că le poţi chezăşui oamenilor că vor ajunge la Tată. Atunci, n-ar fi mai bine să se arunce de pe o stâncă sau să

se ducă în pustie să-i mănânce leii? De ce ar mai rămâne pe aici, unde fiecare zi e un chin, iar cei mai mulţi sunt nevoiţi să-şi obţină puţina hrană prin truda mădularelor lor istovite?

— Fiecare are un rost pe pământ.

— Deci nu se poate face nimic, nu-i aşa?

— Timpul nu-l poţi alege, însă faptele da, şi nu e niciodată prea târziu să te căieşti. Până şi tu ai putea, dacă ai vrea.

Mi-a scăpat un hohot batjocoritor.

— Chiar aşa? Vrei să spui că ar trebui să renunţ la palat şi să-mi dau provinciile pe mâna romanilor, care vor cere taxe mai mari, vor duce poporul în sclavie şi la deznădejde? Asta va fi căinţa mea?

Ioan a scuturat iarăşi din cap.

— Nu trebuie să renunţi la palat. În schimb, ai putea renunţa la soţia ta.

Am înlemnit de uimire, apoi m-am aplecat către Ioan:

— Soţia mea? De ce-aş face asta?

Deodată, trăsăturile lui au părut să se ascută, iar chipul său a devenit mai aspru. Şi vocea i s-a schimbat, devenise mai dură:

— Pentru că eşti pătat de păcatul mârşav al incestului. Soţia ta e fosta nevastă a fratelui tău vitreg. Şi mai îngrozitor este că e fiica fratelui tău vitreg mort. Nu mai lipseşte decât să o laşi grea, fiindcă atunci sămânţa de liliac va da rod în pântecul târfei.

Am simţit cum mi se urcă sângele la cap.

— Află că pot să-ţi tai capul! Şi cum de nu te-ai plâns de fratele meu, Filip? Doar şi el s-a împreunat la un moment dat cu fata fratelui nostru vitreg.

— Fratele tău, Filip, nu a venit niciodată la mine, a spus Ioan, vocea făcându-i-se iarăşi domoală, iar chipul de nepătruns. Taie-mi capul dacă asta îţi face plăcere.

— Măsoară-ţi cuvintele, l-am prevenit. Se poate ca într-o bună zi să am grijă ca gâtului tău să-i fie dor de cap.

— De vei face asta, înseamnă că aceasta e soarta ce ţi-a fost hărăzită. Acum pot totuşi să mă întorc printre oameni? Sunt câţiva bolnavi acolo care m-au rugat să-mi aşez mâinile pe trupul lor.

— Să-ţi pui mâinile pe ei? Le aduce vreo alinare?

— Le aduce alinare dacă ei cred că mâinile mele sunt mâinile Tatălui.

— Nici acum nu te referi la tatăl tău, Zaharia?

S-a ridicat fără efort, ca şi când cineva l-ar fi prins de subsuori şi l-ar fi tras în sus.

— Nu, prinţe, nu de el vorbesc.

Am dat din cap unul către celălalt, iar el a pornit spre malul râului. Silueta înveşmântată în mantia cenuşie se îndepărta de focul nostru de tabără şi se pierdea în întuneric ca într-un vis. Am decis că vinul îmi înceţoşase ochii şi m-am întors să cercetez albia neagră a râului. Am simţit răcoarea apei pe piele şi răsuflarea tainică a deşertului. Am băgat de seamă că Iosafat apăruse lângă mine.

— Ce părere ai de noul profet, prinţe?

— Orice s-ar spune despre el, am răspuns fără să mă întorc să-mi privesc prietenul, un lucru e sigur: curajul nu-i lipseşte. Nu credeam că ar îndrăzni vreodată cineva să ne insulte pe de-a dreptul pe mine şi pe soţia mea.

— Vrei să i se taie capul?

— Nicidecum. Ştii, aproape că-mi place de el sau, cel puţin, îmi place stăruinţa lui. Sau poate o fi vorba de nebunie, însă tocmai acest soi de nebunie există doar în marii oameni.

Nările lui Iosafat au fremătat pentru o clipă, după cum îi era felul.

— M-ai crede un mare om dacă aş susţine că din tine curge sământă de liliac?

Mi-am lăsat mâna pe umărul lui.

— Pentru mine tu eşti oricum un mare om, deşi refuz să am vreo discuţie, oricât de scurtă, despre sământa ta şi nici nu vreau să ştiu unde ajunge.

În vremea aceea, zeloţii căutau să-şi sporească influenţa în provinciile mele. Îi instigau pe oameni la revoltă, unii li se alăturau prosteşte, iar eu am fost nevoit să-mi pătez mâinile cu sânge când n-am avut încotro. Soldaţii îi urmăreau pe zurbagii zi şi noapte, oamenii îşi ţineau uşile încuiate, iar eu rămâneam în palat la adăpost. Am pus să fie ucişi răzvrătiţii în văzul lumii în sate, iar în mintea mea îmi justificam faptele gândindu-mă că sângele vărsat nu era nicidecum nevinovat şi că situaţia ar deveni şi mai rea pentru popor dacă Tiberius şi-ar trimite legiunile să liniştească tulburările. Cu toate acestea, nu puteam să scap de mustrările

cugetului atunci când vedeam căpăţânile atârnate de zidurile oraşului şi corbii ciugulindu-le ochii. Evitam să mă apropii de zid, până când într-o zi am poruncit să fie date jos capetele şi să fie aruncate să putrezească în grămada de bălegar. Apoi am regretat şi decizia asta şi am poruncit să fie aruncate în deşert, aşa cum se face cu cadavrele. Şi uite-aşa, fiarele din pustiu au căpătat peste o mie de cranii de ros.

În nopţile agitate stăteam într-unul dintre turnurile palatului meu şi mă gândeam la toţi nenorociţii aceia care au trebuit să moară în războiul pe care îl dusesem împotriva lui Aretas şi în timpul ultimelor răzmeriţe. Desigur, soldaţii nu-şi făcuseră decât datoria, iar pe lângă zeloţi şi-au pierdut vieţile şi mulţi nevinovaţi, pe care nu ticăloşia i-a împins la pieire, ci mintea lor simplă. Ce le-o fi venit zeloţilor de s-au apucat să ademenească oameni din provinciile mele să li se alăture? Nu puteau să-i lase să trăiască în pace? Dacă viaţa în Iudeea şi Samaria era prea grea din pricina conducerii romane şi nu mai putea fi îndurată, aş fi primit pe oricine în Galileea sau Pereea. Asta îmi ziceam în gând, însă cuvintele răsunau goale în odăile sufletului meu, iar când nopţile albe se lungeau până în zori, simţeam în gură un gust ciudat ca de jăratic.

Prefectul Pilat din Pont mi-a oferit ajutorul, deşi armata lui nu era mare. Putea, desigur, să cheme oricând mai multe trupe în tărâmul făgăduinţei. Mi-a şi sugerat asta, dar nu i-am luat propunerea în serios. Oare ar fi trebuit să îndrăznesc să deranjez legiunile Romei? Oare chiar avea de gând Pilat să-i arate lui Tiberius că nu se descurca, recunoscând că nu reuşea să ţină lucrurile în frâu fără ajutor? L-am refuzat pe Pilat, însă am făcut-o îndeajuns de politicos, aşa cum se cădea să răspund unui prefect roman. Aş fi putut totuşi să fiu mai direct.

Încă de la primele întâlniri relaţia noastră s-a tot dezvoltat. Nu ne-am arătat noi prea prietenoşi unul cu celălalt de la început, dar a existat mereu o anumită încredere. La urma urmei, Pilat şi cu mine aveam mai multe în comun decât s-ar putea crede: amândoi ne doream să fie pace, amândoi îi dispreţuiam pe preoţii ipocriţi din Ierusalim, amândoi ne mâniam din cauza tuturor revoltelor şi amândoi duceam povara dureros de grea a responsabilităţii. Mai presus de toate, fiecare din noi încerca să-i fie pe plac lui Tiberius;

eram târfele lui. În ochii oamenilor păream doi bărbaţi cărora le fusese încredinţată o mare putere, însă în sinea noastră ştiam cât de slabi şi de neînsemnaţi suntem. Îndrăzneam să recunoaştem asta în epistolele pe care ni le trimiteam unul altuia. Ne-am întâlnit de câteva ori şi la Ierusalim. Pilat obişnuia să mă cheme în cetatea Antonia, unde a locuit o vreme pe când se afla în Ierusalim, iar eu îl pofteam, la rândul meu, în vechiul palat al Macabeilor. Câteodată îmi cerea sfatul cu privire la anumite procese dificile, legate de disputele dintre diferitele grupări ale iudeilor. Când m-am dus să-l urmăresc în timpul unui proces, am băgat de seamă cât de mult se străduia să fie un judecător bun şi nepărtinitor. Nu am putut să nu-i pun în balanţă hotărârile cu sentinţele pe care eu însumi le dădeam. La urma urmei, era un om pe măsura funcţiei pe care o avea.

Am fost totuşi surprins când şi-a făcut o dată apariţia pe neaşteptate în Tiberiada. Era o zi mohorâtă de iarnă, vântul de miazănoapte şuiera peste pământul îngheţat, în aerul rece ca gheaţa pluteau nişte sunete cristaline. Pilat a sosit cu un mic grup de soldaţi înfriguraţi, pe care i-am lăsat să se încălzească în cazarma de la marginea curţii cetăţii mele. Pe prefect l-am condus în odăile mele, căci, în pofida tuturor strădaniilor, nu reuşiserăm să încălzim îndeajuns de bine sala cea mare. Drept să spun, era atât de frig, încât nu i-aş fi poftit acolo nici pe porcii lui Aretas. Aşadar ne-am aşezat pe scaune în faţa vetrei dintr-o încăpere mică şi am dat poruncă să fie adus vinul fiert. Am aşteptat răbdător ca neliniştitul Pilat să spună de ce venise, ceea ce a făcut în scurtă vreme.

— Avem o problemă, a spus el. Îmi este greu să-i ţin în frâu pe agitatori, pentru că pândesc la tot pasul în Galileea.

— Aşa este, însă, cum bine ştii, am poruncit să fie ucişi cu toţii, am răspuns eu. Cred că situaţia s-a mai liniştit acum şi nu trebuie să-ţi faci griji. Nimeni din provinciile mele nu ameninţă Roma.

Pilat m-a privit adânc în ochi.

— Eşti sigur? Eu am auzit altceva. Poate că zeloţii s-au dat bătuţi deocamdată, dar se pare că a apărut un pericol şi mai mare.

— Despre ce vorbeşti?

— Cu siguranţă ştii, Irod. De ce te învârţi în cerc, ca un tânăr lipsit de experienţă în preajma unul lupanar? Fireşte că mă refer la

omul pe care oamenii îl numesc profet şi care de curând a fugit de mine din Iudeea în Pereea, dincolo de Iordan. Nimic nu m-ar fi împiedicat să-l urmez, însă n-am intrat cu trupele în provincia ta din respect. Pe deasupra, n-am vrut să comit greşeala de a-i instiga pe soldaţi să atace oameni neînarmaţi. De fapt, nici nu mă pot hotărî dacă să-l capturez pe blestematul ăla de profet sau nu, cine ştie ce fel de frământări s-ar mai isca dacă aş face-o. Mi-am zis că, pentru moment, e mai bine să stau cu ochii pe el. Dar, din nefericire, are obiceiul nesuferit să rătăcească de colo-colo, astfel că e anevoios să-l supraveghez.

Deja mă simţeam stânjenit.

— De ce este Ioan atât de periculos? Sfidează puterea preoţilor, nu pe cea a Romei. Îi pasă de sufletele oamenilor, nu de banii obţinuţi din taxe.

— Poate asta e impresia pe care o lasă acum, însă trebuie să privim către viitor, a zis Pilat aplecându-se spre vatră să-şi încălzească cupa cu vin. Revoltele evreilor izbucnesc de obicei din pricina unor dispute religioase, apoi sfidarea se extinde cu repeziciune asupra întregii ţări, după care ajunge şi la Roma. Iar Roma nu poate să sufere sfidarea.

— Da, ştiu prea bine. Ce vrei de la mine? Nu pot să-mi întemniţez poporul din cauză că ascultă cuvintele unui predicator. Dacă aş face asta, aş rămâne fără supuşi, pentru că în ţara Canaanului predicatorii şi cei care-i ascultă sunt fără de sfârşit.

Pilat a zâmbit cu tristeţe.

— Se pare că aşa e. Însă nu-ţi cer să-i întemniţezi pe oameni. Îţi cer să te gândeşti ce e de făcut cu profetul tău.

— Profetul meu? Nu e profetul meu.

— L-ai întâlnit doar.

— Văd că ştii totul. E adevărat, l-am întâlnit o dată. Şi ce-i cu asta? Am vrut să stau de vorbă cu el ca să mă asigur că nu îndeamnă poporul să pună mâna pe arme. Am văzut cu ochii mei că nu face asta. Pe deasupra, mi-a dat cuvântul său.

— Şi ţi se pare o idee bună să te încrezi în cuvântul lui?

— Crezi că profeţii mint? Şi chiar de-ar face-o, încă nu am motive să mă îndoiesc de spusele lui Ioan.

Am rămas amândoi tăcuţi în atmosfera aceea apăsătoare. Înţelegeam prea bine problema lui Pilat. Principala lui

responsabilitate în calitate de prefect era să menţină pacea în regiunea pe care o administra; cu alte cuvinte, trebuia să se îngrijească să nu-i pricinuiască Romei vreo cheltuială făcând-o să-şi trimită armata aici. O îndatorire aproape la fel de importantă era strângerea taxelor. Evreii aveau talentul incredibil de a bramburi lucrurile în aşa fel, încât nemulţumirile provocate de preoţi puteau duce în mod curios la refuzul de a plăti taxe Romei, iar dorinţa de a instaura pacea îi făcea uneori pe bărbaţi să treacă la arme. Nu era exclus ca printre ascultătorii lui Ioan să se numere şi zeloţi, care îndemnau norodul să se revolte din cauza traiului umil şi să refuze să plătească taxe; tot zeloţii născociseră şi faptul că apărarea învăţăturilor părinţilor presupunea să pui mâna pe suliţe, pe săbii şi să stârpeşti toţi păgânii din ţară. Dacă Pilat nu reuşea să prevadă astfel de incidente şi dădea greş în suprimarea revoltelor, iar legiunile din Siria erau nevoite să pornească la drum, atunci zilele lui ca prefect erau numărate, mai ales dacă ţinem cont de faptul că Tiberius nu era deloc vestit pentru răbdarea sa. Aşadar Pilat avea toate motivele să fie nemulţumit şi îngrijorat.

— Ţi-a trecut vreodată prin minte, a rupt el în cele din urmă tăcerea, că zeii nu sunt decât o pacoste?

N-am reuşit să-mi stăpânesc râsul.

— M-am gândit la asta cândva. Însă nu te apuca să le spui şi lor.

— Soţia mea tot cugetă la asta, a zis Pilat cu seriozitate, şi mă tem că gândeşte prea mult. A început să-i compare pe zeii romani cu zeul evreilor şi, în mod uimitor, se pare că balanţa ei înclină în favoarea zeului vostru. Cum să explic asta la Roma? Crede-mă, Irod, dacă nu o fac pe soţia mea să-şi vină în fire, curând o să dau de mari necazuri.

— Încurajeaz-o să facă precum soţia mea. Dacă se tăvăleşte în fiecare noapte cu vreun păstor plin de muşchi, nu-i mai rămâne timp să cugete la zei.

Pilat m-a privit cu reproş.

— Află că nevasta mea e o femeie serioasă. Nu ştiu dacă i-ar plăcea să-i deranjeze noaptea pe păstori, chiar de firea sa ar fi fost altfel. De fapt, ce vreau să spun e că pare mai interesată de profetul tău decât de mine. Ar trebui să-i povestesc ceva despre profet care să-i deschidă ochii.

— Dacă soaţa ta chiar e aşa neprihănită, ai putea să-i spui că

umblă vorba că Ioan botează bărbaţi în râu ziua şi femei în cortul său noaptea.

Pilat îşi rodea nemulţumit buza de jos.

— Claudia nu a plecat niciodată urechea la bârfe. În plus, s-ar putea să ia asta ca pe o dovadă de bunătate.

— Zău? Atunci nevasta ta crede pesemne şi că slujitorul meu, Iosafat, primeşte în aşternut băieţi necopţi doar de milă, ca să nu li se facă frig.

Am întâlnit-o pe Claudia Procula, soţia lui Pilat, o singură dată. Era o femeie despre care se poate spune că nu sunt multe de zis: o romană docilă şi aparent modestă, genul care are grijă de copii şi de cămin, deşi, din câte ştiu, ea şi Pilat nu aveau copii. Îmi aduc aminte că avea ochi blânzi ca ai unei vaci şi şolduri zdravene, însă n-am reţinut nimic altceva din înfăţişarea ei. În schimb, îmi amintesc mai degrabă sentimentul că Pilat reuşise să-şi găsească o soţie ideală, spre deosebire de alţi bărbaţi, care au căzut pradă unor harpii precum Irodiada.

Pilat a rămas peste noapte în palatul meu şi a plecat a doua zi înapoi în Cezareea Maritima. Nu mi-a cerut nimic, dar am înţeles că venise să mă pună în gardă – ceea ce nu era obligat să facă şi probabil că nu s-ar fi obosit dacă nu mi-ar fi purtat un oarecare respect. Profetul Ioan devenise o problemă.

Salomeea, fiica Irodiadei, a fost o neruşinată încă de când se afla în pântecul mamei ei. Fără îndoială că moştenise asta de la Irodiada, însă mai avea o trăsătură pe care nu putea s-o fi căpătat de la vreunul din părinţi. Din când în când era posedată de spirite rele.

Mi-am dat seama de asta din prima clipă când m-am uitat la ea. Pe atunci încă era o fetiţă firavă, dar era în stare să o ia razna mai rău decât nevasta beată a unui măcelar. Aceste izbucniri de furie erau năprasnice şi atât de grave, încât Irodiada nu avea ce să facă decât să o lege de un scaun sau de pat pentru ca Salomeea să nu muşte pe cineva sau să-şi scoată singură ochii. Când o apuca o criză, era nevoie de doi sau trei zdrahoni de sclavi ca să o ţintuiască locului, căci părea să capete subit trei perechi de braţe şi patru perechi de picioare care se zbăteau din răsputeri. Pe lângă asta, chiar şi când era în toane bune, se distra aruncând cu lucruri

în pereţi, urlând la slujitorii nevinovaţi şi chinuind cu cruzime câinii de la palat. Dacă încercam să o dojenim, se punea pe urlat, iar ţipetele ei nici nu păreau umane – sunau de parcă ar fi fost o pasăre în primejdie de moarte. Într-o seară, târziu, sătul de strigătele acelui suflet chinuit, am trimis-o să-şi petreacă noaptea în temniţa cetăţii mele, în ciuda împotrivirii Irodiadei. Acea noapte i-a schimbat complet purtarea Salomeei.

Izbucnirile ei de furie s-au potolit şi obrăznicia a fost înlocuită de o viclenie nefirească pentru vârsta ei. Îi linguşea pe unii şi îi vorbea de rău pe alţii, şi reuşea să învrăjbească mulţi oameni în toată firea unul împotriva celuilalt; era un joc care-i plăcea în mod vădit. Deşi era la vârsta la care încă ar fi trebuit să se mai joace cu păpuşi, se apucase să seducă bărbaţi. Însă pe mine mă liniştea schimbarea ei, fiindcă măcar aşa aveam linişte în casă, deşi uneori mă uitam la Salomeea cu sufletul plin de presimţiri rele. După ce trupul i s-a mai copt, aş fi dat-o cu plăcere caravanei de sclavi care trecea prin oraşul meu. Este, într-adevăr, un capriciu al zeilor repeziciunea cu care trupul firav al unei fete se preschimbă într-o femeie de temut. Nici n-am apucat bine să mă întorc cu spatele, că Salomeea a devenit brusc un templu al cărnii. Băgam de seamă cum până şi Irodiada o privea cu ochii întunecaţi de invidie pe fiica sa, în ale cărei braţe se pierduseră toate florile parfumate ale Câmpiei Şaronului, ai cărei sâni atârnau precum ciorchinii de struguri pârguiţi în vie, al cărei păr strălucea precum cea mai neagră turmă de capre şi ale cărei şolduri şi pântece lăsau să se înţeleagă că marea pe care o ascundeau nu ar fi putut fi umplută nici de toate izvoarele ce ţâşnesc din munţii Libanului. Fără îndoială, Salomeea era mai frumoasă decât palatele Tirzei, mai ispititoare decât un butoi de vin înconjurat de crini şi mai înspăimântătoare decât o grotă a iadului plină cu fetuşi. N-aş fi acceptat să fac prostii cu ea în vreo tufă de henna nici măcar dacă mi s-a fi făgăduit în schimb că aş fi împărat pe viaţă.

Pe deasupra, nici privirea ei nu te îndemna prea tare, ochii îi erau cumpliţi, reci, trădau faptul că nu avea suflet. Era ca şi când priveai în întunericul neclintit.

— Ar fi mai puţin periculos să ţin liber la curte o fiară sălbatică, m-am plâns eu soţiei mele.

Irodiada a oftat.

— Salomeea e într-adevăr un copil dificil. Însă poate că viaţa cu ea va deveni mai uşoară după ce mai creşte.

— Sper să crească mai repede. Altminteri, o s-o trimit undeva pe o mică insulă, unde nu va avea drept companie decât eunuci surdomuţi.

— Mai bine ai trimite-o la Roma.

— Ţi-ai pierdut minţile, femeie? Nu vreau să mă urască romanii.

La vremea aceea, când faptele profetului Ioan începuseră să facă vâlvă, iar eu tocmai îl întâlnisem în apropiere de Merom, Salomeea crescuse îndeajuns cât să-şi permită toate libertăţile îngăduite unei femei mature. Şi oricum, îşi permitea anumite lucruri pe care eu nu îndrăzneam să mi le îngădui mie însumi. Uneori dispărea de la palat zile în şir şi, într-un fel sau altul, făcea rost de bani din cuferele mele sau, mai bine zis, din cele ale mamei sale, pe care eu trebuia mai apoi să le umplu. Din odăile Salomeei vuia a banchet în fiecare noapte, iar dacă era linişte, nu însemna decât că ea nu se afla în palat. Cel puţin trei bărbaţi şi-au luat viaţa din pricina ei şi nici nu pot să ţin socoteală câte căsnicii a distrus. Se certa adesea cu mama ei, însă Irodiada o ierta de fiecare dată, aşa cum fac probabil toate mamele de pe această lume.

— I-aş face o favoare Salomeei dacă aş biciui-o, i-am spus soţiei mele. Pentru că sunt modest, aş putea s-o fac cu mâinile mele.

— Nu are rost din două motive, a răspuns Irodiada. În primul rând, nu ar ajuta la nimic, iar, în al doilea rând, ţi-ai face din ea un duşman mai înfricoşător decât era odinioară Aretas Filopatris. Uneori chiar şi eu mă tem că va pune pe cineva să-mi înfigă un cuţit în gât.

— Poate că ar trebui să i-l înfigă ei mai degrabă.

— Vai, Antipa. Nu m-am prefăcut niciodată că aş fi o femeie neprihănită, totuşi nu mi-aş ucide fiica. În plus, acum e şi fiica ta. Trebuie doar să-i dăm timp.

— De ce nu mă laşi să o trimit undeva?

— Pentru că atunci s-ar amesteca în toate intrigile fără ca noi să avem vreo posibilitate să prevenim asta. Aici putem măcar să stăm cu ochii pe ea.

M-am gândit la spusele ei.

— Aş putea să-l pun pe Iosafat să-i caute nişte gărzi.

— Salomeea nu ar accepta niciodată.

— Mă refer la gărzi pe care ea nici să nu le observe. Uite, dacă ştim unde-şi petrece nopţile şi cu cine se întâlneşte, am putea s-o împiedicăm să facă neghiobii prea mari.

— S-ar putea să fie prea şireată pentru gărzile tale, dar poţi încerca.

Aşa că l-am pus pe Iosafat să facă rost de nişte urmăritori nevăzuţi pentru Salomeea. Nu a fost nicidecum atât de anevoios precum îşi imaginase Irodiada, fiindcă Salomeea era neglijentă şi nici nu avea obiceiul de a se uita în urmă. Câteva săptămâni au trecut fără să-mi fac mari griji cu privire la purtarea ei. Lua parte la banchete în cele mai alese case din Tiberiada, se afişa cu neruşinare pe la izvoarele termale din afara oraşului şi mergea adesea la cursele de care. Avea nenumărate întâlniri cu diferiţi bărbaţi, însă petrecea şi cu fetele de vârsta ei din familii înstărite. Nimic nu trăda faptul că ar fi fost implicată în comploturi politice. Se purta pur şi simplu ca o tânără femeie dornică de plăceri, deşi poftele ei erau cam exagerate.

Credeam că pot sta liniştit. În viaţa asta ne lăsăm amăgiţi de tot felul de lucruri.

Mă aflam în grajdurile mele să-mi inspectez caii cumpăraţi de curând de la negustorii moabiţi, când Iosafat a apărut brusc în faţa mea, cu o expresie îngrijorată pe chip. A început să turuie agitat despre păşunile cailor, crupe şi grebene ca şi când ar fi fost un mare cunoscător al acestor lucruri, deşi cu chiu, cu vai se putea ţine în spinarea unui măgar. L-am ascultat până m-am plictisit, apoi i-am zis:

— Spune odată ce-ai de spus sau ai să cureţi bălegar în grajdul acesta până la sfârşitul vieţii.

M-a privit cu un aer ofensat:

— Află, prinţe, că fiica ta Salomeea se numără printre susţinătorii profetului Ioan.

Am rămas cu gura căscată, holbându-mă la el. Când am reuşit să o închid, am izbucnit în râs. Mi-am şters lacrimile de la ochi şi l-am mustrat pe Iosafat:

— Nici n-a răsărit bine soarele, şi tu ai băut deja prea mult mied. Sau trecerea anilor ţi-a luat minţile? Ce mă fac eu cu tine?

— Fă ce vrei cu mine, a spus Iosafat arogant, dar Salomeea a

petrecut deja două zile ascultându-l pe profet. Tabăra lui Ioan se află pe malul Iordanului, între Capernaum şi Betsaida. Poate că Salomeea e încă acolo.

— Deci vorbeşti serios?

— Am vorbit vreodată şi altfel decât serios?

Am ieşit din grajd şi ne-am aşezat pe o bancă, la umbră. Naaman ne-a salutat în timp ce se îndrepta către gărzi, un grup de sclave a trecut pe lângă noi în drum spre lac şi purtând coşuri cu rufe, iar doi bărbaţi cărau legături mari de lemne pe care le duceau în bucătărie. Soarele era jos pe bolta cerească şi încălzea curtea, de-abia dacă trecea de ziduri. O adiere s-a oprit pe chipul meu şi părea să cugete odată cu mine.

— Poate că trebuie s-o luăm ca pe un semn bun, am spus eu. Nu mă deranjează câtuşi de puţin dacă Salomeea se hotărăşte să renunţe la viaţa destrăbălată şi începe să ţină post. Nu am nimic împotrivă nici dacă ar trebui s-o ascult ţinând predici din când în când. Cel mai bine ar fi să devină adeptă a lui Ioan, pentru că atunci am avea şi noi zile liniştite aici.

Iosafat şi-a dres glasul.

— Situaţia e mai încurcată. Oamenii mei au văzut-o pe Salomeea ieşind dimineaţa din cortul profetului.

— Ei, şi? Poate că a vrut doar să vorbească între patru ochi cu profetul. Ar fi chiar de înţeles, fiindcă ea atrage toate privirile şi de-abia poate vorbi cu cineva fără a-i stârni pe curioşi, mai tare decât stârneşte un Macabeu mort muştele.

— N-are decât să creadă fiecare ce-o vrea.

— Şi chiar de-ar fi cum spui tu, ce contează, la urma urmei? Şi Ioan e bărbat, iar noi n-ar trebui să ne amestecăm în treburile lui.

— Cum crezi de cuviinţă, prinţe, a zis Iosafat, s-a ridicat şi şi-a întins mădularele. Dar ce bine că ai pomenit de mied. Gâtul mi-e ciudat de uscat.

Când Salomeea s-a întors în Tiberiada, am observat iarăşi o schimbare la ea. Părea absentă, se mişca de parcă nu era trează, era mai tăcută decât de obicei şi, în chip aproape îngrijorător, îşi vedea tot timpul de treaba ei. La început m-am gândit că trebuia să fie vreo mască de-a ei, apoi că, dimpotrivă, îşi lepădase masca. Poate că se căia deja, în pofida tinereţii, căci Salomeea oricum dovedise deja în multe rânduri că nu semăna cu alţi oameni. Îi

stătea în fire să treacă de la o stare la alta, să devină peste noapte o fecioară aproape mută. Începusem să mă obişnuiesc cu noua orânduire a lucrurilor şi eram mulţumit, când, într-o bună zi, Irodiada a dat buzna în odaia mea şi a început să-l boscorodească pe Ioan, roşie la faţă de mânie.

— Profetul ăla mincinos, porcul ăla a zăpăcit-o pe Salomeea, a ţipat ea. De ce nu faci nimic, Antipa? Când ai încetat să mai fii bărbat? Chiar trebuie să merg să-l pedepsesc cu mâinile mele pe predicatorul ăsta împuţit? Pot măcar să iau soldaţi cu mine sau trebuie să-i smulg de una singură limba din gură?

— Linişteşte-te, femeie! Ar trebui să fii recunoscătoare că fiica ta a devenit un alt om. Ce e rău dacă a prins-o credinţa părinţilor? Nu e mai bine decât să-şi petreacă nopţile benchetuind?

— Ce ştii tu, neghiobule! a urlat Irodiada. Ar trebui să fiu recunoscătoare că fiica mea îmi cere să mă despart de tine?

M-a trecut un fior rece.

— Asta cere acum? Asta i-a băgat Ioan în cap?

— Exact. Ioan a făcut-o pe Salomeea să creadă că tu şi cu mine trăim în păcat, iar asta o afectează şi pe ea, îi împuţinează şansele de mântuire. Înţelegi acum de ce trebuie să i se smulgă limba profetului?

— Lasă-mă să mă gândesc la asta. Nu trebuie să ne pripim.

Pe fruntea Irodiadei s-au ivit nişte cute adânci.

— Poate că e mai bine să mă duc să vorbesc eu cu el. Anumite chestiuni sunt de datoria mamelor şi se poate ca el să asculte mai degrabă de cuvintele unei femei decât de ale tale.

M-am încruntat la rândul meu.

— Nu pot spune că-mi place ideea asta, deşi poate că nu e chiar lipsită de noimă. Însă dacă ai de gând să îl întâlneşti pe Ioan, ia cu tine câteva gărzi.

— Oricum aş face asta. Cum altfel m-aş apăra de tâlhari?

— Prea bine, dar alege-ţi cuvintele cu grijă când vorbeşti cu Ioan. Adu-ţi aminte că e un om înţelept, poate şi sfânt. Aşa că nu te purta urât cu el, ci arată-i respect, am sfătuit-o eu, apoi am adăugat după o clipă: însă nu prea mult respect. Eşti totuşi soţia mea şi Ioan trebuie să-şi cunoască locul.

Irodiada a zâmbit cu cruzime.

— Spune-se orice despre mine, Antipa, însă nimeni nu a putut

pretinde vreodată că nu ştiu cum să mă port cu bărbaţii.

A doua zi am plecat să-mi văd de treburile mele în Cezareea Maritima. Am petrecut aproape o săptămână pe drum, iar când m-am întors, nu am găsit-o pe Irodiada la palat. Mi se părea că sclavii îmi evită privirea, iar în încăperile mele domnea o tăcere stranie. L-am căutat pe Naftali, care s-a dovedit şi el neobişnuit de taciturn, însă în cele din urmă mi-a vorbit, ţinându-şi ochii-n pământ şi şoptind cu sfială:

— Cine sunt eu să tălmăcesc purtarea celor mai puternici ca mine, prinţe, mai ales când căpăţâna mi-e deja atinsă de bătrâneţe şi vederea mi-e slăbită, ca să nu mai pomenesc de auz, îndrăznesc doar să recunosc că ştiu că nevasta ta se află deja de multe zile în tabăra profetului, în apropiere de Betsaida, şi că unii ţărani, a căror judecată abia dacă poate să facă deosebirea între un bou şi o hetairă din Dalmaţia, au început să împrăştie zvonuri răutăcioase cum că soţia ta ar avea o legătură dubios de apropiată cu profetul, ceea ce eu, desigur, nu cred, de vreme ce ştiu precis că ea a fost binecuvântată cu cel mai mare dar de pe faţa pământului, şi anume să te ia de bărbat pe tine, prinţe, care eşti cel mai mândru dintre bărbaţi şi chiar mai măreţ decât soarele, şi luminezi cu strălucirea-ţi nemăsurată fiinţele josnice care se târăsc prin ţărână.

— Bine, bine, m-am răstit eu pierzându-mi răbdarea. Irodiada e singură pe malul Iordanului sau e şi Salomeea cu ea?

— Cu toate că sunt aproape orb, iar urechile mele nu mai aud dojenile preaiubitei mele soţii, ca să nu mai spun de suspinele dulci ale verişoarelor mele, am auzit că fiica ta, Salomeea, a urmat-o pe soţia ta, însă aceasta a trimis-o înapoi şi ea a petrecut apoi zile întregi în odaia ei, unde şi-a blestemat în gura mare atât părinţii, cât şi pe profet.

— Aşa deci. Prin urmare Salomeea şi-a pierdut credinţa în Ioan la fel de repede cum a început să creadă în el?

— Cum aş putea eu să cântăresc credinţa altora, prinţe, însă cred că putem să tragem o concluzie din faptul că fiica ta a declarat sus şi tare că-şi doreşte să vină ziua în care o să mănânce curmalele profetului după ce acestea au fost fripte la focul de tabără.

M-am spălat de praful călătoriei şi apoi m-am dus în grădina palatului. Am stat singur acolo vreme îndelungată. Peştii se

zbenguiau în iaz, deasupra mulţilor pluteau nori subţiri, la rădăcina tufişurilor se târau încet umbrele serii. Cred că era pentru prima oară când mă simţeam îmbătrânit – nu neapărat bătrân, ci ostenit din pricina anilor, istovit de trecerea nemiloasă a vremii. Cum mă puteam compara cu Ioan, care, deşi nu îşi aranja barba, era mai verde? Trebuia oare să mă aştept ca poziţia mea să nu mai fie îndeajuns de mulţumitoare pentru Irodiada? Nici nu mi-a trecut prin cap că ar renunţa la avuţie şi la putere pentru un predicator îmbrăcat în zdrenţe, însă faptul că ea căutase să fie aproape de Ioan putea să însemne că era deja pregătită să se agaţe de orice bărbat, atât timp cât asta mărea distanţa dintre noi doi. Sau poate că Ioan poseda vreo forţă de care eu nu aveam ştiinţă. Şi dacă Irodiada chiar începuse să creadă în predicile lui? Doar însuşi Pilat din Pont îmi povestise că soţia sa, Claudia Procula, se apucase dintr-odată să-l caute pe Dumnezeul Iudeei. Şi care erau intenţiile lui Ioan? Voia să demonstreze ceva făcându-mă de ruşine? Voia să arate că soţia şi fiica mea erau nişte târfe lăsându-le să vină în cortul lui? Simţeam cât de neştiutor şi neputincios eram pe când stăteam aşa în grădina mea, pe întuneric, şi ce misterioşi erau unii oameni pentru mine. Luna urca pe cer, iar neputinţa mea se preschimba încetul cu încetul în ură. Creştea în interiorul meu precum un cocoloş de lut şi începea să-mi ardă în piept. De parcă asta nu era de ajuns, a început să mă săgeteze într-o parte, unde mă străpunsese suliţa în timpul războiului împotriva lui Aretas.

Mă gândeam la asta în ciuda statutului meu de prinţ. Cât timp puteam să nu iau în seamă doleanţele lui Pilat, care erau de fapt cerinţele lui Tiberius şi totodată voinţa Romei? Aveam măcar habar dacă vreunii dintre adepţii lui Ioan plănuiau să pună mâna pe arme? Puteau doar să facă asta şi fără să-i ceară părerea lui Ioan, şi nimic nu-i împiedica pe zeloţi să se folosească de învăţături ca o scuză pentru a instiga oamenii la violenţă. Era oare cazul să-mi tratez poporul ca un tată care se îngrijeşte să-şi ţină copiii departe de boacăne? Şi nu l-am prevenit eu pe Ioan, nu i-am povestit de suspiciunile lui Pilat? Nu se poate spune că Ioan şi-a arătat recunoştinţa pentru faptul că am încercat să-i port de grijă. În schimb, le-a ademenit la el pe Irodiada şi pe Salomeea. Cum altfel aş putea lua asta dacă nu ca pe o insultă? Mânia mea s-a înteţit într-atât, încât am simţit că mă sufoc. Luna îmi lumina calea

către căsuţa ridicată în spatele cazărmii. Era casa lui Naaman. Am bătut la uşă, iar când Naaman mi-a deschis, nu mi-am pierdut vremea cu explicaţii de prisos, ci i-am poruncit:

— Ia cu tine câţi oameni ai nevoie şi du-te până în tabăra lui Ioan, în apropiere de Betsaida. Prinde-l şi du-l în cetatea Maherus. Spune-i stăpânului cetăţii să-i dea de mâncare profetului, dar să nu-i îngăduie vizite. Avertizează-l şi să fie în gardă în caz că vreunii dintre adepţii săi se apucă să facă scandal.

După ce i-am dat această poruncă, m-am dus în pivniţa palatului meu şi mi-am petrecut noaptea acolo, adâncit în gânduri, până când vinul mi le-a şters pe toate din minte şi m-am prăbuşit pe pământul rece, trezindu-mă abia la cântatul cocoşilor.

Pe când ne apropiam de cetatea Maherus, am observat că în faţa ei se strânsese o gloată. De departe, părea să fie doar o umbră pe coasta muntelui. Am încetinit şi i-am făcut semn lui Naaman să vină la mine. A călărit până în dreptul meu cu o expresie gravă pe chip, însă fără să-i lase pe soldaţi să observe faptul că era neliniştit. Eu am coborât din car, a descălecat şi el, apoi ne-am tras într-o parte şi l-am întrebat:

— Ce crezi, oare sunt înarmaţi?

— E puţin probabil, doar sunt discipolii profetului, şi nu agitatori care îndeamnă oamenii la răzmeriţă, a răspuns Naaman. Însă o mică scânteie poate aprinde un foc mare, iar povârnişul e plin de pietre.

— Ne asumăm deci riscul de a fi omorâţi cu pietre?

— Riscul e mic, dar există. Totuşi îmi aduc aminte că cetatea mai are o intrare.

Am încuviinţat din cap.

— E o mică poartă la răsărit, însă nu se poate ajunge la ea decât pe jos. Şi, cine ştie, poate şi acolo s-au adunat oameni.

— Putem verifica, a zis Naaman.

— Şi dacă mulţimea strânsă la poarta principală ne observă şi se mută degrabă la cealaltă intrare?

Naaman şi-a scărpinat bărbia gânditor.

— Aş zice că un grup mic se poate strecura pe poarta de răsărit dacă un grup mai mare atrage atenţia oamenilor de la poarta principală.

Am privit către munte şi spre fortăreaţa care se înălţa în vârful lui, pe care tatăl meu o întărise odinioară ca să ţină piept inamicilor ce puteau să se abată dinspre răsărit. Acum se strecurase înăuntru un al treilea duşman, care nu venea de la răsărit – încă nu reuşisem să mă decid ce să fac cu profetul închis acolo şi nici nu primisem răspuns la misiva în care îi cerusem sfaturi prefectului Pilat. Bănuiam că se afla la Roma sau în altă parte cu treburi oficiale, altfel mesajul lui nu s-ar fi lăsat aşteptat. Aşa că nu aveam ce face decât să iau responsabilitatea în propriile mâini, ceea ce nu avea darul să mă liniştească câtuşi de puţin.

— Prea bine, am spus. Dă-mi câţiva oameni de încredere şi călăreşte cu ceilalţi înspre gloată. Evită înfruntarea. Dacă încep să arunce cu pietre asupra voastră, feriţi-vă, însă rămâneţi pe poziţii. Cred că veţi reuşi să le atrageţi atenţia.

— Vom face cum porunceşti, preamărite rege, a încuviinţat Naaman.

Totul a decurs bine. Naaman a galopat în fruntea a trei sute de soldaţi către mulţimea de oameni de pe munte, iar eu m-am îndreptat împreună cu zece călăreţi înspre partea de răsărit a cetăţii, unde am lăsat caii şi carul la adăpostul unei râpe adânci, apoi am urcat o pantă abruptă până am ajuns la o poartă mică, unde nu părea să fie nimeni. La început gărzile suspicioase nu au vrut să deschidă poarta, dar s-au răzgândit după ce le-am adresat câteva vorbe aspre. Nici nu apucasem să ajung până în palatul ridicat în mijlocul cetăţii, când comandantul local mi-a ieşit în întâmpinare. Era un om dolofan, care evident uitase să mai facă exerciţii fizice – gâfâia de zor, deşi doar coborâse la vale. I-am întrerupt urările de bun venit întrebându-l:

— Ce face prizonierul meu?

— Au avut grijă de el, a răspuns comandantul. Nimeni nu a putut să-l vadă.

— Bun. Vreau să vorbesc cu el.

— Nu ai dori mai întâi să-ţi cureţi gâtul de praful din deşert cu puţin vin bun şi să te bucuri împreună cu mine…

— Nu. Tu ai mâncat deja prea mult, iar mie nu mi-e foame. Du-mă la prizonier.

S-a întors dezamăgit şi m-a condus spre turn, în a cărui temniţă ştiam că-şi ţinea şi tatăl meu prizonierii. Am coborât nişte trepte

abrupte, luminate doar de torţa pe care paznicul i-o dăduse comandantului. Am ajuns într-o temniţă strâmtă, în pământul căreia se căsca o gaură cât să încapă un om. În colţ se afla o scară care la nevoie putea fi coborâtă în gaură. I-am poruncit comandantului să înfigă torţa în suportul de pe perete.

— Poţi pleca, i-am spus. E cam întuneric pe scări, dar o să dibui tu drumul înapoi.

Comandantul m-a privit şovăind, a încuviinţat şi a plecat. M-am sprijinit cu spatele de zid şi am ascultat. Nu ştiu ce speram să aud, însă n-am perceput decât sunetele înăbuşite ale lumii de afară şi, peste ele, bătăile propriei inimi. Din gaura din pământ nu răzbătea decât liniştea. Am închis ochii o clipă şi am încercat să-mi închipui cum era să petreci zi după zi acolo, la baza turnului, în bezna de nepătruns. Nu am reuşit. Mi-am dres glasul şi am întrebat:

— Eşti mulţumit de condiţii, profetule?

— E un loc bun să cuget, a răspuns o voce calmă de dedesubt. Îţi sunt deci recunoscător.

— Ai primit destulă mâncare şi apă să-ţi astâmperi foamea şi setea?

— Da, bineînţeles. Deşi nimănui nu i-a trecut prin minte să îmi aducă greieri.

— Nu eşti la ospăţ, la Roma. Deci n-ai a te plânge de nimic?

— De ce m-aş plânge? Locul acesta e uscat şi îndeajuns de răcoros, şi nu trebuie să fac nimic altceva decât să mă odihnesc. Am început chiar să înţeleg cum se simt oamenii bogaţi şi trândavi.

M-am desprins de zid, am înşfăcat torţa şi m-am aplecat spre marginea găurii. Ioan stătea pe jos cu picioarele sale lungi întinse în faţă şi cu mâinile încrucişate pe piept. Pe cât mă lăsa lumina torţei să zăresc, barba şi părul îi erau şi mai încâlcite, însă el îmi zâmbea, dezvăluindu-şi dinţii izbitor de albi. Nu părea să sufere. Pe jos lângă el se afla un coş din răchită în care avea nişte mâncare. Părea să-şi fi făcut un culcuş pe grămada de paie din colţ.

— Aş putea să mă arăt milostiv şi să te las să-ţi petreci aici toţi anii ce ţi-au mai rămas, dar lucrurile nu sunt atât de simple, din păcate, am spus eu. Nişte oameni care nu au altceva mai bun de făcut tulbură ordinea dormind în faţa cetăţii şi împiedicându-i pe cei care locuiesc aici să-şi vadă de îndeletnicirile zilnice. Prin urmare va trebui să te duc de-aici.

Şi-a înclinat capul trădându-şi curiozitatea.

— Unde te-ai gândit să mă muţi, în înţelepciunea ta?

— Ce-ai zice dacă te-aş trimite în exil? Aşa ai trăi ca un om liber, undeva într-un loc călduţ, departe de aici. Din partea mea, poţi să ţii acolo câte predici vrei.

Zâmbetul i-a îngheţat pe buze.

— Propunerea ta e generoasă, prinţe. Mie însă mi-au fost date propriile grâne pentru recoltă, iar acest pământ este încă tărâmul făgăduinţei şi poporul acesta e poporul ales, iar eu, la rândul meu, am fost ales să culeg recolta. Aşa că tot aici m-aş întoarce din surghiun. Lumea nu e atât de mare încât să nu găsesc drumul înapoi spre ţara părinţilor. Dacă m-ai cunoaşte mai bine, ai şti asta deja.

Am hotărât să mă stăpânesc şi să nu-i arăt cât de iritat eram.

— Cel puţin eşti sincer. Nu-ţi trece niciodată prin cap să spui minciuni?

— Gura care rosteşte minciuni otrăveşte inima. Tu ar trebui să ştii asta.

— Ar trebui? De ce tocmai eu? Mă crezi un mare mincinos?

A scuturat din cap de parcă îl amuzau cuvintele mele.

— Priveşte în inima ta şi o să vezi minciuna. Nu mai am altceva de spus despre asta.

— Sper că îţi dai seama că încă te pot ucide, am spus şi am simţit cum în mine se deşteaptă furia. N-aş vrea s-o fac, dar poporul, în prostia lui fără de margini, s-ar putea să-mi forţeze mâna. E foarte posibil să ai grâne de cules, însă şi eu am o responsabilitate faţă de poporul meu. Încerc să-l scap de jugul Romei.

— Nu reprezinţi tu voinţa Romei?

— Crede-mă, eu tratez norodul mult mai bine decât ar face-o legionarii. Puţini sunt însă cei care ţin socoteală de faptul că eu am o anumită influenţă asupra prefectului Pilat. Cine ştie cât de crude ar fi faptele lui în Iudeea dacă n-aş fi eu să-l mai domolesc.

Ioan a părut să stea pe gânduri o clipă.

— Se poate să ai dreptate. Vorbeşti însă tot timpul de puterea lumească şi de oameni ca şi când ar fi doar carne. Află că mântuirea nu se află în carne.

— Da, da, m-am răstit eu mai arogant decât avusesem de gând.

Cuvintele tale sunt frumoase, dar nu le ţin de foame bietelor văduve. Mă întreb cu ce-şi hrănesc familiile toţi cei care s-au adunat aici, în faţa cetăţii. Ar trebui să se îngrijească de câmpuri şi de grădini, în schimb, şi-au aşezat tabăra în pustiu. Ce scuză o să mai aibă dacă le mor copiii de foame?

— Scuza va fi că pruncii lor au scăpat din închisoarea trupului şi au dobândit viaţă veşnică.

— Asta vrei şi tu? Să pun să-ţi taie capul?

Ioan a izbucnit în râs. Am încercat să-i văd ochii, dar în zadar.

— Vei porunci asta atunci când va veni vremea. Nu tu decizi, prinţe. A fost deja hotărât. Fapta te aşteaptă şi tu eşti sclavul ei.

— Vrei să spui că nici nu pot lua decizii?

— Păi, gândeşte-te, tatăl tău a fost ucigaş de prunci, iar tu ai jurat că nu te vei face vinovat de acelaşi păcat.

Îmi tremura mâna şi torţa odată cu ea.

— Nu am ucis copii.

Ioan şi-a desprins braţele musculoase de pe piept şi le-a ridicat spre mine.

— Vai, prinţe. Cine să-ţi dea darul ascultării? Doar tocmai am spus că eşti sclavul faptelor ce vor veni. Singura cale de a te elibera din această sclavie ar fi să-ţi cureţi inima, însă tu nu vrei să faci asta şi deci eşti neputincios. De aceea vei rămâne prizonierul trupului tău şi vei muri odată cu el, pentru că acela care nu se smereşte dinaintea Tatălui este osândit la închisoarea cărnii.

M-am ridicat gemând de pe jos.

— Aşa să fie. Bag de seamă că degeaba îmi bat gura cu tine. Rămâi aici şi simte-te ca un sfânt. Eu încerc să supravieţuiesc în lumea de afară.

— Tu nici nu ai văzut lumea, prinţe, a spus Ioan, după care a înclinat din cap şi şi-a încrucişat la loc braţele pe piept. Dar pacea fie cu tine.

În clipa aia am simţit o nevoie aproape disperată de aer proaspăt. Am urcat treptele cu paşi mari, torţa se lovea de pereţi şi mai că n-am scăpat-o din mână. Fumul mă înţepa la ochi. Când am ajuns în cele din urmă la aer, cred că arătam înfricoşător, fiindcă soldatul care păzea uşa turnului a fost cât pe-aci să cadă pe spate. Comandantul dădea cu piciorul în nişte pietre undeva mai încolo, dar a venit în grabă spre mine când m-a observat. Am luat-o

repede spre poarta de răsărit, iar comandantul încerca să ţină pasul cu mine.

— Care îţi sunt poruncile, prinţe? a întrebat el.

— Poruncile mele sunt aceleaşi. Va fi hrănit cum trebuie, însă nimeni nu are voie să-l vadă.

— Şi oamenii care s-au adunat dincolo de zid? Ce să fac cu ei?

M-am oprit să-mi adun gândurile.

— E vreun izvor în apropiere?

— Nu în afara zidurilor.

— Atunci oamenii o s-o ia îndărăt ca să nu moară de sete. Nu trebuie decât să aştepţi.

A încercat să mai spună ceva, dar m-am uitat urât la el şi m-am dus către poartă. Pietricelele se rostogoleau sub picioarele mele pe când coboram în grabă, neatent, panta. Sigur, Ioan putea să ne considere pe mine şi pe mulţi alţii nişte păcătoşi, însă el însuşi căzuse în păcatul mândriei. Mai bine aş fi poruncit să fie ţinut nemâncat. Cine ştie, atunci poate nu ar mai fi dispreţuit trupul omenesc ca şi când ar fi fost ceva lipsit de însemnătate. Când am ajuns la carul meu, am urcat imediat şi am dat bice calului. Mă aşteptau acasă o nevastă care de-abia schimba o vorbă cu mine şi o fată care îşi zgâria pieptul până la sânge, închisă în camera ei. Aproape că-mi doream ca spinarea armăsarului meu să fi fost a lui Ioan.

Ce neghiob am fost să-mi închipui că pot să domolesc norodul vorbind cu el. Aveam o părere prea bună despre mine şi mi-am primit pedeapsa, aşa cum păţesc mai devreme sau mai târziu oamenii trufaşi. Însă nu aş fi avut cum să ştiu unde aveau să ducă evenimentele din dimineaţa aceea. Dacă aş fi ştiut, aş fi rupt-o la goană pe coridoarele secrete ale palatului meu, aş fi fugit departe în munţi şi mi-aş fi trăit ultimele zile în peşteri, mâncând gângănii.

Primul semn al nenorocirilor ce aveau să vină a fost agitaţia care se tot înteţea precum un talaz care se umflă, zgomotele ce răzbăteau de la poarta cetăţii până la fereastra mea. Abia mă apucasem să-mi verific socotelile împreună cu Naftali – mereu o corvoadă oribilă, fiindcă cifrele nu răspundeau niciodată aşteptărilor mele, iar explicaţiile abundente ale lui Naftali depăşeau înţelegerea mea – şi deja eram în toane proaste. M-am

dus repede la uşă şi i-am strigat sclavului adormit din hol să afle de unde venea zgomotul. A luat-o la fugă să-şi îndeplinească sarcina, iar eu m-am întors în cameră. Naftali mă privea sfios dindărătul mesei pline cu pergamente. Mi-am dat seama după tremurul buzelor sale că limba îi ardea de nerăbdare sub povara cuvintelor.

— Ştii ceva despre asta? m-am răstit la el.

— Cu siguranţă că nu este o noutate pentru tine, preamărite rege, că mie nu mi-a fost dat să ştiu vreodată ceva, a răspuns Naftali grăbit, însă am auzit de dimineaţă, pe când mergeam la piaţă, cum oamenii fără treabă – care nu au altceva mai bun de făcut decât să stea şi să bârfească, în loc să-şi ocupe timpul cu lucruri mai de valoare, de exemplu, negustoria ori propria educaţie sau, în lipsă de ceva mai bun, să se tăvălească cu vreo verişoară, dacă mi se permite s-o spun aşa, pe şleau – ziceau că în oraş au început să se strângă susţinători de-ai profetului Ioan.

— Ce treabă au aici?

— Zeii ştiu că mie nu mi-a fost dat să pricep intenţiile altor oameni, însă îmi pot închipui că în mintea ticăloşilor acestora a încolţit ideea neroadă că ar putea să-l ajute pe profet venind la tine, lumina provinciilor noastre şi cea mai nobilă fiinţă de pe cuprinsul acestei sfinte ţări, fiindcă ei nu pot înţelege cum gândeşti şi că ai lucruri mai importante de făcut decât să asculţi pe oricine se târăşte aici prin glod.

— Dacă aşa e, am spus şi mi-am izbit palma cu pumnul, trebuie să-i înfrunt şi să le ţin o cuvântare în faţa căreia predicile lui Ioan vor păli. Paharul meu începe să se umple, ar fi bine ca oamenii să ştie asta. Poate o să le spun că am moştenit de la tata puterea de a-i face să tacă pe cei care se vaită.

— Faci cum crezi de cuviinţă, prinţe, doar cine ar putea şti mai bine ca tine, a continuat Naftali să trăncănească, însă îndrăznesc totuşi să te sfătuiesc, sau mai degrabă să te rog să ai milă şi să-i ierţi pe oamenii aceştia simpli, deoarece acesta este poporul evlavios de la ţară, care nu doreşte răul nimănui, ci vrea doar să-şi vadă învăţătorul eliberat, şi deci se pun în mare primejdie venind dinaintea ta, fapt pentru care de bună seamă şi-au luat inima-n dinţi, şi nu ar fi făcut asta de nu ţi-ar fi cunoscut firea milostivă, graţie căreia poţi uneori trece cu vederea micile tulburări.

— Păi, Naftali! am strigat. N-ai fost chiar tu primul care mi s-a plâns de Ioan? Şi acum dintr-odată îmi vorbeşti de milostenie şi iertare!

Naftali a început să-şi frângă mâinile lui mici.

— Crede-mă, am regretat multe cuvinte nechibzuite pe seama profetului, însă ţine seama de faptul că pe atunci nu eram informat cu privire la învăţăturile sale şi, mai ales, nu ştiam că adepţii lui ar putea merge atât de departe în neghiobia lor, încât să dea naştere unei situaţii aşa de încurcate, în care tu, o, soare ce răsari asupra noastră, să te pomeneşti silit poate chiar să-i pedepseşti.

— Să nu-mi spui că, dintre toţi oamenii, tocmai tu ai început să crezi în învăţăturile lui Ioan.

Ochii lui bătrâni s-au umezit.

— Eu nu, prinţe, însă verişoarele mele, care nu-s înzestrate cu prea multă minte…

Deodată s-au auzit paşi grăbiţi apropiindu-se pe coridor, iar sclavul de mai devreme s-a ivit în uşă, cu faţa leoarcă de sudoare. A făcut o plecăciune şi a spus:

— Un grup de oameni a venit cu o pricină, preamărite rege.

Am dat din cap şi i-am făcut semn să plece.

— Precum ne aşteptam. Mă duc să vorbesc cu ei.

Naftali s-a ridicat cu greu de la masă.

— Poate totuşi îţi vei aminti, prinţe…

— Da, da, l-am întrerupt. Verişoarele tale.

Am intrat în dormitorul meu, mi-am luat diadema de prinţ din dulap şi mi-am aşezat-o pe cap. M-am gândit o clipă să-mi pun şi mantia violet, dar am renunţat la idee – poate că mantia amintea prea tare de portul romanilor. Urma să apar în faţa unor oameni simpli din Galileea şi m-am gândit că era mai înţelept să nu mă arăt prea gătit. Diadema stătea drept dovadă a puterii mele, aşa că am pornit pe coridor călcând apăsat, cu ea pe creştet.

În porticul care dădea în curte l-am găsit pe Iosafat, pe chipul căruia se citea lesne neliniştea. N-a fost nevoie să schimbăm vreun cuvânt. Am dat din cap unul către celălalt şi am traversat curtea înspre poarta de apus, care era întredeschisă, astfel că am văzut un grup de soldaţi şi, în spatele lor, o mulţime imensă de oameni. După ce m-am mai apropiat, l-am observat pe Naaman în spatele soldaţilor, scrutând cu privirea gloata adunată acolo şi ţinând

sabia în mână. Cu colţul ochiului, l-am zărit pe Iosafat pipăind pumnalul care-i atârna la brâu. Mi-a trecut prin gând că e prea bătrân să mă mai poată apăra. Mă simţeam ciudat; păşeam ca-n somn, fără să vreau şi totuşi hotărât, picioarele mă purtau, iar undeva în adâncul sufletului aveam o presimţire, dar nu era timp să-i dau ascultare şi am ieşit pe poartă, oprindu-mă în dreptul lui Naaman. Iosafat a apărut imediat lângă mine. Stăteam acolo ca un triumvirat, cu zidul de soldaţi înarmaţi protejându-ne de gloata din spate, care se tot mărea, căci din ce în ce mai mulţi oameni se iveau pe drumul care urca la palat. Păreau să fie patru sau cinci sute de suflete, poate mai multe. Strigau şi vorbeau toţi deodată, până când au început să tacă unul după altul, observându-mi prezenţa. Vociferările s-au topit într-un zumzet, iar acesta s-a preschimbat într-o tăcere nefirească, apăsătoare.

Chiar în momentul acela ar fi trebuit să mă întorc şi să poruncesc să fie închisă poarta.

În schimb, mi-am ridicat mâna şi am privit feţele care aşteptau să spun ceva. Oamenii păreau năuci şi amuţiţi, de parcă lumina caldă a soarelui i-ar fi ţintuit locului, iar eu m-am lăsat copleşit de sentimentul înşelător al puterii, al superiorităţii mele în faţa norodului. Am tras aer în piept şi am început:

— Să ştiţi că răbdarea mea are limitele ei…

O piatră a zburat prin aer şi m-a lovit în umăr. N-a fost decât o izbitură uşoară, însă am tresărit de uimire. Naaman s-a repezit să mă apere cu sabia ridicată, iar Iosafat m-a prins de braţ şi a început să mă tragă înspre curtea cetăţii. Însă totul parcă se oprise pentru o clipă – sunetele erau tot mai îndepărtate pentru urechile mele şi tot ce puteam cuprinde cu privirea, umerii soldaţilor, feţele oamenilor care răcneau, munţii albăstrui şi cerul de deasupra lor, toate acestea îmi păreau nişte răsfrângeri uitate într-o oglindă. Până şi bărbatul care alerga spre mine, reuşind să treacă printre doi soldaţi, părea să dea întruna din picioare fără rost. Dar la fel de repede cum se oprise, timpul a luat-o iarăşi la galop: am auzit urletele mulţimii şi strigătul lui Naaman, am văzut cum omul care se apropia de mine îşi ridicase mâna, am văzut strălucirea metalului din mâna lui, am văzut cum sabia lui Naaman fulgeră prin aer şi cum din încheietura bărbatului ţâşneşte sângele. Am văzut cum din gloată alţi bărbaţi se năpustesc asupra soldaţilor cu

tot soiul de arme şi cum aceştia se apără fără să rupă rândurile, păstrând ordinea şi disciplina. În acelaşi timp, mi-am dat seama că picioarele mi se târau înapoi. Iosafat găsise de cuviinţă că era mai bine să-mi dea drumul braţului şi să mă prindă de mijloc. Iosafat aproape că mă căra în spate spre ziduri ca să ne punem la adăpost. A izbutit până la urmă, iar gărzile au închis poarta în urma noastră la momentul potrivit. Naaman şi un mic grup de soldaţi se aflau acum în spatele porţii, lăsaţi să se descurce singuri, însă din direcţia cazărmii alergau bărbaţi înarmaţi şi mi-am dat seama că poarta avea să fie iarăşi deschisă în curând. Am auzit cum cineva cerea cu voce tare o sabie. A trecut o vreme până să-mi dau seama că era propria mea voce. Iosafat explica înfierbântat ceva, dar cuvintele îi rămâneau suspendate în aer şi se prăvăleau la pământ înainte să ajungă la urechile mele. Deodată, m-am simţit foarte obosit. Oboseala şi apatia m-au lovit pe neaşteptate, întocmai cum mă lovise mai devreme piatra aceea. L-am împins la o parte pe Iosafat şi am luat-o către porticul palatului.

M-am aşezat. Vedeam figuri înceţoşate în jurul meu. De undeva mi-a apărut în mână un burduf. Am băut. Nu simţeam gustul vinului. Mă gândeam că poporul mă trădase şi că putea să pătrundă în orice clipă pe poartă şi să mă omoare. Îmi era indiferent. Am băut vin. Lângă coloană s-a ivit un câine flocos. M-am uitat în ochii lui. A schelălăit. Am băut vin.

M-am ridicat. L-am căutat pe Iosafat cu privirea, dar nu-l zăream pe nicăieri. Băgam de seamă vânzoleala din curte, doi soldaţi îl cărau pe un al treilea şi Timon din Pergam ieşea din postul de gardă. Am ciulit urechile să ascult zgomotele mulţimii şi ale luptei, dar nu se auzea nimic. Timon s-a oprit în mijlocul curţii, s-a uitat în direcţia mea, a părut să stea pe gânduri o clipă, apoi a luat-o înspre portic. S-a oprit la o distanţă considerabilă de mine.

— Cum te simţi, prinţe? a întrebat el.

— N-am nimic. Au plecat oamenii de la poartă?

Timon a dat din cap.

— Soldaţii i-au împrăştiat şi cred că o mare parte din ei s-au dus la casele lor.

Uşurat, mi-am coborât privirea către pietrişul din curte.

— Poate că nu a fost totuşi atât de periculos. Cineva a aruncat doar o piatră şi un alt zelot şi-a închipuit că mă ia pe nepregătite.

Pentru o clipă, am crezut că poporul s-a ridicat împotriva mea. Sunt mulţi răniţi?

— Doi dintre soldaţi sunt răniţi, dar vor supravieţui, a răspuns Timon şi a şovăit un moment. În schimb, Naaman, comandantul tău...

Mi-am ridicat ochii.

— Ce-i cu el?

— A primit o suliţă în piept.

M-am sculat în picioare.

— E rănit grav?

— Prea grav. Tocmai a părăsit această lume.

M-am trântit la loc pe jos. Privirea mea a regăsit burduful de vin. M-am aplecat să îl apuc. Era chiar la picioarele mele, şi totuşi foarte departe. L-am luat şi l-am dus la buze. Nici acum nu simţeam gustul vinului. Sau îl simţeam, dar ştiam că de fapt avea gust de sânge. Timon a venit mai aproape de mine, îi vedeam umbra târându-se la picioarele mele. Am aşteptat să vorbească.

— Naaman nu a suferit mult. A murit cum se cuvine unui erou şi cu ultimele sale cuvinte a întrebat dacă eşti în siguranţă.

Am dat din cap.

— Naaman a fost un om bun.

— A fost unul dintre mulţii oameni buni care vor să te slujească, prinţe. Nu lua în seamă necazul pricinuit de câteva suflete nenorocite. Încă nu şi-au dat seama că Ioan însuşi este de vină pentru faptul că a fost închis.

I-am cântărit cuvintele.

— Ioan, da. El este rădăcina tuturor relelor, nu-i aşa? Nu eu, ci Ioan.

— Se prea poate să fie, deşi, cel puţin din câte ştiu eu, nu a întărâtat făţiş poporul împotriva ta.

M-a săgetat o durere în obraz şi mi-am dat seama că începusem să scrâşnesc din dinţi.

— Nu contează că nu a vorbit de-a dreptul împotriva mea. De bună seamă că a ştiut dintotdeauna că învăţăturile sale se vor întoarce contra mea. A ştiut şi probabil s-a bucurat de asta. Cu toate că nu a ridicat sabia, mi-a răscolit măruntaiele până la sânge.

Timon a început să se tragă înapoi.

— Tu ştii mai bine, prinţe. Sfatul meu este să încerci să te odihneşti acum.

— Să mă odihnesc? Crezi că pot să mă odihnesc vreodată?

— Poţi măcar să încerci. Şi ar fi înţelept să nu bei prea mult vin. Îţi spun asta ca doctor.

— Spune ce trebuie să spui, tămăduitorule. Eu fac ce trebuie să fac.

Am intrat în palat, am poruncit să mi se aducă vin în odaie şi m-am închis acolo. Mi-am dat jos diadema de pe cap şi am aruncat-o într-un colţ. M-am întins pe laviţă o clipă şi am înţeles pe dată că nu aveam să adorm. M-am ridicat în capul oaselor şi am băut vin. Irodiada a bătut la uşă, însă am strigat la ea să plece. Iosafat a făcut acelaşi lucru şi l-am trimis şi pe el de-acolo. Şedeam şi priveam cum umbra de la fereastră dansa pe perete. Se mişca încet. Era o umbră liniştită. Îmi plăcea. Nu aveam de gând să mă mint singur – Naaman nu-mi fusese deloc prieten, fusese slujitorul meu, unul dintre cei mulţi care pot fi înlocuiţi. Era una dintre îndatoririle lui să fie pregătit să moară. Aşa că nu era cazul să mă învinovăţesc, nu eram răspunzător de neroziile poporului. Am băut vin. Umbra ajunsese în colţul camerei. Bună umbră. Toată viaţa ar fi putut fi la fel de liniştită şi domoală. Am băut vin.

Clipele treceau. Uneori intri într-o stare în care colţii timpului încetează să te mai macine, trecutul îşi pierde ordinea, iar toate momentele trăite se amestecă unele cu altele. Atunci omul nu mai trăieşte în timp, ci pluteşte într-o zeamă tulbure, care conţine totul şi nimic, şi unde nici măcar moartea nu poate ajunge. Aşa mi s-a întâmplat şi nici nu ştiu cât timp trecuse, când la uşă s-au auzit iarăşi bătăi. M-am ridicat furios şi am deschis gura să-i poruncesc intrusului să dispară, când am auzit vocea lui Beria:

— Prinţe, eşti acolo?

Am încercat să-mi fac repede ordine în gânduri. Poate că Beria era tocmai omul de care aveam nevoie. Am luat o gură de vin şi am spus:

— Intră.

A deschis uşa şi trupul lui masiv s-a ivit de după ea.

— Nu e nevoie să intru, prinţe. Vreau doar să spun cât de rău îmi pare că nu am fost de ajutor contra nemernicilor de susţinători ai profetului. De ce-a trebuit să-şi facă de cap tocmai când mă

aflam la moşia mea?

— Poate că au făcut-o intenţionat.

— Acum poţi sta liniştit. Am mobilizat toţi soldaţii. Nu se găseşte nici un colţ nesupravegheat în tot oraşul. La cel mai mic zgomot, va curge sânge, ai încredere în mine.

— Am încredere în tine. Ai auzit de soarta lui Naaman?

— Am auzit. Groaznic, însă se aştepta ca la un moment dat să i se întâmple asta.

M-am uitat în jur cu privirea înceţoşată din cauza vinului. Umbra se topise într-un colţ şi praful de pe mobilă licărea în lumina soarelui. Ar fi putut fi o zi absolut obişnuită. Cu toate acestea, din curte răsuna scârţâitul roţilor de care. Mi-am întors capul în direcţia de unde venea sunetul. Beria a intrat în odaia mea, s-a dus la fereastră şi, după o vreme, a spus:

— Se pare că primim oaspeţi de departe.

— Oaspeţi de departe? Ce vrei să spui?

— Drumeţi. Mă gândesc că sunt greci.

— Blestemaţii! am strigat. Bun moment şi-au ales!

Aşteptam de câteva zile să sosească negustorii din Antiohia. Negoţul înfloritor cu Antiohia avusese de suferit în ultima vreme din pricina bandelor de tâlhari care-şi făceau veacul pe drumul ce ducea spre Siria. Schimbaserăm numeroase mesaje întrebându-ne cum să ne protejăm caravanele, iar în cele din urmă m-am hotărât să invit un grup de negustori în Tiberiada ca să ne sfătuim. Ştiam că trebuie să sosească, dar tocmai în ziua aceea uitasem. Nu aveam încotro, trebuia să-i întâmpin şi să organizez un banchet de bun venit în cinstea lor. Am oftat adânc şi i-am spus lui Beria:

— Sunt oaspeţi de vază. Sper că eşti sigur că e linişte în oraş.

— Ai cuvântul meu, a spus Beria lovindu-se cu pumnul în piept.

— Excelent. Poţi să-mi mai faci o favoare?

— Orice porunceşti, prinţe.

— Vrei să te uiţi după diadema mea acolo, în colţ?

N-a fost deloc o zi uşoară. M-am îmbrăcat imediat în cele mai frumoase straie, mi-am pus diadema pe cap, mi-am clătit gura cu vin şi m-am dus degrabă să-i întâmpin pe negustorii greci. După ce slugile lor le-au cărat calabalâcul în odăile anume pregătite pentru ei, i-am dus să le arăt grădina şi palatul. Nu ne-am apucat încă să discutăm despre lucruri serioase, căci nu se cuvenea. Mi-am lăsat

musafirii să se spele şi să se pregătească pentru banchetul ce urma să aibă loc în acea seară şi m-am repezit să mă ocup de toate cele trebuincioase acelei ocazii. Voiam să fie chemaţi cei mai buni muzicanţi şi să nu lipsească de pe mesele din sala cea mare nimic din tot ce are Galileea mai bun de oferit. Din fericire, mă puteam bizui pe Naftali, care se dovedise priceput într-ale organizării şi ştia să facă să apară ca prin magie coşuri cu bunătăţi şi aducea de cine ştie unde, poate dintre verişoarele sale, nişte dansatoare care acceptau chiar să îmi viziteze oaspeţii în odăile lor, dacă era nevoie. Tot Naftali a trimis slujitori la cei mai de seamă oameni din oraş pentru a-i invita la banchet, iar eu speram să-mi sporesc prestigiul prin prezenţa lor. Toată lumea mişuna în jurul meu, ceea ce mă agita şi pe mine, însă mă mişcam greoi, amorţit de vin şi de oboseală. Am făcut o baie, am poruncit să mi se pieptene barba şi să-mi fie unse membrele cu uleiuri parfumate. Reuşeam să rămân treaz sorbind tot mereu din cupa cu vin. Speram ca negustorii să nu fi băgat de seamă băltoacele de sânge din faţa porţilor, altfel ar fi putut să creadă că în oraşul meu domneşte dezordinea. Când în sfârşit a început ospăţul, grecii s-au arătat în toane bune şi păreau mulţumiţi de viaţă. Nimic nu trăda faptul că ar fi auzit de răzmeriţa de dimineaţă.

Încă de la începutul petrecerii, oaspeţii şi-au prezentat darurile aduse: covoare scumpe, sculpturi, vase aurite. Am ţinut o cuvântare de mulţumire şi le-am explicat că rolul ospăţului din seara aceea era de a ne întări prietenia. Beria sosise şi el, la fel şi Iosafat, iar Irodiada şi Salomeea şedeau lângă mine. Mulţi dintre negustorii bogaţi din Tiberiada au stat de vorbă cu musafirii, aşa cum era de aşteptat. Opaiţele luminau sala, muzicanţii cântau, dansatoarele se unduiau şi sclavii cărau tăvi mari cu carne de miel şi de capră, ficat de papagal, creier de păun, multe feluri de peşte, sosuri alese, melci şi ouă, pâine şi brânzeturi, legume şi fructe. Bineînţeles, s-au servit bere şi vin, mai ales vin, mult vin, pe care grecii îl beau cu la fel de mare poftă ca mine. Întâmplările de dimineaţă începuseră încet să se şteargă, deşi din când în când mi se părea că zăresc chipul lui Naaman printre invitaţi sau că aud afară strigătele mulţimii. Băusem vin aproape toată ziua şi, cum o ţinusem aşa prosteşte şi toată noaptea, curând m-am pomenit ameţit de-a binelea.

Îmi era greu să desluşesc trăsăturile de pe chipurile oamenilor, iar muzica răsuna ca un ecou în urechile mele. Irodiada trăncănea binedispusă şi făcea tot ce-i stătea în putinţă să fie o gazdă bună, dar Salomeea şedea cu o expresie sumbră pe chip şi bea din cupă cu mai multă lăcomie decât mine. Nu îşi revenise după ce simţise gustul umilinţei alături de profetul Ioan, orice fel de umilinţă o fi fost până la urmă. Am băgat de seamă totuşi că atrăgea privirile invitaţilor. Nu păreau descurajaţi de mutra ei posomorâtă, şi nici de faptul că din când în când dădea spasmodic din mâini şi îşi ridica buza de sus într-un rânjet batjocoritor, fără vreo noimă. Îi vedeau doar frumuseţea, carnea ei ademenitoare, pulpele ei. Am încercat să stau cu ochii pe ea, dar m-am lăsat prins într-o lungă conversaţie cu un negustor de ţesături din Antiohia şi am scăpat-o din vedere. Când m-am uitat iarăşi după ea, stătea dinaintea muzicanţilor şi părea să n-aibă habar cum ajunsese acolo. Muzicanţii, jenaţi, încetaseră să mai cânte, iar grecii începuseră să se lovească cu palmele pe coapse, îndemnând-o pe Salomeea să danseze. Ea se clătina ameţită şi se uita nedumerită împrejur. Era cât pe ce să mă ridic şi să o scot din sală, când negustorul de ţesături s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit la ureche:

— Cere-i fiicei tale să danseze pentru noi.

M-am întors să mă uit în ochii lui, care îi sticleau de parcă erau daţi cu untură de porc.

— Să danseze? Chiar vrei să danseze?

Negustorul a încuviinţat cu înflăcărare.

— Prinţe, fiica ta nu a vorbit cu nimeni toată seara. Unii ar putea spune chiar că purtarea ei este neobrăzată. Eu, unul, sunt totuşi dispus să o iert dacă dansează pentru noi.

Şi atunci ceva s-a petrecut în mintea mea. Era ca şi când setea de răzbunare care crescuse în mine de-a lungul anilor şi-ar fi iţit dintr-odată capul hidos. Salomeea îmi adusese mai multe necazuri decât puteam să trec cu vederea, iar dacă acum era dornică să se facă de ruşine, mie îmi convenea. În plus, mă irita aroganţa negustorilor străini. De-aş fi vrut, i-aş fi putut sili pe ei să danseze pentru mine, dar acum, că o vedeam pe Salomeea clătinându-se în mijlocul sălii cu toate privirile aţintite asupra ei, neruşinată şi nepricepând nimic, ca o insultă aruncată mie sub înfăţişarea unei tinere femei, mi-am pierdut cumpătul şi am răcnit:

— Salomeea, dansează!

Şi-a întors încet privirea către mine. Ne holbam unul la altul. Pe buzele ei trufaşe apăruse un zâmbet malefic.

— Ce primesc dacă dansez?

Simţeam toţi ochii pironiţi asupra mea. Negustorul de ţesături începuse să chicotească prosteşte lângă mine. M-am uitat la Irodiada, însă ea nu era de nici un ajutor; îşi coborâse modestă privirea în poală. Am râs fără veselie şi am spus:

— Primeşti orice pofteşti, atâta timp cât dansezi.

Cu aceste vorbe mi-am semnat singur condamnarea, fără să-mi dau seama. Salomeea le-a făcut semn muzicanţilor şi a început să danseze, asta dacă răsucirile ei groteşti puteau fi numite dans. Muzica săltăreaţă răsuna, invitaţii băteau din palme şi negustorul de ţesături fluiera înfierbântat, însă eu mi-am întors capul când Salomeea a început să se dezbrace. O târfă tot târfă rămâne, mi-am zis în sinea mea şi mi-am concentrat întreaga atenţie asupra cupei cu vin pe care mi-o umpleam singur. Apoi am început să mă pierd înlăuntrul meu. Nu mai auzeam muzica, am uitat de oaspeţi, aş fi putut la fel de bine să mă scufund prin podea. Rătăceam prin locuri care nu se găseau decât în capul meu, când negustorul care şedea lângă mine s-a apucat să mă scuture de umeri. Am deschis ochii şi am văzut-o pe Salomeea stând înaintea mea. Purta doar o mantie uşoară, pe sub care, evident, nu mai avea nimic. Nici nu am apucat să mă întreb dacă dansul culminase cu bine-cunoscuta ei goliciune, că ea mi-a zis:

— Răsplata mea.

Mi-am dat seama că în sală se făcuse linişte. Toată lumea aştepta răspunsul meu. Mă simţeam prins la mijloc într-o farsă nenorocită, totuşi am întrebat:

— Spune, ce vrei? Ca să nu zică nimeni că tetrarhul Irod Antipa nu-şi ţine promisiunile.

Salomeea m-a privit sfidătoare şi a rostit:

— Aş vrea să-l văd pe profetul Ioan.

— Pe Ioan? m-am mirat eu. De ce? Nu a făcut deja prea mult rău?

— Aş vrea doar să-l privesc în ochi.

M-am aşezat nedumerit. Retrăiam toate evenimentele neplăcute din ultimele săptămâni. Vedeam faţa lui Naaman, îl vedeam pe

profetul din temniţa întunecată luându-mă de prost. M-am ridicat şovăind în picioare, m-am clătinat şi m-am prins de umărul negustorului de ţesături ca să mă sprijin, m-am îndreptat de spate cât am reuşit şi am rostit:

— Dacă asta e într-adevăr răsplata pe care o vrei, o vei primi.

Neghiobii au început să bată din palme, cineva râdea, în sală se instaurase vacarmul. Salomeea s-a întors copilăreşte cu spatele la mine şi a ţopăit prin toată sala, probabil în căutarea unor straie cuviincioase pe care să le pună pe ea. L-am căutat cu privirea pe Beria, care şedea în cealaltă parte a încăperii, şi i-am făcut semn să mă urmeze pe hol, unde i-am spus:

— Trimite nişte oameni la cetatea Maherus. Porunceşte-le să vină înapoi cu capul profetului Ioan.

Beria a rânjit, dezvelindu-şi dinţii stricaţi.

— Vrei să spui doar capul, fără restul trupului?

M-am clătinat iarăşi şi Beria m-a prins de braţ. M-am smucit din strânsoarea lui.

— Am zis doar capul. Şi asigură-te că va avea ochii deschişi. Fiica mea, Salomeea, vrea să se uite în ochii profetului. Oare au vreme oamenii tăi să ajungă înapoi până mâine seară?

— Negreşit, vor reuşi călare. Dar cum o să-l convingă pe comandantul fortăreţei să le dea capul profetului?

— Nu te duci şi tu către Maherus? Sau ai ceva împotrivă? Comandantul e obligat să-ţi dea ascultare.

Beria nu s-ar fi putut arăta mai dornic.

— Voi îndeplini această sarcină cu plăcere. O să mă ocup chiar eu să-i desprind capul de trup şi o să fac în aşa fel încât ochii să-i rămână deschişi.

— Du-te. Te aştept mâine seară.

După un moment de şovăială, m-am hotărât să nu mă mai întorc în sala cea mare. Ştiam că petrecerea avea să continue fără mine, că Naftali va scoate de undeva o dansatoare mai pricepută decât Salomeea şi că Irodiada se va învârti printre musafiri, asigurându-se că toată lumea e mulţumită. Voiam să mă retrag în pace în odaia mea. Îmi doream să-mi îngrop capul în palme încercând să pricep întorsătura stranie pe care o luaseră evenimentele, cum ieşeau ele în calea oamenilor de la adăpostul întunericului şi îşi băteau joc de ei. Am reuşit să urc scările fără să

mă prăbuşesc şi am ajuns în camera mea, unde m-am lăsat să cad pe marginea patului. Muzica de jos de-abia se mai auzea. De afară desluşeam ţipătul unei bufniţe. Cerul era înstelat şi siniliu. Lumina rece cădea pe podea sub forma unui pătrat care îmi amintea de gura temniţei din cetatea Maherus. Oare chiar dădusem o poruncă nu de mult? Îi spusesem cumva ceva lui Beria? Încercam să-mi aduc aminte, însă, în loc de gânduri, capul îmi era plin de un fel de ceară tare, totul era acoperit de o ceaţă groasă şi mă simţeam obosit, sleit de puteri. M-am întins pe pat şi m-am prăbuşit într-un hău în care nu era nimic.

De dimineaţă mi-am adus aminte. M-am trezit îngrozit. Am încercat să mă ridic prea repede şi am căzut pe podea, m-am săltat în patru labe, străduindu-mă în zadar să-mi dau gândurile la o parte, m-am sprijinit de pat şi m-am sculat în picioare, trăgând amintirea după mine. Căutam cu privirea cupa de vin. Am găsit-o. Amintirea a băut şi ea vin cu mine. Am vomitat în oala de noapte. După o clipă, am deschis uşa camerei, i-am întins ţucalul slujitorului de pe hol şi i-am poruncit să-l cheme pe Iosafat. Cât aşteptam, m-am uitat pe fereastră la noua zi care începea în Galileea. Pe lac se zăreau câteva bărci cu pânze, iar pe deal păşteau nişte oi. Păsările pluteau în văzduh. Ştiam că făceam o greşeală continuând să beau vin, aşa că nu m-am oprit.

Iosafat nici nu apucase să îşi ungă barba şi să-şi dea obrajii cu henna. Avea ochii împăienjeniţi şi cearcăne negre sub ei, căci nu mai dormise de ceva vreme. Arăta ca o statuie roasă de trecerea timpului. Speriat, a căscat gura atunci când l-am înşfăcat de guler şi am strigat:

— Ce-am făcut? Ieri seară l-am trimis pe Beria să-i ia capul profetului.

— Capul profetului? a repetat Iosafat holbându-se înspăimântat în ochii mei. Presupun că restul trupului profetului îi va urma capul, nu?

— Nu. I-am spus să-mi aducă numai capul, am rostit şi i-am dat drumul, după care m-am trântit pe scaun.

Iosafat mi-a întins repede cupa cu vin.

— Acum e prea târziu să te răzgândeşti. Pesemne capul e deja pe drum. Să încerc să-l opresc pe Beria înainte să apuce să se fălească în faţa poporului?

Am cugetat la spusele sale. Să fiu atât de nemernic, încât să-mi tăinuiesc fapta şi să scornesc minciuni? Nu aveam eu dreptul, ca prinţ, să fac ce vreau, sau cel puţin să-i pedepsesc pe răzvrătiţi? Era oare vreun răzvrătit mai mare ca Ioan în toată Galileea? M-am întors către Iosafat şi pesemne că privirea mea avea ceva care l-a făcut să tresară şi să se dea înapoi nedumerit.

— Salomeea a cerut să se uite în ochii profetului, am zis eu rece, cu o voce care-mi era străină, deci n-are decât.

Iosafat şi-a trecut limba peste buze.

— Eşti sigur de ce faci, prinţe?

— Tu eşti sigur că are rost să-mi tăgăduieşti hotărârile?

— Nu tăgăduiesc. Am făcut eu vreodată aşa ceva?

Am băgat de seamă că buzele începeau să i se coloreze.

— N-ai făcut, adevărat. Îmi cer iertare. Nu sunt furios pe tine, ci pe mine.

Mi-am petrecut ziua în tovărăşia oaspeţilor din Antiohia. Am fost de acord cu propunerile lor şi am promis să contribui la plata gărzilor care urmau să ne apere caravanele în periplul lor presărat cu primejdii. Când nu am mai avut altceva de făcut, am sorbit calm din vin, şi aşa au trecut clipele de rău augur una după alta, până când a apus soarele şi s-a făcut seară. Ne-am aşezat iarăşi în marea sală, însă nu am mai chemat nici muzicanţi, nici oamenii cu dare de mână din oraş. Atmosfera era cu totul diferită de cea din seara precedentă, plictisitoare şi parcă prevestind lucruri rele. Salomeea îmi arunca priviri nerăbdătoare, însă am lăsat-o să aştepte. Invitaţii discutau, iar eu mormăiam în chip de răspuns, pândindu-l pe Beria care trebuia să apară din clipă în clipă. În cele din urmă, a sosit.

Nu e de mirare că negustorii s-au decis pe dată să pornească spre casă a doua zi dis-de-dimineaţă când au auzit ţipetele Salomeei. Beria aşezase cu neruşinare capul lui Ioan pe o tavă de argint şi-l acoperise cu o pânză scumpă. În afară de mine, nimeni nu ştia ce se ascundea sub pânză. Beria s-a oprit în faţa Salomeei şi m-a privit întrebător, iar eu am dat din cap în semn de încuviinţare. A tras pânza la o parte, dezvăluind capul profetului. Salomeea l-a privit cu ochii mari, cu pumnii încleştaţi şi cu gura căscată. Irodiada a vomitat pe podea, iar musafirii şi-au făcut de lucru privindu-şi unghiile sau netezindu-şi cutele straielor. A durat

ceva până când Salomeea a început să ţipe, dar apoi nu s-a mai oprit din urlat şi a trebuit cărată afară din sală. Strigătele ei animalice au răsunat multă vreme prin holurile labirintice ale palatului, trecând parcă prin ziduri, enervându-i pe cei rămaşi în sală. Irodiada şi-a dus mâinile la urechi şi mi-am dat seama că banchetul luase sfârşit. Pe lângă asta, nu mai era de stat în sală – în pofida pânzei, muştele roiau în jurul capului profetului.

M-am baricadat pentru câteva zile în odăile mele. Nu mă mai atingeam de vin, ci îmi astâmpăram setea cu apă. Aşteptam neliniştit veşti despre o nouă răscoală, însă acestea nu au venit. Se pare că moartea profetului îi speriase atât de mult pe oameni, încât nici nu mai încercau să se răzvrătească, sau poate că trebuia să-i mulţumesc lui Beria şi soldaţilor săi pentru linişte. Ceva totuşi nu avea pic de linişte: mintea mea chinuită. Dacă reuşeam să adorm vreun pic noaptea, mă trezeam leoarcă de o sudoare rece, convins că Ioan mă ţintuia cu privirea din colţul întunecat al camerei. Uneori mi se părea că-i aud vocea, alteori îi vedeam capul. Aceste vedenii m-au tulburat vreme de mai multe săptămâni, până când am început să mă întreb dacă nu cumva îmi pierdeam sau îmi pierdusem deja minţile. Am înţeles că săvârşisem o crimă ce nu mai putea fi îndreptată, dar în sufletul meu se strecurase bănuiala că răul cel mai mare fusese comis de fapt împotriva mea: mă osândisem singur la mustrări de conştiinţă, care îmi făceau traiul mai chinuitor decât însăşi moartea. Dar cupa nenorocirilor mele nu era plină încă.

Tatăl copilului ar fi putut fi aproape oricine. Se pare că mă aflam cu totul în ghearele spiritelor rele, căci, imediat ce am auzit că Salomeea rămăsese grea, am fost sigur că tatăl progeniturii ei trebuia să fie răposatul profet Ioan. E de-a dreptul absurd, însă eram ferm convins că Salomeea va da naştere unui băiat şi credeam că acesta se va răzbuna pe mine pentru moartea tatălui său. Nici nu mi-a trecut prin cap că eram prea bătrân să mai apuc să-l văd cum creşte.

Nu aveam altceva de făcut decât să aştept. Într-un fel, în timpul acela parcă eram şi eu însărcinat – Salomeea purta un prunc în pântec, iar eu, presimţirile mele rele. Nu mă ajuta nici faptul că Irodiada nu se grăbea să mă ierte pentru soarta lui Ioan. În schimb,

Salomeea părea să-l fi dat de tot uitării. Reuşise încă o dată să treacă printr-o transformare uimitoare, de data aceasta într-o manieră pe care toţi o considerau drept binecuvântare de la Domnul. Începuse să se poarte ca o mamă înainte de a fi devenit una, era modestă şi reţinută, chipul ei era luminat de un zâmbet binevoitor şi se îngrijea de sclavii bătrâni şi de creşterea copiilor de la palat. În cele din urmă, Irodiada s-a apropiat din nou de mine, deoarece trebuia să ne gândim la căsătoria Salomeei. Era şi timpul să o facem, mai ales acum, când ea se purta cum se cuvine, iar bărbatul care ajungea să o ia de soţie s-ar fi putut considera norocos. Am luat parte la discuţii fără să vreau, doar prefăcându-mă interesat, deoarece credeam că ştiu eu mai bine.

Când a venit momentul ca Salomeea să aducă pe lume copilul, eu eram mai neliniştit decât ar fi fost orice viitor tată. Spiritele rele îmi şopteau în ureche tot timpul şi îl vorbeau de rău pe nou-născut. Stăteam pe hol, în spatele uşii de la odaia Salomeei, şi aproape că am leşinat când am auzit ţipetele. Demonii blestemaţi au pus stăpânire pe mine într-un asemenea hal, încât urii care mocnea înlăuntrul meu i s-a alăturat frica, şi împreună mă făceau să-mi pierd orice urmă de judecată, orice simţ al măsurii. Când am auzit că Salomeea dăduse naştere unui băiat, soarta copilului a fost pecetluită.

Însă de data asta am aşteptat să se ivească o ocazie prielnică. Desigur, copilul a fost luat imediat de la sânul Salomeei şi dat în grija unei doici, însă proaspăta mamă s-a arătat nefiresc de afectuoasă. Salomeea chiar voia să-şi vadă odrasla zilnic! Nu mai lipsea decât să înceapă să-l şi alăpteze. Dacă nu aş fi bănuit dinainte că băiatul purcede din sămânţa lui Ioan, aş fi făcut-o acum. Mi-am dat seama că era cazul să acţionez grabnic şi ferm. Trebuia doar să mă hotărăsc cui să-i împărtăşesc planul meu. Varianta evidentă ar fi fost Iosafat, însă, din prietenie, am hotărât să nu-l amestec în urzelile mele. Aşadar, l-am făcut părtaş, pe Beria.

Era o noapte fără lună. Beria şi cu mine ne-am furişat la lumina opaiţului în partea de răsărit a palatului, unde stăteau copilul Salomeei şi doica lui. Am fi luat cu noi câţiva soldaţi, dar am preferat să fim cu băgare de seamă şi să nu facem zgomot. Pentru un bărbat atât de masiv, Beria se mişca pe nesimţite, iar eu nu-mi

auzeam decât propria respiraţie iuţită. Când am ajuns unde trebuia, Beria a dat din cap către mine, a deschis cu grijă uşa camerei doicii şi a păşit înăuntru. Eu stăteam afară pe hol cu inima bătând nebuneşte şi încercam zadarnic să-mi spun că un prinţ ca mine nici măcar nu ar fi trebuit să se ascundă în beznă, ci s-ar fi cuvenit să-şi îndeplinească voia în plină zi, fără să-i poată aduce cineva vreun reproş. Nu eram totuşi în apele mele, cenuşa profetului îmi tulbura inima, iar nopţile nedormite îmi slăbiseră firea. Am auzit voci înăbuşite dinăuntru şi o clipă mai târziu uşa s-a deschis.

Doica strângea copilul la piept, cu chipul palid şi îngrozit.

— Nu-ţi face griji, femeie, i-am şoptit. Dacă faci precum ţi se porunceşte, vei avea viaţă lungă înainte.

Am reuşit să ieşim din palat fără să ne întâlnim cu nimeni şi ne-am dus la poarta dinspre miazănoapte a cetăţii, unde ne aşteptau trei soldaţi. Doica nu ni se împotrivise, însă acum a încercat să se agaţe pentru ultima oară de copil, dar Beria i l-a smuls din braţe. Am văzut-o deschizând gura să ţipe şi am plesnit-o peste faţă. Era o femeie tânără, destul de atrăgătoare, şi nu-mi făcea deloc plăcere să o lovesc. Totuşi fapta mea s-a dovedit de ajutor: şi-a lăsat capul în jos şi s-a urcat pe măgarul ce fusese pregătit pentru ea. Au încălecat şi soldaţii şi au pornit cu toţii spre Rafana, unde aveau s-o vândă ca sclavă în răsărit.

L-am urmat înspre lac pe Beria, care ascundea copilul sub mantie. M-am poticnit pe deal, deşi eu eram cel care ducea opaiţul. Deodată, norii s-au risipit, de parcă ar fi vrut să ne facă în ciudă, şi pe cer s-au ivit câteva stele. Nu luminau prea tare, dar făceau ca întunericul să capete un licăr albăstrui rău prevestitor. Când ne-am apropiat de malul lacului, în apa calmă am băgat de seamă răsfrângerea unor ochi care se uitau la noi. Copilul începuse să scâncească şi Beria l-a apăsat mai tare cu faţa de pieptul lui. În acelaşi timp, o briză blândă, aproape de nesimţit, mi-a mângâiat chipul. Am tremurat şi am înghiţit în sec sperând să scap de gustul amar din gură.

— Facem aşa cum am convenit? a întrebat Beria după ce ne-am oprit.

Am încuviinţat.

— Fă ceea ce i se cuvine fiului profetului. Botează-l.

Beria a intrat în lac şi a început să înainteze anevoie prin apă. Eu m-am tras înapoi. M-am împiedicat de un bolovan şi am căzut. Vedeam silueta lui Beria mergând încet tot mai departe de mal, deşi bezna părea cumplit de adâncă deasupra lacului, întinzându-se ca o pâclă de muşchi. Când Beria s-a aplecat, întunecimea a mai pălit, chiar dacă luna nu ieşise dintre nori, abia puteai ghici că se află acolo, şi nici stelele nu luminau mai mult ca înainte. Aşteptam ţinându-mi respiraţia să aud vreo voce, un scâncet cât de slab sau un clipocit, care să-mi rămână fixat în memorie, însă nimic nu se auzea, Beria stătea, răbdător, aplecat deasupra apei, iar tăcerea stelelor se prăvălea peste pământ, şi eu am văzut pentru o clipă pustiul mut care existase odată şi pe care oamenii apăruseră să-l umple cu blestemata lor existenţă lipsită de noimă.

Mi-am dat seama. Mi-am amintit cuvintele profetului Ioan. Ştiuse că aveam să-l ucid. Ştiuse chiar şi că aveam să devin ucigaş de prunci. Fusese cu adevărat Profetul, a cărui venire fusese prevestită demult de către părinţi. Iar eu, dintre toţi oamenii din lume, tocmai eu i-am luat viaţa. Îmi venea să mă arunc în genunchi şi să strig la Dumnezeu să mă ajute. Ştiam însă că nu m-ar fi ascultat.

V

Tutmes mă deranjează în cel mai nepotrivit moment cu putinţă, tocmai când stăteam întins pe divan după ce mâncasem. De-abia ce venise o fată nouă să cureţe masa, căreia i-am poruncit să-mi toarne o cupă de vin. Am privit-o în timp ce făcea asta. Era atât de slabă, de ziceai că flămânzea, şi mă gândeam că, deşi aş fi în stare să mă tăvălesc cu ea, cu greu mi-ar fi adus asta vreo bucurie. După ce mi-a umplut cupa, a rămas în picioare lângă masă, privindu-mă sfioasă.

— Ce te holbezi la mine? N-ai mai văzut un bărbat atât de bătrân? i-am spus.

S-a făcut roşie la chip şi mi-a răspuns cu o voce stinsă:

— Nu eşti aşa de bătrân, prinţe.

— În comparaţie cu tine, sunt la fel de bătrân precum coliba lui Romulus de pe colina Palatin. Dar du-te acum. Vreau să mă bucur singur de bătrâneţe.

S-a răsucit iute pe călcâie şi aproape că a fugit din cameră. Îmi închipui că s-a dus degrabă în bucătărie să le povestească celorlalţi sclavi ce ţap bătrân şi dezgustător sunt. Am luat o gură de vin şi m-am lăsat la loc pe divan. Ştiu că din câte sclave s-au perindat prin viaţa mea n-am reuşit s-o fac pe vreuna să mă aibă la inimă. Acum nici măcar nu mă mai pot hârjoni cu ele, ceea ce, într-un fel, e o uşurare. Norocos e cel prea bătrân să mai păcătuiască.

Mintea mi-e ostenită, iar stomacul mi-a fost chinuit de o durere stranie în ultimele zile. N-a ajutat nici că mi s-a luat sânge, nici că am băut smântână dreasă cu coriandru. Nici când mi-au frecat burta cu târtiţa unei găini vii nu m-am simţit mai bine, deşi doctorul unor oameni înstăriţi de la Roma mi-a recomandat tratamentul. Aproape că mă ia somnul, când aud uşa scârţâind.

Deschid ochii şi văd ivindu-se chipul lui Tutmes.

— Te cheamă cineva, preamărite rege, spune el.

Mă întorc enervat cu faţa la perete.

— Cine îndrăzneşte să mă tulbure acum?

— O femeie de seamă, care nu şi-a dat numele, răspunde Tutmes, dar m-a rugat să-ţi spun că ar dori să te vadă în grădina templului Iunonei Regina.

Fac ochii mari şi mă uit ţintă la perete. Am auzit bine oare? Servilia. Mă prăbuşesc în vârtejul anilor trecuţi, câteva clipe chiar mă văd întins în iarba din spatele templului Iunonei Regina, dar reuşesc să mă smulg din visare şi revin în prezent. Mă întorc şi dau să mă ridic. Amintirea îmi provoacă o senzaţie de stinghereală. Tutmes se grăbeşte să mă ajute şi aproape că-i fac semn să mă lase în pace, dar renunţ. Membrele mele istovite au nevoie de sprijin acum.

— A venit singură? întreb.

Tutmes se apleacă să-mi lege sandalele.

— O lectică o aşteaptă în faţa casei.

— Nu cred că s-a trambalat ea până aici singură. Oferă-le ceva slujitorilor ei.

— Precum doreşti, prinţe.

Mă văd în oglinda atârnată pe perete. Dacă eu arăt aşa, mă întreb cum arată Servilia. Aş putea să mă îmbrac în straie mai mândre şi să pierd vremea încreţindu-mi barba, însă nu am de gând să mă cobor la satisfacerea unor asemenea vanităţi. În plus, mi-e indiferent ce părere va avea Servilia. Nu ştiu ce a adus-o aici, dar pentru mine ea e de mult doar o fantomă. Viaţa s-a pus între noi şi ne-a înstrăinat fără să mai fie cale de întoarcere, şi nu are rost să mai plângem din pricina asta.

Tutmes încă mă sprijină când cobor scările. Mă îndrept de spate în sala de la intrare, iar el se dă în lături. Trag adânc aer în piept şi încerc să uit atât de durerea din stomac, cât şi de cea dintr-o parte. Intru în sală şi dau cu privirea de silueta de pe scaunul de lângă fereastră, siluetă care nu-mi amintea în nici un chip de anii pierduţi ai tinereţii. Se ridică să mă salute o femeie demnă, dar adusă de spate şi ofilită, ale cărei haine scumpe nu-i acoperă trupul uscăţiv şi ai cărei ochi umezi sunt întocmai precum cei ai bătrânilor. Bogăţia şi rangul se văd pe ea, dar nu reuşesc să o facă

nici mai tânără, nici mai frumoasă. O vreme ne uităm unul la altul, încercând să nu ne arătăm prea dezamăgiţi, apoi ea rosteşte printre buzele-i subţiri:

— Antipa.

Mă opresc la câţiva paşi de ea.

— Servilia.

— Nu te-ai schimbat deloc, Antipa.

— Nici tu, Servilia.

— Pari să fii în putere.

— Sunt. Îmi pun sclavii să mă care la latrină doar ca să mă distrez pe seama lor. Gata? Ne-am minţit destul unul pe altul? M-aş aşeza cu plăcere, fiindcă de-abia stau în picioare.

Oftează adânc.

— Să ne aşezăm.

Aştept să ia loc şi mă trântesc şi eu pe scaunul de lângă ea. Bat din palme şi imediat apar două sclave, una aducând vinul, alta o tavă de argint cu bunătăţi – Tutmes pregătise totul înainte să vină să mă deranjeze. Nici una din sclave nu e fata cea nouă. Oare câte tinere slujesc în casa aceasta? Nu am timp să socotesc acum. Servilia apucă cu graţie cupa oferită şi observ că mâinile încep să-i tremure.

— De bună seamă te întrebi de ce am venit, zice Servilia.

Abia îşi deschide gura când vorbeşte; mă gândesc că face asta ca să ascundă faptul că-i lipsesc dinţi.

— Sinceră să fiu, continuă ea, mă mir şi eu că am venit la tine după atâţia ani. Totuşi, dintr-un motiv anume, consider că îţi sunt datoare.

— Nu îmi eşti deloc datoare, dar spune-mi ce te apasă.

Îşi cântăreşte cuvintele, jucându-se cu degetele prin păr.

— Îţi voi spune pe scurt. Află că soţul meu este senator şi, prin urmare, e bine informat.

— E vorba despre al patrulea sau al cincilea soţ?

Îşi încreţeşte sprâncenele pensate.

— Al şaselea sau al şaptelea, cred. Ce importanţă are? În orice caz, e senator şi, fireşte, îmi povesteşte toate bârfele de pe Capitoliu. Aşa am auzit că eşti în oraş, iar ieri am aflat ce planuri are Caligula cu tine.

— Surprinde-mă şi spune-mi ce are Caligula de gând.

— Vrea să te exileze. Asta e sigur.

Mă aplec să iau o smochină de pe tavă şi o molfăi înainte să spun:

— Asta am aflat deja. Dar preţuiesc faptul că ai venit să-mi zici. Cred că multe dintre cunoştinţele mele de la Roma ştiu, dar nimănui nu i-a trecut prin cap să-mi dezvăluie şi mie. Aşa se vede cât de mult merită să ai încredere în aşa-zişii prieteni.

Servilia dă viguros din cap.

— Fiecare îşi vede de propriile interese. Mie totuşi mi se pare că îţi accepţi soarta cu prea multă resemnare. Drept să spun, credeam că vei fi surprins. Sau poate ai fi fost dacă ţi-aş fi dat eu prima vestea.

— Cred că nimic nu mă mai surprinde, spun eu şi scuip seminţele de smochină pe jos. Pe deasupra, viaţa mea este aproape de sfârşit, după cum bine vezi. Ce rost ar avea să mă mai mâhnesc? Cel mai înţelept e să-mi amintesc numai lucrurile bune.

— Ai avut deci o viaţă bună, Antipa? întreabă Servilia serios şi puţin nostalgic, ca şi când n-ar fi vrut să se gândească la propriile dezamăgiri.

— Stranie coincidenţă, dar am tot cugetat la asta în ultima vreme. M-am lovit de multe nenorociri şi am comis greşeli îngrozitoare, totuşi am fost şi privilegiat. Nu cred că are rost să ne punem viaţa în balanţă. Viaţa nu face decât să înceapă, să se scurgă şi să se încheie atunci când zeii s-au săturat de ea.

Servilia zâmbeşte.

— Vrei să spui că viaţa omului înseamnă ceva numai cât acesta trăieşte?

— Tu ai spus-o.

Se uită la mine neîncrezătoare, ca şi când nu-şi dă seama dacă glumesc sau nu.

— În orice caz, viaţa ta nu s-a sfârşit încă şi merită să salvezi ce mai poţi salva. Dacă aş fi în locul tău, aş pleca de grabă în Galileea şi mi-aş strânge tot ce am. Ordinul de exilare va sosi neîntârziat.

— Cu siguranţă ai dreptate. Îmi spun asta în fiecare zi. Şi în fiecare zi îmi amân plecarea, pentru că nu mi se pare că a venit timpul. E greu de explicat, dar ceva mă ţine în Roma. Poate că ar trebui să-mi înfrunt destinul până la urmă.

Servilia îşi încreţeşte colţurile gurii într-un rânjet.

— Voi, bărbaţii, şi mândria voastră deşartă. Dar tu ştii mai bine. Eu te-am prevenit.

Se ridică tocmai când Irodiada intră în sală. Ea şi Servilia se privesc aşa cum se cuvine să facă două femei nobile, ascunzându-şi duşmănia în spatele unui zâmbet. Nu îmi pasă, nu îmi pasă de ele. Servilia trece pe lângă mine şi aud cum schimbă câteva vorbe cu nevasta mea. Sunt aproape de mine şi totuşi departe, ca şi cum s-ar afla în spatele unor draperii groase. Şi de parcă aş avea noroi în urechi, nu disting cuvintele lor. Viaţa însăşi a început să se îndepărteze de mine, încet, dar fără milă, şi cu o discreţie plăcută. Se pare că mi-am pierdut până şi putinţa de a mă teme. Cred că de aceea am dezamăgit-o pe Servilia – poate că setea ei de răzbunare a dăinuit în toţi aceşti lungi ani care au trecut peste noi şi poate a sperat să citească frica în ochii mei. Însă e posibil să fiu mult prea bănuitor. Poate Servilia a vrut pur şi simplu să-mi facă o favoare de dragul vremurilor de demult. E şi asta o variantă. Brusc, oamenii sunt nişte mistere unii pentru alţii şi, inevitabil, devin prizonierii propriilor intenţii. Cum să-i cunoşti pe ceilalţi când nu apuci niciodată să te cunoşti cu adevărat nici pe tine însuţi? De aceea orice conversaţie este de fapt o trăncăneală fără rost şi cel mai înţelept este să asculţi în tăcere. Tresar. Irodiada mă prinde de umăr şi spune:

— De unde o ştii pe femeia aia urâtă?

— A plecat?

— Da, a plecat. Am înţeles că-ţi transmite salutări din partea soţului ei, care e senator. Îl cunoşti?

— Nu-mi amintesc să-l fi cunoscut. Dar ştii că memoria mea nu mai este ce-a fost odată. Tu ce-ai făcut astăzi?

Zâmbeşte mulţumită de sine şi scoate de la brâul ei lat două sticluţe de alabastru, pe care le aşază cu grijă pe masa din faţa mea. O privesc întrebător. Arată ca o mâţă care tocmai a făcut rost de un coş plin cu capete de peşte.

— Sticla aceasta conţine o poţiune de-a lui Mitridate care ajută în toate bolile, spune ea cu mândrie. Iar în cealaltă sticlă se află zeamă de silfion.

— Silfion? Nu fi nebună, femeie. Ultimul care a pus mâna pe silfion a fost Caius Iuliu Cezar.

— Nu e adevărat! se răsteşte ea. Am plătit o mică avere pentru

sticluţa asta şi tu îndrăzneşti să te îndoieşti de mine! Amestec-o imediat cu vin şi fii recunoscător că ai o soţie care îşi face griji pentru sănătatea ta.

— Sigur că sunt recunoscător, dar chiar credeam că silfionul a dispărut de pe faţa pământului.

— Aşa au crezut şi mulţi alţii. Însă creşte în locuri greu de ajuns în susul apei pe Tibru. Mi-a povestit doctorul de la care am luat sucul. Nu ar fi îndrăznit să mă mintă. Eu însămi l-am minţit spunându-i că am de gând să-i dau medicamentul în dar lui Caligula.

— Să sperăm că nu va apărea pe-aici să-şi ceară darul.

Iau sticluţa de silfion cu buricele degetelor, scot dopul şi miros. E dulceag, precum izul florilor ofilite. Ridic din umeri şi torn câteva picături în cupă. Nu cred că a băut cineva vreodată un vin aromat cu o poţiune atât de scumpă. Irodiada se aşază pe locul încălzit de Servilia şi spune:

— Ce veşti de la senator ţi-a adus femeia aceea urâtă?

Mă uit în ochii ei de forma prunelor, conturaţi cu albastru.

— Nu ştiu dacă poţi face faţă.

— Fac faţă la orice, Antipa. Aşa că spune-mi tot.

— Caligula s-a decis să mă alunge şi să-i dea provinciile mele lui Agrippa.

Îşi duce mâna la gură şi începe să-şi zgârie buza de jos cu unghiile date cu henna.

— Să te alunge? Unde?

— Asta nu ştiu încă. Dar putem fi siguri că ticălosul ne va da de veste în curând, cu mare bucurie.

Irodiada nu mai are răbdare să stea jos, aşa că se duce la fereastră. Răsuflă greu.

— A spus că mă va alunga şi pe mine?

— Ce vrei să spui? Adică nu vrei să mă urmezi?

Se întoarce brusc spre mine.

— Nu vorbi prostii! Bineînţeles că te voi urma. Însă aş vrea să mai vin când şi când la Roma…

— Mă gândeam eu.

— Trebuie să faci ceva. Nu poţi ceda. Nu poţi să vorbeşti cu Agrippa şi să apelezi la prietenii tăi influenţi?

— Singurul care mai are influenţă în Roma e împăratul, pufnesc

eu. Şi chiar de-ar mai fi şi alţii, se pare că prietenii m-au uitat.

— Şi vechiul tău prieten, Gallus? Nu cunoaşte el toate familiile nobile din Roma?

Am senzaţia că o umbră se năpusteşte asupra mea din bezna vremii.

— Gallus, da. La el nu m-am gândit. Însă el nu s-a amestecat niciodată în politică şi nici măcar nu ştiu dacă mai e viu. A ales să ducă o viaţă retrasă şi nu am auzit să fi renunţat la ea.

— Să aflu eu? zice Irodiada venind lângă mine şi mângâindu-mă pe obraz. Adu-ţi aminte că şi eu am cunoştinţe în acest oraş.

— Dacă nu tu, atunci cine ar mai putea să aibă? Fă cum pofteşti. Nu are cum să strice.

Mă ridic şi mă duc la fereastră. Simt deja răcoarea toamnei, frunzele copacilor se chircesc spre pierzanie, pământul e învăluit în mirosul de putregai. Deasupra oraşului se înalţă vălătuci de fum. În grădina mea e linişte – coliviile păsărilor au fost date jos de pe ramuri şi mutate înăuntru. Sub bătrânul platan se află o bancă singuratică, spre care mă îndrept agale. Oare şedea şi tatăl meu pe ea, adâncit în gânduri? O va face şi Agrippa după mine? Un sclav bătrân sapă în spatele grădinii, e acolo în fiecare zi, probabil îşi închipuie că face ceva important. Îl las bucuros să creadă ce vrea. Poate că va reuşi să păcălească măcar pentru un moment timpul, acest mare trădător.

Zidul e crăpat, iar fisurile au fost năpădite de o viţă uscată. Grădina se întinde neîngrijită, iar casa din mijlocul ei pare o ruină. Ţiglele de pe acoperiş sunt acoperite de muşchi, cercevelele ferestrelor sunt cojite, vechile coloane de marmură se înalţă precum nişte trunchiuri uscate de stejar. Şi totuşi locul acesta are ceva măreţ. E ca o amintire a gloriei apuse a Romei, a mândriei sale aproape uitate. Casa lui Gallus e ca o patriciană bătrână, care nu mai merge la banchete acum că i s-a dus frumuseţea, ci rămâne în odaia ei, privind lumina melancolică a asfinţitului.

Poruncesc gărzilor să mă aştepte la poartă şi urc treptele ce duc către un coridor. Printre lespezile de marmură creşte iarba. Ciocănesc la uşa prăpădită şi aştept. Nu se întâmplă nimic. Bat cu pumnul în uşă. Cad bucăţi de ipsos şi praf, dar dinăuntru nu se aude nici un sunet. Stau o clipă pe gânduri şi apoi dau ocol casei.

Tufele au crescut atât de mult, încât sunt nevoit să rup nişte crengi ca să pot trece, iar ramurile lungi ale copacilor îmi ating creştetul capului.

La capătul porticului văd o siluetă tolănită pe un scaun. Mă gândesc că e Gallus, deşi, dacă nu l-aş fi găsit aici, nu aş fi putut să-l recunosc în altă parte. Arată ca o bucată de grăsime fără formă, iar părul rar îi cade în neorânduială pe umeri. Parcă nu s-a mai îngrijit de ani de zile. Când mă apropii, aud că îngână un cântecel. Mă opresc să-l privesc. Are ochii pe jumătate închişi, barba nerasă, pe buza de jos i se prelinge un firicel de salivă. Şi-a tras o mantie pătată peste tunică şi şi-a învelit picioarele în nişte cârpe.

— Ar cam trebui să le atragi atenţia slujitorilor tăi, spun eu. Cum e posibil să nu deschidă nimeni când bate cineva la uşă?

Îşi întoarce încet capul, îşi mijeşte ochii şi mă recunoaşte pe dată.

— Aşa deci. Prinţul Irod însuşi. Se pare că zeii îşi mai aduc aminte de mine, dacă am parte de o asemenea onoare.

— Asta să i-o spui oalei tale de noapte. Pot să mă aşez lângă tine?

— Şezi, prieten vechi.

Iau loc pe băncuţa de lângă el. Gallus se şterge cu dosul palmei la gură, îşi îndreaptă mantia şi spune:

— Nu mă învinovăţi pentru servitorii mei. În primul rând, sunt puţini la număr, iar, în al doilea rând, nu ai ce face când îţi pierzi auzul. De fapt, nu mai am decât un singur sclav, la fel de bătrân ca mine, la fel de gras şi aproape surd.

— Cum s-a ajuns la aşa ceva? Nu-ţi mai pasă de ce se întâmplă în jurul tău?

Zâmbeşte cu dispreţ.

— Nu, nu-mi mai bat capul. Necazurile au apărut când banii familiei mele au început să se risipească şi eu am încercat să lupt să-i păstrez. Aşa că am făcut câteva tâmpenii şi am pierdut şi mai mulţi bani. Şi iată că am ajuns aici. Nu-mi permit nici măcar să restaurez picturile din atrium, iar podul casei e plin de lilieci.

— De ce nu ai luat legătura cu mine? Aş fi putut să-ţi dau cu împrumut.

Gallus pufneşte în râs, iar faldurile groase de grăsime de sub bărbie îi tremură.

— Un împrumut? Cum ţi l-aş fi putut înapoia? Şi, la urma urmei, doar mă ştii, sunt roman. Nu accept nimic de pomană.

— Mda, mândri mai sunt romanii, oftez eu. Aşa cum sunt şi alţii, şi eu printre ei. Am devenit nişte neghiobi bătrâni, Gallus.

Încă are privirea limpede, deşi ochii de-abia i se zăresc între pleoapele umflate.

— Ce fel de necazuri ţi-a adus mândria? mă întreabă el.

— Mi-e greu să renunţ la putere.

— Asta înseamnă că eşti nevoit să renunţi la ea?

— Caligula a hotărât asta. În orice clipă poate da provinciile mele pe mâna lui Agrippa, iar pe mine să mă trimită într-un colţ uitat de lume. Cineva mi-a pomenit de Gallia, dar mă îndoiesc că împăratul va ţine cont de dorinţele unui exilat.

Gallus dă cu greutate din cap.

— Puterea este cea mai rea molimă de pe faţa pământului. Ar trebui să fii fericit că scapi de ea, dar, bineînţeles, îmi dau seama cât de greu îţi vine să te bucuri. Poate te alină totuşi gândul că situaţia ta e mult mai bună decât a lui Caligula însuşi.

— Cum se poate una ca asta?

— Tocmai din pricina puterii. Nu ai priceput încă, Antipa? Puterea e un blestem, spune Gallus şi reuşeşte să se aplece către mine, în pofida grăsimii. Cu cât ai mai multă putere, cu atât e mai mare blestemul. Ia gândeşte-te la împăraţi. Puterea lor e amestecată cu frica, căci acestea două nu pot fi despărţite. Totul a început cu Cezar, care a fost ucis cu cruzime în curie, după cum bine ştii. De atunci toţi împăraţii trăiesc cu frica-n sân.

— I-am întâlnit pe toţi succesorii lui Cezar, dar nu mi s-au părut prea înspăimântaţi, spun eu doar ca să îl contrazic, deoarece ştiam că Gallus îşi dorea asta.

— În cazul ăsta, ai fost orb. Augustus se temea atât de tare pentru viaţa sa, încât recurgea la tot soiul de trucuri ridicole, refuza titlurile supreme şi ameninţa că renunţă la funcţie, deşi n-ar fi făcut asta nici în ruptul capului. De asemenea, trăia în condiţii modeste, cel puţin de ochii lumii, pentru a nu stârni invidii. A dat legi ca să le facă pe plac patricienilor şi cavalerilor evlavioşi, deşi el era un ţap păcătos. Toată viaţa lui a fost o minciună, şi totuşi a fost proclamat zeu.

— Deci nu crezi în divinitatea lui?

Gallus flutură o mână dolofană şi pătată.

— Dacă el e zeu, atunci eu sunt mama zeilor. Şi ce-a făcut Tiberius, succesorul său? Îi era atât de frică de asasini, încât a fugit pe insula Capri şi a trăit în palatul său ca într-o închisoare. Nu i-a folosit la nimic, dacă e adevărat că l-a ucis Caligula. În orice caz, acum Caligula şi-a pierdut şi el minţile din pricina fricii. Toată lumea ştie că nici măcar nu mai poate dormi noaptea de groază. Spune-mi, deci, chiar ţi se pare că ar trebui să-i invidiem pe aceşti oameni care au atâta putere? Eu, unul, nu-i invidiez deloc. Îmi pare rău pentru ei, deşi, pe de altă parte, un om care se teme poate deveni mai periculos decât oricare altul, şi totodată demn de dispreţ.

Îmi cobor privirea în pământ.

— Ştiu. M-am temut odată de un profet, iar asta m-a făcut să-l omor. Nu am încetat niciodată să mă căiesc, însă, de fapt, nu ştiu dacă am săvârşit mai mare rău asupra lui ori asupra mea.

— Probabil că ţie ţi-ai făcut mai mult rău. Moartea în sine nu e grea, spre deosebire de clipele în care stai şi o aştepţi. Iar mustrările de cuget pot lua minţile oricui.

— Am trecut deja prin asta. De-aş putea, l-aş trezi din morţi pe profet.

— Mulţumeşte zeilor că nu deţii asemenea putere. Atunci chiar ai avea probleme. Îmi aduc aminte că am auzit nişte zvonuri despre profetul tău, dar nu mai ştiu toate amănuntele. Probabil crezi că moartea unui predicator din Galileea nu înseamnă nimic pentru romani.

— Nu cred. Ştiu asta.

Din casă îşi face apariţia un moşneag cocoşat şi cu o burtă atârnându-i în faţă, care aproape se împiedică de picioarele mele înainte să mă observe. Se uită uluit la mine cu chipul său brăzdat de mii de riduri. Apoi se întoarce către Gallus, care îi face un semn misterios. Bătrânul o ia înapoi cu greu şi se târăşte înapoi în casă, de unde venise.

— Ăsta e slujitorul tău? întreb eu.

Gallus rânjeşte.

— Singurul pe care îl am. Nu există om mai credincios, dar, trebuie să recunosc, serviciul a devenit cam lent.

— E de înţeles. Pare mai degrabă mort decât viu.

— Toţi ne îndreptăm într-acolo. Şi tu? Încă te simţi tânăr?

— Aha, a venit vremea să vorbim ca între bătrâni. Nu, Gallus, nu mă simt tânăr. Am totuşi şi zile bune, şi rele. În cele bune aproape că aş putea să o iau la fugă sau să călăresc, dar în cele rele de-abia dacă reuşesc să merg fără sprijin.

— Eu nu mai pot nici măcar să fac turul grădinii, spune Gallus mohorât. Adevărul e că am devenit insuportabil de gras. Îmi plac prea mult mâncarea şi vinul bun, sau acum berea, căci vinul e prea scump pentru mine, cu excepţia celor mai ieftine soiuri, cu care nu vreau să-mi spurc papilele. Dar nici nu am de gând să renunţ la micile mele plăceri, pentru că altă mângâiere nu mi-a mai rămas în viaţa aceasta. Din fericire, nu sunt atât de sărac, încât să nu-mi pot umple burdihanul. A trebuit să renunţ doar la cele mai scumpe mâncăruri şi băuturi.

— Eu, în schimb, am observat că gustul piere odată cu trecerea anilor. Ca şi când limba mea şi-ar pierde simţul.

— Nu pentru limbă mănânc eu până nu mai pot. Îi fac o favoare burţii mele.

Sclavul lui Gallus apare din casă cărând în mâinile-i tremurânde o ulcică de lut şi două căni de tablă. Le lasă pe masă, toarnă bere în căni şi îmi întinde una mie, una lui Gallus, apoi oftează şi ne întoarce spatele, luând-o îndărăt. Tălpile sandalelor sale scot un sunet când păşeşte.

— Ştii, Antipa, chiar mă gândeam la tine zilele trecute, zice Gallus. Mi-am adus aminte cum mi-a poruncit tatăl meu să leg prietenie cu tine.

La auzul cuvintelor lui, mâna îmi încremeneşte chiar când eram gata să duc cana la gură.

— Ţi-a poruncit? Ce vrei să spui?

Face un gest vag cu mâna, cine ştie, poate ca şi când şi-ar cere iertare.

— Tatăl tău aranjase treburile cu zeul Augustus. Pe atunci, Augustus îşi băga nasul în orice. Dacă bine am înţeles, tatăl tău îl rugase să-ţi găsească prieteni de nădejde ca nu cumva să ajungi în compania unor oameni nepotriviţi.

— Vrei să spui că tu, Clodius, Crispus şi Secundus…

— Pe Secundus eu l-am descoperit. Vezi tu, nu ştiu dacă mă crezi, dar îl plăceam pe atunci, spune Gallus, cu privirea tristă. Nu

mă înţelege greşit, n-a fost deloc neplăcut să te cunoaştem. Uită-te la noi acum. Iată-ne aici, deşi nu ne-a poruncit nimeni să ne plictisim unul pe altul. Poate că nu am mai rămas decât noi doi.

— L-am întâlnit din întâmplare pe Secundus în Brundisium.

— Chiar aşa? Ce face ticălosul ăla bătrân în Brundisium?

— Dacă am înţeles bine, este într-un fel de exil voluntar. Deţine totuşi un post bun, e responsabil de portul oraşului. Are două case şi nu părea să ducă lipsă de băieţi tineri.

Gallus dă încântat din cap.

— Dacă aş mai avea putere, aş călători până în Brundisium să-i avertizez pe băieţii lui Secundus. Însă e zadarnic să visez la aşa ceva. Osteneala drumului mi s-ar putea dovedi fatală. Ai mai întâlnit şi alţi vechi cunoscuţi?

— Nu-mi trece prin cap decât Servilia.

— Ea! Deci şi ea e încă în viaţă. Dar de ce nu ar fi? Chiar e un capriciu al zeilor că ţi-a ieşit acum mult timp în cale. Cine şi-ar putea închipui că regatul Iudeei poate fi căpătat atât de uşor?

Dacă în urmă cu câteva clipe am fost uimit, acum am rămas de-a dreptul cu gura căscată.

— Nu mai înţeleg ce spui. Ce are Servilia de-a face cu regatul Iudeei?

— Antipa! Doar nu vrei să spui că n-ai idee despre ce vorbesc? Nu ţi-a zis nimeni niciodată?

— Ce să-mi zică? Îţi baţi joc de mine? Sau ce e cu tine?

— Sunt prea obosit să-mi mai bat joc până şi de mine. Adevărul e că dacă nu te-ai fi încurcat cu Servilia, ai fi devenit rege.

— Mi-e greu să pricep una ca asta, darămite să mai şi cred, îi răspund cu o voce acră.

Gallus mă priveşte cu seriozitate.

— Desigur, e ridicol, dar nu trebuie să fii înzestrat cu prea multă minte ca să înţelegi. Totul a pornit de la zeul Augustus, mai precis, din pricina părerii lui despre evrei şi despre alte popoare inferioare. Asta nu îl deosebeşte de ceilalţi, fiindcă majoritatea romanilor îi cred pe evrei nişte păgâni doar un pic mai civilizaţi decât maimuţele. Idealul lui Augustus era ca nobilii să îşi ia neveste din rândurile lor şi astfel să păstreze puritatea sângelui. Ştia el prea bine ce se petrece când un bărbat nobil se încurcă cu o femeie străină. Gândeşte-te ce-au păţit atât Cezar, cât şi Antoniu,

căci amândoi au avut o legătură şi copii cu Cleopatra. Augustus a devenit pur şi simplu obsedat de puritatea sângelui romanilor, iar când a aflat de relaţia ta cu Servilia, s-a înfuriat, căci asta nu se potrivea cu felul în care vedea el lumea. De aceea a aranjat ca Servilia să se mărite cu un bătrân, iar tu nu ai ajuns rege după fratele tău, Arhelau, deşi aşa fusese hotărât înainte. Cu siguranţă Augustus se temea că ai fi putut deveni o atracţie pentru femeile romane, dacă ai fi fost pus rege.

— Dar familia Salvidienus nici măcar nu se bucura de popularitate! strig eu neîncrezător. Zeul Augustus chiar l-a obligat pe tatăl Serviliei să-şi ia viaţa!

— Asta n-are nici o importanţă. Familia Salvidienus era oricum o familie romană prestigioasă. Dacă stau să mă gândesc, tatăl Serviliei a fost condamnat la moarte ca susţinător al lui Antoniu.

Îmi simt capul golit de orice gând.

— Chiar e cu putinţă ca o scurtă aventură cu o fată să ducă la aşa ceva?

— E cu putinţă. Aşa e lumea noastră, Antipa. Ne place să vedem ţeluri măreţe acolo unde, în fapt, e vorba numai de nevoile fizice, dorinţele şi obsesiile omului. Oricum, ar trebui să fii recunoscător că nu ai căpătat toată Iudeea. În toţi aceşti ani am crezut că aduci ofrande generoase de mulţumire zeilor pentru asta.

Am senzaţia că mi se prăbuşesc umerii.

— Poate că ar fi trebuit s-o fac.

Un vânt răcoros adie prin portic. Gallus începe să tremure şi se înfăşoară mai bine în mantia sa jalnică. Buzele îi par albăstrui, probabil din vina luminii care păleşte. Mă-ntreb dacă şi-o permite să-şi încălzească locuinţa în iarna care stă să vină. Şi oare ce se va întâmpla dacă sclavul său pe jumătate mort îşi dă ultima suflare? Aş vrea să-i ofer ajutor prietenului meu, dar nu ar accepta. Şi cine sunt eu să-i ajut pe alţii, de vreme ce sunt ameninţat cu exilul? Pe deasupra, dacă e nevoie, Gallus poate oricând să-şi vândă casa, care, odată renovată, va fi cumpărată cu plăcere de vreun negustor bogat sau vreun senator, mai ales datorită terenului vast din preajma ei. Îmi golesc cana şi mă ridic, băgând de seamă că, din pricina aerului rece, mi-au amorţit mădularele.

— Plec, Gallus. Cred că îţi dai seama că nu ne vom mai întâlni.

De-abia reuşeşte să-şi ridice capul ce-i atârnă greu.

— Înţeleg. Ţi-aş citi câteva poeme despre bătrâneţe în chip de adio, dar de ce să stric acest moment?

— Deci încă mai scrii?

— Uneori, în nopţile fără somn. Asta mi-a fost soarta – să nu devin niciodată un poet faimos. Dar poate că ar trebui să le mulţumesc zeilor pentru asta, altfel cine ştie ce s-ar fi întâmplat. Poate că aş fi fost alungat din Roma precum Ovidiu. N-ar fi fost o mare tragedie, dacă nu m-aş fi simţit atât de bine în liniştea casei mele.

— Trăieşte-ţi ultimele zile în pace, Gallus.

Ochii i s-au umezit.

— Şi tu la fel, prinţe Irod. Du-te de bunăvoie în exil şi nu te întrista. Durerea oricum pluteşte în aer şi nici nu e nevoie să ne întristăm.

Mă târăsc cu paşi greoi spre poartă. Mă aşez în lectică fără să scot vreun cuvânt, bizuindu-mă pe faptul că soldaţii ştiu drumul să mă ducă acasă. Lectica se zgâlţâie din cauza nepriceperii lor şi simt iarăşi cum măruntaiele îmi sunt răscolite de durere. Nu reuşesc să mă gândesc la tot ce-a spus Gallus. Îmi e de ajuns să ştiu că are dreptate. Cum să înţelegi viaţa, când e doar o înşiruire de coincidenţe şi de mofturi de neînţeles ale oamenilor?

E oare firesc pentru un bărbat de vârsta mea să se ascundă pe acoperiş într-o noapte răcoroasă? Sigur, m-am îmbrăcat bine, dar mi-e frig la cap şi degetele mi-au înţepenit, deşi am încercat să le ascund în faldurile mantiei. Nimic nu m-ar împiedica să plec şi să-i las pe Caleb şi Simron la pândă pe aleea ce duce la uşa termelor, însă nu pot să fac asta – am procedat aşa prea des în viaţă, lăsându-i pe alţii să-mi îndeplinească cele mai murdare porunci, ca eu să mă pot preface că nici nu le-am dat vreodată. De-aia stau şi tremur aici şi sper ca Agrippa să se sature odată de atâta îmbăiat.

— Eşti sigur că e înăuntru? îl întreb în şoaptă deja a treia sau a patra oară pe Caleb. Şi dacă în seara asta iese pe uşa aceea lăturalnică?

— Orice e posibil, prinţe, răspunde Caleb răbdător, dar a fost văzut intrând la terme, aşa cum face în fiecare seară, iar servitorul lui spune că foloseşte mereu uşa aia.

— Cu cât l-ai plătit pe servitor?

— O sută de sesterţi.

— Dacă te-a minţit, primeşti de la mine o mie de sesterţi ca să-l biciuieşti.

Caleb rânjeşte cu cruzime.

— Dacă m-a minţit, nu e nevoie să mă plăteşti să-l biciuiesc. Dimpotrivă, eu aş fi dispus să plătesc pentru o asemenea distracţie.

În spatele lui Caleb, Simron supraveghează tăcut aleea, cu o mână pe arc şi cealaltă strângând săgeata. Nu e cale lungă până la uşă, dar lumina vine de la un singur opaiţ, iar cerul e înnorat şi noaptea întunecată. Pe lângă asta, omul care iese pe uşă nu trebuie să facă decât un pas şi a şi ajuns la adăpostul clădirilor înalte. Caleb îşi dă şi el seama de asta şi ţine arcul strâns şi săgeata pregătită. Am auzit că amândoi soldaţii sunt buni arcaşi, dar dacă aerul rece de toamnă le-a îngheţat şi lor degetele? Şi asta nu e singura mea grijă. L-am plătit generos pe stăpânul acestei case ca să meargă să-şi viziteze fratele în Antium şi să-şi ia toată familia şi toţi servitorii cu el, dar nu pot avea încredere că-şi va ţine gura dacă va fi schingiuit. Desigur, aş putea să-l ucid dacă reuşim să-i luăm viaţa lui Agrippa, dar cum să fiu sigur că nu a dezvăluit cuiva ceva? E posibil chiar să-şi fi dus apropiaţii la adăpost şi să fi alergat într-un suflet să ne dea în vileag. În acest caz, Agrippa a fost avertizat şi casa e înconjurată de legionari care aşteaptă doar să coborâm de pe acoperiş. Deci aceasta ar putea să fie ultima mea seară.

— A venit vremea să vă spun ceva, şoptesc eu. Am auzit că voi fi trimis în exil.

Două chipuri livide se întorc către mine în întuneric.

— Unde vei fi alungat, prinţe? întreabă Caleb.

— Nu ştiu decât că va fi un loc îndepărtat. Vă spun asta doar ca să aveţi vreme să vă gândiţi ce-o să faceţi de-acum înainte. Sigur, nu mă aştept să mă urmaţi, mai ales cum nici nu ştiu dacă va fi cu putinţă şi dacă voi avea cum să vă plătesc.

Gura lui Caleb e ca o umbră care se mişcă pe faţa sa.

— Ajută la ceva ce facem acum?

— Probabil că nu, însă orice e posibil. Nepotul meu ar trebui să-mi ia funcţia, iar dacă succesorul e eliminat, cine ştie, poate mi-o voi păstra.

— El e vinovat de mazilirea ta? intervine şi Simron.

— Cine altcineva, dacă nu el.

— Atunci am să înfig zece săgeţi în el, făgăduieşte Simron.

— Fă asta şi am să pun o vorbă bună zeilor pentru tine, răspund eu.

Şi totuşi tristeţea îmi ia în stăpânire toate gândurile. Nu simt teamă, nici nelinişte, ci doar un văl nemărginit de tristeţe, un linţoliu cernit care îmi întunecă privirea pentru o clipă şi-mi aduce un gust amar în gură. Într-un fel, nu e Agrippa, ca şi mine, un om care a crescut gândindu-se la putere şi care nu cunoaşte altceva mai bun? Nu mai e tânăr, însă probabil nici îndeajuns de în vârstă ca să priceapă cât de lipsită de valoare e de fapt puterea. În plus, noi doi avem acelaşi sânge; e blestemat şi el cu acelaşi sânge pătimaş, care de generaţii întregi ne împinge la comploturi şi la fapte sângeroase, şi nu ne găsim niciodată liniştea, pentru că aceia care aleargă după putere îşi pierd întotdeauna răsplata în ultima clipă. Dacă nu sunt asasinaţi, îşi dau seama cât de singuri sunt de fapt şi nu pot avea încredere în nimeni, nici măcar în propria persoană, ceea ce-i face să se simtă şi mai chinuiţi. Cel mai straniu e că tocmai asta ne dorim, nu suntem mulţumiţi cu singurătatea dăruită de zei, ci ne săpăm singuri o gaură în care ne scăldăm în suspiciunile şi durerea noastră. Nu ar fi mai bine să lăsăm totul baltă? De ce nu pot să scap de această sete de răzbunare? De ce sălăşluiesc în mine doi oameni, unul obosit şi indiferent, care tânjeşte după linişte, şi altul cinic şi aproape orbit de mânia care mocneşte înlăuntrul său? Poate că ar fi mai înţelept să le spun lui Caleb şi Simron să ţintească cu săgeţile lor spre mine. Aşa măcar s-ar încheia rolul meu în piesa aceasta grotescă.

Se întâmplă ceva. Caleb înlemneşte lângă mine, Simron ridică arcul. Privesc jos pe uliţă şi văd că uşa se deschide, iar pe străduţa îngustă păşeşte un om înveşmântat într-o mantie. E Agrippa, nu-i pot confunda silueta ciolănoasă. Însă nu e singur. E însoţit de încă cineva, o femeie care-şi ţine capul sus cu mândrie. Soldaţii mei s-au ridicat să dea drumul săgeţilor.

— Staţi! Nu trageţi! şuier eu repezindu-mă la ei.

Privirea mi-e înceţoşată. Îmi frec ochii şi mă uit iarăşi pe stradă, e pustie. Simron şi Caleb stau ruşinaţi, cu capetele plecate. Ce-ar putea să spună? De bună seamă că au recunoscut-o pe Irodiada şi

acum cred sau încearcă din răsputeri să nu creadă că până şi propria-mi soţie complotează împotriva mea. Mă întorc şi mă clatin încercând să cobor de pe acoperiş. Cei doi bărbaţi mă urmează şi bag de seamă că Simron e gata să mă sprijine. Reuşesc totuşi să cobor scările fără ajutor şi aştept să ia Caleb opaiţul pe care îl lăsaserăm agăţat de perete. Le îngădui să meargă înainte. Deodată îmi aduc aminte de treptele care duceau pe acoperişul palatului meu din Tiberiada. De ce mă gândesc la ele acum? Le-aş coborî mai degrabă pe acelea, aş păşi cu plăcere în curtea mea şi aş privi la forfota din oraş în fiecare seară. În oraşul acesta sunt hăituit, sunt un străin, nu-mi găsesc locul nicăieri, în ochii romanilor fac parte dintr-un popor inferior. Probabil o duzină de soldaţi ne aşteaptă deja pe uliţa din faţa noastră. Mă aşez în lectică. Drumul până la Colina cu Sălcii nu e lung, dar pare nesfârşit.

Pe străzi se revarsă gălăgia neîncetată a Romei şi se simte duhoarea de fum şi de mizerie. Fără îndoială că în viitor oamenii îşi vor da seama cât de absurd e să se înghesuie în oraşele mari. Atunci nu vor mai exista metropole ca Roma, căci oamenii vor fi mai înţelepţi şi vor locui în comunităţi restrânse, unde nu se vor mai îngrămădi pe ulicioare înguste şi nici nu se vor mai teme că le va vărsa careva conţinutul oalei de noapte în cap. Cu siguranţă toţi se vor simţi mai fericiţi aproape de natură, fără strâmtorarea locuinţelor suprapuse din Roma, unde oamenii duc un trai cu totul neobişnuit. Poate cineva să-şi imagineze ceva mai lipsit de sens decât o casă cu odăi pe cinci sau chiar şase caturi? E mai rău ca în Turnul Babel. Pe deasupra, după câteva generaţii, când oamenii vor înceta să mai poarte războaie, nu va mai fi nevoie să ridice ziduri de apărare şi să strice astfel frumuseţea peisajului. Aşa vor avea parte de o privelişte mult mai largă oriîncotro ar privi, şi astfel sufletul oamenilor va deveni mai bun.

Deja urcăm dealul. Pot să ghicesc gândurile care le trec prin cap lui Caleb şi Simron. De bună seamă că se întreabă dacă să mă părăsească încă de pe acum şi să se întoarcă în Iudeea. Cel puţin, eu aşa aş face în locul lor, asta dacă nu cumva cred că e o variantă mai bună să se alăture legiunilor Romei. E puţin probabil ca Agrippa să-i plătească, şi în mod sigur înţeleg şi ei asta. Acesta este unul dintre cele mai mari blesteme ce vin odată cu rangul de prinţ: eşti nevoit să te legi de mulţi oameni al căror noroc depinde, din

nefericire, de norocul tău. Dacă tu te prăbuşeşti, mulţi cad odată cu tine. E adevărat că nu am silit pe nimeni să mă servească, însă câte opţiuni au bărbaţii care vor să fie soldaţi în Galileea? Poate că ar trebui să le dau bani lui Simron şi Caleb câtă vreme mai pot.

Lectica se opreşte. Torţele ard de o parte şi de alta a uşii casei mele, iar paznicii aşezaţi lângă ele par înfrigurați. Merg tiptil, însoţit de ecoul paşilor mei. Ajung într-o odaie mică şi întunecată, de care aproape că am uitat. Mă afund într-un jilţ şi privesc lumina care pătrunde pe uşă. Tutmes apare ca de obicei pe neaşteptate, luminând camera cu un opaiţ, dar îi fac semn să plece. Să mă înghită bezna şi pe dinăuntru, şi pe dinafară.

Acum aud cum soseşte Irodiada. Vorbeşte cu sclavii ei şi trece dintr-o cameră în alta, paşii îi sunt încă siguri, nu-şi târşâie picioarele.

— Antipa, de ce stai pe întuneric? spune ea postându-se în pragul uşii. O să cer să-ţi aducă un opaiţ.

— Mai bine nu, mormăi eu. Vreau să-mi odihnesc ochii. Uneori lumina îmi face rău.

Şovăie, dar se apropie şi zice:

— Am să-ţi povestesc ceva.

— Dacă ai, atunci spune.

— Ia ghiceşte cu cine m-am întâlnit. Nu, n-ai de unde să ştii. Am dat peste Agrippa şi, dintre toate locurile posibile, s-a întâmplat tocmai la terme. Se îmbăiază în acelaşi loc în fiecare seară, şi n-a renunţat la obicei din pricina mea. A devenit un om plictisitor, după cum vezi. Totuşi eu n-am intrat în apă, se ştie doar ce murdară e apa de la terme, însă l-am aşteptat şi apoi ne-am plimbat împreună.

— Aşa deci. Şi de ce a vrut să te vadă? o întreb pe un ton rece.

— Nu a vrut el să mă vadă, ci eu am cerut să stau de vorbă cu el, cu toate că e ciudat ca o soră să trebuiască să ceară voie să-şi întâlnească fratele. Cred că poţi să-ţi dai seama ce treabă am avut cu el.

Răceala din glas mi se preschimbă în sarcasm:

— Sunt convins că ai vrut să faci în aşa fel încât să nu fii nevoită să părăseşti Roma.

— Prostule! Am vrut să fac în aşa fel încât nici unul din noi să nu fie nevoit să plece din Roma. Agrippa a făgăduit să facă tot ce-i

stă în putinţă, dar, drept să spun, nu mi s-a părut prea încrezător în şansele de izbândă. A spus că nu are prea mare influenţă asupra lui Caligula. Până şi el recunoaşte că împăratul nu e sănătos la cap.

— Nu trebuie să fii din cale-afară de deştept ca să-ţi dai seama de asta.

— Presupun că nu, dar cel puţin am încercat, zice Irodiada părând obosită şi aşezându-se pe o canapea mică. Acum ce facem?

— Ce-am putea face? Ne strângem cuferele şi aşteptăm porunca lui Caligula.

— În drum spre casă, mi-a venit un gând, şopteşte Irodiada cu o voce inutil de scăzută. Dacă tu te-ai întoarce în Galileea şi eu aş rămâne aici şi aş face tot ce ţine de mine ca lucrurile să se întoarcă în curând în favoarea noastră? Sigur, sunt doar o femeie, dar asta se dovedeşte uneori a fi un avantaj. Tu, în schimb, probabil că doar ai înrăutăţi situaţia dacă te-ai amesteca în chestiuni politice.

— Aici ai cu siguranţă dreptate. Lucrurile devin tot mai rele chiar şi pentru simplul fapt că îndrăznesc să respir.

Să-i dezvălui nevestei mele că a salvat fără să vrea viaţa fratelui ei? La ce bun? N-are nici pe departe un statut demn de invidie, e prinsă între soţul şi fratele ei. Se pare că încă nu şi-a dat seama dacă Agrippa unelteşte să pună mâna pe averea şi pe viaţa mea sau nu. Nu o învinuiesc pe Irodiada, doar şi eu am crezut adesea în ceva la un moment dat şi apoi m-am răzgândit. Închid ochii şi ascult zădărnicia timpului. Omul ar trebui să se mulţumească cu micile plăceri, cu fericirea pe care acestea o aduc – să se gândească ce privilegiu e să stai aşa, încă în viaţă.

Mă trezesc în sunetul trâmbiţelor. Răsună din stradă până în odaie şi ştiu prea bine ce înseamnă. A venit vremea. O lumină blândă pătrunde pe fereastră, vântul adie fără zgomot. Din curte şi de la parter încep să se audă sunete stinse. Simt podeaua răcoroasă sub tălpile mele goale. Îmi privesc picioarele şi observ venele ca nişte viermi graşi. Beau o gură de apă, mă ridic şi încep să mă îmbrac fără grabă, uluit de propriu-mi calm. Trag pe mine doar o robă modestă, pe care o port adesea în casă. Îmi imaginam că mă va cuprinde panica, poate chiar că voi încerca să scap, însă acum nu mă simt cu nimic mai ciudat decât în oricare altă dimineaţă, în care vreun prostănac vine să mă deranjeze.

Mătur cu privirea gărzile pretoriene din sala de la intrare. Îl găsesc pe Caligula acolo, aşteptându-mă, căci s-a oprit să cerceteze statuia Demetrei, cumpărată de tata de la greci. Cred că se aşteaptă să mă arunc la picioarele lui. Poate altul aşa ar proceda, dar eu nu fac decât să mă înclin în faţa sa, nu mă înjosesc să folosesc salutul roman, căci sunt doar un evreu inferior, în pofida cetăţeniei mele romane sau, cel puţin, un amărât de corcit. Caligula bagă de seamă că sunt în picioarele goale şi strâmbă din nas. Sper să ia ţinuta mea drept o ofensă. El poartă veşminte bătătoare la ochi – o mantie ţesută cu fir de argint, o tunică violet pe dedesubt şi sandale aurite în picioare. Îmi vine să-i spun că nu-i mai lipseşte decât o mască cu chip de capră.

— Prinţe Irod, spune el întorcându-se încet către mine. Te-am trezit?

— O, preamărite împărat, un om la vârsta mea este întotdeauna pe jumătate treaz, răspund eu. Sau preferi să îţi spun Helios?

Încearcă să mă fixeze cu ochii lui somnoroşi.

— Multe divinităţi se luptă acum pentru mine, aşa că mai bine nu folosi încă nici un nume. Unii zei s-au putea supăra. Şi oricum, sunt cuvintele oamenilor în stare să mă descrie pe mine?

— Cu greu ar putea să facă asta, spun eu şi mă aşez, deşi ştiu că nu ar trebui să iau loc înaintea lui.

Arată către bustul gol al Demetrei.

— Îţi plac sculpturile?

— Cui nu-i plac? Deşi nu mă consider vreun mare cunoscător într-ale artei.

E tot mai evident că nu e zdravăn la cap. Muşchii gâtului îi zvâcnesc, ochii îi ies din orbite, iar degetele lungi se mişcă neîncetat, ca şi când ar ciupi coardele unei lire. Îşi mută tot timpul greutatea de pe un picior pe altul şi îşi smuceşte brusc capul într-o parte, de parcă ar vrea să privească peste umăr. Clădirile vechi se transformă în ruine odată cu trecerea timpului, însă în cazul oamenilor nu e nevoie de prea multă vreme.

— Eu nu trebuie să mă consider un cunoscător într-ale artei. Eu sunt un cunoscător într-ale artei, zice el. Încă mă gândesc dacă să schimb capetele statuilor zeilor romani cu unele care îl înfăţişează pe al meu. Îţi mai aminteşti că ţi-am pomenit de asta? Problema e că nu găsesc un sculptor capabil să-mi surprindă trăsăturile fără

greşeală. E regretabil, dar se pare că sunt nevoit să apelez la greci. Ei nu au avut altceva mai bun de făcut decât să sculpteze, de-aia au ajuns atât de pricepuţi.

— Să nemureşti chipul împăratului este o onoare ce nu poate fi îngăduită oricui.

— Da, într-adevăr. Dar nu-ţi face griji, după ce sculptorul îmi va nemuri capul, poate să renunţe la al său. După o astfel de sarcină nu poate să rămână în viaţă, nu-i aşa?

— După o asemenea sarcină, nimeni nu şi-ar mai dori să mai respire.

— Ştii să-ţi alegi cuvintele, spune el surâzând. Dar imediat zâmbetul i se strâmbă într-un rânjet: ce păcat că eşti un evreu respingător, căci nu pari deloc prost. Însă unde este faimoasa ta nevastă? Doarme?

— La ora asta, probabil că tocmai s-a dus la culcare.

— Deci şi ea e osândită să stea de veghe noaptea? Judecând după ton, de data asta Caligula pare chiar interesat. Apoi continuă: şi pe mine mă supără aceeaşi problemă, cu toate că aş putea trăi şi fără să dorm. Muritorii de rând, bineînţeles, n-au cum să înţeleagă asta, însă eu n-am neapărat nevoie să închid ochii. O fac totuşi uneori ca să nu mă aleg cu prea multe riduri pe faţă din pricina nopţilor albe.

— Acum înţeleg de ce ai chipul aşa de neted.

Dinţii i se ivesc de sub buza de sus.

— Încerci să mă flatezi? Sunteţi şireţi voi, evreii. Totuşi eu văd prin toţi oamenii, aşa că linguşeala nu ajută la nimic. Chiar acum văd că încă nici nu ţi-ai strâns cuferele.

— Vezi bine. Nu am apucat, aşa sunt eu, nepriceput din naştere.

— Strânge-ţi catrafusele astăzi. Vreau să porneşti la drum mâine.

Mă surprinde propria-mi indiferenţă rece.

— Unde trebuie să călătoresc?

— M-am gândit la asta. Lumea e mare şi imperiul meu e vast. Ce-ai spune de Hispania sau Gallia?

Mă prefac că stau şi cumpănesc variantele.

— Am auzit numai de bine despre Hispania. Se spune că are o climă plăcută, păduri frumoase şi izvoare cristaline. În schimb, mi s-a povestit că în Gallia e multă umezeală şi că oamenii sunt

neghiobi. Prin urmare, aleg Hispania cu toată inima.

— Ha! Ştiam eu! exclamă Caligula. Tocmai de aceea te trimit în Gallia, în Lugdunum Convenarum! Voi da chiar de astăzi poruncă să ţi se pregătească o casă. Mâine vei primi câţiva soldaţi care te vor însoţi, iar când vei ajunge la destinaţie, îţi vor fi paznici. Aşa că nu-ţi închipui că o să fugi din Lugdunum.

— N-ar fi totuşi mai bine să merg întâi în Galileea să-mi strâng lucrurile?

— Lucrurile? Te referi la ceea ce aparţine tetrarhului Galileei şi Pereei? întreabă el, sărind în faţa mea, iar câţiva stropi din saliva lui mă împroaşcă pe faţă. Nu mai sunt bunurile tale! Sunt ale noului conducător, nepotul tău, Agrippa.

Îmi şterg faţa cu dosul palmei.

— Din ce voi trăi atunci? Vrei să răspândesc zvonuri prin toată lumea cum că împăratul Romei îi sileşte pe foştii prinţi să roadă rădăcini ca să supravieţuiască?

— Nu vei duce lipsă de mâncare, spune el trăgându-se îndărăt. Vei primi chiar şi vin, dacă nu-mi încalci poruncile. Ţi se vor satisface nevoile, atât timp cât sunt simple.

— Şi servitorii mei?

— Se spune adesea despre mine că sunt prea blând. Aşadar nu vreau să te trimit la drum fără vreun om de încredere. Poţi lua cu tine un sclav.

— Şi soţia mea?

— Soţia ta poate să îşi păstreze averea şi să decidă singură unde vrea să locuiască. La urma urmei, e sora lui Agrippa şi nici nu am auzit să fi uneltit împotriva mea.

— Atunci cine a uneltit împotriva ta?

Saliva îi curge din gură.

— Păduche evreu! Îndrăzneşti să mai deschizi gura? N-ai strâns tu o armată de şaptezeci de mii de oameni? Cunosc numărul exact de la Agrippa, aşa că nu încerca să tăgăduieşti.

— Am într-adevăr o armată, dar n-a văzut în veci şaptezeci de mii de oameni, răspund eu calm. În războiul contra lui Aretas, am reuşit să adun treizeci de mii, iar armata mea nu s-a mai mărit de atunci. Agrippa a înţeles greşit sau ţi-a spus cu bună ştiinţă minciuni.

Caligula se înroşeşte la faţă şi începe să bată din picior ca un

copil răzgâiat.

— Nu-l vorbi de rău pe dragul meu prieten Agrippa! Ştiu eu care din voi îndrugă minciuni. Tăgăduieşti că te-ai întâlnit sub ochii mei, în Roma mea, cu sectanţii evrei care plănuiesc să mă omoare?

— N-am vrut să-l vorbesc de rău pe nepotul meu, ci doar să arăt că e la fel de evreu ca şi mine, cu alte cuvinte, un păduche dezgustător, după cum ai spus chiar tu, în marea ta înţelepciune. Iar în ceea ce-i priveşte pe adepţii lui Ioşua, din câte ştiu eu, nu plănuiesc…

— Am să-i arunc la lei! mă întrerupe el. Şi cu tine aş face la fel dacă n-aş avea o slăbiciune. Adesea mi se face milă de bătrâni, chiar şi de conspiratori scârboşi ca tine.

— Presupun că de aceea ai avut atâta grijă de împăratul Tiberius, rostesc eu fără să reuşesc să-mi ascund pe de-a-ntregul batjocura din glas, când era bătrân şi bolnav. Doar ştie toată lumea.

Caligula înlemneşte, privindu-mă cu ochii lui bulbucaţi.

— Da, chiar am avut. Poftim. Conducătorii ca mine nu-şi pot permite să fie blânzi, însă ce să fac dacă sunt plin de compasiune? Bucură-te deci că te las în viaţă şi îţi îngădui să leneveşti în Aquitania, în Gallia.

— Îmi voi aminti cu recunoştinţă de tine când mă voi afla în Gallia.

Mantia îi flutură când sare în pragul uşii, de unde se întoarce să mai spună:

— Vor veni să te ia în zori, evreule.

A plecat. Rămân şi ascult cum soldaţii părăsesc casa şi închid uşa de la intrare în urma lor. Afară începe o nouă zi, iar străzile şi ulicioarele Romei vuiesc de lume şi zarvă, dar în casa mea e un mare gol, ce începe din pieptul meu şi se întinde în camerele acestea, care în curând vor rămâne pustii, fără paşi, fără voci, fără oameni, dacă nu cumva Agrippa va decide să se mute aici şi să-mi păstreze servitorii. Mă ridic în scurtă vreme şi îi dau ordine lui Tutmes. Îl întreb dacă vrea să mă urmeze în Gallia. Pe Irodiada n-am s-o întreb nimic, deşi acum am ocazia, căci tocmai a apărut în uşă cu chipul încruntat de nelinişte. Stă unde acum o clipă Caligula îşi scuipase ultimii stropi de salivă în aer. Irodiada mă priveşte fix, nu trebuie să întrebe nimic, amândoi ştim deja.

— În Gallia, îi spun.

Rămâne o clipă nemişcată. Apoi începe să-şi ridice mâinile, mai întâi extrem de încet, până când se apucă de păr, după care se întoarce şi o ia din loc.

— În Gallia, repetă ea cu o voce joasă. Paşii ei se îndepărtează pe aceste podele străvechi, pe care familia mea şi sclavii săi le-au bătătorit cu sandalele zeci de ani de-a rândul. Încă îi mai aud vocea de pe scări: în Gallia!

Mi-am pregătit cufărul şi-am pus să fie cărat la poartă. Mi-am eliberat sclavii, deşi nu cred să le fie de vreun folos înscrisurile întocmite de mine, şi le-am dat drumul soldaţilor. Le-am dăruit lui Caleb şi Simron bani şi scrisori în care îi ridic în slăvi şi-i recomand oricui ar dori să-i tocmească. Am stat în lumina palidă a soarelui de toamnă care se strecoară în grădină şi am privit casa aceasta veche, în care am venit pe când eram tânăr şi pe care paşii mei au străbătut-o adesea. Tutmes şi-a strâns şi el bocceaua şi aşteaptă la intrare sosirea legionarilor, lipsit de expresie şi răbdător ca întotdeauna.

Cu o clipă în urmă am dat peste Irodiada pe scări. Ochii ei trădau faptul că nu a dormit, privirea îi era înceţoşată. Mi-a înconjurat mijlocul cu mâinile şi şi-a lăsat capul pe umărul meu. Nu am spus nimic. Acum îşi strânge şi ea catrafusele. Pot să-mi şi imaginez ce mutre vor face soldaţii când vor vedea atâtea bagaje.

Am hotărât să mă las în voia timpului. Nu mă împotrivesc acestuia. A curs prin mine, m-a azvârlit de la un an la altul, iar acum începe să se sature de mine. Nu-l învinovăţesc. Dacă eu aş fi timpul, probabil că aş găsi ceva mai bun de făcut decât să mă plimb de colo-colo pe urmele unei vieţi atât de nefolositoare. Oricum, pot să-i fiu recunoscător timpului, doar am rătăcit multă vreme pe-aici şi hoinăreala încă nu s-a terminat. Cine ştie, poate mă aşteaptă o bătrâneţe tihnită în Gallia. Poate că mi s-a pregătit o casă mică cu grădină, unde să-mi petrec ultimii ani fără ca timpul să fie nevoit să se ostenească prea mult din pricina mea. De-aş scăpa măcar de durerile acestea năprasnice de burtă care mă fac să mă-ncovoi. Dacă am noroc, mâncarea din Gallia va prii stomacului meu.

Acum bate cineva la uşa din faţă. Aşteptarea a luat sfârşit. Mă ridic de pe scaun şi străbat odăile care nu mai sunt ale mele. Am de

gând să fiu prietenos cu escortele, asta dacă nu au pregătit care pentru mine şi nevasta mea. Tutmes stă în faţa intrării şi se întoarce către mine. Chipul său de obicei împietrit capătă acum o expresie şovăitoare. Ridic întrebător din sprâncene, iar el face semn din cap în direcţia scărilor. Se dă la o parte din calea mea când mă duc la uşă.

E Agrippa.

Mă opresc. Ne uităm unul în ochii celuilalt. Faţa lui Agrippa e îngrijorată şi tristă şi îşi întinde mâinile ca şi când ar vrea să acopere toată nedreptatea lumii cu un gest. Păşesc dinaintea lui, ridic mâna şi îl lovesc peste faţă atât de tare, că abia reuşeşte să îşi păstreze echilibrul.

— Bucură-te că nu am sabia la brâu, îi spun. Mâinile îmi sunt bătrâne, dar nu vor fi niciodată atât de bătrâne încât să nu-ţi pot înfige sabia în piept înainte să apuci să clipeşti.

Coboară o treaptă şi bălmăjeşte:

— Dar, Antipa, de ce ţi-ai înfige sabia în mine?

— Pentru că eşti cea mai mare năpastă pe care a dat-o vreodată familia noastră. Cum îndrăzneşti să mai apari în faţa mea?

Ochii par să i se umezească.

— Nu înţeleg în ruptul capului ce vrei să spui. M-a vorbit cineva de rău în faţa ta?

— Eşti o ruşine atât de mare, încât nu e nevoie să te vorbească nimeni de rău. Dar acum cred că eşti mulţumit de tine. Pesemne că ai şi sărbătorit cu Caligula faptul că primeşti averea şi provinciile mele. Cu siguranţă şi casa asta e deja a ta. Ai de gând să locuieşti aici sau o vei închiria vreunui senator neînsemnat? Sau, cine ştie, poate o să-ţi ţii târfele aici, dacă nu cumva preferi băieţii.

— Nu am vrut provinciile tale, zice Agrippa palid la chip. Caligula mi-a poruncit să le iau. Eu i-am propus doar ca Iudeea şi Samaria…

— Ai minţit, i-ai spus că am adunat ditamai armata împotriva Romei şi că am uneltit cu adepţii profetului Ioşua să-l ucid!

— Nu am zis aşa ceva. Am încercat, în schimb, să-i explic lui Caligula că toţi cei din familia noastră l-au slujit cu credinţă pe împărat încă din vremea tatălui bunicului meu şi că tu, mai mult ca oricine…

— Ţine-ţi gura! răcnesc. În ochii mei, eşti un pui de năpârcă

ticălos, nu m-aş coborî nici măcar să-mi fac nevoile pe capul tău. Cea mai mare alinare pe care o am în viaţa ce mi se aşterne în faţă este că nu voi mai fi niciodată nevoit să-ţi văd chipul.

Agrippa dă din nou să urce.

— Lasă-mă să-ţi explic…

— Dispari! Altminteri pun mâna pe sabie, chiar de-ar fi ultimul lucru pe care-l fac pe lumea asta mizerabilă!

Mă întorc, sar peste prag şi trântesc uşa. Sângele îmi zvâcneşte în tâmple, gura mi-e uscată. Stingherit, Tutmes stă cu privirea pironită în perete. Încep să urc treptele până când durerea mă forţează să mă opresc. Uneori nu-mi dau seama dacă durerea ce mă chinuie vine dintr-o parte sau de la stomac. Gâfâi, mă aplec şi răul trece. Mă târăsc la catul de sus şi mă îndrept către odăile Irodiadei. Când vor ajunge în cele din urmă soldaţii trimişi de Caligula, o să le propun să-şi cruţe spatele şi să coboare cuferele nevestei mele pe fereastră.

Aud golul. Îl văd. Îl adulmec. Cuferele Irodiadei au dispărut. Stau în mijlocul dormitorului ei şi încep să tremur. Poate că Agrippa a apărut la uşa mea doar ca să-mi distragă atenţia şi să-i ofere astfel surorii lui răgazul să fugă. Treptele de la capătul coridorului duc în curtea din spate, care, lucru cum nu se poate mai convenabil, dă spre mica poartă din grădină.

Irodiada m-a abandonat.

VI

Cine ar putea şti dacă Salomeea şi-a luat viaţa sau a fost un accident? Potecile din munţi sunt înşelătoare şi alunecoase când plouă, iar la vremea aceea plouase zile în şir. Totuşi Salomeea nu obişnuia să hoinărească prin natură, aşa că nimănui nu i-a trecut prin cap că ar fi fost doar o întâmplare nefericită când un păstor i-a găsit trupul la poalele unei stânci înalte şi a venit într-un suflet la palat să-mi dea de veste. Sinuciderea a fost pusă pe seama pierderii grele pe care o suferise – doica pruncului ei dispăruse în noapte luând copilul cu ea. Trupul Salomeei a fost învelit într-un giulgiu şi depus în criptă fără mare ospăţ, dar, fireşte, Irodiada şi cu mine am rămas până la capătul ceremoniei, când intrarea a fost acoperită cu un bolovan.

Irodiada era chinuită de remuşcări. N-am crezut că avea să se lase în voia acestei laturi a firii ei. Rătăcea noaptea pe holurile palatului şi prin grădină, avea mai tot timpul ochii împăienjeniţi şi renunţase chiar să se mai îmbăieze în lapte de măgăriţă. Se considera vinovată pentru soarta Salomeei şi suferea din pricină că fusese un exemplu atât de prost pentru fiica sa. Am încercat să o alin, însă toată strădania mea era în zadar, căci şi eu mă chinuiam, aşa că n-am izbutit s-o ajut nicicum pe soţia mea. În cele mai negre clipe, am ajuns să cred că Irodiada şi cu mine eram condamnaţi, că nu mai aveam nici un fel de viitor. În mintea mea rătăcită, ne asemuiam cu Marc Antoniu şi Cleopatra, şi mă întrebam dacă n-ar fi fost mai bine să ne punem capăt zilelor de bunăvoie. Din fericire, îndatoririle mele de zi cu zi m-au ajutat să mă dezmeticesc, iar Irodiada şi-a revenit şi ea încetul cu încetul din tristeţea aceea adâncă. În cele din urmă, a venit şi ziua binecuvântată în care sclavii au trebuit să se apuce iarăşi să mulgă toate măgăriţele până

cădeau laţi.

Însă o altă nenorocire s-a abătut asupra noastră: moartea lui Naftali. A fost cu totul surprinzătoare, fiindcă, deşi era un om pe chipul căruia se vedeau urmele trecerii anilor, nu se îmbolnăvise niciodată şi nici nu dăduse vreun semn că ar fi fost suferind. Într-o bună zi mi s-a spus că Naftali a căzut la pat. Am ridicat din umeri, căci tocmai se încheiase Sărbătoarea Tabernacolelor[1] şi mi-am închipuit că slujitorul meu chefliu pur şi simplu băuse prea mult vin. Mai târziu însă, doctorul Timon m-a căutat şi mi-a spus că sfârşitul lui Naftali se apropia cu paşi repezi.

— Ce suferinţă are? am întrebat. Sau e chiar atât de în vârstă?

— Starea lui nu are legătură cu vârsta, a răspuns Timon. Fluidele din corp îşi pot pierde dreapta cumpănă la orice vârstă. I-am luat sânge, dar nu cred că ajută. Dacă vrei să vorbeşti cu el, ar fi înţelept să o faci acum.

Aşa că m-am dus lângă patul lui Naftali. Mă aşteptam să-i găsesc casa plină de verişoare înlăcrimate, însă n-am întâlnit decât doi servitori tăcuţi. Soţia lui Naftali murise cu un an în urmă, copiii săi erau împrăştiaţi în diferite părţi ale lumii, iar verişoarele fie nu fuseseră înştiinţate de starea lui, fie se aflau şi ele în pragul morţii ori căzuseră în nepăsare în timp. Probabil că n-ar fi trebuit să mă mire, şi totuşi m-a uimit că locuinţa lui Naftali era plină de comori. Evident, mi-am dat seama că majoritatea obiectelor de artă preţioase şi mobilelor fuseseră cumpărate cu banii şterpeliţi de la mine, dar nu aveam de gând să-i cer socoteală unui om aflat pe patul de moarte. Între noi exista o înţelegere nerostită, ar fi absurd să tăgăduiesc.

Stătea aproape întins, sprijinindu-se de perne. Respira şuierat precum gâtul unei sticle lăsate în vânt. Era tras la faţă, însă ochii îi rămăseseră ageri ca de obicei. M-a observat şi a încercat să se ridice, dar l-am împins uşor înapoi pe perne, zicând:

— Păstrează-ţi forţele, altminteri n-o să te întremezi. Sclavii de la palat au început deja să-şi facă de cap dacă nu-ţi mai aud cicălelile.

A tras aer în plămâni ca să poată vorbi.

— Prinţe, îmi cer iertare pentru neobrăzarea de-a sta în pat, deşi nici măcar nu e zi de sărbătoare, ceea ce nu înseamnă nicidecum că m-am odihnit în toate zilele de sărbătoare sau măcar

în unele dintre ele, nici chiar de frica preoţilor de la Ierusalim, fiindcă năzuinţa mea de căpătâi a fost dintotdeauna să te slujesc zi şi noapte, o, tu, pepită de aur fără de seamăn pe întreg pământul Galileei.

— Tu ai fost o pepită de aur, Naftali. Nu-ţi face griji, ai trudit destul, ai dreptul chiar şi la un an întreg de odihnă.

— Să vorbim fără ocolişuri, prinţe, cum am făcut întotdeauna unul cu celălalt, deşi ştiu şi eu că mulţi spun că am limba bifurcată, însă ţăranii ăia nu s-au uitat vreodată în gura mea. Ştim amândoi că nu mă voi mai ridica din acest pat, dar să nu crezi că asta e pricină de mâhnire. Drept să spun, de multă vreme trăiesc cu impresia că am văzut deja îndeajuns din această viaţă şi, mai ales, că nu mai are ce mari plăceri să-mi ofere. În schimb, mă bucur că în curând voi putea hoinări pe plaiuri minunate, unde cu siguranţă creşte mană din pământ, izvoarele susură şi, cine ştie, undeva într-un crâng s-or găsi chiar şi nişte şolduri late care aşteaptă să stau deasupra lor.

— De bună seamă că vei primi tot ce vrei. Dar înainte de asta, ce-ţi doreşti de la mine? Spune-mi ce pofteşti şi se va împlini, dacă îmi stă în putere.

A ridicat o mână tremurândă şi uscăţivă şi m-a prins de mânecă.

— Ar fi un singur lucru, prinţe, pentru care e de vină trândăvia mea sau, mai bine zis, prostia, fiindcă un om înţelept ar fi mai bine pregătit în faţa morţii.

— Despre ce lucru e vorba?

— Mi-ar plăcea o piatră funerară aşa cum au romanii.

— Piatră funerară vei primi. Ce vrei să fie gravat pe ea?

S-a căznit să se ridice în cot şi s-a apucat să caute ceva pe sub perne.

— Sincer să fiu, am scris în dimineaţa o mărturie care să le povestească generaţiilor viitoare ce fel de om am fost. Sper să nu te superi, dar am îndrăznit să mă gândesc că ar fi cu putinţă să-mi ridici o piatră funerară şi de aceea te-am pomenit şi pe tine, aşa cum se cade. Pot să-ţi citesc, dacă vrei.

— Mi-ar plăcea să aud.

A luat bucata de papirus şi a început să citească:

— Această piatră a fost ridicată de tetrarhul Irod Antipa în

amintirea slujitorului său, Naftali, fiul lui Osea, care şi-a slujit stăpânul cum se cuvine timp de mulţi ani şi pe care toată Galileea l-a lăudat pentru marea sa înţelepciune, virtutea lui fără cusur, înfăţişarea neasemuit de fermecătoare şi mai ales pentru modestia de care a dat dovadă.

Am luat papirusul din mâinile lui tremurânde.

— Textul acesta nu este doar întru totul adevărat, ci şi admirabil scris. Voi da poruncă pietrarilor imediat ce plec de aici. Voi merge chiar eu să aleg marmura cea mai de soi pentru piatra ta funerară.

— Îţi voi fi veşnic recunoscător, prinţe, şi le voi vorbi zeilor de tine negreşit. Cred că ai băgat de seamă că nu am pomenit în necrologul meu de slăbiciunile cărnii, deşi poate că unii ar vrea să adauge şi asta amintirii mele. Însă asemenea metehne sunt fireşti tuturor oamenilor şi le cunoaştem cu toţii prea bine, aşa că ce rost ar avea să-şi mai obosească cineva ochii citind despre ele?

— Sunt de acord cu tine. Nu e nevoie să pomenim de slăbiciunile cărnii.

O lacrimă luneca pe obrazul zbârcit al lui Naftali.

— Ştiam că mă pot bizui pe tine, prinţe, pentru că, nu-i aşa, între tine şi mine s-a înfiripat o legătură deosebită, pe care doar rangurile noastre în această lume ne împiedică să o numim prietenie.

— Adevărat grăieşti, am spus eu şi m-am ridicat. Însă nu nădăjdui prea tare că oamenii o să înceapă să te jelească şi să-ţi cinstească amintirea. Se prea poate să te scoli din pat.

Nu s-a întâmplat aşa, a murit chiar în acea seară. Îndatoririle lui au fost preluate de Iosafat, care a devenit o piatră de temelie a domniei mele. Mi-am onorat promisiunea faţă de Naftali şi m-am îngrijit să-i fie făcută o piatră funerară din marmura cea mai de soi. Şi se pare că nu-i muriseră toate verişoarele, căci mormântul lui n-a dus niciodată lipsă de flori proaspete.

Un eveniment mai plăcut a fost când am primit pe neaşteptate o scrisoare din Rodos de la fiica mea, Alexandra. Mesagerul a fost un negustor, pe care l-am răsplătit generos. Alexandra îmi povestea că fugise de la curtea lui Aretas Filopatris şi îşi luase o căsuţă la marginea unui orăşel din Rodos, unde ducea o viaţă modestă, dar fericită. Citeam printre rânduri că traiul ei era puţin cam prea modest, aşa că i-am trimis nişte bani. N-am putut să mă încred în

negustorul necunoscut pentru asta, ci l-am pus pe Iosafat să caute un om demn de o asemenea sarcină. Am aranjat lucrurile în aşa fel încât să am şi o scuză bună să călătoresc până în Rodos, unde mi-am văzut fiica. Eram foarte mândru, deoarece Alexandra ajunsese o femeie încântătoare şi isteaţă. Nu părea să-mi poarte deloc pică, iar asta mă ungea pe suflet. Nu am descusut-o cu privire la moartea mamei ei şi nici nu mi-a vorbit ea de bunăvoie. Părea să înţeleagă că uneori e mai înţelept ca omul să nu răscolească trecutul.

Viaţa mea ar fi intrat iarăşi pe un făgaş firesc dacă nu m-ar fi chinuit încă gândul la soarta Profetului. De parcă nu era de-ajuns că purtam tot timpul un sentiment sumbru de vinovăţie în suflet, ce mă făcea să mă perpelesc în fiecare noapte în pat, a apărut şi un succesor al Profetului, care susţinea că păşeşte întocmai pe urmele lăsate de sandalele lui Ioan.

Nici măcar cu mare îngăduinţă nu ar fi putut cineva spune că arăta impunător. În timp ce înfăţişarea lui Ioan inspira măreţie şi forţă lăuntrică, vărul său, Ioşua, era o arătare aproape demnă de milă, cu chipul plin de riduri, o burtă care-i atârna şi picioare crăcănate. Părea de necrezut că el şi Profetul se trăgeau din aceeaşi familie, mai ales că Ioşua se gătea după obiceiul femeilor, îşi vopsea obrajii cu henna şi îşi ungea părul şi barba atât de tare, încât aproape picura ulei din ele. Când îl cunoşteai mai îndeaproape însă, lucrurile stăteau cu totul altfel – te impresiona cu privirea sa înspăimântătoare, cu vocea sa puternică şi îndeosebi cu vorbele stranii pe care le rostea.

L-am văzut pentru prima oară în Tariheea, căreia unii îi mai spun şi Magdala. Din Tiberiada se putea ajunge acolo parcurgând doar un scurt drum călare, iar când am auzit că Ioşua, profetul care voia să-i ia locul lui Ioan, le predica oamenilor în acel loc, m-am decis să mă duc să-l ascult. Bineînţeles, am luat cu mine o trupă de soldaţi şi pe Iosafat. Era o zi însorită şi am presupus că evenimentul în sine, datorită curiozităţii pe care o arată evreii pentru orice predicator, urma să adune laolaltă o gloată numeroasă, însă, ajungând în Tariheea, de-abia dacă am văzut vreo sută de oameni strânşi în piaţă, iar în mijlocul lor, la umbra unui cedru, şedea Ioşua. Le-am poruncit soldaţilor să rămână la

marginea pieţei şi, împreună cu Iosafat, am luat-o pe furiş către cei care-l ascultau pe Ioşua. Ne îmbrăcaserăm în straie modeste şi ne-am ascuns chipurile sub nişte glugi, deoarece nu voiam să atragem atenţia.

Felul în care predica Ioşua m-a surprins: în loc să răcnească aşa cum obişnuia Profetul, stătea jos şi povestea ca şi când s-ar fi aflat în vreo cârciumă. Ajunseserăm chiar la timp pentru a asculta o poveste despre un bărbat care s-a dus să semene seminţe. Din întâmplare, o parte din seminţe au căzut pe marginea drumului, altele într-un loc pietros şi câteva printre spini, aşa că nimic nu a mers cum ar fi trebuit. Desigur, unele seminţe au ajuns pe pământ bun şi au dat roade. Am înţeles fără eforturi ce voia Ioşua să-i înveţe pe oameni prin acea istorisire: că nu avea rost să pui orice neghiob la semănat sau la oricare altă îndeletnicire de căpătâi. Mi-a plăcut povestea lui pentru că sublinia cât de important e ca oamenii să-şi facă bine treaba. În plus, Ioşua nici nu părea o ameninţare pentru mine, pentru preoţi sau pentru Imperiul Roman.

— Omul ăla e doar un palavragiu inofensiv, i-am spus lui Iosafat. Mi-e greu să cred că ar putea fi un pericol pentru cineva.

— Pericolul stă tocmai în faptul că pare inofensiv, a răspuns Iosafat din colţul gurii. Am auzit că îi îndeamnă pe oameni să uite de tată şi de mamă. Ce se va întâmpla dacă familiile vor fi distruse şi oamenii nu vor mai avea încredere că fiii lor se vor îngriji de cei bătrâni şi că vor duce mai departe truda taţilor lor?

— Ar fi un dezastru, fără îndoială, însă ia uită-te în jur. Vezi vreo mare turmă de ascultători? Acest Ioşua abia dacă poate fi numit profet.

Iosafat îşi mângâia gânditor barba.

— Timpul ne va lămuri, prinţe. Potopul poate începe de la o ploaie neînsemnată.

Ne-a sărit în ochi un bărbat grav bolnav care era dus dinaintea lui Ioşua. Omul părea paralitic, căci nu reuşea să se sprijine deloc pe piciorul stâng, mâna stângă îi atârna lipsită de viaţă, din colţul gurii i se prelingea un firicel de salivă şi avea chipul schimonosit. Ioşua i-a spus câteva cuvinte pe care nu le-am desluşit, l-a aşezat pe un scaun şi şi-a pus mâna pe creştetul lui. Pentru o vreme nu s-a întâmplat nimic. Ioşua stătea nemişcat cu mâna pe capul

bolnavului, acesta zăcea pe scaun cu saliva curgându-i din gură şi mulţimea aştepta în tăcere. Apoi trupul bolnavului a părut străbătut de un soi de tremur şi ceva s-a schimbat în înfăţişarea lui. Ioşua şi-a ridicat mâna şi s-a dat doi paşi în spate, iar bolnavul său se uita de jur împrejur ca şi când tocmai s-ar fi trezit dintr-un vis. Şi-a şters balele de la gură cu mâna care nu cu mult timp în urmă atârna fără vlagă. S-a ridicat în picioare fără să aibă nevoie de sprijin. După care s-a apucat să-l laude în gura mare pe Ioşua, s-a trântit la picioarele lui să i le sărute şi apoi a luat-o din loc ţopăind precum un băietan vesel.

— Pesemne că se grăbeşte spre birtul cel mai apropiat, acum că poate să bea fără să-i curgă vinul din gură, am spus eu batjocoritor.

Dar lui Iosafat nu-i ardea de ironii; se holba la Ioşua cu respect.

— Omul acela trebuie să fie un mare tămăduitor. N-am mai pomenit aşa ceva.

— Ai luat-o de bună? am întrebat. Bărbatul care s-a prefăcut a fi bolnav e un actor foarte bun. Însă asta nu-l face pe Ioşua un mare tămăduitor.

Iosafat a scuturat confuz din cap.

— Pot să încerc să aflu adevărul de la bărbatul bolnav?

— Fă-o, dacă asta te linişteşte. După mine, îţi pierzi timpul.

Bunul meu slujitor s-a amestecat printre oameni, iar atenţia mi-a fost din nou atrasă de Ioşua. Acesta se apucase să facă o rugăciune despre care zicea că o învăţase de la Ioan. Se adresa tatălui său care locuia în ceruri şi căruia îi cerea să le dea oamenilor pâinea cea de toate zilele şi să le ierte păcatele. Apoi câţiva dintre ascultători s-au dus lângă el şi au început, pare-se, să-l sâcâie cu întrebări. M-am apropiat şi eu să trag mai bine cu urechea, când mi-au barat calea doi bărbaţi zdraveni. Îi observasem mai înainte într-un grup mai mic, care se ţinea deoparte şi păreau să stea cu ochii pe ascultătorii lui Ioşua. I-am măsurat cu privirea şi le-am spus:

— Presupun că sunteţi gărzile de corp ale lui Ioşua.

— Nu suntem gărzi, a răspuns matahala mai în vârstă. Suntem discipolii lui.

— Şi aveţi idee cine sunt eu?

Zdrahonul a încuviinţat din cap.

— Toată lumea ştie, preamărite rege.

— Şi totuşi încercaţi să mă împiedicaţi să ajung la învăţătorul vostru?

Bărbaţii şi-au aruncat iute o privire, iar cel care îmi vorbise şi-a trecut limba peste buze, trădându-şi neliniştea.

— Îngăduie-mi să te lămuresc, preamărite rege. Învăţătorul nu-ţi vrea decât binele. El ne-a pus să te împiedicăm să te dai în vileag dinaintea mulţimii când vei ajunge în preajma lui.

— Ce tot îndrugi acolo? m-am răstit eu. Doar nu avea de unde să ştie că o să vin astăzi aici. Nici măcar eu nu ştiam asta azi-dimineaţă când m-am trezit.

— El negreşit a ştiut, a răspuns bărbatul şi m-a privit cu milă. El cunoaşte lucruri despre care alţii nu au habar.

— Ei, nu zău, am pufnit, dar fie cum zici. Spuneţi-i învăţătorului vostru că vreau să stau de vorbă cu el. Poate veni la hanul din partea de miazăzi a oraşului când pofteşte. Dar asta nu înseamnă că am să-l aştept toată ziua. Dacă nu are chef să facă drumul de unul singur, am să trimit soldaţii să-l ia pe sus, din prietenie, fireşte.

— Îi vom transmite dorinţa ta, preamărite rege, a spus bărbatul privindu-mă de sus.

M-am hotărât să merg la han. Ajunsesem deja la capătul uliţei de la marginea pieţei şi le făcusem semn soldaţilor să mă urmeze, când a apărut şi Iosafat. Din prima clipă când l-am zărit, mi-am dat seama că era foarte agitat. A scrutat cu atenţie împrejurimile înainte să-mi spună:

— Am stat de vorbă cu cel puţin zece localnici şi toţi mi-au povestit că îl cunosc pe bolnavul acela sau, mai bine zis, pe bărbatul vindecat. M-au încredinţat că nu se mai ridicase din pat fără ajutor de mulţi ani.

M-am uitat lung la Iosafat.

— Chiar aşa ţi-au zis?

— Întocmai. Crezi că atât de mulţi oameni ar îndruga aceeaşi minciună?

— E greu de crezut că mint cu toţii, am încuviinţat şi mi-am continuat drumul, deşi picioarele mele parcă ar fi vrut să rămână pe loc. Poate că Ioşua chiar e un mare tămăduitor. Am auzit de astfel de oameni, însă n-am întâlnit niciodată vreunul. Credeam că asemenea puteri au pierit odată cu strămoşii noştri.

— Cred că înţelegi ce binecuvântare poate fi un astfel de om. Gândeşte-te doar la bolnavii din provinciile tale, m-a îndemnat Iosafat.

— Parcă nu-mi vine să mă gândesc atât de departe. Dă-mi timp să cuget.

Când am ajuns la han, am cerut să mi se aşeze afară o masă şi două scaune. Mi s-au adus mâncare şi băutură. Priveam către lacul ce se întindea dinaintea mea şi la dealurile de pe partea cealaltă, învăluite în negură. Ţara mea e frumoasă, dar înşelătoare. Oamenii ei o făceau nesigură, căci roadele pământului nu le mai erau de ajuns, voiau mai mult – mereu vor tot mai mult –, voiau viaţa de apoi în locul zilelor ce le fuseseră date. Cei înzestraţi cu darul vorbirii şi cu îndeajuns de multă trufie pot pretinde lesne că li s-a poruncit să răspândească adevărul etern. Dar de fapt ce ştiam eu? Nu văzusem cu ochii mei cum paraliticul se ridicase în picioare? Aş fi fost eu în stare să pun la cale o asemenea înşelăciune? Şedeam aşa, adâncit în gânduri, când Iosafat, care umbla neliniştit de colo-colo, şi-a dres glasul şi m-a anunţat că Ioşua se apropia. Era urmat de un mic grup: doisprezece bărbaţi, pe care îi credeam gărzile lui, şi aproape la fel de multe femei. Ioşua s-a oprit în faţa hanului, le-a spus ceva însoţitorilor săi şi apoi a venit singur către mine. Mergea legănându-se din pricina picioarelor sale crăcănate şi nici capul nu-l ţinea prea sus – dacă ar fi fost mai scund cu o palmă, l-ai fi putut socoti pitic.

S-a aşezat pe scaun fără să-mi ceară îngăduinţa şi mă cerceta cu privirea lui senină, plină de încredere. Am observat că, deşi avea chipul brăzdat de riduri adânci, nu era deloc bătrân. Pielea lui arăta ca şi când stătuse vreme îndelungată în soarele fierbinte. Părul şi barba unse cu ulei erau negre, iar pe mâinile lui mici am observat multe bătături.

— Mulţumesc că ţi-ai rupt din timp pentru mine, învăţătorule, i-am spus.

— Timpul nu e niciodată al omului, deşi el aşa crede, a răspuns Ioşua, apoi şi-a aţintit privirea asupra coşului cu pâine de pe masă şi a întrebat: Pot să îmi rup o bucată de pâine?

— Sigur. Poate vrei să bei şi vin?

— Fiul omului primeşte ceea ce i se oferă.

I-am făcut semn lui Iosafat, care ne auzise şi care a dispărut pe

dată în han. M-am întors iarăşi către Ioşua.

— Spune-mi, ai fost dintotdeauna un învăţător? N-am mai auzit de tine.

— Nu e mult de când am fost chemat, a spus el pe un ton calm şi şi-a rupt o bucată mare de pâine. Înainte de asta am ridicat multe case împreună cu tatăl meu.

— Se vede că ai muncit sub cerul liber. Ai luat parte la construirea oraşului meu, Tiberiada?

Ioşua a zâmbit, mestecând pâinea.

— Unii dinte buştenii caselor din oraşul tău poartă semnele toporului meu.

— Acum însă nu mai tai buşteni, ci te-ai apucat să predici. E o schimbare însemnată şi nu mulţi ar fi în stare s-o facă, mai ales cei ai căror taţi construiesc case şi nu predică în temple. Tu cum ai reuşit?

— Soarta ta este să fii prinţ şi soarta ce mi-a fost dată mie este să fiu învăţător. A fost oare voia noastră?

— Ia lucrurile cum pofteşti. Înainte să moară, tata mi-a spus că-mi va lăsa Galileea şi Pereea. Poate că l-aş fi făcut să se răzgândească dacă aş fi vrut cu tot dinadinsul.

Ioşua a dat din cap către Iosafat, care tocmai îi aşeza cupa cu vin în faţă.

— Aşadar nu ţi-a fost dat să schimbi voia tatălui tău şi asta ţine de soarta ta. De fapt, nu ţi-ai ales tu povara, aşa cum nici eu nu am ales-o pe a mea.

— Ce povară duci tu? Să vindeci bolnavii cu puterile tale?

— Eu îi voi mântui pe oameni de păcate şi de aceea duc povara morţii. Cu timpul vei înţelege. Dar să nu vorbim de asta. Povesteşte-mi, când a fost ultima noapte în care nu ţi-a apărut Ioan?

Auzind una ca asta, m-am înfuriat pe dată şi am izbit cu pumnul în masă atât de tare, încât un strop de vin a ţâşnit din cupa lui Ioşua.

— Întrebarea ta e neruşinată. Vrei să poruncesc să fii şi tu pus în lanţuri?

M-a privit cu un calm desăvârşit, ca şi când se uita de fapt undeva în depărtare.

— Doar urechile tale aud vorbe neruşinate, prinţe. Eu te pot

scăpa de vedeniile tale de fiecare noapte, dacă vrei. Ia aminte însă, asta nu-ţi va curăţa inima. Îţi va aduce numai odihna de care ai nevoie.

— Vrei să spui că ar trebui să te las să-ţi încerci trucurile magice pe mine? am strigat, apoi am coborât vocea. Nici să nu te gândeşti la asta. În schimb, te pot scăpa eu de necazurile ce sigur o să vină spunându-ţi cum să te fereşti de ele. Nu te ridica împotriva preoţilor şi mai ales nu te pune în calea Romei, asta te sfătuiesc. Dacă vrei să colinzi satele şi să le spui oamenilor poveşti, poţi s-o faci, n-am nimic împotrivă, dar fără să instigi norodul la revoltă. Aş putea chiar să te răsplătesc dacă-i vindeci pe bolnavi. Asta va spori numărul celor buni de muncă din provinciile mele şi totodată va înmulţi banii adunaţi din taxe, aşadar e drept să-ţi primeşti şi tu partea.

Ioşua a clătinat din cap. Îmi venea greu să desluşesc dacă expresia lui era dispreţuitoare sau miloasă.

— Ce puţin mă cunoşti. Eu nu pot fi cumpărat precum o junincă sau un măgar. Nu pot nici să fac vreun legământ cu privire la învăţăturile mele, fiindcă nu eu hotărăsc. Tatăl vorbeşte prin mine şi El este atotputernic.

— Acum începi să aduci cu vărul tău. Şi tu eşti atât de trufaş, încât susţii că prin tine vorbeşte vocea Domnului? Atunci nu eşti cu nimic mai bun decât preoţii care-şi strigă adevărurile prin temple.

— Nu trebuie să mă crezi pe mine, încrede-te în trimisul meu. Iar eu nu te condamn, deşi m-ai respins. Fiecare îşi are judecătorul, care îl va judeca în ziua cea de pe urmă; la fel stau lucrurile şi cu tine.

A luat o înghiţitură de vin, a plescăit din buze şi s-a lăsat comod pe spate în scaun.

— Va veni o vreme în care vei voi să-l mai vezi măcar o dată pe fiul omului, însă nu vei avea cum. Aş putea să-ţi vorbesc despre mândrie şi modestie, însă văd că mi-aş semăna cuvintele în pământ neroditor, astfel că mai bine tac. Nu ţi-ai ales soarta, însă nici nu te-ai silit să te ridici pe tine deasupra. De aceea vei coborî tot mai jos.

Deja mă săturasem de discuţie.

— Şi tu nu te preamăreşti pe tine, învăţătorule? Nu mă face să râd. Drept să spun, nu-ţi înţeleg spusele, dar probabil că asta şi

vrei. N-ai decât să predici ce te taie capul, eu te-am prevenit. Dacă ţii câtuşi de puţin la învăţăceii tăi, avertizează-i.

— Bineînţeles că ei ştiu unde duce drumul celor care merg alături de mine. Le-am povestit despre asta.

— Drumul meu duce acum înapoi la palatul din Tiberiada, am spus şi am dat să mă ridic de la masă. Că tot veni vorba, şi tu eşti de părere că ar trebui să renunţ la avere şi să încep să trăiesc precum un sărman?

Ioşua a zâmbit, iar chipul lui zbârcit înainte de vreme arăta acum ca o prună uscată.

— Din partea ta, ar fi numai făţărnicie şi n-ai fi cu nimic mai presus decât fariseii.

— Măcar în privinţa asta avem aceeaşi părere. Nici mie nu-mi sunt prea dragi fariseii.

Când am cugetat mai târziu la întâlnirea noastră, nu mi-a stârnit nici un fel de emoţie. Ioşua era fără îndoială un om curajos, încăpăţânat şi, cine ştie, poate chiar isteţ, însă nu călca nici pe departe pe urmele Profetului. Aproape că aş fi uitat de el, dacă nu aş fi auzit tot felul de zvonuri. Se spunea că numărul adepţilor săi crescuse şi că mulţimi tot mai numeroase se strângeau să-l asculte. Unii ziceau că o groază de femei înstărite începuseră să-i hrănească pe el şi pe discipolii lui şi chiar mi-a trecut prin gând că el ducea o viaţă mai confortabilă decât a mea – nu trebuia să facă mare lucru pentru traiul său şi nici nu ducea pe umeri responsabilităţile apăsătoare ale unui prinţ. Umbla vorba că vindecase mulţi bolnavi, chiar şi orbi şi leproşi, ceea ce, fireşte, a stârnit curiozitatea oamenilor. Din câte am reuşit să aflu despre învăţăturile sale, urma calea lui Ioan, ceea ce însemna că îi critica pe preoţi. Asta a provocat nelinişte, însă am decis să fiu precaut, din moment ce nu mi se arătase potrivnic în văzul lumii. Nu voiam să mă amestec încă o dată în treburile unui predicator oarecare. Îmi era de ajuns că Ioan mă tulbura noapte de noapte.

În schimb, am început să mă gândesc la poporul meu, la toate greutăţile pe care le îndura. Ce-i atrăgea pe oameni în capcanele predicatorilor ca Ioşua, dacă nu viaţa lor chinuită, sărăcia şi nevoile? Stăteam până târziu în noapte cu Iosafat întrebându-mă cum aş putea să-mi ajut oamenii, iar în cele din urmă am trecut la fapte. Am făcut turul oraşelor şi satelor din provinciile mele, unde

i-am văzut pe cei mai sărmani dintre toţi trăind într-o mizerie de la care nu am reuşit să nu-mi întorc privirea. Îngrijorat, am poruncit să fie împărţită pâine celor care o duceau rău, dar Iosafat m-a făcut să înţeleg că aceasta nu era decât o soluţie vremelnică. Aşa am hotărât să creăm terenuri agricole, unde săracii aveau să muncească şi să primească o simbrie pe măsură şi să le dăm văduvelor neajutorate posibilitatea de a lucra în casele celor mai înstăriţi în schimbul unei mici sume. În oraşele mai mari am înfiinţat case unde femei tinere erau angajate să aibă grijă de copiii orfani pe cheltuiala mea. Mă mândream cu aceste fapte, însă mai apoi mi-am dat seama că nici aşa nu aveam cum să alung sărăcia. Dacă recolta era proastă, asta afecta pe toată lumea şi nimeni nu putea fi obligat să ia în slujbă văduve şi orfani, care oricum erau pur şi simplu prea mulţi. Când am văzut cum bunele mele intenţii se duc pe apa sâmbetei, m-am înfuriat şi am dat bir cu fugiţii, ascunzându-mă de mizeria poporului la adăpostul cetăţii mele.

După un lung răstimp, am primit o scrisoare de la prefectul Pilat. Am ghicit mesajul înainte să mă apuc să o citesc. Pilat voia să ştie dacă în Galileea erau probleme din vina noului predicator care semăna discordie şi dacă aveam de gând să iau vreo măsură în această privinţă. Eram gata să-i răspund că intenţionam să-mi leg o pânză în jurul şalelor şi să o sfâşii în piaţa publică din oraşul meu. N-am apucat s-o fac, căci a sosit o delegaţie de preoţi de la Ierusalim, toţi cu priviri severe. Nu m-au mustrat în faţă, însă au vociferat în palat mai multe zile la rând despre falşii profeţi, făcând un asemenea tărăboi, încât ţelul lor nu putea să rămână neclar nici măcar celor mai de jos slujitori. Deja mă gândeam să plec la Roma şi să las totul în urmă – mizeria poporului, predicatorii trufaşi şi cuvintele pline de venin ale preoţilor. Profetul Ioan se uita urât la mine în fiecare noapte, iar eu eram mereu atât de obosit, că nu mă mai simţeam în stare nici să mă bucur de fecioria vreunei sclave. Rana căpătată în război începuse să mă sâcâie şi capul mă durea uneori atât de tare, că mă prăbuşeam la pământ în chinuri.

Era totuşi o perioadă mai liniştită. Ioşua se dusese să predice în Samaria şi Iudeea, iar eu am putut să-mi petrec iarna cuibărit în odăile mele călduţe. Nopţile mi-au devenit mai odihnitoare şi nu-mi mai simţeam capul de parcă cineva mi l-ar fi străpuns cu un fier

înroşit. Uneori însă tresăream în crucea nopţii crezând că auzisem o voce. În dormitorul meu parcă pătrundea un strigăt înăbuşit, care nu venea din curte şi nici măcar din oraş, ci de undeva de departe, de foarte departe, cine ştie, poate din deşertul Gori. Însă cine striga nemângâiat în sălbăticie, cine?

În cele din urmă, am încetat să-mi fac griji din pricina lui Ioşua. Venise vremea Sărbătorii Azimelor, când obişnuiam să ung cu sânge tocul uşilor palatului şi apoi să călătoresc până la Ierusalim. Din pricina funcţiei mele, nu aveam cum să evit călătoria, deşi îmi displăceau preoţii de la Templu şi întâlnirile cu simpatizanţii lor, şi aş fi preferat să-mi petrec sărbătorile în oraşul meu. Irodiada, Iosafat şi un grup de slujitori şi de oameni din Tiberiada stăteau împreună cu mine în vechiul palat al Macabeilor, care avea suficiente încăperi. Cu toate astea, soldaţii au fost nevoiţi să doarmă în adăposturile din curte, ceea ce nu era de fapt un mare neajuns, pentru că, din fericire, vremea era caldă. Oraşul gemea de cheflii, de-abia aveai loc pe stradă de ei, iar Pilat, care venise în vizită să mănânce miel de Paşti, se temea de tulburări.

Ne-am bucurat de cină stând jos la masă, în loc să rămânem în picioare cu toiagul în mână, după vechile datini. Când am terminat, ne-am retras amândoi pe balcon, printre alţi invitaţi la palat.

— Dacă izbucneşte o răzmeriţă, probabil că predicatorul tău va fi de vină, a spus Pilat pe un ton grav.

— Şi totuşi, nu e al meu, chiar dacă vine din Galileea, l-am contrazis. Pe deasupra, a preluat învăţăturile de la răposatul Ioan, care a fost iudeu.

— Oricum, oamenii mei sunt pregătiţi. Ioşua şi ai săi şi-au dat în petic acum câteva zile în curtea Templului, unde au răsturnat taraba unui zaraf şi au rănit un vânzător de porumbei nevinovat. Preoţii au vorbit cu Ioşua, dar se pare că se tem.

— De ce s-ar teme preoţii?

Pilat s-a uitat la mine nerăbdător.

— De o răscoală, fireşte. Marele preot Caiafa a reunit Sinedriul în seara aceasta, iar eu i-am recomandat ca Ioşua să fie trimis undeva cât mai departe de lumea civilizată. La urma urmei, nimic nu-i împiedică pe adepţii lui să-l urmeze. Am auzit că şi pe malul

lacului Asfaltit a trăit multă vreme o sectă care are propriile păreri despre credinţă.

Nu m-am putut stăpâni să nu râd şi am zis:

— Chiar vrei să spui că tocmai acum s-a reunit Sinedriul? Nu cred că s-a mai pomenit vreodată ca preoţii să lase deoparte mielul de Paşte. Să sperăm că foamea le va păli burţile lor sfinte.

— Îi stăpânesc invidia, mânia şi lipsa curajului.

— Da, poate că sunt invidioşi pe Ioşua. Şi preoţii din templu au problemele lor. În primul rând, uneltesc tot timpul unul împotriva altuia şi, în al doilea rând, există mereu riscul ca poporul să dea ascultare altcuiva, chiar şi unuia ca Ioşua. Trebuie că ai dreptate, chiar se tem.

— În locul tău, şi eu m-aş teme. Ce vreau să spun e că preotul Caiafa mi-a dat de înţeles că soarta lui Ioşua ar putea ajunge în mâinile tale.

— În mâinile mele? am exclamat. De ce Doamne iartă-mă?

Pilat a zâmbit compătimitor.

— Pentru că e din Galileea, desigur.

— N-ar trebui, după legile romanilor, ca fărădelegile să fie judecate în provincia în care au fost săvârşite? am întrebat ridicând furios vocea. Doar nu în templul meu şi-a făcut de cap Ioşua. Nu cumva încerci să scapi de îndatoririle tale? Ai uneltit cu preoţii împotriva mea?

— Linişteşte-te, Irod, a zis Pilat şi şi-a lăsat prieteneşte mâna pe umărul meu. Dacă preoţii îmi vor cere să investighez incidentul provocat de Ioşua, o voi face. În orice caz, mâine va trebui să fac dreptate. Totuşi sunt de părere că tot ce se petrece la Templu ţine de religie, astfel că Marele Sinedriu ar trebui să se ocupe. Altfel ar fi stat lucrurile dacă cineva ar fi fost ucis, însă nu s-a întâmplat aşa ceva. Or fi adepţii lui Ioşua violenţi, însă ucigaşi nu sunt, cel puţin nu încă. Nu eşti de acord cu mine?

— Crede-mă, aş pune în cârca Sinedriului cât mai multe cazuri cu putinţă. Speram să-l fi condamnat mai de mult pe Ioan. Însă preoţii sunt atât de leneşi, încât nu-i interesează decât ce se petrece în oraşul sfânt. N-ai cum să-i trimiţi în deşert să-i prigonească pe nelegiuiţi.

— Ioan a fost înţelept să stea ascuns, pe când Ioşua are un curaj nesăbuit. Dar poate că se va învoi să părăsească oraşul dacă îi

propui.

— Nu mă ascultă pe mine. Dacă ar face-o, n-ar mai fi respectat de adepţii săi.

Dinspre Templu venea o duhoare respingătoare – se ardeau măruntaiele a mii de miei de sacrificiu. Oamenii dansau şi cântau pe străzi. Am propus să intrăm înapoi în palat ca să scăpăm de zgomot. Însă Pilat a spus:

— E timpul să mă întorc în cetatea Antonia. Nu se ştie când primesc un mesaj de la marele preot.

— Dacă primeşti, ai putea să-mi trimiţi unul la rândul tău? am întrebat eu. Nu că m-aş aştepta la mari nelinişti sau că m-ar interesa în mod deosebit soarta lui Ioşua, însă vreau să fiu mereu pregătit.

— Îţi voi transmite ce mi se spune, a promis Pilat, apoi a plecat.

În seara şi în noaptea aceea am căzut pradă vechiului meu viciu; am băut mai mult vin decât era potrivit pentru trupul şi sufletul meu. Am reuşit să adorm puţin şi m-am trezit dimineaţa cu un gust oribil de măruntaie arse în gură. Îmi închipuiam cum se simte un miel de sacrificiu, şi totuşi nu am presimţit răul. Am luat ziua aceea ca atare. Curând şedeam pe balcon cu nişte bere egipteană în faţă, aşteptând să mă înviorez. Stăteam şi mă uitam cum se trezea Ierusalimul, cum soarele ce răsărea colora acoperişurile şi pe străzi începeau să se ivească oamenii care curăţau urmele sărbătorii din ajun. În spatele zidului se întindea pământul sterp al Iudeei, pe care-l ştiam crăpat, din moment ce toamna fusese peste măsură de secetoasă. Nu trebuia să-l compar în minte cu crângurile verzi ale Galileei ca să ştiu că mă aflam în locul greşit.

M-am dus jos, unde l-am găsit pe Iosafat luând micul dejun cu oaspeţii noştri din Galileea. M-am alăturat lor. Nu am vorbit de politică, nu am scos nici un cuvânt despre disputele iudeilor şi nici măcar despre uneltirile preoţilor, ci am mâncat într-o atmosferă plăcută de toropeală. Aceasta a fost întreruptă de un sclav, care m-a anunţat că venise cineva să mă vadă. M-am înfuriat pe dată.

— Cine mă cheamă? m-am răstit.

— Sunt mulţi, preamărite rege, a răspuns sclavul.

— O solie întreagă? Sau doar un grup de oameni?

— Nu ştiu dacă pot fi numiţi oameni, a spus sclavul ruşinat.

Sunt preoţi.

M-am ridicat în picioare şi mi-am înălţat braţele în aer.

— Cineva a abătut un blestem asupra mea! Du-i în vechea sală a tronului.

M-am dus să-mi schimb hainele şi să-mi pun diadema pe cap. Când am pătruns în marea sală de jos, m-au întâmpinat cel puţin jumătate din preoţii Marelui Sinedriu. În fruntea lor stătea marele preot Caiafa, cu care aveam o relaţie distantă, însă decentă. În spatele lui se afla socrul său, care deţinea de fapt puterea în Sinedriu, în Templu şi deci şi în întregul oraş şi în toată provincia, asta dacă nu-l puneam la socoteală pe Pilat: preotul Anania. M-a salutat prieteneşte din cap dindărătul ginerelui lui, în timp ce Caiafa venea spre mine cu clopoţeii lui prinşi pe robă clincănind a rău augur.

— Bine te-am găsit, prinţe Irod, a spus Caiafa cu o expresie împietrită. Venim de la prefectul Pilat. L-am adus pe omul acesta dinaintea ta ca să-l poţi judeca. Numele lui este Ioşua şi aparţine poporului tău.

Încerc să nu-mi arăt indignarea. Ar fi fost de ajuns dacă Pilat mi-ar fi trimis un sol. Preoţii din faţă s-au tras la o parte, dându-l la iveală pe Ioşua, ţinut de două gărzi de la Templu. Prizonierul mă privea calm, semeţ, aproape arogant. Am băgat de seamă că avea pe frunte o mică rană şi că haina îi era sfâşiată.

— Ştiu prea bine cine este, i-am spus lui Caiafa. Nu mi s-a adus însă la cunoştinţă că ar fi încălcat vreo lege în provinciile mele. Drept să spun, nu ştiu dacă a încălcat vreo lege oriunde altundeva. Am auzit ieri că un negustor de porumbei de la Templu a fost rănit, dar se poate să fiu deranjat pentru o faptă atât de neînsemnată? Doar n-au dispărut toţi porumbeii de la Templu.

Caiafa mi-a aruncat o privire mult mai arogantă decât cea a lui Ioşua.

— Fărădelegea săvârşită de acest om este mult mai gravă. Are legătură directă şi cu drepturile tale de prinţ. Susţine că este regele iudeilor.

I-am întors o clipă spatele lui Caiafa ca să mă pot aşeza pe locul cuvenit.

— Aşa deci? În cazul acesta, e posedat de spirite rele şi şi-a pierdut minţile. E sarcina mea să-i vindec pe cei cu mintea

rătăcită? Nu preoţii sunt cei care se ocupă de sufletele oamenilor? Vă sfătuiesc să-l duceţi la Templu şi să încercaţi să izgoniţi demonii din el.

— Nu credem că demonii au ceva de-a face cu asta, a spus Caiafa, care a găsit imediat de cuviinţă să-şi revizuiască atitudinea şi a continuat pe un ton mai împăciuitor: nu ai putea totuşi să-l interoghezi acum, dacă tot e aici? Adu-ţi aminte că e din Galileea. Pe lângă asta, Pilat din Pont l-a trimis la tine.

Mi-am înăbuşit un geamăt.

— Prea bine, aş putea să-i pun câteva întrebări. Să nu vă imaginaţi însă că accept să-l judec. Eu nu împart dreptatea la Ierusalim, ci în Tiberiada. Aşadar, dacă vreţi să-l judec eu, trebuie să-l trimiteţi în oraşul meu şi chiar şi atunci mă voi învoi să-l judec numai dacă a comis vreo fărădelege.

— Pentru moment, vom fi mulţumiţi dacă asculţi ce are de spus, a zis Caiafa şi le-a făcut semn servitorilor de la Templu, care l-au împins pe Ioşua către mine.

Nu mi-aş fi putut imagina o situaţie mai neplăcută care să-mi tulbure liniştea în halul ăsta. Ceilalţi preoţi s-au îmbulzit cu urechile ciulite cât mai aproape de tronul meu, în timp ce Caiafa stătea lângă Ioşua, însă la distanţă cam de un braţ, ca şi când prizonierul ar fi fost murdar. Ştiam prea bine că cei mai mulţi dintre preoţi mă dispreţuiau şi cu siguranţă se rugau în sinea lor să comit vreo greşeală ca să mă poată vorbi şi mai tare de rău sau, în cel mai bun caz, să mă poată surghiuni. Acest gând a stârnit o mânie teribilă înlăuntrul meu şi, cunoscându-mă, am început să mă tem că în curând le voi servi preoţilor capul meu pe tavă în locul celui al lui Ioşua.

— Învăţătorule, se spune că te-ai proclamat rege al iudeilor, am început eu. Este adevărat?

Ioşua s-a uitat în ochii mei.

— Prinţe, presupun că ştii că oamenii aud ceea ce vor să audă.

— Ştiu de mult asta. Aşadar umblă zvonuri mincinoase despre tine?

Avea un talent nemaipomenit de a vorbi ca şi când era mereu plictisit.

— Nu am făcut nimic mai mult decât să le spun oamenilor că mulţi în zilele noastre se preamăresc pe sine, explicându-le că la fel

de bine aş putea eu însumi să merg în piaţă şi să trâmbiţez că sunt regele iudeilor.

Am chicotit fără să vreau.

— Chiar aşa? Pe bună dreptate. Nu ţi-a trecut prin cap că ai fi putut să te proclami şi mare preot? Înţeleg bine oare dacă spun că nu tânjeşti după putere şi nici nu vrei să răstorni pe alţi conducători din Iudeea?

— Cum aş putea eu să fac asta? a întrebat Ioşua întinzându-şi braţele în lături. Am eu soldaţi? Şi de ce şi-ar dori un om înţelept să fie prinţ? Spune tu, căci tu ştii cel mai bine din încăperea aceasta.

— Un om înţelept nu are de ce să-şi dorească funcţia mea, am răspuns eu zâmbind şi m-am întors către Caiafa. După părerea mea, acest om nu a comis nici o nelegiuire.

Marele preot şi-a ridicat trufaş bărbia şi m-a privit de sus.

— Nu ai auzit totul. Susţine că e fiul Domnului. Asta este o blasfemie împotriva lui Dumnezeu.

— Dacă cineva ia numele lui Dumnezeu în deşert, nu e treaba mea, ci a sfântului Templu. Dar fie, dacă tot ne aflăm toţi aici, învăţătorule, eşti fiul Domnului?

— Toţi suntem copiii Lui, a răspuns Ioşua liniştit, astfel că şi eu sunt fiul Său.

— Pretinde că stă de-a dreapta Domnului, s-a grăbit Caiafa să adauge, cu chipul întunecat de mânie.

M-am aplecat către Ioşua.

— E adevărat? Eşti rudă cu regele David, adică cel a cărui venire au prorocit-o Mica şi Isaia? Să nu-ţi fie cu supărare, dar, dacă mă întrebi pe mine, nu pari să fii cel uns. Însă, din câte ştiu, scrierile părinţilor nu dau amănunte despre înfăţişarea lui Mesia.

— Cel ce are ochi de văzut vede, a rostit Ioşua ferm.

— Aşa e, pentru orbi ar fi cam greu, am rânjit eu şi m-am adresat din nou lui Caiafa: Ar trebui să hotărăsc oare dacă acest om este Mesia? În cazul ăsta ar trebui să mă proclam mare preot. În orice caz, răspunsul lui Ioşua e destul de înţelept. Dacă evreii sunt poporul ales, noi suntem copiii lui Dumnezeu, şi atunci el este cu adevărat fiul Domnului. Nu văd care e problema.

Chipul lui Caiafa s-a întunecat şi mai tare, totuşi a reuşit să-şi păstreze demnitatea:

— Ce părere ai despre faptul că acest om îndeamnă poporul să

nu îşi mai plătească taxele? Oare asta nu ţine de treburile cârmuirii şi, prin urmare, de autoritatea ta?

— Este adevărat? am exclamat eu uluit. Le-ai spus oamenilor să nu-şi plătească taxele?

Ioşua a închis ochii o clipă, ca şi când şi-ar fi adunat toată răbdarea de care era în stare.

— Mi-am spus părerea despre dările prea aspre şi am socotit că banii plătiţi de popor ar trebui să fie folosiţi în beneficiul acestei ţări, aşa cum sumele donate pentru Templu sunt destinate întreţinerii acestuia, şi nu ca să finanţeze traiul luxos şi păcătos al bogaţilor de la Roma. Am mai spus şi că ar fi înţelept ca poporul să dea Romei ceea ce este al Romei.

— Te contrazici singur?

— Nu vreau ca legiunile să vină aici şi să verse sângele poporului, dar dacă cei aflaţi la cârmuire ar putea uşura povara dărilor în urma unei simple discuţii, atunci sunt de părere că ar trebui să facă asta.

M-am ridicat şi m-am adresat tuturor preoţilor:

— Aţi auzit cu urechile voastre! Aş fi putut spune chiar eu cuvintele rostite de acest om, aşa că nu-i găsesc nici o vină. Duceţi-l înapoi la Pilat. Nu cred însă că prefectul va decide că se face vinovat de vreo fărădelege. Puteţi să-i transmiteţi lui Pilat că apreciez că are simţul umorului şi că a vrut să facă o glumă pe seama mea, aşa, ca de sfârşitul Sărbătorii Azimelor, însă astăzi mă simt prea obosit să mai glumesc.

Preoţii au început să bombăne în barbă, iar Caiafa mă privea atât de ţâfnos, încât mi-am dat seama că mi-l făcusem duşman cu spusele mele. Îşi închipuise, de bună seamă, că avea să se spele pe mâini de mizeria pe care încercase să mă facă să o înghit. Nu am înghiţit-o şi a meritat preţul plătit. Măcar aşa puteam fi sigur că nu-mi atrăgeam iarăşi dispreţul poporului. Am dat din cap către Ioşua în semn de rămas-bun şi i-am întors spatele, apoi m-am răsucit înapoi şi m-am răstit la preoţi:

— N-aţi putut să-i daţi veşminte mai bune?

Mi-am desfăcut mantia într-un gest exagerat de bunăvoinţă şi am aşezat-o pe umerii lui Ioşua. Pe buzele lui am zărit un zâmbet palid când mi-a spus:

— Mulţumesc, prinţe. Dar, spune-mi, este acest dar o sabie cu

două tăişuri? Acum mantia conducătorului îmi ţine de cald, însă voi fi învinuit că nutresc să devin regele iudeilor.

— Dacă a conduce un popor ar însemna numai să ai pe umeri o mantie, aş fi ţopăit de mult în pielea goală, am spus şi mi-am lăsat uşor mâna pe braţul lui Ioşua. Mergi în pace.

Zâmbetul firav îi îngheţase pe buze.

— Mi-a venit vremea, prinţe. Clipa mântuirii a sosit.

— Nu cred. Pilat nu e nici pe departe un neghiob fanatic, ci un funcţionar roman. Dacă te porţi cum trebuie în faţa lui, n-ai de ce să-ţi faci griji.

Am părăsit sala fără să-mi dau seama de gravitatea situaţiei. Aş fi procedat oare altfel dacă aş fi înţeles? Aş fi avut suficient curaj? Nu voi şti niciodată, căci şansele pierdute nu se mai ivesc a doua oară. Am urcat treptele până la cel de-al treilea cat al palatului, unde m-am dus în camera Irodiadei. Am găsit-o stând în scăldătoare, iar slujitoarea sa credincioasă, Hadassa, era aplecată deasupra ei şi-i spăla spatele. Hadassa m-a privit cu suspiciune, dar am ignorat-o şi i-am spus Irodiadei:

— Duci o viaţă demnă de invidiat, femeie. Tu te desfeţi aici în scăldătoare în timp ce eu sunt nevoit să stau de vorbă cu urâcioşii ăia de preoţi.

— Ai fost la Templu? m-a întrebat Irodiada somnoroasă.

— Preoţii au venit la mine şi i-am primit în vechea sală. L-au adus cu ei pe predicatorul Ioşua.

Irodiada a tresărit.

— Urmaşul lui Ioan? De ce l-au adus la tine?

— Au vrut să îl judec. Am refuzat însă.

— Ai procedat înţelept. Destul am avut de-a face cu profeţii. Ce i se va întâmpla acum lui Ioşua?

— Am trimis toată trupa la Pilat, am răspuns şi m-am dus la fereastră, însă m-am întors repede cu spatele la ea, căci lumina soarelui mă orbea. Aseară mi-a dat de înţeles că ar fi bine să-l exilez pe Ioşua undeva departe. După mine, asta n-ar fi o pedeapsă prea crudă. Poate că nici măcar n-ar putea fi considerată o pedeapsă, doar şi Ioan s-a simţit bine în deşert.

Irodiada i-a făcut semn Hadassei şi s-a ridicat din scăldătoare, cu pielea albită de lapte.

— Mi se pare o decizie bună. Pur şi simplu nu înţeleg ce au

preoţii împotriva lui Ioşua. Chiar trebuie să se supere una-două dacă apare cineva care aruncă o vorbă mustrătoare? Nici măcar eu nu sunt atât de înverşunată împotriva lor, deşi m-au probozit mai rău decât cei mai aprigi negustori.

— Când te-au probozit? am întrebat eu surprins.

— A trecut ceva vreme de atunci. N-am făcut decât să mă duc o singură dată să-l ascult pe Ioan din pură curiozitate. Însă după aceea preoţii au început să facă scandal şi să mă numească o târfă care şi-a desfăcut picioarele în faţa falsului profet. Sunt de-a dreptul nesuferiţi, iar imaginaţia lor e dezgustătoare.

Am început să scrâşnesc din dinţi.

— De ce nu mi-ai spus? Aş fi găsit o cale să le închid gurile alea neruşinate.

— Nu ai destule griji pe cap? a întrebat Irodiada înşfăcând ştergarul pe care i-l întindea Hadassa. Şi nu are rost să te iei la harţă cu preoţii. Sunt atât de aroganţi, încât nu le poţi spune nici măcar un cuvinţel. Uneori încerc să-mi închipui cum ar fi viaţa fără ei, chiar şi fără credinţă. Poate că atunci oamenii nu s-ar mai sfădi veşnic.

— Atunci oamenii ar găsi un alt motiv de gâlceavă, am oftat şi am schimbat vorba: când vrei să te întorci la Tiberiada?

— Poate mâine, a zis Irodiada ştergându-şi sânii cu ştergarul. Negustorii vând întotdeauna marfa mai ieftin după sărbătoare şi mă gândeam să fac nişte târguieli înainte să plecăm din Ierusalim.

— Nu ţi-e bine? De când îţi pasă ţie dacă negustorii dau marfa scump sau ieftin? Doar nu ţi s-au golit cuferele? Dacă e aşa, am să-mi iau cuferele şi am să fug cu ele în deşert.

— Mâine vii cu mine în prăvălii cu tot cu cuferele tale, mi-a întors-o Irodiada aruncând după mine cu ştergarul umed.

Am lăsat-o să-şi năclăiască pielea cu tot soiul de pomezi şi prafuri şi m-am retras în odaia mea, unde am încercat să mă odihnesc. Nu am reuşit însă. Auzeam voci prin fereastra deschisă şi mi-am adus aminte că era zi de judecată şi că mulţimea se strângea de fiecare dată să caşte gura la un asemenea eveniment. N-am putut să nu mă gândesc la Ioşua, care mi l-a adus în minte, pentru a mia oară, pe Profet. Irodiada avusese dreptate; aroganţa incredibilă a preoţilor şi încăpăţânarea lor se aflau în spatele

multor nenorociri. Nici măcar Ioan nu ar fi fost o ameninţare în adevăratul sens al cuvântului dacă Marele Sinedriu nu s-ar fi arătat cu totul lipsit de înţelegere şi nu l-ar fi considerat astfel. Religia otrăvise toată ţara Canaanului, însă asta nu se putea spune cu voce tare, fiindcă ar fi fost socotită o afirmaţie împotriva lui Dumnezeu, şi nu a slujitorilor săi înfumuraţi. Ce simplă ar fi viaţa dacă oamenilor din Iudeea le-ar fi permis să venereze orice zei poftesc, aşa cum se întâmplă în restul lumii civilizate. În provinciile mele, am mers cât de departe am îndrăznit şi le-am îngăduit oamenilor să se închine până şi la Zeus sau Mithra, însă asta mi-a atras antipatia preoţilor. Ştiam că era doar o chestiune de timp până când aveau să-mi ceară să mă dovedesc mai strict cu credinţa în Galileea şi Pereea.

Când m-am săturat să mă tot sucesc pe-o parte şi pe alta în pat, am coborât la parter. Acolo am dat peste trei oaspeţi din Tiberiada, care voiau să viziteze atracţiile din Ierusalim. Cum nu aveam de gând să ies şi să colind cu ei pe străzi, i-am poruncit lui Iosafat să le fie ghid. A plecat să-şi îndeplinească sarcina strâmbând iritat din nasul său imens şi uitându-se mânios la mine. Iar eu, în toane bune, m-am dus în bucătărie unde am înşfăcat o ciozvârtă de miel şi mi-am luat singur un urcior cu vin îndoit cu apă, deşi servitorii erau prin preajmă şi ar fi putut să mă ajute. Am glumit o vreme cu două sclave, apoi mi-am luat urciorul şi o cupă şi m-am aşezat în încăperea micuţă unde secretarul tatălui meu obişnuia pe vremuri să ţină socotelile curţii. Am crezut că acolo aveam să fiu lăsat în pace cu gândurile mele, însă liniştea mi-a fost din nou tulburată.

— Chiar e cu neputinţă să am un pic de pace azi? m-am răstit la sclavul cel scund care apăruse de după uşă. Spre nenorocul lui, era acelaşi om care-mi întrerupsese şi micul dejun. Nu voi mai pune niciodată piciorul în oraşul ăsta de nebuni!

— Prefectul Pilat vrea să te vadă, preamărite rege, a spus sclavul.

— Pilat? De ce n-ai spus aşa, neghiobule? Unde ai crescut, într-un grajd? Pofteşte-l aici imediat şi mai adu o cupă de vin.

Când Pilat a intrat în cameră, nemulţumirea i se citea lesne pe chip. Mi-am dat seama că treburile nu merseseră după cum voise el şi speram să nu se fi supărat că îi trimisesem înapoi pe capul lui pe Ioşua şi pe preoţi. Am priceput însă repede că nu-mi purta pică

atunci când m-a salutat politicos şi s-a aşezat pe scaun. Sclavul mi-a întins o cupă goală, pe care am umplut-o cu vin şi i-am dat-o lui Pilat.

— Cred că pot să trec pe lista mea interminabilă de greşeli încă una, a spus Pilat sorbind din vin. Am lăsat mulţimea să hotărască soarta predicatorului tău. Cum bine ştii, la sfârşitul acestei săptămâni poporul poate să elibereze un nelegiuit arestat, iar eu le-am oferit posibilitatea de a-l cruţa pe Ioşua.

— Nu mi se pare o decizie în spiritul legii. Ioşua ar trebui să fie mai întâi condamnat ca să poată fi apoi graţiat de popor.

— Ştiu, ştiu. N-am fost atent şi m-am lăsat dus de nas de preoţi. Oricum, poporul l-a condamnat deja pe Ioşua la moarte, aşa că nu mai are rost să te frământi. Am vrut doar să-ţi dau vestea chiar eu.

M-a cuprins un sentiment tare neplăcut.

— La moarte? E o decizie definitivă? N-ar putea Ioşua să ceară îndurare de la Tiberius?

— Crezi că poporul ar accepta una ca asta? De fapt, nici nu mai contează, e deja târziu, a spus Pilat fără tragere de inimă, ca şi când nu ar fi vrut să recunoască nici măcar pentru sine. Ioşua atârnă pe cruce.

— Se pare că situaţia mi-a scăpat din mână. Dar mă bucur că nu m-am amestecat şi mai mult în toată povestea asta. Că tot veni vorba, de ce i-ai trimis pe preoţi cu Ioşua la mine azi-dimineaţă? Mi-ai stricat micul dejun.

— Am sperat că vei reuşi să-l scapi de acuzaţii.

— Eu am crezut că tu o să faci asta! am pufnit eu. Preoţii ne-au păcălit pe amândoi.

Pilat a încuviinţat.

— Fără îndoială că şi-au amestecat oamenii prin mulţime ca să ceară pedeapsa cu moartea. Măcar putem să ne consolăm cu gândul că poporul nu are motive de răzvrătire, asta dacă nu se întoarce împotriva propriei hotărâri.

— Eu zic că poţi sta liniştit. În cel mai rău caz, n-o să se lase decât cu o ciomăgeală scurtă la vreun colţ de stradă.

— Mă duc totuşi să mă asigur că e linişte în oraş, a zis Pilat, apoi s-a ridicat şi a lăsat cupa goală pe masă. Când o să mai apară vreun predicator în provinciile tale, îţi recomand să-l închizi pe dată într-o grotă. Încep să mă satur de profeţii voştri.

— Nu eu îi povăţuiesc. Mergi în pace, prefectule.

— Sper să-ţi recapeţi pofta de mâncare, prinţe.

După ce a plecat, am stat mult timp singur, gândindu-mă că aş fi fost dispus să plătesc bani mulţi ca să pot să nu mă mai gândesc la nimic. N-aveam nici o vină şi totuşi mă simţeam ca un răufăcător. Fără un motiv anume, mi-am adus aminte de Mausolus, învăţătorul meu din tinereţe, care afirmase o dată că omul se naşte în păcat. Cuvintele lui m-au tot chinuit apoi, fiindcă nu le-am priceput niciodată sensul. E viaţa în sine un păcat? Ioşua spusese la rândul său că purta pe umeri povara mântuirii păcatelor oamenilor. Ce voia să însemne asta? Cum se izbăvesc păcatele? A fost o metaforă? Toată viaţa am dat peste oameni care au rostit cuvinte ciudate şi asta m-a scos din fire de fiecare dată. Mulţi au darul vorbirii, dar dacă te-apuci şi le cercetezi spusele cu atenţie, îţi dai seama că frazele pompoase sunt adesea doar vorbe goale. Pur şi simplu e prea multă vorbărie fără rost pe lume, mi-am spus în sinea mea.

La apus am ieşit din palat cu o mantie veche pe mine, pe care o găsisem agăţată într-un cui pe coridorul slujitorilor. Pe străzile Ierusalimului domneau melancolia şi amorţirea, atmosfera tipică de după sărbători. Pe lângă ziduri se ghiceau umbre obosite, pe care vântul neputincios nu le mişca, şi parcă toate sunetele rămâneau sleite în aer. Când urcam pe dealul răstigniţilor, pe cer s-au adunat nişte nori întunecaţi, rău prevestitori. Câţiva vulturi mă scrutau din priviri desfăcându-şi aripile. Prezenţa morţii, densă ca o pâclă, era atât de reală, încât aş fi putut s-o tai cu cuţitul.

Vârful dealului nu era tocmai pustiu, deşi aşa mă aşteptasem să fie. Crucea lui Ioşua era păzită de trei soldaţi romani, iar în apropiere se afla un grup de oameni care veghea în tăcere. Am văzut printre ei două sau trei feţe cunoscute: adepţii lui Ioşua, pe care mi-i aminteam din Tariheea. Mă întrebam ce aveau să facă acum că învăţătorul lor nu mai era. Apoi am dat din cap către soldaţi, m-am oprit în faţa crucii şi mi-am ridicat privirea spre Ioşua, care atârna răstignit. Am tresărit. Se uita fix în ochii mei.

Ceva se schimbase în el. Poate că era doar agonia dinaintea morţii care se apropia. Chipul lui era senin şi, cu totul de neînţeles, arăta parcă mai tânăr. Îi dispăruse toată trufia din privire, părea chiar un om blajin. Pieptul gol i se umfla tot mai tare; era limpede

că îi venea greu să respire.

— S-a întâmplat întocmai cum ai prevestit, predicatorule, i-am zis.

Buzele i s-au desfăcut. De-abia îi auzeam vocea.

— Ţi-am spus doar, prinţe.

— Aşa este, şi eu nu te-am ascultat. Ai vreo ultimă dorinţă pe care aş putea să o îndeplinesc?

— Nu am, a oftat el. Nu poţi tu să îndeplineşti dorinţele fiului omului.

Ceata de nori negri ajunsese deasupra dealului. Lumina palidă a înserării a dispărut cu totul şi nu mai reuşeam să desluşesc trăsăturile chipului lui Ioşua. Atunci a început să bată şi vântul, parcă de nicăieri, înteţindu-se tot mai tare, şuierând. Nu-mi dădeam seama dacă Ioşua gemea sau dacă era doar închipuirea mea. Capul i-a căzut într-o parte şi am înţeles că era pregătit să părăsească viaţa aceasta mizerabilă. Am dat să plec, când deodată am auzit o voce limpede şi împăcată:

— Sunt fericit, prinţe, că în cele din urmă tatăl meu m-a părăsit.

Auzindu-l cum delirează, mi s-a făcut milă de el, aşa că m-am dus la cei trei legionari. Am observat că unul dintre ei era centurion şi l-am întrebat:

— N-ar fi vremea să-i înfigeţi o suliţă în coaste?

Centurionul era un bărbat destul de tânăr, iar privirea lui trăda dispreţul pe care-l nutrea faţă de toţi evreii.

— N-a fost urcat pe cruce de mult.

— Cred că s-a isprăvit cu el. Ai puţină milă, omule, i-am spus şi am plecat.

Vântul m-a urmat până la poalele dealului. A mers cu mine de-a lungul zidurilor oraşului şi străzilor şi a împrăştiat oamenii scuturând crengile palmierilor. Undeva departe se dezlănţuia furtuna. Uliţele din oraş vuiau de zgomotele obişnuite ale serii. Multe vetre erau deja aprinse, îţi puteai lesne imagina cum se strângea lumea la masă în case. Pe la colţuri se desluşeau grupuri tăcute de bărbaţi – soldaţii lui Pilat, a căror datorie anostă era să vegheze şi să se asigure că era linişte şi pace. M-am liniştit pe măsură ce mă apropiam de vechiul palat al Haşmoneilor, gândindu-mă că în curând aveam să mă întorc în oraşul meu.

S-a întâmplat întocmai după cum m-am aşteptat. Moartea lui

Ioşua nu a stârnit nici un fel de răzvrătire, iar amintirea lui a pierit destul de repede. Mersese prea departe închipuindu-şi că era urmaşul Profetului, iar asta a contribuit decisiv la pecetluirea destinul său. I-a acuzat pe alţii că se preamăreau pe sine, însă şi el s-a făcut vinovat de acelaşi păcat. Îi deplângeam soarta, deoarece îmi plăcuse aroganţa lui nesăbuită. Însă nu mi-a fost greu să-l uit. Pur şi simplu nu mai era loc şi pentru el printre amintirile mele.

E uşor să trăieşti. Te trezeşti şi ziua vine peste tine, chipurile oamenilor alunecă pe lângă tine, auzi vorbe şi bagi de seamă cum şi gura ta vorbeşte, apoi imediat se face seară, goleşti un urcior de vin, iar noaptea te împinge către noi vise, care sunt copiii ascultători ai viselor din seara precedentă. Săptămânile se preschimbă în luni, lunile devin ani, barba îţi albeşte chiar dacă mintea ţi-e ascuţită, încă nu îţi simţi moartea apropiindu-se în asfinţitul soarelui. Anii mei au trecut fără să simt agonia. Au fost ani liniştiţi şi îmbelşugaţi, în care noi toţi – eu, Iosafat, Beria, negustorii din oraşul meu – am prosperat. Săracii totuşi nu s-au îmbogăţit, dar pentru asta putem da vina pe zei.

Traiul paşnic din Canaan a fost tulburat doar când o mulţime numeroasă de samariteni s-a adunat la poalele muntelui Gerizim, în satul Tirathana. Au fost mobilizaţi de un păstor credul, care le-a spus că o alunecare de teren a scos la iveală nişte obiecte sfinte uitate de Moise acolo. Îşi puseseră în cap să urce împreună pe munte şi să se minuneze la relicve. Unii dintre ei aveau arme, probabil ca să se poată apăra împotriva tâlharilor pe drumul către Tirathana. Cineva i-a dat de ştire lui Pilat din Pont că se strânseseră mulţi oameni înarmaţi, iar el a tras propriile concluzii, absolut fireşti. A trimis la Tirathana atât călăreţi, cât şi pedestraşi, dar, din nefericire, nu s-a deranjat să-i însoţească. Dacă ar fi făcut-o, poate ar fi prevenit masacrul ce a urmat înfruntării dintre norod şi legionari. A doua greşeală pe care a săvârşit-o a fost să poruncească uciderea conducătorilor samaritenilor, care fuseseră prinşi şi întemniţaţi. Fără îndoială, a vrut să dea un exemplu, însă a mers prea departe. Atunci samaritenii au trimis o solie în Siria, care s-a plâns legatului Vitellius.

Întâmplător mă aflam la Cezareea Maritima când Pilat a primit de la Vitellius porunca să călătorească la Roma. Am inspectat vasul

pe care tocmai îl cumpărasem, m-am întâlnit cu câţiva negustori din partea locului şi apoi m-am hotărât să mă duc să-l salut pe prefect înainte să pornesc înapoi spre casă. Când am ajuns la vila construită lângă garnizoană, am remarcat imediat atmosfera stranie. Pe holuri mişunau nişte sclavi înalţi. Doi ofiţeri de rang înalt m-au întâmpinat cu frunţile încreţite de îngrijorare. M-am pomenit nevoit să aştept într-o încăpere înghesuită, de unde am auzit vocea lui Pilat răsunând din spatele uşii. Îmi părea o voce aproape străină, încordată. Nu ştiam pe cine mustra, dar mie nu mi-ar fi plăcut să mi se adreseze pe un asemenea ton. Deja mă întrebam dacă nu ar fi mai înţelept să plec şi să las întâlnirea cu Pilat pe altă dată, când o femeie romană şi-a făcut pe neaşteptate apariţia. După port şi giuvaiere, mi-am dat seama că era soţia prefectului. Aveam o părere bună despre ea, nu auzisem niciodată vreo vorbă rea la adresa ei. Părea adâncită în propriile gânduri şi a tresărit când m-am ridicat în picioare.

— Ghicesc bine, am întrebat eu, dacă spun că am plăcerea s-o văd pe soţia prefectului?

— Da, eu sunt Claudia Procula, a răspuns ea uitându-se la mine cu ochii mari şi goi.

— Îngăduie-mi să mă prezint. Eu sunt tetrarhul Irod Antipa.

— Chiar aşa? O, ce frumos, a spus ea cu o încântare demnă de o mireasă înfierbântată, care tocmai l-a dat afară din patul ei pe mirele ce s-a dovedit eunuc. De ce stai aici, prinţe? Nu ai fost servit cu nimic? Să chem un sclav?

— Nu e nevoie. Nu-ţi învinovăţi slujitorii, căci nu mi-am anunţat sosirea. Mi s-a năzărit să vin să-l salut pe bărbatul tău înainte să plec în Galileea.

Claudia Procula a aruncat o privire şovăitoare către uşa camerei lui Pilat.

— Eşti bine-venit, prinţe. Din nefericire, nu e ziua cea mai potrivită. Dar poate ştii deja ce s-a întâmplat.

Auzisem, firește, de masacrul de la Tirathana, însă m-am mărginit la a spune:

— Rar se întâmplă să ştiu ceva. Deci ce s-a mai întâmplat?

— Soţul meu a primit azi-dimineaţă poruncă să plece la Roma, unde va fi judecat. Poate însuşi Tiberius se va ocupa de asta, ce ştiu eu… Oricum, nu mai contează.

Şi-a frecat palmele de şoldurile late ca şi când şi le-ar fi şters de sudoare. Brusc, pe chipul ei s-a iţit un zâmbet care i-a îndulcit trăsăturile.

— Ştii, prinţe, că prietenele mele de la Roma nu mă cred atunci când le spun că-mi place aici, în ţara aceasta?

— Poate că ar trebui să vină să vadă cu ochii lor.

— Ai dreptate. Totuşi nimeni nu a vrut să călătorească încoace, deşi le-am trimis invitaţii. La Roma toţi sunt de părere că Iudeea e prea departe.

— N-ar trebui, dar pot să-ţi spun în chip tainic că nici un evreu nu crede că Roma e prea departe.

Zâmbetul ei devenise melancolic.

— De ce le e atât de greu popoarelor să se înţeleagă unul pe altul? Poţi să-mi explici asta, prinţe?

— Ce aş putea să-ţi răspund? Întâlnirea dintre Roma şi Iudeea e precum cea dintre un şoim şi o vrabie. Însă poate că e vorba despre zei. Dacă nici zeii nu se înţeleg unul pe altul, atunci cum ar putea oamenii?

Claudia Procula a pălit.

— Da, zeii însetaţi de sânge ai Romei…

Am fost întrerupţi de un legionar ce purta însemne de tribun care a ţâşnit pe uşă. Părea foarte grăbit şi era atât de zăpăcit, încât nici măcar nu a observat-o pe Claudia Procula, care s-a uitat lung în urma lui, apoi s-a întors iarăşi către mine şi a spus:

— Acum poţi să-l vezi pe Pilat. Poate o s-apuc şi eu, mai târziu.

A dat uşor din cap, apoi s-a întors şi s-a îndepărtat. Aveam impresia că un personaj dintr-un vis tocmai dispărea din faţa ochilor mei. M-am răsucit şi am aruncat o privire pe uşa lăsată deschisă. Pilat stătea la masă sprijinindu-şi bărbia în mâini, cu privirea pierdută undeva în depărtare. A trebuit să zgâlţâi masa ca să-şi vină în fire. Şi-a ridicat faţa şi o vreme s-a holbat uimit la mine. Apoi a zâmbit şi s-a ridicat.

— Prinţe Irod. Ce te aduce aici, în mijlocul necazurilor?

— Nu ştiu nimic de necazuri, am răspuns, dar am venit în Cezareea Maritima să mă ocup de nişte treburi şi acum urmează să mă întorc în Tiberiada. M-am gândit că ar fi nepoliticos să nu trec şi pe la tine. Am auzit că vei pleca la Roma, oraşul oraşelor. Dar nu vreau să-ţi răpesc timpul. Putem sta de vorbă pe îndelete după ce

te întorci din călătoria oficială.

— N-aş numi-o chiar aşa şi probabil că nu mă voi întoarce niciodată. Ia loc, a zis Pilat şi imediat s-a răzgândit. Sau ce-ar fi să mergem afară? Obişnuiesc să mă plimb pe cheiuri când vreau să-mi limpezesc gândurile.

— Te însoţesc cu plăcere, prefectule. Cine ştie dacă îmi va rămâne capul pe umeri. E prima dată când îmi pun problema asta.

Ne-am plimbat pe ulicioarele înguste în timp ce gărzile de corp mergeau tacticos în urma noastră. Lumina care pătrundea printre clădirile văruite le făcea sclipitoare, parcă respirau o ceaţă albă. Ne aflam în mahalaua evreiască, unde totul era mai modest decât la romani sau la alte popoare. Spre deosebire de Tiberiada, în Cezareea Maritima evreii locuiau într-o zonă clar delimitată şi nu ştiu dacă era bine sau rău sau de ce se făcuse o asemenea împărţire. Nu cred că a fost ideea lui Straton atunci când a întemeiat oraşul. În orice caz, nu putea fi nici dorinţa tatălui meu, de vreme ce el voise să facă portul din Cezareea Maritima asemănător portului Pireu din Roma şi oferise oraşului un hipodrom, un teatru şi un apeduct lung până la Muntele Carmel. Parcă locuitorii oraşului ar fi vrut să întărească spusele Claudiei Procula despre cât de greu le era unor popoare atât de diferite să se înţeleagă. Nu ajuta la nimic nici că evreii se izolau cu mândrie în propriul lor oraş din oraş.

— Spune-mi, Irod, a zis Pilat de parcă mi-ar fi putut auzi gândurile, se vor obişnui vreodată oamenii tăi cu stăpânirea Romei?

Mi-am cântărit cu grijă cuvintele.

— Nu cred că e de fapt vorba de Roma. Lucrurile ar sta la fel dacă ţara ar fi fost ocupată de parţi. Imaginează-ţi cum ar fi dacă perşii ar cuceri Roma, să zicem. S-ar obişnui vreodată romanii cu stăpânirea perşilor? Pune-ţi această întrebare.

— Roma este un caz excepţional, a zis Pilat. Noi avem în spate un trecut glorios care ne face mândri şi totodată conştienţi de poziţia noastră în comparaţie cu alte popoare.

— Dar nu au şi alte popoare un trecut? Evreii pot să-şi urmărească trecutul până la obârşia timpului, pe când voi, în cel mai bun caz, abia ajungeţi la etrusci sau la cei doi fraţi hrăniţi de lupoaică.

— Evreii nu au fost însă niciodată o mare putere a lumii. Aş înţelege pe de-a-ntregul toată împotrivirea asta dacă ţara Iudeei ar fi cucerită de nabateeni sau de mesopotamieni. Atunci aţi avea asupra voastră un alt popor, şi nu o forţă a naturii. Roma este o forţă a naturii, împotriva căreia nu se poate răscula nici un popor. Aşa că de ce nu acceptaţi inevitabilul? Nu v-am oferit noi oare condiţii favorabile, nu v-am îngăduit să vă slujiţi propriii zei şi să urmaţi propriile legi?

— Poate că tocmai ăsta-i neajunsul, i-am spus eu. Mă refer la îngăduinţă. Nici un popor nu ar trebui să ceară permisiunea pentru a se închina la propriii zei şi pentru a avea propriile legi. Dar de ce vorbim despre asta? Parcă te pregăteşti să aperi în public drepturile Romei. Ai de gând să ţii un discurs?

— Va trebui să fac şi asta, a pufnit el. Samaritenii s-au plâns de mine la legatul Vitellius, care i-a trimis veştile lui Tiberius, care probabil s-a adresat Senatului, doar ca să nu-i fie deranjată viaţa confortabilă de pe insulă.

— Deci trebuie numai să te aperi împotriva plângerilor lor. N-ai de ce să-ţi faci griji.

— De data asta chestiunea nu este atât de simplă. Am relaţiile mele la Roma şi am auzit că, nu ştiu din ce motiv, Caligula e împotriva mea.

L-am privit pe Pilat cu coada ochiului.

— Caligula? Ce importanţă are acest netrebnic necopt?

— Nu mai e deloc necopt, iar influenţa lui asupra lui Tiberius creşte pe zi ce trece. Mulţi cred că el va fi următorul împărat. Se prea poate ca Tiberius să fi hotărât asta deja.

— Când l-am întâlnit pe Caligula, mi-am amintit eu cu un aer sumbru, părea să impresioneze pe toată lumea, mai puţin pe împărat. Sigur, n-ar trebui să spun asta unui funcţionar roman, dar Caligula îmi amintea mai degrabă de o târfă smintită. Au trecut totuşi mulţi ani de atunci şi se poate să se fi schimbat în bine.

Am ajuns în port, pe care tatăl meu îl mărise odinioară ca să încapă trei sute de vapoare. Cheiurile vaste vuiau de forfota tipică marilor porturi. Unele vase erau încărcate, altele descărcate. Boii trăgeau lăzi mari, marinarii beţi petreceau în faţa cârciumilor. Dincolo de toate se întindea marea nesfârşită şi plină de încercări, ademenitoare şi totodată respingătoare. Păsările pluteau în aer şi

adierile vântului mângâiau catargele corăbiilor ancorate, care scârţâiau.

— La ce fel de soartă te aştepţi? am întrebat.

— Zilele mele ca prefect al Iudeei sunt mai mult ca sigur numărate, a răspuns Pilat. În cel mai bun caz, voi primi o funcţie modestă fie în Roma, fie într-o altă provincie. Dacă am ghinion, atunci voi fi exilat într-un loc uitat de lume. Dacă am mare ghinion, voi fi poftit să fac o baie şi să-mi tai venele. Timpul va spune şi nu am ce să fac decât să aştept. Totuşi n-am de gând să-mi mai amân întâlnirea cu destinul, voi porni către Roma chiar mâine.

— Te pot ajuta cumva?

Şi-a întors chipul falnic în bătaia vântului.

— Nu cred. Într-o altă împrejurare poate că da, însă acum nici nu e vorba de plângerile samaritenilor. Ăsta e doar un pretext pentru a mă înlătura din funcţie. Caligula a uneltit împotriva mea şi are deja oamenii lui pe care îi va numi la un moment dat guvernatori sau în alte funcţii de vază. Tiberius e atât de bătrân şi de bolnav, încât probabil că nici nu-i mai pasă, ci doar îi face pe plac lui Caligula. Cu alte cuvinte, sunt o victimă a politicii, şi într-un astfel de caz nu ajută nici măcar sprijinul celui mai bun prinţ evreu.

— Originea mea e subiect de discuţii de când mă ştiu. Faptul că sunt tăiat împrejur nu mă ajută prea tare. Sunt doar pe trei sferturi evreu, sau cum s-o mai socoti acum. Însă prin cuvintele tale m-ai făcut să cred că ne aşteaptă vremuri noi.

— De asta poţi fi sigur. Dacă eşti înţelept, vei căuta să te apropii de Caligula şi să-i faci pe plac.

Am uşuit cu piciorul un pescăruş.

— Nu este atât de simplu. Nepotul meu, Agrippa, e unul dintre cei mai apropiaţi prieteni ai lui Caligula.

— Nu este asta în avantajul tău?

— Poate fi orice, numai avantaj nu. Din câte ştiu, Agrippa e ţinut prizonier acum, pentru că a fost auzit zicând că doreşte moartea lui Tiberius. Însă la asta nădăjduieşte şi Caligula, şi dacă tot ce mi-ai povestit e adevărat, atunci domnia lui Tiberius se va sfârşi în curând. Atunci Caligula îl va elibera cu siguranţă pe Agrippa şi îl va răsplăti pentru timpul petrecut în închisoare.

Pe chipul lui Pilat s-a ivit o grimasă de dispreţ.

— Prin răsplată te referi la putere şi bogăţii, bănuiesc.

— La ce altceva? Iar provinciile mele ar fi o răsplată destul de însemnată şi totodată un bun prilej de a pune temelia regatului întregii Iudei.

Ne-am oprit în faţa unei galere romane enorme. Prora tocmai era întărită cu cele mai bune scuturi de protecţie, şi mi-am zis că vasul avea să pornească în curând să vâneze piraţi. Căpitanul de pe punte s-a întors şi l-a salutat pe Pilat, care i-a răspuns cu un gest absent.

— Puterea, Irod, puterea, mi-a spus fără să mă privească. Aduce multă suferinţă, adesea mai mult celui care o deţine.

Am încuviinţat.

— Puterea şi suferinţa merg mână-n mână. Aşa că toţi cei care au putere trebuie să se obişnuiască să se bucure de suferinţă.

— Am avut parte de puterea Romei şi am suferit, dar nu pot spune că m-am bucurat.

— Atunci poate ar trebui să fii recunoscător dacă eşti dat la o parte. O să-ţi petreci restul vieţii în simplitate şi linişte.

Ochii lui albaştri erau senini şi totuşi am putut desluşi tristeţea din adâncul lor.

— Măcar de mi s-ar îngădui asta.

Mi-am luat rămas-bun de la el în forfota din port. Când am mai aruncat o privire peste umăr, stătea nemişcat şi părea să se uite spre mare în direcţia Romei. M-am gândit că, într-un fel, omul acesta întruchipa tot ceea ce era mai bun la romani. Pilat avea limitele lui şi făcuse greşeli fatale, însă îşi cunoştea datoria şi era mândru de originea lui romană. Cu toate că nu se trăgea dintr-o familie de patricieni, avea o noblеţe care probabil nu poate fi întâlnită decât la romani. O plătesc scump: îi sileşte să se arunce în sabie sau să-şi taie venele, dar i-a şi făcut stăpânii lumii.

Săptămânile se scurgeau într-un ritm netulburat. A venit iarna, iarna cea rece, iarna când vocile îngheaţă în aer şi trupul tremură. Într-o bună zi a sosit un negustor în Tiberiada, care a adus veşti de la Roma: Pilat din Pont fusese exilat, însă îşi alesese singur calea. Trupul său a fost găsit sub cheiurile Tibrului. M-a lovit o mâhnire neaşteptată, l-am plâns pe Pilat aproape ca pe un frate şi mi-am făcut reproşuri. Chiar îmi fusese Pilat prieten apropiat? Sau mă înmuiasem din pricina bătrâneţii? Stăteam pe terasa de pe

acoperişul palatului meu şi priveam peisajul îngheţat, gândindu-mă că răsplata după o călătorie lungă pare să fie adesea pierzania. Ştiam că viaţa nu poate fi decât mizerabilă dacă o priveam aşa.

1. Sărbătoare biblică, cunoscută şi sub numele de Sucot sau Sărbătoarea Corturilor, ce are loc în ziua a cincisprezecea a lunii ebraice Tişri (sfârşitul lunii septembrie până la sfârşitul lui octombrie) şi în care se exprimă recunoştinţa pentru roadele secerişului.

VII

În ţara aceasta străină, nopţile au devenit prietenele mele. Îmi şoptesc, mă mângâie şi mă liniştesc. Mă înţeleg. Stau treaz până târziu în căsuţa mea, închisoarea mea, şi nu fac decât să ascult cum timpul se scurge lent. Uneori răsună ţipătul unei păsări de noapte, alteori lupii urlă undeva în depărtare şi îmi ajung la urechi voci din oraşul care se întinde în vale. Câteodată îmi înnod mantia pe umeri şi şchiopătez până afară ca să mă minunez de noaptea atât de diferită de cele din Galileea. Copacii de pe deal se leagănă în bătaia vântului, pe care nu-l simt deloc pe piele. Mă aşez pe banca de piatră şi privesc întunericul, în care îmi văd tot trecutul. A încetat să-mi mai râdă în nas.

Soldaţilor nu le pasă de mine. Dacă se întâmplă să fie vreodată treji, joacă zaruri în faţa colibei lor şi nici măcar nu bagă de seamă când ies. Şi unde aş putea să fug de aici? Aşa hodorogit cum am ajuns, de-abia aş reuşi să mă târăsc până în oraş, iar în pădurile bântuite de umbre lugubre n-aş îndrăzni în ruptul capului să intru. Pe deasupra, nici nu vreau să plec de aici. Mi-am găsit în sfârşit liniştea şi mi-am dat seama că tocmai după linişte am tânjit cu disperare toată viaţa.

Liniştea deplină domneşte mai ales noaptea. Aici nopţile sunt închinate gândurilor care se ofilesc încetişor.

Lucrurile sunt pe calea cea bună. Primesc suficiente resurse cât să pot duce un trai simplu, iar Tutmes are grijă de mine. Face rost de la piaţă de alimentele pentru masa noastră modestă şi a ridicat chiar şi un mic coteţ pentru găini în curte. Sunt mişcat de devotamentul lui faţă de păsări – omul acesta taciturn e în stare să le vorbească toată ziua. Mă-ntreb dacă îşi aduce aminte de patria sa îndepărtată, Egipt, sau dacă îi e dor de viaţa de la Roma. Ori e la

fel ca mine, amintirile au început să se retragă încetul cu încetul la casa lor, în întuneric. Când mă trezesc în fiecare dimineaţă în odăiţa mea, îl aud deja cum trebăluieşte prin bucătărie, iar asta mă face să-mi încep ziua cu zâmbetul pe buze. În curând va fi şi el în vârstă şi ne vom petrece zilele schimbând câteva vorbe, dar găsind alinare unul în celălalt, ca doi soţi bătrâni.

Numai stomacul mă mai supără. A devenit o creatură stranie care s-a târât înlăuntrul meu. Iau în fiecare zi câteva picături din leacurile primite cândva de la Irodiada şi uneori cred că am scăpat de dureri, până când mă apucă iarăşi pe nepusă masă. De durere, chipul mi-e leoarcă de sudoare şi de-abia mă stăpânesc să mă vaiet în gura mare. Sunt nevoit să mă retrag în pat şi să mă zvârcolesc ca o femeie în chinurile facerii. În cele mai grele clipe mă gândesc că mi-a sosit sfârşitul şi mă pregătesc să-mi rostesc apărarea în faţa zeilor, dar tocmai atunci durerile dispar. Aproape îmi vine să cred că stomacul meu mă ia de prost. Dacă mintea omului e slabă, templul acesteia e şi mai şubred.

Dar ce să vezi, se iveşte o nouă zi. Ies din locuinţa mea şi în faţa ochilor mi se întinde un peisaj pitoresc: colonia romană se întinde somnoroasă în vale, munţii de dincolo de ea sunt acoperiţi de păduri dese şi cerul priveşte binevoitor deasupra tuturor. Mă gândesc că oamenii din oraş nu ştiu nimic despre mine şi nici despre Galileea, poate nici măcar despre Roma. Aceasta este Galileea lor, locul dat lor pe pământ, tărâmul făgăduinţei. Aşa e bine, aşa e drept. Se bucură aici de fiecare zi care trece, până le vine şi lor vremea când amintirile se pregătesc să se întoarcă acasă.

Da, mă simt bine aici. Le mulţumesc zeilor că am fost exilat.

Carele sosesc dimineaţa devreme. Ca de obicei, am vegheat până târziu, apoi m-am cufundat în vise liniştite. Mă trezesc în vorbele gărzilor şi în lătratul câinelui. Când aud zgomotul roţilor pe pietrişul din curte, mă ridic în capul oaselor şi, preţ de o clipă, îmi adun puterile simţind sub tălpi podeaua rece. Din fericire, stomacul mi-e liniştit acum şi nici nu mă mai doare într-o parte. Am avut un vis pe care nu mi-l amintesc. Totuşi am rămas cu un sentiment plăcut, pe care vocile ce răzbat de afară nu îl fac încă să se evapore.

Tutmes s-a trezit mai devreme decât mine. Acum întredeschide cu grijă uşa de la camera mea. A aprins un opaiţ, în lumina căruia ochii par că stau să-i iasă din orbite.

— Să mă duc să văd, prinţe? întreabă el.

Reuşesc să mă ridic în picioare.

— De câte ori să-ţi spun că nu mai sunt prinţ? Sunt doar un neghiob bătrân, al cărui nume se întâmplă să fie Irod Antipa.

Expresia lui Tutmes nici măcar nu se schimbă.

— Nu te pot numi neghiob bătrân, prinţe. Pur şi simplu nu reuşesc.

— Nu mai glumi cu asta! mă răstesc eu şi încep să bâjbâi după haine.

Dau peste ea într-o încăpere înghesuită, care are rol de cameră de zi în clădirea aceasta scundă. Stă în uşă precum o statuie uitată undeva într-un loc nepotrivit. Pare obosită din pricina drumului lung, până şi părul ei arată prăfuit. Faţa îi e palidă de la lumina opaiţului lăsat de Tutmes pe masă. Mă uit fix la ea fără să scot vreun cuvânt. Încearcă să-mi înfrunte sfidătoare privirea, dar mândria îi dispare de pe chip aproape imediat şi capul i se pleacă. Umerii şi braţele i se lasă în jos. Îmi dau seama că e o umbră a măreţiei de odinioară.

— Ar trebui să mă întreb, spun eu, ce capriciu de-al zeilor te-a adus aici.

— Antipa! strigă ea. Sunt totuşi soţia ta.

Sunt uimit de indiferenţa care-mi răsună din glas.

— Aşa am crezut şi eu odată.

Mă aşez pe scaunul de lângă vatră, în mirosul greu de fum. Irodiada şovăie o clipă înainte să se aşeze şi ea. Priveşte în jur, îi citesc groaza în ochi. După standardele ei, casa aceasta nu e mai mult decât un grajd pentru vite. Nu ştiu de ce, descumpănirea ei îmi dă un sentiment de satisfacţie, dar în acelaşi timp nu pot să n-o compătimesc. Prefer să nu-mi arăt încă mila.

— Deci nu ai primit ce ai vrut de la Agrippa, îi zic.

Ea tresare şi pare să se gândească la ce să răspundă.

— Agrippa…

— Lasă-mă să ghicesc. Agrippa nu este acum doar conducătorul nord-estului Iudeei, ci şi prinţul Galileei şi al Pereei. S-a mutat în vila construită de mine în Tiberiada, dar nu are nevoie de tine

acolo.

Irodiada are un aer deznădăjduit.

— Nici măcar nu voiam să mă întorc în Tiberiada. În schimb, mă gândeam la casa de pe Colina cu Sălcii…

— Pe care însă nu ai primit-o, adaug eu. Mă uluieşte că ai fost şi tu exilată. Nu l-aş fi crezut pe Agrippa în stare de asta.

O văd cum face ochii mari a mirare.

— Nu am fost exilată. Pur şi simplu nu am avut unde să mă duc.

— Deci nu ai bătut drum lung până aici doar pentru că, întâmplător, sunt soţul tău, şi nu te-ai decis, din acelaşi motiv, să locuieşti cu mine în coteţul ăsta.

— Of, Antipa! Aş putea să te lămuresc…

Simt cum mă copleşeşte o oboseală cruntă.

— Fără îndoială că ai putea. Dar nu e nevoie. Vremea lămuririlor a trecut de mult.

Stăm neclintiţi. Tăcerea ne apropie unul de altul. Lumina care intră pe fereastră se amestecă cu cea a opaiţului. Privirea-mi rătăceşte şi observ că părul Irodiadei s-a rărit; i se zăreşte scalpul. Nu o face mai urâtă, o face mai vulnerabilă. Nou este şi felul în care se uită. Ochii ei atât de ageri înainte sunt acum mijiţi şi înceţoşaţi. Au trecut anii, iar asta începe să se vadă, e inevitabil. Cât de dezamăgită trebuie să fie acum – ani la rând tot bănetul, toate banchetele, toate uneltirile, şi iată unde-a ajuns. Stăm într-o casă în care odinioară de-abia aş fi acceptat să-mi culc sclavii cei mai neînsemnaţi.

— De bună seamă că te tulbură gândul de a locui într-o astfel de cocioabă, îi spun.

Irodiada tresare şi clipeşte repede.

— E adevărat că nu mă aşteptam tocmai la asta. Ai mulţi slujitori?

— Doar pe Tutmes.

— Nimeni altcineva? se miră ea. Bag de seamă cum privirea ei se aprinde ca odinioară. Caligula e un neghiob nesuferit! Umple-i-s-ar mădularul de lipitori!

— Ce rău ţi-au făcut lipitorile? Drept să-ţi spun, m-am obişnuit deja cu casa asta. O astfel de viaţă e ca o izbăvire, pentru că e lipsită de osteneli. E potrivită pentru un bătrân ca mine.

— Nu eşti încă atât de bătrân, Antipa, oftează Irodiada.

— Mi s-a mai spus asta şi mai demult. Nu îmi amintesc cine a spus-o, însă, oricine ar fi fost, probabil credea că are ceva de câştigat prin linguşeală. Acum nu am nimic împotriva bătrâneţii. De nu m-ar chinui durerile astea necontenite de burtă…

— Dureri? Te mai supără încă? şopteşte ea.

— Da, deşi am luat leacurile pe care mi le-ai dat. Se pare că nici cele mai bune hapuri nu pot ţine la distanţă bolile bătrâneţii. Uneori mă apucă nişte dureri atât de crâncene, încât mă trântesc pe podea şi îmi muşc limba. Dar nu cred că am ce face, trebuie să trăiesc cu ele. Asta mi-e soarta.

— Nu sunt doctori pe-aici?

— E un felcer la garnizoană, dar se zice că nu reuşeşte nici măcar să scoată un dinte. Drept să-ţi spun, uneori mi se face dor de doctorul Timon.

Irodiada începe să-şi frângă mâinile.

— Dar poate că se găseşte vreun cunoscător al ierburilor? Doar şi aici se îmbolnăvesc oamenii şi pădurile sunt pline de ierburi de leac.

— Aşa o fi, dar oamenii din oraş sunt romani, iar ei nu par să aibă prea mult de-a face cu locuitorii din sate. Am întrebat deja, dar nimeni nu cunoaşte vreun doctor prin partea locului.

Cineva râde afară. Irodiada priveşte îndurerată în podea. Mă ridic, mă duc lângă ea şi o mângâi pe gât. Pare că o străbate un fior. Nu mi-a trecut prin cap mai devreme că până şi ea a fost poate odată o fată sfioasă, neştiutoare într-ale vieţii. Doar şi eu am fost acum mult timp un tânăr neprihănit, pe care puterea îl atrăgea şi speria deopotrivă. Acum, când am pierdut totul, mă simt mai aproape de acel tânăr. Am fost despuiat, iar creatura aceasta goală nu prea are cu ce să se laude, dar sunt mai curat. Deşi mâinile mele murdare de sânge nu se vor mai curăţa niciodată, ştiu sigur că nu le voi mai păta mai tare de atât.

— Sunt obosită, Antipa, zice Irodiada.

— Bine, îi răspund mângâindu-i în continuare gâtul. Aşa şi trebuie să fii.

Nu departe de casă, la o aruncătură de băţ, am dat peste un mic loc umbrit. Acolo se află o stâncă mare şi plată pe care poţi sta. Nu e chiar un tron, dar e trainică oricum. De pe ea se văd întreaga vale

şi nişte ruine străvechi undeva în apropiere. Probabil sunt rămăşiţele unei case construite cândva, demult, care s-a prăbuşit măcinată de timp. Când le privesc, mă încearcă o stranie alinare; ca şi când un trecut mai bătrân ca al meu m-ar încuraja. M-am obişnuit deci să merg la stâncă ori de câte ori pot şi vremea e îndeajuns de caldă. Iarna se apropie deja şi uneori aerul rece îmi îngheaţă oasele.

Astăzi razele soarelui încălzesc dealul, însă pe locul meu şade altcineva. Mă cuprinde iritarea. E chiar mai rău decât atunci când cineva încerca să-mi cucerească provinciile. Înfig mânios toiagul în ţărână în timp ce mă apropii de stâncă. Zgomotul îl trezeşte pe bărbatul cufundat în gânduri. Se întoarce să mă privească peste umăr. Îi văd doar chipul şi totul se dă peste cap – timpul se spulberă şi sunt aruncat pe dată în mijlocul dărâmăturilor, nu ştiu unde mă aflu, nu văd nimic, începe să mă ia ameţeala. Simt cum pământul se învârteşte sub mine, mă prind de toiag cu ambele mâini şi bâjbâi în căutare de sprijin. Mă prăbuşesc. Nişte braţe puternice mă prind. Mă susţin, mă ajută să mă aşez. Simt piatra sub mine. Clipesc, valea întinsă de dedesubt începe să capete formă. Văd oraşul şi drumurile care duc spre el, acoperişul de un alb strălucitor al bazilicii, copacii bătrâni din piaţă. Întorc capul şi dau cu ochii de bărbatul care stă lângă mine. Buzele îmi tremură.

— Profetule…

Bărbatul se desprinde de mine, se dă în spate şi întreabă:

— Ce este, prinţe?

Mă holbez la el şi frânturi de timp se adună laolaltă şi se îngemănează. Mă îndrept de spate şi spun:

— Îmi aduc aminte de tine.

— Şi eu îmi aduc aminte de tine, prinţe.

— Eşti Silas Sevastianul, exclam lovindu-mă cu palma peste coapsă. Ţi-ai înfipt sabia în Elsafa, negustorul de vin. Ce Dumnezeu cauţi aici?

— Chiar tu m-ai dat romanilor, prinţe, răspunde Silas şi zâmbeşte dezvăluindu-şi dinţii albi. Ei m-au condamnat la exil şi m-au trimis în colţul acesta frumos de natură. Mai bine spus, în casa de acolo, mai jos pe deal.

— Zeii trebuie că-şi bat joc de noi! strig eu. Cine ar fi crezut pe vremea când te interogam la mine în palat că vom fi exilaţi în

acelaşi loc? Să fie oare lumea chiar atât de mică? Duc romanii lipsă de locuri de exil?

Silas se aşază lângă mine pe o piatră mai mică.

— Am auzit că fiecare loc trebuie să găzduiască şi exilaţi. Poate că pur şi simplu anul acesta a fost rândul lui Lugdunum Convenarum, prinţe.

— Nu-mi spune prinţ. Înainte era o cinste, acum însă sună a insultă. Suntem egali, Silas, cel puţin egali.

Încuviinţează din cap.

— Mă învoiesc, deşi îmi vine greu să cred. Dar ce ai păţit mai devreme? Eşti bolnav?

— Ei, de-ar fi atât de simplu. Sunt bolnav de la otravă. Mi-am dat seama azi-dimineaţă, când am văzut că din odaia mea lipseau două sticluţe cu leacuri.

— Nu cred că te înţeleg. Cine te-a otrăvit şi cine ţi-a luat sticluţele? Conţineau un leac împotriva otrăvii?

— Nici pe departe. Leacurile alea nu erau ca să mă vindec, deşi asta am crezut tot timpul. Însă nu e nevoie să pricepi toate astea. Să ştii totuşi că sunt pe moarte. Am văzut cum alţii şi-au dat duhul în acelaşi chip şi nu încape îndoială. Cel mai tare mă uimeşte faptul că nici măcar nu mă mâhneşte apropierea morţii. Nu m-aş fi crezut atât de puternic.

— Omul se mai surprinde uneori pe sine însuşi, răspunde Silas grav. Dar nu poţi face nimic?

— Nu, şi n-ar trebui nici de-aş putea. Dar de ce vorbim de trupul meu care e pe ducă? Povesteşte-mi despre tine, Silas. Ai venit cu familia aici?

— Probabil că aş fi putut, dar am crezut că e mai bine să-mi las soţia şi copiii în grija fratelui meu, zice el scuturându-şi umerii zdraveni.

— Acum îmi aduc aminte. Ai o droaie de fraţi. Nu te simţi singur aici?

— Poate că mi-a venit mai greu la început. Dar ce e singurătatea la urma urmei, Irod? întreabă el şi se apleacă spre mine. Ne apropiem unii de alţii căutând siguranţă, prietenie şi iubire, şi fără îndoială că le vom afla, însă nu suntem şi atunci tot singuri cu simţămintele noastre? M-am gândit la asta în ultima vreme, de obicei stând singur aici pe stâncă. Să nu mă înţelegi greşit,

gândurile mele nu sunt pline de amărăciune. Dimpotrivă, ideea că singurătatea nu poate fi evitată îmi aduce liniște.

— Cuvintele tale mă întristează. Eu am crezut că numai puterea îl îndepărtează pe un om de ceilalți. Dar dacă ar fi să te cred, toți suntem condamnați la singurătate, nu doar conducătorii.

— Ce știu eu? Sigur există și excepții de la regula singurătății, ca și de la alte reguli. Dacă o exista cu adevărat vreo regulă, zice Silas, întorcându-și apoi gânditor privirea către vale.

— Nu pot spune nimic despre asta, dar de un lucru sunt convins. Omul este singur când moare, pentru că moartea nu o poate împărți cu nimeni. Și ce de ar face-o? De ce să-i sperii fără rost pe alții cu vedeniile unei vieți care se duce?

Își întoarce iarăși ochii luminoși către mine.

— Ai vedenii?

— Am început să le am în fiecare noapte.

— Și nu vrei să-mi povestești?

— Ce să-ți povestesc? Doar ca să-ți satisfac curiozitatea, aș putea să-ți dezvălui că ieri noapte am stat la taclale cu un măgar.

Silas se încruntă.

— Un măgar? Vrei să spui un om sau…

— Nu, vreau să spun măgar. Un animal. M-a aruncat din spinare pe când eram doar un băiețel, iar apoi tata l-a ucis. A fost un animal nespus de încăpățânat, dar nu era nevoie să-l ucidă pentru asta. Mi s-a arătat ieri noapte și ne-am lămurit cum stăteau lucrurile. Acum știu că măgarul meu ar fi vrut să zburde liber, însă era ținut prizonier în vechiul palat al Macabeilor. Apuca doar când și când să se plimbe liber pe străzile din Ierusalim, deși dorința lui ar fi fost să alerge pe câmpii după bunul-plac. Așa că ne-am cerut amândoi iertare. Am trăit toată viața purtându-i pică, dar în același timp fiindu-mi milă de el, iar acum am fost izbăvit.

— Și oamenii? întreabă Silas cu buzele-i tremurând. Ți-e milă și le porți ranchiună oamenilor sau ai lăsat deoparte și astea?

— Izbăvirea mea e valabilă pentru toți măgarii, inclusiv pentru oameni.

Silas râde din toată inima.

— N-aș fi crezut că cineva va reuși să trezească în mine dorința de a muri.

— Aș zice că un om înțelept ca tine poate scăpa de ranchiună și

fără moarte. Eu, unul, nu am reuşit, însă tu ai putea.

Pe drumul care duce în oraş zăresc un car tras de cai şi o siluetă singuratică. Îmi imaginez că a ajuns la destinaţie. Poate că e vorba de un locuitor de la ţară care a venit să vândă roadele câmpului într-una dintre pieţele oraşului. Forfota aceasta obişnuită, viaţa care se scurge în ritmul nevoilor zilnice ale oamenilor, toate acestea s-au îndepărtat deja de mine. În plus, nu m-am amestecat niciodată în viaţa oamenilor de rând. Am pierdut ceva? Am trăit fără să cunosc frumuseţea lucrurilor simple, cum ar fi încântarea pe care o simţi când atingi pâinea. Acum aş putea să mă bucur de lucrurile simple, dar e prea târziu pentru mine. Am zilele numărate şi puterile nu mă mai ţin decât ca să mă bucur de noapte. Las în plata Domnului carul şi mă uit în schimb împrejur. Privirea mi se opreşte iarăşi asupra ruinelor aproape înghiţite de desişul verde.

— Cineva a avut cândva o casă în locul acela frumos, spun eu.

Silas îmi urmăreşte privirea.

— Am auzit că sunt ruinele unui vechi templu.

— Chiar aşa? Ce zeitate era slăvită în templu?

— Nimeni nu îşi mai aminteşte. Zeul acela a fost deja uitat.

— Uitat? repet eu. Li se întâmplă asta zeilor? Dacă zeul dispare din amintirile oamenilor, atunci trebuie să fie mort.

— Da, Irod, încuviinţează Silas şi mă priveşte pe furiş. Chiar şi zeii mor.

Dau să mă ridic şi Silas se grăbeşte să mă ajute. Îl las să mă sprijine pe drumul către casă. Nu mai e nevoie să vorbim. Noi, doi exilaţi, ne ghicim unul altuia gândurile şi sentimentele fără să mai facem risipă de cuvinte. Presupun că a fost nevoie să vin într-o ţară străină ca să pricep că ţările nu sunt atât de diferite la urma urmei. Omul se amăgeşte cu gândul că îşi cunoaşte patria şi chiar că e a lui, însă aceasta este a lui doar cu împrumut, în cel mai bun caz, şi niciodată nu îşi dezvăluie secretele, deoarece, dacă ar face-o, ar fi nevoită să povestească toate nenorocirile săvârşite de nenumăratele generaţii care i-au întinat pământul şi l-ar mâhni pe cel care îşi imaginează că se află acasă, în siguranţă. Omul nu este deloc în siguranţă, iar casa lui se află acolo unde îi sunt ciolanele, apărate sau nu de carne.

Astăzi nu am fost în stare să mă dau jos din pat. Când am încercat, durerea m-a doborât la loc. Tutmes s-a strecurat de două ori în cameră şi mi-a şters sudoarea de pe faţă cu o cârpă umedă, însă mă simt împăcat. Acum câteva clipe, doi soldaţi se sfădeau, dar apoi am auzit vocea comandantului lor şi s-a făcut iarăşi linişte. Bănuiesc însă că nu mai aud toate sunetele lumii de afară – încep să ameţesc, deşi zac întins pe spate, iar durerea din burtă se întinde, umple camera şi o goleşte de orice altceva. Nu mai este decât această durere zvâcnitoare şi eu în mijlocul ei.

Acum aud însă: uşa scârţâie. Ţin ochii închişi, dar recunosc mirosul nevestei mele. Când se opreşte lângă patul meu, deschid ochii şi o văd ca prin ceaţă. Observ totuşi că a renunţat la pomezile şi pudrele ei şi arată deci mai bătrână ca niciodată.

— Nu vrei totuşi să-l chem pe doctorul de la garnizoană? întreabă ea.

Mă adun şi îi răspund cu un calm care mă surprinde şi pe mine:

— Femeie, e vremea să renunţăm la toate şmecheriile astea.

— Ce vrei să spui?

— Chiar crezi că nu mi-am dat încă seama cum stau lucrurile? Am fost cu adevărat prost, căci nu am văzut adevărul, deşi se afla în faţa mea, spun eu şi mă îndrept de spate, ignorând durerea. Când au murit Iosafat şi Beria, m-am dat de ceasul morţii întrebându-mă dacă Aretas sau Agrippa uneltesc împotriva mea şi dacă o fi şi Caligula implicat. Sigur, te-am bănuit şi pe tine o clipă, dar am conchis repede că nici măcar o femeie lacomă ca tine n-ar putea fi atât de perfidă. L-ai fi putut cruţa măcar pe Veniamin. Ce rău ţi-a făcut tânărul acela? Ar fi trebuit să-mi dau seama că ceva nu era în regulă atunci când te-ai dus de una singură să-i aduci bere din pivniţa casei de pe Colina cu Sălcii.

Irodiada se face mică şi se sprijină cu spatele de perete.

— Dar Antipa! Doar nu mă învinuieşti pe mine…

— Ţine-ţi gura! Fără îndoială, ai fost şireată să-mi pui otravă în mâncare şi băutură şi apoi să-mi dai şi mai multă otravă susţinând că era un leac rar şi scump. Dar de ce a trebuit să ucizi un tânăr atât de destoinic ca Veniamin? Din cauză că unelteai cu Agrippa şi te temeai că la beţie ar fi putut să te dea de gol?

Irodiada îşi acoperă faţa cu mâinile. Umerii îi tremură, dar se linişteşte repede, îşi arată iarăşi chipul şi rosteşte anevoie:

— Agrippa nu a ştiut nimic de otravă. O singură dată i-am pomenit din nechibzuinţă că mi-ar plăcea casa de pe Colina cu Sălcii după ce tu nu vei mai fi.

— Şi te-ai gândit că o să trag singur concluziile, în caz că aveam să aflu. Atât de lipsită de însemnătate e pentru tine viaţa unui om. Ai vrut să trăieşti în Roma şi trei oameni au trebuit să moară pentru asta, iar acum mă voi alătura şi eu lor! Credeam că am trecut prin cele mai absurde situaţii cu putinţă de pe lumea asta, dar m-am înşelat.

— Dar tu nu voiai să pleci nicăieri din Tiberiada ta nenorocită! strigă Irodiada roşie la chip de furie. Nu aveai nici un motiv să faci asta, atâta vreme cât Iosafat se îngrijea de treburile financiare şi Beria de armată.

— Nu ţi-a ajuns nici că am călătorit la Roma. Ai continuat să mă otrăveşti.

Lacrimile îi şiroiesc pe obraji.

— Agrippa mi-a spus că zilele tale ca prinţ se sfârşiseră şi Caligula hotărâse să-ţi confişte toate proprietăţile. M-am gândit că poate totuşi îi va fi milă de o văduvă care avea nevoie de o locuinţă. Şi cum Agrippa e totuşi fratele meu, iar Caligula e prietenul lui apropiat…

— Şi atunci când ai zăcut tu însăţi otrăvită? N-ai fost deloc bolnavă?

Îşi lasă privirea în podea, ruşinată.

— Am luat foarte puţin, ca să fie credibil, dar nu cât să mă ucidă.

— Dacă aş fi în locul tău, mi-aş smulge hainele de pe mine şi mi-aş pune cenuşă în cap, deşi nimic nu te-ar mai ajuta.

— Vai, Antipa! Nu mă poţi ierta? stăruie ea şi cade în genunchi lângă patul meu.

— Eu să te iert?

Mă priveşte cu ochii holbaţi şi abia îi citesc cuvintele pe buze:

— Dar eşti pe moarte! Şi Iosafat, şi Beria, şi Veniamin…

— Ai văzut pe cineva care să supravieţuiască unei asemenea călătorii? Pe lângă asta, n-ai făcut decât ce-ar fi făcut orice om, ţi-ai urmărit propriile vise. Nu te pot învinui pentru asta. Iar metodele tale au fost într-adevăr fără ocol.

Îşi lasă faţa pe pătura mea leoarcă de sudoare. De-abia o aud

murmurând:

— Sunt un om rău, Antipa.

— Astea sunt poveşti pentru copii. Nici unul din noi nu e mai bun sau mai rău ca altul. Acum ai putea totuşi să mă ajuţi să mă ridic. Vreau să stau în grădină.

Se scoală imediat şi mă ajută să mă ridic pe marginea patului. Îmi adun toate puterile şi simt cum durerea aceea îngrozitoare a dispărut. Mi se îngăduie un o clipă de răgaz şi am de gând să mă folosesc de ea. Îmi strecor picioarele în sandale şi Irodiada se apleacă să mi le lege. Când merg prin casă sprijinindu-mă de ea, picioarele îmi par ţepene şi nesigure, parcă nu fac parte din trupul meu. Sângele curge totuşi prin ele şi, după ce ies din casă, îmi dau soţia la o parte şi mă târăsc fără ajutorul nimănui. Orbecăi după banca din faţa casei. Irodiada se aşază lângă mine. E răcoare, soarele se ascunde după norii de culoarea lutului şi vântul şuieră prin curte.

— E remarcabil cât de asemănători sunt oamenii la urma urmei, spun eu.

Simt privirea Irodiadei.

— Ce vrei să spui?

— Am cunoscut trei împăraţi. Am cunoscut preoţi, am cunoscut sclavi. Am cunoscut chiar şi profeţi. Fiecare dintre ei a tânjit după ceva ce nu a avut. Desigur, şi eu am fost la fel. Aşadar nu contează dacă omul se naşte bogat sau sărac, lăcomia îl va răpune oricum.

— Vrei să spui că am fost lacomă, zice Irodiada cu glas tânguitor. Recunosc, da. Vai, Antipa…

— Isprăveşte cu smiorcăiala şi adu-mi vin. Nu e nevoie să-l amesteci cu apă. În tinereţe am băut vin neîndoit cu apă la Roma şi aş vrea să repet experienţa cât mai apuc.

Pleacă de lângă mine şi se duce în casă. Trag adânc în piept aerul răcoros. Miroase a umbrele pădurii, a şuvoaiele care curg printre munţi şi, mai presus de toate, a visele veştede ale bătrânilor. Legionarul care trece prin curte mă salută din cap şi îmi ridic mâna în semn de răspuns. Câinele de pază latră pe undeva, probabil a adulmecat vreo fiară. Ciulesc urechile şi-l aud pe Tutmes vorbind cu găinile sale după colţ. Irodiada se întoarce şi îmi întinde o ulcică grosolană, căci nu mai avem cupe scumpe. Dau vinul pe gât cu lăcomie. Simt încă gustul sângelui în gură. Încep să

tuşesc şi Irodiada mă bate de câteva ori pe spate.

— Ce se va întâmpla cu mine acum, Antipa? întreabă ea.

— Sincer să fiu, n-am idee, răspund eu şi îmi şterg ochii umezi. Sigur te vei descurca. Dacă nu vei locui în casa asta, te poţi oricând întoarce la Roma sau în Tiberiada şi să încerci să vorbeşti cu fratele tău. Totuşi, dacă ţi-e dragă viaţa, nu-l ameninţa. Adu-ţi aminte că una dintre frumoasele tradiţii ale familiei noastre este să-şi ucidă membrii.

Irodiada cugetă la spusele mele şi apoi mă întreabă cu voce joasă:

— Te temi de moarte, Antipa?

— Nu mă tem. Mult mai îngrozitor este că m-am născut cândva.

— Antipa, cum poţi spune aşa ceva?

— Nu mi-am ales bine cuvintele, răspund rânjind. Fireşte, sunt recunoscător că am trăit. Şi nu am avut o viaţă neînsemnată, căci nu sunt mulţi cei care trec prin atâtea. Acum însă simt atingerea morţii şi îmi convine de minune. Chiar a sosit vremea. Omul ar face bine să renunţe când îi soseşte clipa de pe urmă.

Irodiada oftează prelung, copleşită de tristeţe. De pe drum se aude scheunatul plictisit al câinelui. Una dintre găinile lui Tutmes mi-a apărut la picioare. Îmi ciuguleşte sandaua şi mă priveşte sfidător. Aş mângâia-o pe cap, dar nu mă pot apleca. Vântul răcoros îmi biciuieşte pielea, în gură simt gust de mormânt. Îmi face plăcere.

Lungă, lungă e noaptea. Încetineşte uşor timpul, îl opreşte. E plină de lumini şi sunete din altă lume, pe care nimeni nu le poate auzi. În timp ce zilele împing viaţa înainte şi cer de toate de la oameni, noaptea nu se grăbeşte şi nici nu cere nimic. Nici măcar nu le pretinde oamenilor să fie cum au fost. De aceea, poţi să te adăposteşti în inima nopţii ca într-o peşteră ferită şi să faci ca mine, să uiţi puţin de tine. Acum noaptea însă e pe sfârşite, iar eu m-am târât pe stâncă în lumina zorilor. Nu s-a încheiat totuşi de-a binelea – a uitat pete negre pe deal, iar în tufe încă i se mai simte mireasma răcoroasă. Lasă semne de rămas-bun.

Mă aşez pe vechiul meu loc de pe stâncă. Aşa e bine. Când am ieşit din casă acum câteva clipe, am dat în chip neaşteptat peste Irodiada. Se pare că şi ea a vegheat toată noaptea. S-a oferit să vină

afară cu mine, dar am refuzat. I-am zâmbit totuşi şi cred că am reuşit să-mi ascund durerile îngrozitoare. Am simţit cum privea în urma mea. Ştiu că umbre adânci i-au apărut în privire.

Aş fi putut să mor în Galileea. Aş fi fost poate cărat pe acoperişul palatului şi aşezat astfel încât să văd lacul şi munţii de dincolo de el. Aşa m-aş fi crezut iarăşi stăpânul lor, după cum m-am socotit întotdeauna. Omul îşi închipuie că stăpâneşte tot, deşi în fapt nu are nimic. Nu e stăpân nici măcar pe propria-i viaţă. Nu, e mai bine să mor în locul acesta. Mi-am închipuit că moartea în sărăcie înseamnă o soartă grea, nicidecum fericirea.

În plus, văd şi de aici munţii. Nu sunt munţii Galileei, însă au şi aceştia mândria lor. Au străpuns scoarţa pământului şi s-au încăpăţânat să rămână pe loc. Într-un fel mi-e milă de ei – căci ei nu pot muri niciodată.

Irodiada crede că gândul la moarte mă înspăimântă. Ştiu cum îşi petrece ea timpul zgâriindu-şi pieptul şi zbuciumându-se, deşi îşi şterge repede ochii când vine la mine. Cum aş putea să-i explic că moartea a încetat să-mi mai pară o pedeapsă? Mai bine nu-mi mai răcesc gura. Totuşi nu pot să nu mă gândesc cum teama de timpul nemilos îi împinge pe oameni la tot felul de nebunii. Speriat, omul născoceşte un sens pentru toate faptele sale sau, în cel mai rău caz, dă vina pe întâmplare, când adevărul este că ar trebui doar să se lase în voia întâmplării. Nu îi rămâne niciodată vreme să îşi dea seama că de viaţă ar fi cazul să se teamă, şi nu de moarte. Dacă ar înţelege asta, ar putea să se pregătească din vreme pentru clipa când va ajunge în mormânt şi să închidă ochii împăcat.

Închid ochii acum, fiindcă nu mă tem de moarte. Şi de ce m-aş teme? Până şi zeii mor.